

מבחר עלונים

בס"ד

קרח			
שנת תשפ"ז			
ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
9:03	8:28	7:10	ירושלים
9:02	8:31	7:27	בני ברק
9:00	8:30	7:25	אשדוד
9:05	8:32	7:21	חיפה
9:02	8:30	7:19	טבריה
8:59	8:29	7:16	בית שמש

חדש!
עלוני חדשים
נוספו למבחר

להרשמה
לקבלת העלוני
במייל מדי שבוע
לחצו כאן

גרפומט

דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי בשרות מנצח

רח' גבעת משה 5 ירושלים < טל' 02-5337722
g5337722@gmail.com

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר

פרשת קורח תשפ"ו
גליון מס' 155

פודקאסט "עומקים" - פרק ה' | פחד מעיק או משתק | להאזנה בקו התוכן שלנו: 08-6679134 | לצפייה פנה למייל הרשום מטה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון שלח 'לא יכול לחבק ילד'

נהנה ומחכים מאד לקרוא את מאמריך. מאמרים עמוקים מחד, ומוסברים בפשטות מאידך. מדויקים, לא שופטים, כתובים בעדינות ובצניעות.

ובנוסף, זה שאתה מביא לפעמים תגובות עם צדדים אחרים, מראה את הרצון הכנה שלך להגיע לאמת, ולא רק "זו דעתי קבלוה כתורה מסיני", ומראה גם על בריאות הנפש וחוסן פנימי לא להרגיש מחוק מהסתכלויות אחרות.

*

מצאתי את עצמי לגמרי מזדהה עם שלושה במאמר. כמעט חשבתי שאתה בכלל מתכוון אלי. אני מתמודד עם ריחוק מהילדים שלי. זה כואב לי מאוד, אך לא מצליח לפתור את זה. המאמר שלך פתח לי אופקים חדשים לבחון את עצמי. תודה רבה.

*

לפני כמה שבועות כתבת כמו סיפור בהמשכים על אברהם שהתפרץ לחדר ההורים. השבוע קרה לי סיפור דומה עם אחד הילדים הגדולים. הייתי 'אויס-מענטש'. באובדן עשתונות ממש. הצרחות שלי עליו היו באמת בלי שליטה.

ברור לי שאם לא המאמרים שלך, הייתי בורח מהמקרה, ומשאיר את הבן שלי פגוע נפשית. אני יודע כמה אני נפגעת, אז הבנתי את המשמעות עבורו ברוח השם, תפסתי את עצמי. לקחתי אותו לשיחה.

הרגעתי אותו. וגם שלחתי אותו לעזרה מקצועית. יש לי דמעות בעיניים כעת מהתרגשות. כי אני יודע כמה אני זכיתי, וכמה הוא זכה, שהמקרה טופל כראוי.

תגובות ניתן לשלוח למייל הרשום מטה

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: אני עוקב אחרי המאמרים שלך כבר כמה שנים. כמעט כל בעיה שמתרחשת בחיים, אתה חוזר אחורה לעבר. מה העניין בזה? מדוע לא יכול להיות שהבעיה נוצרה לאחרונה.

תשובה: השאלה שלך מצוינת והיא במקום. סביר להניח שהיא מציקה לרבים וראוי להתייחסות במסגרת זו.

כולנו רגילים להתמודדויות בחיים, ואנחנו יודעים לעשות את זה בכוחות עצמינו. כאשר אדם נתקע עם בעיה. (פחד, בושה, לחץ, חסימה, תקיעות וכדו') זה אומר שהתמודדות גדולה עליו.

מכירים כנראה את סיפור הפיל והחוט האדום. כאשר אדם בוגר אינו מצליח להתמודד מול רגש, אנחנו מניחים שזו לא בעיה טריה שהתעוררה כעת, כי אם כן הבעיה לא היתה גדולה ממנו.

וכאשר הבעיה היא גדולה ממנו, אנחנו מניחים שהיא נוצרה בזמן שהוא היה קטן מאוד מול הבעיה. באופן זה אנחנו אכן חוזרים להיסטוריה.

בפרק ו' בפודקאסט "עומקים", יבואר העניין הזה באריכות יותר. יפורסם בעז"ה בשבוע הקרוב.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

היכולת לומר "אני מקנא"

ממש צורך בהם. את הכעס והתיסכול אפשר לזהות על הפנים שלהם.

וכאן אנחנו מגיעים ללוח העניין. התגובות שלנו ההורים כלפי ביטויי קנאה כאלו.

אם צריך לנחש את התגובה מול התינוק המקנא. "איי!! מה אתה רוצה? למה אתה לא נותן לו? מה איכפת לך?"

משפטים בודדים, ואנחנו שותפים יחד איתו למערכת ההכחשה וההכחדה. מאותו רגע התינוק לומד כיצד להתמודד עם הקנאה שצורבת בו. להכחיד אותו. כאילו לא קיים. וזה לא ממש מועיל לו. אף פעם. כי הוא ממשיך לקנא. אך מה, מליבש אותו בהמון לבושים. בבגרות, יילחם בשכן בשם האידיאולוגיה, יציע לחברו עצות גרועות שיפילו אותו, ובלבד לא להכיר בקנאה.

במאמר שכתבנו בפרשת קורח תשפ"ד הארכנו במאמר שלם אודות הקנאה הטובה. מה שקראו חז"ל "קנאת סופרים". שזו הקנאה שמניעה את העולם, ובזכותה אנשים מתקדמים כל הזמן.

הלוואי שנאמץ את השפה הזאת כבר מגיל ינקות. וכך נגיב לתינוק. שלב אחר שלב.

התיקוף: "אני רואה שאתה ממש רוצה את המשחק שיש לאח שלך. נכון?"

הנה הכרנו ברגש הזה. ותוך כדי גם -

ההסבר: "אולי זה בגלל שאתה פוחד שלא יהיה לך?" -

הרגש קיים אצלך, כי בזכותו אנחנו שואפים שיהיה לנו.

ההערכה העצמית: "הנה יש לך הרבה משחקים. תראה מה יש לך..."

הארגעה: "אף אחד לא יקח ממך. אנחנו נדאג לזה".

הלימוד: "מה אתה יכול לעשות, כדי שגם לך יהיה".

החינוך: "לפעמים גם אם אין לך, אתה לומד לוותר. כי אתה יודע שה' דואג למחסורו של כל אחד ואחד".

בהמשך החיים, נעדיך את השפה בהתאם לגיל הילד. כאשר נלמד לאמץ את השפה הזו מול הילדים שלנו,

נגלה שאנחנו מרפאים גם את המבוגר שבתוכנו. בפעם הבאה שהחבר ישאל אותי: 'אתה מקנא בי?', המעיים שלי אולי יתהפכו לרגע, אבל במקום להכחיש ולהכחיד - יהיה לי את האומץ להביט לו בעיניים, לחייך חיוך פנימי של השלמה, ולומר לו: "אכן כך. אני מקנא בך. יש לך כמה דברים שהלוואי שהיו לי. מרגיש כעס ואכזבה... אני רוצה אכן ללמוד ממך. ואולי אני צריך יותר להעריך את מה שיש לי. גם להתחזק יותר שד' נתן לי את כל מה שמגיע לי."

כמה הקלה זה יכול להביא. הלוואי!

*

כבר דיברנו על קבוצות הפסיכודרמה שאני מנחה. שם אכן עולים כל הסוגיות הקשורות למערכות היחסים שלנו. כאשר מדברים שם על קנאה, זה מביא המון ריפוי לנפש, לא רק בתוך הקבוצה, אלא גם בהשפעה לכל מערכות היחסים שלנו בחיים.

אם אתה רוצה להצטרף לקבוצה כזאת, מסיבה זו או אחרת, צור איתי קשר במייל ysh05276@gmail.com (כתובת מייל אישית)

נתחיל בשיחת טלפון קצרה של בירור, האם קיים הצורך, והאם הקבוצה יכולה אכן להועיל.

בהמשך - בהתאם לבירור הראשוני - נקבע פגישה בהקדם.

שים לב! רוב הקבוצה כבר התמלאה, ועדיין נותרו

מקומות ספורים. אם אתה מעוניין בכך, זה הזמן.

לקבלת הגיליון בקביעות ptachlo1@gmail.com

נניח, חבר קרוב ניגש אליך, ופונה אלי בשאלה אישית. "תגידי, אתה מקנא בי?"

התשובה האינסטינקטיבית שלך היא: "מה פתאום מקנא?! בעל דימיון!"

ויש משהו שיקרה לך עוד לפני התשובה. **הסמקה או חיוורון.** ואחרי התשובה, **התכווצות קשה בבטן.** הרגשה שהמעיים מתהפכות.

אך רגע לאחר שיעזוב אותך לנפשך, תמצא את עצמך מתבונן בעצמך בכנות אמיצה. ומה באמת? האם אני אכן מקנא בו?

אלו רגעים קשים עבורך, סביר להניח. במאמר הבא, ננסה להציע לך משהו שממש יכול להקל עליך.

*

כבר דיברנו בהזדמנות, כי אחרי שנים רבות של טיפול אישי וגם קבוצתי, אני יכול להעיד **שהרגש שאנשים משאירים אותו לסוף הרשימה, הוא רגש הקנאה.** וכאשר מדברים על הקנאה, כמעט בלתי אפשרי להשיר מבט. כמעט תמיד העיניים תקועות בקרקע.

ואם לרגע חשבנו שהקנאה היא אכן נדירה. זו טעות מופלגת. או! רגש הקנאה היא דווקא הכי שכיחה. ודווקא ביחס ההפוך לשכיחות שלה - הכי לא מדוברת. מדוע?

פרשת קורח היא הזדמנות מצוינת לדבר על זה. בכל מהלך הפרשה, שהיא לא קצרה בכלל, התורה לא הזכירה ולו ברמז את ענין הקנאה של קורח. זה לא היה מדובר בכלל. חז"ל הם אלו שהזכירו את זה.

בשפה שלנו קוראים לזה "הכחשה". **זה רגש שמוכחש.** אפשר לבוא באידיאלים גדולים ונשגבים, "כל העדה כולם קדושים... ומדוע תתנשאו על קהל ד'?", אך לא להזכיר שמאחורי כל הדיבורים הגבוהים הללו, מסתתרת קנאה מביכה. "נתקנא קורח בנשיאותו של אליצפן בן עוזיאל".

אז מה יש בקנאה שכל כך קשה להכיר בה?

כי זה לא רגש אחד, אלא חבילת רגשות. נלך לפי הסדר: 1. **נחיתות** - יש לי פחות מהשני. פחות מוצלח. פחות מעורך. 2. **תיסכול וחוסר אונים** - כמה ניסיתי להידמות אליו. השקעתי כאן והשתדלתי שם, וזה לא מצליח לי. זה מעצבן. 3. **תחושת קיפוח מלווה בכעס** - מדוע יש לי פחות ממני? למה מגיע לי יותר? 4. **אשמה** - לפעמים כתשובה לכעס. אני יודע, אני לא מתאמץ כמוהו / לא ראוי כמוהו / זה העונש שלי.

זה עוד בטרם נחשפנו עם הקנאה. ואם גם נחשפנו - אז בכלל. הנה צמד רגשות נוסף:

בושה ומבוכה - יש לנו בראש תגובה מוכנה של השני. "איך אתה לא מתבייש לקנא ככה?" | **השפלה** - הנה הודאה בכישלון שלי. עכשיו עוד משהו יודע כמה אני נחות. | **פחד** - החבר יתחיל לחשוף בי, יסתייר ממני, יתרחק ממני, ינקום בי.

אז תסכימו שהחבילה גדולה דיה, ונדרש אכן המון אומץ להודות בפני חבר קרוב על הקנאה.

*

קנאה זה רגש קמאי.

אם יש לנו תינוקות קטנים בבית, סביב גיל שנה, נוכל להבחין כיצד הם שומרים בקנאות על החפצים שלהם או לוקחים בכוח חפצים מאחים שלהם, גם כאשר אין להם

שבת טיש

ספורים ואגדות * פנינים ופרפראות * מדות והליכות

מתוך הספר "שבת טיש"
כרך שישי בסדרה בע"ה

פנינים

ויקח קרח בריצה (טו, א) - "קרח בריצה" בגימטריה הקו רשע, פמואב ב'מנלה עמקות', וכשש שבני קרח לא מתו וככל דור ישנם אנשי ריב ומחלוקת, כך בכל דור ישנו הקו רשע, אך מנסחים אנו כי סופו מפלה להקו מן השבת. (שבת)

ויקח קרח - בגימטריה עין רואה לב חומד, וזה ההבדל בין הדברים שמבקשים לתת לזולת, ואלו הרשעים חומדים הכל לעצמם, ומרמז בשם 'קרח' אותיות 'רשע קח', וכן תבנות 'ויקח קרח' יש פעמים האותיות 'קח', והאותיות הנותרות בגימטריה ב' פעמים קח, יחד 4 פעמים קח, לרמז כי החומד מקבל לקחת מכל ארבע רוחות העולם, ולכן נסקמה פרשה זו לפרשת ציצית, שבה נאמר "ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", עין רואה והלב חומד והגוף עושה כפרושי רשע שם, והם נוסריקון ע"ל עין, גוף, לב, כי סופו של המתאנה וחומד להשיע עד כמעשה העגל. (פסחא דאברהם)

ויקח אותיות וי-קח, וי בגימטריה ט"ז שהוא רחב של רשות הרבים, וקח למדת הנאה שהיתה בקרח, ולכן 'קח' פשט לעצמו גדלה, וסופו שיירר לשאלו, שכן 'קח' בגימטריה 'צניח', וכפי שאמרו חז"ל במסכת בבא בתרא "כל המתירה נופל בגיהנום". (שבת צ"ב)

אך מאידך נודע כי קרח היה גדול מאד במעלתו, אלא שעיניו הטעות. וקח לזה, תבנות "קרח בריצה" בקריאה בר"ליו שכן בגימטריה "ריצה" שמים פסחא ובגלוי, כלומר פסחא שהיה אכן ירא שמים חשב שהוא בדגה גבוהה כמו משה רבנו, עד שהעניו פניו לחלק עליו, אלא שלא די בכך שהיה "ירא שמים פסחא ובגלוי", אלא היה צריך להיות מה שנאמר אחריו "ומודה על האמת וחזר אמת בלבו", וקרח לא הגיע במדת האמת לדגת משה ואהרן. (אמא דאברהם)

בזהר מביא, שלעיתים יעלה קרח מן השאלו ויחיה, והאריז"ל קצא לזה וקח פסוק "צדיק תמור ויפרח" שסופי תבנות הם 'קרח' כי תמנו יתה רח לעתיד לבוא, ולכן מרמז דוקא בסופי תבנות, כלומר פסחא לאחר תקון העולם. וקח לזה פסוק "שלוש שלום לרחוק ולקרוב", ופרש חז"ל שמדבריו שלום למי שהיה רחוק ונתקרב, והבנה לקרוב, שכן "קרח" אותיות "רחוק", אך "קרח" בגימטריה "קרוב", שרחוק היה ונתקרב, וכן "ויקח" נוסריקון וקעתי יעמוד קרח ח"י, כאשר יתבטל קרע מן העולם ויבוא התקון השלם. (מפי קשרים)

ויקח שפחה היה, מה ראה לשטות זו? עינו הטעות? (נשי" - למע נקט רש"י לשון 'פסח' ולא חכם או נבון? מפני שבכר נתי ה'תולדות יעקב יוסף" "כלל גדול מה שפכתי מגדול ארץ, ובו תתקן ואליה, והוא תועלת גדולה הן בעבודת ה' והן ברחוק ונתקרב, ונחמנו לקרוב, שכן "קרח" אותיות "רחוק", אך "קרח" בגימטריה "קרוב", שרחוק היה ונתקרב, וכן "ויקח" נוסריקון וקעתי יעמוד קרח ח"י, כאשר יתבטל קרע מן העולם ויבוא התקון השלם. (מפי קשרים)

ויקח איש משהו (ד, כ) - למה הוציא רשעי השבטים את משהו? וכלא רק משה אהרן פרח כדי להראות כי זה פרח ב'ו' אלא ללמד עד כמה ענותנים היו, שבקשו לפרסם ולהודיע כי המשה שלהם לא פרח, והקפידו אכן בחר רק באהרן, הוא בגימטריה לא, וזה שבתם של הנשיאים שהודו ברכים על האמת. (רבי משה טשורטקוב)

הנה נתתי לך את משמרת תרומתי (ד, ח) - למה נסקמה פרשת מתנות תרומה למחלוקת קרח? ללמד, שאמנם קרח ועדתו רוממו את בגורם, וכפי חז"ל היה נראה ששקרו משרתם היא אהרן והעבדו בקדש, אבל לאמנו של דבר בקשו את המתנות ואת טובות ההנהגה שבפניהם, ומכאן אתה למד על כל המחלוקות, שבכל חז"ל טוענים בעלי המחלוקת כי כל משרתם לא שם שמים, אך המתבונן בדבר מגלה עד מהרה כי עינים עקבניו מן קבול בלבד... (בניש שרף)

ספורים בפרשה

יש להתרחק מיד ולא להכניס את הילדים לסכנה ורחינית". המנהל נותן בחמתו והגיש תלונה למשטרה נגד רבי יהודה צדקה על שהוציא דבר רעה על ביתספרו, והוא נרש להקניח. רבי יהודה עמד בתוקף על דעתו כי יש להחזיר את ביתהספר הפסול, ואמר לחוקר המשטרה בסערת רוח: "הרי אתה מגיש למשטרה ומעליך מנהל שאתה כפוף לו, ואף הוא כפוף למנהל עלי, וכך הלאה בסלס הדרגות. כיצד תנהג כאשר תקבל הוראה מהמנהל עליך, ואחרי יבוא המנהל שמעליו ויאמר לך להפוך?" החוקר השיב כי במונח יצאת לבצע הדרגה הגבוהה יותר, והרב המשיך: "אנחנו קבלנו הוראה מהדרג העליון שבעליונים, ממלך מלכי המלכים בלבדו ובעצמו, והוראתו היא לשמר את חקו ולהשגיח על חנוכם הבשר של ילדי ישראל. אין לנו אלא מוראו של הקב"ה בלבד, ויכול אתה לעשות עמי ככל שתחפץ, אך אני לא אשנה את דרכי!" המלים הנחרצות שנאמרו בכאב עצור ובאמץ רוח הרשימו את החוקר, והוא פטרו לביתו לשלום.

ומשה אהרן בתוך מטותם (ד, כא)
רגשי הערצה וידידות חש רבי אברהם יהושע פרנק רבה של נאסויד, אל רבי יקותיאל יהודה הלפרנטס רבה של קלויזנבורג, אף שהיה מבוגר ממנו בארבעים שנה ויותר. הוא ראה בו את דמות ידוקנו של רבו הנערץ ה"דברי חיים" מצנע, וקנו של הרבי מקלויזנבורג, ועמד בפניו בחסיד נאמן. שבת אחת נסע הרב מנאסויד לקלויזנבורג, יחד עם בנו רבי ישראל רבה של הונדא, וישבו ליד הרבי בחסידים מבקשים. בשעת אמירת התורה, החל הרבי לדון "שבת של מי היום", כלומר מי ישימעי לפני הצבור דברי תורה, והפציר באורחו הרב מנאסויד לשאת דברים. לאחר הפצרות הרבי, בקש האורח את הספר "דברי יחזקאל" לרבי יחזקאל שרגא משינובה, ונקריא מתוכו את פירושו על הפסוק "ומשה אהרן בתוך מטותם" - "משה לשון הטיה, א' בייג', לרמז למדת הענה ונמיכות הרוח", ואמר: "מכאן אנו למדים, שבאשר מתאספים הצדיקים בעלי הענה אצל צדיקהדור, וראים הם שכל ענותנותם אינה אלא בבואה לעמדת שפלות ורוחו, ועליהם להתבטל עליהם כי הוא הנשמה הכוללת אותם יחד". הרמז שהטמין בדבריו היה מובן היטב, והשמעים השתאו מגדל הערצתו והתקשורתו אל הרבי מקלויזנבורג.

כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' (ד, כד)
חז"ל מספרים במדרש, מעשה באחד שהיה שדור מעלה לו מאה ברין חטה בשנה, ויהי נותן ממנה עשרה ברין מעשר. לשנה הבאה נתן רק תשעה ברין למעשה, ולא מצא ביבול השדה אלא תשעים ברין. לשנה הבאה שוב חס האיש על מעשורו ויהי פוחת מביבול, ונתן רק שמונה ברין, ואף יבול השדה פחת וירד לשמונים ברין בלבד. וכך ירד משנה לשנה, עד שבשנה העשירית מצא ביבול עשרה ברין בלבד. וכן נדרש הפסוק: "כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה'" - כפי המעשר אשר יתנו לה' תרומה, אותו "נתתי" - כד אני נותן ומחזיר לכם מזה כנגד מדה, "עשר ביבול שתתעשר". והסמך לזה רבי מעותק חטאב מתונס את הפסוק בקהלת: "אהב כסף לא ישיבע כסף, ומיאהב בהמון לא תבואה" - מי שאוהב כסף וממעיט בנתינת מעשורו, אזי לא ישיבע כסף, כי כספו ירד משנה לשנה. וכן אוהב בהמון - שאוהב לצבור המון מוון וכדוש ולכן מצמצם הוא את מעשר תבואתו, אזי לא תבואה - סופו שלא תהיה לו תבואה אלא בשעור מעט...

ויקח קרח... ודתו ואבירם (טו, א)

אמר רבי שלמה קלוגר, כי כך דרכה של מחלוקת. שנים הם המלכים את האש - העשירים המפגלים מחד והעניים המרודים מאידך, ואלו הבינוניים עומדים מן הצד. וכן היה אצל קרח שהיה עשיר מכל, ועמו דתו ואבירם שעליהם אמרו חז"ל שידרו מעכסייהם ונחשבו כמותים...

בתקופת הקמתו של רבי ישראל יונה הלוי לנדא בעל "מעון הברכות" ברגנות העיר קמפא שבפולין, פרץ פלמסו בעיר לאחר שפסחא מרשעי הקהלה בקשו למנות כשליחצבור יהודי מסים בשם שמעון, שנתן בקול גרים ויהי חזן מקבש ומכשר, אלא שהיה קלדיעת ונלחז במעשיו. הרב ראה משום חלול הקדש בהעמדת עבריו לפני עמוד התפלה, אך התלבט אם קדאי בשביל כך ללכות מחלוקת בעיר או שמא השלום עדיף. נמלך בדעתו של רבי יוסף הצדיק מפוזנא חתנו של ה"גדע ביהודה", ובמכתבו התחכם וכתב לו בלשון למודים: "שמעון חזן זה, דורש כל אתר שפתורה, כגון אתהחזיר ואתהתפרה ואתההבלי" וכדומה, וכיון שהגיע ל"אתה" אלקוד תרא - פרש... כלומר הוא מפטם עצמו במאכלות אסורות ואין יראת ה' בקרבו, והוסיף וכתב כי יתכן ויש להבליג על כך כדי שלא לעורר מחלוקת. ואכן רבי יוסף השיב כי "מוטב להעמיד צלם בחיכל ואל ירבה מחלוקת בשרא", ויעץ לו לשתק ולהבליג ולצפות לשיעור ה'. התמנה אותו שמעון על משרתו, והרב נסה תחלה לדבר על לבו ולנסות להטותו אל דרך הישר, ובקשרא שפשוט הוא טורח ועמל מצא עצה מחכמת ביצד להגותו מן המסלה. הוא החל לקרוב אליו ובכל הדרגות היה מכבדו בבוס גדושה ביון ערב שיש בו כדי שכרות. ובמליצה הודיעה שרב חזנים טפשים הם, אף אותו שמעון חזן לא הבין את פחדיוקשים שהרב הטמין לו, והיה מופא על הכבוד הרב שהוא ויזה מהרב הנערץ. אלא שברבות הימים, לאחר שהרב הציגו לשתות לשכרה, ובכל ארוע צבורי וסעודת מצוה היה משקהו יין לרב, התרגל החזן והפך לשתן קבוע, עד שהיה מתגולל באשפותות ומתבזה לעיניכל. מובן מאליו כי קרני תורה בעיני בני העיר, והללו מהרו לפטר ממשרתו כחזן, ולאחר שהלה עזב את העיר בבשת פנים נשם הרב לרוחה...

קראי מועד אנשייכם (טו, ב)

ה"ביתחלוי" מבריסק שמע פעם ביצד שבחיים אדם מסים הנודע ומפרסם בין כל מפריו, והגדירו אותו כי הוא מ"אנשייכם". רבי יאשיעבר עמד מכבר על טיבו של האיש שאין תוכו קבול, ואמר בחיוד: "פעמים בלבד אנו מוצאים במקרא את הבטוי אנשייכם, היכן? בדור המבול ובמחלקתו של קרח..."

הבדלו מתוך העדה הזאת (טו, כא)

באחד הימים נודע לרבי יהודה צדקה, כי הנדווג באחד מבתיהספר בירושלים למוד פסול ומנגד לקדשת ישראל, ומיד העריש עולמות ודרש מהורי התלמידים להוציא משם את ילדיהם. קמה סערה צבורית, ותמנהל הנדעם עלה אל ביתו של רבי יהודה וטענה בפיו: "איך אפשר להחרים את ביתספרנו בטרם מבררים אם נכונה השמועה?" ונענה: "תאר לעצמך שאתה מטיל עתה ברחובות ירושלים העתיקה, ולפתע נשמע קול של חלופי יריות, הלא בודאי תמלט מן המקום אף שאין הדבר אלא בגדר ספק אם יש סכנה בדבר. ואף בכל הנוגע לחנוך ילדי ישראל, בכל מקום של ספק

מִדְּבַרֵי הָאֹרֶחַ הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

[illegible]

יְכוֹל אֲנִי לְהַתְּמִנּוֹת לָרֵב? וְהָרִי אֵין לִי

דמויותו ההדורה של האיש, שהצג כחכם המפרסם 'דבי אברהם אבן-עזרא' הטילה על כלם יראת-כבוד, והם נחפזו לכבדו לדרש בבית-הכנסת שבעיר. 'הרב' רק הניח בראשו לפי ההנחיות של אבן-עזרא מבעוד מועד, וזה האחרון הציג עצמו כמשמשו של 'החכם הגדול', הצטדק בשמו על חלשתו מהדרך הארבה, והציג כי הוא ידרש במקומו. דרשת המשמש הפעיקה את בני הקהלה, והקלי-וחרם נדרש מעצמו: "אם כה גדול כחו של המשמש, עלי-אחת כמה וכמה גדול הרב עצמו", ובמהרה הכתירו אותו לרבם ומנהיגם, תמורת משכורת גבוהה ותנאים מפליגים. 'עליל' להתחמק מכל דבור עם אנשי העיר, באמתלה שאיתה עסוק בסגיה קשה. וכיון ששולש שאלות בלבד מובאות בדרך כלל לפני הרב, אלמדיך את תשובותיהן ותכל יבוא עלי-מקומו בשלום, אמר אבן-עזרא ל'רב'. 'הראשונה עוסקת בראת-בהמה עם סרבה, ותשובתך תהיה להניחה בכלי מים, וכאשר ינפחו את הרה, יביטו לראות אם היא מבצבצת במקום הסרבה. השניה עוסקת בדין אדם שהתפלל נפלו מידי, והתפלה לך היא בתענית יום אחד. והשלישית תעסק בדין-יזברים בין איש לאשתו, ואתה תצוה אותם לשוב אליך בעוד שמונה ימים, שכן יוצא אני עתה לדרך ואשוב לאחר כשבע'."

עָבְרוּ שְׁמוֹנֶה יָמִים, בָּהֶם הִסְתַּוְּבּוּ אֲנָשֵׁי הָעִיר וּלְפָנֶם בִּלְעָמָם, וְהִנֵּה שָׁב הַמֶּשֶׁמֶשׁ הָעִירָהּ. מִיָּד עָטוּ עָלָיו בְּנֵי הָעִיר וּסְפְרוּ לוֹ עַל הַתְּשׁוּבָה הַמְּזוּדָוֹת שֶׁקָּבְלוּ מֵהָרֵב הַחֲדָשׁ, וּבִמְקוֹם תְּשׁוּבָה פָּרַץ הַמֶּשֶׁמֶשׁ בַּצָּחוֹק מֵרָ.

“ובכן הגיעה השעה לגלות את האמת. אני הוא אברהם-עזרא הנודע, והאיש הישב בפנים אינו אלא איש הדיוט ונכסר מדעת. בפשתי להראות לכם, כי לשוא אתם מביטים על חיצוניות האדם ולא על פנימיותו, וכיון שבקששתם רב ‘פעל קומה’ הבאתי לכם בריין מגדל זה, בעל ראשי-חמור, למנותו עליכם כרב. כי אם תפציע אתם בכרס, הרי היא לפניכם...”

מוזבן מאליו כי ההלך פטר עלי אתר מתפקידו, ומשמשו התמנה על־מקומו, באשר בני העיר למדו לקח להבדיל בין עקר וטפל, ובין תכלת לקלא־אילן...

מטעם

וְדָתָן וְאֶבְיָרִים בְּנֵי אֱלִיָּאָה (טו, א)
 שֶׁ"שֶׁ"ל עַל הַהוֹרָה בְּתַב, שֶׁשֶׁעֲתֵּהם שְׁהָרִי הֵם כְּבוֹרִים לִמְלֶכֶה
 תִּבְחַל מִלֶּחֶם הַקְּהִלָּה וְתִבְחַל אֶלְיָהוּ. וְהִמְדִּים בְּנִעְמֵי הַמִּזְבֵּחַ עַל
 הַתּוֹת וְדָתָן וְאֶבְיָרִים, שֶׁהֵם קוֹרָא וְאִילָא, לִרְמֵז שֶׁשֶׁעֲתֵּהם הִיָּתָה
 וְהֵם הַקְּהִלָּה מִלִּפְנֵי לְעֹלֵם רֶשְׁאוֹנֵיהֶם, כִּלְמוֹד שֶׁבְּבוֹרִים, וְאִם-כֵּן
 לֵעֵלִים לִקְבֹּל אֶת הַמִּזְבֵּחַ הַבְּהִירָה. וְעוֹד רִמְזָה לִמְלֶכֶה שֶׁכָּתוּב הָשֵׁךְ וְהָשֵׁךְ
 הָיָה רֹאשִׁי הַחֹלּוֹקִים עַל מִשְׁה רַבְּנוּ עוֹד מָאז הָיוּ אֲנֵשִׁים עֲבָרִים
 גִּמְזִים, מִזְהֵר אִמֵּר לְרֹשֶׁע (לִמְלֶכֶה הָרֵעִי), וְיִטְרֹוּ לוֹ סִיחָ וְשִׁחָה
 מָאז, וְזוֹ הוֹרָה אִילָא, שֶׁכָּבֹד הָיָה לִי מִקְרָם. (דְּסִיפִי)

אָר פֿרדע תּפֿירד אַת כּבֿוד הָאָדָם (ד.רס.)

זײַנע ״שׂטולות אַפֿירס״, תּרנב, שׂבֿוכות מװשׂה סלעײַס של פֿרײַן הָבֿן יִזְנֵה בײַן אַפֿירס, לִהְיֶה, בײַן מִתּוֹכֵם בִּן הָקֵדָ״ה יִשְׁלַח פֿורֶת לַעֲמֹל שִׁבְעֵהָאָרְבָּע ״בִּין כּבֿוד יִשְׂרָאֵל״ אַרְבֿות מִתּוֹכֵהֶן. לװסלעײַס של זײַ, שׂגַם עַד הָפֿרֶזֶת הָאֶלְקָלָה שִׁמְלֵהָ כִּבֿוד מִתּוֹכָהּ זַמֵּן אֶל פֿרײַן הָבֿן, שׂתַּחַמֵּס עַל הַגִּילֹת וְתִהְיֶה קֶצֶר מִנְהֵלָה לַעֲמֹל לַעֲמֵס הָאָדָם בִּרְיֹן אֲוִיבִיטִים. וְזֶה הָרִמָּז בְּתַת״ב ״שׂהוּא מַעֲטוּ, וְתַחֲתֵיהֶם וְהִשָּׁעַם, לִרְמֵז שִׁמְלֵה שׂתַּחַמֵּסוּ, וְתִהְיֶה לִי שׂהוּא מַעֲטוּ, וְאִם-כֵּן יִהְיֶה בִּין תּפֿירד״ בִּין פֿרִיטוֹת, פֿרִיטוֹת, פֿרִיטוֹת הַגִּילֹת, וְהַפֿרִיטוֹן הַכֵּלָלִי בִּין הַגִּילֹת הַיִּבְרִיטִית בִּקְרוֹם מַעֲטוּ, וְלִכֵּן תּוֹכָהּ ״פֿרִיט״ מַעֲטוּ, בִּן הַקֶּדֶר לִי מִלְּמִנְהֵלָה וְתִהְיֶה כִּבֿוד אֶלְקָלָה, אֶלְקָלָה בִּין תּפֿירד״ שִׁמְלֵה מַעֲטוּס עֲרִיב שׂהוּא מַעֲטוּ, וְהַפֿרִיטוֹן מִלְּמִנְהֵלָה הַיִּבְרִיטִית וְהַשִּׁמְלֵה. וְעוֹר רִמָּז: ״אָר תּפֿירד״ אֶפֿסִים שׂהוּא מַעֲטוּ, וְהַשִּׁמְלֵה לִרְמֵז שִׁמְלֵה שׂהוּא מַעֲטוּ אַרְבֿעֵה אֶפֿסִים שׂהוּא אֶל מַקְסִימָה אֶל מַצּוֹת פֿרִיטוֹן הָבֿן, שׂהוּא שׂהוּא אַרְבֿעֵה, כִּאֲשֶׁר הָאָב אֶל כּוֹן אֶל לִי, אִם אֶל תּוֹכָהּ אֶל לִי, הִר אַרְבֿעֵה אֶפֿסִים שׂהוּא מַעֲטוּס מַפֿרִיץ וְאִם בִּין תּוֹכָהּ (מַרְבֵּר)

ובישרים יתקו לך כחזה התנופה וכשוק הימין (תה, תי)
 מפרש "ש"י", "שלא תאמר כחזה ושוק של חיה שאינו נאכל אלא
 בשר ו'ילקה' שכן הבבור מזהה שלשמש שנאכל לשני מיים וילקה.
 ואם-כן הרי לט בקרשים קליש שלי דגותה, אלו האכלים וזלים
 וילקה, ואלו האכלים לשני מיים וילקה, והבבור הוא בדרגה השניה
 ואכל לשני מיים וילקה. ודמ לזה בטעם המקרא שהם דגא תביר
 מאריך מאריך, כלומר, ציד הבבור יתור, ולכן מאריך
 טרודה וטורחיה צדן האכלים בזמן האכלה... (תפוחי חיים)

מדגש

[illegible][illegible]

מזמרה

וְיִקְרָא שְׁפָקֶנָה הָיָה, מִזֶּה רָאָה לְשִׁטּוֹת ז"ו! - מִצֵּן לָנוּ שֶׁקִּרְחַ פִּקְחָ הָיָה; אֶלָּא שֶׁדְּבָרִים פְּשׁוּטִים הֵם, שֶׁהִרְיָ קִרְחַ עֲשִׂיר הָיָה, וְכִי רָאִיתָ מִמֶּיךָ עֲשִׂיר שְׁאִינוֹ יִזְוָה אֶת עֲצָמוֹ פִּקְחָ וְחִכֶּם?...

וּמִי־שֶׁעָשָׂה בְּעִשְׂרֵי לָפְנִים, שְׂרָפִים הֵיוּ מְבַקְשִׁים אֶת קִרְבָּו וְשׂוֹאֲלִים בְּעֵצָה, עַד
 וְעַל־שֶׁשֶׁבֶר רָאָה אֶת עֲצָמוֹ בְּחֹסֶם הָרָיוֹ... לָמִים יָרַד מִנְּקִיו, וַיַּחַד עִם מִזְמוֹנוֹ
 וְסִסְתֵּמָתָא עַל כָּל אֲחֵרֵי. בָּנֵה הָאִישׁ וְתוֹמָה: "כֹּל שֶׁאֲדַבֵּר אֶת סִפִּי, אֲבָל הֵרִי
 וְהִנֵּה מִי־שֶׁעָשָׂה בְּעִשְׂרֵי לָפְנִים, שְׂרָפִים הֵיוּ מְבַקְשִׁים אֶת קִרְבָּו וְשׂוֹאֲלִים בְּעֵצָה!" וְלֹא הִשְׁכִּיל
 לְהִשְׁכִּיל לְחַיֵּי, שֶׁהִתְחַבֵּהוּ מִמֶּנּוּ וְהִלָּה, אֲלֵא שֶׁכָּל מִן שֶׁיִּהְיֶה בְּהִפְתָּא הֵה
 כִּי עָלֵי הַדְּעָה, אֲלֵא בְּרִנֵּי שֶׁאֲדַבֵּר אֶת הַפִּתְּחָה. וְתִפְתַּלְתֵּם עַל־דְּעָה

יחד עם קרובי ים דתו ואביבם, שהיו מאו ומקדם בשל מחלוקת ועליהם
אמרו: "שני עיניי אדם, וזהה אדם לאחר מנין" (שע"ש, חלק הקה"ק).
במסגרת חסידות, נלכדו אמר, שישמרו מן לקות הקה"ק תחת אביבם.
המקור: ע"ד זאת, ואמר אביבם פשוט נרבות את אלה, שכן הסתם גדל
אלאב אביבם, והלה היה של שדרה. וזאת היתה ההתקוות: שני בני
ידיד את מלומד. אלא שדרה כלל יו המהגרים: בני בנימין, בני
מלמרים: מן המוסקסות הן הנה. וזאת אמר שיהיה הקה"ק את חזיון אלה
הקדש הקדש הקה"ק רבי' של חסידים, ונלכדו רבי' בעצמם את אלה, ורבי'
המלכים ואמר "מספח ארץ ומבלע דתו, ומכסל של עזת אביבם", רבי' של
שאיבם היה של עזת, וזהו דתו הקה"ק רבי' של חסידים. כראון אומר שדרה
הקה"ק בעצמו, וזהו אמר "שני עיניי אדם" וזהו חלק הקה"ק שדרה

במנותת-הנפש, מתוך שלווה ורגע, ולא הגיב על התקלה אף בשמיץ של טרינה. בקשוב-הדעת נגש אל המנוחה, הרים את הצלוחיות מהרצפה, יצק בקו בשנית את השמן וסדר את הפתילות מחדש. מתוך סבלנות איריז, ובאותה חרדת-קדש כאלו עומד הוא לראשונה לפני הדלקת הנרות. הדבר הותיר אותם בלי-מקח בלבות החסידים, שלמדו מקרוב מהי סבלנות ואחר-כך.

רבי חיים קרייזוויט השתדל פעם להכניס לסמינר מספר בירושלים. את אחת מבנות קהלתו, אולם המנהל סרב בעקשנות לכל הפצרותיו, ולא נעתר לבקשותיו החוזרות ונשנות. לאחר זמן קצר פתח רבי חיים בולל לאברכים בירושלים. ובין המעמדים שגרשמו להתקבל אל הכולל, היה גם בנו של אותו מנהל סמינר. כשבדק רבי חיים את רשימת השמות ונתקל בשמו של האברה, הורה מיד להקדימו לראש התור ולקבלו כתלמיד מן המנון. כדי להעביר על מדותיו בלי שמץ של כעס ורגז על אביו.

מַעֲשֵׂה נִפְלָא הָיָה עִם רַבִּי בְּנִימִין בִּינִישׁ פִּינְקֵל, רֹאשׁ יוֹשִׁיבֵי מִיר, וְהָיוּ יוֹתֵר מְבֻקָּחִים שֶׁל סַפְרֵי תוֹלְדוֹת חַיִּים, עַד כִּמָּה הָיָה מְדוּת נִפְלֵא, וְלֹא נָטַר אֶף שָׁמַץ שֶׁל רִגְזוֹ וְכַעַס. בַּת מַסְמִינֵר בֵּית יַעֲקֹב בְּרָדָה לִפְנֵי אֲרוֹשִׁיָּה עִם בַּחוּר מִן הַיְּשִׁיבָה, אֶצֶל רַבִּי בִּינִישׁ עַל הַבַּחוּר, הָיוּ קָלַם אֶת הַבַּחוּר וְהִרְבָּה בְּשִׁבְחוֹ, וְהוֹצִיאָה מִקֶּדֶם כָּאוּ בְּבֵרֵת הָאֲרוֹשִׁין בְּשִׁעָה טוֹבָה וּבְמִזְל טוֹב. לְאַחַר מִסְפֵּר שְׁבוּעוֹת הַתְּחַרְטָה הַבַּחוּרָה מִן הַשְּׁדוּד מִסְבּוֹת שְׁנוֹנוֹת וּבִטְלָה אוֹתוֹ, כְּשֶׁלְּאַחַר מָה בָּאָה אֶל בֵּית רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה וְשִׁפְכָה בְּפִיָּו קַתּוּנוֹת שֶׁל גִּיּוֹר, וְאִפְסוּ קָלְלוֹת, עַל שֶׁהָיוּ הַפִּיל אוֹתָהּ בַּפֶּחַ, וּמִלִּים שֶׁקָּשָׁה לְהַעֲלוֹת עַל הַפֶּתַח גִּלְד וְחִירופָתָהּ. אַךְ רַבִּי בִּינִישׁ יוֹשֵׁב שִׁתְּקַם בְּדַרְכּוֹ. עָבְרוּ יָמִים וְהַבַּחוּרָה שׁוּב בָּאָה בְּבֵרֵת הָאֲרוֹשִׁין עִם בַּחוּר אֲחֵר. בְּשִׁבְעוֹ לִפְנֵי הַחֲתָנָה פִּתְּחָה רַבִּי בִּינִישׁ אֶל בֵּיתוֹ "מִי עוֹשֶׂה לְאוֹתָהּ בַּחוּרָה 'שֶׁבַת כֵּלָה'?" (מִנְהַג בָּנוֹת "בֵּית יַעֲקֹב" לַעֲרֹךְ מִסְבֵּה לְחִבְרוֹת בְּאוֹתָהּ שֶׁבַת שֶׁל הַעֲלִיָּה לְתוֹרָה שֶׁל הַחֲתָן). "אֵינִי יוֹדֵעַ" מְשִׁיבָהּ בֵּיתוֹ "וּבִכְלָל מַה זֶה מַעֲשֵׂינִי אוֹתָךְ, בְּפֶרֶט לְאַחַר עֲזוּת־הַפְּנִים שֶׁנִּתְּנָה כִּלְפִיד אוֹתָהּ הַבֵּת". הוֹסִיפָה בַת רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה. "בֵּיתִי, אֲנִי מַצִּיָּה עֲלֶיךָ לִבְרִי חֲפָז וּמִדָּה, מִי עוֹשֶׂה לָּהּ שֶׁבַת כֵּלָה?". הִלְכָה הַבַּת בְּלִית בְּרָדָה וְהִרְבָּה שֶׁאָבָן אִין מִי שֶׁעוֹשֶׂה לָּהּ שֶׁבַת כֵּלָה. הָיָה חוֹזְרָת לְ"לֵבִיָּהּ" וְכִפָּה עָבְדָה זֶה שְׁאִין בְּמִבְרָה שֶׁבַת כֵּלָה. "חֲחִי כִסָּף" אָמַר רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה הַהוּשִׁטוּ כִסּוֹם כִּסָּף לַבַּת "וְעָרִיר קִנְיִית נְעוּשִׂי לָהּ שֶׁבַת כֵּלָה" ... מְעִבֵּר עַל מוֹדֵתֶיהּ שְׁאִין כְּמוֹהִי, כִּמְעַט וְלֹא מַצִּיָּה בְּמִקְוָמוֹתֶיהּ הַתַּנְהִיגוֹת בְּזֹאת...

וזמן קצר לפני שעמד רבי ישראל יצחק ריזון מגדולי דיני ירושלים וראב"ד החסידים, לארגש את בתו וכל השלחנות ההיו כבר ערוכים להגיגת הארושין, הלך מארדהו והוציא את דבתו רעה בעיני אבי המדבר, עד שעלה בידו לבטל את ההשדוד. הצטער רבי ישראל יצחק מאד, הכיצד מסגל יהודי לעשות רעה כזו לדבר לשון הרע ולקלקל שדוד? ומחמת שחשש שמא יענש אותו יהודי מן השמים, הלך מיד אל הכתל המערבי ושם התפלל מקירות לבי שלא ינזק אותו אדם.

רבי יהודה אסאד רבה של סרדהל ומגדולי רבני הגנה"ה היה תפיד גדול בעניני דת ולחם את מלחמת ה' במשפילים המהפכלים בקרמים, אולם באשר הדבר היה נוגע לאלת היה רך לקנה. סכלן ואדרי אפים, עד שקני ביתו העידו עליו שמעולם לא אהאוו פועם וסכלנותו היתה לשם דבר. הגיעו הדברים לידי כך, שרבי עזרא צורף שכתב כראב"ד בבית דינו, שאלו פעם ביצי הגיע למות הסכלנות הנדירה שבו, והשיב כי כל ימיו הוא מתפלל ומתחנן לה' ע"דך, ולא ננקל רכש מדה נפלאה זו. פעם הגיע אליו רבי הלל ליבטנשניץ מקולומי, שהיה אז צעיר לזמנם אך כבר נודע בדקדוקיו הרבים במצות, ובקש לקבל ממנו סמיכה לרבנות. שלא ברצונו - העמיד את רבי יהודה במבחן הסכלנות, שכן כשהציע לו הרב כסא לשבת עליו, העדיף לעמוד מחשש שעטנו ברפוד הכסא; ובשהזמינו לסעודה סרב לאכל מן הלחם שנאפה לפני השבת, שמא עלו בו תולעים, וגם את המרק סרר לטעם מפני שהיה בו עלי פטריותילה ולדעתו יש לבדוקם יפה... אולם רבי יהודה נותר מסכלנותו הרבה, ובאשר יש לערוך לו את כבודו הסמיכה היה ואמר לאורחו בצמות לשונו: "לא כבדי קראו שקד' זחלי, שכן דיוושה סכלנותו של הלל הזקן לגבד'...

רבי יוסף יגדל מספלט, היה מיוחד בסבלנותו וענותנותו. לאחר שעלה לירושלים, קבע מקום לתפלתו בבית הכנסת שבהריבת ר' יהודה חסיד בירושלים העתיקה, ושם היה לו 'סניגור' קבוע שבו היה מניח את סליתו ותפלויו, ואת הספרים שבהם היו כלו שעורים קבועים מדי יום. יחד עמם היה גם סדור התפלה שלו. שבו היה מתפלל ומעיין בכל התפלה, והיה אומר בשם ההג"ר 'אמילנא, שהתפלה בסדור מסגלת למנע מחשבות זרות, והביא רזמז משמו בפסוק במגלת אסתר "אמר עם-הספר ישוב מחשבתו הערה". בבית הכנסת היה למדן אחד, שהסניגור של ר' יוסף יגדל מצא חן בעיניו, והיה גוררו מדי יום אל מקומו ולומד עליו, ושם היה משיפם רבי יוסף יגדל וגבא לבית הכנסת, והיה נאלץ לגר בחרה את העמוד הקבד למקומו. כך עבדו ימים רבים, ורבי יוסף יגדל הנשיש מתאמץ מדי יום להחזיר את העמוד הקבד למקומו, אך הוא שותק ומבליג ולא מתרעם על הנהגתו של הלמדן הלי. אחרי תקופה ארבה, רזמז רבי יוסף יגדל לאיש כי יואיל בטובו להשיב את העמוד למקומו לאחר שהוא מסים את למודיו, ואולם הלה, שהיה קפדן ובעל-באור, הביע תרעמת על הדרשה הנענע עמוקות מכן. החל רבי יוסף יגדל לפסוס ולקדול בדרים, אך הלה לא נתפס: עקלה הצידי על הבימה וקרא מתוך בכתה בפני המתפללים: "שמעו נא רבותי. פנתי בכבוד של פלוני הלמדן ונרמתי לו צער. ותרני מבקש שליחה ומחילה ממנו". ורק אז הואיל אותו למדן למחל לו...

באחד מימי החגגה, כאשר האדמו"ר בעל ה"אמרי אמת" מגור עמד להדליק את הקטורה, הצטופפו סביבו המוני חסידים שבראו לראות את עבודת הקדש של רבם, אך לפתע דחף מאן-דהו את חברו, והלה הפיל בשנגה את הקטורה עם זיכוי השמן שעליה. אף כי הנוכחים באו להביט בעבודת ההדלקה, זכו בנוסף לקבל דגמה חייה של מדת הסבלנות. הרבי עמד

בַּשְּׁבִיעַ שֶׁל פְּרִשְׁת קָרָה, אָמַר רַבִּי יִחְזַקְאֵל אַבְרָמְסְקִי לְתַלְמִידָיו בַּחוּרֵי הַיְּשִׁיבָה:

המעט מכם פי הבדיל אליו ישראל אתכם. ובקשתם גם כהנה? אתם לומדי התורה, שבט לוי, אשר זמיתם לשבת ולעסוק בתורה ולהתקדש בה כל ימיכם, למה זה 'מעט מכם' - מדוע הונכם ממעייטם בהפרת גזל מעלתכם? הלא אתם מעמידים העולם ואין זכיה גדולה יותר משלכם! ולכן אין לכם לבקש שום פשרה ותפקיד אף כהנה היוצ מעצם הניגוע בתורה. המעט מכם שזכיתם לשבת בבית ה'!

**ספרי 'שבת טיש' ו'מידות טיש'
בחנויות הספרים המובחרות
לכמויות במחיר מיוחד: 02-5806777**

5806777@GMAIL.COM

גליון 740
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מעשה בר' אבא בר זמינא שהיה חייט, והיה פעם אחת תופר בגדים ומתקן אצל גוי אחד בביתו בעיר רומי. יום אחד הביא הגוי לפני ר' אבא זה החייט בשר נבלה, ואמר לו אכול זאת, אמר לו אין אני אוכל מאכל זה. אמר לו הגוי אני אומר לך שתאכל, שבאם אין אתה אוכל אזי אהרגך, אמר לו ר' אבא, אם אתה רוצה להרוג אותי הרשות בידך, ואין אני אוכל זאת כי הוא בשר נבלה, וזה אסור עלינו כי אנכי יהודי. אמר לו הגוי: כעת אני אגלה לך את הכל, כי כוונתי היתה בזה להיפוך, כי אדרבה, אם היית אוכל זאת הייתי הורגך, כי כל אדם צריך להיות חזק ואמץ באמונתו, אם הוא יהודי צריך לאחוז בדת יהודית לגמרי, אפילו אם רוצים להרגו צריך לשמור את דתו. וכמו כן, אם הוא גוי צריך להיות גוי גמור. אמר ר' מנא, אם היה ר' אבא בר זמינא שמע, את מה שהתירו רבנים בשאר המצות לעבור ואל יהרג בצנעא, היה אוכל הבשר הזה, כי זה ג"כ היה בצנעא.

(ספר חסידים סימן רי"ט)

לע"נ הרה"ק רבי מנחם מענדל
ב"ר לוי יצחק מליובאוויטש זצוק"ל
זכותו תגן עלנו ועל כל ישראל
אמן

נלב"ע ג' תמוז ת"צ צ"ב'ה'

פרשת השבוע

לשם שמים ממחלוקת לשם שמים, ואף היה אומר אילו היו כל ישראל עושים שלום ביניהם ומושיטים יד איש לרעהו לשם קשר של אהבה ואחווה ורעות, היו כל הידיים מצטרפות ליד אחת גדולה שהיתה מגעת עד לכסא הכבוד. ומספרים כי בעיר אחת סמוכה לקונויץ פרצה מחלוקת בתוך הקהילה והיו כאלה בתוך הקהילה שהחליטו לייסד להם קהילה מיוחדת.

הדבר נודע להרה"ק מקונויץ והזמין את הראשים ואמר להם, ישנן עבירות חמורות שבחמורות כמו ע"ז ושפיכות דמים וכדומה, ועל כולם אנו מוצאים עונשים חמורים בתורה לעוברי עבירות אלו, אבל אין אנו מוצאים בתורה מפורש כי עלינו להבדל מעוברי עבירה אלו, ורק במקום אחד אנו מוצאים בתורתנו לאמר "הבדלו מתוך העדה הזאת" וזהו דווקא במחלוקת קרח ועדתו שהם רצו להכניס פילוג בתוך מחנה ישראל, וכמ"ש הכתוב "ויקח קרח" ומתרגם אונקלוס "ואתפלג קרח" ומי שרוצה לעשות פילוגים בישראל צריכים ומחוייבים ומוזהרים מן התורה להבדל ממנו.

ויקח קרח בן יצהר (כ"ה – א') וקרח שפיקח היה מה ראה לשטות זה? עינו התעתו (רש"י פסוק ד') מסופר על הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זיע"א, שכאשר היה ילד בן שבע שנים, למד את דברי רש"י הנ"ל שעיניו הטעתו, פנה הילד אל מלמדו ושאל, מדוע כתוב עינו בלשון יחיד? והלא לאדם יש שתי עיניים. אדרבה, ענה המלמד, אמור אתה. והילד הסביר, מה הסיבה שהאדם נברא בעל שתי עיניים? שבעין אחת יתבונן תמיד בגדלות הבורא יתברך שמו, ואילו בעין השנייה עליו להתבונן בשפלות עצמו. וקרח מנושאי הארון היה ובעל רוח הקודש, ובעינו האחת בוודאי הטיב לראות את גדלותו של הבורא, אך העין השנייה זו שבה צריך היה לראות את שפלותו, עין זו הטעתה אותו, שכן ראה בה שלשלת גדולה יוצאת ממנו וכלל לא ראה בה את שפלות עצמו.

הבדלו מתוך העדה הזאת

(ט"ז – כ"א)

הרה"ק רבי ישראל המגיד מקונויץ זיע"א אהב את השלום ואת האחדות, והיה אומר, יותר טוב שלום שלא

זמני השבת

קרח

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:10 ת"א: 7:25

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:28 ת"א: 8:31 ר"ת: 9:00

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי מנחם מענדל

מליובאוויטש זיע"א (ג' תמוז)

הרב פינחס טייץ זצ"ל היה אחד מהבודדים שהרבו לנסוע לרוסיה, גם המשטר הנורא ההוא, וזכו ליחס טוב מהשלטונות. לא כולם הבינו והביטו יפה על מערכת הקשרים הזאת, אולם לי ידוע אישית ממקורות שונים, על עזרתו הרבה ליהודי רוסיה באותם ימים ובמיוחד על כל מיני שליחויות שהרבי נעזר בו וביצע דרכו.

על מקרה אחד מרגש במיוחד סיפר לי הרב טייץ ולא יכול היה להסתיר התרגשותו. יום אחד לפני נסיעה לרוסיה, הגיע אלי משהו בשליחות הרבי, ונתן לי של סידורים וחומשים וכמה זוגות תפילין, עד כאן היה הכל כרגיל, התרגלתי זה זמן רב, שאינני שואל ואינני מתפלל מניין יודע הרבי כל פעם שמתכוון לנסוע לרוסיה, הרבי ידע שלי קל יותר עם השלטונות, והיה מנצל את זה להכניס לרוסיה תשמישי קדושה. אולם הפעם היה משהו שונה קצת מפתיע, בנוסף לתשמישי קדושה נתן לי גם ספר תניא קטן ואמר לי, את זה הרבי אמר שלא תיתן לאף אחד, תיקח עמך את זה בנסיעה לרוסיה. האמת היא שבתחילה התלבטתי, סוף סוף אינני חסיד, ועניין אחד הוא לפעול יחד עם הרבי לספק תשמישי קדושה ליהודי רוסיה, (שזה עשיתי בשמחה ובששון) אך ענין שונה הוא שאשא באמתחתי, דוקא בנסיעה לרוסיה, אך ספר התניא, אולם במחשבה שנייה החלטתי, שאם הרבי מצא לנכון לשלוח לי הספר ולבקש שאשא אותו באמתחתי, סימן שיש דברים בגו.

ביום השלישי לשהותי במוסקווה, לאחר שב"ה הצלחתי גם הפעם להכניס את כל תשמישי הקדושה, ולהעבירם ליעדם. כשיצאתי לאחר תפילת ערבית מבית הכנסת הגדול, ופסעתי כמה רחובות, התנפלו עלי לפתע בסימטה חשוכה שני צעירים, וגררו אותי בכוח לתוך מכונת מבלי שהספקתי לפצות פה. כמובן שבתחילה מאוד נבהלתי, אבל מיד הם הציגו עצמם כשני צעירים חסידי חב"ד, שמעוניינים לשוחח עמי על עניין דחוף, והדרך היחידה להביאני בלי חשד לביתם המחתרתי, היתה החטיפה הזו. מובן מאליו ששלחתי להם. שני הצעירים הללו לא הכבירו במילים, ולא היו מוכנים לספר לי מה בדיוק הם עושים, ומה הן פעולותיהם המחתרתיות, הם רק אמרו לי, שביירו עלי ואפשר לסמוך עלי, ולכן הם רוצים להעביר דרכי לרבי, שתי שאלות מאוד מאוד בוערות, ואין להם פנאי לחכות עד שיבוא שליח חבדי סודי, שדרכו היו מעבירים את השאלות לרבי.

המבוגר יותר ביקש לשאול את הרבי, היות שנודע לו ממישהו שהקגב מחפשים אותו, ולכן מצד אחד כדאי שיברח ממוסקווה

לעיר אחרת, אלא שאז תתבטל כל הפעילות המחתרתית הגדולה שלו (שהרבי יודע עליה) השני הצעיר יותר, ביקש לשאול, היות וכמה יהודים לאחרונה הגישו וקיבלו אשרת יציאה לארץ ישראל, האם להגיש בקשה? שאז הוא מסתכן שיאבד מיד את מקום עבודתו כמהנדס בכיר, כי הם יפטרוהו ברגע שיגיש את הבקשה וייתכן שבכלל לא יאשרו לו, וכך ייצא קירח מכאן ומכאן, או למרות הכל, להסתכן ולהגיש את הבקשה. האמת היא אמר הרב טייץ שלא הייתי מאושר מהשליחות שהטילו עלי, שכן נזהרתי שלא לקלקל את יחסי עם השלטונות לטובת יהודי רוסיה, שלא להיות מעורב בשום עניין מתתרתי, יחד עם זאת, הלב יצא לשני היהודים היקרים הללו בעלי מסירות הנפש, ולא יכולתי לסרב לבקשתם, מובן שהייתי צריך לחרוט במחשבתי ובזכרוני, את השמות ושמות האימהות, והשאלות שלהם, כי היה אסור לי להסתכן שיהיה באמתחתי איזשהו פתק.

ואז כשהתארכה השיחה, וזרמו הניגונים והדמעות, סיפרתי להם לפתע על ספר התניא שהרבי נתן לי לפני נסיעתי הנוכחית, תוך בקשה שאשא זאת עמי בעת הביקור. וזה נמצא עכשיו אצלך? שאלו אותי שניהם בהתרגשות. כן, עניתי להם, והוצאתי מכיס מעילי את התניא. אינני יכול לתאר לך את ההתרגשות שאחזה בהם, רק אז הבנתי מה זה חסיד, 'זה תניא שהרבי עצמו נגע בו השבוע בידיו הקדושות', הם חזרו בהתרגשות רבה, תוך שהם ממשימים שוב ושוב את הספר.

לפתע פרץ אחד מהם בצעקה, חשבתי שקרה לו משהו, ואז הוא מצביע לי על אחד העמודים שהיה מקופל בצורה מוזרה, מתברר שתוך כדי משמוש הוא הבחין שיש קפל בדף אחד, כעין סימן שאדם עושה לעצמו, כשהוא אוזח באמצע ספר, והמילים הראשונות של העמוד הזה (קונטרס אחרון קסב) הן, "שהשעה דחוקה לו ביותר, ואי אפשר לו בשום אופן להמתין". הנה תשובה ברורה לשאלה שלי, הוא צועק לי נרגש, הרבי אומר שעלי לברוח מיד ממוסקווה ואינני יכול להמתין.

ואז לאחר דקה ארוכה של הלם, כמו קוראים האחד את מחשבות רעהו, מתחילים לחפש אם יש עוד סימן, וכן, היה בספר הזה עוד עמוד אחד מקופל (עמוד לח בליקוטי אמרים) והמילים הראשונות בעמוד היו, "להיכנס לארץ", הספק אם להגיש בקדה לאשרת יציאה הותר במקום, הם ביקשוני כמובן להשאיר אצלם את התניא, אבל אמרתי להם, שהרבי אמר לי שאשאיר זאת אצלי, ומאז ועד היום כשמזדמן לי לראות וללמוד בספר, אני נזכר בהתרגשות בשליחות השמימית הזאת

וכותב הרב אהרן דב הלפרין בספרו (ורבים השיב מעוון). את הסיפור הזה במלואו כתבתי לרבי ב"ז במנחם אב תשד"ס, ובו ביום זכיתי לתשובה: נת' ות"ח ובוודאי לא יפרסמו (וכי"ב) לעת עתה.

משל ונמשל

הנגינה מעוררת לתשובה

פעם שאל אחד את הרה"ק רבי ישראל בעל ה"דברי ישראל" ממודיוץ זיע"א על ענין הנגינה וכוחה. והשיב הרבי שהיא מעוררת לתשובה, ומעלה את נשמתו של אדם, ומקרבת לבם של ישראל לאביהם שבשמים. ותמה השואל: היתכן, מה שלא משיגים על ידי ספרי מוסר וספרי יראים, תעשה ותפעל הנגינה? ענהו הרה"ק ממודיוץ:

משל למה הדבר דומה, לבן כפר בעל רחיים שבא לכרך, וראה בחלון חנותו של שען בין שאר השעונים השונים, שעון מקיץ המנגן בנעימה ומעורר את האדם משנתו. נכנס אל החנות על מנת לקנות שעון מעורר זה. שאל אותו השען, מאיזה מקום הוא? והשיב: בן כפר פלוני ובעל רחיים אנכי. אמר לו השען: לשם מה לך שעון שיעורר אותך משנתך? והרי כמה גלגלים ואופנים מרעישים בבית הרחיים שלך, ומשמיעים קול רעש גדול. ואם הם אינם מקיצים ומעוררים אותך, מה יועיל לך שעון קטן זה בנעימה הדקה והעדינה? השיב לו בן הכפר: וודאי אינך מבין בטבעי האדם, כי ידוע שדבר שאדם רגיל בו ומצוי אצלו אין הוא מרגיש את מציאותו. אף אני כן שמרוב הרגל רעש הגלגלים וקולם החזק, אינני מרגיש בהם כלל, ואין בכוחם להקיץ אותי משנתי, אבל דווקא הנעימה הדקה של שעון קטן זה, יקיצני משנתי.

והנמשל הוא: זהו הענין של כח הנגינה, דספרי מוסר וספרי יראים, היות ובני האדם מצויים אצלם ורגילים בהם, לפעמים אינם עושים רושם על האדם. אולם הנגינה חידוש יש בה, ובכוחה לעשות רושם חזק ולעורר בבני אדם הרהורי תשובה להחזירם למוטב.

רוח אלקים דיבר בפי רבינו זיע"א.

דרכו של הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף זיע"א (יומא דהילולא ל' סיון), היה לאכול רק פעם אחת במעט לעת, וזאת בלילה בשעות המאוחרות, וזוג' הצדקת היתה יושבת ומחכה שתוכל להגיש לבעלה הק' את מאכלו הזעום, לכשיתפנה לאכול. פעם אחת היה כבר שעה שתיים אחר חצות הלילה ורבינו עדיין לא רצה לאכול, נכנסה אליו הרבנית וביקשה אותו שכבר יסעד את לבו בפעם הראשונה באותו היום, אולם רבינו ישב בדביקות נפלא, ובוודאי שטטו מחשבותיו בעליונים, פנה אליה ואמר לה, שתלך בנתיים לנוח, וכשירצה לילך לאכול, יקראנה כבר. לקחה הרבנית את הקדירה עם מאכלו, ונתנה אותם על האש, כדי שבעת שבעלה הק' יתפנה לאכול יהא הכל מוכן לסעודה.

וכשהחליט רבינו לאכול, יצא מחדרו כדי לקרוא את הרבנית שתכין לו את סעודתו, ועבר דרך בית התבשיל, שם שמע קול רישורש יוצא מהקדירה שעל האש, ומיד שאל את הרבנית, אם לא היתה שאלה על הבשר שהוא כעת על האש, (וכידוע שלא אכל במה שהורה בו חכם) ענתה ואמרה שלא היה שום שאלה בידעתה, הרכין רבינו את אזנו אל הקדרה, פנה אל הרבנית ואמר לה בזה"ל: אבל שומע אני קול מהקדירה שצועק טריפה, נשתוממה הרבנית, ותיכף הלכה והקיצה את המשרתת, ושאלה אותה אם לא היה איזה שאלה על הבשר, או אולי נפלה איזה טיפת חלב לתוך הבשר ח"ו, ושלא תפחד כלום ותספר האמת, אבל המשרתת אמרה שהכל כשר וישר הוא, ואין שום שאלה, חזרה הרבנית ואמרה אל בעלה הק' שאין שום שאלה, וביקשה אותו מאוד שילך לאכול, כי ידעה אם לא יאכל עכשיו לא יאכל כבר עד למחר בשעה זו, אבל רבינו באחד, ששומע קול מהקדירה שצועק טריפה, לא נותרה ברירה לרבנית ומודאגת הלכה לנוח.

בבוקר השכם והנה שוחט דמתא דופק על הדלת, וכשפתחו לו, שאל תיכף בזה"ל: האם קנו אתמול בשר אצל קצב פלוני ופלוני, וכשקיבל מענה בחיוב, המשיך ואמר שהקצב טעה ומכר בהמה שנטרפה במקום בהמה כשרה, וכל הכלים שנשתמשו בבשר זה צריך הגעלה, וראו כולם שרוח אלקים דיבר בפי רבינו זיע"א.

צ'ין אדם לחברו

אהבת ישראל אמיתית

מסופר על הרה"ק רבי יהושע העשיל פרנקל תאומים מקאמרנא זיע"א (יומא דהילולא ד' תמוז) שכל ימיו היה גומל טוב לנדבאי לב, ואהבת ישראל באמת היה תקוע בלבו. פעם אחת בעמדו בבית הכנסת שמע בני אדם משוחחים על אנשים הנדרשים לצבא. וסיפרו לתומם איך שבני האמידים והחשובים פדו את עצמם, ורק נער אחד פשוט ועני עומד להישלח לצבא. נתרגש מאד ושאל, אין אפשר לתת לאיש ישראל להיטמע בין הנכרים? ענו לו, ראשית הרי הוא בור. שנית אין כסף לפדותו, כי כולם כבר תרמו מעל יכולתם לפדות את הבחורים היושבים באהלה של תורה. ניגש הצדיק אל ארון הקודש והוריד כתר כסף מספר התורה ואמר: תורתנו הקדושה, את פארן של ישראל ואינך צריכה לפאר של כסף, אקח את הכתר ואמשכן אותו בכדי לפדות בחור יהודי מן הגוים, ובשששת שירחיב נחזיר לך הכתר. וכן עשה, את הכתר משכן ואת הצעיר פדה. אח"כ כשנוכח לראות אותו שהוא באמת בור וע"ה גמור, דיבר אל לבו בדברים היוצאים מן הלב: הביטה נא ראה, למענן הסרתי כתר התורה ואיך אשא פנים אם תגדל ללא תורה וללא דרך ארץ? הדברים נכנסו ללבו ופעלו פעולתם, ורבי יהושע העשיל התמסר לחינוכו ויהי לאיש כשר ויקר מאד.

אני רוצה שתתנהג כמו

הקדוש ברוך הוא

מסופר בשם הרב גייקובסון: סיפור ששמע מבעל המעשה.

פעם אחת כאשר יצא הרה"ק רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א מביתו של חותנו הרה"ק הרבי הריי"צ זיע"א, פגש שני חסידים, פנה אליהם הרבי ואמר להם: בחורים, רצונכם לשמוע תובנה טרייה, ווארט חם וטרי ששמעתי ברגע זה מפי הרבי. ענו לו החסידים: כן, בוודאי.

פתח הרבי וסיפר: אתם יודעים שלפעמים מגיעים לבית הכנסת יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות. כאלה שבאו מבית שומר תורה ומצוות, והתרחקו. וכאלה שנולדו בבית שאינו שומר תורה ומצוות. וכאשר אני פוגש אותם, אני תמיד חם ולבבי כלפיהם, מזמין אותם אליי מקרב ומחבק אותם.

כמה מחסידי חב"ד המבוגרים פנו אליי ואמרו לי: אינך מתנהג כראוי, כי על ידי התנהגותך אתה נותן הכשר למעשיהם. להיפך, אמרו זקני החסידים, אתה צריך להיות קשוח כלפיהם, להוכיח אותם ולנוזף בהם ולומר להם את האמת.

מכיוון שלא ידעתי אם אני צודק או שמא הם צודקים. הלכתי לרבי הריי"צ לשאול אותו, אם עליי לשנות את התנהגותי, או להמשיך בדרכי. ענה לי הרבי: השם יתברך ברא עולם ובני אדם, ונתן להורים ילד, וההורים אוהבים את הילד מאוד, אהבה בלי גבולות, אהבה הממלאה את כל הלב, וכשמגיע עוד ילד, ההורים אוהבים גם אותו אהבה אינסופית וכן הלאה, כך לכל הילדים נותנים ההורים אהבה ללא מעצורים.

ופעמים נולד ילד, לא עלינו ולא עליכם, עם איזה חיסרון בגוף, איזו מגבלה, איזה מום, איזה פגם באחד מאיבריו, ואז נוסף לאהבת ההורים המשותפת לכל אחד מהילדים, לבם של ההורים יוצא אל הילד החריג ברגישות מיוחדת, בחמלה יתירה שמגבירה ומעצימה את האהבה כלפיו.

כך הקדוש ברוך הוא אוהב כל יהודי כמו אב רחמן האוהב את ילדיו, אהבה אין סופית ללא גבולות. וכאשר הקדוש ברוך הוא רואה שיש חיסרון ביהודי: שמפאת שאינו מניח תפילין יש חיסרון בידו או בנפשו, או מפאת שאינו לומד תורה, נוצר חיסרון בראשו, או שאינו רץ למצוה, דבר היוצר חיסרון ברגלו, או שאינו שומר ענייני קדושה וכו' וכו', דברים שיוצרים פגמים בגופו, יש לו לקדוש ברוך הוא אהבה עמוקה ומיוחדת כלפיו, לבו יוצא אליו. אני רוצה שתתנהג כמו הקב"ה.

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"ח סיון

הרה"ק רבי משולם פייש הלוי מטהאש ב"ר מרדכי (תרל"ה)

יום ראשון כ"ט סיון

הרה"ק רבי שמואל שמריה מאוסטרובצה (תלמיד ה"חווה") ב"ר יעקב (תר"ז)

יום שני ל' סיון

הרה"ק רבי שלמה קלוגער ב"ר יהודה אהרן (תרכ"ט)
הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף ב"ר מרדכי מנדבורנא (תרס"ח)

יום שלישי א' תמוז

הרה"ק רבי קלונימוס קלמן ב"ר אהרן (מאור ושמש - תקפ"ז)

(הרה"ק רבי שלמה מבאבוב ב"ר מאיר נתן תרס"ה)

יום רביעי ב' תמוז

יוסף הצדיק משבטי קה בן יעקב (ב"א ש"ט)

הרה"ק רבי נחמן מהורדאנקא ב"ר יצחק

(תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)

הרה"ק רבי אברהם מטריסק ב"ר מרדכי

משערנובל (תרמ"ט)

יום חמישי ג' תמוז

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר לוי יצחק

מליובאוויטש (תשנ"ד)

יום שישי ד' תמוז

רבנו יעקב ב"ר מאיר (ר"ת - ד"א תתקל"א)

הרה"ק פינחס ב"ר צבי הירש (ההפלאה - תקס"ה)

הרה"ק רבי יהושע העשיל פרנקל תאומים

מקאמרנא ב"ר ברוך (תר"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטיליאל הכהן רביטבין שליט"א
מדרש "בם אנ' אור" רפררס יוסף הדרש" על המצוות.

הלכות מוקצה (ה')

(א) אין צריך להשאיל משכינו כלי היתר, על מנת שלא יצטרך להשתמש בכלי שמלאכתו לאיסור, לצורך גופו. (פסקי תשובות, סימן ש"ח, הערה 24)

(ב) כשמטלטל כלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו, או מקומו, כיון שהמוקצה כבר בידו, רשאי להניחה באיזה מקום שירצה. (שו"ע א"ח סימן ש"ח, סעיף ג')

(ג) אם שכח ונטל בידו כלי שמלאכתו לאיסור, גם כן רשאי להניחה באיזה מקום שירצה, ולא צריך להניח המוקצה מיד מידו. (משנה ברורה שם ס"ק י"ג, אולם בביאור הגר"א א"ח סימן רס"ו סעיף י"ב, מחמיר בזה, שצריך מיד להניח המוקצה מידו)

(ד) אם שכח ונטל בידו מוקצה מחמת גופו, כגון מעות, ואבנים, צריך להניח מיד המוקצה מידו. (משנה ברורה שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מברכים חודש תמוז

המולד ביום שני בשעה 6:46 אחה"צ

15 חלקים

ראש חודש ביום שני ושלישי

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת קרח

"ויקח קרח" (טז, א)

האמרי אמת מגור נשא פעם דברים בגנות המחלוקת, ובדבריו סיפר על עשיר אחד ששני חתניו היו סמוכים על שולחנו.

אחד היה רגיל במאכלי בשר והשני במאכלי חלב, ולכן היו אוכלים בנפרד את סעודותיהם. לימים ירד החותן מנכסיו, ולא היה באפשרותו לתת להם אלא לחם צר ומים לחץ. ראה החותן כי הם ממשיכים לאכול בנפרד, פנה אליהם ואמר: "בעבר, כאשר זה אכל בשר וזה אכל חלב, היה עליכם לאכול בנפרד כדין, אולם עתה שאין לנו אלא לחם ומים, למה נפרד?"!

אף בנו הדבר אמור - הסביר הרבי את משלו, שהרי בדורות הראשונים היו הבדלי שיטות וחילוקי דעות בין קהילות ישראל, ולכן נפרדו הדרכים, איש על מחנהו ואיש על דגלו, אולם ביום שהדור ירוד והתורה מתמעטת, מה

לנו להיאבק בינינו? הרי כולנו נמצאים במאבק אחד נגד מהרסי הדת, ואס-כן פירוד ומחלוקת לשם מה?!

"ומדוע תתנשאו על קהל ה'" (טז, ג)

אמר רבי מנחם מנדל מקוצק: "דבר פלא הוא, שכל החולקים על הצדיקים בודים עליהם דברי הבל ועלילות שוא, שהם ההפך הגמור ממהותם, כמו על משה רבינו שהתורה מעידה עליו שהיה עניו מכל אדם, ובני קרח אמרו עליו שהוא בעל גאווה, וטענו נגדו ומדוע תתנשאו על קהל ה'..."

"שמעו נא בני לוי" (טז, ח)

סיפר ר' יענקל'ה גלינסקי, כשנסעתי לארצות הברית בפעם הראשונה לביסוס מוסדות התורה, ביקשתי להתברך מפי הרבי מסאטמער זצ"ל.

שאל: מי אתם? אמרתי: הייתי בן ישיבה עצור בסיביר.

מה שמך? יעקב. ושם משפחתך? גלינסקי.

שמעתי עליכם, מה מבוקשכם? אמרתי: לקבל ברכה להחזקת מוסדות התורה.

פנה אל הגבאי: תן לו ברכה מרובה, אלפיים דולר. אמרתי: באתי לבקש מהרבי ברכה, ולא כסף!

ענה: אין ברכה שורה על כלי ריק.

כעבור זמן נכנסתי לאחד מעשירי קהילת סאטמער בבורו פארק. התעניין: המוסדות נתמכים על ידי

חיים תחת מטמונים

בואו נודה על האמת הפשוטה והעמקה שבתוכנו: נתח בלתי מבטל ממה שמרכיב אותנו חסוי מן הצבור. זה בא באינסטינקט משלם. אם אלו פרטים זעירים, כמו קרע קטן בחליפה מחיטת שאבוי אם יתגלה, ואם אלו דברים שאכן ראוי שישארו צפונים, כדגמת פרטי הבריות האישיות שלנו.

אך הבה נתיחס למטמונים מסוג אחר, המנחים עמק בתוך הנפש. לפעמים אנחנו מגלים משהו שכחותינו אינם מסגלים לשאת, משהו שמעבר ליכולת האנושית שלנו. זה יכול להתגלות מול ידיעות שקצרה דעתנו מהן, וזה יכול לפגש אותנו מול מאגרים שאין לנו בהם יד ורגל.

הנה, קחו לדגמה את הנושא הבוער בימים אלו: המלחמה מול איראן. איש אינו יודע באמת כמה זמן תמשך, האם הפסקת האש היא לאורך זמן, ומתי תהיה הפעיקה הבאה חס ושלום. ובכל זאת יושבים אנשים ומפטפטים ללא הרף על השלכותיה. האמת הברורה היא שאנחנו משתמשים במילים מכבסות ומקצועיות, ובלבד שלא ניגע בעבדה הפשוטה: אנחנו לא יודעים מה יהיה.

המדינה?

אמרתי: תמיכה בסיסית, שאינה מגיעה לרבע התקציב.

אמר: כחסידי סאטמער אני מנוע מלתת למוסדות

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

"לא חמור אחר מהם נשאתי ולא הרעתי את אחר

מהם" (טז, טז)

את הסיפור הבא סיפר הרה"ק רבי ישעיה מקרעסטיר זצ"ל בסעודת מלווה מלכה איש מפי איש בשם רבו הקדוש רבי צבי הירש מליסקא אשר שמעו מפי הגאון הקדוש המהר"ם א"ש אבד"ק אונגוואר אשר שמעו מפי רבו הגאון בעל ה"חתם סופר" אשר מסר את עדות רבו הקדוש המקובל האלקי רבי נתן אדלער על אודות שגב מדרגתם העילאית של האחים הקדושים הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק והרבי רבי זושא מאניפולי זי"ע.

הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא הגיע פעם לבקר בהיכלו של הגאון הקדוש המהר"ם א"ש, וכדרכו בקודש על פי אורחות החסידות הגיש רבי צבי הירש לפני המהר"ם א"ש קוויטל ופדיון.

המהר"ם א"ש אשר לא הורגל בכגון דא משך את ידו וסירב לקבל את הקוויטל ועוד יותר מכך את הפדיון אשר נראה בעיניו כמתנה עליה נאמר (משלי טו) "ושונא מתנות יחיה".

משעמד המהר"ם א"ש בסירובו חרף הפצרותיו של רבי צבי הירש נענה הצדיק כמשתאה ושאל, היתכן כי ימנע רבינו הטוב מבעליו ויסרב לעשות טובה ליהודי?!

"חס ושלום!" - מיהר המהר"ם א"ש להשיב - "לעשות טובה ליהודי,

הריני מוכן ומזומן בכל עת ורגע, אך מה עניין קבלת מתנה אצל עשיית טובה?!

וראי תשמח לשמוע שהרבי

אך כל אלו הם זוטות לעמדת החשאיות הגדולה של חיינו: ההסתתרות מטעיות בעבודת השם. אנחנו בורחים מעבירות, משקיעים מאמצים להחביא נפילות קשות, ולעולם לא נפאר או נדבר על הכשלות שבו נכשלנו. כך זורמת שגרת חיינו: ההסתתרות מהרגעים האפלים והחשוכים.

אבל מי אמר שכן צריך להיות? מי החליט שזהו מהלך החיים הנכון? השפת אמת מגנה את המהלך הזה, ומציב מולנו מראה שקופה ובהירה בדרמות מלך ועני.

החומת שהתנוססה על המכתב הסגירה את תכנו. המכתב בשר על בואו של המלך אליו הביתה. אפילו זמן לעכל ולהתרגש לא נותר לו, שכן נותרו שעות ספורות בלבד עד לבקור המלכותי. הלך הנתיב וצחצח את ביתו, שפשף כל פנה עזובה, והעיקר: פנה מן הבית את כל הרהיטים הישנים והמרפטים.

"לא מתאים שהמלך ישב על כסא העומד על ערימת כוסות הממלאה את החלל שבין הרגל השבורה לרצפה", חשב לעצמו כשהשליך את הכסא החוצה. ומה עם השולחן? איך יסעד המלך על שולחן שבור ובלתי מסתת? אסף את כל חסכונו ורכש רהיטים חדשים ומכבדים. לאחר שעות אחדות הגיע המלך.

כמוכן שלא הגיע בידים ריקות. מתנות וכלי זהב המתינו בתוך הכפרכה. אך המלך, כשראה את הרהיטים הישנים והרעועים מושלכים ליד האשפה, הורה שלא להכניס את הכלים המבריקים. "המתינו", סימן בידו.

הנתיב הנרגש רץ לקבל את פני מלכו, אך נדהם לראות מלך עצוב, פניו קודרות ועיניו כבויים. המלך נכנס לבית ולא הסכים לשבת על הרהיטים החדשים. ככל שראה את הסדר, את הכלים החדשים ואת הקירות המטופחים, כך גברה עגמת נפשו.

"לא, בני היקר", אמר המלך למארחו המשתומם, "לא צפיתי לראות את השולחן החדש ואת הקנקן הבוהק, מהם יש לי די והותר בארמון. באתי אליך כדי שתראה לי את השולחן השבור ואת הכסא הישן. אותם רציתי לראות."

המקבלים כסף מהמדינה.

אמרתי: כחסיד סאטמער, ודאי תשמח לשמוע שהרבי נתן לי אלפיים דולר, קיים אפוא מצות עשה של הליכה בדרכי החכמים, ובמיוחד חסיד בעקבות רבו!

טען: לרבי מותר לחרוג מהוראתו, ואני חייב לציית לה!

אמת. אמרתי: אני האחרון שאסית אותך שלא לנהוג כצווי רבר. אבל תנהג עמי בכנות: אם אתה מציית לו באופן מלא בכל העניינים, אני מבקש מאומה, אבל אם יש עניינים בהם אינך מציית לו, אין זו אלא התחמקות!

מיד העניק תרומה בסך חמש מאות דולרים!...

"ואהרן מה הוא כי תלינו עליו" (טז, יא)

רבי מאיר אריק מטורנא ביאר פסוק זה באופן נפלא. ידועים דברי חז"ל, שהאדם ניכר בשלושה דברים, בכיסו, בכוסו ובכעסו.

בני ישראל לא היו יכולים לתהות על קנקנו של אהרן הכהן ולבדוק את מהותו, שכן 'בכיסו' לא היה שייך בדור המדבר, שכולם התפרנסו מהמן וקיבלו עומר לגלגלת, גם לא 'בכוסו', שהרי שתויי יין אסורים בעבודה ואהרן לא שתה יין.

מה נותר איפוא? רק 'בכעסו', וזו טענת משה: "ואהרן מה הוא" - אם תרצו לדעת טיבו של אהרן, "כי תלינו עליו", נסו להכעיסו והכירו את מהותו...

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

מברכות פיו, המשיך המהר"ם א"ש ואמר: עתה אספר לכם מי היה הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק כפי ששמעתי מפי מורי ורבי בעל החתם סופר, על עוצם

מדרגותיהם הנפלאות בקודש של האחים הקדושים רבי אלימלך ורבי זושא, וכה סיפר ה'חתם סופר': פעם אחת בעת רצון פתח מורי ורבי הקדוש רבי נתן אדלער ושח בזה הלשון: לא בכדי נהוג לומר כי בני פולין אינם בעלי דרך ארץ. אכן, בעצמי נוכחתי לדעת כי אמת נכון הדבר.

כל אימת שמגיע אני ב'עליית נשמה' לעולמות העליונים, פוגשני שם בשני האחים היקרים רבי אלימלך ורבי זושא אשר הקדימו להגיע שמה זה מכבר, ומעולם לא עולה בידי להקדימם. יום אחד גמרתי בלבי להקדים בוא, עוד לפני ששערי גן העדן נפתחים. המתנתי בחוץ ושמרתי על הפתח עד עת פתיחת השערים, ואז, מיהרתי ונכנסתי פנימה ראשון. והנה מה זה רואות עיני? שני האחים היקרים כבר נמצאים בפנים. האין נכנסו ומניין נכנסו אינני יודע לומר לכם, אך הם כבר היו שם...

הוא אשר אמרתי צודקים האומרים, כי הפולנים אינם בעלי דרך ארץ! הם לא המתינו לפתיחת השערים, והתגנבו פנימה שלא בדרך המקובלת... נו... - הפטיר המהר"ם א"ש אחר סיפורו - "אחרי שומעי מפי רבי ה'חתם סופר' הקדוש, עד כמה גדולתם של האחים הקדושים הללו - שוב אינני יכול להמרות את פי הרבי רבי אלימלך ושומה עלי למלא אחר דבריו הקדושים".

(צנתרות הזהב, ח"א רסט)

מתורתו של רבינו הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק אני בא - השיב הצדיק מליסקא - שכך מפורש נאמר בספרו הקדוש 'נועם אלימלך', כי תלמיד חכם צדיק, בקבלתו מתנה מידי יהודי, הריהו מיטיב עמו בכך.

"אכן?! כך כותב הנועם אלימלך?!!" - נפעם המהר"ם א"ש - "הבה, הראוני נא את דבריו הקדושים בתוך הספר הקדוש פנימה!"

מיד הובא "נועם אלימלך" אל השולחן, ורבי צבי הירש פתח והציג לעיני המהר"ם א"ש דברי ם ככתבם (פרשת קרח, ד"ה וידבר ה' אל אהרן וגו'): "...בתוך הדברים התנצל (משה רבינו עליו השלום) לפניו יתברך, שלא יענשו (קורח ועדתו) בזה העולם, ולימד זכות עליהם באמרו: "לא חמור אחד מהם... דהנה כן הוא, המהנה תלמידי חכמים וצדיקים מנכסיו, אז ההנאה הזאת תביאהו שלא במהרה הוא חוטא... וזהו שאמר 'לא חמור' וכו', כלומר, אני גרמתי להם זאת שעל ידי שלא לקחתי מהם, זה גרמה להם שחטאו, שאם נהניתי מהם, היה מגין עליהם זאת לבלתי יחטאו... והיוצא לנו מזה, שעל ידי נתינה לצדיק, נשברים כח הקליפות ונתקשר בקשר של קיימא עם הצדיק, שלא ישיאהו היצר לחטוא בחטא גדול, חס ושלום, ואדרבה יתקדש על ידי הצדיק..."

תיכף ומיד הושיט המהר"ם א"ש את ידו, קיבל ברצון את הקוויטל ואת הפדיון, ואמר: אם כך אומר הרבי הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק הריני מציית לדבריו ללא עוררין. לאחר שקרא את הקוויטל ובירך את רבי צבי הירש

מה יש לי מכל הבקור אם איני מגלה אותך, את הפנימיות שלך? באתי לראות את חיי היום יום שלך ולעזור לך. אבל אם אתה כבר מצייד היטב, לשם מה אתה זקוק לעזרתי?"

המלך בקש דווקא את הכלים הפשוטים והדלים. מן היקרים יש לו די. אבל רגע, מה? המלך עוד גוער באדם שטרח, הזיע ועמל לכבודו? בסך הכל רצה לכבד את המלך!

ואנחנו? איננו שונים מאותו נתין נרגש. גם אנחנו מקבלים את הבורא בתפלות נרגשות, בלימוד מעמיק ובמעשים טובים. נפילות? רגעים שבורים? בשלונות? הס מלהזכיר. לפני שאנו ניגשים אל המלך, אנו משליכים הצידה את המעידות והמחשבות הבלתי ראויות. עכשיו הולכים לקבל את המלך.

אבל משום מה המלך אינו מעניין דווקא באלו. למה? הרי מדוע הבורא שולח לנו את היצר מדי יום? מדוע אינו מניח לנו להשלים את התפלה בשלמות מוחלטת?

אם נתבונן, נראה שכן הוא בכל מהלך החיים. לעולם לא נצא עם דבר מושלם ביד. אם אלו עגמות הנפש של שבתות וימים, אם זה הלימוד הקשה החוסם אותנו מלהבין סוגיה, ואם זה היצר הרע שאינו נח לרגע. השאלה כואבת: למה לא נוכל להשלים דבר אחד במאה אחוזים? למה המלך מעדיף את הכלים השבורים?

כדי להבין זאת עלינו לשאל: למה אנחנו רודפים אחר השלמות? מה מיסר אותנו כל כך בכלים השבורים שבנפש?

הסיבה פשוטה. כשאדם רואה את עצמו בישות עצמאית, הוא משקיע את כל כחו בטפוח הדמות הזאת. הוא מצחצח אותה ועוטף אותה בשלמות. וכאשר מתגלה חרך קטן בשלמות הזאת, הוא ממיהר לסגור אותו. לעולם אינו מוכן לראות את עצמו פגום או חסר. חלילה שמישהו יראה. לכן הנפילות כה מכאיבות, והכלים השבורים כה מוסרים.

לעי"נ

הבה"ח חיים מרדכי בן יבדלחט"א הר"ר אברהם חנוך שיחי' גוטמן - כה אייר תשפ"ו - שלושים לפטירתו

"ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל" (טז, לג)

צריך ביאור, כיון שכיסתה עליהם הארץ ברור שיאבדו!

באר ה"דעת סופר": היו אז, וגם יהיו תמיד, אנשים

המחפשים הסברים

טבעיים לכל דבר, ואותם

אנשים רצו לומר שמה

רבנו עשה "מנהרות

תופת" מתחת לקורח

וחבורתו, ואז ברגע הנכון

התפוצצה המנהרה והם

נפלו פנימה, עפ"ל.

לכן כתב הפסוק "ותכס

עליהם הארץ", כי את

החלק הראשון של

הבליעה עוד אפשר היה

להסביר כנ"ל, אולם איך

יתכן שמיד אחר כך

כיסתה עליהם הארץ?

בוזה הכירו כולם שהיה

כאן נס גדול והשגחה

פרטית, וידעו כי משה

אמת ותורתו אמת ונאבד

קרח וזכרו לא ייזכר ולא

ייפקד.

כן יאבדו כל אויביו ה'.

(לאור הנר)

"ויראו ויקחו איש

מטהו" (יח, כד)

אל הרה"ק ר' יצחק

מנשכין נכנסה אשה

כאובה ובפיה בקשה

מהרבי שאינה מסוגלת

לסבול יותר את צרותיה

ומכאוביה, היא לא יכולה

יותר להחזיק מעמד.

הרבי הכניסה לחדר מלא

בחבילות ואמר לה, אלו

הצרות הקיימות בעולם,

בחרי לך חבילה אחת.

האשה נבהלת מגודל

הצרות הקיימים בעולם,

ולא יודעת במה לבחור,

עד שראתה חבילה קטנה

מאחורי הדלת.

בצעקה היא שואגת, רבי, את החבילה הזאת אני רוצה!

השיב הרבי, החבילה הזאת היא בדיוק החבילה שלך...

כשבאו הנשיאים לקחת את מטותם, כל אחד לקח את

שלו, אף אחד לא רצה לקחת את של חברו, כי רק בשלו

הוא יכול לעמוד. זהו ויראו - את כל שאר המטות - ויקחו

איש מטהו, ולא את של אחרים.

"הנני ענו בי נגר ה' ונגד משיחו... ואעלים עיני בו"

(הפטרת קורח)

שאלו את הגאון המפורסם רבי אשר אריאלי שליט"א על

סוד ההצלחה העצומה

שיש בשיעורים שלו.

כידוע שיעוריו הנפלאים

של הרב, שמם הולך

מסוף העולם ועד סופו,

ממדינות רחוקות באים

בחורים מופלגי תורה

לישיבת מיר בירושלים

עיה"ק להאזין לשיעוריו,

האולם בו מוסר את

שיעורו מלא ודחוק עד

אפס מקום, וגם בחדרים

הסמוכים נדחקים

לשמוע את דבריו, ורבים

נדחפים ליד החלונות

והדלתות, וכבר זכה

להעמיד אלפים רבים של

תלמידים הגונים.

אחד מתלמידיו פנה

לרבו, ילמדנו רבינו

מהיכן זכית לכל זה, הן

אמנם שיעוריך טובים

ומתוקים לחיך, אבל

עדיין אין זה מספיק

למשוך המון גדול ונכבד

כזה, ותורה היא וללמוד

אנחנו צריכים במה זכית

שיעוריך מתקבלים,

ורבו הצמאים לשמוע

דבר ה' אשר בפיך.

השיבו הרב אריאלי, אגיד

ולא אכחד, גם אני בעניי

תמהתי, וחיפשתי מה

סוד ההצלחה הגדולה

הזו, עד שהחלטתי, סיבת

הדבר היא, היות ובימי

בחרותי כאשר למדתי

בישיבה, היה נהוג

שהבחורים מקבלים דמי

כיס להוצאותיהם, ומדרך הבחורים בעלי תורה לחסוך

את הכסף, ולרכוש להם ספרים ללימודם במקרה הטוב,

ובמקרה הגרוע... אנכי לא כן עשיתי, השתמשתי בדמי

הכיס שלי להוצאות נסיעה במוניות, כדי שלא אצטרך

לנסוע באוטובוס הציבורי, ואנצל מראיות אסורות.

לענ"ד זה הגורם, והיא שעמדה לי ששיעוריי ימצאו חן

בעיני בני תורה בעוה"ש"ת, בזכות שעמלתי על שמירת

העיניים. (להתעדן באהבתך)

זו הסיבה שהמלך הצטער לראות את הכלים
החדשים. כאשר הנתין מציג עצמה, הוא כאילו אומר
למלך: גם לי יש כלים. אבל המלך, בורא כל
העולמים, מחפש דווקא את הכלים השבורים. דווקא
הם מוליכים ביטול למלך ומזכירים לאדם כמה הוא
עני וחסר ללא עזרת הבורא.

אז יכול המלך להוציא את הכלים שלו, הממתינים
בכפרה. אבל כשאני מציג את כוחי, למה שהמלך
יגלה את כוחו? זה או אני או הוא. לכן, כשאדם מבטל
את רצונו בפני רצון הבורא, נפתחת הדרך לעזרה
מלמעלה.

המלך אינו מחפש את השלמות שלנו. מן השלמות
יש לו די, המלאכים מביאים אותה. מאתנו הוא
מבקש דווקא את הכלים השבורים. ובינתיים אנחנו
עסוקים בהסתרת הנפילה ובכיסוי הסדק, חושבים
שכך המלך יתנה מאתנו. אבל לא.

הוא אינו מחפש שלמות. היצר, שליחו של הבורא,
מוכיח זאת היטב. הוא מחכה לרגע שבו נפשל, נרים
עינים ונצצק: "אבא, אני לא יכול לבד. אני חייב
שתעזור לי". צעקה כזו אינה באה בלי נפילה. דווקא
כשאני מוצא את עצמי מול הרשימה הארוכה של
הדברים המסתירים, דווקא שם הוא מחכה לי, שלא
אשבר ולא אסתיר אותה ממנו. להפך, שארוץ אליו
מתוכה ואזעק אליו עד שיעזור לי.

כשאנו מסתירים את הנפילות ואת חסר האונים, אנו
מראים כביכול שאנו מסתדרים בלעדיו. אבל הוא
הגיע דווקא בשבילם. דווקא הכאבים והכלים
המרצצים הם שמביאים את המלך, לא הכלים
המרהיבים.

(ע"פ מציון תצא תורה - ספינקא)

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

פניני ביה"ל

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ג' < לרכישת הספר חייגו 0586664447 | 0585664447

מעלת ההכנעה

אדם צריך להפעיל את ההגיון, להפעיל את דעת התורה שלו ולדעת שאם הקב"ה בחר במשה, הולכים אחר משה באש ובמים, ולא צריך להתפעל מפל מיני דברים אחרים. יש בחירה, וקרח בחר בדרך של מחלוקת. הוא בחר בצד הרע, בחר להמיט אסון על כל העדה, על כל אותם נשיאים קדושים, שכלם, בר מינו, נשרפו במחלוקת הקשה הזאת.

זאת אומרת שלפעמים הקב"ה רומז לבן אדם תחור בך. תכניע את עצמך. יש לך הזדמנות להוכיח שאינך מאן דאמר. אינך יכול לעשות מעשים כאלו, אבל קרח לא רצה להכניע את עצמו. קרח היה בעל גאווה ורודף אחרי כבוד ולא רצה להוריד את ראש אפלו במעט, והתוצאה הייתה שהאדמה פתחה את פיה לבלע אותו ואת דתו ואבירם. בני קרח נבלעו גם הם באדמה, אבל הרהרו בתשובה, הכניעו את עצמם, וזכו להנצל. קרח עצמו שקע גם הוא באדמה. כשהיה שקוע כבר בחצי גוף, הוא התחנן למשה רבנו שיציל אותו, ומשה רבנו אמר לו שהוא יכול להצילו אם יחזור בתשובה. אמר קרח למשה רבנו שהוא לא רוצה לחזור בתשובה. איזו עקשנות! בעוד פחות מדקה הוא יורד למטה, לגיהנום, ובחר לא להציל את עצמו.

מה הייתה הזכות של בני קרח, איך הם זכו להרהר תשובה? הרי הם היו בשיא המחלוקת. כתוב במדרש בתחלת הפרשה שמשה רבנו הגיע לשכנע את הצד השני כדי לנסות לפייס ולעשות שלום. הוא הגיע לדתו ואבירם, ובני קרח, שהיו שם, התלבטו אם לעמוד לכבודו של משה. מצד אחד, אם הם עומדים הם פוגעים באבא שלהם, ומצד שני, אם הם לא עומדים, הם פוגעים במשה רבנו. הם החליטו שכינן שמשה רבנו הוא שליח ה', הם יעמדו בפניו. הם הכניעו את עצמם לפני משה רבנו, וזה מה שהציל אותם וגרם להם להרהר בתשובה.

זה יסוד היסודות, לפעמים אדם צריך לדעת להכניע את הגאווה שלו, את הרצונות שלו, את האגו שלו. אומרת הגמרא במסכת ברכות דף ז', וצריך לשנן היטב את דבריה: טובה מרדות אחת בלבו של אדם (לפי המאן דאמר השני) יותר ממאה מלקיות. לפעמים אפשר להלקות את האדם כדי שיחזור בתשובה גם מאה מלקיות, אבל זה לא עוזר והוא לא חוזר. רק כשאדם מלקה את עצמו, שובר את הגאווה שלו, שובר את הרצון שלו, אפילו פעם אחת, מרדות אחת, שיה יותר מכל המלקיות שבעולם. הכנעה אחת מקרבת לה'.

אומר הפלא יועץ דבר מדהים, שכל אחד צריך לחקק אותו על לוח לבו: מי שזוכה להכניע את עצמו, התפלות שלו מתקבלות עד כסא הכבוד. מבטח לו שהתפלות שלו יתקבלו בשמים, כי הן עולות ישירות לכסא הכבוד ולא עוברות דרך משטנים.

רשת קרח מספרת על אדם גדול בקנה מדה שאי אפשר לתאר, ששמו היה קרח. הוא היה מנושאי הארון. מי שזכה להיות מנושאי הארון, היה בעל רוח הקדש. לא כל אחד היה יכול לשאת את הארון, רק אדם בעל השגות גבוהות. קרח היה עשיר מפלג שכמעט לא היו כמותו. יש אפילו פתגם שאומר - 'עשיר כקרח'. זה לא נאמר מעולם על אף אחד אחר. לא היה חסר לו דבר, היו לו מעמד, כבוד, עשירות והוא היה בעל דרגה רוחנית גבוהה ביותר.

יום אחד נתקף קרח ברוח טמאה, רחמנא ליצלו, ויצא נגד משה רבנו. הוא לקח עמו מאתים וחמשים ראשי סנהדראות, והקים מפלגה נגד משה רבנו, נגד התורה, נגד הקב"ה. הוא דבר עם משה רבנו בבטויים קשים מאד ונסה לעורר מהומה, לומר שחס וחס וחלילה יש איפה ואיפה. משה רבנו כפיכול ממנה לתפקידים חשובים רק קרובי משפחה שלו.

קרח רוצה דמוקרטיה. שכלם יהיו שווים. הדבר הנוראי ביותר, שקרח מכחיש את ההנהגה של משה רבנו עד כה, אחרי שעם ישראל ראו בעצמם כמה הוא מנהיג גדול ובעל מופתים. קרח הכחיש את הכל עד כדי כך שמשה רבנו היה צריך להוכיח קבל עם ועדה, שהוא צודק ולא קרח. קרח הצליח לבלבל את בני ישראל ולגרם להם לחשד במשה.

משה רבנו בקש לערוך מבחן ולהקטיר קטרת כדי להוכיח במי בחר אלקים, וכן הבטיח שמי שלא צודק, ימות במיתה משנה. הקב"ה יברא בריאה חדשה שתהרג אותם. כלם ראו את יד ה'. האדמה פתחה את פיה ובלעה את קרח ודתו ואבירם, בנייהם, נשיהם, תינוקות, וכל הרכוש, לא נשאר שום דבר. ואש יצאה מאת ה' ושרפה את מאתים וחמשים האיש מקטירי הקטרת, ראו כלם שמשה אמת ותורתו אמת.

שאלה גדולה ועצומה מתעוררת כאן. שואל זאת בעל השבט מוסר, רבי אליהו הכהן מאזמיר. בשביל מה היה צריך להביא קטרת ולהוכיח מי איש אמת, משה רבנו, או קרח? למה צריך היה לטרח ולהביא הוכחות? אפשר היה להוכיח בצורה פשוטה מאד. המן שירד במדבר, היה מבחין בין אנשים צדיקים לכאלה שלא. לצדיקים היה המן יורד בפתח הבית, ולמי שלא היה צדיק, היה המן יורד רחוק מביתו, והוא היה נאלץ ללכת ברגל כדי להשיג מן. אפשר פשוט לקום בבקר ולראות איפה יורד המן של קרח, ואיפה יורד המן של משה רבנו.

מתרץ בעל השבט מוסר שבאותו יום שבו חלק קרח על משה רבנו, לא ירד מן ואי אפשר היה להוכיח את זה דרך המן. למה לא ירד מן? אומר בעל השבט מוסר שהקב"ה רצה לתת בחירה.

המשך
בעמוד 3 <<

ע"פ לוח "אור
החיים" לפי
זמני ירושלים

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:08	20:20	21:18

לע"נ
יצחק שם טוב בן
שרה ז"ל

לע"נ
שאול חי
בן מרים ז"ל

לע"נ
ישראל בן חביבה
ז"ל

לע"נ
רחל בת שושנה
ע"ה

לע"נ
דוד בן השאנה
ז"ל

שתקתי ונושעתי

לא העז לעשות זאת. הכל פנו אליו ביראת כבוד, ביקשו שיברך אותם והתנהגו בפניו בהכנעה ובדרך ארץ. עתה הבין הרבי כי כלו כל הקיצין. על ידי כבוד לא פועלים ישועות, ואכן, נשמתה הטהורה של הנכדה, הילדה הקטנה, עלתה למרום ונטמנה בהר הזיתים.

מול עיני רוחי נעמדה אחותי היקרה. שזה כשתים עשרה שנים ממתינה לילדים, והרופאים אמרו שצריכים ניסים כדי שמישהו יקרא לה 'אמא'. כאילו שמעתי אותה מתחננת אלי שאמחל ואסלח לאותם שיכורים וחבריהם. כבוד יש לך מספיק מכל הדרשות היפות שלך, אבל בושות כאלה... יכול להיות שזו הזדמנות של פעם בחיים!

משמעו שני השיכורים
את דברי... הם פצחו את
פיהם בלעג ובבוז: "מי
שמך לדרוש? מי ביקש
ממך להפריע לנו את
סעודת ראש חודש אדר?
תן לנו לרקוד כאוות
נפשנו, ואתה לך-לך לבר
מצווה ולכל הרוחות ואל
תאיים עלינו"

מכבוד לא רואים ישועות, אבל מבזיונות כן. בבקשה, אחי היקר, אנה סלח להם והתפלל עלינו. מתחת לשמיכת החורף צעק ליבי אל השם. בדמעות שליש הודעתי כי אני, יעקב ניסן בן אליהו נחמן ושושנה שיחיו, מוחל וסולח לכל החבורה כולה, והריני מתחנן אל הבורא יתברך שבזכות זו יושיע את אחותי, נחמה בת שושנה, בזרע של קימא אמן ואמן. מרגע לרגע הפכו דמעות הצער לדמעות של שמחה. הודיתי לבורא עולם על שזיכני להיות שליח לישועתם של אחותי וגסי, שיתברכו בזרע של קימא, ואז נתקיים באמת 'משכנס אדר מרבים בשמחה'.

אחרי כמה ימים באתי לבית הורי וסיפרתי את כל הסיפור. הודעתי לאמי שתחי שעליה להרבות 'במזמור לתודה' על הישועה הגדולה, כי הייתי בטוח שזכיתי לפעול עבורם טובה וברכה. ואכן, בראש חודש כסליו שנה זו, ברוך ה' נולדה לאחותי למזל טוב בת בריאה ושלמה!!! "הודו לו ברכו שמו, כי טוב השם". למען ידעו דור אחרון: בשעה של בזיון יש כוח לכל יהודי ויהודי לפעול גדולות ונצורות כמו גדולי הדור וצדיקי הדור! יש הזדמנויות רבות בבית, בבית כנסת, בשכונה, בשמחות, ובפרט בשעות של לחץ וכדו'. כלל גדול: מבזיונות רואים ישועות!!! את הסגולה הזאת "שתקתי ונושעתי" הרופאים אינם מכירים. המה באבחונים ובמחקרים, ואנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר. (גליון השגחה פרטית מטות-מסעי התש"פ).

נוראות כותב רבי בן ציון מוצפי (בספרו דורש ציון), השבוע שבו נקראת פרשת קרח מסוגל למחלוקות, וראוי להיזהר בו ביותר. האדם הפיקח ישתוק אם ישמע שמדברים עליו רעה, ולא יענה, שהרי למריבה צריך, כידוע, שנים... אם אדם עונה בעת ויכוח או מחלוקת, הגידופים והנאצות חוזרים אליו עשרת מונים. שתיקה, לעומת זאת, עשויה לכבות את הריב באיבו. שלמה המלך, החכם מכל אדם, אומר במשלי (יז, יד): "פוטר מים ראשית מדון, ולפני התגלע הריב, נטוש", ופירש רש"י: 'פוטר מים ראשית מדון' - המתחיל במריבה הוא כפופת חור בגדרי אנפי אמת המים, והמים יוצאין בו, והחור הולך ומרחיב, כן המדון הולך וגדל תמיד. 'ולפני התגלע' - קודם שתתגלע חרפתך, נטוש את הריב". המתחיל במחלוקת דומה למי שמנקה חור בסכר, שהולך וגודל עד ששוטף הכל, אבל אדם השותק בעת מריבה, הוא זה שזוכה לסתום את החור ולמנוע את השטפון.

גיד המישרים, הרב יעקב חנון הי"ו, מספר את סיפורו הנפלא. לרוב, כאשר אני פותח את פי לדרוש ברבים, אני מתחיל בסיפור. "מעשה שהיה כך היה". אף הפעם מעשה שהיה יש לי לספר לכם, והוא מעשה בו אני מופיע בעצמו, וכך היה. בראש חודש אדר א' תשע"ט הוזמנתי לשאת דברים בסעודת ראש חודש בפני חבורת אברכים. הסעודה התחילה עוד לפני שהגעתי, וכאשר הופעתי לפני הציבור הלא גדול, כבר היו שם כמה בקבוקים ריקים. התחלתי ואמרתי: "מעשה שהיה כך היה", ומיד פתח אחד מהמסובים, זה אשר כמה דקות לפני בואי בירך על בקבוק שלם של יין משובח, והתחיל לדבר גם כן. הוא השתיק אותי וטען שרשות הדיבור מגיעה לו. בשלב הזה עוד היה מצחיק. הנה שיכור אמיתי לפנינו.

הוא נרגע, ואני התחלתי בפעם השנייה: "מעשה שהיה כך היה", ומיד התחיל שיכור שני להפריע, הוא והקודם לו חברים לוודקה, והפעם תורו לדבר. הוא דיבר מה שדיבר בעיניים דולקות והשתתק. התחלתי בשלישית: "מעשה שהיה כך היה", והשיכור הראשון פתח שוב. הוא לא רוצה דיבורים עכשיו, הוא רוצה שירים. עכשיו שרים שירי פורים! הוא מתחיל 'ליהודים ליהודים', וכולם מצטרפים. העסק נרגע ואני שוב מתחיל. שבע פעמים שבע הקפות. "מעשה שהיה כך היה".

התוכנית היתה שאדבר רק חצי שעה, והנה כבר עברו פעמיים 'חצי שעה', ולכלל דיבור לא הגעתי. אמרתי לציבור: "מורי ורבותי, זמני יקר, ועלי להשתתף היום בחגיגת בר מצווה. תנו לי בבקשה את רשות הדיבור, ואחר כך תמשיכו בשירה ובריקודים עד אור הבוקר...". משמעו שני השיכורים את דברי, אחרי ששתו ארבע כוסות נוספות, הם פצחו את פיהם בלעג ובבוז: "מי שמך לדרוש? מי ביקש ממך להפריע לנו את סעודת ראש חודש אדר? תן לנו לרקוד כאוות נפשנו, ואתה לך-לך לבר מצווה ולכל הרוחות ואל תאיים עלינו", וכדי שלא אחשוב שמדובר רק בבדיחה, קיימו השניים מצוות לווייה בגופם, וטלטלו אותי החוצה, אל הרחוב האפל, בתוספת צעקות "לך מפה ואל תחזור לכאן".

לילה ירושלמי קר וחשוך, אפילו הלבנה חלושה וקטנטנה בליל ראש חודש. ואני כאוב, מבוזה ומושפל עד עפר. החוויה הקשה עוברת לי בראש שוב ושוב, כשאני שומע את עצמי תתקליט שבור: "מעשה שהיה כך היה"... מילא השיכורים, דנתי אותם לכף זכות. היה ברור שהאלכוהול דיבר מגרונם. אבל איפה כל האברכים האחרים שישבו שם? ומה עם בעל הבית שהזמין אותי לדרוש? למה הם לא ניסו לעשות משהו? למה איש לא יצא לפייס אותי? להתנצל? להגיד כמה מילים? ככה זרקו אותי ככלי אין חפץ בו, בה בשעה שקראו לי במיוחד לדרוש ולהנעים את הסעודה!?

איך כתוב בסיפור של בר קמצא- "מדשתקו רבנן, שמע מינה שנוח להם בזאת" (גיטין נו). עם המחשבות האלו הלכתי הביתה, והדבר היחיד שרציתי היה לישון. כמו כל יהודי מאמין, התחלתי לומר "ירבונו של עולם...", המשכתי באמירת קריאת שמע, והלכתי לישון כשדמעות בעיני. מנסה לשכוח הכל. מחר יתחיל יום חדש. אבל בהשגחה פרטית לא הצלחתי לישון. זיכו אותי מן השמים לא להירדם, כי 'הריני מוחל לכל מי שהכניס והקניט אותי', לא הושלם היום. אי אפשר ללכת לישון כך.

'יעקב ניסן', אמרתי לעצמי, 'ודאי זוכר אתה את המעשה שדרשת לפני זמן מה ביום רביעי בבית הכנסת 'שושנים לדוד', אחרי שהציבור אמר 'נשמת' ברוב עם. סיפרת אז על הרה"ק רבי שלמה מזוועה"ל ז"ע, שבאו אליו לבקש שיתפלל על ילד ירושלמי במצב קשה מאוד. הרבי רבי שלמה הלך למקווה, וכאשר חזר לא היתה בפיו בשורה טובה. כולם ידעו שאם כך הדבר, מי יודע אם לא נגזרה כבר הגזירה. אך הרבי לא אמר נואש. יש עוד סיכוי אחד בלבד. הוא יצא לרחוב לחפש בזיונות, אולי ואולי יש תקווה. בסיעתא דשמיא התנפל עליו אחד מהקבצנים שם בדיבורים איומים ונוראים, בזיונות שתצילנה אוזניים משמוע. שתיקה גמורה, קיבל הכל באהבה, והתפלל אז מעומק ליבו על הילד הירושלמי, והוא אכן נושע. הילד ניצל לחיים טובים, תוך כמה ימים חזר הביתה ילד בריא, וחי מאז שנים ארוכות בבריאיות. ושוב אירע מעשה, והפעם הזכירו לפני הרה"ק את נכדתו, הרבי שתק, ביתו של רבי גדליה משה ז"ע שחלתה במחלה קשה. הרבי הלך למקווה וחזר ללא בשורה טובה. הוא יצא גם הפעם לסמטאות שכונת בית ישראל, לחפש בזיונות, אבל איש

לע"פ
רבי אשר עמר
בן מרים ז"ל

לע"פ
אברהם אבוהרון
בן ג'נינה ז"ל

לע"פ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"פ
בנימין בן טאוס
ז"ל

לע"פ
אסתר בת חנה
ז"ל

לע"פ
הרבנית חסיה
ליליאן בת
סוליקה ע"ה

לע"פ
עמנואל בן יקוט
ז"ל

אלעד ואריאל
בני סיגלית
לשמירה והצלחה

ומקטרגים. זה כח ההכנעה. בן אדם שזוכה להכניע את עצמו, להבין שהקב"ה ברא את העולם ועשה את כל המעשים, והוא עצמו לא שווה כלום לעצמותו, התפלות שלו עולות ישר לכסא הכבוד.

מספר על סופר סת"ם שהרויח יפה מעבודתו. הגיעה תקופה שבה פתאם הפסיקו ההזמנות. חדש, חדשים, שלשה, חצי שנה. אין הזמנות. אין ספרי תורה. התחילו אצלו בעיות בפרנסה. אבא שלו אמר לו שיעשה חשבון נפש, אולי הוא לא נותן מעשרות, אולי לא מדקדק כל כך במשא ומתן. הוא חשב ואמר לו שהוא בסדר גמור. התייעץ הסופר סת"ם עם חברים כדי שיעצו לו מה לעשות, איך הוא יכול לחדש את ההכנסות שלו, כי פרגע אין לו ממה לחיות.

אבא שלו אמר לו שיש לו בשבילו עצה נוספת, ללכת להתפלל בקבר של צדיק, להתחנן להשם וה' יעזר. ענה לו הבן: "איני צריך ללכת לקברי צדיקים. אני מתפלל שלש פעמים ביום, זה מספיק". אמר לו אבא שלו: "אתה חושב שאתה משלם, אבל אי אפשר לדעת. לפעמים אדם צריך ללכת ולהתפלל, להוריד את הראש, להכניע ולבקש בזכות הצדיק". הוא שכנע אותו כמה פעמים ולבסוף הבן השתכנע. המליץ לו האב ללכת להתפלל על קברו של רבי ישעיה' מקרעסטיר, שם יראה ישועה. הבן הסכים וטס לקברו. הוא עשה מאמץ גדול והגיע לקברו של הצדיק. היה שם קהל גדול והוא נעמד באיזו פנה והתחיל לדבר עם הצדיק.

לאחר כמה דקות הוא החל לבכות, והגיע באמת להכנעה אמתית. הוא חשב אולי פשעתי, אולי עשיתי כך, לא נתתי מעשרות, התחיל להרהר במעשיו. הוא בכה מעמקי נפשו. אחרי שהוא נרגע, הוא הסתפל סביבו וראה אדם שפונה אליו בשאלה מוזרה: "אתה מכיר פה סופר סת"ם באזור?" ענה לו: "כן, אני מכיר, בשבילי מה אתה צריך סופר סת"ם?" הוא רצה להבין מה מטרת השאלה. ענה לו היהודי:

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (מ"ג) – תהו ובהו וחושך...

תהום – זה גלות ממלכת הרשעה שאין להם חקר כמו התהום. מה התהום הזה אין לו חקר אף הרשעים כן.

כל המתבונן בהשוואת המילה שבפס' למלכות המקבילה, מגלה כי כל מלכות נדרשה על שם מהותה בטבעה: **בבל** – מהותה ריקנות. על הפס' הנ"ל פירש הרד"ק: "כתרגומו: 'צדיא וחורבא'; כיון שהיא שממה ואין יושבים עליה, הרי היא תהו ובהו **כמו בתחילת בריאתה**, שנאמר 'והארץ היתה תהו ובהו' (בר' א, ב)". עכ"ל. והוא אשר אמרו חז"ל, שהקב"ה לא שש על בריאת בבל, ולמה נבראה? להעניש את ישראל, וכמו שנכתב בפרשת האזינו: "הם קנאוני בלא א-ל כיעסוני בהבליהם, ואני אקניאם בלא עם, בגוי נבל אכעיסם", ופירש"י: "באומה שאין לה שם כמו שנאמר 'הן ארץ כשדים' זה העם לא היה, ובעשו הוא אומר בזוי אתה מאד".

וכאן נשאל שאלת ביניים – מה הקשר בין עשו (אדום) לבבל הריקנית? וכי אומה עוצמתית כזו כפי שנבאר במאמרים הבאים היא אומה בזויה? הרי שה"תהו" מהותו ריקנות כבבל. נמשיך. **פרס ומדי** – מהותה בהלה, חפזון וחוסר נחת, "בבהילו" תרגומו "בחיפזון". ועוד שנמשלו לדוב, כמובא בגמרא (ע"ז ב'): "תני רב יוסף אלו פרסיים... ואין להם מנוחה כדוב", ופירש"י: "דוב, אין לו מנוחה אלא הולך ובא כל שעה", דהיינו כאדם חסר נחת הממחר ממקום אחד למשנהו. הרי ש"בהו" מהותו בהלה, חפזון וחוסר נחת כפרס ומדי.

יון – מהותה חושך, כשם שהחושך הוא כיסוי, שנאמר "כי החשך יכסה ארץ", כך יון כיסתה בערמוניות את מעשיה באצטלא של דבר טוב, בקרבה ידידותית ע"מ לבולל את העם. הרי שיוון וחושך מהותן כיסוי האמת. ובכן, מה מהותה של אדום? אי"ה במאמרים הבאים.

הרב עמרם טובי הי"ד
להזמנת הרצאות לזיכוי הרבים – חייגו 053-3156363
לשמיעת השיעורים בקול הלשון – חייגו 03-6171111, הקישו *7 ואז 956363

השלב בו העולם היה
אמור להתחיל מחדש
את תיקונו, תחנת
הביניים של ציר הזמן
ההיסטורי בה הקב"ה
בחר שתהיה לעולם
אפשרות לשוב ולהימלט
החוצה היתה בשנת ב'
אלפים תמ"ח לבריאת
העולם במעמד הר סיני

פירש"י (על הפס'): "אשר לא כדאי הוא להיות עם שהרי נקראו הגוי המר והנמהר (חבקוק, א') עם שוטה, הוא מן הבריות שהקב"ה מתחרט עליהן על שבראם כמו ששינוי שלשה הקב"ה מתחרט עליהם במסכת סוכה". בבל, למרות היותה בזויה, עלתה ראשונה על דפי ההיסטוריה, לאחר הגיעה גלות פרס ומדי ולאחר מכן גלות יון והקשה שבכולן – גלות אדום.

על ארבעת הגלויות יש חומר רב, וטרם בואנו לבאר את יסודה של גלות אדום ותפקידה באחרית הימים, נצטרך לעמוד על עיקרי הדברים. כבר בראשית ספר בראשית מכבדים הגלויות, וכך לשון המדרש (ב"ר, ד, ד) על הפסוק השני בתורה: "ר"ש בן לקיש פתר קריא בגלויות. 'והארץ היתה תהו' – זה גלות בבל שנאמר (ירמיה ד, כג): 'רְאִיתִי אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה תִהְיֶה'. 'נְבֻהוּזַן' – זה גלות מדי (אסתר ו, יד): 'וַיִּבְהֹלוּ לְהָבִיא אֶת הַמֶּן'. 'וְחִשְׁשׁוּ' – זה גלות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן, שהיתה אומרת להם כתבו על קרן השור שאין לכם חלק בא-לקי ישראל. 'עַל פְּנֵי

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"זעקה מול השקיעה"

שנת תש"ל. הקיץ הירושלמי היה קשה משוא. סדרי הישיבה התנהלו בכבדות, בישיבתנו באותם ימים לא היה נהוג לנפוש בבין הזמנים. גם ה"קעמפים" עדיין לא הונהגו במחזוריותנו.

משיגה הישיבה, הרה"ח רבי אהרן יוסף בריזל זצ"ל, החליט לתת לנו שלושה ימי התאווה ויסיימו בט"ו באב, ואז נחזור להוסיף בלימוד תורה כהוראת חז"ל. אחד החברים הציע לבקש מהר"ר גליקסברג שהיה ברשותו רכב חיפושית, שיאיל בטובו להסיע אותנו בתשלום לחוף הים באשדוד. כולנו קפצנו על הרעיון, מה גם שלחלק מאיתנו זו היתה הפעם הראשונה של רחצה בחוף הים. הצטופפנו יחדיו, קבוצת בחורים עמלי תורה בחיפושית הקטנה בדרכנו לחוף הים. ביניהם הרב חנוך הכהן שבדרון שליט"א שמשתף בטוב טעם בסיפור ולהבדיל בין חיים לחיים הר"ר אלימלך איזאק והר"ר דוד טוסיג ז"ל. בדמיונותינו ראינו עצמינו משתעשעים אל מול הגלים השוצפים, הדוחפים בעוז לכיוון החוף וחוזר חלילה. ככל שירדנו לכיוון השפלה הטמפרטורה ברכב הצפוף עלתה. חייכנו בכיליון עיניים לקפיצה למי הים הצוננים.

"משהגענו- קידם את פנינו דגל שחור. לצד צעקות ברמקול מגורנו הניחר של המציל שחום העור, שהשחות הממושכת שמש היוקדת נתנה בו את אותותיה. משראה המציל קבוצת בחורים חסידים שבלטה היטב בנוף, בהיותנו לבושים חלאת ישיבתי שחור, זעק לעומתנו: 'החברה שם עם השחור, שימו לב! יש היום דגל שחור. הרחצה אסורה!'

האכזבה הכתה בנו בכל עוצמתה. כה התאמצנו, טרחנו ויגענו להגיע לכאן!

"פטור בלא כלום אי אפשר. החלטנו לשבת על החוף ולשכשך מעט את רגלינו במי הים התיכון. 'נתרטב מעט וכך נצא ידי חובה...' אך המציל לא ויתר והכריז שנית: 'החברה עם השחור שימו לב! הים מסוכן היום, אני חוזר ומזהיר: גם שכשך רגליים מסוכן מאוד. ראו הוזהרתם!'

היו בינינו שרצו לשמוע להוראות: 'הרי מצווים אנו על 'ונשמרתם לנפשותיכם מאוד...' אך הקול הילדותי גבר: 'עזבו שטויות. המציל סתם מגזים. הוא רוצה לסיים את העבודה היומית שלו וללכת הביתה. אין באמת ממה לחשוש. רק נכניס רגליים. הכל בסדר.'

"לפיכך התרחקנו מעט והתעלמנו מאזהרות המציל. ישבנו שם על החוף צוחקים, משתחררים ונהנים מכל רגע. 'המציל הגזים ועשה את המצב שחור' הרהרנו בקול.

לפתע משום מקום הגיע גל סוער ובאבחת זעם שטף את הקבוצה וסחף אותה לתוך הים. חלק מהבחורים איכשהו הצליחו לצאת, אך שני בחורי חמד נסחפו עמוק לתוך הים. הבחורים שיצאו ראו את שני הבחורים הטובעים ורצו בבהלה למציל שכבר הספיק לארוז את חפציו ולצאת מהחוף. הם ביקשו והתחנונו: 'תנסה להציל את שני הבחורים הטובעים!' אך המציל אמר להם בקור רוח: 'הרי הוזהרתי כמה פעמים. לצערי כבר סיימתי את המשמרת, שיתמודדו לבד!'

הבחורים שבו אל החוף אובדי עצות, לפתע הם רואים את אחד מהבחורים צף על המים ומתקרב אל החוף. הלה שיתף אותם כי מערבולת סוערת ביותר סחפה אותם, מערבולת שאין בכוח אנוש להינצל ממנה. אך היה לי נס: לפתע הים הוציא אותי מהמערבולת והתחלתי לצוף לכיוון החוף. חבר שלי שנשאר שם, חנוך שבדרון, ראה שהצלחתי להשתחרר מהמערבולת והתחנן אלי: 'תן לי בבקשה יד, אולי גם אני אצליח לצאת.' אך הייתי בטוח שאם אושיט לו יד אכנס חזרה חלילה לתוך המערבולת: ושנינו נטבע חלילה! "אני בן יחיד להורי. אמרתי לחנוך הם לא יכלו לעמוד בטביעה שלי, חלילה. לצערי לא אוכל לתת לך את ידי מהספק הקרוב לוודאי שבמקום שאני אוציא אותך אתה תסחוף אותי חזרה לתוך המערבולת."

החברים שם בחוף ניסו מהר לטכס עצה מה לעשות. באותם ימים עדיין לא היו טלפונים סלולריים. לא היתה אפשרות להתקשר לכוחות ההצלה. גם התחבורה התנהלה בעצלתיים. אחד הבחורים הצטרף לרכב של אנשים טובי לב שהסכימו לנסוע לחפש טלפון סמוך ולעדכן את אנשי ההצלה. משם הבחור המשיך והצטרף אליהם בנסיעה חזרה לירושלים. הבחור הגיע מבהול לביהכ"נ של חסידי קרלין ברחוב "אבינועם לילן". שם התארגנו לסעודת ט"ו באב, לרגל ההילולא של האדמו"ר הצעיר רבי אשר מסטאלין זיע"א

הציבור נדהם מהבשורה הקשה כי בחור החמד המתמיד והתלמיד חכם שעדיין לגדולות, זה שכל רואיו מעידים עליו שעתיד הוא להיות מורה הוראה בישראל, חנוך שבדרון, טבע בים, ר"ל, ועדיין לא מצאו אותו. המתח, הכאב והדאגה שם בירושלים הגיעו לשיא. רבים הצטרפו לתפילות לקרוע שערי שמיים...

נחזור לאשדוד. החברים עומדים שם בחוף הים. השמש נוטה לשקוע. הם

שיעור מס' 279 | פר' קרח תשפ"ו

מביטים למרחק, מנסים לראות מישוה בין הגלים, אך לצערם לא מבחינים בחברם הטובע. כבר לא רואים זכר לחנוך. הם עומדים שם חסרי אונים, משוועים לעזרה. מרימים ידיים למרום אל קל רב להושיע "מאין יבוא עזרי".

נעצור לרגע ונעבור לטבריה, שם אחד מחברי אותה חבורת מצוינים, החבורה של הרב חנוך שליט"א, אחד מהמיוחדים שבחבורה, הרב החסיד רבי אהרן אייזנשטיין זצ"ל ששבחל"ח לפני כמה שבועות, ניצל את ימי בין הזמנים למסע תפילות, וכחסידי קרלין יצא לטבריה לשפוף שיח בציונו הקדוש של הרבי זכרוננו לברכה רבי יוחנן מסטאלין זיע"א. אהרן הבחור עומד שם, מתייפח ומבקש להצליח בתורה, לזכות לבנות בית נאמן בישראל ולהקים דורות ישרים מבורכים. השמש עומדת לשקוע, ולפתע ליבו מתמלא געגועים עזים לחברותא שלו, איתו שם יחדיו ימים ולילות בעמל התורה בשקיעה רבה: "חנוך שבדרון" מתוך אהבת החברים שיוקדת בקרבו פורצת תפילה חמה לזכות ולישועת החברותא. קול פנימי אמר לו שחנוך זקוק כעת לתפילותיו. הוא עומד שם, מתרפק על הציון הקדוש בעת שקיעת החמה, שוקע עמוק לתוך ארבע אמות של תפילה כשדמעות רוחחות זולגות מעיניו: "רבי קדוש, פתח לנו שער בעת נעילת שער כי פנה יום", מתייפח אהרן שם בתפילה חמה לישועת החברותא, בסיומה אופפת אותו הרגשה נעלית שהתפילה בעד חבריו אכן נענתה.

חוף הים באשדוד. מול השמש השוקעת, בין הגלים הסוערים, נאבק לו חנוך על חייו. הוא מנסה להיחלץ מהמערבולת ללא הצלחה, בולע מים וחושש שאלו רגעי האחרונים.

כשחנוך רואה את השמש נושקת למים בדרכה לשקוע, הוא מבין שעוד רגע השמש שוקעת, ובחסות החשכה תשקע שירת חייו ר"ל.

אין כל חדש תחת השמש! וכיצד מבקש משה רבנו בפרשתנו: "ואם בריאה יברא ה'?" מתרץ רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א שהרי הקב"ה הבטיח למשה רבנו: "נגד כל עמך אעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים", ולכן שאני משה, שכן היה מובטח לראות נפלאות חדשות שעדיין לא נבראו בעולם.

או אז חנוך בקולו האדיר זועק זעקה אדירה לבורא עולם, זעקה שבקעה רקיעים והדהדה היטב עד סוכת המציל של החוף החילוני לכיוונו הוא נסחף. המציל בתושייה רבה הבחין בזווית עינו שמישוה שם באופק נאבק בגלים. לקח חיש מהרה את ה"חסקה"- ספינת ההצלה, ושעט במהירות לתוך הים לעבר חנוך. חנוך בכוחותיו האחרונים מושיט למציל יד משוועת לעזרה ומנסה לתפוש בו.

המציל שמכיר את נבכי הים מזהיר את חנוך: "אל תיגע בי. אתה עלול לסחוף גם אותי חלילה לתוך המערבולת". המציל שחה בזהירות מאחורי חנוך ובעדיניות דחף אותו בעורף עד שהוציא אותו מתוך המערבולת. או אז העלה אותו על ה"חסקה" ושעט איתו לחוף הדתי, שם חיכו לו חבריו. השמחה בחוף הרקיעה שחקים. לאחר התאוששות קצרה נעמד הניצול חנוך יחד עם חבריו לתפילה עם דמדומי חמה, תפילה מנחה מרגשת, עתירת שיר, שבח והודיה. תפילת יורדי הים "וכל החיים יודך סלה", שנאמרה שם לא תישכח לעד.

החבורה שעלתה לירושלמה התקבלה שם על ידי ציבור החסידים המודאג בתרועות ובריקודי שמחה.

למחרת, בעת שניפגש עם החברותא שלו, אהרן אייזנשטיין, ושמע ממנו את השתלשלות העניינים, הבינו שניהם היטב שבאותו רגע קריטי, בעת ששמשו ואורו כמעט שקעו במצולות, שמש צדקה ומרפא בכנפיה עוררה בטבריה את אהבת החברים עד שתחפץ, וחברו וידיד נפשו פעל בתפילה אצל הצדיק והציל את חייו.

הרב הגאון רבי חנוך הכהן שבדרון שליט"א, נשוא סיפורנו, הוקיר כל ימיו טובה לחברותא שלו, ידיד נפשו הגאון רבי אהרן אייזנשטיין זצ"ל, ואף בהלווייתו ספד לו נרגשות: "רבי אהרן, בזכות ברית אהבת החברים שלך הצלת את חיי". ואיתי החיים והשלום לאווי"ט.

"הוולך מהרה אל העדה וכפר עליהם" אומר בפרשתנו משה לאהרן, מסביר רבינו ה"זרע שמשון זצוק"ל אע"פ שבלאו הכי אהרן היה מזדרז להציל את ישראל, עם כל זה רצה משה להודיעו שעיקר ההצלה לישראל תבוא מן הזריות שלו לפי שהאדם בטבעו נוטה לקל ולכבד, לקל בעקבות יסוד הרוח שבו ולכבד מפני יסוד העפר שבו וכשאדם עושה דבר נגד רצונו אבריו מבצעים את הדבר בכבדות, אך כאשר יסכים הרצון בדבר ההוא לעשותו אז הרוח אשר בקרבו דהיינו הרצון יתנונע במרוצה בטבע קל ומהיר ולכן אמר משה לאהרן הולך הקטורת במהרה בזריות וברצון הטוב לכפר על ישראל כי שפתי כהן ישמרו דעת בריתי היתה איתו החיים והשלום.

1002 קרה

כניסת השבת: 19:28

יציאת השבת: 20:19

רבנו תם: 21:15

ע"פ אופק ת"א

כח' בסיוון התשפ"ו

טוב העלון השבועי להחסות בה'

כאן מקבלים - לא לוקחים!

ומדוע רואים כל כך הרבה אנשים בעולם שלא מבינים זאת: אח לא מדבר עם אחותו בגלל ירושה, שכנים לא מדברים בגלל סכסוך של הילדים הקטנים, האחד לא מגיע לאירועים של השני בגלל שהוא פגע בו. **מדוע הם אינם מבינים שאין אדם בעולם שיכול לפגוע בהם או לצער אותם, אם לא נגזר עליהם שכך יהא מהשמיים?**

אדם מחרים את חברו בגלל שהתקדם בעבודה על חשבוננו. וכי הוא התקדם על חשבונך? - הרי "אין אדם נוגע במוכן לחברו כמלא נימה" (יומא לח), ובכל תפקיד שהאדם מקבל בעולם הזה: מנהל, התקבל לעבודה, סמנכ"ל - הכל הוכרז בשמיים לפני כן.

"במקומך יושיבך, ובשמך יקראוך" - אם תהיה סגן או מנהל, אם תשב בלשכה הזו או במשרד האחר - הכל קצוב ונקבע מהשמיים, ועל מה כל המריבות והצער? בגלל שלא מאמינים ב'ויקח קורח', שבעולם הזה אף אחד לא לוקח מעצמו, אלא מהשמיים מביאים לו.

-המשך בעמוד 3-

קורח היה צדיק גדול מטועני הארון, שאין לנו כלל וכלל השגה בדרגתו. אך לצורך הבנתנו נמחיש זאת באופן ציורי: "קורח מחליט כי הגיע הזמן להנהגה חדשה. הוא מודיע לתקשורת כי הוא הולך להתמודד בבחירות הקרובות על ראשות הממשלה וכי הגיע הזמן להחליף את ההנהגה הקיימת של משה רבנו וסגנו אהרון.

"ישראל צריכה הנהגה חדשה וצעירה", הוא פרסם בשלטי חוצות בכביש איילון. הוא גייס למפלגה שלו שמות חשובים וגדולים מהשורה הראשונה, כאשר 'ערקו' אליו 250 ראשי סנהדרין, מהגדולים שבעם, שעזבו את מפלגתו של משה לצורך המנהיג החדש. קורח מזהיר כי אם הממשלה הקיימת לא תתפטר, הם יעשו מרי אזרחי ויחסמו כבישים (ושוב, כמובן שהכל בצורה הומוריסטית). משה רבנו מכחיש את כל ההכפשות שנאמרו עליו בתקשורת, ובעונה גדולה הוא פונה לקורח שישוב בו מדבריו הקשים, בכדי שלא ייענש. קורח לא עושה זאת, ולמחרת נשמעת טרגדיה גדולה: רעידת אדמה גדולה בלעה את כל המפלגה של קורח ולא הותירה ממנה אפילו אדם אחד. סיפור קשה בהיסטוריה של עם ישראל.

מה היתה ה'טעות' של קורח? אומר האדמו"ר בעל ה'דברי ישראל' זכותו תגן עלינו: "ויקח קורח" - זו היתה הטעות: כי אי אפשר לו לאדם לקחת כלום ושום דבר בעולם הזה בכוחות עצמו: לא כבוד, לא פרנסה ולא בריאות. אלא רק ה' יתברך לבדו הוא המנהל את הכל ונותן לאדם את ההצלחה, הבריאות, הנחת והכבוד. ומה שלא מגיע לך מהשמיים - יתהפך העולם, לא תצליח לקבל אותו. ואם זה מגיע לך ושייך לך - אף אחד בעולם לא יוכל לקחת לך. אז מדוע "ויקח קורח"? הרי אם זה שלך - ה' יתן לך, ומה לך לעשות בגלל זה מחלוקת ומריבות. בשמיים יש חשבון מדויק וקצוב לכל אחד,

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

גאולה בת בלור

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרח. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נוהת ויוסף. יעקב בן שמחה. טליה מרים בת דינה וחיים. חסיבה בת רינה.

לפרואה, פרנסה והצלחה: מ"א צ.ב.מ. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. רוויה בת ולרי.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אביאל בן רויטל.

סגולות וישועות

לימוד חומש עם פירוש רש"י

(1) מובא בשם הרה"ק רבי שלום מבעלזא זצ"ל: "כל הלומד וגומר בכל שבוע ושבוע פירוש רש"י על הפרשה - אזי מובטח לו שבעולם האמת, יהיה במתיבתא (בישיבה) של רש"י הקדוש".

(2) הצדיק הקדוש רבי פנחס מקאריץ זצ"ל: הורה בעת שפרצה מגיפה גדולה, לחייב את כולם ללמוד חומש עם רש"י כל שבוע, והוא זכות גדולה להגן מן הפורענות.

(3) כתב הרה"ק בעל ה'חלקת יהושע': "יש לי קבלה מצדיקים קדמונים, שלימוד בכל יום פרשה בחומש ורש"י הוא סגולה לאמונה, והנה שורש כל ההשפעות טובות הוא ע"י אמונה, ובפרט בעקבתא דמשיחא שחוצפה של כפירה יתרבה, מה שלא היה בזמנים הקודמים, וההצלה מהכפירה והצרות בדורות האחרונים, עם לימוד יומי של חומש עם פירוש רש"י הקדוש".

(4) כתב ה'פרי מגדים' בהקדמתו לפירושו באורח חיים: "המתביישים ללמוד חומש עם רש"י, לו חכמו ישכילו ויקדימו לימוד זה לכל הלימודים". (שעל הלומד נאמר בשו"ע שהוא ירא שמיים).

החזון איש זצ"ל אמר שהדרך להנחיל אמונה לאדם הוא ע"י דיבור בהשגחה פרטית, וכך אנו אומרים לילדים שכל שבוע באחת הסעודות, כל בן משפחה יספר השגחה פרטית שהיתה לו. זה גורם לכל אחד לחפש השגחה פרטית במשך השבוע ולהתחזק באמונה בצורה אדירה.

השגחה פרטית זה לא נס מהשמיים, אלא שהיה חסר לי 5 ש, ובדיוק מצאתי בכיס של המכנס 5 ש ישנים שישבו שם זמן רב, וקיבלתי אותם בדיוק בזמן.

דבר דומה, הציע הרב מיכאל לסרי שליט"א: כל ילד אומר בתורו כמה שבחים על כל אח ואחות מהמשפחה. הילדים כל כך מתרגשים ומחכים שיגידו עליהם דבר טוב, ובניתיים השיח הזה מפתח אהבה הדדית, עין טובה והשראת השכינה. כל שבוע משימה חדשה.

דבר חשוב נוסף, המדינה שלנו מלאה בחדשות כל יום מחדש, ובני הבית שומעים בכל מיני דרכים על דברים שאירעו ויכולים לפרש זאת כפי הרוח ברחוב של כוחי ועוצם ידי, פחד ועוד - וזה הזמן לקחת נושא מדובר שאירע השבוע ולתת את ההשקפה הנכונה שה' מנהל את הכל, ואין מה להתגאות ולפחד וכדו' עם סיפורים.

הלכות והליכות

מנן הראשל"צ הרב יצחק יוסף שליט"א

שאלה: האם מותר לי להינות מ'מעשה שבת', פעולה שעשה יהודי אחר בחילול שבת? כגון שהדליק את חדר המדרגות בשבת?

תשובה: א. ישנו איסור הנאה ממעשה שבת, כגון ששכן שלו הדליק את אור החשמל בחדר מדרגות, הרי שנעשה מעשה אסור בשבת והדין הוא שאסור ליהנות מאור החשמל. אמנם, מותר עדיין לעלות או לרדת במדרגות, מפני שזו פעולה שהיה עושה אותה גם אם שהשכן לא היה מדליק את האור, אך אסור לו לעשות דבר שלא היה אפשרי לעשות ללא האור, שבכך מוכיח שנהנה מחילול השבת. ולכן, אחר שהשכן הדליק את האור בשבת, אסור לרוץ או למהר במדרגות כיוון שלא היה אפשר לרוץ אם היה בחושך, וכן לא יסתכל בצרור המפתחות כדי למצוא את המפתח של הבית, שהרי לא יכל לראות את המפתח בחושך, אלא ימשש בידיו את הצרור עד שימצא את המפתח כמו שהיה עושה בחושך.

ב. גם אם חילל שבת בשוגג, אסור ליהנות ממלאכה זו בשבת, כגון: שקם באמצע הלילה אחוז שינה ושכח שהיום שבת והדליק את אור השירותים - מותר להיכנס לשירותים שהרי גם בחושך אפשר להיכנס לשם, אבל אסור ליהנות מהאור בדבר שלא יכל לעשותו לולא האור, כפ שביארנו לעיל.

ג. העושה מלאכה (מדאורייתא) במזיד - אסור לו ליהנות ממנה לעולם, ולאחרים מותר במוצאי שבת. אבל העושה בשוגג - מותר מיד במוצאי שבת, בין לו בין לאחרים. ובשבת הבאה נביא דוגמאות ב"ה הלכה למעשה.

שולחן שבת אמיתי פרק ד.

האדמו"ר מספינקא שליט"א אמר לי כי בבתים שיש בהם טענות ומריבות מיד אחרי התפילה, רגע לפני הסעודה: "אבא, הוא עשה לי... אמא, היא אמרה לי שאם אני לא...", כדאי מאד שלא להגיב ולא לדון שום מקרה בבית, עד אחר שמסיימים את המנה הראשונה של הדגים.

מדוע? כשאנו בלחץ, ובפרט כעת בשבתות הקיץ, וכולנו עייפים ורעבים, אנו מנסים להשתיק כל מריבה ולעשות סדר בבית. אך בזמן כזה של לחץ ורעב - זה הזמן המסוכן ביותר לפעול, ומי שינסה זאת וידחה את הכל לאחר שכולם כבר טעמו מהחלה והסלטים, ונרגעו מאכילת הדגים, לפתע רוב הבעיות והמריבות נעלמות, והכל מסתדר. לכן, הורה חכם מזרים את העניינים ולא מגיב.

דבר נוסף וחשוב ששמעתי מהרב יצחק זילברשטיין שליט"א: להשקיע בשולחן השבת. אתה אבא, אתם ההורים ועליכם להרים את בני הבית מעלה מעלה וליצוק דברים מעניינים שימשכו את הילדים וירוממו אותם.

לדוגמא: שבת אחת, יושבים כולם סביב השולחן, וכל אחד בתורו מספר על השגחה פרטית מיוחדת שראה את הקב"ה באותו שבוע בצורה מיוחדת.

היכלו של רש"י

בחלום: "דע לך, כי מיד אחר שנפגעת בתאונה, כמעט ולא סבלתי, אלא יצאה נשמתי בקלות ולא הרגשתי סבל. ומיד שיצאה נשמתי מהגוף הובילו אותי למקומות גבוהים בשמיים, עד שלקחו אותי להיכל של רש"י, בו נמצאים כל אלו שהקפידו ללמוד את פרשת השבוע עם רש"י. הראו לי את מקומי בגן עדן ליד רש"י, שם רש"י בעצמו ילמד אותי את כל התורה כולה בעומק ובהבנה. כל המשתדלים בלימוד זה, ניצלים מדין של גיהנום בזכותו של רש"י ועולים למחיצתו".

ואז הוסיף הבחור ר' מרדכי וסיפר דבר פלא נוסף: "ודע לך, כי אחד הבחורים הנוספים שנפטר איתי בתאונה, ראיתי כיצד עלתה נשמתו איתי לשמיים, אלא שקיבלו אותו בשמיים בשירה ושמחה גדולה ונתנו לו כבוד גדול מאד. בעוד שאותי לקחו למחיצתו הקדושה של רש"י, את נשמת הבחור הזה לקחו הישר אל תחת כסא הכבוד, הכי קרוב אל הקב"ה. ומדוע זכה לכל זאת? בגלל שהיה מקפיד בעולם הזה מאד בשמירת העיניים והקדושה. וכל המשתדל ונזהר בשמירת העיניים, לוקחים את נשמתו אחר הפטירה, ישר אל תחת כסא הכבוד".

סיים הבחור ר' מרדכי ואמר: "אגלה לך דבר אחרון, ואח"כ עליי ללכת. דע לך, כי לא קל לי לבוא אליך כעת בחלום, זה צער בשבילי, ואני רוצה לא לפספס כל רגע במחיצת רש"י, אך אני בא לספר לך זאת כיוון שהיינו חברים ללימוד בעולם הזה.

אך דע לך סימן כי כל מה שאמרתי לך הינו אמיתי: אני ושני חבריי שנפטרנו עלינו כקורבן וכפרה על עם ישראל בגלל אסונות גדולים שהיו צריכים לבוא. ותראה, כי מחר יהיה פיגוע גדול באוטובוס בתל אביב, ועשרים איש יהודים יפטרו מהעולם, כולם יהיו מבוגרים...

היה זה אסון גדול שהתפרסם מאד באותם ימים, ועורר שוב את החשש והסכנה לנסוע למקומות הקדושים בצפון בתנאים הקשים דאז.

הישיבה היתה בהלם נורא - שלושה בחורים צדיקים ויראי שמיים שנפטרו בטרם עת. אחד מהבחורים שנפטרו היה הבחור ר' מרדכי וינשטוק ע"ה, שהיה מהעילויים של הישיבה, שהיה משתדל לנצל כל רגע וכל דקה לתורה הקדושה. החברותא שלו שהיה רגיל ללמוד איתו - ר' זאב הלוי פלדמן שליט"א (משמש

כיום כרב קהילת 'עץ חיים' בלונדון). שכב פצוע בבית החולים ונחרד מהבשורה כי החברותא שלו כבר אינו בין החיים. והנה, באותו לילה, בעוד ר' זאב הלוי הועבר לבית החולים להתאוששות, הוא חולם את חברו שנפטר, ר' מרדכי וינשטוק ע"ה, שאומר לו: "חברי היקר, ירדתי לספר לך דבר גדול וחשוב, כיוון שהיינו לומדים יחד תמיד חומש עם רש"י בקביעות, ואף עשינו לאחרונה הסכם כי כיוון שאנו לומדים קבוע חומש עם רש"י, הראשון שיצא מהעולם, יבוא לחברו ויספר לו מה המעלה והשכר של הלומד את פירוש הפרשה עם רש"י".

המשיך הבחור ר' מרדכי וסיפר לו

ואף אם האדם יברח מהגדולה שרוצים להביא לו, הגדולה תרדוף אחריו עד שיקבל אותה, כפי שראינו אצל שאול המלך שהסתיר את המלכות שקיבל והיה נחבא אל הכלים בשעה שהמליכו אותו, והקב"ה פירסם אותו ועלה לגדולה.

נסכם: ענייני העולם הזה קבועים מראש, ואנו עושים השתדלות קטנה בלבד. אך בענייני רוחניות, ענייני העולם הבא: מצוות, התגברות על עבירות, תפילה ותורה - בזה צריך לתת את כל הכוח ולהתאמץ, כי לזה באנו לעבוד בעולם הזה.

את המעשה המיוחד הבא סיפר הרב בן ציון קלאצקו שליט"א (גם הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א הביאו בדרך דומה): "היה זה לפני 43 שנה, ביום ל"ג בעומר לשנת תשכ"ג. קבוצה של תלמידים מיישיבת 'פרשבורג' המעטירה (ישיבה הנמצאת בירושלים), אירגנה נסיעה לתפילה בקברות צדיקים.

דרכי הנסיעה לקברי צדיקים בצפון היו שונות לחלוטין מהיום: הם היו מעוקלות וקשות, לא כמו הכבישים הסלולים והתאורה הברורה היום, ואף לא היו בנמצא הרבה אוטובוסים תקינים באותם ימים.

אותה ישיבה יצאה עם אוטובוס גדול והחלו בנסיעה ארוכה מירושלים לכיוון הצפון. אלא, שבאחת הדרכים החשוכות והקשות, אירע אסון נורא. האוטובוס של הישיבה סטה מהנתיב באחד הסיבובים, כשהנהג לא הצליח להשתלט על הרכב, ותוך שניות בודדות, התהפך האוטובוס והחל להידרדר אל התהום שהיתה בקצה הכביש. האוטובוס התהפך כמה פעמים והתרסק עמוק בעמק. כוחות הצלה רבים הוזעקו למקום, והזירה היתה קשה מנשוא.

שלושה בחורים צדיקים ויראי שמיים מהישיבה נפטרו במקום, ועשרות בחורים אחרים נפצעו בדרגות שונות.

להביט בכסא הכבוד

ולמרות שכל אותם 20 איש ימותו על קידוש ה', הכפרה שלהם בשמיים על עם ישראל לא תהיה כמו הכפרה שלנו, של שלושת החברים שנפטרו הלילה", אמר ונעלם.

התעורר הבחור ר' זאב הלוי פלדמן בבהלה וחרדה נוראה. הוא זכר כל רגע בחלום, והדבר היה נראה לו ברור ואמיתי לחלוטין. הוא ביקש לדבר עם המשגיח של הישיבה בדחיפות. תוך רגעים בודדים, הוא ערך שיחה עם המשגיח של הישיבה וסיפר לו את כל פרטי החלום, ואף ציין כי אכן החברותא שלו ר' מרדכי, למד איתו בקביעות כל שבוע חומש עם רש"י.

שמע זאת המשגיח והתרגש עד למאד, ואף החליט לספר זאת מחר בהלוויה של ר' מרדכי. למחרת, בשעות הצהריים הגיעו מאות אנשים ללוות את שלושת הבחורים שנפטרו בצורה טראגית. כמה דמעות וכמה בכיות נשפכו שם. ההספדים החלו, ואז הזמינו את המשגיח לעלות ולדבר. המשגיח עלה ואמר: "אני רוצה לספר לכם סיפור טרי מהלילה האחרון, כמה שעות אחר התאונה הקשה". ואז הוא החל לספר להם את אותו חלום של ר' זאב, ותיאר להם כיצד הבחור הזה שלפנינו ר' מרדכי לא הרגיש כלל בצער הפטירה, ועלה למקום גבוה ליד רש"י הקדוש. והבחור השני השוכב כאן ליד, אף הוא עלה למקום גבוה תחת כסא הכבוד - שם יזכה להיות לנצח נצחים, עקב כך שהיה מופלג בשמירת העיניים שלו.

ואז, פונה המשגיח לקהל ואומר: "אני מתלבט אם לספר את החלק השני של החלום, אך אני מקווה שהוא לא

אמיתי. ואז הוא מספר להם כי הבחור הנפטר אמר בחלום כי היום עתיד להיות פיגוע גדול בתל אביב בו ימותו על קידוש ה' - 20 אנשים מבוגרים, ולמרות שיעלו למקום גבוה עקב הצורה שנפטרו, הכפרה של אותם 20 איש על עם ישראל לא יגיעו לכפרה הגדולה שעשו שלושת החברים הללו בפטירתם, עקב מעשיהם הטובים.

קולות של תדהמה ובהלה נשמעו מהקהל בלוויה. הם התרגשו וראו בזה צער, מצד אחד, אך שמחה גדולה על מקומם בשמיים, מצד שני. הלוויה הסתיימה, הבחורים הובאו לקבורה, ומיד אח"כ הודיעו בחדשות את הידיעה הקשה והנורא: "אוטובוס בתל אביב התפוצץ ע"י בן עוולה, ובמקום ישנם פצועים רבים". לאחר כמה שעות נקבע מותם של 20 יהודים שמתו על קידוש השם.

נחרדו כולם וראו כי אכן אמת הדבר: **אדם הזוכה לשמור על העיניים ומתגבר על ניסיונות הרחוב, אף אם מצליח להתגבר לפעמים, זוכה להגיע**

למקומות גבוהים מאד בשמיים, אשר שם הוא זוכה להיות לנצח נצחים, באין סוף, בשיא התענוג והאושר, בגלל שכאן בהיותו בעולם הזה, הוא השכיל להתגבר התגברות קלה, כך שכעת הוא נהנה בהנאה שאין לה ערך ושיעור, לזמן נצחי, ליד כסא הכבוד. אתה לא זנת עיניך מדבר שאינו שלך? - אתה תהנה מזיו השכינה לנצח נצחים למעלה! (מתוך 'וימאן')

לכן, את קורח ואדמתו בלעה האדמה. ומדוע דוקא מיתה שכזו? ללמדך, כי אתם נלחמתם על ארציות, גשמיות של העולם הזה, אזי אותה אדמה גשמית תכניס אתכם פנימה אליה, כי חשבתם שהדבר בידכם.

מאיך גיסא, ניתן להפוך כל ניסיון גשמי כזה להתרוממות ומצוה. כמו שאומרת הגמרא: **"טוביה דשמע ואדיש, חלפיה בישתיה מאה"**. תרגום: אשרי מי ששומע חרפתו ונשאר אדיש, שמעבירים ממנו 100 רעות (100 צרות וגזירות קשות שהיו צריכות לבוא עליו).

העולם שלנו מלא בניסיונות: בדיוק שבאת לבית של חמותך, הגיסים זרקו לך עקיצות, או שאחותך ביישה אותך וסיפרה סיפור לא נעים עלייך - אם את מאמינה שהכל מהשמיים, אל תגיבי. תגידי לה: "אני יודעת שאתה שולח לי זאת, והם רק השליחים". ומיד מבטלים מעלייך 100 צרות שהיו צריכות לבוא עלייך!.

עמדת בתור לסופר ולפתע מישהו נתקל בך ונשפך עליך שמן או ביצים? זה מהשמיים! **רוצים לנקות מעליך 100 צרות, ובמקום זה בחרו באיש זה לבטל אותם מעליך!**

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. פרידה בת יונה. **לע"נ:** יעקב בן לבנה, אורית פרוי בת שושנה. **זיווג הבן:** מאיר בן לבנה.

העלון מוקדש לע"נ יהושע בן זכריה ת.ג.צ.ב.

העלון להצלחת החפץ בעילום שם

דיון משפחתי

בחור ישיבה קנה בצפון ת"א חליפה, אך ח"כ בדק אותה במעבדה והתגלה בה שעטנז, וכעת הוא מבקש מהמוכר להחזיר לו הכסף, אך המוכר אינו דתי... ופריו מתוך א'

תרומה לעלון לזיכוי הרבים

בנק פאני (52) סניף 188. חשבון 58-58-74
לכתוב עבור עלון טוב לחסות בה". יקבל החזר מס

החידה !?
השבועית
איזו מצנה יכול לקיים אך ורק מי שהוא 'ירא אלוקים'?

(השאלה היא - למה לא? "וירא אלוקים" - שם המצנה הוא "ירא אלוקים")

הספר החדש של העלון עומד לצאת ב"ה...
תוכל להנציח הקדשה עולמית כעת!
אפשרות להקדשה על עמוד שלום!

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 1095

פרשת קורח - "קבלת בזיונות באהבה"

הימנה, כפי שמובא בספר 'קול בוכים' – שחיבר תלמידיו של הרמ"ק. כי הרגע בו יהודי נכלם, הרגע בו בושה מכסה את פניו וכלימה נשקפת מעיניו, הרגע בו יהודי מתבזה ביזיון של ממש והופך ללעג וקלס בעיני כל רואיו – הוא רגע של ייסורי נפש קשים ומרים, שממרק את ההיסטוריה באבחת רגע או שניים, מבלי להזדקק לייסורי גוף או לסיגופים קשים!

בספר "שיח ומעשה" כתב כי בחיי החברה אנו עדים לעיתים קרובות למעשים טובים של אנשים טובים, ואנו מתרשמים מהם ולומדים ממעשיהם. והנה, דווקא מעשים של בלימה הדורשים כוחות נפש הרבה יותר חזקים מאלה הדרושים לסתם מעשה טוב, דווקא הם אינם נראים בדרך כלל. הרי אלה בדרך כלל "מעשים" של אי-עשייה, אשר רק בעלי עין חדה יכולים להבחין בהם ולעיתים הם עלומים מעין כל חי, ורק האדם ואלוקיו היודע צפונות ליבו, יודעים על כך. קורה שראובן פוגע בשמעון, עוקץ אותו ומעליבו בנוכחות אחרים, ולעיתים עולה במוחו של שמעון לומר איזשהו משפט חד כתער, שאם רק יוציא אותו מפיו, יפרצו כולם בצחוק על ראובן והלה יקבל את המגיע לו כדת וכדין. כמה כוחות נפש דרושים לשמעון כדי לשתוק ולא להוציא מילה מפיו? אף אחד לעולם לא ידע על ההתאפקות שלו. אף אחד לא יטפח לו על שכמו לאחר מעשה ואיש לא ייתן לו מחמאה כי זכה להיות מהנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים. כה גדולה וחשובה היא בלימה כזו בעיני ה', עד אשר העולם כולו עומד בזכותו של בעל כוח הבלימה הזה כנאמר (איוב פרק כו פסוק ז) "תולה ארץ על בלימה" – הארץ כולה תלויה היא ועומדת על זכותם של אנשים כאלה. ה', ורק הוא, יודע עליהם, על התאפקותם העל-אנושית ועל גדלות רוחם. על הנהגה מופלאה זו דרשו רבותינו (שבת פח:): "הנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים, עושים מאהבה ושמחים בייסורים, עליהם הכתוב אומר (שופטים פרק ה פסוק לא): "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו". הגאון רבי זלמן מוולוז'ין זצ"ל התייחס לדברי הגמרא הנ"ל ואמר על כך רעיון נפלא. ישנם שלושה סוגי אנשים בדרגות שונות במידה זו. יש אנשים שהם נעלבים. דהיינו שהם חשים עלבון אם מישוהו פגע בכבודם. אולם הם עבדו על עצמם והגיעו למצב שאינם עולבים בחזרה למי שפוגע בהם, אלא עונים מתוך נימוס בלי כעס. והרי הם בגדר של "הנעלבים ואינם עולבים". יש אחרים שדרגתם גבוהה יותר, שהם "שומעים חרפתם ואינם משיבים", ולא רק שאינם מעליבים את מי שהעליב אותם, אלא שותקים ולא עונים מאומה. ויש כאלו שהעפילו לדרגה הגבוהה ביותר והם בגדר "עושים מאהבה ושמחים בייסורים". דהיינו שהם כלל לא חשים שמישהו בכלל העליב אותם, הם שמחים מתוך היסורים ולא חשים כלל בעלבון. הרב אילן גוזל שליט"א הביא (בספרו 'פלא דורש') רמז נפלא על הפסוק "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו": מי הם אוהביו האמיתיים של הקדוש ברוך הוא? "כצאת" – אם תוציא מהמילה "השמש" (בגימטריא 645) את המילה "בגבורתו" (בגימטריא 619) – ישאר שם הוי"ה (26). וזהו שאמר הפסוק, שמי ששומע

על הפסוק בפרשתנו "ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים (במדבר יז, כג) אמרו המפרשים אחרי שקורח ועדתו נבלעו באדמה, נדרשו כל הכהנים להכניס את מקלותיהם אל המשכן, והמקל של אהרן הצמיח עץ שקדים: ושאלו רבותינו (חולין כה: כה) מדוע דווקא שקדים? רבותינו מלמדים שיש לו תכונה ייחודית: אם בתחילת הצמיחה השקד מר, הרי שבסופו הוא יהיה מתוק ולהיפך, אם הוא מתוק בתחילתו, יהיה מר בסופו. אומר על כך רבי אלימלך בידרמן שליט"א: הקדוש ברוך הוא רצה ללמד אותנו באמצעות המטה עם השקדים "אות לבני מרי": אם אדם פגע בדך, העליב אותך קשות והגיע איתך לידי מחלוקת – אם תשכיל לשתוק, להבליג, להתגבר על הנטייה הטבעית להחזיר, זה אומנם נראה "מר" – אבל בסופו של דבר יהיה לך מתוק ואם לא תעמוד בניסיון ותשיב לו כגמולו, אומנם מתחילה זה נראה "מתוק" – אבל בסופו של דבר יהיה לך מר. זהו המבט הנכון על מאורעות החיים, על הניסיונות והקשיים שאדם נתקל בהם שוב ושוב במהלך החיים: להבין ולהשכיל כי ההבלגה, על אף שהוא נראה מר, בסופו של דבר הוא מתוק. וכן להיפך: מי שרגיל לענות, "להראות" לשני, להילחם, אומנם זה נראה מתוק, אך התוצאות מרות, מי יישורן.

בספר "פניני פרשת השבוע" כתב כי כל אדם באשר הוא, יהא מצבו אשר יהא, משתעשע לפעמים בדמיון לפיו הוא נולד מחדש, מתחיל את חייו מהתחלה, ללא שגיאות, ללא טעויות, פותח היסטוריה נקיה. המחשבה כי יש יום, מצב או תהליך שבמסגרתו יכול כל יהודי לנקות את כל עברו, לפתוח את כל החסימות שחוסמות אותו בחיים, מעוררת התרגשות ומסעירה את הדמיון. לו היינו יכולים לתפוס חלקים נכבדים מכל מה שעשינו בעבר ולמחוק אותם במשיכת קולמוס – רבים מאיתנו היו ששים לעשות זאת... אבל זה לא קל, מאוד לא קל. כשיהודי מבקש לשוב בתשובה ולמחוק לחלוטין את עברו, הדבר כרוך בתעניות ובסיגופים, או – לא עליו – בייסורים לא פשוטים. כפי שכל כתם גשמי קשה מתנקה רק בחומרי ניקיון כימיים חזקים, כך כל כתם רוחני – כדי להסירו עלול יהודי להידרש לסיגופים לא קלים, לקשיי גוף ונפש לא פשוטים, שאיש מאיתנו לא רוצה או בוחר בהם. האם אין דרך נגישה יותר להתנקות? האם אין כלי יעיל וטוב שמזכך את העבר ואינו כרוך בייסורים ובסיגופים? האם כל יהודי שמבקש לפתוח חיים חדשים וזכים – נדרש לעמוד בתנאים כה קשים? האם יש משהו שהוא קל יותר, סביר יותר, ובד בבד – מעניק את אותו אפקט התנקות, את אותו זוך וטוהר עילאיים?! להלן גילוי נפלא, שגילה אחד מגדולי המקובלים – רבי משה קורדבירו זי"ע, רבו של האר"י הקדוש: יש דרך, יש תקוה, יש כלי כזה: קבלת בזיונות. כשיהודי – מכל סיבה שתהא – חווה ביזיון, לועגים לו, שוחקים עליו, מבזים אותו – ברגעים הללו, כשנפשו מתייסרת מהבזיונות הבאים עליו והוא מקבלם באהבה – אזי הוא מתנקה ומזדכך. ולא זו בלבד, אלא שאת הדרך הזו – קבלת הבזיונות, מגדירים המקובלים כדרך הטובה ומועילה ביותר, כדרך שאין חזקה ומזככת

חרפתו ולא משיב הוא מ"אוהביו" של מקום. כתב בעל "שבט מוסר": "לעולם יהא אדם זהיר להיות מן הנעלבים ואינם עולבים. הנה דוד המלך עליו השלום ששמעי בן גרא קילל אותו בקללה נמרצת ואף זרק עליו אבנים ועפר. באותה שעה רצה אבישי בן צרויה שר צבאו של דוד לפגוע בשמעי ולהרגו. אמר לו דוד: "הנח לו, כי אלוקים אמר לו קלל". ואמרו במדרש, שבאותה שעה שהבליג דוד המלך ולא ענה לשמעי, נמנו בבית דין של מעלה לעשות את דוד רגל רביעית במרכבה. "והדברים מבהילים! כל הזכויות של דוד המלך לא העלו אותו לדרגה של רגל רביעית, רק הזכות של שתיקה בשעת ביזיון!". ויש ללמוד מכך מוסר השכל עד כמה אפשר להרוויח כששותקים ומבליגים, ואפילו שהדבר קשה והאש בוערת בפנים, צריך לדעת שאם עומדים בניסיון, מרוויחים. **רבי משה ליב מסאסוב זצ"ל אמר פעם לאדם שחירף ובייש אותו: הקדוש ברוך הוא ישלם לך שכר על שקרעת את גזר דין המיתה מעלי... ומסופר, שפעם ספג בושה נוראה מאוד, ומיד לאחר מכן עשה סעודת הודיה ואמר: יש לנו קבלה, שעל ידי בושה מונעים מחלות. ממילא, מה היה חסר לי לקבל את המחלה, לעבור טיפולים קשים, ניתוחים מסובכים, ואחר כך לעשות סעודת הודאה. יותר טוב לי לספוג את הבושה, המונעת ממני מעיקרא את קבלת המחלה, ועל כך הנני עורך סעודת הודאה לה' שזכני באותה בושה. וכבר נודע המעשה באחד שבא לבקש מחילה מהרב שטיינמן על כך שהיה לו יד וחלק עם המלעזים ובעלי החיצים כנגדו, מרן ניגש לארון הספרים והוציא ספר בלוי מרוב שימוש, ספר "שערי קדושה" הבנוי כולו על סדר קומת האדם השלם, והראה לו קטע שהיה מסומן בסימניה מיוחדת: 'ואם עיני שכל לך היה לך לחפש מי שיצערך כי חיים אתה מכניס לך'. ואם כן הרי רק עשה לו טובה, ואינו צריך לבקש ממנו מחילה, והוסיף ואמר לו, שהוא מוחל לו בלב שלם. כשעמד הלה לצאת, תפסו מרן וקרא אחריו – אבל אל תעשה את הטובה הזו לאף אחד אחר... באותו עניין מסופר על אברך שאשתו לא נפקדה במשך שבע שנים. אימו קראה בקונטרס "באר הפרשה", ושם הרחיב הרב בידרמן שליט"א במעלת ה"נעלבים ואינם עולבים", שומעים חרפתם ואינם משיבים, עליהם הכתוב אומר: "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו". הוא הביא מדבריהם של צדיקי הדורות, שאמרו כי מי ששומע חרפתו ואינו משיב, מבטל את הגזרות הקשות ורואה ניסים וישועות. התחילה האם לשוטט ברחוב בניסיון נואש למצוא מקרה כזה. יום אחד היא הלכה ברחוב ושמעה צעקות וגידופים. היא ראתה כיצד אישה אחת מבזה את שכנתה לעיני כולם. היא מיהרה אל האישה המבזזה ואמרה לה: "אני מבקשת ממך, אנא, אל תעני לה. זה יועיל לך מאוד, וגם לבני!". האישה שמעה לה והבליגה. אמרה לה אימו של האברך: "כעת אני מבקשת ממך, תברכי את הבן שלי. הוא נשוי שבע שנים ואין לו ילדים". היא בירכה. כן, שנה לאחר מכן נולדה לו בת..**

אומר רבנו ה"פלא יועץ": הביזיונות שבאים על האדם בעולם הזה הם לטובתו! הקדוש ברוך הוא אוהב אותך ולכן גילגל עליו את הביזיונות. הוא רוצה למרק אותו, לכפר לו על עוונותיו. אומנם לא נעים לספוג ביזיונות, אלו יסורי נפש קשים, אבל אם היית יודע שיסורי הנפש הללו באים במקום יסורי גוף קשים או פגיעה כואבת בכיס – היית שמח בביזיונות הללו. אילו היית יודע אלו יסורי גוף נגזרו עליך וניצלת מהם בזכות הביזיונות – היית מבקש מבורא עולם: אנא, תן לי עוד ביזיונות! הביזיונות לא עולים לך כסף, הם לא כרוכים ביסורים גופניים כלל וכלל. עליך לשמוח ביסורי הנפש שכרוכים בביזיונות, כי הם מצילים אותך מיסורי גוף קשים.

יחד עם זאת, התועלת שלהם לזיכוך ולכפרת עוונות אינה פחותה מהם. אך זאת בתנאי שמקבלים אותם בשמחה, ולא מבעטים בהם. במשקפיים שלנו, כל דבר שלא מתנהל לפי התוכניות שלנו נראה לנו רע. אם זה הבוס שלא נתן לעובד חופש למרות שהוא מוכרח אותו, או שהוא כבר נתן את האישור המיוחל, אך העובד נפל עם המזוודות בדרך לשדה התעופה ושבר את רגלו. כעת הוא הפסיד גם את עלות הטיסה והחופשה וגם את החופשה שכל כך ציפה לה. אל לו לאדם ליפול ברוחו ולבעוט ביסורים שבאו עליו, אלא עליו לשמוח באשר אירע ולדעת שזהו הדבר הטוב ביותר בשבילו. ממשיך ה'פלא יועץ' ואומר: שכאשר אדם יאחוז בפלך השתיקה "ודוממתי נפשי". התוצאה של "ודוממתי" תהיה שקט בנפש וזהו רווח גדול מאוד המביא לאיכות חיים גבוהה בהרבה. מי מאיתנו אינו מחפש פרנסה וברכה? רבי נחמן מברסלב זצ"ל אומר (הובא בלקוטי מוהר"ן סימן נט), שכעס מזיק לעשירות. מדוע? מבאר רבי נחמן: דע לך שבשמים רוצים לתת לך בזמן מסויים עושר. מה עושה היצר הרע כדי שלא תקבל את העושר הזה? מביא לך סיבה לכעוס: לקוח טרדן, חבר זעוף פנים או בני בית שאינם ממושמעים. כעסת? הפסדת! אתה הוא האשם בכך! לכן כדאי לזכור: אם נתייחס למכעיסים בשוויון כמו אל המשמחים, או לכל הפחות נדום ולא נענה, אז "ששון ושמחה ישיגו", כהבטחת הרב בעל 'פלא יועץ', נזכה לטובות הרבות העומדות בפתחנו, ומצפות לשעת כושר, שעה של התגברות ושל שתיקה. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. **מסופר על חסיד אשר נכנס אל חדרו של האדמו"ר ואמר לו: "רבי, באתי לבקש דרכי תשובה. אני בטבעי כעסן ורגזן. אני מגיע הביתה וכועס על כל דבר שעושים או שלא עושים. אם אני מגיע לבית הכנסת ומוצא מישהו שיושב על מקומי, אני מסוגל לבזותו ברבים. מה אעשה?". אמר לו הרבי: "יש לי תרופת פלאים בשבילך, רק תמתין כאן מספר דקות ואני מביא אותה". יצא הרבי מחדרו ואמר לבני ביתו שיכנסו אל החדר וינסו להכעיס את היהודי היושב שם. בני הבית התגייסו למשימה. אחד מהם הכין קפה שחור, נכנס באקראי לחדר, נתקל כביכול ללא כוונה ביהודי היושב שם ושפך עליו את כל הקפה. לא רק שבגדיו התלכלכו, הקפה גם היה חם וצרב את גופו. בימים כתיקונם, היה אותו יהודי "אוכל אותו חי", אבל הפעם הגיב במתינות באמרו: "לא נורא, זה יכול לקרות לכל אחד". הוא עוד לא התאושש מהקפה השפוף, והנה מגיע עוד אחד מבני הבית ודורך לו בלי כוונה על הרגל. גם הפעם קיבל הלה את הכאב בשלווה. נכנס מישהו שלישי והתחיל ללעוג לו באמרו: "תראה איך הבגדים שלך מלוכלכים והריח הנוף ממך הוא בלתי נסבל...". גם הפעם הוא לא התרגש. עתה שב הרבי לחדרו ואמר לו: "שמעתי ששפכו עליך קפה, דרכו לך על הרגל, ביזו אותך, ועל הכל הגבת בשלווה. כיצד אתה אומר שהינך רגזן? אתה מעביר על מידותיך עוד יותר ממני"... השיב אותו חסיד: "כבוד הרבי, אומר את האמת. שמעתי אותך כאשר יצאת מהחדר, כיצד אתה אומר לבני הבית בקול רם שינסו להכעיס אותי. הבנתי שאינך עושה זאת מרע, אלא מתוך שאתה אוהב אותי ורוצה להעמיד אותי במבחן, לכן קיבלתי על עצמי לספוג את כל הבושות בשלווה ולא לכעוס כלל". או אז אמר לו הרבי: "תשמענה אוזניך מה שפיק מדבר. אם אתה יודע שמעמידים אותך במבחן, אתה יכול להעביר על מידותיך, ומדוע אינך מבין כי אם אתה מגיע הביתה והאוכל לא מוכן, הרי זה בגלל שהקדוש ברוך הוא רוצה להעמיד אותך במבחן מתוך אהבתו אותך? ואם אתה יודע שמדובר במבחן, הרי אתה מבין שאין מקום לכעוס ולרגז, ואם כן אין לך דבר קל יותר מאשר**

להעביר על המידות!". אם נחשוב שהיכולת להבליג ולסלוח שייכת לדורות עברו, יבוא הסיפור הבא ויוכיח כי גם בימינו יש לכל דם כוחות לשתוק ולהתגבר בשעה שמבזים אותו. העצה שתתן לנו כוח לנהוג כך בשעת ניסיון היא זכירת השכר הגדול והרווח המיידים שזוכה בו מי שמוחל על עלבונו, כפי שנראה במעשה אותו סיפר מגיד המישרים רבי אהרן טויסיג שליט"א: בתלמוד תורה מסויים הכריז המלמד בכיתה על תחרות ציורים. הילדים כולם ישבו והשקיעו וציירו ציורים נפלאים. אולם אחד מילדי הכיתה, שהיה לא עלינו חולה במחלה, טרח באופן מיוחד והשקיע רבות בציורו. ביום בו נדרשו להגיש את הציורים, ביקש המלמד מן התלמידים כי יניחו את ציוריהם על שולחנו ויצאו מן הכיתה. התלמיד החולה ניגש גם הוא להניח את ציורו הנפלא בערימה, והנה אחד הילדים בכיתה שראה את עבודתו זילזל בה מאוד וטען כי הציור מכוער, הוא אף תפס את הציור והשליכו לארץ לעיני הילדים האחרים. הילד החולה הרים את הציור בשתיקה, אך לא העז להניחו על שולחן הרב והוא שב למקומו בלי לומר מילה. בבואו לביתו שאלו אביו: "מה אמר המלמד על הציור?". "הוא לא אמר כלום" השיב הילד. "מה פירוש 'לא אמר כלום'?" תמה האב. "לא היגשתי לו את הציור" הודה הבן. האב לא הבין, אמש סיים הילד את הציור ודיבר בהתלהבות על כך שהרב יראה ויהנה, ומה קרה היום? "מדוע לא הגשתי את הציור?" התעניין האב. "כי הציור היה מכוער" הפטיר הילד, אך לא סיפר מילה ממה שאירע בכיתה. התקשר האב למלמד ושאל אודות הציור של בנו. "בנך כלל לא השתתף בתחרות, הוא אמר שאין לו ציור!". שמע זאת האב ותיאר למלמד כמה השקיע בנו בציור היפה וביקש להבין מה גרם לו לא להגישו. למחרת בכיתה עלה הרב על מה שאירע. הוא קרה לילד ושאל אותו: "ציירת ציור יפה ומושקע והחבר ביזה אותך, מדוע לא אמרת כלום?". הילד בן השמונה שיתף את המלמד במה שחשב באותם רגעים של עלבון צורב: "הרב יודע שאני חולה במחלה קשה, הורי משקיעים הון תועפות והולכים איתי מרופא לרופא ועדיין לא נמצאה לי תרופה. ברגע שהחבר ביזה אותי, נזכרתי במה שלמדנו כמה פעמים כי 'כל המעביר על מידותיו מעבירים לו על כל פשעיו'. אז שתקתי והתפללתי לה' יתברך שבזכות השתיקה שלי, בזכות שאני מבליג ואף לא מספר על כך לאף אחד, יהיה לי הביזיון לכפרת עוונות ואזכה לרפואה שלימה!". המלמד התפעל כל כך מהילד, איזה טוהר, איזה זוד, ילד קטן שמסוגל להיות מן "הנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים". איזו גדלות! ואכן, לא עברו ימים מועטים והנס התרחש: בבדיקות חוזרות יצא הילד לחיים טובים ולשלום, בריא ושלם! כל אדם שנגרמת לו בושה ואינו משיב דבר – יש בכוחו להביא את הגאולה. הנה אנו מתפללים "והשב שכיתך לציון במהרה", ומייחלים שהקדוש ברוך הוא ישכין שוב שכנתו בבית המקדש. באיזו זכות? "והשב" אותיות "בושה", אם ביישו אותך ושתקת, אם לא השבת במילים פוגעות אלא סלחת על אותה בושה, אז תהיה מאלה שמקבלים את בניין בית המקדש, כי רק על ידי השתיקה יבוא המשיח.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שסיפר הרב צבי נקר שליט"א, המוביל אותנו לתובנה, כי כאשר פוגעים באדם והוא שותק, סופג את הביזיונות למרות שיכול להחזיר לפוגע, הוא זוכה לראות אז ישועות מופלאות מעבר לדרך הטבע...

שעת אחר צהרים קיצית ונעימה. אני וחברה נוספת היינו בצילום ענק של סמינר לקראת מחנה קיץ. הנייד שלי צלצל, נערה אחת ענתה, דחפה לי את הנייד לתוך האוזן. "גברת

יעקובי?" שאל הקול. עניתי כן. "את בעלת העסק 'תמונמונה'?" הוא שאל. התחלתי להתרגש, הקול נשמע רשמי ומכובד, יכול להיות שאני הולכת להרוויח הרבה כסף מהשיחה הזאת. "כן" שוב עניתי, מסמנת לבנות לחכות, מתרחקת קצת. "אוקיי, מדברים כאן ממשרד עורכי דין. ללקוח שלנו זכויות יוצרים על השם הזה והוא מבקש שתסירי את השם מהעסק שלך". בהיתי בטלפון, תוהה אם חברה משועממת חמדה לצון. צחקקתי קלות, סיימתי את השיחה והמשכנו הלאה לעבודה הסוחפת. כמה חודשים נוספים עברו, עבדתי במילוי מקום ומידי פעם הצלחתי לשווק את עסק הצילום שלי ולהרוויח ברוך ה' די יפה. באחד הימים חזרתי הביתה עייפה. יחד עם חשבון החשמל הוצאתי מתיבת הדואר מכתב ממשרד עורכי דין. הנחתי לרגע את התיק, הסתכלתי במעטפה, השם שלי היה רשום עליה. בפנים היה מכתב רשמי שתבע ממני סכום של... שמונים אלף שקל בגין הפרת זכויות יוצרים. לקח לי זמן להבין על מה המכתב הזה מדבר, ואלו זכויות יוצרים הפרתי. נזכרתי במתיחה הטיפשית מלפני כמה חודשים, מסתבר שיש חומדי לצון עקביים שלא נרתעים מלהמשיך את המתיחה שלהם. אחרי ארוחת ערב הלכנו להורים. ברגע האחרון לקחתי איתי את המכתב, רוצה להראות את הבדיחה המצחיקה להורים שלי. אבא הסתכל במעטפה, קרא את תוכנה בעיון והפנים שלו הרצינו. "תהילה" הוא אמר לי, "אני לא בטוח בכלל שמדובר במתיחה, תני לי לברר". למחרת אבא התקשר. "המשרד של עורכי הדין ששלח לך את המכתב, הוא משרד מוכר שמתמחה בתביעות בגין הפרת זכויות יוצרים, התביעה הזאת רצינית כנראה". לא האמנתי למה שאבא אמר לי. "זה לא יכול להיות" לחשתי בסוף, "זה, אני... זה רק..." השתקתי, לא היה לי מה להגיד, אפילו הדמעות קפאו בדרך. פתחתי עסק לצילום, אני מרוויחה יפה ברוך ה', עובדת במשהו שמתאים לי, ופתאום מתברר לי שאת הסכום שהרווחתי בתוספת עוד המון המון כסף, שהוא הרבה מעבר למושגים שלי, אצטרך לשלם למישהו אלמוני שאני לא מכירה. כל זה רק משום שגם הוא הגה את השם הזה לעצמו. ריבונו של עולם, זה לא יכול להיות. הסיפור שלי לא נשמר בסוד. אנשים טובים רצו מאוד לעזור לי, אבל לא היתה להם כל כך אפשרות. מישהו שעברה סיפור דומה התקשרה אלי ואמרה לי: "אין לי הרבה עצות בשבילך, אבל תשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה, תתחילי להתפלל, ה' יעזור לך". התפילה שלי נהייתה אחרת לגמרי, הרבה יותר מעומק הלב, בכוונה ובבקשה. נסענו לקברי צדיקים, היינו במירון לילה שלם וכל הלילה אמרתי תהילים בדמעות, מבקשת מה' שיציל אותי בזכות רבי שמעון. נתתי גם צדקה לקופת העיר והתפללתי לה' שיושיע אותי. מישהו יעץ לנו לשכור עורך דין, אמר שאולי יהיה סיכוי להגיע להסדר כלשהו, להפחית את הסכום. התחלתי לברר, התברר לי שעורכי דין מתחילים בסכום של ארבעת אלפים שקל והסכום עולה ככל שהדיונים מתרבים. ואם התובע יזכה יכול השופט לדרוש ממני לשלם גם לעורך הדין ששכר התובע, והיות שמדובר בעורך דין מוכר ובעל שם מדובר בהרבה מאוד כסף. ניסיתי להתקשר לתובע, רציתי לספר לו שאני צעירה מאוד, שלא התכוונתי להתעשר על חשבונך, שאני לא מרוויחה הרבה כל כך, אבל הוא לא הסכים לשמוע מילה ממה שהיה לי להגיד. "עורך הדין שלי אמר לי שלא אדבר איתך" הוא נידב משפט לפני שטרק את הטלפון. ישבתי ליד השולחן, כותבת את מה שהוא לא נתן לי להגיד, מספרת שאין לי כסף, שהכל נעשה בשגגה, שבסך הכל רציתי לחסוך

לעצמי קצת כסף, לשלם שכירות ואולי להתחיל לחשוב על דירה. במקום תשובה קיבלתי מכתב נוסף, והפעם כולל העתק לבית משפט. המכתב סיפר שאני מוזמנת לבית משפט והתביעה עומדת כרגע על מאה אלף שקלים. באותה תקופה עבדתי במוסד נחשב. המוסד אהב מאוד את התוצרת שלי, אבל את התשלום לא זכיתי לראות. באחד הימים אזרתי אומץ וניגשתי לאחראית על השכר. אמרתי לה בעדינות וביראת כבוד שאני כבר עובדת הרבה זמן ושלא קיבלתי כל תשלום. האחראית הביטה בי בכעס והתחילה לצעוק עלי. "איזו חוצפה!" היא אמרה, "לא מספיק שאנחנו מעסיקים אותך כצעירה וכחסרת ניסיון, את גם מעזה לדבר בחוצפה ובעזות מצח". הבטתי בה בתדהמה, לא דיברתי בחוצפה וגם לא בעזות, ביקשתי תגמול על מה שעשיתי. האחראית המשיכה לדבר על החוצפה הלא ברורה שלי, היא קמה ממקומה בכעס ופתחה את הדלת, מבקשת ממני שאצא. יצאתי החוצה, בקושי הצלחתי להגיע עד לספסל מרוחק, צנחתי עליו בוכה את נשמתי, את העלבון הצורב הזה שלא הגיע לי, את המצב הלא ברור שנקלעתי אליו. בית הוריי היה בקרבת מקום. עליתי לשם כושלת ועלובה. אחותי הייתה בבית, אמרתי לה שאם בעל החברה האלמונית תבע אותי על משהו שלא ידעתי שעשיתי, אני אתבע את האחראית הזאת, ומי יודע איזה קנס כספי היא תקבל. היא הקשיבה לי היטב, ואז אמרה לי: "האחראית באמת עשתה לך עוול, אבל אולי אם תסלחי לה, גם משמים ינהגו איתך לפנים משורת הדין ויעזרו לך בתביעה שנפלה עליך". אחותי הציבה לפני אתגר לא פשוט, אבל נענית לו בשמחה. החלטתי להעביר על המידות ולסלוח בלב שלם לאחראית, וקיוויתי שבעזרת ה'

משמים יעזרו לי בעניין הסבך שנקלעתי אליו. כמה ימים עברו, אחי ניסה גם הוא להתקשר אל התובע, ובאורח פלא בסייעתא דשמיא מופלאה שאין לה הסבר, הוא הסכים לשמוע אותו. התובע הופתע לשמוע שמדובר בצעירה ותמימה, בוגרת "בית יעקב" ולא בסוכנת מפולפלת שניסתה "לגנוב" לו את השם. שמע שיש לי מעט כסף, שלא התכוונתי לגנוב, שהייתי תמימה מדי וקטנה מדי. התובע הקשיב עד הסוף, הוא כבר לא אמר שעורך הדין לא מרשה לו לדבר עם המשפחה. ואז התחיל אחי לברך אותו שתהיה לו נחת מכל הילדים ומכל הצאצאים שלו, שה' יראה את הדבר הגדול שעשה ויעזור לו בכל מה שהוא צריך, שה' ישלח לו ברכה בפרנסה והוא יהיה עשיר. התובע התרגש מאוד ואמר לאחי: "אתם יכולים להיות רגועים, אל תדאג, הכל יהיה בסדר". אחר כך התברר שעורך הדין השתולל מרוב זעם, הוא אמר לתובע שהוא נוהג בטיפשות ובחוסר היגיון, שלא מוותרים ככה, שלא מערבים רגשות עם עסקים והסכום מגיע לו לפי החוק. אולם התובע לא נכנע, הוא החליט שהוא לא תובע את הכסף ויהי מה. עורך הדין התייאש, הוא הבין שהוא לא יכול להחליט מה התובע יעשה, אבל את שכר הטירחה שלו הוא דרש. התביעה שדרשה ממני מאה אלף שקל הצטמקה לארבעת אלפים שקל בלבד. בערב ראש השנה הגיע מכתב רשמי שהתביעה בטלה ומבוטלת. זוכרת את הרגע ההוא, שעמדתי בחוץ. רוח של מחילה ושל פיוס נשבה באוויר ואני החזקתי את המכתב הזה, נזכרת בדמעות אצל רבי שמעון, בשתיקה על העלבון של אחראית השכר, בתפילות, בצדקות, יודעת שיש מנהיג לבירה הזאת...!

אחים יקרים!

אילו יהודי היה יודע את מעלת הבזיונות – היה מחפש אנשים שיבזוהו בשוק בתשלום! – אומר הרב הקדוש רבי חיים ויטאל זי"ע, כמסקנה מעשית. כי הרגע בו יהודי מתבזה, הרגע בו לועגים לו ושוחקים למשבתו – הוא רגע כה גדול, כה מרומם, כה מזכך, רגע שפותח שערים בכל העולמות, וכדאי לשלם עליו בכסף מלא ובמלא כסף. כי הרגע הזה בו מאן דהוא מתיר את חרצובות לשונו, ומבקר באופן בוטה, לועג, צוחק או מזלזל בנו – הוא רגע כה קסום ונעלה, הוא רגע בו שערי שמים נפתחים לקראתנו וכל בקשותינו ומשאלותינו עשויות להתמלא, במידה טובה ישועה ורחמים. הרגע בו אדם מתבייש – הוא רגע נפלא, רגע של קירבת אלוקים, רגע של רוממות הרוח והנפש. את רגעי הבזיונות האלו כולנו חווים מעת לעת. פעם בבית הכנסת – כשמישהו מזלזל בנו או במעמדנו, פעם בין השכנים, פעם בין החברים, ולא מעט פעמים – גם בתוך הבית פנימה, בין בני המשפחה. המחשבה הראשונית היא להגיב, לתקוף בחזרה, להשיב מנה אחת אפיים, או למצער – להיעלב ולעזוב את המקום בחרי אף, מתוך כעס ועצב. אבל, ורצוי שנשנן זאת היטב כדי שנזכור ברגע האמת, הרבה יותר כדאי – פשוט לשתוק, לקבל את הבזיונות באהבה, מתוך אמונה שהבזיונות הללו נגזרו מלמעלה, והם נושאים בחובם הזדמנות שאסור להחמיץ. הבה נתפוס את עת הבזיונות, הבה נסתער באהבה על כל מצב בו מביישים אותנו, וברגעים הללו נקיש על שערי שמים בחוזקה, נלחש משאלת לב כמוסה, נבקש על מצוקה המעיקה עלינו, ונזכה למנף את רגע הבזיון לרגע שלא יישכח, ואשר תועלתו גדולה ועצומה לאין ערוך, לטוב לנו כול הימים, אמן.

בברכת התורה

הרב יואל ארזי

{ אז נדברו }

פרשת קורח (כח"ט: ש"ה) תשפ"ו | גליון מספר: 735 | לסדר: "שכר הוא לכם חלף עבודתכם באוהל מועד..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

למנוחות בפס:
077-4448588

חדש

ניתן לקבל את העלון בפס:

מערכת אוצר הגיליונות:

02-3432641

קוד עלון: 1233

תרומות!

תרומות!

תרומות!

תרומות!

תרומות!

תרומות!

יצאנו לחיפוש אחר מעות

מפוזרות... לבנתיים הם עשוי

כמגדלים. אז אנו ממשיכים

להכריז

אנחנו זקוקים למעות!!!!

--

לתרומות ולהוראות

קבע לעלון:

באשראי: "נדרים"

פלוס" (קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(מוכר להחזר מס)

למענה אנושי:

052-7683095

כן... יש גם מסע מקוצר של 'מערב עד בוקר ונעלה הענן'...

יום ראשון בשעה 10.20 בערב... לפתע צרצור מוכר בפלאפון!!! התרעה... אנחנו כבר מיומנים וערוכים... תוך שתי דקות המוח כבר הספיק לסרוק את כל התכניות ולהפנים כמו תמיד ש- הקס ביטול!!! התרגלנו כבר לטירונות הזו... להתרגל לחיות את כל החיים במצב של פתאום!!! פתאום מתחילה מלחמה... ואכן בקושי חלפו 12 שעות והודיעו פתאום על הפסקת אש... ולא נותר לנו אלא להמתין לפתאום הבא!! פתאום יבא אל היכלו... פתאום שישאר ככה לנצח...

אז בסבב הזה זכינו לבחינה 'ויש אשר יהיה הענן מערב עד בוקר ונעלה הענן בבוקר ונסעו', כן... כל תקרית... כל התמודדות שעוברת עלינו זה מסע!!! יש מסעות שאורכות 19 שנים... כן... ונשב בקדש ימים רבים, זה היה 19 שנה... אבל באותה מידה היה את חצרות או רפידים שזה היה מסע של שבוע ימים... והיו גם מסעות של מערב ועד בוקר... כן... עקרונית לא כ"כ משנה כמה האורך של המסע... מה שבעיקר חשוב זה 'על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו', כלומר: איך עברנו את זה? מה עשינו עם זה? האם פגשנו שם את ה'?? האם הבנו מה ה' רוצה להעביר אותנו במסע הזה?? כלומר: המוטו של יהודי הוא שה' הולך איתי... והוא לא סתם מוליך אותי!! הוא רוצה אותי- איתנו!! וכשהוא מעביר אותי במסע מסוים... אני אמור לשרטט לעצמי את מפת המסע... את סוג האתגר שמאפיין את המסע הזה... ולזהות איפה הרבש"ע כאן בסיפור!!! מה הוא רוצה!! לאן הוא חותר, וכשאני מצליח לנגוע בנקודה ואני מזהה מה ה' רוצה ממני כאן... מובטח לי ש... שמה? תן ניוח מה מובטח לי?? שהמסע יגיע לקיצו? לא!! לא בטוח... הוא מובטח לי שזה יהיה יותר קל? גם לא בטוח... אז מה כן? ההבטחה שלי היא אחת ויחידה: שכשיגיע השלב שיסתיים אותו מסע... ואני אוכל לסמן יו על התקופה הקצרה או הארוכה הזו שהיא מאחורי... אני אוכל לסכם בסיפוק ולומר: הבנתי למה הייתי פה... עשיתי פה משהו!!! עברתי כאן איזה תהליך של גילוי והכרה בה' שבשביל זה נשלחתי כאן לעולם והנה... זכיתי להגשים את היעוד שלי במסע זה. זהו! זה מה שמובטח למי שימצא את ה' בכל מסע בחיים...

מה אני מתכוין לומר?? אני לא יכול להבטיח לאף בן אדם שיהיה לו חיים קלים... אני גם לא יכול להבטיח לאף בחור או נערה שהשידוך שלהם יגיע מהר... (הלוואי והייתי יכול להבטיח, אבל לא) אני גם לא יכול להבטיח לזוג שיזכו לפרי בטן מהר... לא יכול להבטיח לא בני, לא חיי, ולא מזונות...

הדבר היחיד שאני יכול להבטיח לך: שיום אחד אתה תמות!!! יש לך ערעור על זה?? כלומר: לא משנה מה יהיה... טוב או רע... מהר או לאט... נחמד או פחות נחמד... בסוף אני ואתה נמצא את עצמנו באותו מקום שבו היינו לפני שנשלחנו לכאן... ואז!!! כשכבר נהיה שם בעלמא דקשונ... אתה מבין לבד שלא יזיז לך בגרוש האם עמדת בקצב החברתי... וכמה מהר הצלחת לסמן יו על עוד תחנה בחיים שהצלחת לעבור בלי פקקים... לא יזיז לך כמה פיצות אכלת, לאיזה ישיבה התקבלת, ואיזה תדמית היית לך בחיים... כל הקשקושים האלו לא יעניינו אותך וגם אותי, ואם מאוד תתעקש לטעון שזה כן ימשיך להעסיק אותך גם בעלמא דקשונ... נניח בחמש שנים הראשונות, מאתים שנה הראשונות... אבל תחשוב 4000 שנה קדימה... עדיין יפריע לך שלפני 3954 שנים לא קבלת שיש? או בשידוכים זה לא הלך חלק כ"כ?? רק מה הדבר היחיד שמאוד יהיה איכפת לך ויזיז לך שם לנצח נצחים??

האם סתם בזבזתי זמן יקר... או שהצלחתי לנגוע בנקודה ולעמוד באתגרים שה' העמיד לי?

שם בשמים אנחנו נבין שכל מסע שעברתי בחיים, הייתה שם הזמנה אלוקית ממוקדת, יש בכל מסע תרגיל שה' רוצה להוביל אותי לאיזושהי הכרה וגילוי בו יתברך... שזה היעוד שלי!!! ואם הצלחתי כאן בעולם הזה לשים את האצבע ולמצות מכל מסע את היעוד שלו מול ה'... ניצחתי בענק... נצחון של מאה אחוז... ואם לא?? אז חבל... גם סבלתי וסחבתי כאן בעולם וגם בזבזתי זמן... אני אתן לך דוגמא קטנטנה: אני מכיר שני צעירים שנסעו ברכב כמו... כמו צעירים פזיזים, ונפתח עליהם כרית אויר בתאונה... וכל מי שהכיר אותם מקרוב ידע בדיוק מה הרבש"ע רצה מהם... ה' רצה ש... שהם יקחו את עצמם לידיים ויתחילו לעשות עם עצמם משהו ולא רק עם ההגה... ובאמת היה בחור אחד שקיבל את המהלומה שהבין עניין... הכרית הזו העירה אותו מהחלומות והוא תפס את עצמו לידיים ומאז הוא פשוט התהפך לאיש אחר... ותודה לה' על התאונה הזו... תודה על הרכב שהלך פאייפצן... היה שווה כל שקל!!! מסע שהוכתר בהצלחה מסחררת ואילו הבחור השני... גם עליו התנפח כרית אויר... והוא לשם שינוי בחר לקחת איתו את הכרית ולשקוע עוד יותר בכרית של המיטה... כי... גם אין לי חברותא... וגם עשיתי תאונה וגם עכשיו להתחיל את החיים עם חובות... מסכן... גם תאונה... גם חובות... וגם בסוף המשיך לישון... נו... איך אתה קורא את הסיפור הזה?? התאונה הזו הייתה מסע!!!! המסע הזה הוא לא היה בהכרח מסע עצוב!!! כי הנה לך... יש כאן בחור אחד שהמסע הזה התגלה אצלו כמכונן... הוא יצא משם את מה שה' רצה להוביל אותו... אבל באותה מידה הבחור השני בחר להפוך את המסע הזה למסה ומריבה... מצא את ההבדלים ביניהם??

הראשון זיהה את התקרית הזו מסע... וזיהה שה' רוצה ממנו משהו ולטובתי נשברה רגל פרתי, ואילו השני לא מצא שם את ה'... הוא מצא שם פדיחות... באסא... אופ... נמאס לי...

כנ"ל גזירת הגיוס לצורך העניין... מדובר במסע לכל דבר!!! מדובר בתקופה לא פשוטה שבחורי ישיבות עוברים... ההורים וכל עם ישראל עוברים... השאלה היא איך קוראים את המפה??

ההמשך בעמוד 6 בגיליון זה...

'חוברת והיית לנו לעיניים...'

זו הפעם השניה שהחוברת 'והיית לנו לעיניים' עוברת לגרפיקאית במטרה לשנות את דף השער... כי הוא מתאים לאוירה של מלחמה... החוברת יצאה לראשונה בקיץ תשפ"ד... כשקולות צחצוח חרבות היו בשבע זירות ביחד... ואז בקיץ תשפ"ה הגרפיקאית כבר עמדה לשנות את דף הכריכה... ובום!! התחילה מלחמת שנים עשר הימים... ועכשיו שוב... אנחנו בדרך לשנות כריכה... ושוב תמונת השער רלוונטית מתמיד!!!!

ואם בשנת תשפ"ד זה היה נכון ביחס לעין השמאלית של שמשון בעזה... שאנקמה נקם אחת משתי עיניו... הרי מאז הספיקו כבר להגיע עד העיניים של לבנון... יש מקום גבוה בלבנון שנקרא עיניים שמקבילות לעיניים של המדינה בהר מירון... אבל יש עוד משהו שלא יודעים... שם בקצה לבנון... יש עיר קדושה שנקראת רבלת!!! שם המתין נבוכדנאצר לצדקיהו... לנקר את עינו על שמרד בו... וזו העין הימנית של האומה היהודית!!! עין אחת בעזה שהיא דרום א"י... ועין ימין במבא חמת שבצפון ארץ ישראל, בין כך ובין כך, עיני ה' אלוך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה. אז אכן כן... לעת עתה נשארו עם אותה עטיפה של חוברת!!! אבל עוזבו... העטיפה זה לא הסיפור... הסיפור הוא העיניים!!!! ש-והיית לנו לעיניים... תהיה לנו לעיניים... כלל ישראל זקוק לעיניים של המדינה!!!!

העיניים הטהורות של עובד ה' שמור שלא זן עינו ממה שה' לא אוהב... אותו בן עליה הדר בעיר... ומוקף בידידים או קרובים שהעיניים שלהם מושטטות ברשת... והוא שומר את עינו!!!! הרי בזה הוא מפעיל את עיני ההשגחה שעניי ה' מושטטות בכל הארץ בהשפעה של רחמים וחסדים...

אנחנו כעת בפתחם של חודשי תמוז ואז שידוע שכל אחד מהחודשים מכוון כנגד איברי הראש והחושים... וחודש תמוז ואב מכוונים כנגד העיניים... תמוז- זה עין ימין ושבת ראובן שכל עיניו ראייה... וחודש אב הוא כנגד עין שמאל ושבת שמעון...

לעת עתה... חודש תמוז ואב צרובים לנו כ-עניי עיני יורדה מים כי רחק ממנו מנחם משיב נפשי... ומי יקרב את אותו מנחם?? והיית לנו לעיניים!!! ההינומא הזו שהכלה של ה' מהלכת לה ברשות הרבים ומוכנה להמתין לו שם... בזאת תשמע לפתע מנגינה קסומה של חופה... ולכה דודי לקראת כלה... אנחנו פה בדור 2026 ממתנים לך יום יום בסור מרע... מחכים בסבלנות שתבא למלאות אותנו... להשביע אותנו מזיוון!!! לא מוכנים לזון עינינו ממחוזות זולים... אמנם ישנם פיתויים וקריאות מכל עבר שובי השולמית... שובי ונחזה בך... מה זה הפאנטיות הזו??

אבל אני לא אכנע... אתן לה' את המפגן הכי הכי מרגש... אני פה ממתין לך... כי רק ממך אני רוצה להתמלא...

לברור נקודת מכירה קרובה:

0548446691

0527683095

אודות המאמר בשבוע שעבר על עבודת התפילה וזמנה...

בשבוע שעבר כתבתי מאמר על החילוק בין עבודת התפילה למעשה התפילה... הסברתי למה יש חסידים שמתפללים אחרי זמן תפילה... וכצפוי קבלתי הרבה תגובות...

יש לציין שקצת התאכזבתי מהתגובות... כי מבין בתרי הדברים היה ניכר ניתוק מוחלט בין שני המגזרים!!! הייתי צריך להתאמץ מאוד לשכנע את הליטאי שיש חסידים שמעניין אותם הלכה ומדקדקים קלה כבחמורה... והייתי צריך להזיע הרבה לשכנע את החסיד שישנם ליטאים עובדי ה' שעבודת התפילה בראש מעיניהם... **תסלחו לי... זה מראה על צמצום!!!** וכבר כתבתי פעם כאן, שאם פעם חשבתי שהראש הפתוח והאוניברסלי נמצא במרכזים החרדיים ואילו אני מצומצם... התברר שיתכן וזה ההיפך הגמור!!! הראש הגדול מחכה לך דווקא בבית כנסת קטן של כמה עשרות בודדים, אבל הוא מורכב משליש חסידים, שליש ספרדים, ושליש ליטאים בשיויון!! ראש גדול זה לדעת להגיד גם 'במה מדליקין' וגם 'כגוואא', גם שובבי"ם וגם אלול... כשיש לך שתי קהילות ענקיות של חסידים וליטאים ששניהם צמודים אחד לשני אבל מנותקים לגמרי אחד מהשני וצריך לומר ביניהם בפני נכתב ובפני נחתם זה זה מגירות מגירות!!! חברה... תצאו מהמגירה... לא חשבתי שהמאמר הזה עלול להתברר כאבק לשון הרע, ציפיתי ששני ציבורים כ"כ גדולים מכירים אחד את השני משני צידי המתרס... אז אנא מכם... חרדים, צא... צאו מהמגירה... תפסיקו להיות מצומצמים שם בבני ברק ירושלים... יהיה לכם הפתעות מאוד חיוביות... ע"כ במאמר המוסגר... כעת לגופו של עניין... הופתעתי לקבל תגובה ממורי ורבי שליט"א שמכיר את הסוגיה מקרוב... והוא טען לי: שחשוב לציין שבשנים האחרונות הזירה השתנתה ועברה למישור אחר לגמרי... אם פעם ההבדל היה כמו שאמרתי בין עבודת התפילה למעשה התפילה ניחא... אבל היום הכל עבר למישור של הריגוש והדרמה... הכל תלוי בהגברה!!! בצלמים... ורף הריגוש... זה כבר ממזמן לא קשור לליטאים וחסידים... הכל מתחיל ונגמר בצבעים עזים ובמחזקי טעם וריגוש... אין לאף אחד משהו אישי נגד זמן תפילה... העיתוי פשוט לא מסתדר עם השעות שהכי הרבה המוני אנשים ערים ועירניים בעת ובעונה אחת!!! (זה כמו שאם אני אעשה דינר לקהילה שלי, אני לא אעשה את זה בשעת בוקר מוקדמת או בשתיים בצהריים, אלא אני אחפש את שעות הערב שכולם פנויים... ככה היום עבודת ה' עברה מוטציה של התאמה אישית לריגוש, לדרמה, לשעות העירנות של כולנו...) והדוגמא הפשוטה ביותר זו ההדלקה בל"ג בעומר... פעם כ"ק האדמו"רים היו עושים הדלקה ומבטלים כל הגזרות ואילו הליטאים לא... אבל היום??? אף אדמו"ר לא מבטל שום גזירות... יש רק מקום אחד ויחיד ששם מתבטלים כל הגזירות... איפה? במירון??? לא!! גם לא... אלא איפה?? איפה שהגה"צ ר' מיילך שליט"א מדליק... שם מתבטלים כל הגזירות, לא שנה ליטאי או חסיד... לא שנה מירון לא שנה מתחם תמיר... בסוף בסוף ההדלקה הכי מרגשת וההגברה הכי עוצמתית... היא מביאה את כל הישועות ומבטלת כל הגזירות... נו אז תגיד לי: זה קשור לזמן תפילה או עבודת התפילה? שום דבר... זה מתחיל ונגמר בריגושים...

כך העיר מ"ר שליט"א ונחוץ להבחין בחילוק הזה... כי גם אחרי שצדקתי שהתפילה מתחלקת לשני חלקים, עבודת התפילה והלכות תפילה, אבל אנחנו ממזמן לא בחילוקים העדינים האלו... אנחנו בדור של ריגושים... וכאן באמת אין שום היתר להפסיד זמן תפילה בשביל ריגושים... (אגב: האם פעם מישהו ניסה לעקוב אחרי ר' מיילך שליט"א בליל שבת... מה הוא עושה כשמתים הבאטע בשעה 24:00? אתה אולי הולך לישון... אבל הוא הולך לותיקין... אני פגשתי אותו שם...) ---

עכ"פ לכל הליטאים שטענו בתוקף ש-מי אמר באמת שיש עבודת התפילה?? אולי באמת תפילה זה הלכות תפילה ותו לא?? אז שוב: להזכירם שהמקור לתפילה הוא ולעבדו בכל לבבכם!!! איזוהי עבודה שבלב? היא אומר זה תפילה... עקרונית, גם כשאתה מתפלל בחיתוך שפתיים וביגיעות הגוף... בסופו של דבר זו עבודה שבלב... נטו לב... בסיום ספירת הקולות, אנחנו נשאר עם המוניטור של הלב... עד כמה הלב היה בתפילה ודו"ק...

וכאן!! יש הערה אחת שאני לא מתאפק מלומר לידידי החסידים... נכון... העיקר זה עבודה שבלב... ההתלהבות וההתרוממות... ולכן לפעמים קורה שמפסידים זמן תפילה... אבל הההל... אם אתה באמת אחסידישע נשמה למה אתה פראיער??? תבין: אני בתור בחור הייתי אחסידישע בחור. ולא סתם אלא אגיווארענער... התמרדתי נגד הישיבה. נגד הדרך הליטאית שבה גדלתי... והלכתי להתפלל אצל המקאוה רוב שליט"א... למה?? כי רציתי מקווה... רציתי ללמוד פארטוקס... רציתי להספיק את כל התהילים עוד לפני שחרית... ולא מעניין אותי כלום!! אני חותך על כולם ומתפלל אצל החסידים... ואז לפתע הגיע תורם של החסידים למשוך את הזמן ו... ועוד רבע שעה סוף זמן תפילה והם לא ממנהים לשום מקום... וכאן הגיע תורו של אחסידישע נשמה לדפוק על השלחן... הההל... מה עם 'עת רצון' של זמן תפילה?? בא נזדרז טיפה כדי לזכות להספיק את הליגער הליגער שעה רביעית דתמיד של שחר... לזכות להספיק 'שעה' שהציבור מתפללים, נו... מה ענו לי?? עשו לי פרצוף יבש של ליטוואקס... לא... עזוב... אנחנו לא זזים!! ככה זה אצלנו ונגמר הסיפור!!

ואני לא פראעיר... אני אגיווארענער... אם בחרתי להיות אחסידישע בחור זה לא בשביל להיות מחליף פרה בחמור... רבותי: הלכתי למקווה כי **בחרתי** בדרכי החסידות... קמתי פארטוקס כי בחרתי חסידות... מגיע זמן תפילה ? ? ? פה אתם מחזירים אותי ללא קבלנו מרביתני, תודה רבה... את זה כבר היה לי אצל הליטאים... קמתי ויצאתי בהפגנות והתפללתי שמונה עשרה ביחידות... ולמה?? רק בגלל שאני אחסידישע בחור... אה... אבל כולם פה לא ראו לנכון להקפיד על זמן תפילה?? יכול להיות... אין לי טענות עליהם, גם אין לי טענות על ליטוואקס שנשארו ליטוואקס... אבל אני אחסידישע נשמה... אני עושה יותר!! אני מתחסד עם קוני... ואני הולך עם זה עד הסוף!!! אני פוגש את החסיד'ת בכל פינה... גם בדקדוק הלכה... (אגב: גם מצבר וגנטור, אני מקפיד נטו משיקול חסיד... אף ליטאי לא הצליח לשכנע אותי שזה אסור... מה שהכי קנה אותי שהאיבישטער רוצה חשמל נקי מחילול שבת... הזהיר בנר הויין ליה וכו')

מה אני בא לומר??? מי שסתם נולד חסיד... אני לא מדבר עליו... כמו שליטאי שתקוע במגזר הליטאי כך חסיד שתקוע במגזר החסיד... אבל אם אתה באמת נאמן לדרכי החסידות... איפה מידת החסידות?? אם יש דינא דגמי שצריך להקפיד על זמן תפילה... אז איפה אתה?? מה... אתה באמת ליטוואקס? מי שבאמת תובע מעצמו חסידות!!! הא' ב' של חסידות זה להתחסד עם בוראו... זה לא אמור להיכנס לתוך מגירה של סטנדרטים מגזריים!!

משהו פה לא מובן??

טראמפ הזה!!! איזה סחרחרה...

מה יש לו...

ברשותך... יש לי פרשנות מעניינת בזירה המדינית... אני מתנצל מראש... לא הייתי משתף אותך בשטויות האלו... אבל לטעמי יש לזה השלכה ישירה להבחנה עמוקה מאוד במלכותא דארעא שהיא ענין מלכותא דרקייעא!!!

ובכן: זה לא סוד שטראמפ משגע אותנו לאחרונה... זה כבר בגדר ש'כל הנזכר בו אומר אח לראשו'... כל בוקר הוא מקשקש לנו עם עוד איזה הצהרה דרמטית אחרת... יורה לכל הכיוונים ללא הבחנה... אמשוגינער אמיתי... יום אחד הוא מרגיע... יום אחד מלחין... יום אחד מחמיא... יום אחד מאיים... מוציא אותנו מבולבלים... וכבר די... כמה אפשר...

אבל מה לעשות... לעת עתה. בסוף מתברר שהוא לא כזה משוגינער. בסוף מעשה ניכר שמסתתר כאן מהלך!!! שיטת עבודה מסוימת! (אגב: שלא תבין: סביר להניח שהוא בעצמו לא יודע שזו שיטת העבודה שלו... זה משהו מובנה בהשגחה פרטית... ס'ס'ס פלגי מים לב מלך... לכל אשר יחפוץ יטהו... הוא מובל בגזירת ה')

אז לפי הפרשנות שלי... שיטת העבודה של טראמפ היא כך:

אם זה באמת נכון שצריך למוטט את המשטר באיראן... הסיבה שזה נכון... זה לא כי איראן אתמול לא התנהגה יפה... וגם לא בגלל ששלשום היא לא שילבה ידיים בשיעור... לא!!! אם לאיראן מגיע 'באנא' בראש זה בגלל שכבר 40 שנה זה מגיע לה... והכי הכי: זה מגיע לה בעיקר בגלל ה-40 שנה קדימה שאסור שיהיה לה נשק גרעיני... בקיצור: מדובר פה בהכרעה ושיקול דעת היסטורי כבד משקל בקנה מידה עולמי!!!

רק מה? במקביל!!! במקביל לקבלת ההחלטה הכ"כ כבדת משקל הזו... בד בבד טראמפ משחק במגרש כאילו מדובר פה במורה בבית ספר...

כל בוקר הוא 'מגיע לכיתה'. ומתחיל לפזר מחמאות והוראות נקודתיות לכל הילדים... יופי איראן... אתמול התנהגת יפה... אנחנו ממש מתקדמים לקראת הסכם... אבל רגע... ישראל... למה לא הכנת אתמול שיעורי בית... נו נו לך... ואז לפתע טראמפ כועס על איראן... למה שלחת שני טילים לכווית?? אה... ככה?? אז לא... אז אני מוחק את איראן...

ואז איראן חוזרת בתשובה ובמשך יומיים תמימים היא לא שולחת 'שום' טיל... משלבת ידיים בשיעור... מקשיבה... אוהו... טראמפ מחמיא... יפה מאוד... ותוך כדי הוא צועק על אירופה... כל היום הוא בוחש בקלחת של הרגע... כאילו כל הסיפור מתחיל ונגמר כאן ועכשיו... הוא כל הזמן מתבחבש בריזולציה של מה שקורה היום ואתמול ומחר כאילו זה כל הנושא... וזה מה ש'כ"מ מבלבל את אנשי התקשורת ואת כל מי שלא רואה את התמונה האיסטרטגית כמות שהיא!!!! (ולכן זה גם מאוד מלחין, כי גם אם אתמול הוא היה ידיד הכי טוב שלנו, כי כיבדנו לו קצת מהבמבה... הרי מחר איראן כיבדה לו קרטיב אז הוא יחתום איתם)... וזה למייעשה ההפתעה הקבועה שטראמפ מהתל בכל העולם... לבנתיים בהצלחה מרובה... ואנחנו כאן בעין הסערה עדיין עמוק בתוך הרמיה הזו!!!!

עד כאן פרשנות פוליטית... סליחה שלכלכתי את הדף...

אבל תכל'ס... כלפי מה הדברים אמורים??

אז הנה!!! על זה באתי!!!!!! זו בדיוק ההגדרה של מה שמתחולל מול עינינו במלכותא דרקייעא!!! ואסור לנו ליפול בטראמפיות הזו...

במילה אחת קוראים לזה: הנהגת המשפט מול הנהגת היחוד!!!

הנהגת היחוד קובעת שאני בן של ה'!!! בן זוג של ה'!!! אני כמות שאני לבדי הבן יחיד של ה' ויקר לה' כמו כל הבריאה כולה... ה' אוהב אותי לא בגלל שאני סודני גברתן שמביא לו תפוקה טובה אלא בגלל שהוא אבא שלי ואוהב אותי כמות שאני!!! זו האמת!!! זו הנהגת היחוד,

רק מה?? במקביל להנהגת היחוד... יש את הנהגת המשפט!!! שזו הנהגה של אחד על אחד בשגרה היומיומית... בהנהגת המשפט יש המון דינמיקה... יום אחד נכשלתי במראות אסורות... אופף... אני מרגיש כזה רשע... ה' כועס עלי... הוא לא מרוצה ממני... אלא שאז תפסתי את עצמי לידיים ולמדתי יחסית טוב... נו... כעת ה' כבר יותר מרוצה... בקצב הזה הוא לא יפטר אותי בסוף שנה... ואז לפתע!!! אל תשאל... נכשלתי והפעם זה רציני... אני בהלם מעצמי... זהו... הפעם סופית ה' קורא לי לשימוע לקראת פיטורי... זהו... מה הוא צריך אותי... רק סקנדל אני עושה לו... התנדודות המוכרות האלו הם שפראק של הנהגת המשפט!!! זו לא באמת טעות!!! זו הנהגה של אחד על אחד... אם עשיתי מצוה ה' מחבב אותי... ואם עשיתי עבירה, ה' כועס עלי... בהנהגה הזו עם ישראל הונהג במשך אלפי שנים (ובפרט דור המדבר ששם הנהגת המשפט הייתה במילואה...) אבל היום ? ? ? לקראת סוף התיקון מקובלנו שעיקר הנהגה זו הנהגת היחוד!!! שמה זה אומר??

שאם הקב"ה מגיע כל יום בשעה 1 לגן... והוא בוחר לקחת דווקא אותי מהגן... זה לא כי הגגנת אמרה שאני הילד שמצייר הכי יפה בגן... ולא בגלל שאני הילד הכי חרוץ שאוסף הכי יפה את המשחקים... לא!!! הסיבה שה' בוחר בי כי אני בן שלו! נקודה!!! זה קשר הרבה יותר עמוק ואיתן! ה' אוהב אותי כי בני אתה אני היום ילדתיך!!! מדובר בקשר שלא תלוי, לא בציונים שלי במבחנים וגם לא בביצועים המרשימים שלי בעבודת ה'... גם אם אני מאוד אכעיס אותך... אני לא אצליח להזיז אותך מילימטר מהקשר שיש לו אלי!!! ותתפלא לשמוע שגם כשאני מאוד מאוד משמח את ה'... זה לא יגרום לו להשתכנע להשאיר אותי בחיים עוד שנה... כי זה לא זה... זה לא הנושא... זה לא האירוע... הקשר שלי אליו הוא בליגה אחרת לגמרי... לזה קוראים הנהגת היחוד!!!

וכאן אני מוכרח לעצור ולהבהיר: אבא שלי לא חונך ככה... לא אבא שלי ולא סבא שלך... במשך כל הדורות עיקר החינוך וההנהגה התבססה על הנהגת המשפט! זה לא שהייתה פה איזושהי מחלוקת... גם אבא שלי ידע שהוא בן של ה'... וה' אוהב אותו כמות

שהוא... אבל זה היה כ"כ ברור לו ותקוע לו עמוק בתוך הלב... שהוא יכל להמשיך עם זה הלאה... שמכאן ואילך מי שעושה מצוות מקבל גן עדן, ומי שלא חוטף גהינם... הגישה התובענית והביצועית הזו לא ערערה והשכיחה ממנו את התפיסה הבסיסית שסוף כל סוף ה' אוהב אותי בכל מצב... ולכן בדור הקודם היו עסוקים בהלאה... בשלב הבא... נכון... ה' אוהב אותי... אבל הלאה... תתניע... לעבודה... יש מה להפסיד ויש גם מה להרויח...

והלוואי עלי!!! הלוואי וגם אני הייתי כשיר לזה!!!

אז זהו!!! שמשוה קרה... לא אני בחרתי בזה וגם לא אתה... העובדה היא שבדור שלנו משהו התערער בהכרה הבסיסית הזו של הנהגת היחוד... כיום בכלל בכלל לא ברור לי שאני בן של ה' והוא אוהב אותי בכל מצב... וזה ככה לא במקרה... כי באמת... מקובלנו שעיקר הנהגה לקראת סוף התיקון זו הנהגת היחוד!!! ש... מה זה אומר??

ההלו... עיקר העבודה היא שבנים אתם לה' אלוהים!!! אני בן של ה'!!! סגולה שלו!!! נתון עובדתי שלו!!! ה' אוהב אותי בכל מצב... אם אעשה עבירות ח"ו הוא לא ירפה ממני... וגם המצוות שאעשה לא יעשו אותו 'יותר אבא שלי' כי הוא אבא שלי, ואני בן שלו בכל מצב!!!

נו... אז מה בכל זאת רוצים ממני??

תבין: מילא אבא שלי שגדל על הנהגת המשפט... הוא ידע שצריך לקיים מצוות ואסור לעשות עבירות... כי שקט יענה בשקט, והסלמה תיענה בהסלמה... אבל אני ? ? ? אני נולדתי להנהגת היחוד!!! ואומרים לי שה' אוהב אותי בכל מצב... ולא תלוי במעשים שלי... נו... אם זה לא תלוי במעשים שלי... אז מה בכל זאת מצפים ממני?? מה כן מוטל עלי??

התשובה היא: לא תאמין!!! אבל עיקר העבודה בדורנו זה דבר ראשון להפנים את זה!!! שזה אומר: שאם אני הבן של ה' בכל מצב!!! אז ההשלכה של זה היא מרחיקת לכת... שזה אומר שה' כביכול תלוי בי!!!

הוא מבקש ממני בתחינה... אנא בני היקר... תקשיב לי!!! אם לא תשמע בקולי... אתה תגרום לי המון עגמת נפש... אל תעשה לי את זה...

אני רוצה שתבין: מה שהרתיע את אבא שלי הכ"מ מלעשות עבירות... זה שאם אני אעשה עבירות ולא איישר קו... הרבש"ע פשוט יגלגל אותי מכל המדרגות... זה איום נוסח הנהגת המשפט!!! ההלו... תתנהג יפה... אחרת ה' יזרוק אותך... וחבל... זה נטו הפסד שלך... (בנימה הזו התמקדו זה לא סיכן אותם... לא הפך אותם לנוער בסיכון...)

אבל אצלי שהעבודה מתמקד בהנהגת היחוד... הגישה היא הפוכה לגמרי... ההשגה הכי הכי אידיאלית בשביל בן עליה בדורנו זו ההפנמה שאני בן של ה'!!! אני לא חושש לרגע שה' יזרוק אותי מכל המדרגות... אדרבה!!! הוא יתגלגל איתי כמו אבא שמתגלגל עם הבן שלו ויצעד איתי לאורך כל הדרך כבן המתחטא לפני אביו ועושה לו רצונו... הוא לא ירפה ולא ינטוש אותי לעולם... ואם אני בכל זאת אעשה לו שריים... ואתעקש להמשיך לעשות ככל העולה על רוחי, אז אוי ואבוי... מה

אז זהו שלא!! ה' יתברך כן רוצה אותך כי הוא אבא שלך... אבל מה לעשות ש-לך הכניסו לראש שהוא בוס שפטר אותך... ולכן אין לך לאן לחזור... **הבנת את הפלונטר???** בדור שלנו שההכרה בהנהגת היחוד היא לא ברורה... אין לנו את הלוקסוס לשחק יותר מידי במגרש של הנהגת המשפט... זה טראמפיות!! כשאתה בוחר יותר מידי באחד על אחד... עד כמה הקב"ה כועס על כל מעידה נקודתית... ההתעסקות והבחירה בזה יותר מידי מסיטה לצד את הנהגת היחוד... אתה בסיכון מאוד גדול לשכוח את האירוע האמיתי... את זה שה' אוהב אותי בכל מחיר!! ורוצה אותי איתו!!! וזה הדבר שהכי חשוב לאבינו שבשמים... אין לקב"ה בעיה עם המעידות שלי... יש לו כן בעיה מאוד גדולה שאני נעלם לו... זה לא מקובל עליו!!! ה' לא מוכן שאני אעלם לו... שאני אעשה אותו על לא מקוון כי אני בטוח שהוא שונא אותי... זה אצלו קו אדום!!

יש לרש"ע בארסנל אין סוף של רחום וחנון אך אפיים ורב חסד... נושא עוון ופשע וחטאה ונקמה... אין לזה פג תוקף... זה לא כרטיס פעימות... רק מה כן?? ה' רוצה אותי פה!!! נכשלת? מעדת?? תחזור אלי!! תבקש סליחה... נדבר על זה... תתאמץ... תשתדל... תעשה הכל שזה לא יקרה... ואם זה שוב יקרה... אז אני שוב אסלח לי כי אני אבא שלך...

ואותו בן עליה שמתעקש להיות יותר צדיק מהרש"ע... ומתעקש לא להכיל שום מעידה רוחנית נקודתית... וברגע שקרתה מעידה אחת אתה מרגיש הרשע הכי גדול בעולם ואין לך מחילה וסליחה... דע לך שזה בכלל לא צדקות!!! אתה משחק באש!!! כי חן חן לצדקות שלך... אתה מציב את הנהגת המשפט במלא עוצמתה!!! ואתה לרגע אחד לא זוכר שאתה בן של ה'... ואני יודע מה יקרה לך אחרי כמה מעידות... אני מכיר את התהליך הזה בעצימות עיניים... אני יכול לחתום לך שאחרי כמה מעידות שבכל אחד מהם אתה מרגיש שה' זרק אותך... התוצאה היא קריסת מערכת... זה נראה בדיוק כמו הקריסה של חורבן בית שני שנשאו נשים נכירות... כי אין... אין לאן לחזור... זה שה' אוהב אותי בכל מצב זה לא מחמאות... זה לא מילים יפות... זה מאוד מאוד תובעני!!

תדע שה' פה מחכה לך בכל מצב!!! אל תהיה פושע בלחשוב שברגע שאתה לא עמדת בציפיות ה' זרק אותך... אין לך רשות לסכן את המעידות הרוחניות שלך בקריסה רוחנית מוחלטת... טראמפ יכול להתל בנו במישור המדיני!! אל תתן לזה לקרות בעבודת ה'

אין לנו את הלוקסוס בדור הזה לתת לאחד על אחד להסיח את הדעת ולהשכיח ממני את זה שה' אוהב אותי... לאבא שלי היה מותר!! כי זה היה ברור לו!! מי שזה ברור לו מותר לו... ואני שואל אותך: למי היום ברור... שמה שאני אעשה ומה שלא... ה' תמיד יאהב אותי? אף פעם לא יזרוק אותי מהחלון?? אם זה ברור לך... קדימה... תכנס לבית המדרש הישן ותחיל להצליף בעצמך על כל מעידה... אבל קודם תחתום לי שזה ברור לך... לוי!! כותב השורות... זה עדיין לא ברור... כי גם לי כותב השורות כבר לא כ"כ ברור שטראמפ מתכנן תקיפה באיראן... הוא הצליח עם ההצהרות היומיות שלו לבלבל אפילו אותי... ימים יגידו...

כולם מהתכנית הרחבה והאיסטרטגית שהיא לא תלויה בפרטים הנקודתיים...

מבחינה מסוימת פה טמון האתגר הגדול ביותר של הנהגת היחוד!!

לדוגמא: בן עליה בדורנו... שמתמודד יום יום מול ניסיונות ופיתויים... ועומד בהם בגבורה... ועושה נחת רוח עצומה לה'... יש לו המון רגעים שהוא מוצא את עצמו לבד לבד מול ה'... ולא סתם... כי הוא באמת בן יחיד!!! ה' לא צריך לידו אף אחד... הוא עושה הכל לבד...

עקרונית זהו!!! הבן עליה הגיע ליעד!!! הוא כבר אווז בפסגה!! הוא בן של ה' 24 שעות... למרות הנפילות ועל אף כל המעידות... זה חלק בלתי נפרד מהעיסקת חבילה... (ה' גם מזמין רגעים מתוקים של חזרה בתשובה... מה איכפת לך... אל תהיה צר עין... הרש"ע מזמין תשובה... תן לו תשובה)

דא עקא... שהיצר הרע לא שוקט על השמרים... ואין באמת היצר הרע מצליח להידחק גם לתוך החדר יחוד של הנהגת היחוד??

כאן היצר הרע נהיה טראמפ... הוא מתחיל לבחוש בשיא המרץ בקלחת של הנהגת המשפט!!! רגע... היום נכשלת בהרהור עבירה כמה פעמים. זהו!! זה 'לא מתאים' לרש"ע... הוא לא בשביל השטויות שלך... חוץ מזה גם היה לך קצת ביטול תורה... גחלי רתמים... תתבייש לך... ואז יענקי שלנו חוזר בתשובה מבוהל... ואז הוא שוב נכשל בפגם יסוד... ואז הוא ראה בספרים שכל העולם מלא מהפגמים והטומאה שלך... די... לקב"ה כבר אין סבלנות לשטויות שלך... תתכונן למתקפה... ואז כל הזמן הוא מלא בנקיפות מצפון ורגשות אשם ומרגיש רשע... ומהרגע שה' שונא אותי עד ש-די... נמאס לי... אין לי מה להפסיד... ומורידים רגל מהברקס... כי בלאו הכי זה לא צועד לשום מקום... וזהו! אבא שבשמים איבד את בנו... איפה?? איפה הוא איבד אותי?? בריזולציה של ה-כאן ועכשיו...

מרב שהוא התעסק בנקודתית... בהרהורי עבירה... בלבוש בעבירות של כאן ועכשיו... מרב שהוא עסק בהנהגת המשפט... הנהגת היחוד חמקה לו באלגנטיות והוא שכח שיש פה אבא שמחכה לך בכיליון עיניים בבית!!!

ואיפה הטעות הכי גדולה?? שאם באמת הקב"ה כ"כ כועס עלי... למה?? למה הוא עד כדי כך כועס?? מה הוא איבד אצלי? אה... אתה יודע מה?

כי אתה הבן שלנו!!! אה... אני הבן שלו... אז למה הוא כ"כ מרביץ??

מי אמר לך שהוא מרביץ... תחזור אליו תבקש ממנו בהכנעה שינקה אותך ואתה תראה שהוא ממש לא מרביץ... הוא יחבק אותך באהבה...

אבל לא... ה' לא מוכן... כי ה' כועס עלי מאוד...

כן... בטח כועס... כי הבן שלו כבר שבועיים מנותק קשר ומדאיג מאוד...

לא נכון!! אני?? אני לא רוצה לחזור אליו... הוא לא רוצה אותי??

יהיה עם אבא שבשמים?? אין אני יכול לעשות לו את העוול הזה?

תחשוב כמה עגמת נפש אני יכול לגרום לטאטע זיסער. **אתה מבין??**

תבין: הילד שלי... כשהוא מתנהג יפה **הוא עושה איתי חסד עצום!!** ולמה?? כי הוא בן שלי... ואני איתו בכל מצב!!! בין אם יתנהג יפה ובין אם לא... אז כשהוא מתנהג יפה... אני מודה לך בני היקר (כמובן בלי להגיד לו... עדיף שהוא לא ידע) תודה לך שהנעמתי לי את ההשגות איתך... לעומת זאת הבן של השכן שמגיע לבקר מידי פעם... אם הוא יתנהג יפה בבית שלי... הוא עושה איתי חסד...?? ממש לא!! כי אם הוא רק יתחיל להשתולל... אני זורק אותו לכל הרוחות... נו... אז מגיע לו תודה שהוא התנהג אצלי כמו בן אדם?? אדרבה... אם כבר, שהוא יגיד תודה ויתנהג בנימוס... כי אחרת אני מסיים איתו ושולח אותו לאלתר מהבית שלי... ככה הדור של אבא שלי הרגישו!! וזו הנהגת המשפט!! תתנהג כמו שצריך... כי אחרת- צא ממחיצתי... צא טמא...

אבל אני כבר שייך לנהגת היחוד... זה בסדר... תהיה רגוע... הרש"ע לא הולך לעזוב אותך... לא ירפך ולא יעזבך... אבל אנא ממך בני היקר... דווקא בגלל שאני פה איתך בכל מצב... אל תנבז לי בביוב... אל תפול לי ברשת... תכבד את עצמך כי אתה ואני זו משוואה אחת!! כי איפה שתהיה אני איתך... אל תעשה לי את זה... כי אם תהיה שם אני אצטרך לנקות אותך... **ותתפלל לשמוע שגם זה לא קל!!!**

כי אבא שלי... נכון שהוא גדל על מוסר עבודה תובעני... יש בורא עולם... וזה לא משחק... יש דרישות... מי שלא מתפקד מפוטר... אבל דווקא בגלל זה, זה תמיד נשאר בחירה אישית שלך... זכותי לבחור האם ליישר קו עם הבוס או לחטוף סנקציות... אבל הנהגת היחוד... **למיינשה זו מערכת הרבה יותר תובענית... בעיקר מבחינה רגשית מצפונית!!!**

כי זה לא בוס... זה אבא!!! בחור יקר: אל תעשה את זה לאבא שבשמים... אל תגרום לו לבכות מצער... שמור על הטהרה שלך ואל תשרוף את נשמתך לו כי אבא שבשמים יבכה ואף אחד לא יצליח לנחם אותו כי לילדים שלו אין חלקי חילוף!! ו... ו... ובמקביל!! במקביל גם אל תגרום לו לכעוס כמו אבא... כי תזהר... אבא שכועס זה הרבה יותר מפחיד מבוס שכועס... כי בוס מקסימום חותך יום אחד ונגמר... אבל אבא...?? עם אבא אף פעם לא גומרים... (כבר כתבתי כאן שמניסיוני אישי!! אבא אף פעם לא יתיאש... לא יוותר עליך! הצלחתי לכופף את כל המורים שלי... אפילו המנהל הרים ידיים... אבל אבא שלי לא סיים איתי עד היום האחרון... אל תתחיל עם אבא שבשמים! אתה יקר לו מידי... הוא לא יוותר!! הוא ימלכד אותך מכל הכיוונים... כי הוא נחוש שתהיה בעל ההטבה ההיא...)

נחזור לדוגמא שבה פתחת... התרגיל שטראמפ מהתל על כל העולם זה שהוא כל היום בוחש בקלחת של כאן ועכשיו... הוא כביכול כל הזמן מתעסק במה שקורה הרגע... כאילו כל האירוע מתחיל ונגמר פה... וככה הוא מצליח פעם אחר פעם להסיח את הדעת של

פרק ב': כיתה ו' יסודי... כיתה ו' סמינר!

המשך משבוע שעבר: בשבוע שעבר סקרנו שליש מכיתה ו' יסודי ו-1 סמינר... סיפרנו על רבקי הכלה היתומה, על נועה שהוכתרה ל'אמה העבריה' לעיני חברותיה שיצאו מ'קנאה' אבל מתברר שיש עוד כמה תלמידות...

ובכן: לאחרונה יש לנו ילדה חדשה מלכסנת עיניים... קוראים לה חאפאטא!!! אוי... הסיפור שלה הוא מרתק... באופן לא רשמי היא הבת של דודו... מכירים את דודו? מי לא מכיר אותו... דודו זה ה'שחמ' הזה... השובר של העיירה... היה לו כמה תקרים לא נעימים... תפסו אותו בפריצת כמה בתים וגניבת כמה עדרי צאן... וכשתבעו אותו הוא לא יכל לשלם אפילו את הקרן ואז הוא נמכר לבעד עברי, והיות והוא כבר הספיק להיות נשוי עם ילד... לכן התאפשר לאדון למסור לו שפחה כנענית תיאלנדיה... והנה חאפאטא... חאפאטא זו הבת שלו... סליחה... בעצם זה לא הבת שלו... כי היא בכלל לא מיוחסת אחריו... אלא היא השפחה כנענית של האדון מ-דודו... אלא שכאן קרה משהו דרמטי!!! באופן פתאומי אבי המשפחה נפטר, ויש לו שני בנים יורשים, (אמנם יש לו עוד חמש בנות אבל זה לא רלוונטי כי הם לא יורשות) וכעת בבת אחת הירושה מתחלקת בין שני הבנים... קוראים להם: שוקי וחגי... ותכל'ס חגי הוא טיפוס כזה שמהרגע הראשון הוא לא אהב את הנוכחות של השפחה בבית של ההורים שלו... הוא לא סימפט את ה'זולא' הזו מהרגע הראשון... הוא טען בתוקף שמרבה עבדים מרבה גזל, מרבה שפחות מרבה זימה... תעיפו אותה מכאן... את דודו אני אוהב!! הוא יהודי!! צריך לקרב אותו... הוא חייב בתר"ג מצוות... אבל הקן צרעות הזה של שפחה כנענית וריבוי וולדות של מהלכי שנים כנענים זה... זה איכס... (יש לציין שבערוב ימיו אבא הודה לחג... הוא גם הבין שזה לא סימפט...) ותכל'ס, לפתע באה השמש בצהריים... ואבא נפטר... ושניהם יורשים!! חגי ויהושע!! לשוקי אין בעיות עם שפחה כנענית... אשתו דווקא די שמחה שתכנס לבית שלהם שפחה... (כך היא נפטרה מג' מלאכות מתוך שבעה... קי"ל הכניסה לו שפחה אחת, לא טוחנת לא אופה ולא מבשלת, אגב: צ"ע: כי זה רק כשהאשה מכניסה לבעלה מהירושה שלה, אבל כשהבעל מכניס מהירושה שלו... לא בטוח שהאשה נפטרת וצ"ע...) ואכן השפחה התחילה להסתובב יום אחד אצל שוקי, שם היא התקבלה בשמחה, ויום אחד אצל חגי שם... שלא ידע איך להתפטר ממנה... עד שיום אחד התפתח שם איזה מריבה קולנית של השפחה וילדיה עם כמה שכנים... זה היה נראה בהתאם... חגי התרגז... והחליט להתפטר ממנה אחת ולתמיד... הוא הלך לשוק העבדים למשש דופק... לבדוק מה אפשר 'לקבל עליהם' ואז הסבירו לו שלאחרונה השוק רווי... יש שפחות בשפע... (בדיוק לאחרונה דוד המלך כבש כמה וכמה מחוזות נוספים בסוריה והרג כל זכורה לפי חרב כדין התורה, וממילא לא חסרות כאן כאלו שמוכרות את עצמם לכל מי שרק מסכים) בקיצור: חגי הבין שאין לו מה להפסיד... יום אחד בהיר הוא קנה עליה בבית הכנסת... אחר כך הוא דפק על השלחן וביקש שיעשו לו מי שברך... לרגל!!! לרגל שחרור השפחה שלי עם ככל החבילה... ואז הוא הוציא בחגיגות גט שחרור... והיא שחיתכה בעזרת הנשים, קיבלה ממנו את הגט לעיני כל ישראל... וברוך שפטרנו... אבל אל תשכח שזה רק חצי שחרור... כי יש פה גם את יהושע שהוא לא מתכנן לשחרר... חאפאטא עמדה יחד עם אמא שלה בעזרת נשים... והיא נורא התרגשה... בבת אני נהיית חציה שפחה וחציה בת חורין... זהו!!! היא כבר לא חתולה מושלמת שקופצת מפה זבל אחד לאתר השני... אני כבר חצי בת ישראל!!! (בפרט שבית שמאי פוסקים שחציה שפחה וחציה בת חורין כופין את האדון לשחררה והודו להם בית הלל... אז סתם ככה אני בדרך להשתחרר לגמרי...) בקיצור: מאותו יום הגיעה לנו תלמידה חדשה לכיתה... חאפאטא!! זו ילדה חצי יהודיה חצי תיאלנדיה... והצחוק הכי גדול שיום אחד היא מגיעה ויום אחד לא, כי יום אחד היא ממשיכה להיות שפחה של יהושע... ורק ביום של חגי, רק אז היא משוחררת... אז ביום של יהושע היא ממשיכה על תקן של שפחה... ממשיכה לקום בבוקר וללכת לחמם מים, לטחון חיטים, ולבשל, אבל ביום של חגי... ביום הזה יש לה חגיגה... היא חציה בת חורין... ולא סתם אלא היא חייבת בכל המצוות... ולכן היא באמת התחילה לבא לכאן לבית ספר... ואנחנו התלמידות עוזרות לה... מלמדות אותה מושגים בסיסיים ביהדות... התלבטנו אם אנחנו אמורים לאהוב אותה... סוף סוף 'אהבתם את הגר', אז בסוף הוחלט שאני חצי אוהבות אותה חצי לא... כי היא רק חצי יהודיה... עכ"פ יש לה חצי שנה עד הבת מצווה, ואז כנראה יכפו את האח הגדול לשחרר אותה, ועד אז אנחנו צריכות להזדרז ללמד אותה את כל הלכות שבת...

לבנתיים חאפאטא נערכת לקראת שינוי השם... היא פתוחה להצעות... לא! לא הצעות שידוכים... אלא הצעות לקריאת שם... כי שידוכים?? לעת עתה אסור להתחתן איתה!! היא שפחה חרופה!! יהודי שח"י יתחתן איתה חייב אשם שפחה חרופה... מה שכן, היא פתוחה להצעות של שם חדש ליום שאחרי... ליום שיסור ממנה הכינוי המפוקפק הלא הוא שפחה חרופה... כעת נעבור לתמי וחני...

תמי וחני... שתיהן חברות טובות... אבל לא סתם חברות!!!! הם גם גיסות!! כן... לא פחות ולא יותר... שתיהן מאורסות לשני תאומים מאותה משפחה... יש לציין ששתיהן כעת במתח... כי החתנים שלהם כעת בשיעור ג' ישיבה גדולה, והם באמצע תקופת המבחנים... אז בדיוק היום הגיע לתמי עידכון שבעלה התקבל בישיבת... היא הגיעה לבית ספר כולה זורחת מאושר... והיא מיד ניגשה לצרחה הצרורה... (הדגשתי צרורה, כי היא פוטרת אותה מיבום... וילף ליה מלצור) שמעת? נכון התארסתי... אז זה בחור משייבת...

אבל חני דווקא פחות התרשמה... החתן שלי... הוא התקבל דווקא לישיבה די קטנה... אבל זו הישיבה של רבן גמליאל... אצל רבן גמליאל יש כלל ש'כל תלמיד שאין תוכו כבדו אל יכנס לבית המדרש', הוא מסכים לקבל רק מי שתוכם כבדו והחתן שלי שם... אז נכון שבישיבה של חתן יש 700 ספסלים, אבל הם 'חצבי חזורי דמליין קטמא...' עד כאן נאום חני לתמי... האם תמי הבינה?? סביר להניח שלא... קודם שהבחורים שלנו יבינו את זה...

יש פה את דבורי... דבורי היא רווקה ממש 'מבוגרת'!!! היא אחת הגדולות בכיתה... בעוד שבועיים יש לה גיל 11... כן... כולנו מתרגשות איתה... אוטוטו היא כבר יכולה להתחיל לנדוד נדרים ונדרים נבדקים... אבל למרות הגיל המתבגר היא עדיין לא מאורסת... ולמה? כי אבא שלה נסע למדינת הים לצורך רכישת אילים ממואב... והוא עדיין לא חזר... וכדי לקדש אותה צריך אבא... אבל היא סיפרה לנו שאמא שלה אמרה שאם אבא לא יחזור עד תאריך מסוים, אנחנו נארס אותך עם מישהו... **אבל על מנת שירצה אבא!!!** אנחנו צריכים למצא כזה בחור מיוחד, שאנו משערים שכששאל יגיע מחו"ל הוא באמת ירצה אותה, כי אם הוא לא ירצה, אז באותו רגע הכל מתבטל למפרע... ואכן ניגשו לראש ישיבה קטנה והוא דווקא קפץ על המציאה... יש לי פה בחור עם פוטנציאל מדהים... אבל הוא צריך איזה טריגר חזק לתפוס את עצמו לידים!! אני אתפוס על זה טרמפ... ונעמיד אותו מול הנתונים כמות שהם... נעדם אותו שר' שמעיה- אבא של דבורי... שכולנו מכירים אותו כאן כאחד מגדולי הת"ח... הוא לא מתבזבז על בטלים... אנחנו כעת נותנים לך את הצ'אנס לקדש את הבת שלו... והיה!!! ברגע שר' שמעיה חזר ממדינת הים... הוא פשוט בוחן אותך על בבא בתרא... ואם מתברר לו שבמקום להיות בקי ב"ב, אתה בקי ב"ב השבועי של השבועונים החרדיים... הוא אפילו לא יצטרך להגיש ביטול... הוא עושה ככה עם ה'ד וסיימו... קדימה...

תאמיני!!! הייתי מריץ את המתווה הזה גם היום... מי צריך מבחנים לישיבות גדולות? מספיק לי שווער ת"ח שקיבל קידושין ע"מ שאבחנו אותו בסוף שיעור ג' ונראה מה יש לו למכור...

בס"ד לאחר תקופה ממושכת שאול מהשוק.
שוב יצא לאור במהדורה מחודשת

'אהבתי'

הספר (כי ישמע ה' את קולי)

לפניך טעימה חלקית ואקראית מהנושאים שבספר:

- א. התפללתי עשר פעמים... עשרים פעמים ו... ולא זו כלום!!! די... אני מיואש... כמה פעמים אני עוד אמור להתפלל... מה עושים??
- ב. האם מעניין את הרבש"ע השטויות שלי??? כל הפיצ'פקס שלי שאני מסתבך איתם...?
- ג. לאחרונה משהו קרה לתפילה שלי... משהו שם נרגע... פחות סוער... פחות עוצמתי... מה זה אומר?? האם בהכרח צריך חיזוק???
- ד. האם יש סיכוי שיום אחד יהיה לי כ"כ הרבה מה לדבר עם ה'... ש... שיצא לי בטעות לדבר איתו שעה שלימה ואפי' לא שמתי לב שעבר הזמן???
- ה. מה העניין לדבר עם ה' ולספר לו כל מה שעובר עלי, מה באמת נראה לך שהוא לא יודע כל מה שעובר עלי? מה העניין בפרוטוקול הזה??
- ו. איך מצליחים להתניע בלדבר עם ה'? הרי לבנתיים אני לא מצליח לדבר אפילו דקה אחת שלימה... גם דקה אחת זה מידי הרבה בשבילי...
- ז. מסכנה חנה!!! פנינה שציערה אותה כדי לעורר אותה בתפילה נענשה בשיא החומרה, ומהיום אף אחד לא מעז להיות פנינה... ואילו אלקנה שרק הרגיע את חנה, רק הנציח את הצרה שהרי היא לא התפללה אם כן מה תעשה חנה העדכנית? מי יקדם אותה לקראת הישועה??
- ח. למה התפילה ממשיכה להיות מזוהלת גם אחרי שכולם מפגימים שהיא המפתח לההכלל?
- ט. ואם ח"ו לא דייקתי בלשוני ובקשתי מה' את הבקשה הלא נכונה, האם הוא 'מבין' או שראש קטן' הוא יתן לי מה שבקשתי כי בקשתי?? (וא למי שעדיין לא הבין עניין... שידע לו שה' כן מבין עניין... בזה אין לנו את הלוקוס לסמוך על הקורא שירכוש את הספר...)
- י. ואם מתחשק לי סתם צומי... כבוד... כסף... או אפילו משהו שד' לא אוהב אותו במיוחד... האם מותר לי לבקש את זה מה'??
- יא. עקרונית שום דבר לא חסר לי! יש לי הכל בכל מכל!! אבל אני לא מוצא את עצמי... לא מרוצה מעצמי... מרגיש חוסר מיצוי וחזר עמוק בלב... האם זו צרה שאפשר גם עליה להתפלל??
- יב. יש דברים שאני מתבייש לגלות אפילו לעצמי, אם זה שלל הסתבכויות רגשיות... תלותיות... חולשות מאוד מבישות... האם אפשר לספר כאלו דברים לה'?? הוא לא יצחק עלי? בטוח שהוא לא יגלה?
- יג. אם ה' באמת עוזר ומושיע לכל מי שפונה אליו וזה באמת עובד... אז למה הסגולה הזו לא מופיעה ברשימת הסגולות?? הרי זה עובד?

לבירור מוקד המכירה הקרוב אליך:

052-7683095 054-8446691

מומלץ גם כמתנת סוף שנה וכו'....

כן... יש גם מסעות של 'מערב ועד בוקר'..

המשך ממעמד 1- אז הנה. בא נעשה כעת התאמנות על גזירת הגיוס... בבקשה... אני עומד כעת מול הלוח כמו מלמד בחידר.. ואני נותן לך טוש מחיק... בבקשה תשרטט לי את גזירת הגיוס... מי נגד מי... וכאן כל אחד לפי 'רוחב דעתו' ישרטט... ובכן: יש יועמשי'ת ובית המשפט העליון שהם רוצים להפיל... את מי? את שלטון הימין!! יופי... ציינו את שני הצדדים... ומי באמצע? הציבור החרדי!! יופי... גם אותו תצייר... כעת התמונה מושלמת... מצוין... שים לב: כולם משורטטים... כל אחד במשבצת שלו... רק מישו אחד עדיין חסר... מי? הרבש"ע!! איפה הוא בסיפור?? כל השחקנים כבר ניצבים על מקומם... אבל איפה הרבש"ע פה בסיפור?? אני משאיר את השאלה הזו פתוחה... למה שאני אענה עליה... זו שאלה שכל אחד אמור לשאול את עצמו... יש גזירת הגיוס... ויש רבש"ע...

באיזה צד הוא נמצא?? האם בצד שלי?? בטח!!! ברור שרצון ה' שאני אשאר בן ישיבה... אבל סו"ס מנהל את העולם... ואם זה מה שקורה סימן שה' נותן לזה לקרות... השאלה היא: למה? האם זה נטו ניסיון... או אולי הוא נותן לזה לקרות כי הוא לא מרוצה ממשו... הופה... כאן זה כבר נשמע אחרת... זה כבר נשמע אחרת!!! אם הרבש"ע מוביל את המשטרה הצבאית ואת כולם נגדנו... אז אולי ה' רוצה גם מאיתנו משהו!! לא רק מהם... כן... כמו שה' לפעמים עומד מאחורי כרית אור שנתפתח על בחור, למרות שזה מאוד לא נחמד) וכשלאותו בחור יש שכל הוא מזהה שהכרית הזו לא נגדו אלא נועדה להוביל אותו לאיזשהו מקום... אולי גם גזירת הגיוס נועדה להצמיד אותי לאיזושהי פינה. למקד אותי ולחדד אותי מול התפקיד שלי כבן ישיבה... האם מישו מעיז לחשוב בכיוון הזה? בשביל להעיז לחשוב ככה... בשביל זה צריך מפה... לצייר את כל הצדדים והמי נגד מי מול העיניים... ואז לחשוב באיזה צד לשים את הרבש"ע... קדימה...

נחזור לעניינינו... עד כה בסה"כ תפסתי מדגם נקודתי של מסע!!! איך לקרא אותו... מסע שנקרא גזירת הגיוס... אבל עזוב... הגיוס הוא מסע ציבורי שפחות נוגע אלי ואולי ברמה האישית... כי המסעות המשמעותיים באמת זה המסע האישי שכל אחד מאיתנו עובר... כל אחד במסע התורן שלו... כל אחד בהמתנה לישועה ספציפית שהוא כעת מחכה... או לחילופין בתקופה מבורכת ש... שצריך בסה"כ להמשיך ולנצל אותה...

והנה... שוב אני חוזר לרגעים אלו... שנכון לחצי שעה האחרונה סימנתי **בפתאומיות** את המלחמה שהתחילה **בפתאומיות**... היה פה מסע של מערב עד בוקר... בינינו... מה כבר יכול להתרחש במסע כ"כ קצר??

התשובה היא: אוהו... אל תשאל... אתה יודע מה המשמעות של מסע כ"כ קצר?? המשמעות היא שאין לי מושג מה הולך לקרות בעוד שעה!!! יתכן ששוב תהיה התרעה מאיראן... ושוב פתאום תתחיל מלחמה... ובאותה מידה היא שוב פתאום תסתיים 'מערב עד בוקר'... ובאותה מידה יכול להיות שפתאום לא יהיה כלום לא מערב ולא בוקר ולא צהרים והכל בסדר, וכל זה לא יפריע שברגע אחד שוב הכל יתחיל...

ובינינו... בתסריט הזה אנחנו נמצאים כבר כמעט שלוש שנים!!!

ה'מערב עד בוקר' הזה, שאתה כל הזמן חי עם כל הקלפים פתוחים, זה יכול להיות מערב ועד בוקר, ובאותה מידה זה יכול להיות כמה חודשים... זה יכול להיות סבב נקודתי ובאותה מידה משהו דרמטי...

כן!!! כל הצורת חיים המוזרה הזו עם כל החבילה שלה זה סוג של מסע!!! זה לא ה'מערב ועד בוקר' הנקודתי... אלא מה שזה משפיע באופן כללי על כל החוסר ודאות והיציבות של היום שאחרי... אגב: מבחינה מסוימת מתברר שהמסע של 'מערב עד בוקר' הוא המסע הכי ארוך... למה?? כי זה משהו שאתה חי בצילו גם לפני ואחרי...

ולדעת לפגוש את ה' בטירונות הזו!!! ללמוד לאהוב שה' מכתוב לי את הלו"ז בעיתוי של רגע... סליחה על הביטוי... לאשתי הרבה יותר קל... אשה רגילה לקבל הוראות מהרבש"ע נון סטופ... היא חיה בבית מול הדינמיקה הקבועה של החיים... וה' נותן לה הוראות כל חמש דקות לפי ההתפתחויות בבית... כעת צריך להשיב אותנו... ואח"כ צריך להאכיל אותנו... ולסדר את הסקנדל... ואילו אני הגבר?? אני משתגע מזה... אני בורח למנחה מעריב... בורח לכולל ערב... אני לא מסוגל שהרבש"ע הוא הווייז שלי וכל 300 מטר הוא אומר לי ימינה ושמאלה... אני מרגיש צורך לנהל את האירוע!! לקבוע את הקצב... לסמן את היעדים...

אז זהו!! שהקב"ה לפעמים נותן לנו לטעום מה זה קבלת עול מלכות שמים בדרגה הגבוהה... ולו בשביל להעריך את התפקיד של האשה...

את זה אני כבר אשאיר פתוח... כן... אנחנו הגברים פחות אוהבים את עמוד הענן שכל הזמן אומר: שמאל ימין... ימין שמאל... אנחנו רוצים להיות המעפילים... להרים דגל וקדימה... אני הגבאי פה... אני מוביל את העסק קדימה... אז זהו שלא!!! מידי פעם הקב"ה עושה לנו טירונות של 'מערב עד בוקר', אתה מוכן לתת לי את המושכות??

אגב: כשהזו קורה... יתכן שיהיה כרוך בשיבושים בלימוד... שיבושים בעבודת ה' אבל הרבש"ע לא נבהל... למסע הזה יש חשיבות בפני עצמו!!! אם אני רק אסכים מידי פעם לתת לרבש"ע להוביל אותי... זו מדרגה עצומה בעבודת ה'... אבל לתת... לאפשר... לא לכעוס על הרבש"ע שמפריע לי לעבוד אותו... הנה לך עוד דוגמית של מסע... לזהות מה ה' רוצה...

עכ"פ אשתף אותך בתובנה שהתחדדה לי בעקבות ה'מסע' המקוצר והפתאומי הזה מאזור חיוג פרס... שבדיק הציף לכולנו את התאריך של שליחת האגרות שניות בימים ההם ובזמן הזה... עכ"פ זה מה שאני הספקתי להוציא מהמסע של ה-12 שעות קצרות האלו...

ובכן: לאחרונה מישו העיר את תשומת ליבי שיום שליחת האגרות שניות... זה תאריך יותר משמעותי ממה שדמיית... כי למייעשה כולנו יודעים שבפורים ישראל קבלו את התורה **ברצון**... השאלה מתי בדיוק? אז זהו!! שתתפלא לשמוע... כשהרכיבו את מרדכי על הסוס עדיין ישראל לא קבלו את התורה ברצון... וגם כשתלו את המן על העץ עדיין לא... ואפילו ב"ג באדר שאז היה ונהפוך הוא. וכתוב 'ליהודים הייתה אורה' זו תורה... אבל עדיין לא!!! לא קבלו את התורה ברצון... **רק מתי כן??** בסוף בסוף... **כשהגיעו האגרות שניות!!!** רק בשלב הזה כתוב 'קיימו וקבלו היהודים', שמכאן לומדים: שקיימו ברצון מה שכבר קבלו בכפייה...

זאת אומרת: יום שליחת האגרות שניות... **זו הייתה יריית הפתיחה של קבלת התורה ברצון!!!** השאלה היא רק למה?? וחבר שלי הסביר נפלא:

שעם כל הכבוד לפרץ השמחה הפורקן ורווחה שהיה לישראל בימי מרדכי ואסתר... עדיין!!! עדיין התלווה שם צביטה כואבת בלב... כי סו"ס אל תשכח שה' כמעט רצה לכלות אותנו!!! אז נכון שבסוף לא... אבל אז מה... סו"ס כמעט!!! כמעט זה קרה!!! זה כמו בעל שכתב גט לאשתו... ובסוף... ברגע האחרון הוא חזר בו וקרע את הגט... אז יופי... האישה נרגעה שהוא חזר בו... אבל עדיין!! בעלי כתב לי גט... והוא כבר היה בדרך... אי אפשר להתעלם מהפצע המדמם הזה... אז נכון שהגט נקרע... אבל בלב??! הלב נשאר פצוע... ולכן עם כל ה-ליהודים הייתה אורה ושמחה... עדיין כנסת ישראל כאובה... ה' כמעט גרש אותנו...

זו הייתה התחושה של כלל ישראל עד!!! עד האגרות שניות!!

אבל ברגע שהגיעו האגרות שניות, לפתע בבת אחת התבהרה התמונה... הפזל הושלם... ולפתע ישראל גילו למפרע שלמיעשה הכל היה משחק מכור מראש... ה' לרגע לא רצה לכלות אותנו... הוא בסה"כ רצה לריב וליבנו ולנקום נקמתנו ולשלם גמול לכל אויב נפשנו... רק מה?? גלגלה ההשגחה שבגלל שנהנו מסעודתו של אותו רשע... הגיע לנו עונש שה' העמיד פנים של אויב שנמאס לו מאיתנו וכאילו הוא רוצה לגלגל אותנו מכל המדרגות... (הה גיע לנו בגלל שהם לא עשו אלא לפנים אף אני וכו') ולכן נשלחו האגרות ראשונות ולנו זה באמת היה נראה גט כריתות!! אבל למען האמת... הכל היה סתם אחיזת עיניים, זה רק שימש כתשתית לאגרות שניות לשלוח יד במבקשי רעתנו... לכן!! רק כשהגיעו האגרות שניות... אז נעשה הטיפול הרגשי!! כאן ניתנה הרטיה על הפצע המדמם של הרעיה שכעת הבינה שלא היו דברים מעולם...

עד כאן הוורט של חבר שלי... הוורט הזה הותיר אותי נפעם... הלכתי לרשום לעצמי את הוורט הזה... ואז בטעות... במקום לכתוב **אגרות** ראשונות ושניות... כל פעם התבלבלתי וכתבתי **לוחות** ראשונות ושניות... ואז!!! לפתע הבדל לי בראש... רגע רגע... יש קשר נמרץ בין **לוחות** ראשונות ושניות ל--- בין **אגרות** ראשונות ושניות... זה שוב אותה נקודה!!! הרי ב'ו' בסיון קבלנו את התורה... כמה נפלא היה... קבלנו לוחות ראשונות... חירות ממלאך המוות... חירות מיצר הרע... לומדים ולא שוכחים... ללא טירחה... כמה טוב היה...

אלא שאז... ביום בהיר עשינו את שטות חיינו!!! וברגע של בלבול וערוב התפלל לנו איזה חטא העגל... ובום... ברגע אחד הלוחות נשברו, והקלפים נטרפו... ואכן כאדם תמותן... כל הצרות חזרו... התורה נקנית רק בעמל... לומד ומשכח... ומאז הכל מר ורע... אופ אופ... אז נכון!!! בסוף למדנו לשמוח עם מה שיש... תגיד תודה שבסוף ה' סלח לנו... ובסוף גם קבלנו לוחות שניות... למדנו לשמוח גם עם לוחות שניות... אבל עדיין!! עמוק עמוק בתוך הלב הפצע מדמם... אאאאא... למה?? לכל הרוחות... למה חטא העגל הזה היה צריך לקרות לנו?? לא חבל??

בינינו... התסכול הזה פוגש אותנו בעוד עשרות צמתים ביהדות...

הרי אם היינו מתאפקים שלא לבכות בחטא המרגלים... הכל היה נראה אחרת... לא היה לנו תשעה באב... היינו נכנסים לא"ר עם משה רבינו תוך "א יום... וכך לאורך כל הדורות... אם לא היה מקושר וישראל היו משמרים שתי שבתות נגאלים לאלתר... לא חבל? ואם שאלו היה הורג את אגג, היה נמחה זכר עמלק וה' שלם... ואם אברהם לא היה אומר במה אדע גם הכל היה נראה אחרת... והכי הכי: אם אדם הראשון היה מתאפק עד שבת ולא אוכל בעץ הדעת היה מגיע יום שכולו שבת... ועוד ועוד וכמה וכמה פרשות דרכים מזכירים שברגע האחרון החמצנו הזדמנות... **ובינינו... כל פעם שאתה חושב על זה... זה מחדש צובט את הלב...**

אופ... למה עם ישראל היו כאלו יקים, ולא הסכימו לחכות למשה רבינו עד שעה ששית... מה אנחנו אשמים שהשעון שלהם היה כ"כ מדויק??

נו... מה התשובה??

אז הנה כשהגיעו האגרות שניות של פורים!!!! האגרות העניקו לנו הבזק אור של ברק שהאיר לנו לא רק את **האגרות** ראשונות אלא גם את **לוחות** הראשונות... הההלל... תרגע... הכל בגזירת עליין... נכון אגרות ראשונות זה היה נורא ואיום?? נו... וברגע שהגיעו אגרות שניות... מה התברר למפרע? שגם האגרות ראשונות שהתבטלו, הכל היה לטובה!!!!

אז קח בחשבון שעל אותו משקל... ככה זה בכל דבר!!! נכון שהלוחות הראשונות נשברו... ואז נאלצנו לבוסס בשבר הגדול ולהתרגל ללוחות שניות? אז זהו שלא!! האגרות שניות נתנו לנו קריצה משמים, ש-קח בחשבון... אם בסוף לוחות הראשונות נשברו והלוחות שניות נשארו איתנו... כנראה שמהרגע הראשון ה' רצה דווקא את לוחות השניות ואת כל העמל התורה שכרוך בזה... אה... אבל מקובלנו שהלוחות נשברו בגלל חטא העגל...??

נכון... גם האגרות ראשונות נשלחו 'רק' בגלל שנהנו מסעודתו של אותו רשע... נו... זה לא סתירה שכשהאגרות השניות הגיעו, התברר למפרע שהאגרות הראשונות בעצמם היו טוב גמור!!! אויך אז מסתדר?? על זה נאמר, 'כי אני יודע המחשבות אשר אני חושב עליכם, מחשבות טובות ולא לרעה, לתת לכם אחרית ותקווה', כלומר: בסוף בסוף מתברר ש-ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלוקים עמדי... בסוף התהליך מתברר שהכל חותר לטוב גמור!! גם רגעי ההסתרה הגדולים ביותר... עדיין תתכונן להפתעות... שלפתע יתברר שהכל חתר לטוב גמור!!!! גם בחטא המרגלים... אאאאא... למה הם בכו?? אם רק היו מתאפקים טיפה היינו חוסכים את כל הטירול הזה?? נכון מתסכל?

אז זהו שלא... במבט לאחור מותר לנו להבין... שסוף כל סוף... ה' כנראה רצה אותנו במדבר 40 שנה... היה בריא לכלל ישראל להמתין 40 שנה במדבר וללמוד את כל התורה כולה ורק אז להיכנס לארץ... (כך מפורש להדיא במדרש) אה... אם ככה... אז למה זה נקרא עונש?

לא!!! זה לא סתירה... אם ה' היה רוצה אותנו במדבר 40 שנה, או שהוא היה עושה את זה ולא בדרך של עונש, או שהוא לא היה עושה את זה בכלל... אבל ברגע שחטאנו והגיע לנו עונש... הוא נתן לנו עונש כזה שבלי כל קשר, ה' ברר לנו את זה כי זה הכי טוב לנו... נעצור כאן!! זה החידוש שהתחדש על 'אדמת' מסע 12 השעות של הד"ש מהאגרות השניות שהגיעו בליל שני האחרון מהרצים רוכבי הרכס הבליסטיים שיצאו מבוהלים ודחופים משיושן הבירה... מזל טוב קבלת התורה ברצון...

בס"ד עלון מס' 753 12.6.2026 –
כז' בסיוון תשפ"ו

זה השער לה' צדיקים
יבואו בו

פרשת קרח

כניסת שבת: 19:27
צאת שבת: 20:31
רבנו תם: 21:01

לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.
com

לתגובות והערות:
שגיא 054-6868199

מהרהור תשובה הזה יצא שמואל הנביא – על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א

הגמרא בסוף מסכת סנהדרין אומרת: רבה בר בר חנה אזיל באורחא, חזייה להאי טייעא (הוא ראה איזה סוחר ערבי). אמר לו הסוחר: "בוא אני אראה לך איפה נמצאים בלועי קרח". הראה לו שני חורים באדמה שמהם יוצא עשן. מה עשה רבה בר בר חנה? לקח צמר גפן, הרטיב אותו במים, שם אותו במקל שלו, הכניס בחור והוציא אותו. והצמר גפן היה שרוף, היה שם חום אדיר ביותר. אמר לו אותו טייעא: "תרכין את הראש שלך על הרצפה, תשמע מה שאומרים".

הרכין את הראש שלו, שמע שהיו אומרים "משה אמת ותורתו אמת ואנחנו בדאים". אמר לו: "תדע לך, כל שלושים יום הופכים אותם בגיהנם והם צועקים. למה? כדי שהחום יבוא מכל הכיוונים", השם ירחם עלינו. ואף על פי כן, התורה מעידה "ובני קרח לא מתו". למה לא מתו? כיון שהם הרהרו בתשובה.

מתי הרהרו בתשובה? מתי שהם נסחפו לתוך הבור, כשהם נסחפו והתגלגלו ונפלו לתוך הגיהנם שניה לפני שצנחו אל תוך הלבנה הרוחת, הם הרהרו בתשובה. תגיד לי, זה שווה ההרהור הזה? אם אני בא למישהו ואני לוקח רובה, שם לו על הראש, אני אומר לו "או אתה חוזר בתשובה או אני יורה בך", והוא אומר "אתה יודע מה, אני חוזר בתשובה", תגיד, זה נקרא לחזור בתשובה? הוא גם לא חזר בתשובה. הוא הרהר בתשובה. ממש רבנו, עד רבה בר בר חנה, יש 2000 שנה הפרש. בני קרח בהרהור תשובה שהם הרהרו. לא כשהכל היה בסדר. כשהם ראו כבר את הלבנה, ההרהור בתשובה הזה חסך להם 2000 שנה בגיהנם.

אין לנו הבנה. הרהור תשובה שבן אדם עושה, איזה עוצמה יש לזה. לא הרהור תשובה שאתה עושה כשהכל בסדר. לא! כשבן אדם כבר, איך אומרים, כשהמקרה כבר אבוד, הוא כבר רואה את המצב כבר גמור, וההרהור תשובה חסך לו 2000 שנה בגיהנם. השם ירחם, אנחנו רק אומרים את זה. אבל בן אדם שיש לו רק קצת כאבי שנים, והרופא אומר לו שיקבל אותו רק מחר בצהרים, הוא כבר לא יכול לסבל. גיהנם, השם ירחם עלינו.

הרהור תשובה כשהמצב ממש גרוע, אם תתבונן זה בכלל לא נקרא הרהור תשובה. ואף על פי כן זה חסך להם. וזה אמת לאמתה. הרהור תשובה הזה. כי מההרהור תשובה הזה יצא שמואל הנביא. עד כמה אנחנו צריכים להעריך את המעשים שאנחנו עושים, הפשוטים, הברורים, מה שנראה לך כביכול לא שווה כלום. המעשים האלו מאוד יקרים. נפקא מינה שכל בן אדם ידע שמה שעושה – זה מאוד יקר בשמים. מסתכלים עליך, מסריטים אותך על כל מה שאתה עושה, כל פעלה שאתה עושה מאוד יקרה בעיני אלקים, מאוד מאוד יקרה, לא רק יקרה בדיעבד, יקרה מאוד מאוד.

בספר "מעין האמונה", של הרב שלום מאיר וולך שליט"א (חלק ב' עמוד קד), הוא מספר שם סיפור. את הסיפור הזה הוא אומר, "שמעתי מבעל המעשה". אם הוא לא שמע את זה מבעל המעשה, לא יאומן כי יסופר. סיפרה לו איזה אישה אחת. היא אמרה: "כשפרצה השואה היינו אבא אמא ואני בת יחידה. כשהתחילה השואה ברחנו לאיזה מקום. שמה אירח אותנו איזה גוי אחד, חבר של אבא. אירח אותנו בבית שלו ואנחנו התנהגנו כמו גויים. פשוט הלבוש התחלף לגויים, הכל. אני הלכתי ללמוד בבית ספר של גויים, כדי שלא יזהו אותנו שאנחנו יהודים.

אבא היה כל בוקר יוצא לעבודה, להביא פרנסה הביתה. יום אחד אבא לא חזר. הבנו שאם אבא לא חזר, מי יודע, תפסו אותו, עלו עליו, והרגו אותו. נשארנו אני ואמא וככה גדלנו כמו גויים. כשנגמרה המלחמה עלינו לארץ ישראל, גרנו בירושלים. בקצוות של ירושלים היה שם איזה בנין, שתי קומות, חורבה אחת. בקומה למטה גרו אנשים חרדים, אנחנו גרנו בקומה למעלה.

בוקר אחד שאלתי את אמא, 'אמא, מה זה 'טבת' אמרה אמא: 'אני לא יודעת מה זה טבת. מה הבעיה?' 'אתמול בלילה חלמתי את אבא. אבא אמר לי שהוא נפטר ביום כ"ד בטבת. והוא בקש שאני אגיד לך שתדליקי נר נשמה לעילוי נשמתו'. לא ידענו מה זה. ירדנו לשכנים הדתיים למטה, שאלנו אותם מה זה טבת? אמרו: 'טבת זה חודש עברי שקוראים לו טבת. מה הבעיה?' סיפרנו את החלום. הם ניגשו ללוח שנה, מסתכלים, היום זה כ"ג, היום בלילה יהיה כ"ד טבת, הם התרגשו מאוד.

'בואו נלך לרבי' הלכנו לרבי, סיפרנו לו את הסיפור. אמר להם הרבי: 'בשלחן ערוך כתוב שלאשה עגונה אסור להתנהג בדיני אבלות. למה? שלא יחשבו שבעלה כבר נפטר והיא מותרת לאחרים. אסור לך להדליק נר נשמה. 'כן, אבל הוא בא בחלום והוא ביקש להדליק נר נשמה'. אמר הרבי: 'אם תשמעי להלכה זה העילוי נשמה האמיתי'.

הלכנו הביתה ולא הדלקנו נר נשמה. בלילה, בליל כ"ד, אבא הגיע לבת פעם שניה בחלום. הוא אומר לה: 'בתי, אני בצער גדול. בקשתי מנחם שתגיד לי לאמא להדליק נר נשמה'. היא אומרת: 'אבל הרב אמר, שמכיון שאין עדות שנפטרת, אי אפשר להדליק נר נשמה. והרב אסר עלינו להדליק נר נשמה'.

למחרת בבקר דופקים בדלת אצל השכנים החרדים שני אנשים מבוגרים מאוד. 'שלום, יש פה איזה משפחה אמא ובת? אמרו לו השכנים: 'כן, בקומה למעלה. מה יש?'. אמרו: 'תראו, בעלה של האישה הזאת בא אלי בחלום, והוא בא גם לחבר שלי בחלום. ואמר לנו: "אתם יודעים שאנחנו היינו שלושתנו באושוויץ ואתם ראיתם איך שנהרגתי. אני מבקש מכם תלכו למשפחה שלי, ולרבי שהם הלכו, ותעידו שנפטרתי"'.
סיפר אחד העדים: 'אני קמתי באמצע הלילה, התעוררתי מהחלום, אמרתי לעצמי, "וואי איזה חלום. הנפטר בא בחלום, רוצה שאני אעיד שהוא נפטר". מאוד מאוד התרגשתי מהסיפור. אני עוד לא מספיק לחשוב, דפיקות בדלת. מי מגיע? חבר שלי, אומר לי, "גם אני חלמתי אותו"'.
בבקר הלכנו למשפחה, ושנינו (שני העדים) ושני החרדים, האמא והבת הלכנו ביחד לרבי. שני העדים באו להעיד, "ראינו איך הבן אדם נהרג". הרב מאוד התרגש, מאוד התרגש. ובמקום, הרב פתח את המגירה, הוציא נר נשמה והדליק נר נשמה. ארבע פעמים הבן אדם הגיע בחלום בשביל מה? בשביל שידליקו לו נר נשמה. תגיד לי, נר נשמה זה עושה משהו למעלה? לא יודע אם זה עושה או לא עושה. מישהו מרגיש שזה עושה משהו למעלה? תגיד, אתה מרגיש כשאתה מדליק נר נשמה שזה עושה משהו? הנפטר הגיע בחלום ארבע פעמים כדי שידליקו לו נר נשמה לעילוי נשמתו.

אין לנו הבנה, כשאתה עושה פה פעלה אחת למטה, אין לנו הבנה כמה למעלה זה משפיע. מאוד מאוד. מה שאצלך נראה כפעולות פשוטות ביותר, שגרתיות, לא שוות כלום, אתה לא יודע מה אתה יכול לעשות למעלה. כשנפטר אבא של הרב יחזקאל לוינשטיין, הוא הגיע אליו בחלום. הוא אומר לו: "בני, למעלה יש רעב. רעב. אני רעב מאוד למעלה. תעשה טובה, שלח לי חבילות. אני מאוד רעב". אתם יודעים מה החבילות למעלה? הוא אמר: "החבילות למעלה זה 'אמן' יהא שמיא רבא מברך". זה חבילות גדולות מאוד. זה עושה לאבא הרבה נחת רוח למעלה בשמים. ('דרשתי קרבתך' גיליון 96)

בְּקֶר וַיֵּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ (טז,ה)

פִּירְשֵׁי שְׁמֹשֶׁה אָמַר לְקֶרַח 'עֵתָה עֵת שְׁכָרוֹת הוּא לָנוּ וְלֹא נִכּוֹן לְהִרְאוֹת לִפְנֵינוּ'. לַמְדוּנוּ רַבּוּתֵנוּ כֵּאֵן דְּבַר גָּדוֹל עַד מְאֹד. מֹשֶׁה לֹא אָמַר 'עֵת שְׁכָרוֹת הִיא לָכֶם', שֶׁל קֶרַח וְעֵדְתוֹ, אֲלֵא 'עֵת שְׁכָרוֹת הִיא לָנוּ', וְצִירֵף אֶת עֲצָמוֹ לְכָלל זֶה, כֵּאֵילוֹ גַּם הוּא הַשְׁתַּכֵּחַ, בְּנוֹסַח שְׁכֹזָה הַמַּצְבִּיעַ עַל לִשׁוֹן נִקְיָה, בִּיקָשׁ מֹשֶׁה לְהִפְיֵג אֶת אֲשֶׁר הַמַּחְלֻקָּת. וְהוּא יִסּוֹד גָּדוֹל בְּבֵית הַיְּהוּדִי הַמַּעֲוֹנִיין לְהִיבְנוֹת עַל אֲדָנִי הַתּוֹרָה. לֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּלִשׁוֹן בּוֹטָה. גַּם יַעֲקֹב אֲבִינוּ, בְּאוֹמְרוֹ תּוֹכַחַה לְרוּעִים שֶׁל חָרָן, פִּתַּח אֶת דְּבָרָיו בְּ'אֲחִי מֹאִין אַתֶּם', וְלִכֵּן הֵם שָׁמְעוּ לוֹ. אִם מִתְחִילִים בְּ'אֲחִי', יֵשׁ סִיכּוּי רַב שֶׁתְּהִיָּה אוֹזֵן קְשׁוּבָה לְכָל הַדְּבָרִים שִׁיִּיאֲמָרוּ לְאַחֵר מִכֵּן.

וְכַךְ צְרִיכִים לְהִתְנַהֵל הָעֲנִינִים גַּם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ. הַנִּהְגוּת אֵלּוּ נִכּוֹנוֹת בְּכָל עֲנִינֵי הַחַיִּים. אֶחָד מִתְלַמִּידֵיו שֶׁל הַמִּשְׁגִּיחַ הֵגֵה צֶ' רַבִּי מֵאִיר חֲדָשׁ זצ"ל סִיפֵר לִי שֶׁבַעַת לִימוּדֵיו בִּישִׁיבָה לֹא הִגִּיעַ בְּתַקּוּפָה מְסוּיִימָת לְהִתְפַּלֵּל בִּישִׁיבָה בְּמִשְׁךְ חֹדֶשׁ יָמִים. יוֹם אֶחָד קָרָא לוֹ הַמִּשְׁגִּיחַ, טַפַּח עַל שְׁכָמוֹ בַּחֲבִיבוֹת יִתִּירָה, וְאָמַר: נִרְאֶה לִי שְׂאֵתֵמוֹל לֹא הִיִּית בְּתַפִּילָה, הָאֵם קָרָה לָךְ דְּבַר מָה?...

כְּמָה חֲכָמָה טְמוּנָה בְּדְבָרָיו אֵלֶּה שֶׁל הַמִּשְׁגִּיחַ. הָרִי בְּרוּר שֶׁר' מֵאִיר יָדַע בְּהִיעֲדָרוֹתוֹ הַמְּמוֹשַׁכֵּת שֶׁל הַבַּחּוּר מִהֶתְפִּילָה, אֲבָל אִם הִיָּה שׁוֹאֵל אוֹתוֹ 'מְדוּעַ לֹא הִגִּיעַ בְּמִשְׁךְ כָּל הַחֹדֶשׁ', הִיָּה הַבַּחּוּר נִתְקַף בְּרָגִשִׁי בּוֹשֶׁה חֲזָקִים, וְלֹא בְּטוֹחַ שֶׁהַמַּטְרָה הִיָּתָה מוֹשֶׁגֶת. עֲכָשִׁין, כֹּאשֶׁר הַמִּשְׁגִּיחַ הִרְאֶה לוֹ שֶׁהוּא מְעוֹדֵכֵן רַק עַל 'אֲתֵמוֹל', אֲפֶשֶׁר בְּהַחֲלֵט לְפִתַּח שִׁיחָה בְּנוֹשֵׂא זֶה, וְאִזּוּ יֵשׁ סִיכּוּי רַב שֶׁהַבַּחּוּר יוֹשְׁפֵעַ לְטוֹבָה, וְיַחֲלִיט לְשִׁפְרָה מַעֲתָה אֶת דְּרָכּוֹ וְלִהְיֵעַ לְתַפִּילָה בְּהִיכָל הַיִּשִּׁיבָה. ('מַחְבְּרִים' מִתּוֹךְ 'מִכּוֹן כְּרִמְיָנו')

וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי ה' אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּרְאוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ מִטָּהוֹ (יז,כד)
י"ל בְּדֶרֶךְ צָחוֹת, עַל פִּי הַמִּימָרָא בְּפִי הַבְּרִיּוֹת שֶׁכָּל אֶחָד מִתְלֹנֵן עַל גּוֹרְלוֹ הַמֵּר וְחוֹשֵׁב בְּדַעְתּוֹ שֶׁצִּרְתּוֹ גְּדוֹלָה יוֹתֵר מִשֶּׁל חֲבִירוֹ, אוֹלָם אִם הִיָּה רּוֹאֶה לִפְנֵי הַצְּרוֹת שֶׁל הָאֲחֵרִים וְדָאִי שֶׁהִיָּה בּוֹחֵר בְּגוֹרְלוֹ וְלֹא הִיָּה מִסְכִּים לְהַחֲלִיף עִם צֶרֶת חֲבִירוֹ. וְהֵנָּה "מִטָּה" רּוֹמֵז לְצִרְתּוֹ שֶׁהוּא לִשׁוֹן כְּפִיפָה ע"ד דְּכֻתִּיב (וִיקְרָא כה, לה): 'מִטָּה יָדוּ עֲמָךְ וְהַחֲזִיקְתָּ בּוֹ', וְעַל כֵּן כֹּאשֶׁר הוּצִיא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּטֹּת וְרָאוּ אֶת הַצְּרוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, 'וַיִּקְחוּ אִישׁ מִטָּהוֹ' לְקַח כָּל אֶחָד הַמַּטָּה שֶׁלוֹ וְהַסְכִּים לְהִישָׁאֵר עִם צְרוֹתָיו מִכֵּיוֵן שֶׁנּוֹכַח לְדַעַת שֶׁצִּרְתּוֹ חֲבִירוֹ מֵרִים הֵם מִשְׁלוֹ. ('מִקּוֹר בְּרוּךְ' לְהִרְה"ק מִסְעֶרֶט זצ"ל)

שׁוֹאֵל הָאֲדַמּוּר רַבִּי מֹשֶׁה דּוֹד מִצְוֶרֶטְקוֹב, לְכַאוּרָה תְּמוּהָ, מוֹבֵן שֶׁאֵהָרֵן הִכְהֵן הוּצִיא אֶת מִטָּהוֹ, כִּי הוּא רָאָה בּוֹ נֶס - 'וְהֵנָּה פָּרַח מִטָּה אֶהָרֵן לְבֵית לִוִּי וַיֵּצֵא פָּרַח וַיִּצֵּץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׂקָדִים', אֲבָל הַנְּשִׂאִים, לְמָה הִרְאוּ הֵם אֶת מִטָּתָם? אֲלֵא, יֵשׁ בְּזֶה מוֹסֵר הַשְּׁכָל: הַנְּשִׂאִים לְקַחוּ אֶת מִטָּתֵיהֶם לְהִרְאוֹת שְׁמִטּוֹתֵיהֶם לֹא פָּרַחוּ, 'וַיֵּרְאוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ מִטָּהוֹ', כָּל אֶחָד מִהַנְּשִׂאִים הִיָּה בְּעַל מַדְרָגָה כּוֹז שֶׁהִיָּה לוֹ אֶת הָאוֹמֵץ לְהִרְאוֹת שֶׁאֵהָרֵן נִבְחָר וְלֹא הוּא. ('מִדְּשֵׁן בֵּיתֶךְ')

בְּקֶר וַיֵּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ (טז,ה)

מְדוּעַ מֹשֶׁה רִבְּנוּ אָמַר לְהַמְתִּין עַד הַבּוֹקֶר? אָמַר הַמַּהֲרִים שִׁיף (דְּרוֹשִׁים נַחֲמָדִים, נִדְפֵס בְּסוֹף מִסַּכַּת חוֹלִין) וְכֵן הוּא בְּ"אֲמָרִי אֲמַת" (לִיקוּטִים, יוֹמָא ע"ה), עַל הַמּוֹן נִאֲמַר (שְׁמוֹת טז,כא): 'וַיִּלְקְטוּ אוֹתוֹ בְּבֹקֶר בְּבֹקֶר', וְאוֹמֶרֶת הַגִּמ' בְּיוֹמָא (ע"ה) שֶׁהַמּוֹן יֵרֵד לְפִי דְרָגָתוֹ שֶׁל הָאָדָם. 'וְהוּא כְּזֹרַע גֹּד' (שְׁמוֹת טז,לא), שְׁמִיגִיד לְכָל אֶחָד מִהַ שְׁבַחֲוִרִים וּבְסִדְקִים. צְדִיקִים, יֵרֵד לָהֶם עַל פִּתַּח בֵּיתָם, בִּינּוֹנִיִּים יֵצְאוּ וּלְקַטּוּ, רִשְׁעִים שְׁטוּ וּלְקַטּוּ. וְכֹאשֶׁר קוֹרַח אָמַר (בְּמִדְבָר טז,ג): 'כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קִדְּשִׁים', אָמַר מֹשֶׁה "בְּקֶר וַיֵּדַע", נִחַכָּה עַד הַבּוֹקֶר וְנִרְאֶה אֲצֵל מִי יוֹרֵד הַמּוֹן לִיד הַבֵּית, וְלִיד מִי לֹא. אֲלֵא, שְׁבַאוֹתוֹ בּוֹקֶר לֹא יֵרֵד מוֹן, וּמְדוּעַ? בְּגַלֵּל הַמַּחְלֻקָּת. כֹּאשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲטָאוּ בַּחֲטָא הָעֵגֶל וְעַבְדוּ עֲבוּדָה זָרָה, יֵרֵד מוֹן, אֲבָל כֹּאשֶׁר הִיָּתָה מַחְלֻקָּת בְּעַם יִשְׂרָאֵל לֹא יֵרֵד מוֹן, מִמִּילָא לֹא נִיתֵן הִיָּה לְבִדּוֹק מִי צְדִיק וּמִי רִשָּׁע. הוֹסִיף עַל כֵּךְ הַ"אֲמָרִי אֲמַת", כִּי תִיבַת 'וַיֵּדַע' עוֹלָה בְּגִימְטְרִיָּה כְּמִנִּין 'מוֹן'. ('מִדְּשֵׁן בֵּיתֶךְ')

וַיַּחֲדָר לְמֹשֶׁה מְאֹד (טז,טו)

נִצְטַעַר עַד לְמֵאוֹד. (רש"י). שׁוֹאֵל רַבִּי שְׁלֵמָה קְלוּגֶר בְּסִפְרוֹ "אֲמָרִי שְׁפָר", מְדוּעַ רִשֵׁי שִׁינָה מִפְּשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא וּפִירְשׁ שֶׁהַפִּירוּשׁ שֶׁל "וַיַּחֲדָר" הוּא - הַצְטַעַר, וְלֹא פִירְשׁ כְּפִשְׁטוֹ לִשׁוֹן כְּעֵס? וּמִתְרַץ, הַגִּמ' בְּעִירוּבִין דָּף ס"ה: אוֹמֶרֶת, כִּי ר' חֲנִינָא, בְּיוֹם שֶׁכַּעַס לֹא הִתְפַּלֵּל בְּאוֹתוֹ יוֹם. לְפִי זֶה הַתְּקִשָּׁה רִשֵׁי, אִם אֲכֵן מֹשֶׁה כְּעַס כְּפִשְׁטוֹ שֶׁל מִקְרָא, אִיךְ הוּא הִתְפַּלֵּל מִיֵּד לְקַב"ה "וַיֵּאמֶר אֶל ה' אֵל תִּפְּן אֶל מִנְחָתָם", הָרִי כִּיוֵן שֶׁהִיָּה בְּכַעַס אֲסוּר לוֹ לְהִתְפַּלֵּל? לָכֵן פִּירְשׁ רִשֵׁי, שֶׁאִין הַכוּוֹנָה לְכָלל כְּעַס וְחֲרוֹן אָף, אֲלֵא מִלִּשׁוֹן צַעַר - נִצְטַעַר עַד לְמֵאוֹד, וְא"כ יִכּוֹל כְּבֵר הִיָּה לְהִתְפַּלֵּל. ('מִדְּשֵׁן בֵּיתֶךְ')

במסכת סנהדרין (ק, א) דרשו חז"ל את הפסוק "חכמות נשים בנתה ביתה" (משלי יד, א) על אשתו של און בן פלַת שהצילה אותו מהעונש הנורא שנענשו קרח ועדתו, על ידי שהשקתה אותו יין עד שהשתכר. (וביאר המהרש"א בחידושי אגדות שעשתה כן כדי שאם יקראו לו לא יעבור על שבועתו שנשבע ללכת עימם), ואחר כך ישבה בפתח האהל וסתרה את שערות ראשה כדי שמחמת כן יימנעו מלהיכנס לאהל להעיר את און.

ובספר 'דברי מרדכי' לראשון לציון רבי מרדכי אליהו הקשה בשם רבינו יוסף חיים ה"בן איש חי" מדוע הבריחה אשתו של און בן פלַת את בעלי המחלוקת על ידי שסתרה את שערות ראשה והלא יכולה היתה למנוע מהם להיכנס לאהל על ידי נעילת הפתח וכדו'.

ויש ליישב על פי מה שכתב החיד"א בספר מראית עין (סנהדרין ק, א) בשם רבי פנחס בן רבי פילטא (חי לפני כארבע מאות שנה) בספר ברית שלום, שאשת און עשתה כן משום מה שאמרו חז"ל (יומא מז, א) "שבעה בנים היו לה לקמחית וכולם שימשו בכהונה גדולה.

אמרו לה חכמים, מה עשית שזכית לכך? אמרה להם, מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי", ומבואר שאישה שמקפידה על כיסוי שערות הראש זוכה שבניה יהיו כהנים גדולים. ומכאן למדנו שאישה שאינה מכסה את שערותיה כראוי לא תזכה לכך.

והנה קרח ועדתו עוררו את המחלוקת משום שרצו לשמש ככהנים גדולים, והסיתו גם את און שיהיה עימם והבטיחו לו שגם לו ולבניו יהיה חלק בכהונה הגדולה. ולכן סתרה אשת און את שערותיה כאומרת שבגלל זה לא יהיו בעלה ובניה כהנים גדולים ועל כן מעתה אין לה ולבעלה שום ענין להיות שותפים במחלוקת זו שכל תכליתה היא כהונה גדולה.

החיד"א הוסיף בעומק הענין על פי הסוד, ששיער מסמל דין וכהן הוא חסד וכהן גדול הוא חסד שבחסד. ומפני כן אישה שמקפידה לכסות את הראש מכסה בכך את הדינים ולכן ראויה שיצא ממנה כהן גדול חסד שבחסד. ועל כן נתחכמה רעיית און בן פלַת וסתרה את שערות ראשה כי על ידי גילוי הדינים לא יצא ממנה כהן גדול שהוא משורש החסד, כי דין וחסד לא יכוננו יחדיו.

והראשון לציון רבי מרדכי אליהו ביאר הענין באופן אחר, שבגילוי שערות ראשה רצתה אשת און להעביר מסר לקרח ועדתו, שכמו שלכל שיערה ושערה יש נקב שממנו היא יונקת, כך לכל אדם יש תפקיד שהקב"ה נתן לו, ועליו לעשות את מה שהקב"ה רוצה שהוא יעשה ולא מה שהוא רוצה וחושק לעשות. והיות זה נתן את הכהונה הגדולה לאהרן הרי שאיננו חפץ שבתפקיד זה יכהן אף אדם אחר מלבד אהרן, ועל כן לא שייך שקרח ועדתו יבקשו לעצמם תפקיד שה' לא היה מוכן לתת להם. ('בארה של תורה')

הבניני ואלמדה

אוצרות דעת, נטפי חיוזוק ופרקי הדרכה מלווקטים מאוצר שיעוריו של הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

תכלית השלימות!

נאמין, נחזור ונשנן: כל מה שה' עושה – לטב עבד!

הוי אומר: כאשר ייקלע האדם למצוקה, ויתעורר לשאול: היתכן! אם הקב"ה יודע מה מועיל לי, מדוע אינו מוציאני מן המצוקה? **ישכיל ויבין, שכל מה שנעשה לאדם, יהיה מה שיהיה, אינו אלא להועיל לו ולהטיב לו,** ובוודאי הקב"ה מביאה עליו כדי להוליך אותו אל תכליתו ולהטיב לו באחריתו.

בין אם אתה סובל יסורים, בין אם מישוה התפרץ עליך 'לחינם', בין אם אתה רואה שהיצר הרע מקשה עליך כל-כך, ואתה עומד ושואל - 'מדוע? למה החיים בזה העולם צריכים להיות קשים כל-כך?' תדע: שכמו שילד קטן אינו מבין מדוע אין אביו נותן לו להתקרב אל האש או לכלים מסוכנים, כך לעולם לא תוכל להבין מדוע הקב"ה מקשה עליך את החיים. והרי הפער בין שכלך הדל לבין השכל העליון, גדול בהרבה מהפער שבין שכל התינוק לבין שכלו של החכם מכל אדם, ולכן **אם אתה רואה שהקב"ה מביא עליך משהו, תאמין שהוא יודע בחוכמתו שהדבר טוב בשבילך, אע"פ שעכשיו אינך מבין למה!**

זהו סיכומה של הוספה זו: **יזכור האדם שהקב"ה יודע מה הטוב ביותר בשבילו, ולכן אם זה מה שהקב"ה זימן לו, אין זה אלא מפני שזהו הטוב ביותר בשבילו, ובוודאי הוא מועיל לו ומוליכו אל תכליתו, ולא כפי שנדמה לו בשכלו הדל שאינו מועיל לו!**

חשבון שכלי עדיף

אכן כאן יש להעיר שאם נתבונן בפרק השני נראה, שהגם שבתחילה כשביאר המחבר מה גורם לו לאדם לבטוח בזולתו, מנה סיבה זו בין שאר הסיבות, בהמשך כשביאר שכל הסיבות נמצאות רק אצל הקב"ה והביא להן פסוקים, לא מנה אותה ביניהן.

וטעם הדבר, כי בפרק השני בא המחבר רק להוכיח שכל

שנתם יוכלו לומר בפרוטרוט איך המכונה עובדת, מה הורס אותה ואיך מתקנים אותה וכו'.

ראובן קנה מכונת כביסה לא מזמן, והנה הוא רואה עכשיו שהיא נוזלת מים, לא זו אף זו היא מוציאה בעת פעולתה רעש מחרשי אוזניים. מיד הוא מתקשר לחברת הייצור 'זועק בבהלה: 'המכונה מקולקלת! קניתי אותה רק לפני חודשיים!'

הטכנאי מעבר לקו מרגיעו ואומר בקול נינוח: 'לא, לא, המכונה איננה מקולקלת. הסתכל למטה בצד ימין ותראה כפתור אדום. כנראה הוא קפץ החוצה. לחץ אותו חזרה פנימה ותראה שהמכונה תחזור לפעול כבתחילה!'

ראובן עושה כהוראתו והמכונה חוזרת לפעול כמימים ימימה, ועכשיו ראובן שואל כמשתומם: 'איך ידע? מי גילה לו רז זה?' ואנו תמהים על תמימתו של ראובן - 'הלא טכנאי זה בנה את המכונה, ובוודאי מכיר הוא בעל פה את כל כפתוריה וזיזיה מבפנים ומבחוץ, ויודע היטב מה גורם לה להרעיש ומה גורם ליזול מים...'

הכול לטובתך

ממשיך המחבר: **"ואם יהיה זה נמצא בעושים מבני אדם, אשר לא יחדשו במעשיהם זולתי צורה מקרית"** (הם לא מחדשים יש מאין, אלא מצרפים חומרים קיימים ועושים מהם צורה. וכגון הבונה ארון עם מגירות, שלוקח עצים ועושה מהם דפנות, ואחר-כך מביא ברזל ועושה מהם צורת מסילות וקובעם בצדדים, וכן הלאה), **אך השרש והצורה העצמית אין להם בהם שום תחבולה ולא יכלת לחדשם** (אין להם שום יכולת ליצור את החומר) - **ואשר חדש שרש האדם** (יש מאין) **וצורתו ותכונתו וסדר חבורו, הוא החכם היודע בעיני תועלותיו ונזקיו והטוב לו בעולמו ואחריתו בלי ספק, כמו שנאמר** (ישעיה מו, יז): **"אני ה' אלקיך מלמדך להועיל מדריךך בדרך תלך", ואמר** (משלי ג, יב): **"כי את אשר יאהב ה' יוכיח וגו'".**

בתחילת פרק שלישי חוזר רבינו המחבר על שבע הסיבות הגורמות לאדם לבטוח בהקב"ה, ומבאר שההתבוננות בשבע סיבות אלו, היא אחד מתוך חמש יסודות שצריכים לאמץ כדי להיות בעלי בטחון. ונתבאר שתוך כדי

חזרתו של רבינו המחבר על שבע הסיבות, הוא מוסיף בהן הוספות נכבדות מאוד, והנה בראשונה שבהן, שהיא שהקב"ה הוא מקור הרחמים, כבר הרחבנו בגיליונות האחרונים, וכעת נעבור אל הסיבה השניה מתוך השבע ונראה מה הוא מוסיף עליה.

מאי יבוא עזרי

זה לשון רבינו המחבר: **"השני** (הסיבה השניה מתוך השבע), **כי הבורא יתעלה לא יעלמו ממנו אפני תועלת האדם** (כלומר: כל מיני צרכי האדם בכל מצב שהוא נמצא)".

הנה לפעמים עומד האדם בחוסר אונים ושואל: 'מאי יבוא עזרי? הוא עומד בפני פרשה מורכבת, אם בענייני ממון, אם בענייני שידוכים, אם בענייני בין אדם לחבירו, ואינו רואה שום דרך להחלץ ממנה, והרי הוא שואל ולבו בוכה: 'האוכל להחלץ פעם מפרשה זו ולחיות חיי נחת? יידע אדם זה שיש עצה בשבילו, והיא מוכנת ומזומנת בידיו של הקב"ה ובשום אופן אינה נעלמת ממנו.

הטכנאי והמכונה

וממשיך המחבר: **"והדין נותן זה מפני שהוא אחד ממעשיו, ואין מי שיוודע באופני תקנות העשוי והפסדו ובפגעים המשיגים אותו ובאופני מחלתו וארוכתו** (מלשון ארוכה ומרפא), **יותר מעושהו".**

כלומר: אפילו ביצירות בני אדם כך הוא. צא ולמד, למשל, מבני אדם שבונים מכונות, שאפילו באמצע

התבוננות

בין אם אתה סובל יסורים, בין אם מישוה התפרץ עליך 'לחינם', בין אם אתה רואה שהיצר הרע מקשה עליך כל-כך, ואתה עומד ושואל - 'מדוע? למה החיים בזה העולם צריכים להיות קשים כל-כך?'

תדע: שכמו שילד קטן אינו מבין מדוע אין אביו נותן לו להתקרב אל האש או לכלים מסוכנים, כך לעולם לא תוכל להבין מדוע הקב"ה מקשה עליך את החיים!

והרי הפער בין שכלך הדל לבין השכל העליון, גדול בהרבה מהפער שבין שכל התינוק לבין שכלו של החכם מכל אדם! ולכן **אם אתה רואה שהקב"ה מביא עליך משהו, תאמין שהוא יודע בחוכמתו שהדבר טוב בשבילך, אע"פ שעכשיו אינך מבין למה!**

אל תעצור את השפע!

השומר עיניו מראות ברע – פרנסתו מצויה ומזומנת!

שמירת עיניים בדורנו – התבוננות, עצות והבנות בענין חשוב זה – פרק ג'

שואל: 'קיימתי בעצמי 'עֶשֶׂר בשביל שתתעשר' ואעפ"כ איני מכסה את החודש...' יתכנו לזה כמה תשובות, אבל **בראש ובראשונה יבדוק את מצב שמירת העיניים שלו, ואם יגלה שהוא לקוי בזה, יבין ששאלתו אינה שאלה, כי באמת נתקיים בו עשר בשביל שתתעשר, והראיה, שהרי לקח הנאות רבות כל-כך מכל הבא ליד, ואלמלא היה נותן מעשר, לא היה מוצא מאין ליקח אותן הנאות!**

~ ב' ~

הנאה שהיא הוצאה יתירה

ואכן הדברים ברורים שזה כלול במה שאמרו במסכת **ביצה (טז, א)** "כל מזונותי של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכפורים, שאם פחת - פוחתין לו, ואם הוסיף - מוסיפין לו". אם יבזבז האדם את ממונו שקצבו לו לדברים בלתי ראויים, יחסר לו בהמשך. הוא יראה זאת בבירור, איך שהוא נעשה לחוץ בפרנסתו.

ומה נקראת 'הוצאה יתירה'? שהקב"ה נתן לו שפע והוא השתמש בו לדבר בלתי ראוי. אופן אחד הוא שלוקח את הכסף ומבזבז אותו בשביל הנאות מיותרות, והאופן השני הוא שהוא הולך ישירות אל ההנאות ולוקח אותן לעצמו, שבודאי אינו יכול לבזבז אחר-כך בתלונות, כי מי ביקש זאת מידו לבזבז את כספו בלי חשבון.

והרי הוא דומה בזה למי שהלך ורוקן את ארנקיהם של קרוביו וידידיו בדברו על לבם שהוא צריך להשיא את בתו ואין בידו פרוטה לפורטה, וכשבאו לאחר מכאן לשמחת החתונה, ראו איך ערך שמחה מפוארת משל היה הברון רוטשילד, שבודאי תרגז בטנם על כך ויותר לא יתנו לו אף לא פרוטה אחת. כך שח לי פעם יהודי אחד, שהיה בחתונה כזאת ובאמצע השמחה נאלץ לצאת ולשוב לביתו, כי לא היה מסוגל לראות את האגרסלים והפרחים היקרים שהוא עצמו אינו רוכש לעצמו בשמחותיו, בעוד כאן התאמץ ליתן לבעל השמחה דמים מרובים יותר מכפי יכלתו מפני שנחשב לנצרך...

הקב"ה נותן

צריך לזכור זאת! הקב"ה נותן, 'שעשה לי כל צרכי'. הוא נותן את צרכי הגוף, הוא נותן את צרכי הנפש, אבל מבזבזים את השפע. ברשימת תקנות השמחות שמוצאים בקהילות הקודש יש מקום להוסיף כמה סעיפים. האדם לוקח הנאות מכאן, לוקח הנאות משם, ואחר כך אין לו איך להשיא את צאצאיו. הקב"ה נותן. אינך צריך להשתגע עם סגולות שונות ומשונות. **תן צדקה, התחזק באמונה ובטחון, ומכאן ואילך רק תיזהר שלא לבזבז את השפע שנותנים לך, והנה תגלה להפתעתך שאתה מקבל את כל צרכי סיפוקך!**

אפשר לבחון זאת. יש אלפי אברכים ובעלי בתים שעובדים על עצמם ושומרים על עיניהם שלא לראות ברע, ומתחזקים בזה באופן קבוע, על-ידי קריאת עלונים (כגון עלון 'תהור עיניים' שמופץ באופן קבוע זה כמה שנים) ושמיעת דברי חיזוק, וכל אחד מהם זוכה לסייעתא דשמיא עצומה שאי אפשר לתאר בכלל.

וכאמור, אין זה בגדר שכר, אלא מפני שכך הוא סדר הבריאה. השכר שמוזר לך בעולם הבא ואינו נפגם מזה שאתה מתפרנס בכבוד, כי מה שאתה מתפרנס בכבוד הוא מחמת שכן הוא סדר הבריאה, כי הקב"ה נותן לחם

בשביל לעזור להם בלימודם. וכמו כן יתכן להיפך שמחמת חשבונות שמים יצטרכו בניו להתמודד עם קשיים בקריאה והבנה וכו', ואז השפע יתלבש אצלו בכסף, כדי שיוכל לשלם למומחים ולמורים פרטיים בשביל לעזור להם בלימודם. לפעמים יעשה הקב"ה כך ולפעמים יעשה כך, ובהדי כבשי דרחמנא למה לנו.

ובכן, היות שנודע לנו שהשפע אחד הוא, אלא שהוא יכול להתלבש בכמה לבושים, נמצא שאם האדם הולך ולוקח הנאה בכוחות עצמו, הרי הוא מלביש את השפע שהורידו לו בגלל האמונה והבטחון שלו ובגלל הצדקה שנתן באותה הנאה שהוא לוקח, ונמצא שהוא מבזבז את שפעו לאותם דברים, וכי יוכל לבזבז בטענות שאינו מקבל את שפעו!?

הנאה תחת הנאה

הוא עומד וצווח: 'עשיתי את כל הסגולות שבעולם,

ברשימת תקנות השמחות שמוצאים בקהילות הקודש יש מקום להוסיף כמה סעיפים...

אמרתי פרשת המן ביום ג' פרשת בשלח, אני לומד שער הבטחון... מדוע אין פרנסתי מצויה? התשובה היא: 'שורש חסרון פרנסה נעוץ במה שאינך שומר על עיניך. ואין פירוש הדבר שכיון שלא שמרת על עיניך לא קיבלת את השפע שהיית צריך לקבל מחמת אמונתך, אלא הפירוש הוא שבאמת קיבלת את השפע המגיע לך, אך הלכת ובזבזת אותו ועכשיו לא נותר לך כלום ביד!'

זוהי המציאות. הנאות בעולם הזה עולות כסף. אם הלכת ולקחת הנאות, נחשב לך הדבר כאילו משכת את הכסף שקיבלת מחשבון הבנק ונסעת עמו לנופש. על מי תתלונן עכשיו שאין לך לקנות לחם וחלב?

ובחנוני נא בזאת

הנה ברישא דקרא בישיעה כתיב "הלך צדקות ודבר מישרים מאס בָּבָצַע מַעֲשֵׂקוֹת וְעָרַךְ כְּפִיו מִתְמָן בְּשֹׁחַד אָטָם אָזְנוֹ מִשְׁמַע דְּמִים", ורק בסיפא כתיב "וְעַצְמוֹ עֵינָיו מִקְרָאוֹת בָּרָע". הא לך שהנביא מדבר במי שנוהר שלא לקחת כסף באופן של איסור בשום אופן שבעולם, ויחד עם זה הוא נוהר גם שלא לקחת הנאות באופן של איסור, ועליו אמר: "הוא מְרוֹמֵם יִשְׁכֹּן מִצְדוֹת סִלְעִים מִשְׁגָּבוֹ לְחֶמְדוֹ נָתַן מִיָּמָיו נֶאֱמָנִים". כשיהיה מחובר להקב"ה, דהיינו שיהיה לו אמונה ובטחון ויתפלל ויתן צדקה, ואם בנוסף לזה ייזהר שלא לגנוב כספים והנאות ממקומות אחרים, בטוח יהיה בפרנסתו!

צריך להחזיר זאת היטב בראש, כי דבר מציאותי הוא, ואדברא, על זה נאמר "ובחנוני נא בזאת". האדם

כתוב בישיעה (כז, טו-טז): "עצם עיניו מראות ברע, הוא מרומים ישכן מצדות סלעים משגבו לחמו נתן מימיו נאמנים". פירש רש"י: "לחמו ניתן" - לא יהא מבקש לחם, כי מן השמים יספיקו לו מזון. 'מימיו נאמנים' - מקור מימיו לא יכזב, כלומר זרעו יגדל וכל צרכיו יסופקו!"

הדברים נפלאים! השומר על עיניו בקדושה ובטהרה, מובטח לו שיוספקו לו כל צרכיו עד לאחרון שבהם, ולא יצטרך לבקש כלום מאחרים. ובספה"ק "אמרי נועם" להרה"ק מו"צ יקוב זיע"א נתן לזה רמז בפסוק "עוצם עיניו מראות ברע" שמסופי תיבותיו יוצאת המילה "מעות", לומר שהשומר את עיניו, יש לו די מעותיו הצריכות לו!

~ א' ~

תרתי דסתרי

הרב חיד"א בספרו "יוסף תהלות" (תהלים קא) כתב בענין זה דבר נחמד שממנו נבוא בע"ה לביאור עמוק בענייננו: דוד המלך ע"ה אמר "גבה עיניים ורחב לבב אותו לא אוכל", מפרש הרחיד"א: "גבה עיניים" - הוא מי נותן לעיניו לשוטט בארץ ואינו שומר עליה בטהרה, ונמצא שגורם לעצמו עניות (כמו שנאמר למעלה "עוצם עיניו מראות ברע וגו' לחמו נתן מימיו נאמנים", ומכלל הן אתה שומע לאן), ו'רחב לבב' - הוא מי שנותן צדקה ברחבות לבו, ונמצא שמביא על עצמו עשירות כי הצדקה מברכת את הנותן בכמה ברכות. ובכן, מה ייעשה עם מי שמצד אחד אינו שומר על עיניו, ומצד שני מפזר מהונו לאביונים, על זה אמר דוד ע"ה: "אותו לא אוכל" כי הוא תרתי דסתרי אהדדי!

והנה אם נתבונן בזה היטב נמצא דבר פלא: ידוע שיש שני מיני עניים, יש מי שאינו משתכר ולכן הוא שרוי בחובות עצומים, ויש מי שמשתכר היטב, אך הוצאותיו מרובות, ולכן שקוע אף הוא בחובות עצומים, כי מה שנכנס אצלו מיד יוצא.

והבנת הדבר, כי הנה כדי שהשפע יבוא לאדם, עליו להכין את עצמו בראש ובראשונה להיות כלי לקבלת השפע, וזאת על-ידי שיחזק בלבו את האמונה והבטחון בהקב"ה ויתקרב אליו, וכמו כן ירבה בנתינת צדקה, כי זה יהפוך אותו לנותן דוגמת הקב"ה, וכיון שכן יתן לו הקב"ה גם כן בלי גבול על-פי הנהגת ה' צלך, וכן אמרו חז"ל (גיטין ז, א.) "אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמים - יעשה מהן צדקה", וכן אמרו הצדיקים על הפסוק "פוחת את ידך ומשביע לכל חי רצון" - כשתפתח את ידך ליתן לעניים, הקב"ה יתן לך כדי שבעך!

אולם גם לאחר שכבר הכין האדם את עצמו וקיבל את השפע המגיע לו, אם לא יכלכל את עצמו בדעת, אלא יבזבז את מה שקיבל לדברים מיותרים, יישאר אף הוא בלי מזון ומחיה!

מיני שפע

כאשר הקב"ה מוריד שפע לאדם, איננו מורידו לו בצורת כסף דווקא, אלא הוא יכול להורידו לו בכל מיני אופנים, ובאמת הוא מתלבש כל פעם בלבוש אחר לפי הענין. יתכן שהשפע יתלבש בתפיסת מוחם של בניו כדי שלא יהיו להם קשיים בקריאה והבנה וריכוז, ואז לא יצטרך לשלם הון תועפות למומחים ולמורים פרטיים

'חיסון' (vaccine) מושלם ביותר, ובלי שום תופעות לוואי (side effects), ובסופו של דבר הם מצליחים להמציא חיסון רק 'מעט' מושלם, לא מושלם ממש, ויש לו מעט תופעות לוואי שיכולות להזיק לאנשים מסוימים. ואם האדם מנסה לעשות את מעשיו בשלמות, קל וחומר שהקב"ה מנסה לעשותם בשלמות, וכיון שהקב"ה אינו מוגבל, בוודאי כל מעשיו שלמים ויפים הם על צד היותר טוב!

המוח החלש של החכור

הנה יש בחור אחד בעל מידות טובות וישרות, אך תפיסת מוחו חלשה מעט, ובשל כך אין מי מחבריו לספסל הלימודים שרוצה ללמוד עמו בחברותא, ואביו עומד נרגז: 'מה חטאתי? מה פשעתי שכל שנה מחדש מחייבים אותו לשכור אברך בדמים שילמד עם בני?'

יעצור האב ויתבונן: 'הלא להקב"ה לא היה שום קושי לברוא את בני עם תפיסה חזקה, והראיה - שהרי ברא כאלה ילדים רבים בעלי מוחות חזקים, וכי היה אכפת לו לברוא עוד אחד עם מוח חזק כזה?!' ועוד זאת יחשוב בליבו: 'הלא הקב"ה יודע עתידות, ואם כן ידע בוודאי בשעה שיצר את בני מבטן מהי ישיבה ומהי חברותא, וכמו כן ידע מה יארע לו לבני אם לא תהיה לו חברותא ולא יצליח בעבור כך בלימודו, אלו ניסיונות יתייצבו בפניו בגלל כך, ואלו ישיבות יציעו לו אשר יתקיים אז 'אוי לי מיצרי או לי מיוצרי'. אם רצה הקב"ה שבני יצליח, הלא היה יכול ליתן לו מוח יותר חזק וזו היה בא הכול על מקומו בשלום, והרי הוא הרבה יותר קל, מלהציע לו לאחר מכן כל ההצעות השונות להצילו מרדת שחת. אין זה אלא שהקב"ה יודע בדיוק רב מה הטוב ביותר עבור האדם, מה טוב לו ומה אין טוב לו, מה יועיל לו ומה יזיק לו, והוא החליט שבשביל תכליתו הרוחני של בנו זה, עדיף לו שיהיה בעל תפיסה חלשה!

אין לזה הסבר אחר! וכי נבוא לכפור חלילה ולומר שזה תלוי אך ורק בטבע ושכל מי שנולד בתפיסה חלשה הוא מפני שירש אותה מאביו? חוץ ממה שאין הדבר מוכרח, שהרי רואים רבים שהגם שאביהם היה בעל תפיסה חלשה, הם היו עילויים עצומים, הלא דבר זה גופא צריך הסבר - מדוע קבע הקב"ה בסדר הטבע שחוקק מוחם של הבנים יהיה דומה על-פי רוב למוחם של אביהם, והרי לא מצאנו שמחוסר יד יוליד בנים מחוסרי יד. אין זה אלא מפני שהקב"ה יודע את התועלת שבדבר, והוא מבין שבנך יגיע לתכליתו דווקא על-ידי תפיסה חלשה. אבל איך? איננו יודעים! דבר עם הקב"ה!

אבל בוודאי כל מה שה' עושה הוא תכלית השלימות!

(מתוך סדרת השיעורים על 'שער הביטחון' שבספר 'חובות הלבבות', שיעור פ. לשמיעת השיעור המלא, חייגו לקו השיעורים (בא"י), לחצו בכניסתכם למערכת 2 - שיעורי חובות הלבבות, ובחור שיעור 80. שמעו ובטחו!)

הסיבות נמצאות אצל הקב"ה, ולא אצל בני אדם, וכיון שסיבה זו אין לה מקור ברור בפסוקים, לא מנה אותה בין שאר הסיבות. אבל כאן בא המחבר ללמד אותנו איך להרגיל את עצמנו להלכה למעשה במחשבות אלו, ולכן הוא מראה לנו באות ובמופת על-פי הגיון וסברה שהדבר מוכרח שהקב"ה - ורק הוא לבדו - יודע מה מועיל לו לאדם ומה גורם לו הפסד, ולא יתכן אחרת!

הארון והמכונה

וכך הוא אומר לנו: הרי מציאות היא, שכל מי שבונה ארון, או מכונה, או כל דבר אחר, מכיר אותו טוב האוד. יכולים אנו לראות גם אצל מחנכים כך, שכאשר רוצים לנקוט באיזה אמצעי מול אחד התלמידים, אם חכמים הם, הם פונים תחילה אל הוריו לקבל מהם תמונה ברורה על הילד. וזאת מפני שהם יודעים שבעוד הם מכירים את הילד רק חודשיים, הוריו מכירים אותו כבר עשר שנים ויודעים בדיוק רב אלו דברים גורמים לו להגיב כך ואלו דברים גורמים לו להגיב כך. ובכן, לאור מציאות זו, אין שום פשט על-פי חשבון שיעלה האדם על דעתו שיש מי שיודע מה טוב בשבילו יותר מהקב"ה שיצר.

ומפני מה ראינו לנכון להדגיש שיסוד זה מיוסד על הגיון ולא על פסוק? משום שכאשר האדם נמצא בעת מצוקה, מוחו מצטמצם, וכמו שכתוב "שמועה טובה תדשן עצצ" (משלי טו, ז) "ורוח נכאה תיבש גרם" (משלי יז, כב), ולכן נחוץ מאוד להועיל לו לחשוב אז בדעתו את המחשבות הנכונות, והנה מחשבה זו בהיותה בנויה על חשבון פשוט כל-כך, מועילה ביותר לאדם שמוחו מצומצם מחמת צער, ואפילו אם אין לו אז כוחות הנפש להאמין באמונה שלמה מצד שורש האמונה, כשיחשוב שהיות שהקב"ה ברא אותו, בוודאי יודע הוא מה טוב ביותר עבורו - ינוח לו.

והאמת שהמחשבה שהמחבר הביא בפרק השני, שהקב"ה ליווה את האדם והטיב לו מאז ועד היום, וכלשון הפסוק (תהלים עא, ו): "עליך נסמכתי מבטן ממעי אמי אתה גוזי", היא המוליכה למחשבה זו שאנו עסוקים בה כעת, כי אם האדם יודע שהקב"ה מלווה אותו מאז היותו בבטן אמו, חוץ ממה שהסבירא נותנת שיאמין שייטיב לו גם להלאה, היא גם נותנת שיאמין שהקב"ה יודע יותר מכל מה טוב לו.

קל וחומר מאדם

וכעת להלכה למעשה: הקב"ה עושה את כל מעשיו בשלמות ממש, והראיה - שהרי גם האדם מנסה לעשות את כל מעשיו בשלמות, ומה שמונע אותו, הוא מוגבלות, אשר בגללה אין מעשיו יוצאים מושלמים. וכמו שנוכל לראות לעת כזאת, כאשר הממונה בכל העולם כולו השקיעו מיליארדים (billions) כדי להמציא

התקלקלה.

והנה בנוהג שבעולם כשהאדם קונה למשל מכונה כביסה עם אחריות ורואה לאחר שלושה שבועות בלבד שהמכונה מפסיקה לנקות את הבגדים כראוי, מיד הוא מתקשר למוכר ומרים קול זעקה.

הנה השאלה הראשונה שהמוכר ישאל אותו בדרך כלל, תהיה: 'מה הבעיה שאתה רואה במכונה?' וכשיענה לו שהפסיקה לנקות את הבגדים, יעבור לשאלה השניה: 'קרה משהו למכונה?' היא קיבלה מכה? העמסת בה בגדים מעבר למוותר? שמא חמק איזה צרור לתוך המכונה? אמור לי את האמת! כי אני יודע שכך הוא. אני כבר מוכר מכונה זו עשר שנים, ומעולם לא שמעתי תלונה כזאת... משהו אירע כאן, אמור לי את האמת!

הקב"ה אומר: 'בראתי את נפש ישרה. אין זה אומר שאין לך יצר הרע. יש לך, אבל אם תשכיל להתגבר על יצרך, תראה שהמכונה עובדת. לא יהיו לך קושיות, לא תצטרך להתקשר ולהתלונן...'

הקב"ה קיבל אחריות על נפש האדם. לאחר כמה שנים האדם מתקשר ומתלונן: 'הן אמרת שאם אתן מעשר כספים הכל ילך לי כשורה, והנה אני נותן ונותן ושום דבר אינו הולך אצלי כשורה... אני רוצה לשמוע מכלום, שהרי לקחת אחריות... אין הקב"ה נעשה ברוגז עלי, אלא שואל אותי ברוב רחמים: 'אמור נא לי מה עשית עם נפשך שנתתי לך? השתמשת עמה כראוי או לא?'

לשמור על המוצר...

אם האדם אינו דובר שקרים, יאמר למוכר: 'את האמת אגלה לך, כשהמוביל הביא לי את המכונה, היא נפלה והתגלגלה מכל המדרגות הפעלתיות אותה וראיתי שהיא עובדת כראוי, לכן תפסתי בפלך השתיקה, אבל עכשיו שאני רואה שהיא הפסיקה לעבוד כראוי, התקשרתי לראות אולי יתמזל מזלי ואזכה במכונה חדשה חנים אין כסף...' יאמר לו המוכר: 'אם כן לא אני השקרן... אנו מבינים אחד את השני... כעת הבה ונראה איך אוכל לעזור לך. אולי אוכל לתקן את המכונה, אולי אוכל למצוא דרך איך לתקנה לך בחינם. אבל תחילה לכל רצוני שיהיה ברור שלא קיבלת מכונה אחרת ממה שביקשת...'

הקב"ה אומר לו לאדם: 'הסתכל רק היכן שאמרתי לך להסתכל. נתתי לך את עיניך כדי שתוכל להתבונן ברבך בשעה שאתה לומד ממנו, וכדי שתוכל להסתכל באותיות התורה, וכדי שתוכל לעזור בהן לאחרים. אך מעבר לזה, אל תזין את עיניך בדברים שעלולים לקלקל את נפשך!'

שמור עליהן כהוגן, וכך יישמר כל השפע!

לכל בשר ואינו רוצה שאנשים ירעבו!

לחם, בנך ובית

אף בספר "בית אברהם" (סלאנים פרשת בהעלותך) כתב: "הפרנסה עינו כעין הבדולח, הפרנסה היא כפי שמירת תאות העינים, כל מה שממלא תאותו והנאתו בהסתכלויות אסורות כדרשת חז"ל על הפסוק "טוב מראה עינים מהלך נפש", על ידי זה מנכים לו מפרנסתו (מנכים לו פירושו לאחר שכבר קיבל), ואם שומר עצמו זוכה ומקבל פני השכינה!"

וכן בספר "דברי ישראל" (מאדזין כללי אורייתא או' ה) כתב: "כתיב 'האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב', 'לבב' הוא ראשי תיבות 'לחם בגד בית'. אם האדם רואה לשמור על עיניו, אזי ה' יראה לספק לו כל צרכי הגשם שלו!"

האלוקים עשה את האדם ישר

והנה בספר 'חינוך' כתב על האיסור דלא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם בזה הלשון: "שורש מצוה זו נגלה, כי בזה ישמר האדם מחטאו לה' כל ימיו. והמצוה הזאת באמת יסוד גדול בדת, כי המחשבות הרעות אבות הטומאות, והמעשים ילדיהן, ואם ימות האדם טרם יוליד אין זכר לבנים, נמצאת זאת המניעה שורש שכל הטובות יוצאות ממנה!"

ודע בני ותהא מרגלא בפומך מה שאמרנו זכרונם לברכה (אבות פ"ד מ"ה) "עבירה גוררת עבירה ומצוה גוררת מצוה", שאם תשית דעתך למלאות תאוות הרעה פעם אחת, תימשך אחריה כמה פעמים, ואם תזכה להיות גיבור בארץ לכבוש יצרך ולעצום עיניך מראות ברע פעם אחת, יקל בעיניך לעשות כן כמה פעמים. כי התאוה תמשוך הבשר כמשוך היין אל שותיו, כי הסובאים לא תשבע נפשם לעולם ביין אבל יתאוו אליו תאוה גדולה, ולפי הרגילים נפשם בו תחזק עליהם תאוותם, ולו ישתו שם כוס מים יפוך יקוד אש תאוה היין ויערב להם. כן הדבר הזה, כל איש בהרגילו בתאוות ובהתמידו בהן יחזק עליו יצרו הרע יום יום, ובהמנעו מהם ישמח בחלקו תמיד כל היום, ויראה כי האלוקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים ללא תועלת של כלום!"

אין אחריות על שימוש לא הוגן...

פירוש תיבותיו האחרונות אשר מקורם בדברי החכם מכל אדם הוא: האדם בהיוולדו נפשו ישרה וברירה, ומה שרואים אותו בגדלותו עם נפש מפותלת ומסובכת שמביא על עצמה כל מיני מרעין בישין, זה מפני שהמכונה

להודות ולהלל לה' בתוך המצוקה - היתכן?

המצוקה והשירה - הילכו שניהם יחדיו!

הקדמה למעשה

בפרשתינו אנו קוראים: "ידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמור, הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אותם כרגע, ויפלו על פניהם ויאמרו א-ל אלוקי הרוחות לכל בשר האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף".

כתב האור החיים^{הק'}: "נתכון לדבר לפניו דברי רצוי המתקבל לפניו, על פי מה שקדם לו בידיעת הדרגת החפץ שיש לבוּרָא, האחד הוא שבח והלל אשר יתנו לו צבא מעלה. למעלה ממנו שבח והלל אשר יתנו לו נשמות הצדיקים משני אוצרות החיים, אוצר אחד של נשמות שעדיין לא באו לעולם הזה שעליהם אמרו ז"ל^(יבמות סב, א) עד שיכלו נשמות שבגוף (גוף הוא אוצר הנשמות), ואוצר שני של נשמות שכבר באו לעולם הזה וחזרו ונתנו באוצר החיים, וכלם נותנים שיר ושבח והודאה לבוּרָא יתעלה שמו בסוד (משלי טז, ד) כל פעל ה' למענהו. למעלה מהם השיר והשבח העולה מהנשמות אשר הם בעולם הזה, אשר הם תוך הבשר, והוא מונעם מהכיר ה', והם מתעצמים לאהב ה' ולשבחו ולהודות לאמארו, זה עליון וחשוק אצל הבוּרָא למעלה מהכל, וכמו שמבארים הדברים בהרחבה בספר הזהר, גם בדבריהם ז"ל".

"ולזה נתחכם משה ורצה ה' בדבר שהוא חפץ בו (כפי שיש דברים שהקב"ה שונא, כפי שאמר בלעם: "אלוקיהם של אלו שונא זימה", כך יש דברים שהוא אוהב. הוא אוהב נשמה שנמצאת בתוך החושך ומשבת אותו משם), ואמר "אלקי הרוחות לכל בשר", שאתה חפץ שאלקותך תהיה לרוחות בזמן שהם בבשר, ואם אתה ממיתם אתה חסר רצון זה, ואין נכון להגביר הדינים שיוסבבו הפסד קבלת אלוקותך לרוחות שבבשר שהוא רום תכלית חשקך!"

דבר הוא שצריך חיזוק תמידי, כי האדם עלול לשכוח אותו. היסוד הוא שכאשר האדם נמצא במצוקה גשמית או רוחנית ומשתמש בכך לומר: 'היה מה שיהיה, אני הולך לשיר להקב"ה...' הקב"ה יורד עם הפמליא של מעלה לשמוע את שירתו. הוא אומר: זה שהוא יכול לומר "טוב ה' לכל ורחמי על כל מעשיו" מתוך מצבו, זה שהוא יכול לומר 'נשמת' אחרי שעבר עליו שבוע קשה ולהודות לה' על אלה אלפי אלפים ויריבי רבבות פעמים הטובות ניסים ונפלאות. האדם אומר כך: 'ניסים ונפלאות בוודאי היו. האם הם היו טובות בשבילי? אני מאמין שכן!' וכיון שהוא נותן על כך הודאה להקב"ה, הוא עושה לו נחת רוח גדולה בזה!

משל

בבית אהרן מביא משל במלך שהיתה לו ציפור שיוצעת לשיר והשתעשע בה. באו עבדיו ואמרו לו: 'מה אתה משתעשע איתה, אנו יודעים לשיר הרבה יותר טוב ממנה'. השיב להם המלך: 'כשאדם שר - אין זה חכמה. כשציפור שרה - זו חכמה גדולה. משתעשע אני עם הציפור בגלל החידוש שבדבר!'

הבנה למעשה

הנמשל הוא שהקב"ה משתעשע ביותר בשירתו של בשר ודם השרוי במצוקה, ואומר למלאכיהם: 'חזו בני חביבי דמשתבחין בצערא דלהון'.

וכשהאדם מתעלם מצעריו ואומר שירה להקב"ה, עוד לפני שהוא מרגיש תענוג (כי כשהוא מרגיש תענוג, זה כבר לא באותה דרגה...) הוא אומר לעצמו: 'אף שאינני מרגיש, אני מאמין שזה טוב, וכמה שכואב לי וצובט לי ולחוץ לי, אני הולך לומר מזמור לתודה, שוב פעם ושוב פעם. יש ענין לומר י"ג פעמים? אני הולך לומר י"ג פעמים...' אכן מפני מה יש ענין לומר י"ג פעמים? פשוט מאוד, כי בפעם הראשונה זה עדיין לא חודר פנימה. הפעם הראשונה היא רק כלי לפעם השנייה, והשנייה שלישית, וכן הלאה.

לשיר שירה מתוך כאב, הוא חידוש. ידועים דברי השרף מקאצק זיע"א על מה דאיתא בסנהדרין (ב, ב) בענין נבוכדנצר הרשע: "אמר רבי יצחק, יוצק זהב רותח לתוך פיו של אותו רשע, שאלמלא בא מלאך וסטרו על פיו, ביקש לגנות כל שירות ותשבחות שאמר דוד בספר תהלים". לכאורה יש לשאול: מדוע בא המלאך וסטרו? וכי מפני שהוא גוי אסור לו לומר שירות ותשבחות להקב"ה? אמר על כך השרף מקאצק: המלאך לא בא לעכב בעדו מלומר שירה, אלא כך נתכוון לומר לו: וכי חכמה היא לומר שירה כשהכל הולך כשורה? קח לך סטירה, הבה ונראה אם תמשיך בשירתך. דוד המלך אומר שירה גם כשהוא מקבל סטירה מצלצלת וגם כשהוא מתגלגל מכל המדרגות, הבה ונראה מה אתך!

ובכן, כשיש לו לאדם הזדמנות כזאת, והלא לכל אחד מאתנו יש אין-ספור הזדמנויות כאלה. לא תמיד מדובר במצב כל-כך מתוח, אבל מדובר עכ"פ במצב של חושך. צריכים אנו להיזכר כל פעם ביסוד הזה, ולחנך בזה הן את עצמנו והן בני ביתנו. עלינו לומר: 'זה לא תלוי במה שמרגישים, אלא במה שעושים. אם האדם עושה, הקב"ה מאיר לו פנים!'

מעשה

ידוע שהרה"ק רבי צבי הירש מרימינוב זיע"א היו לו ח"י בנים, ואת כולם שיכל בחייו. סיפר הגה"צ רבי משה דוב וויינבערגער זצ"ל אב"ד פאיע שה"ייטב לב' זיע"א אחרי נישואיו בעודו רב בסטראפקוב, נסע פעם לנחם את הרצ"ה על פטירת אחד מבניו. כשנכנס ביקש הרצ"ה שיגישו לו כסא, ואז אמר: "אברך! אני רוצה לספר לך סיפור".

מעשה בתוך מעשה

מעשה בפריץ אשר היו לו כמה וכמה בתי מזיגה שהיו מוכרים לאחרים, שנסע פעם בדרך בכרכרתו ההדורה והציץ מהחלון, והנה ראה יהודי צועד בצד הרחוב ושקו על שכמו ומגרנו בוקעות אנחות כבדות. עצר את הכרכרה וביקש מהיהודי לעלות.

היהודי עלה והפריץ התחיל לתהות על קנקנו - "מאין אתה? ממה אתה חי? מה אתה עושה לפרנסתך?" וראה הפריץ שאין לו שום מקור פרנסה ואף לא לחם לאכול. נכמרו עליו רחמיו ואמר לו: "אתן לך אחד מבתי המזיגה שלי, תמכור שם יי"ש לעוברים ולשבים, ואת הכסף תיקח לך!"

היהודי סבר וקיבל, נכנס לבית המזיגה, ומזלו האיר לו, ועד מהרה נהפך לעשיר גדול. באחד הימים קרא לו הפריץ ואמר לו: "אני רוצה להוציא ממך את בית המזיגה". ונימק: "שעתו ראיני שאין לך מה לאכול ועורך נצמד לבשרך, לכן נתתי לך את בית המזיגה שלי בחינם, אך כעת שהתעשרת, מדוע תחזיק בבית המזיגה שלי בחינם? קח את הכסף ומצוא לך עסק אחר!"

הבנה למעשה בתוך מעשה

אמר הרצ"ה לייטב לב: "הבה ונתבונן! האם היהודי בא בטענות על הפריץ? הרי הוא זה שנתן לו את בית המזיגה ועל ידו נתעשר, ואף שעכשיו הפריץ חוזר ומוציאו מידו, אין לו מה להתרעם עליו, כי הוא מבין שהוא זה שעזר לו להתעשר ועכשיו הוא אומר לו: "קום עמוד לבדך על רגליך!"

הבנה למעשה

"אברך!" - סיים הרצ"ה - "ה' נתן ה' לקח" - הוא נתן לי עוד ועוד, הוא נתן לי מדרגות, הוא נתן לי הצלחות, ועכשיו הוא רוצה לראות אם אני כבר יכול לעמוד על הרגליים!"

והתלהב מזה הרצ"ה כל-כך, עד שנעמד על רגליו והתחיל לרקוד. ה"ייטב לב' אמר: הוא רקד בכל כוחו כשהוא עם הגרביים לבד (כי היה בימי האבלות האסורים בנעילת הסנדל).

הרי ידוע שמרש"י במסכת סוכה מוכח שבימי האבלות אין האדם צריך להיות בעצבות. אם האדם שרוי אז בעצבות, זו בגלל החלטה אישית שלו. על פי תורה אין שום ענין להיות אז בעצבות. אנו אמנם מבינים אותו היטב, אבל אין לזה ציווי.

לענייננו, אם יש דבר שמסב תענוג להקב"ה יותר מהתענוג שהוא מקבל מעבודת המלאכים, יש לזה משמעות גדלה לגבי התעלות האדם. המשמעות היא שעבודה זו שהאדם עושה היא עבודה הגדולה מעבודת המלאכים, ואם כן היא מותרת רשום אדיר על האדם, ויש לזה כח עצום לסייע לו להתקדם הלאה. זה פותח לו את השערים לתורה וגורם לו להיות פרה ורבה ולהשכיל מה יש לו לעשות בחייו. הן כך אנו יודעים ששמחת האדם אף גם במצוקתו יכולה להמשיך לו רפואה, ואף הרופאים מעידים על כך, ואם כך הוא לגבי רפואת הגוף, בוודאי שהוא כך לגבי כל סוג רפואת הנפש שהאדם צריך. וכבר אמרו דורשי רשומות על הפסוק "כי בשמחה תצאו" - שהאדם יכול לצאת מכל המצוקות והמצרים על-ידי השמחה בכל מצב.

אחת מהמתנות הנפלאות ביותר היא שהאדם יכול לתת לבני ביתו. לא על-ידי שיכריח אותם לשמוח במצוקותיהם, אלא על-ידי שיתנהג כך הוא במצוקותיו. כשיראו בני ביתו כי נפל עליו דבר קשה שזעזע אותו, וכעבור כמה רגעים, התנער ואמר: 'הולכים עכשיו לשיר לרשב"ע, נשתה לחיים ונצא ברכידה!' זה יחנך אותם להתנהג כן אף הם יאיר בהם אמונה לדורות!

המשך דבר העוזר

העשיר החליט לנסות את החיט. הוא זרק לחצרו שקית עם 99 מטבעות זהב. החיט מצא את השקית ושם מאד, אבל אז התחיל לספר. "חסר מטבע אחד למאה עגל!" חשב. מאותו רגע, החיט הפסיק לשיר. הוא התחיל לעבד בפרה, לחסד בכל שקל, להסתפל על השכן העשיר בקנאה ורק לרדף אחרי המטבע המשלים ל-100.

הקנאה היא ההפך הגמור מהבטחון. בטחון הוא הידיעה שמה שיש לי - יגיע אלי, ומה שלא - איני זקוק לו. אהרן הכהן, בעמדו אל מול המנוחה, מלמד אותנו שאפשר לחיות ללא קנאה, בשמחה עבור הזולת. זהו הלב הטהור שמאפשר לנו ללכת ברגש לפני הבורא, ללא 'המשקל העודף' של הממון והתאוה.

קרח - תוכן ענייני הפרשה

- א. מחלקת קרח ועדתו ודתו ואבירם, (און בן פלת לבסוף נצל מהמחלקת) ו-250 הנשיאים - כנגד משה רבנו ואהרן הכהן.
- ב. משה מתפלל, מנסה לעשות שלום, וכשלא הסכימו, הציג נסיון לבחירת כהן גדול חדש למחרת, על ידי שניבאו כלם מחתות עם קטרת, ומתוכם ה' יבחר את הכהן הגדול (ומי שלא ראוי לכך, ימות - לגל העברה החמורה).
- ג. קרח ו-250 הנשיאים מקריבים מחתות עם קטרת ואש במזבח הפנימי, ועם ישראל באו לראות מי יבחר, והיתה גזרת כליה על כל עם ישראל, ומשה התפלל שיענש רק קרח ולא שאר כל בני ישראל.
- ד. ה' צוה שכלם יתרחקו ממקום קרח, עדתו ואהליהם, ומשה הלך שוב לנסות לעשות שלום, ולא הסכימו.
- ה. אחר כך מתנה משה לבני ישראל, שאם יבלעו קרח ועדתו באדמה, הדבר יעיד שנבואת משה אמת וכי ה' הוא שצוה אותו למנות את אהרן לכהן גדול ואם לא - אז לא ה' שלחני. הענש - נבקעה האדמה, ונבלעו בה קרח, עדתו, ודון ואבירם, כל משפחותיהם וכל רכושם. ובמקביל - 250 הנשיאים שהקטירו את הקטרת, נשרפו באש.
- ו. צווי ה' לצפות את מזבח העולה במחתות השורפים, זכרון למארע הנורא.
- ז. אסור עשית מחלקת, והאסור לחלק על הכהנה.
- ח. תלונת בני ישראל על שנענשו קרח ועדתו, מיד התחילה מגפה, בה מתו 14,700 איש. אהרן הקטיר קטרת ועמד בין החיים לבין המתים, ותעצר המגפה.
- ט. השקטת המחלקת על ידי הנחת מטות נשיאי השבטים בקדש הקדשים, ורק משה אהרן פרח והוציא פרי - ראיה נוספת לבחירתו של אהרן לכהן גדול.
- י. תפקיד הלויים: לשמר שלא יכנס זר למשכן.
- יא. כ"ד מתנות כהנה הנאכלות במקדש: בשר חטאת בהמה, וחסאת העוף, אשם ודאי, ותלוי, שלמי צבור, ושתתי הלחם (בשביעות), לחם הפנים, ומתת המנחות, ומנחת העמר, ולג שמן של מצרע.
- הנאכלות בירושלים: בכור, בכורים, המורם מתודה, איל נזיר ושלמים, עורות קדשי קדשים נתנים לכהנים.
- בכל ארץ ישראל: תרומה, חלה, בכורים, ראשית הגז, זרוע לחיים וקבה, פדיון הבן, פדיון פטר חמור, ופדיון ארבעה, ותרומים, ונגזל הגר.

דבר העוזר

בפרשת קרח התורה מספרת על בעל המחלקת הראשון שהיה בעם ישראל ועל הענש הגדול במיתה המשנה שנענשו שם אפלו יונקי שדים, והזהרנו בלאו מיוחד ולא תהיה קלח ועדתו. ופיתחת הפרשה: "ויקח קרח... ויקהלו על משה ועל אהרן". וברש"י: לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהנה.

וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זו? עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יצאה ממנו - שמואל ששקול כמשה ואהרן, אמר בשבילו אני נמלט (נצל), וכ"ד משמרות עומדות לבני בניו כלם מתנבאים ברוח הקדש וכו', אמר, אפשר כל הגדלה הזאת תצא ממני ואני אדם? לכן נשתתף לבא לאותה חלקה (מחלקת), ששמע מפי משה שכלם אובדים ואחד נמלט (נצל), אשר יבחר ה' הוא הקדוש - טעה ותלה בעצמו, ולא ראה יפה לפי שבניו עשו תשובה ומשה היה רואה (רש"י על פי מדרש תנחומא).

ומה ראה קרח לחלק עם משה? נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עזיאל שמנהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור (בהוראה של ה' יתברך).

מבארים לנו חז"ל, מה היה הגורם להביא את קרח למחלקת עם משה? זו הקנאה. ועדין יש לתמה, והיא הגיע קרח לכזו קנאה עמקה שתביאהו עד כדי לכפר במשה, והלא אנו רואים בעלי קנאה בכל דור ודור, ואין מגיעים לכאלו תוצאות חמורות עד כדי לכפר בתורה ובמשה, וכמו שאמרו חז"ל (ירושלמי סנהדרין פרק חלק הלכה א'): קרח - מין היה, כפר בתורה מן השמים ובנבואת משה רבנו.

המשנה באבות (ג, כ"א) אומרת: "הקנאה והתאוה והכבוד, מוציאים את האדם מן העולם". האדם מקנא במה ששונה לו, אדם שיקר אצלו הממון מקנא הוא בבעלי הממון, כיון שהממון תופס אצלו ערך חשוב.

אדם ששואף לכבוד, יקנא באנשים בעלי מעמד שיש להם כבוד גדול, כיון שהכבוד אצלו ערך חשוב.

וכן בשאר התאוות והחשקים של ענייני העולם - יקנא האדם באחרים במה שנפשו חושקת.

כמו כן האוהב תורה ודבק בחכמתה, יקנא בבעלי תורה, ואדרבא ככל שעסק התורה והא חשוב אצלו, כן תגדל אצלו הקנאה בבעלי תורה וחכמה.

הקנאה נובעת מהתחושה ש"חסר לי" ושלשני "יש יותר מדי". רבי נחמן מברסלב אומר, קנאה היא הפוך האמונה. למה? כי מאמין אמתי יודע שכל מה שיש לחברו נקצב לו במדיק מאת השם, וזה לא גורע ממנו דבר.

הקנאה מעוררת: היא גורמת לאדם להפסיק לראות את הטוב שלו ולהתמקד רק בחסר.

מספר על חיט עני שהיה חי בשמחה גדולה עם משפחתו. כל ערב היה שר ורוקד על כך שיש לו פת לחם. שכן שלו, עשיר וקנאי, לא יכול היה לסבל את השמחה הזו. הוא אמר לעצמו: "איך יכול להיות שלי יש הכל ואני לא שמח, והוא שאין לו כלום - מאשר?"...

"וּמְדוּעַ תִּתְנֶשְׂאוּ... (ט"ז, ג') - בְּכָל מִדָּה שְׂאֵדָם

הַגִּיעַ בָּהּ לְשִׁלְמוֹת, בְּמִדָּה זוֹ חוֹשְׁדִים בּוֹ

מוֹבָא בְּשִׁפְתֵי אִמְת' בְּשֵׁם הַרְבֵּי רַבִּי בּוֹנָם זצ"ל: עַל מֹשֶׁה רַבִּינוּ הַתּוֹרָה הַעֲיָדָה שֶׁהִיא עֵנּוּ מִכָּל אָדָם, וְחֻשְׁדּוֹ אוֹתוֹ בְּמִדַּת הַגָּאוּן, מִשּׁוּם שֶׁבְּכָל מִדָּה שְׂאֵדָם הַגִּיעַ בָּהּ לְשִׁלְמוֹת - דּוֹקָא בְּמִדָּה זֹאת חוֹשְׁדִין אוֹתוֹ. שְׁמִי שְׂרָחוּק מִתְכוּנָה וּמִדָּה, אֵינוּ יוֹדֵעַ לְהִזְהֵר מִסִּימָן חִיצוֹנִי הַנֶּאֱרָא כְּהוֹכָחָה לְתִכּוּנָה זוֹ, כְּאֵדָם וְחוּהָ לִפְנֵי הַחֲטָא שֶׁכְּתוּב עֲלֵיהֶם שֶׁהֵיוּ עֲרוּמִים וְלֹא יִתְבוּשְׁשׁוּ, וְאִמְרוּ (קְדוּשִׁין פ"א): יֵצֵר אֱלֹבֶשֶׁה וְלִכְךָ בּוֹשָׁה לַעֲמֹד עֵרוֹם לִפְנֵינוּ.

מַעֲיִן זֶה מוֹבָא בְּגִמְרָא (בְּבֵא בְּתָרָא נ"ח) רַבִּי בְּנָאָה קָבַל רְשׁוּת מֵאַבְרָהָם אֲבִינוּ לְהַכְנִס לְמַעֲרַת הַמִּכְפֶּלָה, מִשּׁוּם שֶׁרַבִּי בְּנָאָה יָדַע שֶׁבְּעוֹלָם הָהוּא אֵין יֵצֵר הָרַע, וְלֹא יִתְפַּלֵּא שְׂאֵבְרָהֶם וְשִׁרָהּ יִשְׁנוּ יַחַד, כְּלוּמַר שֶׁאֵין יֵצֵר הָרַע בְּעוֹלָם הַבָּא וְלִכְךָ אֵין בּוֹשָׁה, וְכֵן מַצִּינוּ בְּיַעֲקֹב אֲבִינוּ שֶׁהִגִּיעַ לְדִרְגָּה כַּה גְבוּהָה בְּצִנְיָעוּת, שֶׁלֹּא רָאָה קָרִי מִלְּמִיו (יְבָמוֹת ע"ו), לִכֵּן לֹא הִתְבַּיֵּשׁ וְנָשַׁק לְרַחֵל (בְּרֵאשִׁית כ"ט, י"א) וְאִנְשֵׁי הַמָּקוֹם רָנְנוּ עָלָיו (בְּמִדְרַשׁ בְּרֵאשִׁית רַבָּה פֶּרֶשֶׁה ע' אוֹת י"ב). וְכֵן אָמַר 'הִבֵּה אֶת אִשְׁתִּי וְאֵבּוֹא אֵלֶיהָ' (שֵׁם כ"ט, כ"א), מִשּׁוּם שֶׁוּפְרִיָּה (י"פ) שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ מַעֲיִן שׁוּפְרִיָּה (י"פ) שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן (בְּבֵא מִצְעֵא פ"ד. וְעַיֵן עוֹד בְּזִלְקוּט שְׁמַעוֹנִי בְּרֵאשִׁית רַמְז' ט"ו), כְּלוּמַר יַעֲקֹב אֲבִינוּ הָיָה בְּדִרְגָּה שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן קֹדֶם הַחֲטָא שֶׁלֹּא הִתְבַּיֵּשׁ. מַעֲיִן זֶה מַצִּינוּ בְּגִמְרָא (בְּבֵא בְּתָרָא צ"א): רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: זוֹכְרֵי שְׁנֵעָרִים וְנִעְרוֹת בְּנֵי שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה, שֶׁבַע עֶשְׂרֵה, טִילוּ וְלֹא חָטְאוּ. כְּלוּמַר, מִשּׁוּם שֶׁהֵיוּ רְחוּקִים מִעֲרִיּוֹת לֹא נִזְהָרוּ לְטִיל בִּיחָד.

וְכֵן בְּגִמְרָא (פְּתוּבוֹת י"ז) רַב אָחָא הִרְכִּיב אֶת הַכֶּלֶה עַל הַכֶּתֶּפִים וּמִרְקָד, אָמְרוּ לוֹ רַבְּנָן: אִם גַּם אֲנִי נַעֲשֶׂה כֵךְ? אָמַר לָהֶם: אִם הִיא דוֹמָה לָכֶם כְּקוֹרָה - מֵתָר לָכֶם, אִם לֹא - אֲסוּר לָכֶם. הֵינּוּ מִי שְׁמִיגִיעַ לְדִרְגָּה גְבוּהָה בְּקִיּוֹם אֵיזוֹ מִצְוָה - אֵינוּ חָשׁ לְהִזְהֵר מִמֶּנָּה, וּמִמִּילָא אֵינוּ יוֹדֵעַ לְהִזְהֵר מִפְּנֵי לְזוֹת שְׁפָתֵים - וְחוֹשְׁדִין בּוֹ.

לִפְנֵי זֶה מוֹבָן מֵה שְׂאִמְרוּ בְּגִמְרָא (סוּטָה מ"ט): מִשְׁמַת רַבִּי בְּטָלָה עֲנוּהָ. אָמַר לֵה רַב יוֹסֵף לְתַנָּא: לֹא תִתְּנִי עֲנוּהָ, דְּאִיכָּא אֲנָא, וּפְרַשׁ רַשִׁי: שְׂאִנִּי עֲנוּתוֹ. וְקִשָּׁה אֵיזוּהִי עֲנוּהָ הִיא זֹאת, שֶׁמִּכְרִיז עַל עֲצָמֵי שֶׁהוּא עֵנּוּ? אֵלֹא שֶׁהוּא הִיא עֵנּוּ גָדוֹל וּמִשְׁלָם, לִכֵּן לֹא צָרִיךְ לְהִזְהֵר מִבִּטּוּי זֶה.

אוֹמְרִים בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵף רֵאזִין ז"ל (הַרוֹגוּצ'וֹבֶר): בִּירוּשְׁלַיִם מוֹבָא שֶׁהִיא עֵנּוּ גָדוֹל בְּשֵׁם 'אֲנָא', עָלָיו אָמַר רַב יוֹסֵף, אִיכָּא 'אֲנָא'.

[אִמְרוּ שְׁמַאי]

"וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו" (ט"ז, ד')

וּבִתְרִגוֹם יוֹנָתָן בֶּן עֲזִיזָאל כְּתַב: מֹשֶׁה שָׁמַע שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶם קִנָּא אֶת אִשְׁתּוֹ מִמֹּשֶׁה, 'וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו' - מִבּוֹשָׁה, כְּפִי שְׂאִמְרוּ בְּגִמְרָא (סִנְהֶדְרִין ק"ו). שֶׁשָּׁמַע שֶׁחֻשְׁדוֹהוּ מֵאִשְׁתִּי אִישׁ.

יוֹצֵא שְׁנִפִּילַת אִפִּים זֹאת הִיא עַל עֲלֻבוֹנוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְרַבְּנּוּ בְּחַיִּי מִפְּרֵשׁ שְׁנִפִּילַת אִפִּים שֶׁל מֹשֶׁה הִיא עַל עֲלֻבוֹנוֹ שֶׁל אֶהְרֹן, כְּפִי שֶׁכְּתוּב 'וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו' לְשׁוֹן יַחֲדָה, וְלֹא כְּתוּב 'וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם'. מִשּׁוּם שֶׁאֶהְרֹן בְּעֲנוּתָנוֹתָיו לֹא חָס עַל כְּבוֹדוֹ - שֶׁהֵם חָלְקוּ עַל כְּהֻנָּתוֹ, אֲבָל מֹשֶׁה רָאָה עֲלֻבוֹן אֲחִיו וְחָס עַל כְּבוֹדוֹ, לִפְיָכֵךְ נָפַל עַל פָּנָיו הוּא לְבָדוּ. וְאוּלַּי בְּנִפִּילַת אִפִּים זֹאת הֵעֲנִישׁ מֹשֶׁה לְקַרְח וְלִכֵּל עֲדָתוֹ, וּמִכָּאֵן לְמַד רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל שֶׁהֵעֲנִישׁ לְרַבֵּן גְּמִלְיָאֵל בְּנִפִּילַת אִפִּים (בְּבֵא מִצְעֵא נ"ט). יוֹצֵא לִפְנֵי פְרוּשׁוֹ שֶׁל רַבְּנּוּ בְּחַיִּי שֶׁמֹּשֶׁה תִּבַּע אֶת עֲלֻבוֹנוֹ שֶׁל אֶהְרֹן וְנָפַל עַל אִפּוֹ לְהַעֲנִישׁ אֶת קַרְח וְאִנְשָׁיו.

וּלְפִי פְרוּשׁ הַתְּרִגוֹם יוֹנָתָן בֶּן עֲזִיזָאל וְהַגִּמְרָא מֹשֶׁה נָפַל עַל אִפּוֹ עַל עֲלֻבוֹן שְׁלוֹ. וְזֶה דוֹמָה לְנִפִּילַת אִפִּים שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל כְּפִי שְׁמוּבָא בְּגִמְרָא שֵׁם, שֶׁרַבֵּן גְּמִלְיָאֵל פָּגַע בְּכְבוֹדוֹ שֶׁל רַבִּי

אֱלִיעֶזֶר, כְּדִי שֶׁלֹּא יִרְבוּ מִחֲלַקַּת בִּישְׂרָאֵל, וְקִבְּעוּ אֶת הַהֲלָכָה לִפְנֵי הָרַב. בְּכָל זֹאת רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל הִיא שְׂרוּי בְּצַעֲרָה.

לִכֵּן אִשְׁתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל שֶׁהִיא אֲחוּתוֹ שֶׁל רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל, לֹא נִתְּנָה לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר לִפְלַע עַל אִפּוֹ.

וּפַעַם אַחַת שֶׁלֹּא נִזְהָרָה מִסְפִּיק וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל נָפַל עַל אִפּוֹ, מִיָּד אָמְרָה לוֹ: הֲרַגְתָּ אֶת אֲחִי רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל, וְכֵךְ הִיא. שְׂאֵלוֹ אוֹתָהּ: מִנֵּין יָדַעְתָּ? וְעֲנָתָה וְאָמְרָה: כֵּךְ מְקוּבְּלִנִי מִבֵּית אָבִי אֲבָא מִבֵּית דּוֹד, כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלִים חוּץ מִשְׁעָרֵי אוֹנָאָה, פֶּרֶשׁ רַשִׁי: לִפְנֵי שֶׁצָּעַר הָלַב הוּא וְקָרוֹב לְהוֹרִיד דְּמָעוֹת. שְׁמִי שְׁנוּפֵל עַל אִפּוֹ בְּתַפְלָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל תְּפִלָּתוֹ מִיָּד. לִכֵּן כְּשֶׁמֹּשֶׁה נָפַל עַל אִפּוֹ - קָרַח וְעֲדָתוֹ נִעְנְשׁוּ. [אִמְרוּ שְׁמַאי]

"וַיִּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל ה' אֵל תִּפְּן אֵל

מִנְחָתָם... (ט"ז, ט"ו) - הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּאוּהָ

לְתַפְלָתוֹ שֶׁל צְדִיקִים

רַבִּי זִידֵל אֶפְשָׁטִין הֵבִיא בְּסִפְרוֹ 'הַעֲרוֹת' רַעֲיוֹן מוֹסְרֵי מֵאֲלָף: בְּמִדְרַשׁ (בְּמִדְבַּר רַבָּה י"ח, ד) מְבֹאָר שְׂאִחַר שֶׁגָּלְחוּ אֶת קַרְח, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (ח, ז) 'וְהַעֲבִירוּ תַעֲרָה עַל כָּל בְּשָׂרָם', הַתְּחִיל קַרְח מִחֲזֵר אַחֲרֵי כָּל יִשְׂרָאֵל וְלֹא הָיוּ מִכִּירִים אוֹתוֹ (מִשּׁוּם שֶׁהִיא מְגֻלָּה). אָמְרוּ לוֹ: מִי עָשָׂה לָךְ כֵּן? אָמַר לָהֶם: מֹשֶׁה עָשָׂה לִי כֵן וְלֹא עוֹד אֵלֹא נִטְלֵנִי בְּיָדִי וּבְרָגְלִי וְהָיוּ מְנִיפִין אוֹתִי וְאוֹמְרִים לִי 'הֲרִי אֶתָּה טְהוֹר', וְהֵבִיא אֶת אֶהְרֹן אֲחִיו וְקִשְׁטוּ כָכֶלָה, וְהוֹשִׁיבוּ בְּאֶהֱל מוֹעֵד. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כָּנַס קַרְח עֲדָתוֹ וְאָמַר לָהֶם: הֲרַבִּיתֶם עָלֵינוּ מִשָּׂא יוֹתֵר מִשְׁעַבְדּוֹ מִצְרַיִם, טוֹב לָנוּ תַּחַת מִצְרַיִם מִתַּחַת יְדֵיכֶם. וּבִקְשׁוּ לְסַלְקוֹ לְמֹשֶׁה.

רוֹאִים שֶׁמִּשּׁוּם שֶׁנִּכְנַס לְמִחֲלַקַּת נִתְדַּרְדֵּר עַד לִיצְנוּת, פִּקְפוּק וְזִלְזוּל בְּמִצְוֹת ה' וּבִדְבָרֵי נְבִיאֵי מֹשֶׁה. וּמֹשֶׁה מַצִּיעַ לְקַרְח לַעֲשׂוֹת נִסְיוֹן (ט"ז, י"ז) 'זֹאת עֲשׂוּ קָחוּ לָכֶם מִחֲתוֹת קַרְח וְכָל עֲדָתוֹ וְתִנּוּ בָּהֶם אֵשׁ וְשִׁימוּ עֲלֵיהֶם קִטְרֶת לִפְנֵי ה' מִחֵר וְהִיא הָאִשׁ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' הוּא הַקְדוּשׁ'. וּמֹשֶׁה פוֹנֶה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבִקְשָׁה וְתַפְלָה (ט"ז, ט"ו) 'אֵל תִּפְּן אֵל מִנְחָתָם', וְלִכְאוּרָה מֵה מְקוֹם עֵתָה וּבְמִצְבָּה זֶה לַעֲמֹד בְּתַפְלָה, הֲרִי הֵמָּה קָמוּ לְחַלֵּק וּלְעָרֵר עַל דְּבַר ה' וּבְמִבְחָן זֶה יֵרָאוּ מִי צוּדֵק. הָאֵם מֹשֶׁה וְתוֹרָתוֹ אִמְתָּ אוֹ חֵס וְשְׁלוֹם לֹא, אִם כֵּן הָאֵם יֵשׁ צַד שֶׁתַּפְלַת עֲדָת קַרְח וּמִנְחָתָם תִּתְקַבֵּל? אָמַר רַבִּי יְרוּחָם מִמִּיר זצ"ל בְּשֵׁם הַסֵּבֵא מְקָלָם: מֹשֶׁה רַבִּינוּ יָדַע מֵה עֶרְכָּה שֶׁל תַּפְלָה, וְכִפִּי שֶׁמַּצִּינוּ בְּתַהֲלִים (קמ"ה) 'קָרוֹב ה' לְכָל קָרְאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאִמְתָּ' - 'כָּל קוֹרְאִיו' - אֶפְלוּ שֶׁל אָדָם רָשָׁע וּמִשְׁחָת, אִם רַק הוּא בְּאִמְתָּ. וְאֶפְלוּ אִם יִהְיֶה בְּזֶה אֲשׁוּר לְהַשְׁקָפָתוֹ הַכִּפְרִינִית וּבִטּוּל הָאֱמוּנָה, בְּכָל זֹאת חֲשֵׁשׁ מֹשֶׁה שְׂמָא יְקַבֵּל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תַּפְלָתָם, לִכֵּן הַתַּפְלָל וּבִקְשׁ 'אֵל תִּפְּן אֵל מִנְחָתָם'.

מִכָּאֵן לְמַדִּים עַד כְּמָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ תַּפְלָה וּמִצְפָּה וּמִמִּתֵּן לְתַפְלָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּמִצְבָּה. וּמִזֶּה אֲנִי נִלְמַד כְּמָה גָדוֹל כּוֹחַנוּ בְּתַפְלָה, וּבִפְרָט תַּפְלָה עַל רֻחְנִיּוֹת, לוֹ יָדַעְנוּ אֵיזָה כַּח יֵשׁ בְּיָדֵינוּ, כָּל עוֹלָמֵנוּ הִיא נִרְאָה אַחֲרָת, כְּמָה צְרוּת וְצַעֲרֵי יְכוּלִים הֵינּוּ לְמוֹנֵעַ בְּתַפְלָה, וְכְּתוּב בְּגִמְרָא (יְבָמוֹת ס"ד) אָמַר רַבִּי: יִצְחָק מִפְּנֵי מָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ עֲקוּרִים - מִפְּנֵי שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּאוּהָ לְתַפְלָתוֹ שֶׁל צְדִיקִים.

רוֹאִים שֶׁלֹּא כְמוֹ שְׂאִנּוּ חוֹשְׁבִים, שִׁישׁ צָרָה וְלִכֵּן צָרִיךְ לְהַתְפַּלֵּל, רַק רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּתְפַּלֵּל וְלִכֵּן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵבִיא הַצָּרָה. וְנִזְכֵּר הֵיכָן שִׁישׁ אֶת הַצָּרָה שֵׁם יֵשׁ אֶת הַהֲצָלָה, וְכִפִּי שְׂאִנּוּ אוֹמְרִים בְּבְרוּךְ שְׂאִמְרֵי (בְּתַפְלַת שְׁחִרִית) 'בְּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם', רַק שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מִבְּקֵשׁ שֶׁנִּתְפַּלֵּל אֵלָיו.

"וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל ה' אֵל תִּפֶּן אֵל מִנְחָתָם..." (ט"ז, ט"ו) - ספור מרגש

באחת הקהלות החרדיות בדרום הארץ היתה גננת שעשתה את מלאכתה במסירות רבה. היא החדירה בילדים יראת שמים ומדות טובות, אף פעלה בשקט ובצניעות, ללא קולות וברקים. היא לא הרבתה להשתמש באמצעים מודרניים, אלא היתה נאמנה לשיטות הישנות והטובות שהוכיחו את עצמן בכל הדורות. רב ההורים היו מרצים מאד מהגננת, הם עמדו על מעלותיה, הללו את הפרות המשבחים שהוציאה מתחת ידה וראו ב'שיטת העבודה' שלה מעלה גדולה ולא חסרון, אף אחד מהורים לא היה מרצה. הוא טען שגננת זו 'מהדור הישן' וצריך להחליפה בגננת צעירה שידעת להתאים את עצמה לעדן החדש' שבו אנו חיים. הוא קם ועשה מעשה - שלח מכתב למחלקת הפקוח של רשת הגנים והציג בפניהם את הענין. הממנים ברשת הגנים קבלו את טענותיו והחליטו לפטר את הגננת. השמועה עשתה לה כנפים...

אחד ההורים, אברך תלמיד חכם, התקשר לגננת כדי לאמת את הדבר, והיא אשרה שאכן קבלה מכתב פטורין מהנהלת רשת הגנים. ההורה לא השלים עם ההחלטה וגמר אמר לפעל לבטל אותה. הוא טען כי לא יתכן שהמעלה שלה תהפך לחסרון, אף בטרם ינקט בצעד מעשי - הוא בקש מהגננת להציג בפניו את עמדתה, איך היא רואה את כל התמונה והאם יש לה מה להשיב כנגד טענותיו של אותו הורה.

בתגובה, אמרה הגננת: 'אני מודה ומתודה, באפן כללי אני שמה יותר דגש על התכן והמהות ופחות על הצורה, אף יחד עם זאת, בשנים האחרונות אני מתאימה את עצמי ככל יכולתי לשיטות הפעלה ולאמצעים המתקדמים'.

כאן היא הוסיפה גלוי עצוב מחייה האישיים: 'בחידשים האחרונים אנחנו מתמודדים עם מחלה קשה של בנגו. מטבע הדברים, הדבר גוזל ממני זמן וכחות נפש וגוף. אני משתדלת מאוד שהילדים בגן לא יחשבו בכך, אף אני רק גן אדם, לא מלאך. לכן בזמן האחרון אני מקדישה פחות זמן לעבודות ולהפעלות למיניהן, אני מעדיפה להקדיש את הזמן ואת הכוחות שלי לחנוך ילדי הגן. אני שמה דגש על תפלה, יראת שמים ומדות טובות'...

האב הזדעזע לשמע על ההתמודדות האישית שמלווה את הגננת והחליט לפעל באפן מעשי לבטול הפטורין. הוא פנה לרשת הגנים ובקש לשוחח עם הממנים, ובתגובה נאמר לו כי עליו לשלח מכתב בו יציג את עמדתו והוא יעבר לגורמים המסמכים. אף הוא לא הסתפק בכך. נודע לו כי בעוד כמה ימים תערך בירושלים אספת מנהלים ומפקחים של רשת הגנים. כשהגיע היום נסע האברך מן העיר הדרומית לירושלים ונכנס למשרדי רשת הגנים. הוא פנה למזכיר ובקש רשות להכנס לאספה ולומר את דבריו בפני הנוכחים. המזכיר דחה את דבריו בגמוק שזהו כנוס פנימי, אף הוא התעקש: 'באתי במיוחד מדרום הארץ, תנו לי לדבר חמש דקות, לא יותר'... המזכיר ראה את התעקשותו של האברך ונכנע, אף התירה בו: 'חמש דקות על השעון, לא יותר'...

הוא נכנס לחדר האספות ובקש את רשות הדבור. 'ברשותכם, אפתח בספור: פעם נסע רבי שבתי יודלביץ זצ"ל לארצות הברית כדי לאסוף כסף למטרה קדושה. הוא הגיע לבית הכנסת של אחת הקהלות היהודיות העשירות ובקש לדבר בפני הצבור, אף הגבאי סרב: 'האנשים כאן עסוקים מאד, אין להם זמן לשמע דרשות ארכות'. 'בבקשה, תנו לי לדבר, באתי במיוחד מארץ ישראל', הפציר בו רבי שבתי, והגבאי נעתר:

'בסדר, נתן לך חמש דקות. אבל אנחנו מבקשים ממך שלא לחרג מהזמן'... אמר להם רבי שבתי: 'רבותי, אני רוצה לספר לכם ספור נורא שהתחולל בשמים: בגיהנום ישבה קבוצה גדולה של יהודים עשירים והתיסרו בחם הלוחט ששרר שם... מחצה דקה הפרדה בין גיהנום לגן עדן. בעודם מתיסרים ביסורי הגיהנום, הם שמעו מעבר למחצה קולות עולצים של הצדיקים אשר התענגו על למוד התורה.

אמרו יושבי הגיהנום: 'לא יתכן כדבר הזה! כל חיינו היינו רגילים לחיות בתנאים נוחים, בחדרים ממוזגים, ואלו הצדיקים היו רגילים לחיות בתנאים דלים ופשוטים. איך התהפכו היוצרות?! הבה נפרץ נפרץ פרצה קטנה במחצה, כדי שיכנס אלינו מושב רוח מרענן מגן עדן ויהיה לנו למשיב נפש'. אף הצדיקים שמעבר למחצה סרבו, ונמוקם עמם: 'אנחנו לא מותרים על אויר גן עדן! כל פרצה עלולה להפחית מן האויר הזה ואיננו מוכנים לכך! יושבי הגיהנום התחננו על נפשם: 'לכם יש שפע של אויר גן עדן, ואלו אנו נחנקים באויר החם של הגיהנום. לא יקרה לכם דבר אם תנדבו לנו קרטוב מן האויר שלכם, עבורנו זו תהיה הצלת חיים! אנא מכם, היכן מדת החסד שלכם!?'

רבי שבתי עצר את שטף דבורו. כל המבטים הפנו לעברו, כלם הסתקרו לדעת את המשך הספור. אף רבי שבתי עמד על הבימה ולא המשיך בדבריו. כשראה את עיניהם הפעורות של הנוכחים, אמר: 'אני מצטער מאוד, חמש הדקות שהקצבו לי הסתיימו ועלי לעמד במלתי'.

אמר לו הגבאי: 'בבקשה, תמשיך! אנחנו סקרנים, מה עלה בגורלם של יושבי הגיהנום? האם הצדיקים בגן עדן התירו להם לפרץ פרצה במחצה? אמר להם: 'אני מודה לכם שהארכתם לי את רשות הדבור. ובכן, אחרי דין ודברים הכרע שאת הפרצה במחצה שבין גן עדן לגיהנום יוצרים בעולם הזה, לא בעולם הבא. מי שחושש שמקומו יהיה בגיהנום ורוצה שלפחות תהיה איזו פרצה במחצה אשר תאפשר חדירת אויר של גן עדן לתוכי הגיהנום - יש לו אפשרות ליצר אותה כאן בעולם הזה. וכיצד יוצרים את הפרצה הזאת? על ידי שהאדם יוצר בעולם הזה קשר וחבור אל הצדיקים ולומדי התורה. וכיצד יוצרים את הקשר הזה? על ידי עזרה ותמיכה באותם תלמידי חכמים ולומדי תורה'...

רבי שבתי סים את דבריו: 'מי שזכה לתמוך בחייו בתלמידי חכמים ולומדי תורה, גם אם חלילה יירש גיהנום, לפחות יזכה שתהיה פרצה במחצה המבדילה בין גן עדן לגיהנום. דרך פרצה זו יכנס מושב רוח של אויר גן עדן, שיצנן לו מעט את אש הגיהנום. אף מי שבימי חייו לא יצר שום קשר וחבור אל לומדי התורה ולא תמוך בהם, לא יועילו כל תחנוניו בגיהנום ליצר פרצה במחצה המבדילה בינו לבין גן עדן. כמה אמלל אדם זה! אף אף אחד לא אשם לו, אין לו לבוא בטענות אלא לעצמו! האברך סים את ספורו באזני ראשי רשת הגנים, ואז הוסיף ואמר: 'גם לי הסתיימו חמש הדקות שהקצבתם לי... אני מסיים את דברי, אף דבר אחד רצוני לומר לכם: רבותי! אתם עומדים לפטר גננת צדקנית שמחדירה בילדי הגן יראת שמים ומדות טובות, וכעת היא נאלצת להתמודד עם מחלת בנה. חשבו היטב לפני שאתם עושים צעד דרסטי כל כך!'

האברך סים את דבריו והשאיר את הנוכחים בפיות פעורים... הדברים עשו את שלהם ובקבות זאת החלט לבטל את פטורין הגננת.

ההנהלה גם החליטה להעלות את משכורתה כדי להקל על מצוקתה הכלכלית עקב ההתמודדות הקשה. והכל בזכות דרשה של חמש דקות!

"אמר אל אלעזר בן אהרן הפהן וירם את המחתות מבין השרפה..." (י"ז, ב') - הנושא בעל

חברו - ספור

מִרְן הָגֵאוֹן רַבִּי אֱלֶעָזָר מִנַּחֵם מִן שָׁךְ ז"ל, ראש ישיבת פוניבז', הָיָה מְפֹלָא בְּמִדּוּתָיו. אִף שְׂרָבִים הִפְרִיחוּ מִמֶּאֱבָקָיו נֶגֶד אוֹתָם אֱלוֹ הַפּוֹגְעִים בִּיהָדוּת, עִם זֹאת הָיָה כָּלוּ לֵב. מִלֵּאָךְ עָלֵי אֲדָמוֹת. מִצַּד אֶחָד הָיָה תִּקְיָה מוֹל אֱלוֹ שְׂנֹסוֹ לִפְגַּע בַּעֲקָרֵי הַתּוֹרָה, אֲבָל בַּד בְּבַד הָיָה רָגִישׁ וְרַחֲמָן. כְּדִי לְהַמְחִישׁ אֶת תִּקְיָתוֹ נִסְפָּר (מובא ב'אוצרות יוסף'): בְּזִמָּן שָׁאֲחַד מֵרֹאשֵׁי הַמִּדִּינָה כִּהֵן בְּאֶחָד מִתַּפְקִידָיו הַבְּכִירִים, הוּא רָצָה מְאוֹד לְהַפְגִּישׁ עִם הָרֵב שָׁךְ. אִף מֵאַחֵר וְלָרֵב שָׁךְ הָיוּ טַעֲנוֹת נֶגֶדוֹ, הוּא נִמְנַע מִלְּפָגֵשׁ אוֹתוֹ.

בְּאַחַת הַפְּעָמִים הִזְדַּמָּן אוֹתוֹ הָאִישׁ לְאַרְעֵי בְּבִי בָרֵק, וְהוּא רָצָה לְנַצֵּל אֶת הַהִזְדַּמְנוֹת כְּדִי לְהִכָּנֵס לָרֵב שָׁךְ. הָיָה זֶה יוֹם שְׁלִישִׁי בְּשַׁבּוּעַ, הַיּוֹם בּוֹ הָיָה אוֹמֵר הָרֵב שָׁךְ 'שְׁעוֹר כָּלִיל' בִּישִׁיבַת פּוֹנִיבֵז' (שְׁעוֹר לְכָל בַּחוּרֵי הַיְּשִׁיבָה). אֲנָשָׁיו שֶׁל הָאִישׁ דָּפְקוּ עַל דְּלָתוֹ שֶׁל הָרֵב, וְאָמְרוּ כִּי הֵלֵךְ רוּצָה לְהִכָּנֵס אֶל הָרֵב שָׁךְ. "אָמְרוּ לוֹ", אָמַר הָרֵב שָׁךְ לְמַקְרָבָיו, "שְׂאֵנִי מִכֵּין שְׁעוֹר, וְאִין בְּאַפְשָׁרוּתִי לְקַבֵּל אֲנָשִׁים". נִסּוּ לְשַׁכְנַע אוֹתוֹ שֶׁמִּדְּבַר בְּאִישִׁיּוֹת בְּכִירָה בִּיּוֹתֵר, אֲבָל הָרֵב שָׁךְ בְּשָׁלוֹ. בְּיוֹם שְׁלִישִׁי הוּא אִינוֹ מְקַבֵּל אֲנָשִׁים.

יְדוּעַ כִּי אֲכֵן יוֹם שְׁלִישִׁי בְּשַׁבּוּעַ, הָיָה מְקַדֵּשׁ כָּל כָּלוּ לְהַכְנִיַת הַשְׁעוֹר בִּישִׁיבָה. בְּיוֹם זֶה הוּא לֹא קָבַל אֱלֹוֹ אִישׁ. הָיָה זֶה 'תְּרוּץ טוֹב' כְּדִי לְהִמָּנַע מִפְּגִישָׁה עִם אוֹתוֹ אָדָם.

כְּאִשְׁרֵי עֲמֻדָה עַל הַפָּרֶק הַשְּׂאֵלָה הָאֵם לְהַצְטָרֵף לְמַמְשָׁלָה בְּרֹאשׁוֹתָיו שֶׁל הַשְּׂמָאֵל אוֹ לְתַמָּךְ בְּמַעֲמַד הַיָּמִין שֶׁל אֵז, חֲכֹו כָּלֵם לְמוֹצֵא פִּיו שֶׁל הָרֵב שָׁךְ, שֶׁהָיָה אִמּוֹר לְהַחֲלִיט בְּאִשְׁרֵי לְתַמְכִּיתָה שֶׁל "דְּגַל הַתּוֹרָה". בְּאוֹתָם יָמִים נֶעְרַךְ כֵּנֶס שֶׁל "דְּגַל הַתּוֹרָה" בְּאוֹלָם "יֵד אֱלֹוֹהִים" בְּתֵל אֲבִיב, הָרֵב שָׁךְ הָיָה אִמּוֹר לְשֹׂאת שֵׁם נְאוּם בְּפָנָי קֹהֵל אֱלֹפִים. הַצִּפְיָה הָיְתָה כִּי בְּנְאוּם הַזֶּה הוּא גַם יִשְׁמִיעַ אֶת דַּעְתּוֹ בְּאִשְׁרֵי לְתַמְכִּיתוֹ בְּאַחַד הַמַּעֲמָדִים. כָּל כָּלִי הַתִּקְשָׁרֶת בְּאַרְץ וּבְעוֹלָם, הַמִּתְיָנוּ לְמוֹצֵא פִּיו וְשִׁדְרוֹ בְּשִׁדְרוֹ חֵי אֶת נְאוּמוֹ. בְּמַהֲלָךְ נְאוּמוֹ מִתַּח הָרֵב שָׁךְ בִּקְרַת חֲרִיפָה בִּיּוֹתֵר עַל מַחֲנֵה הַשְּׂמָאֵל בֵּין הַשָּׂאֵר אָמַר: "בְּרָצוֹנִי לוֹמֵר דְּבָרִים בְּלִי פֶחַד. אִם יֵשׁ כְּיוֹם בְּנֵי קְבוּצִים שֶׁלֹּא יוֹדְעִים מַה זֶה יוֹם כְּפוֹר, מַה זֶה שַׁבָּת וּמַה זֶה מְקוֹה, אִין לָהֶם שׁוּם מִשָּׁג בִּיהָדוּת, מְגִדִּלִים שְׂפָנִים וְחִזִּירִים, וְכִי יֵשׁ לָהֶם קֶשֶׁר עִם אֲבוֹתֵיהֶם? הָאֵם יֵשׁ לָהֶם קֶשֶׁר לִיהָדוּת?" וְאֵז הַמְשִׁיךְ וְתִקַּף אֶת הַשְּׂמָאֵל וְאֶת מַפְלָגַת "הַמַּעֲרָךְ" דָּאז, שֶׁהָיְתָה הַסְּמָן הַקִּיצוֹנִי נֶגֶד הַדַּת בְּאִמְרוֹ: "הָאֵם הַמַּעֲרָךְ הוּא דְּבַר קְדוֹשׁ? הֲלֹא הִמָּה נִתְקַו עֲצָמָם מִכָּל הָעָבֶר שְׁלָנוּ וּמִבְּקָשִׁים תּוֹרָה חֲדָשָׁה. אִם אִין שְׁמִירַת שַׁבָּת וְאִין יוֹם כְּפוֹר, אֵז בְּמָה הֵם נִחְשָׁבִים יְהוּדִים?" בְּתִקְשָׁרֶת זְכוֹר עַד הַיּוֹם הַנְּאוּם הַזֶּה כְּנְאוּם הַשְּׂפָנִים. נְאוּם שְׁעוֹרֵר יְהוּדִים רַבִּים הַרְחוּקִים מִיהָדוּת לְחַשֵּׁב עַל הַשְּׂאֵלוֹת שֶׁהֵצִיג הָרֵב שָׁךְ "בְּמָה אַתֶּם יְהוּדִים?"

אוֹתוֹ הָרֵב שָׁךְ, הָיָה יוֹדֵעַ לְחוֹשׁ הֵיטֵב בְּצַעֲרֵי הַזּוּלָּת. בְּשַׁעֲתוֹ הָיְתָה מַפְלָגָה 'חֲרִדִית' שִׁנְיָאָה נֶגֶד גְּדוּלֵי הַתּוֹרָה. בְּכִמָּה מַעֲרֻכוֹת בְּחִירוֹת הָיְתָה לָהּ נִצְיָגוֹת בְּכִנְסוֹת. הָרֵב שָׁךְ וְעוֹד גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, יָצְאוּ בְּתִקְיָתוֹ נֶגֶדָה. לְאַחֵר תִּקְוָה הִיא הַתְּמוּדָה בְּבַחֲרִירוֹת וְלֹא עֲבָרָה אֶת אַחוּזֵי הַחֲסִימָה. בְּאוֹ לִסְפָּר לָרֵב שָׁךְ בְּשִׁמְחָה, כִּי הַמַּפְלָגָה נִכְשָׁלָה בְּבַחֲרִירוֹת, אִף הָרֵב שָׁךְ נִזַּף בָּהֶם בְּאִמְרוֹ: "עַל מָה הַשְּׂמָחָה? אֲמָנָם אֲנִי נֶגֶדָם בְּהַשְׁקָפָה, אֲבָל סוּף-סוּף הֵם יְהוּדִים, יֵשׁ לָהֶם צַעֲרֵי עַל שֶׁנִּכְשָׁלוּ בְּבַחֲרִירוֹת, וְכִי אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לְשַׂמַּח כְּאִשְׁרֵי יְהוּדִים אֲחֵרִים נִמְצָאִים בְּצַעֲרֵי...?"

כִּךְ גַּם אָמַר הָרֵב שָׁךְ בְּשִׁיחָה בְּהִיכָל הַיְּשִׁיבָה לְאַחֵר הַבְּחִירוֹת (מִחֻשְׁבַּת מוֹסֵר חֶלֶק א'): "הָיוּ מַעֲשִׂים שֶׁהָיָה בָּהֶם כְּדִי פְּגִיעָה, וְנִרְאָה

שֶׁעַל פִּי דֶרֶךְ הַתּוֹרָה צָרִיף לְהַצְטָרֵף עַל כִּךְ שְׂאֲנָשִׁים מַצְטָרִים. הֵם נִפְגְּעוּ וְהִפְסִידוּ וְהֵם עֲצוּבִים בְּמַפְלַת תְּנוּעָתָם, אֲמָנָם הָיוּ צָרִיכִים וּמִכְרָחִים לַעֲשׂוֹת כִּךְ, וְכִךְ הוֹרוּ לַעֲשׂוֹת, אִף מִצַּד שְׁנֵי יֵשׁ לְהִיּוֹת נוֹשֵׂא בֶּעַל עִם חֲבֵרוֹ וְלְהַצְטָרֵף עִמּוֹ, וְזוֹ מִדְּרָגָה גְּבוּהָה, לְהַצְטָרֵף עִם הַשְּׂנִי בְּמַצֵּב זֶה וְלְהַתְּבַוֵּן שְׂמִכָּל מְקוֹם פְּגִיעָתוֹ בְּשָׁנִי. לְלַמֵּד וּלְתַקֵּן, כְּדִי שֶׁהַפְּגִיעָה בְּשָׁנִי לֹא תִהְיֶה אֲצִלָּנוּ כְּהַפְקָר, שֶׁלֹּא יִהְיֶה זְלִזְלוֹל בְּכְבוֹד חֲבֵרוֹ, לְהִיּוֹת מַחֲזֵק בָּזֶה, כִּי אִם אִין נִזְהָרִים וּפּוֹגְעִים כְּשֶׁאִין בָּזֶה צָרֵךְ וּבְלִי כִּנְיָה רְאוּיָה - זֶה גּוֹרֵר עוֹד וְעוֹד, וְצָרִיף מְאוֹד לְהִזְהָר."

מִדְּהִים לְרֹאוֹת אִינוֹ תִּקְיָתוֹ מִצַּד אֶחָד, וְאִינוֹ חֲמֵלָה וְרַחֲמִים מִהַצַּד הַשְּׂנִי. זֶה הַכַּחַשׁ שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְזֶהוּ כּוּחוֹ שֶׁל מִנְהִיג וְגִדּוֹל בְּיִשְׂרָאֵל.

"וּתְבַלַּע אֶתֶם וְאֶת בְּתִיחֶם..." (ט"ז, ל"ב)

ב'סִפְרֵי הַדּוֹרוֹת' מוּבָא שֶׁקָּרַח הָיָה גִּלְגּוֹל שֶׁל קִינֵן, וְעַל כֵּן מֵת בְּמִיתָה מְשֻׁנָּה מִדֶּה כְּנֶגֶד מִדֶּה. כְּנֶגֶד מָה שֶׁהִכְנִיס אֶת הֶבֶל לְאֲדָמָה, כְּפִתּוֹב 'קוֹל דְּמִי הֶבֶל אֲחִיךָ צִעֲקִים אֵלֵי מִן הָאֲדָמָה', כִּךְ גַּם הוּא נִעְנֵשׁ שֶׁבִּלְעָתוֹ הָאֲדָמָה.

"וְדָתָן וְאָבִירָם בְּנֵי אֱלִיָּאב..." (ט"ז, א) - דָּתָן וְאָבִירָם נִתְּגַלְּלוּ בְּפָרִים שֶׁהָקִירָב אֱלִיָּהוּ, וְלִהְיוֹת בְּעַל נְבִיאֵי הַבַּעַל

מוּבָא ב'סִפְרֵי הַדּוֹרוֹת' (ב' אֱלֹפִים תִּתְקַס"ב, בְּשֵׁם ה'חִסְדֵּי לְאַבְרָהָם'): הַפָּרִים, שֶׁאֲחָד מֵהֶם הָקִירָב אֱלִיָּהוּ וְאֶחָד מֵהֶם הָקִירָבּוּ נְבִיאֵי הַבַּעַל, הָיוּ גִּלְגּוּלִים מִדָּתָן וְאָבִירָם, שֶׁנִּתְחַלֵּל שֵׁם שְׁמִים עַל יָדָם וְנִתְקַנוּ פֶּה, וְאָבִירָם הִתְגַּלְּלוּ בְּפֶרֶ שֶׁהִבִּיאוּ נְבִיאֵי הַבַּעַל, לְפִי שֶׁהָיָה יוֹתֵר אָבִיר לֵב (וְזֶה מְרַמֵּז בְּשֵׁם 'אָבִירָם') בְּעִנְיַן הַמַּחֲלָקָה (וְעֵין עוֹד שֵׁם ב' אֱלֹפִים תִּתְקַס"ב, שְׂדוּאָה וְאַחֲתִיפֶל הֵם דָּתָן וְאָבִירָם).

בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה

"לְאָדָם מַעֲרִכִי לֵב וְחָה' מַעֲנֶה לְשׁוֹן" [מַשְׁלִי טז, א]

לְעִלּוּי נִשְׁמָת

מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק: מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל
מרת אימיו: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה
מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל
נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורלי בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית
רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין
שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל: אפרים בן מדלן
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו
אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רגלה) בן שמחה
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו
שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמי: רחל בת שמשון: דליה בת חיים
הגר בת אהרן ורחל: כחון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה
רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן
שושנה נוואל בת שדרה: רבקה בת רחל

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה
גילי בלומנר, אלעזר בן שמחה, יצחק בן גיטי

זיווג הגון: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה: רחלי בת זוהבה
עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: הדר ברטה ורוני איילת בנות כרמית
נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לְרִפּוּאָה:

אהרון בן חנה: משה בן חנה: אהרון בן מרים
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן גר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: אסתר בת שלומית
רחל בת נוארה: רות בת לינה: מורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה

לְזֵרַע שֶׁל קִימָא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס: טירק בת מלם
מיקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עופרה
מאיר יעקב בן רחל: חילה בת ישראל
מיר בת סוזן: חיים יוסף בן איריס: סהר בת שאהין

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

גליון באר הכרשה

נערך ונלקט מתוך דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

קרח

מכון
באר
האמונה

פרשת קרח

ויקה קרח - החוטף מפסיד

שרודף אחר מה שאינו שלו הוא בורח ממנו, ולא עוד אלא מה שיש לו נאכד ממנו, קרח רדף אחר מה שאינו שלו ואת שלו איבד ודברים אחרים לא הרוויח^א.

ולמדנו כלל גדול, הרודף אחר שאינו שלו ומנסה להשיג יותר מאשר נקצב לחלקו ונגזר עליו, אם בהשתדלות אסורה או בהשתדלות טרופה ומבוהלת, הרי לא זו בלבד שלא יצליח להשיג אותו דבר^ב, אלא הוא מסוכן להפסיד גם את מה שכבר הגיע לחלקו^ג.

בפרשתן (טו א), 'ויקה קרח' וגו', באופנים שונים ביארו מפרשי התורה מה הכוונה 'ויקה', מה 'לקח' קרח. וכבר איתא בזה"ק (קעו). בזה הלשון, ויקח קרח, מאי ויקח, נסיב עיטא בישא לגרמיה, כל דרדף בתר דלאו דיליה, איהו עריק מןמיה, ולא עוד, אלא מה דאית ביה אתאכיד מניה. קרח רדף בתר דלאו דיליה, דיליה אכיד, ואתרא לא רנוח. עכל"ק [בתרגום ללה"ק, ויקח קרח, מהו ויקח, לקח עצה רעה לעצמו, כל מי

א. וכבר המשילו זאת בעלי המוסר, לכלב שאחז בפיו בין שיניו עצם עם חתיכת בשר, ורץ עמה למקום אחר כדי לאוכלה, בדרכו עבר על יד שפת הים והיה נדמה לו שמונח בתוך המים חתיכת בשר שמנה, מיד פתח פיו לטרוף את הבשר, אך כמובן שלא זו בלבד שלא מצא כלום, אלא שגם אותו עצם שכבר היה שמור לו בפיו אף הוא שקע במצולות ים, ויצא קרח מכאן ומכאן... וכך על דרך זה המנסה לחטוף מה שלא נקצב עליו מן השמים – אף מה שכבר הגיע אליו 'ונכנס לתוך פיו' גם זאת ילך לאבדון.

ב. הנה אמרו חז"ל (קידושין פב.) 'הריעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי', ומבאר הרה"ק מנעשכיו זי"ע, שדייקא משום שהרעותי את מעשי עשיתי מעשה רע בריבוי ההשתדלות וחסרון האמונה, דייקא בגלל זאת קפחתי את פרנסתי (תולדות יצחק ליקוטי הש"ס קידושין).

תוספת נפלאה שמעתי שהרי ידוע ש'את' הוא לשון ריבוי, וא"כ יש לומר ש'את מעשי' היינו ריבוי מעשים בהשתדלות יתירה, וזהו הריעותי את מעשי, הריעותי ב'את' מעשי, שהרבתי מעשים ללא צורך מתוך בהילות, על כן קפחתי את פרנסתי...

מין הבאר

מתאמרא משם הרה"ק מקאצק זי"ע על דברי המשנה (ב"מ י.) 'ראה את המציאה ונפל עליה, ובא אחר והחזיק בה, זה שהחזיק בה זכה בה', וביאר הרה"ק ש'לא קנה' מאחר שעשה השתדלות יתירה באופן שאיבד את כל שפיות דעתו מחמתה, עד שהסתער ו'נפל' על המציאה. ואילו הדרך הישרה שיבור לו האדם, שילך בנחת אל ה'מציאה' ויטלנה בלא שום פחד שמא יקדמו אחר, שהרי אם נקצב לו הדבר מן שמיא הרי הוא ממילא יגיע לידו ואיש לא יוכל להקדימו ולהפסידו מלזכות ב'מציאה', וכן בכל עניני הפרנסה, לא יעסוק בצרכי פרנסתו אלא כפי חובת ההשתדלות ותו לא, אז יזכה לקנות את המציאה. לאידך, כפי מיעוט השתדלותו כן תרבה פרנסתו, כדמצינו לה'עב"ץ' (בביאורו לאבות ג ו) שהממעט בעסקים יאכל וישבע, והרודף אחריהם כל היום וכל הלילה יחסר לחמו. בהראותו כי בוטח הוא ב'השתדלותו' ולא בבורא עולם.

ג. וכמו שביאר הגר"א את מאמרם (עירובין יג:) 'המחזר אחר הגדולה הגדולה בורחת הימנו', שאין הכוונה דייקא על 'גדולה' וכבוד, אלא כל דבר גשמי אשר האדם יחזר אחריו 'ברח הדבר ממנו, כגון המחזר אחר הכסף והממון הכסף בורח ממנו, ונתן רמז לכך, כי האותיות הקודמות לאותיות 'כסף' הם 'עני' (קודם לכ' – י', קודם לס' – נ', וקודם לפ' – ע'), והיינו שהרודף אחר ה'כסף' יברח הכסף ממנו, והוא יישאר לאחורי הכסף – אותיות עני, ומידה טובה מרובה, שמי שאינו רודף אחר הכסף (וזה נעשה רק על ידי שמאמין שהכל נקצב ונמדד ממעל, ולא יועיל מאומה בדיפתו) הכסף ירדוף אחריו וישיגנו.

ענין זה מבואר עוד בזה"ק (ח"ב סב:), בפסוק שנאמר (לעיל יא ח) 'שמו העם ולקטו וטחנו ברחיים או דכו במדוכה ובשלו בפרור וכו' והיה טעמו כמעט לשד השמן, בהאי לישנא קדישא, מאי שמו, שמונתא הוו נסבי לגרמייהו בגין דלא הוו בני מהימנותא, ותרנומו, היו מבני ישראל שבאותו הדור שאחזו ובחרו ללכת בדרכי שמות, ומה היתה שמותם, 'לקטו, טחנו, דכו ובשלו'. וכל זה היה להם כי לא היה תוקף אמונתם כראוי. כלומר, שאילו היו מ'בני האמונה' היו מאמינים שמאכלם יגיע לפיהם כשהוא מתוקן וראוי למאכל אף אם לא יתייגעו על המן, לטוחנו ברחיים ולדוך במדוכה.

וביותר נתבאר שם, כי המן היה מעלה ריח גן עדן, אחרי שמקום ירידתו מן השמים היה דרך ה'גן עדן', גם היו בני ישראל מרגישים בו כל טעם טוב שבעולם, וכל זה לא היה אלא למי שלא היה טורח בו טרחה יתירה, אבל אלו שטחנו ברחיים וטרחו למעלה מהנצרך לא היו טועמים בו אלא הטעם שנאמר כאן בפסוק 'והיה טעמו כמעט לשד השמן' ותו לא מיד. נמצא כי ב'דאגתו' של אדם מתוך חסרון אמונה אינו מרוויח מאומה ולא עוד, אלא שהוא מפסיד לעצמו.

ד. הרה"ק ה'מאור עיניים' זי"ע היה יתום מילדותו, והתגדל אצל דודו, והיה הדוד מפלה אותו לרעה מבין בניו, ואף בעת האכילה היה נותן לבניו חמאה עם הלחם, ואילו הוא קיבל רק לחם יבש, הדבר פגע בו מאד, בפרט בהיותו יתום צעיר לימים. פעם אחת בעת ש'דודי הלך לגנו' והיה הבית ריקם מאנשיו, מצא המאור עיניים את חבית ה'חמאה' וטבל לחמו בו... בהכניסו את הלחם לפיו ראה שאין זו חבית חמאה כי אם 'טיט', ומחמת זה הפסיד גם את הפת היבשה, שנפסלה מאכילת אדם. לימים סיפר זאת ה'מאור עיניים' והוסיף שמזה למד שהממהר לחטוף את שאינו שלו מפסיד גם את אשר יש לו מכבר.

ה. על כן אמרו המושלים, מעשה באב שיצא למסחרו לדרך רחוקה, ובטרם עזב את ה'יריד' זכר את בנו מחמד לבו המתגעגע עליו זה עידן ועידנים, קיים האב מנהגו של עולם וקנה לבנו מתנה גדולה ויקרה. אחר תלאות הדרך שב האב הביתה בשעטומ"צ, ומיד שנכנס אל פתח הבית ראה הבן את המתנה, הסתער וחטף אותה מיד אביו... והנה מתנה זו הכין האב מעיקרא עבור הילד, ורק לשם כך קנה אותה, ואם היה נוהג הילד כראוי ולא חוטף, היה האב נותנה לו בשמחה רבה ובסבר פנים יפות, אמנם מאחר שהילד לא התאפק והקדים ליטול את המתנה שלא ברשות, אזי האב מענישו כדי לחנכו ואינו נותנה לו.

והנמשל מובן, כזאת ייאמר לענין כל ממון שהגיע לאדם על ידי השתדלות שאינה מותרת, שבאמת אם היה מיועד עבורו ונקצב לו מן השמים הרי אילו לא היה גונב ומרמה ומשקר וכיו"ב בוודאי היה מגיע לידו בדרך היתר, אך מאחר שלא עמד בנסיון ועשה באיסור, על כן הוא מסוכן להפסידה...

וכבר הבאנו את המעשה בהרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע, שראה פעם את משמשו העני מתהלך במנעלים קרועים, אסף הרה"ק מעות מנדיבי העיר בעד נעליים, והניח את צרור המעות בארנו. באותו זמן הבחין המשמש במעות צרורים ופחז עליו יצרו וגנבו לעצמו, כאשר ראה הרבי שהכסף איננו חקר ודרש היכן הם, ונודע לו שיד המשמש במעל הזה, מיד קרא לו הרה"ק מווארקא ואמר לו, ראה נא לאיזה שטות השיאך היצר, הרי המעות היו מיועדים עבורך, ואילו היית ממתינ קצת, היו אותם המעות באים לידך בהיתר, מדוע נואלת לגונבם באיסור...

וכבר הבאנו את המעשה בהרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע, שראה פעם את משמשו העני מתהלך במנעלים קרועים, אסף הרה"ק מעות מנדיבי העיר בעד נעליים, והניח את צרור המעות בארנו. באותו זמן הבחין המשמש במעות צרורים ופחז עליו יצרו וגנבו לעצמו, כאשר ראה הרבי שהכסף איננו חקר ודרש היכן הם, ונודע לו שיד המשמש במעל הזה, מיד קרא לו הרה"ק מווארקא ואמר לו, ראה נא לאיזה שטות השיאך היצר, הרי המעות היו מיועדים עבורך, ואילו היית ממתינ קצת, היו אותם המעות באים לידך בהיתר, מדוע נואלת לגונבם באיסור...

וזכר איתא במדרש (במ"ר כב ו) 'שלוש מתנות נבראו בעולם, זכה באחת מהן נטל חמדת כל העולם, זכה בחכמה זכה בכל, זכה בגבורה זכה בכל, זכה בעושר זכה בכל, אימתי בזמן שהן מתנות שמים וכו', ומתנות אלו בזמן שאינן באין מן הקב"ה סופן להיפסק ממנו. שנו רבותינו שני עשירים עמדו בעולם אחד מישראל ואחד מאומות העולם, קרח מישראל והמן מאומות העולם, ושניהן נאבדו מן העולם, למה, שלא היה מתנתן מן הקב"ה אלא חוטפין אותה להם. עכ"ל. והנה דברים אלו נראים כ'מדרש פליאה', וכי שייך לאדם לחטוף בעצמו, וכי יש ביד בשר ודם להעשיר את עצמו אם לא נתנו לו במתנה מן השמים, או שמא יש ביד אדם להחכים אם לא תינתן לו החכמה מן השמים. ואכן יש שפירשו שהכוונה למי שהשיג את הממון בדרך איסור או בריבוי השתדלות (ועי' הערה).

באר הפרשה - פרשת קרח

בנפשו או מ'נעמט זיך אליין - שאפשר לו לאדם לקחת שררה ומנהיגות לעצמו, ולא הבין או מ'נעמט נישט אליין¹ (אין לוקחים מעצמו)², אלא 'לך ה' הגדולה, לך ה' הממלכה, ורק בידו לגדל ולחזק לבל, על כן הגיע עד היכן שהגיע וירד חיים שאולה.

ובזה מבאר את מאמר חז"ל (תענית כה.) 'משמאי מיהב יהבי, משקל לא שקלי' (מהשמים נותנים מתנות, אך לא נוטלים בחזרה, כלומר), שמשמים נותנים לו לאדם את הראוי והנקצב לו, אך האדם בעצמו משקל לא שקלי - אי אפשר לו לקחת מאומה אם לא נתנו לו משמאי.

שנתברך בה האדם, מ"מ עליו להכיר שכל אשר לו במתנת שמים בא לו, ולא מצד מעשיו הטובים זכה בהם, ואז יעמדו המתנות ויתקיימו בידו³, אבל ברגע שהאדם מתחיל לחשוב שכל זאת בא לו על ידי פעולתו, ומדמה שבמעשי ידיו או חקר תבונתו הגיע למה שהגיע, הרי זה נקרא חוטף לעצמו, ומשמים מפסיקים לו ל"ע את השפע קודש שה' לו עד עתה, וממילא אין לדבר קיום.

וכבר ביאר הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (ליקוטי דברי ד"ה ויקח קרח) שזו הייתה טעותו של קרח, שדימה

1. וביאור הדברים נתבאר בספרים, כי הקב"ה רוצה שבניו יכירו וידעו כי בכל עת ושעה הנם נצרכים לרחמיו וחסדיו, וממילא יהיו תולים עיניהם בו, ואכן, כל עוד ש'חסרים' הם, הנם תולים עצמם בו ומייחלים לחסדו, אך משנתעשר האדם שוכח הוא כי כל אשר לו מן השמים, ואינו זוכר שבכל עת הוא זקוק לרחמי שמים שישאר הכסף בידו ויבוא על סיפוקו, ורק לכן העמיד הקב"ה שיהא 'גלגל החוזר בעולם' (שבת קנא: תנא דבי ר' ישמעאל גלגל הוא שחוזר בעולם). נמצא שאם אדם יזכור בכל עת שכל אשר לו אינו אלא 'פקדון' מן השמים, ובעליו האמיתי של המעות והעושר (כיו"ב, גם לענין בעל רכוש מועט...) הוא הקב"ה, הרי הוא עדיין 'תלוי ועומד' בחסדי הבורא ואין כל סיבה לקחת ממנו את ממונו...

ורמז לה הגה"ק רבי שמעון סופר זי"ע בדברי הגמרא (שבת קיט.) עשירים (שבשאר ארצות) במה הן זוכין (לעשירותם), בשביל שמכבדין את השבת, דאמר רבי חייא בר אבא פעם אחת נתארחתי אצל בעל הבית בלודקיא והביאו לפניו שלחן של זהב משוי ששה עשר בני אדם ושש עשרה שלשלאות של כסף קבועות בו וקערות וכוסות וקיתוניות וצלוחיות קבועות בו ועליו כל מיני מאכל וכל מיני מגדים ובשמים... אמרתי לו בני במה זכית לכך, אמר לי, קצב הייתי ומכל בהמה שהיתה נאה אמרתי זו תהא לשבת, אמרתי לו [אשריך שזכית] וברוך המקום שזיכך לכך. ולכאורה קשה וכי חפץ היה רבי חייא בר אבא להוציא לאור 'ספר הסגולות' לעשירות, מה איכפת ליה כיצד הגיע בעל הבית לידי עשירות מופלגת כזו, אלא ביאורו, שר"ח ראה דבר חידוש, הנה ניתנה עשירות מופלגת בידי בשר ודם וה'גלגל' אינו זו כלפי מטה אפילו בכהוא זה, ולכן שאלו, כיצד עשירותך עומדת לעד, תירץ לו האיש, שהוא 'מכבד את השבתות', כלומר שהוא מכיר כי הכל בידי שמים, ואין לו משלו מאומה, שהרי השבת הוא עדות על בריאת שמים וארץ וכל העולם כולו של הבורא הוא, ומכאן הוא סוד קיום עשירותו.

2. הוסיף בקונטרס 'אורה זו תורה' כי 'אמן' ר"ת מ'נעמט נישט אליין (א"א לקחת לבד), כי זהו יסוד האמונה לזכור שרק אתה ה' אלוקינו מלך העולם, ומ'נעמט נישט אליין...

3. הרה"ק ממאכניווקא זי"ע עלה לארה"ק מגולת רוסי' ביום ט"ו בשבט תשכ"ד כשהוא מחוסר כל (בגשמיות), מבלי דעת היכן וכיצד יהא בית מדורו, ובתקופה הראשונה התאכסן בבית המלון 'אשל' בעיר תל אביב. לאחר כשבוע השתתף בשמחת נישואי קרובו הרה"צ רבי יהושע טווערסקי בנו של הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא זי"ע, בהיותו שם ניגש אליו אחד מקרובי משפחתו (שכבר עזב את דרכי החסידות...) והחל מתאונן לפניו וכה אמר לו, אוי, חבל עליכם רבי קדוש, מדוע באתם הנה לארץ הקודש בה מצב הפרנסה קשה מנשוא, פי כמה וכמה עדיף היה אילו הייתם מועידים פניכם לארה"ב 'ארץ השפע', שם לא הייתם חסרים מאומה...

הביט בו הרבי חריפות, ומנהמת לבו ענהו בקול רם, גשמיות נעמט מען זיך אליין??? (וכי יש לך אדם הנוטל לעצמו גשמיות...) גשמיות נותן הקב"ה בכבודו ובעצמו... רק על ענייני רוחניות יש לאדם להתייגע בעצמו לקנותם, אבל בנוגע לענייני גשמיות הכל תלוי בידי שמים...

והעידו רבים ששמעו הדברים יוצאים מפה קדשו שבכל אימת שעולה על דעתם איזו מחשבה בענייני פרנסה 'אילו הייתי עושה כך וכך הייתי מרוויח יותר'... מיד הם 'נזכרים', וכאילו עתה שומעים שוב את הכרזתו התקיפה של הרבי גשמיות נעמט מען זיך אליין??? (מתוך הספר לעבדך באמת).

שהתלבש במדת הקנאה ומדה זו הטרידתו מן העולם^ט. והגם שאין לנו שום השגה והבנה בכל עניינו של קרח, ובאמת קדושתו שגבה למעלה למעלה, והיה מ'שועני הארון' - מדרגה שלא כל אחד זוכה לכך, ואיתא מהאר"ל (ספר הליקושים סימן צב) שלעתיד לבוא יעלה ויפרח בתיקון גמור, וכנרמז בפסוק (תהילים צב יג) 'צדיק כתמר יפרח' סופי תיבות קר"ח, מכל מקום התורה כתבה פרשה זו לדורות, ללמדנו להתרחק מהקנאה עד קצה האחרון, כי רבים חללים הפילה, ובפירוש אמרו לנו חז"ל (אבות ד' בא) 'הקנאה התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם'. הן בגשמיות ואף גם ברוחניות, כי הקנאה תאכל כל חלקה טובה^י.

וה'תרופה' בנגד מחלת הקנאה היא האמונה הטהורה שאיש אינו לוקח דבר הקצוב ומיועד לזולתו, אלא לכל אחד יגיע בדיוק כמו שגזר עליו בורא כל העולמים^{יא}. וכמו שכתב בספר 'בית יעקב' משמו של הרה"ק ר' בונם מפרשיסחא זי"ע 'לזה שורש עבודת השם להרחיק עצמו מאוד מאוד מקנאה, כי על ידי קנאה נצמח תאוה וכבוד, ושורש אמונת השם הוא

א"א לו לקחת 'מקח לעצמו', לא בקנייני ממון ורכוש ולא בענייני שררה וכל דבר אחר, אלא הכל יבוא לידו כפי הקצוב לו בחשבון ממעל, כמו"כ יעמיד לנגד עיניו שאי אפשר לבריה שבעולם לקחת מעצמו את המגיע לחלקו, אלא הקב"ה ישלים לו בהרחבה גדולה.

ובך היה הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע מבאר (אמרי פנחס' השלם, שער עבודת ה' סב) את דברי הגמרא (תנינה ד.) 'איזהו שומה המאבד מה שנותנים לו', איזהו שומה מי הוא 'שומה', זה המאבד את הידיעה, שכל אשר לו הוא רק מה שנותנים לו מן השמים, ואין האדם קונה ומשיג מעצמו מאומה, אלא הכל בא אך ורק מהבורא ית' שהוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים.

שלא תעלה קנאתי על אחרים - כי ממך הכל

בפרשתן (טו א), 'ויקח קרח' וגו', וברש"י, 'ומה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל', וכן כתב רבינו בחיי (כד הקמח ערך 'קנאה') 'ודבר ידוע כי לא החזיק קרח במחלוקת עד

ט. וכמו שאמר הרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע (בפרשתן), דאיתא בזוה"ק שרצה הקב"ה לעשות את קרח לוי גדול כמו שעשה את אהרן כהן גדול. וזו מדריגה גדולה ונפלאה, וראיה לכך, שכעת שקרח לא נתעלה למדרגה זו - לא נתמנה עד עצם היום הזה לוי אחר לשמש כלוי גדול (מה שאין כן בכהונה גדולה, שאחר אהרן נתמנו עוד כהנים לכהונה גדולה). ואת כל זה הפסיד קרח אך ורק מפני המחלוקת.

י. וכך כתב ה'ראשית חכמה' (שער הענווה פרק ז) המקנא חומס נפשו, כי הוא מתאבל תמיד, דכל אדם מוצא טעם מתוק חוץ מהמקנא, כי אינו טועם טעם מתוק במאכלו עד שיפסיד חבירו את הטובה אשר חננו ה'.

יא. חיזוק נפלא בעניין זה למד הרה"ח המפורסם רבי שלום מרדכי רובאשקין שליט"א ממה שאירע עמו בעת שישב מאחורי סורג ובריח בין כתלי בית הסוהר. כי הנה מחוקי המלכות שם, אשר אחת לזמן קצוב (פעם בשבוע) מביאים לאסירים את המכתבים הנשלחים אליהם, וכולם ששים ושמחים לקבל דרישת שלום מ'העולם החיצון' ומתרגשים לראות שיש מי שחושב עליהם ומתעניין בשלומם. ובעת ש'ישב' רבי שלום מרדכי בכלא היה זוכה לקבל מכתבים רבים לאין מספר, כי המון העם, רבנים וחסידים ואנשי מעשה ואף תשב"ר, היו שולחים לו מכתבי חיזוק ועידוד (אף שלא הכירוהו כלל עד לאותה תקופה, ומי כעמך ישראל) עד שהיה מגיע שיעור המכתבים שנשלחו לרבי שלום מרדכי לערך שני שליש מכל המכתבים ביחד. באחד הימים, נטפל אליו גוי שחור, ומרוב קנאה החל לטעון כנגדו, הנך 'גונב' את כל המכתבים המגיעים לעצמך, הראה לו רש"מ שכתוב בהם שחור על גבי לבן 'לכבוד רבי שלום מרדכי רובאשקין', ואם כן לא יתכן שמכתבים אלו הם שלהם... ולא עוד אלא שחלקם נכתבו בלשון הקודש או בשפת היידיש אשר אינם יודעים לקרוא בהם אפילו אות אחת... אך הם בשלהם, כי 'כולה שלי' ורש"מ גנב מועד הוא... אמר רבי שלום מרדכי, שהנה ידוע מהבעש"ט הק' שעל האדם ללמוד מוסר השכל מכל מה שעובר עליו ורואה ושומע, ואפילו מגויים [וכפי שהיה מרגלא בפומיה דכ"ק אאדמו"ר זי"ע לספר שפעם ישב הבעש"ט הק' בביתו, והגיע גוי שהיה עוסק לפרנסתו בתיקון כלים שבורים, ופנה אל הבעש"ט 'ישראל'יק האם יש לך דבר מה לתקן', והשיב הבעש"ט בלאו, חזר הלה ואמר לו 'ישראל'יק, אם תחפש ותפשפש תמצא שיש לך מה לתקן'. אמר הבעש"ט שגוי זה נשלח אליו מן השמים לומר לו לפשפש במעשיו כי וודאי ימצא בהם מה לתקן...], והחל להבין, שבזמן האחרון מלא לבו בטרונאי על הנעשה עמו בבית האסורים, מדוע פלוני קיבל אישור וחנינה, זה משתחרר מפעם לפעם, ואילו

מהי 'טובה' עבורך ומהי ה'רעה'... והוא הנותן לכל אחד את תנאי החיים שלו שרק על ידי זה יגיע לטובתו השלימה, ובאמת מה שנדרמה לך ברעה היא הטובה האמיתית, ואילו היה לך את ה'טוב' של השני - לא היה זה כלל לטובה אלא להיפך".

ובכמו שביאר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (תרע"ז ד"ה ויראו) במה שנאמר בפרשתן (יז כד) 'ויראו ויקחו איש מטהו', על פי מה ששמע בילדותו בשם הרה"ק רבי בונים מפשיסחא זי"ע, כי כאשר יניחו על השולחן את ה'חבילות' (צרות וייסורים ולעומתם הטוב והשמחה) של כל באי עולם, ויצא הברזל כי הרשות נתונה לכל איש

שהבורא יתברך הוא בעל היכולת ומשגיח בהשגחה פרטיות על כל הברואים, זון ומפרנס מקרני ראם עד ביצי בנים, ונותן לכל אחד צרכו, וכל אדם מה שיש לו הוא מה שראוי לו, ואם היה ראוי לו יותר ודאי היה נותן לו הש"י יותר, ואין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו כמלא נימא (יומא לח:)², ואין מקום לקנאה כלל, ולכן אם האדם בא לאיזה קנאה על חברו חלילה, יראה להתאמץ בכל כחו להסיר הקנאה מלבו, וידבק עצמו באמונת הש"י והשגחתו.

וביתר שאת יתבאר, כי הקב"ה הוא טוב ומיטיב לכל והוא בעל היכולת ללא גבול, ורק הוא היודע

הוא כבול ואזוק באזיקים ללא כל רווח ושחרור, ובכלל 'מה נשתנה' דינו מרובות אלפי בריות המהלכים חפשי ברחבי העולם... אז הבין, כי מה לו ול'דואר' שנשלח עבור אחרים, כל אחד וה'דואר' שלו... את הנעשה והנכתב לרעך אין בידך אפילו לקרוא ולהבין, ואילו את המיועד לך יגיעך במידה ובמשורה ובמשקל באופן המוכן לך. ומכאן נלמד גם לדידן על כל תהלוכות החיים, אשר הקב"ה שולח 'אגרת' לאדם, בתים שדות וכרמים וכו', ו'מכתבים' אלו אינם שייכים כלל לאחרים, שהרי אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלא נימא, ולא עוד אלא שהם 'כתובים' בשפה אחרת... אך הלה מתעקש לקנא ולחמוד ולהתאוות במה ששייך לרעהו... יב. הגה"ק ה'בן איש חי' (בן יהודה שם) עמד על הטעם שנקט לשון אין אדם נוגע, שלכאורה היה לו לומר אין אדם לוקח או נוטל וכדו', ומבאר שבא לומר שלא די שלא יקח ממנו את המוכן לו, אלא אף גם זאת שמן השמים ירחיקו כל איש שלא יבוא במגע עם דברים הנוגעים ושייכים לו, וזהו 'אין אדם נוגע' אפילו בנגיעה בעלמא במה שמוכן לחברו.

ומבאר הבא"ח על פי מעשה שהיה, שבימות הקיץ נהגו אדונים ומכובדים להעתיק מושבם למקום אויר צח בשדה, והיו תוקעים אהלם ביתדות המוכנסים עמוק בקרקע, ובאותו המקום הייתה טמונה בקרקע צלוחית מלאה זהב ואבנים טובות, ובמשך שנים רבות לא אירע שיחפור איש באותו המקום כדי לתקוע אהלו, עד... שבא האיש שעבורו יועדו המעות והעשירות ובפעם הראשונה שחפר הזמין לו הקב"ה שיחפור במקום הנכון ומצא את האוצר הגדול, וזהו אין אדם נוגע, שכל קודמיו לא נגעו ולא חפרו כלל במקום האוצר שהיה מוכן לזה האחרון - על אף שבכל שנה ושנה היו חופרים 'סביבות' אותו מקום, מ"מ למקום המדויק לא הגיעו.

יג. ויתבאר עוד, במשל לאיש עשיר אשר לא יסופר הונו לרוב, ולו שני בנים אהובים ואוהבים, ויהי היום החליט האיש מטעם הכמוס עמו לשלוח את שניהם למרחקים, כשהוא ממשיך לדאוג להם ולספק כל צרכיהם כיד המלך... ובכל העת שלח שליחים הנושאים 'כל טוב ארץ מצרים' עבורם. והנה ביום אחד הגיע מאת האב מעיל אחד, ובכיסו טמון יהלום גדול שלא נמצא כמוהו... והחלו הבנים לריב ולהתווכח אל מי שלח האב את המעיל, כשברור לכל שאין המריבה על מעיל אלא על ה'אוצר' שבו, וכל אחד ניסה להסביר בק"נ טעמים מדוע רצה האב לתת לו ולא לאחיו, והקולות נשמעו היטב מחוץ לבית, ואט אט החלו להגיע 'סקרנים' (נייעריגע) עד שכל בני העיר התגודדו סביבם, ואף הם נחלקו לשתי קבוצות... אחר כמה שעות של ויכוחים וטענות ומענות עבר שם איש חכם, ובשמעו קול ענות במחנה נעצר לברר על מה המהומה, והסבירו לו בקצרה על פרשת המעיל וכו', אמר להם, איני מבין כלל מה הויכוח הגדול, צאו ובדקו למי מתאים המעיל, מה הוא מידותיו באורך וברוחב, ובה יתברר בדיוק עבור מי נשלחו... ואכן על אתר ראו שהוא מתאים דייקא לאחד מהם שהיה דק ושדוף קדים, ואילו אחיו שהיה גדול פי כמה וכמה ממנו במידות גופו לא ניסה כלל למדוד את המעיל...

והנמשל ברור ופשוט, אל תרצה את ה'יהלומים' של השני, אלא דע כי 'המעיל' והבגד אינם תואמים לך ולמידתך... והקב"ה מנהיג עולמו כפי שנגלו לפניו כל תעלומות, והוא שולח לכל אחד את ה'מעיל' שלו, כל תנאי החיים עם כל ה'קושי' כמידתו הראויה לו, ורק ע"י יוכל האדם להגיע לתכליתו...

מקום נתבצר - לעולם לא אבדה תקוות התשובה
בפרשתן (צו ה), 'בוקר ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו'. וצ"ב, מדוע ציווה עליהם להמתין עד הבוקר ולא נתן להם להקריב מיד את הקטורת. ומבאר הגה"ק ה'ערוגות הבושם' זי"ע (ד"ה ולא יהיה בקרח) שכל אלו ראשי הסנהדראות היו צדיקים, וידע משה שבעלותם על יצועם יעשה כל אחד מהם 'חשבון נפשו', ואז יבינו גודל וחומר המכשול שנכשלו בו, וישבו בתשובה שלימה לפני הבורא. ואכן, כך הווה, הם ערכו חשבון הנפש, אלא שאחר ה'חשבון' נתמלאו בושה וחרפה, והחלו לחשוב מה עשינו, הרי עוולה גדולה פעלנו, ובאיזה פנים נשוב אל ה', כבר אבדה תקוותינו, והעדיפו למות מאשר לחיות. אבל

לבחור לעצמו 'חבילה' אחת... אזי יבחר כל אחד ויתפוס בשתי ידיים את חבילתו שלו", כי הקב"ה גדול העצה ורב העליליה נותן לכל חד וחד בדיוק נפלא את אשר נצרך לו לטובתו ברוח ובגשם - ומה שבכוחות גופו ונפשו לעמוד בה. וכך איתא ב'חובת הלבבות' (שער הביטחון בארובה) שמחויב כל אדם להאמין שבמידה שה' מודד לו, כך צריך להיות ואין עצה אחרת, וממילא לא יהיה לו שום תלונות על הנהגת ה'. ועפ"ז מבאר ה'אמרי אמת', שגשאי הממות הבינו ש'איש מטה', כל אחד מקבל את ה'מטה' שלו הטוב ביותר בעבורו, וזהו מה שתרנגם אונקלוס 'ויראו' - ואשתמודעו (מלשון נודעו ונוכחו לראות), שהכירו והבינו שלכל אחד מגיע חלקו הראוי לו טו.

יד. שמעתי מהרה"ח המופלג רבי מאיר צבי ראטה שליט"א, בימי קדם כאשר היה דר בבני ברק היתה תחת רשותו חנות לספרי קודש, רבים מגדולי התורה שבאותם הימים הרבו לבקר בחנותו... באחד הימים בא הגה"ק ה'סטייפלער' לקנות כמה ספרים קדושים, רמ"צ עטף את הספרים למען יוכל לשאת את הספרים ב'חבילה' ובתכריך אחד (באותם הימים לא היו מחלקים שקים [שקיות, בעגס] לשאת בהם בנקל את אשר קנו בחנויות העיר), ויהי כאשר נטל ה'סטייפלער' את החבילה, רצה אברך אחד לקחת אותו מידיו, ולעזור לו בנשיאת החבילה, לא הסכים הגאון לכך, אלא בדייקא השאיר את החבילה בידו, ונענה בתבערת אש קודש, יעדער איינער טראגט זיין פעקל... (כל אחד נושא בעצמו את משא חבילתו בזה העולם). כלומר, אין לאיש 'השגה' והבנה, או אפילו ידיעה באמת מהנעשה אצל רעהו, כל אחד ישא משאו כפי אשר יועד לו משמאי.

טו. עוד נביא כמה עצות ודרכים להינצל מאותה מידה רעה וקנאה שמה, ראשונה, איתא בספר 'ארחות חיים' להרא"ש (אות קיג) אל תתן בלבבך קנאה, שזו היא חולה רעה שאין לה רפואה, וביארו קמאי שכוונתו לומר, שבשאר מידות המגונות אפשר לו לאדם לעבוד לתקן את עצמו, אך בענין הקנאה לא יעבוד, כי אם יתעסק בה רק תגבר ותגדל קנאתו ושנאתו באיש ההוא, ואין עצה לקנאה כי אם 'היסח הדעת' גמור מכל ענינה, ובזה ימצא מרגוע לנפשו ויתרפא מחלאת הקנאה.

ובכלל אותה 'היסח הדעת' היינו, שלא יביט לעבר השני, ולא 'יעמיק' להתבונן ולחשוב במצבו של השני כמה שפר עליו גורלו משלי, אלא 'יעצום עיניו' ויתבונן רק במה שיש לו כבר יראה ויכיר היטב עד כמה גדלו חסדי ה' עמו. וכמו שאמרו שלכן אומרים הפסוק 'מה יקר חסדך אלוקים' בעת 'עטיפת הטלית' כשפניו עדיין מכוסות בטלית, ללמדנו, שאכן, רק בשעה שענינו מכוסות מהביט סביבותיו - לדעת מה יעשה בכל אחד מדידיו ובביתם, אז יש בידו להכיר שאכן 'מה יקר חסדך אלוקים' עמו.

פעם בא יהודי אל הרה"ק ה'אהבת ישראל' זי"ע, וקבל לפניו שמצב הפרנסה אינו כראוי, כי שכנו פתח חנות כמו שלו, ומשום מה הקונים נכנסים דייקא אל שכנו ולא אליו, והוסיף להתאונן, איני מבין מדוע, הרי לשנינו יש אותה חנות ואותה הסחורה...

הרבי שהבין שהלה עסוק כל היום לראות ולבדוק 'מה נעשה' אצל רעהו, נענה ואמר, מדוע לא תבין, השכן מנהל רק 'עסק' אחד... ואילו אתה מנהל שתי עסקים, הן את שלך והן את שלו... על כן הוא מצליח כי יש בכוחו לנהל את העסק היחידי שלו, ולך קשה מאד להשתלט על שתי עסקים... (הובא ב'נועם שיח' לאב"ד סאנטוב שליט"א).

עוד נימא בה מילתא, כי הנה ידוע מאמר העולם (היה שגור בפי הגאון רבי יעקב גאלינסקי זצ"ל) לדרוש כמין חומר בהאמור בסוף הציווי על לא תחמוד 'וכל אשר לרעך', שבא הכתוב לומר לאדם, אל יקנא לבך בהצלחת חברך כי לעולם אינך יודע את כל המתחולל אצלו, ומי יודע מה עובר עליו רח"ל, ואף אם השעה משחקת לו בעיניי הפרנסה שמא חייו אינם חיים מצער הבנים וכו', על כן אל תקנא רק בדבר אחד, אלא בכל אשר לרעך, התבונן בעצמך האם היית מסכים 'להחליף' עימו את כל תנאי החיים...

באמת, טעות היתה בידם, כי השי"ת ידו פשוטה לקבל שבים, ולא היה להם לדאוג בשביל זה, דאדרבה מה שמרגיש בלבו בושח וכלימה על רוע מעלליו זהו בעצמו עיקר התשובה, וארו"ל (ברכות ז.) 'טובה מרדות אחת בלבו של אדם', והוא גופא הכנה לעבודת הקודש.

וזהו שאמרה תורה (יז ג) שיקח 'את מחתות החטאים האלה בנפשותם', שטעו טעות מרה, ורצו למסור נפשם שלא לחיות יותר בזה העולם, מתוך טעותם כי בלתי תקוותם. ועשו אותם ריקועי פחים ציפוי למזבח וזרון לבני ישראל - שיזכרו ענין זה לדורות עולם^{טז},

מין הבאר

בענין זה מצאתי דברים נחמדים בספר הנפלא 'חיבת העבודה', כי מאוד יש לתמוה על מנהג העולם בנסיעתם במטוס (פליגער) כיצד הם סומכים בעיניים עצומות על שאר נוסעי המטוס שלא יגנבו להם את המזוודות (suitcases) בירידתם מהמטוס, והכל עומדים בשלוות הנפש בסמוך למסוע (conveyor belt) וכל אחד נוטל דייקא את שלו.

התשובה פשוטה ביותר, כי אין איש היודע מה הסתיר רעהו בין דפנות המזוודה ובין חבילותיו, ואם יגנוב את של רעהו, שמא יעצרוהו שוטרי הגבול ויאסרוהו תחת בריח וברזל על 'סחורה אסורה' שניסה להבריח... (וכאותו שביקש שם בשדה התעופה מרעהו - שמור נא על חבילותי לכמה רגעים, כי אין בכוחי לעמוד כאן, ענה לו האיש, לך אין כח לעמוד, אבל לי אין כח לשבת במאסר...) כיו"ב ייאמר לדידן, לעולם אל תקנא בראותך איש פלוני עשיר, איש פלוני מצליח בכל... כי אינך יודע אלו 'סחורות' - קשיים וצרות טמונים מתחת פניו הצהובות...

מעשה בבת עשירים שנישאה לחתן ת"ח, וקבלו על עצמם לחיות כראוי לבני תורה ולעבדי ה', מתוך הסתפקות במועט בכדי שיוכל הבעל לשבת על התורה והעבודה מתוך שלווה הנפש וישוב הדעת. והנה, כשנולד בנם בכורם בשעטומ"צ למזל"ט, יצאה ה'יולדת' לחנות הגדולה בה מוכרים כל הנצרך לגידול תינוקות, עגלות (cariges), מיטות, לולים (קריבס) וכו'... והנה מנערותה היתה רגילה לעגלה היקרה ביותר, אך מאחר שהכירה את מצבה הכספית, לכן פנתה לעבר העגלות הפשוטות והזולות ביותר, אך לבה לא נתן לה לקנות כל כך פשוט, בכל זאת הרי עם 'עגלה' זאת יוצאים ונכנסים לעיני כל הקהל... ברחוב העיר... סוף דבר הוכרע שיקנו עגלה טובה יותר בדרגה אחת, כשלצורך זה יחסכו מפיתם.

והנה בעודם שם, ראו איך שנכנסים לחנות איזו יולדת עם אימה, הללו ניגשו מיד לעבר העגלות היקרות ביותר, כשאפילו אינם מעניקים 'מבט' (בליק) אחד לצד המקום שבו עומדות העגלות הנחשבות קצת פחות ממדרגת עגלות היוקרה... לנוכח זה יצא לבה מקנאה, בלון הקנאה אשר בקרבה התנפח ועלה, וכמעט שלבה לא עמד לה, וביותר, כאשר ראתה את השניים פונים לעבר המיטות (לולים, קריבס) ומחפשים את היקר והיפה ביותר מבלי לחשוב 'כסף מנל', שם חישה הראשונה שהיא יוצאת מדעתה מרוב קנאה... ולפתע, נשמע שהאם אומרת לבתה היולדת, עשי נא רגע חשבון בנוגע ל'מקום' שיש בחדרכם, אם תוכל המיטה להכנס יחד עם בלון החמצן (אוסג'נס פמפ) של התינוק... אז הבינה, כי לדאבון לב נולד להם ילד שאינו בריא... וכל בלון הקנאה התפוצץ ברגע אחד... בלב טהור נשאה עיניה השמימה, בשבח והודאה לבורא, א כפרה די וועגעלע (לא מעניין איזו עגלה יש לי) העיקר שהנני חובקת בן בריא ושלם... והמשכיל יבין, לחשוב כן אף אם לא 'יתכבד בקלון חברו' - לראות כי הגם שלפלוני הולך טוב בחיים, אבל צרה פלונית בביתו... כי באמת אין לך ו'לו' מאומה, הקב"ה תופר לכל אחד, ונותן לכל אחד את ה'חבילה' במידה המדויקת לצרכו ולצרכי נשמתו, ולצורך שליחותו בזה העולם...

טז. ונכלל ב'זכרון לבני ישראל' - למען נדע לדורות עולם, כי אכן עלינו להיות מ'מארי דחושבנא', אך חלילה שזה יביאנו לידי עצבות וייאוש רח"ל, פוק חזי מה נעשה מאותו חשבון הנפש, שהביאם לשאול תחתית, אלא צריך ש'חשבון' זה יביאנו לידי עלייה.

שמעתי מהרה"ח רבי משה לודמיר מח"ס 'גדיל תורה', פעם הייתי שבור בעצמי, ונכנסתי אל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, וכתבתי ב'קוויטל' שעשיתי 'חשבון הנפש' וראיתי שאין בי כלום. הביט בי הרבי בעיניו החודרות והיוקדות ואמר, כדי שיראה האדם שאין לו 'כלום' אינו צריך ל'חשבון הנפש'... אדרבה, כשעושים חשבון הנפש רואים שאכן יש לו לאדם מעלות והצלחות.

מפי הגבורה - הברדלו מתוך העדה הזאת, והוא אצל קרח ועדתו. כי אכן, מבעלי מחלוקת מצווים אנו להבדל^י, משא"כ משאר בעלי עבירות. וללמד עד כמה קשה היא המחלוקת בעיני המקום ב"ה יותר מכל עבירות שבתורה^ט.

ובך דייקו גם במה שכתב רש"י (טז ד) לפרש מה שנאמר 'וישמע משה ויפול על פניו' - מפני המחלוקת. והרי קרח כבר בנבואת משה רבינו שכל דבריו הם על פי ה', ומכל מקום לא נפל משה מפני ה'כפירה' של קרח אלא מפני המחלוקת, כי דא קשיא מכולהו^י.

ולא ימנע איש מלהתקרב לעבודתו יתב"ש אף אם הוא מלא בושח וכלימה על חטאיו, כי אדרבה, משם יתקרב לעבודתו יתב"ש^י.

הבדלו - להתרחק ממחלוקת וביותר ממחלוקת 'לשם שמים' בפרשתן (טז כא), 'הברדלו מתוך העדה הזאת', ואמר הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע (ילקוט עבודת ישראל ערך מחלוקת), בכל התורה מצינו עונשים חמורים לעוברי עבירה, אך לא ציוותה תורה להיבדל מהם, רק במקום אחד בלבד אנו מוצאים הוראה מפורשת

יז. וכבר שאל הרה"ק מטשעכנאו זי"ע (שש"ק ח"א ו בשמו) היאך אמר משה רבינו (טז כט) 'אם כמות כל האדם ימותון אלה (הרי זה סימן ש)לא ה' שלחני', והלא יתכן שיחזרו בתשובה וממילא לא תפתח הארץ פיה, וכי נאמר אז ש'לא ה' שלחני'. אלא ביאורו, דלכן דייק 'אם כמות כל אדם ימותון אלה', שהרי 'בעל תשובה' נעשה כתינוק שנולד, וכאיש אחר הוא, א"כ אם ישובו בתשובה אין זה נחשב ש'אלה' האנשים ניצלו, כי אנשים ובריות חדשים הם. מתאמרא בשם הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע, דלכן אומרים 'למנצח לבני קרח מזמור' לפני תקיעת שופר בראש השנה, שכשאנו עומדים בעת התעוררות התשובה קודם התקיעות פעמים שמתוך 'חשבון נפשו' בא האדם לידי יאוש כי אבדה תקוותו ומחליט שלא תועיל לו התשובה, לכן מזכירים לו את 'בני קרח' שכבר נבלעו באדמה וברגע האחרון הרהרו בתשובה, וזכו ש'מקום נתבצר להם בגיהנום' (סנהדרין קי.), ומהם ילמד כל איש ישראל, שאף אם הוא כבר בתוך האדמה עדיין בידו לשוב אל קונו ולהתרחקות לפניו.

בספר 'מרגלית הים' (סנהדרין קט: אות ד) הביא שהרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע ביאר בשם אביו הרה"ק מהר"י זי"ע מדוע ביקש משה רבינו שירדו חיים שאולה, וכי חלילה רצה לנקום בהם שייתסרו ביסורים (כי החי מרגיש בייסורים), אלא, שמשה רבינו חס על כל נפש מישראל, לבלתי ידח ממנו ידח, וכל עוד שנשמתו באפו בידו לשוב בתשובה שלימה, על כן ביקש שישארו בחיים ויהא בידם לשוב.

יח. מסופר על הגה"ק החפץ חיים זי"ע, שבעת שהתעוררה מריבה ומחלוקת בעירו ראדין, אם לא הצליח להשקיטה היה עוזב את העיירה למשך שבועות מספר עד שוך חמת המחלוקת, בכדי לא להימצא ח"ו אפילו בקרבת מקום של בעלי הריב (ועיין בסוף הגליון, במדור 'ישקו העדרים').

יט. נוראות כתב הרה"ק ה'חוזה' מלובלין זי"ע טוב להיות בשלום עם חבירו הגם שהוא בשקר, מלהיות במחלוקת עם חבירו הגם שהוא באמת (אור הנפלאות כח, הובא באבני זכרון ערך מחלוקת).

ואילו הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע אמר בזה"ל, מוטב להניח כמה מצוות בכדי שלא יהיה שום פירוד הלב על שום בר ישראל (אמרי פנחס עשי"ת אות תקיג).

מן הבאר

כתב בשו"ת 'תשובה מאהבה' (לתלמידו של הגה"ק ה'נודע ביהודה', ח"א סי' סא) דרך כלל, אם לבנות מקדש א-ל במחלוקת - מוטב שלא תבנה... וכמו שאמרו בדרך צחות שמטעם זה עתיד בית המקדש השלישי לירד כשהוא בנוי מן השמים (רש"י סוכה מא. ד"ה אי נמי), כדי שלא תתעורר מחלוקת בכלל ישראל מי יבנה את בית המקדש, על כן יבנה אותו הקב"ה בכבודו ובעצמו...

כ. מעשה נורא הובא בפתיחה לספר 'עין הבדולח' (מהגאון רבי ישראל יונה לנדוי אבד"ק קעמפון), אשר 'בא לעירו איש אחד ושמעון שמו והיה מנגן נפלא ושר בשירים והמשיך אחריו את השומעים קולו הנעים עד שבני העיר רצו לקבלו כש"ץ', אולם המרא דאתרא מיאן להסכים לכך 'לאשר האיש הזה היה בעל עבירה מפורסם וקל שבקלים', אלא שבני העיר דבקו בעוז, והבין הרב שעומדת לפרוץ שם מחלוקת גדולה, ולא ידע להשית עצות בנפשו, והריץ שאלתו

הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (בפרשתו) מבאר מה שנאמר בהמשך הפסוק 'ולא יהיה בקרח ובעדתו כאשר דבר ה' ביד משה לו', שהנה מצוי שיש שמעמידים עצמם (או מדמים בדמיונם ומרמים גם את עצמם) שהם עושים מחלוקת 'לשם שמים', וטוענים שמצווה לחלוק על פלוני ואף לירד לחייו, ומביאים ראיות לדבריהם מן התורה מן הנביאים ומן הכתובים... אך האמת היא שאסור לחלוק אפילו לשם שמים. ובזה מפרש מאמר הכתוב, א. ולא יהיה בקרח ובעדתו, כלומר שלא להיות כמו קרח שנחלק שלא לשם שמים. ב. ולא יהיה כאשר דבר ה' ביד משה לו, ר"ל, שלא יביא ראיות מדברי ה' בתורתו לומר שכך הדין הוא שמצווה לדרוך את השני.

ובהם דבריו, והנה יש הפרש בין מחזיקי המחלוקות של עכשיו לקרח ועדתו, כי הם היו נחלקים על משה ותורתו, והם של עכשיו אומרים במחלוקתם

ובמו שכתב השל"ה הק', ומה לי להאריך בגנות המחלוקת, כי כל הספרים מלאים מזה, נקוט האי כלל בידך, כי עוון המחלוקת יותר קשה מעוון עבודת כוכבים כמו שמצינו באחאב ושאל. ומוסיף שם (באות טז) ובדאי הגרוע שבישראל היה מוסר נפשו למיתה בכדי שלא לעבוד עבודת כוכבים, ואיך לא ימסור נפשו לעצור את עצמו מלעשות מחלוקת שהיא קשה מעבודת כוכבים, עכ"ל (בשינוי קצת).

ומפורש אמרה תורה (יז ה) 'ולא יהיה בקרח ובעדתו', ואיתא בגמרא (סנהדרין קי.) 'ויקם משה וילך אל דתן ואבירם', אמר ריש לקיש מכאן שאין מחזיקין במחלוקת, דאמר רב כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר 'ולא יהיה בקרח ובעדתו'. ופירש"י אין מחזיקין אף שכבר החלה המחלוקת אסור להם להחזיק ולהמשיך במחלוקת, אלא ילמדו ממשה רבינו שמחל על כבודו, ובעצמו הלך אליהם כדי לבטל מחלוקת.

לפני הגה"ק רבי יוסף מפוזנא (חתנו של הנודע ביהודה המכנהו בשם 'רבי יוסף הצדיק') בזה"ל 'שמעון זה דורש את כל האתין שבתורה את החזיר ואת הטריפה ואת הנבילה וכדומה כיון שהגיע לאת ה' אלוקיך תירא פירש (והוא מליצה מלשון הגמ' בפסחים כב: לגבי שמעון העמסוני, וכוונתו היתה שאותו 'חזן' דורש 'את לרבות' כל איסורים שבתורה שמתיר לעצמו ופורש מיראת שמים) ולזאת יגיד לו דעתו הקדושה מה לעשות', השיב לו רבי יוסף, מוטב להעמיד צלם בהיכל ואל ירבה מחלוקת בישראל, לכן יחדול מלצאת בריב נגדם אם אינם שומעים קולו בטוב.

כא. כתיב בפרשתו 'ולא יהיה בקרח ובעדתו', ואומרים בשם הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע שפשיטא שלא בא הכתוב לומר למי שאינו צודק בטענתו שאסור לו לחרחר ריב, שבזה אין כל רבותא, אלא אדרבה, אף למי שצודק אומר לו הכתוב הרחק מן המחלוקת...

כב. יש מקשים, דהנה בצד שכנגד משה רבינו עמדו מאתיים וחמשים ראשי סנהדראות שהיה להם טעמים וסיבות אמיתיות (נראים כאמיתיות) לעריכת המחלוקת, כמבואר בספרים, וא"כ איך היה יכול אדם פשוט העומד מן הצד לקבוע עם מי הצדק. יש שתירצו באופן נפלא, דאכן היה קשה לדעת ולהבין בבחירות עם מי הצדק, אבל אם אתה רואה את דתן ואבירם בצד זה עליך להבין מיד לעמוד בצד השני.

מן הבאר

איתא בגמרא (סנהדרין קי.) 'ויקם משה וילך אל דתן ואבירם', אמר ריש לקיש מכאן שאין מחזיקין במחלוקת. מבאר בה הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (בפרשתו ד"ה וישלח משה) שבא להזהיר אותנו, שלא נאמר הנה פלוני 'מוחזק' הוא כבעל מחלוקת, גם מתמול גם משלשום מורגל הוא לעורר מדנים... אין כל טעם לקרוא לו ולפשר בין הניצים... לא כן הוא, אלא תמיד צריך לקרוא לשני הצדדים לקראת שלום, וכמשה רבינו שקרא לדתן ולאבירם לשלום אף שכבר הוחזקו במריבה, שכבר במצרים היו השנים 'נצים' והכה הרשע את חברו, אף על משה ועל אהרן עוררו מדנים, כמו"ש (שמות כ ה) 'ויפגעו את משה ואת אהרן נצבים לקראתם בצאתם מאת פרעה', וברש"י כל 'נצבים' הם דתן ואבירם. וז"ל החת"ס, 'אין מחזיקין במחלוקת' ר"ל דאין הולכין בתר חזקה במחלוקת, אעפ"י שכבר ניסה לעשות שלום זה ג' פעמים ולא עלתה בידו, עכ"ז כל יעשה עצמו כמתניאש, וינסה כוחו עוד הפעם וה' יברך את עמו בשלום, עכ"ל.

אלא ביאור הדבר, כי אכן, בוונתו של קרח היתה לשררה ולכבוד עצמו, כמו שאמרו חז"ל (מד"ר, ריש הפרשה והובא ברש"י) 'מה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן' (ואף שאין לנו שמץ השגה בכל אותה פרשה, אך מ"מ נכתב בן בתורה ונתפרש בחז"ל בכדי ללמד לדורות), לאידך עדת קרח אלו מאתיים חמישים איש 'נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם' שהלכו עמו בוונה אחרת היתה להם, וכלשונו (בתחילת הפרשה) 'והיתה מניעת הכהונה שהיא גורמת דבקות ואהבת ה' כאש בוערת בקרבם, לא לשם שררה וכבוד המדומה כי אם להתקדש ולהשיג מעלה זו ע"י עבודה', ר"ל שנכנסו למחלוקת מתוך בוונה זכה ורצון טהור להגיע למעלות רמות ונשגבות על ידי קדושת הכהונה, ועל כך נאמרו ב' האזהרות, א. ולא יהיה בקרח, להתרחק מן המחלוקת. ב. לא יהיה כעדתו, אפילו מכיון למצוה אסור לעשות מחלוקת^ג.

ובמבואר בכל 'כתבי הקודש' לדורותיהם, כי כן הוא רצון הבורא ית"ש וכך עלתה במחשבתו שיהיו הרבה דרכים בעבודת ה'^ג, ועצת השמן היא להביא למחלוקת ופירוד הלבבות על דרך העבודה הנכונה והישרה^ג, כי באמת 'כולם אהובים וכולם

שעושים כן לשם שמים, ומוצאים פסוקים והלכות בתלמוד ושו"ע המורים שמצוה לחלוק על פלוני, ונמצא איננו עובר על לאו זה שהרי אינו כקרח, כי אדרבא כבר רמז ה' עליו למשה רבנו ע"ה בתורתו שכה יהיה כמו שהוא סובר. אף אתה אמור לו, וכי טוב אתה מרבי אליעזר הגדול (ב"מ נט:): וכי סברתך יותר טובה משלו וכוונתך יותר רצויה ממנו, ובכל זאת לא הועיל לו כי אסור לחלוק ולהחזיק אפילו לשם שמים. וזה שאמר ולא יהיה בקרח וכעדתו, ולא יהיה כאשר דבר ה' ביד משה לו - שלא יעשה עצמו כאילו דבר ה' בתורתו ביד משה לו ובעבורו לאמר ככה הדין והלכה כמו שאני חושב ומצוה לרדוף ולהשיג, חלילה לא תהיה בזאת בישראל. עכ"ל.

ביוצא בזה דקדק ה'נצי"ב זי"ע (ב'העמק דבר) בלשון הכתוב ולא יהיה בקרח וכעדתו, שאילו נאמר ולא יהיה 'בקרח ועדתו' היה משמעות הלשון 'בקרח עם עדתו הנלוים אליו', אבל מאחר שכתוב וכעדתו (עם כ' הדמיון במיוחד עליהם) א"כ משמע שיש כאן ב' אזהרות נפרדות, א. לא יהיה בקרח. ב. לא יהיה כעדתו, ומה הם ב' ציוויים אלו וכי קרח לחוד ועדתו לחוד.

כג. הרה"ק ה'אמרי נועם' זי"ע מבאר בדברי חז"ל (במדב"ר כא כב) 'קשה עלי פרידתכם', שכך אומר הקב"ה לבני ישראל קשה היא 'פרידתכם' - מחלוקת בקרב בני ישראל, ובפרט כשהנכם באים ותולים עצמכם עלי כי לשמי אתם נפרדים ונלחמים זה בזה.

אמרה נאה אמר מו"ח כ"ק אדמו"ר מזוטשקא זצוקלה"ה בביאור בקשתו של יעקב אבינו 'בקהלם אל תחד כבודי' (בראשית מט ו), וברש"י (שם, ובריש פרשתו) שבקש רחמים על עצמו שלא יזכר 'שמו' על מחלוקתו. כי כידוע הרבה פעמים נסובה המחלוקת על השם של אבי השושלת, כל אחד רוצה את השם לעצמו, על כן ביקש יעקב אבינו 'לא יזכר שמי על המחלוקת'... שבהקהל קרח את הקהל אל מול משה ואהרן לא יחללו את כבודו שלא יתגודדו על שמו.

כד. ענין נפלא שמעתי מפי הרב שאול קרדי שליט"א ממקסיקו רב קהילת כתר תורה, שלפני כעשר שנים שאל את הגאון רבי מתת' סאלאמאן משגיח דישיבת לעיקוואד זצ"ל, מהו הסוד הטמון בהצלחת מפעל התורה הכביר אשר בישיבת 'לעיקוואד' ברוח ובגשם עד להפליא, אלפי לומדים, מיליוני דאללער עבור ההוצאות והכל בשפע רב, רואים כאן יד ה' וסייעתא דשמיא בלתי רגילה, וענה, הנה אנכי כאן כעשרים שנה, יש כאן ארבעה 'ראשי ישיבות', מפעם לפעם הננו יושבים ב'אסיפות' ודנים בדברים שונים, העומדים ברומו של עולם, והרי לכל ראש ישיבה יש דעה משלו, מ"מ, יש כאן שינויי דעות אבל אף פעם אין חילוקי דעות, כלומר מותר לכל אחד לחשוב באופן אחר מרעהו, אבל אין 'מחלוקת' יוצאת מזה, לא טענות ולא מענות.

עוד אמר לי ששמע מהגאון רבי דוד שוסטל ראה"כ דשם, שבסוף ימיו קרא הגאון רבי אהרן קאטלער לבנו הגאון רבי שניאור, תפסו בידיו ואמר לו (בנוגע להמשך תפקידיו בישיבה) תברח ממחלוקת כבורח מן האש.

כה. פעם הגיע אורח נכבד להתפלל בפניא דמעלי שבתא אצל הרה"ק ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זי"ע, וכיבדו אותו לגשת אל ה'עמוד' להתפלל תפילת מנחה, וניסה להנעים בקולו כפי ה'נוסח' המקובל בויז'ניץ' ולא עלה כל כך בידו... ניגש אליו ה'אמרי חיים' ושאלו מדוע אינו מתפלל כפי ה'נוסח' השגור על לשונו, השיב שרוצה להתפלל כמנהג המקום, נענה לו הרה"ק, אצלנו 'מנהג המקום' הוא שכל אחד מתפלל כפי שנוהג במקומו...

באר הפרשה - פרשת קרח

בית שני עדיין מרקד בינינו ומלבישים הכל במעטה כאילו של שמים כח, עב"לכט.

וביותר יש להזהר מאותה עצת היצר המלביש את המחלוקת בתואנת 'לשם שמים'ל, ובאמת אין כאן לשם שמים אלא מידות רעות ומושחתות לא.

פן תספו - חומר עונש בעלי מחלוקת

כמה קשה עונשה של מחלוקת, ומפורשים הדברים בגמרא (סנהדרין ז). שלמדו מהפסוק (משלי יז יד) 'פטר מים ראשית מדון', פטר מלשון 'פטר רחם',

ברורים י. ולא נביא כאן אלא את הדברים אשר חקק בקולמוסו הגאון בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל (הובא ב'רחמי הרב' ערך עין טוב, דברי הרכה הנחוצים ביותר לדורינו אנו) וז"ל, ובעוונותינו הרבים אנו עדים כהיום לשלח מדנים בין אחים, נעשה מנהג רע בכמה קצוות מאומתנו הקדושה, שכל מי שאינו מקבל השקפת יחיד או חוג נרדף על צווארו ושופכים דמו בכמה מיני מדנים ולשון הרע, ושובחים שזה רצון ה' שיהיו דעות שונות והשקפות שונות בעולם, וכל אחד יעבוד את ה' יתברך בבחינתו הוא, ואין לי שום ספק שזה אחד מעיכובי גאולתנו ופדות נפשנו י, שסיבת שנאת חנם שהיה הגורם לחורבן

כו. וכפי שפירש הרה"ק מקאזמיר זי"ע (הובא בדברי ישראל ויגש) בלשון הכתוב (בראשית מה כד) 'אל תרגזו בדרך' - אל תרגזו ותריבו על דרך העבודה הנכונה...

כז. דברים המרעידים כל לב כתב הרה"ק בעל התניא זי"ע (אגרה"ק נו) וז"ל. כי אין שלום יוצא מתוך מריבה, ובפרט ממחלוקת לשם שמים אשר רוב הצרות והתלאות הן ממחלוקת לשם שמים, הרחמן יצילנו ממנה.

כח. בדרך צחות אמר הרה"ק מסאטמאר זי"ע לפרש בלשון הכתוב (ישעיה סו כב) 'כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה', כי בשלמא 'ארץ' אכן צריך לעשות 'חדשה' לעתיד לבוא מאחר שנשחתה הארץ ונתקלקלה בעוונות היושבים עליה, אך מה צורך יש בבריאת שמים חדשים, אלא, משום שכבר היו כל כך הרבה מחלוקות 'לשם שמים' עד שצריכים לעשות שמים חדשים...

כט. ענין נחמד שמעתי מפי צדיק אחד, כי הנה יש ל"ע בני אדם המורים לעצמם היתר להחזיק במחלוקת ח"ו, כשמענה בפיהם לומר שהם לוחמים למען האמת ולשם שמים כדי להעמיד האמת על תילה, ולזה כבר אמרו צדיקים שקרח ועדתו מ'מבקשי האמת היו' וכמו שאמרו למשה 'בדאי אתה ולא כך שמעת מפי הגבורה' ולפיכך שלחם הקב"ה לתחתיות הארץ מקום האמת כדכתי' (תהילים פ"ה) 'אמת מארץ תצמח'.

הגאון החסיד ר' יואל אשכנזי זצ"ל מהחבריא קדישא בעיה"ק טבריא, היה אומר כנגד אלו המבקשים והמחזורים אחר ה'אמת' יותר מדאי שאנשים כאלו אין מקומם בעוה"ז שהוא עלמא דשיקרא, ואם מחפשים יותר מדאי את האמת ילכו להם ל'עולם האמת' ששם כולו אמת.

ל. כבר אמרו, 'ולא תתורו אחרי לבבכם' (במדבר טו לט) אל תתירו לעצמכם מצוות חדשות אשר לבכם נוטה להתירו אחרי קנאת ושנאת הלב, כגון את פלוני מצוה לקבור, ואת אלמוני מצוה לבייש וכו'... (כע"ז בהעמק דבר להנצי"ב). והוכיח כן הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע למי שאמר לו 'את פלוני מצוה לקבור בעודו בחיים חיותו'... כי מצינו שבני ישראל היו במצרים 'ערומים מן המצוות' וכבר הגיעה העת להוציאם ממצרים, מה עשה הקב"ה, נתן להם 'דם פסח ודם מילה' (מכילתא ה כח). והרואה יתמה, שהרי בשלושת ימי אפילה (שקדמו לאותו זמן) מתו רוב מנין ובנין מבני ישראל ולא נשארו אלא 'חומש' מבני ישראל בחיים (וי"א אחד מחמישים או אחד מחמש מאות) ובוודאי כל הנשארים היו מתנדבים ב'חברא קדישא' לקבור רבבות אלפי הרשעים מבני ישראל שמתו בג' ימים אלו... וא"כ אינם ערומים מן המצוות כלל וכלל אלא 'מלאים מצות כרימון', ומכאן הוכיח, שלא כל 'קבורה' מצוה היא, והמבין יבין...

(עיי' להרה"ק מהר"ש מבעלזא שגם ביאר כן).

לא. הגאון רבי יצחק אלחנן ספעקטאר זצוק"ל ראה פעם איך שכמה אנשים חולקים בענין 'לשם שמים' ויורים בפיהם חיצים ובליסטראות זה בזה, נענה רבי יצחק אלחנן ואמר, 'לשם שמים' איני רואה כאן, אבל אני רואה מידות מושחתות ונוראות... כל אחד זועק 'כולה שלי'.

ידועה מליצת העולם בלשון הכתוב (בראשית יג יג) 'ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאוד', כי 'אנשי סדום' היו רעים וחטאים בבין אדם לחברו בטענה שהם 'לה' מאוד' - שהינם מתכוונים רק לשם שמים...

איתא במדרש (בר"ר כב ז) בענין המחלוקת של קין והבל, מובא שם כל דבר המעשה עד שסוף דבר קם איש באחיו ורצחו נפש, בזה"ל, על מה היו מדיינים, אמרו בואו ונחלוק את העולם, אחד נטל קרקעות ואחד נטל את

בנים השחירו, משפחות ניספו, עיירות נתערערו, קיבוצים נפרדו, חסידים נפסדו^{לג}, אנשי אמנה אבדו ונכבדים נקלו ונתבזו בסיבת המחלוקת. נביאים ניבאו וחכמים חכמו ויוסיפו לספר רעת המחלוקת ולא הגיעו לתכליתה^{לד}. לכן, שנאו אותה ונוסו מפניה והתרחקו מכל אוהביה וגואליה ורעיה, פן תספו בכל חטאתם^{לה}.

כלומר המתחיל במחלוקת מביא בזה על עצמו מאה דינים שיבואו עליו גלל המחלוקת (מדון - נוטריקון מאה דיני, או כי מדון בגימטריא מאה. רש"י). כתב הרמב"ם באיגרתו לבנו, 'אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת המבלה חנוף, הנפש והממוץ^{לב}. ראיתי

המטלטלין. זה אמר, הארץ אשר אתה עומד עליה שלי היא (שהרי כל ה'קרקעות' שלי). וזה אמר, הבגד אשר אתה לובש שלי הוא. זה אמר תפשוט (את הבגד), וזה אמר, פרח (באויר), ומתוך כך - ויהרגהו. רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר, שניהם נטלו את הקרקעות ושניהם נטלו את המטלטלים, ועל מה היו מדיינים, אלא זה אמר, בתחומי בית המקדש נבנה, וזה אמר בתחומי. שנאמר (בראשית ד ח) ויהי בהיותם ב'שדה', ואין שדה אלא בית המקדש, עכ"ל. וביארו בעלי המוסר, שאין כאן כל מחלוקת בין התנאים במדרש, כי באמת היה הסכסוך ביניהם על עניני רכוש וממון, זה נטל כל הקרקעות לעצמו וזה נטל כל המטלטלין לעצמו, ורצו לבלוע איש את רעהו בעודו בחיים, אלא שבפיהם אמרו שחולקים המה על מקום המקדש... (אף שאין לנו השגה בקדמונים אלו, מ"מ דברי המדרש באו ללמדנו יסוד גדול בפרשת המחלוקת), כי מאד מאד יש להתרחק מ'מחלוקת לשם שמים', כי אם יפשפש בעצמו היטב ימצא שמתחת ל'כבוד שמים' טמון 'כבוד עצמו', אלא שהיצר מצליח לבלבל את הילך מחשבתנו כרצונו ה"י.

מעשה היה באיש שניגש אל הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ואמר לו, בקשו ממני להתערב במחלוקת לטובת צד מסוים כי הדבר נוגע לכבוד שמים, אמר לו הגר"מ, מחלוקת היא ענין של פיקוח נפש - כי סכנת המחלוקת גדולה עד מאד, ועל כן רק סנהדרין יכולים לפסוק בכגון דא, והוסיף להתרעם ולומר, כל אחד שם עצמו ל'פוסק' ומחליט שאכן מתכוון הוא רק לשם שמים, אף שבאמת הדבר נוגע לרציחה ממש...

לב. וז"ל השל"ה הק' (דרך חיים תוכחת מוסר אות כו), ממחלוקת של קרח יש לקחת מוסר עד היכן גודל עונש של מחלוקת, ראה מה עלתה לקרח עונש הנמרץ, ולא הועילה לו שלשלת יוחסין שיצאה ממנו (תנחומא קרח ה), וגם הוא בעצמו היה שר וגדול בישראל לולי חטא המחלוקת, והיה מנושאי הארון (במדב"ר יח ג). גם, דתן ואבירם וטפם כולם נאבדו, ואף על פי שאין בית דין של מעלה דן עד שיהיה בן עשרים (שבת פט:), כאן נאבדו אף הטף, כי קשה המחלוקת, וכך אמרו רז"ל (תנחומא, קרח ג).

ומזה ילמוד אדם מוסר לאחוז בשלום. וכל בר שכל ילמוד, ויהיה מתלמידיו של אהרן אוהב שלום (אבות א יב), כי הנך רואה שאהרן לא דיבר בזה המחלוקת, אף שקרח רצה לעקור את כבודו, לא דיבר מאומה. וכל מה שאדם יוכל לבקש סיבות לתווך השלום ולכבות אש המחלוקת יעשה. צא ולמד ממשה רבינו ע"ה שהיה גדול הנביאים והיה מלך, והלך בעצמו ובכבודו לדתן ולאבירם לאחר שמרדו בו כששלח אחריהם ואמרו (טז יד) 'לא נעלה', הלך הוא אליהם עם זקני ישראל, והכל בשביל השלום, עכ"ל.

לג. דבר מבהיל על הרעיון למדנו ממה שאמר משה רבינו 'בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי, אם כמות כל האדם ימותון אלה ופקודת כל האדם יפקד עליהם לא ה' שלחני, ואם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה ובלעה אותם ואת כל אשר להם וירדו חיים שאולה וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה'" (טז כח-ל), והיינו, שאם באותו היום היו מתים קרח ועדתו וכל אשר להם בבת אחת בפתע פתאום עדיין אין ראייה שה' שלח את משה, ותימה רבתי היא, וכי אין נראה בעליל שהיה בהם יד ה' להמית את כולם, ומדוע אין זה הוכחה על צדקתו של משה. אלא שכבר אמרו חז"ל (ויק"ר כז ה) לפרש במה שנאמר (קהלת ג טו) 'והאלוקים יבקש את הנרדף - אפילו צדיק רודף רשע אלוקים יבקש את הנרדף', ממילא אף אם ח"ו קרח הוא הצדיק ומשה ה... מכל מקום בדין הוא שיענש קרח כי הוא 'הרודף', ואלוקים יבקש את הנרדף אפילו אם הוא רשע, וממילא אי אפשר להוכיח מעונשו של קרח מי הוא הצדיק ומיהו הרשע. ורק על ידי שנשתנו סדרי בראשית, וייענשו בעונש שלא היה כדוגמתו עד עצם היום הזה, או אז נוכל להיווכח ולדעת כי משה אמת ותורתו אמת וה' שלחו לעשות כל המעשים האלה.

לד. נוראות כתב הגה"ק רבי חיים פלאג'י זי"ע (רפואה וחיים פרק ה אות עו, תוספת חיים ע' לד) וז"ל. אני הגבר ראתה עיני מיום שעמדתי על דעתי, כי כל איש ואשה משפחה ומשפחה מדינה ומדינה, ועיר ועיר שהיו ביניהם מחלוקת, לא יצאו נקיים הב' כיתות, ונלקו בין בגופם בין בממונם רח"ל, ומי שיש לו דעת יעמיק מאד בזה ולעולם יהיה

ואף בפרשתן מצינו חומר העונש, כביאור הרמב"ן (טו) (ל) ש'בקיעת האדמה' אינה בריאה מחודשת, וכבר היה לעולמים שפתחה האדמה את פיה, ומה שנחשב כאן בריאה חדשה הכוונה למה שהיה ותבלע אותם, כי במקום אחר כאשר תבקע האדמה, כמו שנעשה פעמים רבים ברעש הנקרא זלולה, תשאר פתוחה, וימלא החור שבאדמה מים ויעשה כאגמים. אבל שתשוב לסגור פיה מיד אחר פתיחתה, כאדם הפותח פיו לבלוע וסוגר אותו מיד אחרי בלעו, זה הדבר נתחדש ביום ההוא באלו הוא נברא מאין. וללמדך עד כמה גרועה המחלוקת שהוצרכו כך לשנות עליהם סדרי בראשית ל'. ולעולם אין אדם נשבר מן המחלוקת, וכך מתאמרא בשם צדיקים שהנה כתיב אצל יעקב אבינו

מותר משלו בין בגופו בין בממונו בין בכבודו, ויראה שיצא הפסדו בשכרו בין בעוה"ז ובין בעוה"ב, כי היה אוהב שלום ורודף שלום ע"כ. אגב אורחא קמ"ל, שב' הצדדים לא יצאו נקיים, כי כל הנוטל צד במחלוקת אף אם הוא צודק בדעתו, מ"מ מחלוקת הוא אש, וכל המכניס ידיו לאש אף בסיבה צודקת ונכונה הרי הוא נכוה בידיו... ובזה ביאר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל את דברי הגמרא (כתובות סב:) מעשה ברבי רחומי שהיה עוסק בתורה במשך כל השנה בשיבתו של רבא, ורק בעיו"כ היה חוזר לביתו, פ"א שקע בתלמודו ושכח שעיו"כ היום ולא חזר לביתו, באותה שעה ישבה האשה והמתינה בביתה, משראתה כי לא בא הזילה דמעה, ובאותו זמן ישב הבעל על הגג ונפל הגג מתחתיו ומת. וידועה הקושיא, וכי העדיפה אותה מסכנה שימות בעלה הגדול, ומעתה לא תראה אותו לא בעיו"כ וגם לעולמים לא תראהו עד תחיית המתים. אלא בע"כ תאמר, שמחלוקת היא 'מציאות' של אש... כל הנוגע באש נכוה, ואין הדבר תלוי אם הנרדף רוצה בנקמת הרודף או לאו.

לה. הנה, עונשם של קרח ועדתו היה ב'בריאה חדשה' שפצתה האדמה את פיה ונבלעו בה 'חיים שאולה' (טז לג), עונש שלפניו לא היה כמוהו ולאחריו לא יהיה כן. והרי אין הקב"ה עושה ניסים שלא לצורך, ומדוע שידד הקב"ה מערכות בריאת שמים וארץ ולא המיתם בשאר מיתות בדרך העולם. אלא ביאורו, שלא רצה הקב"ה להמיתם בכל מיתה אחרת, כי 'גזירה על המת שישתכח מן הלב' (ברכות נח:), וכאן רצה הקב"ה שאלו לא ישתכחו לעולם מלבם של בני ישראל, כדי שיזכרו היטב בגנות וחומר מחלוקת, על כן הורידם חיים לתוככי עמקי האדמה, שאז לא ישתכחו מן הלב כשאר מתים, אלא לנצח נצחים יכירו וידעו כל באי עולם מה עלה בגורל בעלי מחלוקת.

בצחות ביאר הרה"ק האמרי אמת זי"ע, שאם קורח היה מת, היו קופצים לו יורשים מן הדין. והיו הללו יורשים ממנו את מידת המחלוקת המגונה. על כן נשאר קורח בחיי חיותו וירד חיים שאולה, שלא להותיר אחריו יורשים למידתו הגרועה, ובזה יתבער נגע המחלוקת מעם בני ישראל.

לו. מה יעשה האדם וינצל מהמחלוקת, ירבה בתפילה על כך, וכך כתב הרה"ק הבני יששכר זי"ע (אגרא דכלה, פר' פינחס), וז"ל. שמעתי מאת כבוד אדמו"ר הרב הק' מהרמ"מ מרימנוב זצוק"ל רמז הפסוק 'ובני קרח לא מתו' (כו יא), הגם כי קרח בעל המחלוקת מת, עכ"ז בני קרח, תלמידיו בעלי המחלוקת לא מתו... ונ"ל דנפקא מינה למיבעי רחמי (להרבות בבקשת רחמים). וכן כתב הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע פר' קרח ועוד ספרים. וכוונת הדברים בתרתי, הן שיתפלל שלא יפגעו בו בעלי מחלוקת, והן שיתפלל שלא יגרר אחר היצר ויתערב במחלוקת...

לז. סיפר הרה"ק מ'תולדות אהרן' זי"ע, הרה"ק ה'צבי לצדיק' מבלאזוב זי"ע היה דר במשך תקופת זמן בעיר ריישא, ושם היה תלמיד חכם אחד שהיה ממתנגדי הרה"ק מבלאזוב. פעם שמע אחד מחסידי בלאזוב איך שאותו מתנגד מדבר בגאווה ובזו על רבו, ולא היה יכול לעצור בעצמו, ניגש אל המתנגד וסטר לו על לחיו... ונעשה 'רעש' בביהמ"ד, יש שגערו בו על שביזה ת"ח, ואחרים חיזקו אותו שקיים מצוה גדולה ו'ככה יעשה לאיש' המחריף את כבוד הרבי.

כלי מחזיק ברכה - הברכה והפרנסה תלויים במידת השלום רשב"י גדול השלום שכל הברכות כלולות בו... ה' אמרו חז"ל (עוקצין ג ב) 'אמר רבי שמעון בן חלפתא לא מצא הקב"ה בלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום שנאמר (תהלים כט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום'. ובמדרש (ויק"ר פר' צו ט) אמר

יברך את עמו בשלום... רשב"י גדול השלום שכל הברכות כלולות בו... ה' אמרו חז"ל (עוקצין ג ב) 'אמר רבי שמעון בן חלפתא לא מצא הקב"ה בלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום שנאמר (תהלים כט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום'. ובמדרש (ויק"ר פר' צו ט) אמר

וכבר אמרו דמחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות (של"ה מס' יומא דרך חיים אות מ"ד), ע"כ כל ערום יעשה

כשהגיע החסיד לבית מדרשו של הרה"ק מבלאזוב, ונתוודע הדבר, התלהטו הרוחות בקול רעש גדול, שמע ה'סערה' הגיע לאזני הרה"ק, פתח הרה"ק את דלת חדרו ושאל את הגבאי מה קול הרעש בביהמ"ד, סיפר הגבאי להרה"ק היאך האברך הנ"ל 'קידש שם שמים' ונתן למתנגד סטירת לחי. כששמע זאת הרבי ציוה לקרוא לפניו את האברך, האברך מיהר להתייצב לפני הרה"ק, שאל אותו הרה"ק האם יש ברצונך שאאריך ימים, ענה האברך בוודאי... אמר לו הרה"ק אם תשמע עוד הפעם שמדברים עלי רע תשתוק ועי"ז אאריך ימים...

לח. לפני יותר מארבעים שנה (כ"ב סיון תשמ"ה) אירעה תאונה נוראה בין רכבת (באן) ואוטובוס, והיו שם הרבה הרוגים ופצועים ה"י, והנה באותם הימים היה בעיר פתח תקוה בית הספר שערכו 'טיול' לתלמידים בני שלוש עשרה, הורי אחת התלמידות נתנו לה עשר שקלים כדי שתקנה לעצמה כמה מיני מתיקה לצורך הטיול, יצאה הילדה לחנות (המכולת) ופגשה שם בחברתה העומדת וממרת בבכי בדמעות שלישי, ניגשה אליה ושאלה אותה מה אירע, אמרה לה חברתה, אמי שלחה אותי עם עשר שקל לקנות לחם וחלב לבני המשפחה, המעות נאבדו, ואינני יודעת מה לעשות, ללכת הבית ללא הלחם א"א, ולאיך, כסף לקנות גם אין לי...

נכמרו רחמי הילדה, וגמרה אומר לתת את כל הכסף שבידה לחברתה, אמנם מאחר שלא רצתה לספר לאמה החליטה למלא את התיק המיועד לקניות (כך היה נהוג בשעתו לבוא עם תיק לחנות) עם כתבי עת (עיתונים) הנמצאים מחוץ לחנות שימלאו את התיק, ויראה התיק בעיני אביה ואמה כמי שנתמלא במיני מתיקה, וכן עשתה, נתנה את הכסף לחברתה ואורו עיניה, הצלת נפשות כפשוטו...

ויהי ממחרת, ידעה הילדה שבטרם היציאה לטיול תכין אמה עבורה 'לחם' לסעודותיה, וכשתבוא להכניס את הסנדביץ' לתיק תגלה את מעשיה שהתיק מלא בניירות, אמרה הילדה לאמה, אין לי צורך בלחם היום, יש לי מספיק מיני מתיקה, כמובן שהאם לא הסכימה, אלא הכינה את הלחם והכניסה לתיק ומצאה הניירות, גערה האם בבתה... וכי כך מתנהגים, את פועלת מאחורי גבי, היכן כל מיני המתיקה שקנית אתמול, והיכן הכסף שנתתי לך... וסטרה לה על פניה... ואמרה לילדה, נדבר אחרי הטיול... ועתה לך בשלום, רוצי מהר שלא תאחרי. הילדה הרגישה דפוקה ולבה כאב מאד, אחרי שאמה רגזה עליה, ונתנה לה מתת יד... יצאה מהבית והלכה בעצלתיים, אדהכי והכי כבר נסע האוטובוס של הטיול לדרכו, והיא נשארה בחצר בית הספר.

כאן אבדו עשתונותיה של הילדה, מה אעשה עתה, וכי אלך הביתה, מה אומר לאמי, ומה אמי תאמר... החליטה ללכת לגן משחקים עד אחה"צ, וחשבה כי עד אז כבר תירגע סערת רוחה של האם ותשוב לשלוותה, ותוכל לספר לה מעשי הצדקה אשר עשתה אתמול בחנות...

אם הילדה הלכה לעבודתה, ושם שמעה כי אירעה תאונה נוראה, רכבת נתקעה באוטובוס של תלמידים בדרכם לטיול... ויש הרבה הרוגים, האם הבינה כי מדובר מהאוטובוס של בתה יקירתה, והבינה שהיא מבין ההרוגים או הפצועים, ומיהרה לברר בבית החולים אם פינו לשם ילדה הנקראת בשם פלוני, לאחר כל הבירורים נאמר לה שלא קבלו ילדה בשם זה, והבינה שבתה הלך לעולמו... ונזכרה גם באיזה אופן נפרדה ממנה בפעם האחרונה.

לביינתים הגיע שעת אחה"צ, הילדה החליטה שכבר נרגעו הרוחות, ואפשר לשוב הביתה, והנה לתדהמתה האם רואה את הילדה - בא הרוג ברגליו, ואז סיפרה הילדה את כל מעשה הצלתה, בזכות הצדקה...

וללמדנו נוראות, א. בגדולת צדקה תציל ממות - כדאיתא בזוה"ק האי מאן דרחים ליה קוב"ה שדר ליה מסכנא כדי להצילו בזכות הצדקה - לא רק אם תורם מאת אלפים, אלא גם אם החיה את רעהו בעשר שקלים... (אפילו גוט ווארט, או לתת לו חברותא, או מעט אוכל, כל הטבה והתעסקות עם רעהו) ב. פעמים שהאדם מקיים מעשה טוב ולבסוף מגלה שהכניס עצמו למצב ביש - זו תורה וזו שכרה לקבל סטירת לחי מאמי... אמנם הקב"ה אומר דייקא סטירה זו תגרום לבלבול ואיחור האוטובוס, מעתה ועד עולם אל תבכה 'למה עשה ה' לי ככה', אלא בסבלנות תמתין ותראה כי כל מאי דעבד רחמנא לטב עבד.

ישראל. ומה שכתוב - חלב חיטים ישיבועך, שהקב"ה ישיבוע להם פרנסה ברווח אף אם נגזר עליהם ח"ו חסרון הפרנסה, דהא אמרו חז"ל 'מוזני' לאו בזכותא תליא מילתא כי אם במזל תליא מילתא, ואמרו בתוס' (שבת קנ"ה א"י) ש'זכות גדול משנה המזל', וזכות גדולה היא הבאת שלום בין אדם לחברו. וזהו ביאור הקרא, השם גבולך שלום בשכר זאת שמשים את הגבול לחכמתו כאשר נוגע הדבר לעניין השלום, לכך חלב חיטים ישיבועך יזכה לשבוע בפרנסה מרובה ושפע עד בלי די.

עושה שלום במרומיו¹ הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמון, ויבנה ביהמ"ק בב"א מתוך הארת פנים וכל מיני ישועות.

ברעת, 'להשקיע' בהבאת שלום בינו לרעהו, כי 'השקעה' זאת וודאי תישא רווחים גדולים, ותתגדל פרנסתו בהרחבה גדולה 'מאה פעמים' כבה"ט. ובה מבאר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ויגש ד"ה והנה אמרו) את הכתוב (תהלים קמ"ד) 'השם גבולך שלום חלב חיטים ישיבועך', דהנה לכל חכם יש איזה גבול ומעצור לחכמתו, יש מי שגבולו לידי נסיון בענייני 'כבוד' כל חכמתו מסתלקת עד שיעשה דברים כנגד השכל 'למען כבוד שמו' ויתבזה בטיפשותו בעד מעט כבוד, ויש מי שחכמתו עומדת לו רק עד בואו לידי 'קנאה', אז יתנהג כמי שאין בו דעת כלל וכלל. לא כן נחלת עבדי ה', ד'גבול' אחר עשו לחכמתם, והוא, כשיבואו לידי נסיון בענין ה'שלום' יעשו אפילו דברים כנגד חכמתם והכל בכדי שישורר השלום והשלווה בין בני

וגם נלמד כאן בסגולת כיבוד אב ואם לאריכות ימים, כי היא עשתה את כל ה'שפיל' כדי שלא לצער את הוריה, לכן הסתירה את מעשיה הטובים וגם וויתרה על 'לחם לאכול' לכל היום, וגם כשאמה שאלה אותה מה אירע שתקה... (יתכן שחשבה מעיקרא שלבסוף תספר להוריה, וידעה שהם בוודאי יסכימו לכך), וזכתה שיקוים בה 'למען יאריכון ימיה'.
לט. פעם התאוננו בני הבית של הרה"ק רבי משה בצלאל זי"ע (אחיו של הרה"ק האמרי אמת' זי"ע) על מחסור הפרנסה השורר בביתם. ענה רמ"ב ואמר, הדבר הראשון שעלינו להקפיד הוא שלא תתעורר חלילה קפידה ומחלוקת במחננו, כי מחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות...

וכך ענה פעם יהודי שהיה עליו להתערב באיזה סכסוך שהיה נוגע לחייו ופרנסתו, ויתמחו האנשים מאד - מנין לו כוחות הנפש לשתוק להבליג ולא לקחת חבל ונחלה ב'מחלוקת' זאת, ויען האיש ויאמר, מרגלא בפומיה דאינשי וואס טוהט מען נישט פאר פרנסה... (מה לא יעשה האדם עבור פרנסתו), והרי רבים מבני האדם יחצו ימים יעברו נהרות וירחיקו נדוד לימים וחדשים להביא טרף לביתם, אף אני אעשה כן, בשתיקתי כעת הזאת, ולא אדחה 'מאה פרנסות' במחלוקת אחת...

וכבר אמרו בגמרא (ב"מ נ"ט.) 'אמר רבא לבני מחוזא אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו', פירוש שסגולה לעשירות היא לכבד את אשתו, וצריך ביאור מה ענין זה לזה. ושמעתי לפרש, דהנה בעת שחטאו אדם הראשון וחוה בעץ הדעת נתקללו שניהם, זה בקללת 'בזעת אפך תאכל לחם' (בראשית ג ט), וזו בקללת 'והוא ימשול בך' (שם פסוק טז), ונמצא שניתן רשות לבעל למשול ולרדות באשתו ולהכריח אותה לכבדו ולשמשו כרצונו, ולכן אם מתנהג האיש כפי שורת הדין ועומד על שלו בכל תוקף מבלי לוותר כלום (ועומד שתישאר בקללתה), אף הקב"ה מתנהג עמו במדה זו וקללתו מתקיימת במלואה - 'בזעת אפך תאכל לחם', אבל המתנהג בחסד וברחמים, ומיקל עליה מקללתה ואינו מושל עצמו עליה, יזכה שאף הקב"ה יקל עליו מקללתו שלא יצטרך להזיע כל כך בקללת הפרנסה, ויתעשר בהרחבה ובנקל.

אגב אורחא, קושיא נפלאה מקשה ה'עיון יעקב' במס' פסחים, שם (קט:): דיברו בענין סכנת ה'זוגות', מעתה קשה כיצד נושא אדם אשה והרי נעשה כאן 'זוג' וסכנה יש בדבר, ומבאר שם עפ"י דרכו, כי אם זכו 'שכינה שרויה ביניהם' נמצא שאין כאן זוג אלא שלושה, וזהו אומרים (כתובות יז.) רב שמואל ב"ר יצחק היה מרקד אתלת - לרמוז על שלושת השותפים בבנין הבית כשהשכינה מצטרפת עמהם.

אמנם יש שיישבו בדרך רמז, עפ"י המבואר שם בגמרא שמי שאינו מקפיד על ענין הזוגות אין הענין נוגע אליו ואינו ניזוק, כיו"ב אם הנהגת הבית תהיה בדרך שאינם מקפידים זה עם זה אף משמים לא יקפידו עליהם כלל וכלל. מ. ידוע מאמר העולם שבאמירת 'עושה שלום' פוסעים לאחור בכפיפת ראש (או"ח קכ"ג א), כי הדרך להשכין שלום - אך ורק בהכנעה שיעתק ממקומו, יחזור לאחוריו שלש פסיעות ויכוף ראשו לרעהו, ואז הכל יבוא על מקומו לשלום.

ישקו העדרים

סיפר אחד ממקורביו של מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, לפני שנים רבות נזדמנתי לביתו של הגרש"ז א, ולנגד עיני נגלה מראה מחריד, קבוצת אברכים הגוערים בכבוד הרב ומטיחים בו בעזות מצח (באותו זמן פרסם הרב הצעה להקל בנושא מסוים והיו שיצאו חוצץ כנגד קולא זאת, ואף הוא עצמו לא הציע זאת אלא בתורת 'הצעה' ולא הורה כן למעשה), והיה הגרש"ז א יושב ושומע דבריהם בקור רוח ובפנים שוחקות כאילו לא היה כאן כלל דיבורים נוקבים כנגדו... אחר שיצאו האברכים מביתו שאלתיו, 'למדנו רבינו', מאין לכם כוחות ותעצומות הנפש כגון דא, השיב לי הרב בנועם שיחו כהרגלו, אספר לך מעשה שאירע בימי נעורתי בשכונת 'שערי חסד' בה גדלתי (עד סוף ימיו) וממנה תבין דעת.

ביום מן הימים באה הבשורה לתושבי השכונה שהגאון רבי אהרן כהן זצ"ל חתנו של הגה"ק ה'חפץ חיים' זצ"ל עלה להשתקע בארץ הקודש, והנה הוא קובע מקום מגוריו בשכונתנו. הדבר עורר התרגשות גדולה בקרב הצבור, ומיד הכינו לכבודו דירה ראויה לשמה, ואף כל חפצו וצרכיו העמידו לרשותו למען יוכל לשבת על התורה ועל העבודה בנחת, ואכן, רבי אהרן קבע מושבו בדירה זאת ותרב השמחה ב'שערי חסד'. עברו כמה חדשים והנה 'הילד איננו', רבי אהרן נעלם מעיני כל, מקומו בבית הכנסת נפקד, ואף ברחובות העיר לא ראוהו. משעברו כך כמה ימים החליטו 'טובי הקהל' ללכת אחריו ולחפש, תחילה ניגשו לביתו נקשו על שערי, אך 'אין קול ואין עונה', מכיוון שכן ניסו לפתוח את הדלת והנה היא נפתחת... והבית ריקם מתושביו וחפציו. אף השכנים לא ידעו מאומה מה פשר התעלומה, בלית ברירה הוכרז בבית הכנסת שכל היודע אודות רבי אהרן יבוא ויודיע, עד שנגלה עליהם זקן אחד וסיפר כמסיח לפי תומו שראה את רבי אהרן יוצא מן השכונה לפני כשבוע עם כל מטלטליו בעגלה לעבר העיר יפו... הדבר יצא מפי הזקן ופני העם מלאו תמיהה ופליאה על מה ולמה עשה רבי אהרן כדבר הזה (והרי כל מחסורו מילאנו בשלימות). שיגרו בני השכונה משלחת ליפו לביתו של רבי אהרן, והוא קיבלם בסבר פנים יפות כשהוא מודה להם על כל החסדים שגמלו עמו... ובנוגע לעזיבתו בפתע פתאום מבלי להודיע מאומה סיפר להם דברים כהויתן.

כשבאתי להיפרד מחותני לרגל עלותי לארץ ישראל, העליתי לפניו שאלתי 'איה אקבע מקום מושבי בירושלים או בצפת, או שמא בחברון או ביפו', השיב לי חותני, אין כל כך נפק"מ היכן תדור, אך זאת אבקשך, אנא, הבטח לי בתקיעת כף, ממקום המחלוקת תברח במהירות... לעולם אל תציג את כף רגלך במקום שיש בו מחלוקת, ואם ח"ו נקלעת למקום כזה, שא רגלך וברח משם... ואכן, כפי בקשתו הבטחתי כן לחותני בתקיעת כף ונפרדתי ממנו מתוך התרגשות עצומה ודמעות. לאחרונה נתעוררה מחלוקת בשכונתכם 'שערי חסד' אודות

ושקו העדרים

ה'גבאות' בביהכ"נ, ומכיוון שכה חמור היה הדבר בעיני חותני עד שנטל ממני 'תקיעת כף' על כך, נאלצתי לעזוב את המקום במהירות עצומה, ואפילו לשהות כדי פרידה מבני השכונה לא היה סיפק בידי.

המשיך הגרשז"א, כשחזרו בני המשלחת סיפרו לכל את תשובתו של רבי אהרן, ומכיוון שהייתי אז נער צעיר לימים עשו עלי הדברים רושם כביר למאד, והחלטתי בהחלטה חזקה, שלעולם לא אתקרב לענין שיש בו מחלוקת. מעתה תבין היאך שתקתי לאברכים אלו שגערו בי ותקפו אותי, כי קבלה בידי משנות קדם (וכבר הורגלתי בזה) שלא להיגרר אחר 'וויכוחים' (שלום רב פ"ע, מפי בעל המעשה).

אגב אורחא, עסקן גדול מבאי ביתו של הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל. שאל אותו פעם אודות מה שפגעו כמה 'עסקנים' בכבודו של הגרשז"א והלה רצה למחות ולעורר מדנים על זה, אמר לו הגרשז"א דע לך - מעולם לא היה יהודי שהפסיד מהוותרנות בעת המחלוקת, על כן אבקשך שתשתוק ואל תעורר מחלוקת בשום אופן.

עין חמד

יזכר לאלוהי י"י בית הכנסת לכולנו "עין חמד" - מקבלת ציון

מאות קרח - לא פלא

"וַיְהִיו הַיָּמִים בַּמִּגְפָּה אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת, מִלְּבַד הַיָּמִים עַל דְּבַר קָרָח" (במדבר י"ז, י"ד)

מדבר עם אבא, מחלוקת בין הגיסים ועם השכנים וחמיו וחמותו – הכל אש.

ה' אומר: **אם אצלכם הכל אנדרלמוסיה, גם מידת הדין גובה באנדרלמוסיה, ואל תנפנפו לי עם פסוקים 'וְכִסְהוּ בְּעֶפֶר' או 'אֵתוּ וְאָתוּ בְּנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ בְּיוֹם אֶחָד'.** כל זה מדובר כשאתם שומרים תורה ומצוות ואתם באחדות, אבל אם יש לכם "דְּבַר רִיבֹת בְּשַׁעְרֶיךָ" – אל תשאל שאלות. אם יש מחלוקת – מידת הדין פוגעת. משפחות שהן באחדות ואהבת חינוך – יש עליהן שמירה והשכינה תמיד בביתם ומבורכים בכל מכל, אבל כל מקום שאין אחדות ויש לשון הרע ומחלוקת – למידת הדין יש מקום לקטרק ויכולה לפרק עולמות.

המילה מחלוקת מתחילה באות מ' וסופה באות ת' לומר לך שע"י מחלוקת אנשים מתים, שהמחלוקת גורמת אסונות קשים מאוד לכלל ישראל ה' ישמור ויציל.

בגמרא (סנהדרין ק"ע"א) כתוב: "אמר רב: כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו, שנאמר 'וְלֹא יִהְיֶה קֶקֶרֶחַ וְכַעֲדָתוֹ' (במדבר י"ז, ה') והלאו הזה אינו כשאר לאוין אלא כל זמן שהוא מחזיק במחלוקת ואינו עושה שלום, אם יכול לעשות – הרי הוא עובר יומם ולילה, כי לאו זה אין לו זמן אלא כל זמן שמחזיק הוא עובר. (קול ששון פרק כ"ז מאת המקובל רבי ששון מרדכי)

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

מובא בדרוש המיוחס לרבינו האריז"ל: התורה אומרת: **"כִּי יִפְּלֹא מִמֶּךָ דְּבַר לְמִשְׁפָּט, בֵּין דָּם לָדָם, בֵּין דִּין לְדִין וּבֵין נָגַע לְנָגַע – דְּבַר רִיבֹת בְּשַׁעְרֶיךָ"** (דברים י"ז, ח').

אדם מסתכל על העולם ורואה הרבה צרות, גזירות ומחלות נוראות והרבה דם נשפך. הוא לא מבין למה – **"כִּי יִפְּלֹא מִמֶּךָ דְּבַר... בֵּין דָּם לָדָם"**. למה דם נשפך?

הוא שואל את ה', הרי כתבת בתורה שאם שוחטים תרנגול ושופכים את דמו – **"וְכִסְהוּ בְּעֶפֶר"** (ויקרא י"ז, יג). רבש"ע, למה אתה נותן לגויים לשפוך את דמם של היהודים – **"שִׁפְכוּ דָמָם כַּמֵּים קְבִיבוֹת וְרוּשָׁלַם וְאִין קוֹבֵר"** (תהילים ע"ט, ג), **וכי אתה לא מקיים את מה שכתבת בתורה?**

ויש לו עוד קושיה: כתוב **"בֵּין דִּין לְדִין"** – כתוב בתורה **"אֵתוּ וְאָתוּ בְּנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ בְּיוֹם אֶחָד"** (ויקרא כ"ב, כח), ולפעמים קורות טרגדיות ותאונות שמתים אדם ובנו ביום אחד, ה' יצילנו – איך זה מסתדר? אתה כתבת בתורתך שאפילו פרה ועגל שלה לא ישחטו ביום אחד, ואם כן גם זה פלא.

וכן **"בֵּין נָגַע לְנָגַע"** – אם יש לאדם נגע בבית, כתוב **"וּפְנֹו אֶת הַבַּיִת"** (ויקרא י"ד, לו), שהכהן לא מטמא את הבית עד שמפנים את הכלים, כי הקב"ה חס על ממונם של ישראל. אם כן למה שרפת את בית המקדש לפני שפינו את הבית? למה הבית שלך נשרף לפני שקיימת את הפסוק **"וּפְנֹו אֶת הַבַּיִת"**? למה שרפת את הבית עם כל התכולה?

רבינו האריז"ל מתרץ את כל הקושיות: הסיבה לכל זה – **"דְּבַר רִיבֹת בְּשַׁעְרֶיךָ"**. אם יש ריב ומחלוקת – הבעל לא מדבר עם האישה, הבן לא

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רונן אברהם וב"מ
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש. כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
דני בן שושנה
אבישג ודניאל בני מירב

ציווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סיון בת אסתר
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בת סופיה
לימור בת פרידה
דוד עומרי בן יהודית

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניצרי בת סטה-
מרדכי ניצרי בן פרח-
סימית בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורלי
לביא ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבריה
רפאל אבידן בן תקוה
בנימין בן ברכה
נעמימה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת
תמר פורטונה בת מיסה ע"ה

לעילוי נשמת
נחום בן כיריה ז"ל

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי

שבת	כנסת לבית	צאת לבית	ויכוח
י"ג	19:08	20:28	21:18
י"ד	19:27	20:31	21:15
ט"ו	19:21	20:32	21:19
ט"ז	19:26	20:28	21:15

שואל ומשיב בהלכה - בשר וחלב - חלק ח'

מה הדין כאשר טוחנים בבלנדר דברים חריפים?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו פנחס' שליט"א מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה:

כאשר טחנו בשר חם בבלנדר ולאחר 24 שעות טחנו בו דבר חריף, מותר לאכול עם מאכלי חלב. הערה: כאשר הבשר קר אין צריך המתנה כלל. סכיני המטחנה לא מגיעים לחום שהיד סולדת בו. ראה כף החיים (יו"ד סימן צו ס"ו). לדעת בני אשכנז יש להחמיר בבן יומו.

מותר לטחון בבלנדר מאכלי חלב קרים ולאחר שטיפה היטב, לטחון דבר בשרי קר. וכן להיפך.

מותר לאכול בצל שנחתך בסכין בשרי וטוגן במחבת חלבי. הערה: הש"ך בשם האיסור והיתר הארוך (סימן קכב סק"ב), הפרי חדש (שם סק"ב), בספר ערוך השלחן (שם ס"ט) דבר חריף אינו משווה למאכל שאחריו דבר חריף. הרב כף החיים (סי' תנא אות קפה) כתב יש ליזהר בזה לכתחילה ובדיעבד מותר. ע"ע בשו"ת אבני ישפה ח"ה (סי' קד סק"ה וסק"ז). ע"ע בשו"ת ח"י הלוי ח"ה (סי' סב סק"ח). כ"פ הגר"ש משאש זצ"ל בספרו מזרח שמש (רס"י צו ד"ה ודע) דווקא אם בישל דבר חריף בקערה של בשר אסור לאכול עם חלב, אבל אם הקדירה בלעה מדבר חריף ועתה בישלו בה דבר שאינו חריף, אין לחוש ואמרינן נ"ט בר נ"ט. ע"ע במשנה ברורה עם הגהות איש מצליח (סי' תנא סק"צ) שהעיקר להקל בזה.

באופן שטחנו בבלנדר בשר חם, ותוך 24 שעות טחנו בו פלפלים חריפים, הפלפלים בחזקת בשרי ואסור לאכול עם חלב. אולם אם עברו 24 שעות מטחינת הבשר, הפלפלים פרווה לכל דבר. לדעת בני אשכנז הרי הם בחזקת בשרי. [ומה שהסכין מתחמם מחמת פעילותו, אינו מגע לידי חום יד סולדת]. אולם כאשר טחנו בבלנדר בשר קר, הפלפלים פרווה גם תוך 24 שעות.

תבלינים חריפים, שנטחנו במטחנה בשרית בת יומה [שטחנו בה ב-24 שעות האחרונות בשר חם], אסור להשתמש באותם תבלינים עם מאכלי חלב. אולם כאשר המטחנה אינה בת יומה והיא נקיה לחלוטין, מותר. [אולם לדעת המקילין לעניין סכין באופן שהוא נקי על אף שהוא בן יומו, הוא הדין לעניין מיקסר]. לבני אשכנז, גם כאשר המטחנה אינה בת יומה אסור. מקורות: שו"ע (יו"ד סימן צו ס"ג) והרמ"א שם. ואף כאשר מכניסים בשר קר, להב הסכין שבמטחנה מתחמם עד כדי חום שהיד סולדת.

הוא הדין כאשר המטחנה או המיקסר בשרי, שוב אסור לחתוך בו בצל או שאר דבר חריף לאכול עם חלב.

שְׂקִידָה בְּתוֹרָה הַקְדוּשָׁה

הראש"ל הגר"י יוסף סיפר: כשמרן זצ"ל (הצדיק הרב עובדיה יוסף זיע"א) היה בתקופת השידוכין, לפני שהתחתן עם הרבנית מרגלית ע"ה, הציעו לו נערה אחרת. מרן נפגש עימה והם סיכמו ביניהם לבוא בברית הנישואין. בין האירוסין לחתונה הנערה רצתה שמרן ילך עימה לראות סרט. מרן שכל כולו תורה, סירב, ואמר לה **שזה ביטול תורה! ואין לו מה ללכת למקומות כאלו**. הנערה אמרה לו: "אם כעת אתה לא רוצה לבוא עימי, ודאי ובוודאי לאחר החתונה לא תרצה בכלל ולכן אני לא רוצה להתחתן איתך". הנערה ביטלה את השידוך כשבוע לפני החתונה ובנוסף תבעה שמרן ישלם לה את הוצאות החתונה שהוציאה לשווא.

מרן שהיה עני מרוד היה צריך לעשות עבודות של סדר וניקיון בישיבת 'פורת יוסף' תמורת שכר שיהיה לו איך לשלם לאותה נערה. לאחר זמן הציעו לו את הרבנית ע"ה ומרן זכה לגדול בתורה ולהביא ממנה ילדים תלמידי חכמים גדולים המפיצים תורה בעם ישראל. לפני כמה שנים, אישה מבוגרת באה ללשכת מרן. היא ביקשה מהמשב"ק צבי חקק הי"ו, שיאמר למרן שהשידוך הראשון שלו בחוץ, ושהיא רוצה להיכנס למרן לדבר עמו. המשב"ק נכנס למרן ואמר לו שיש אישה שאומרת שהיא השידוך הראשון של מרן והיא רוצה להיכנס לדבר עם מרן, מרן הורה לו להכניסה ללשכה.

האישה גוללה בצער את סיפורה שהמצב הכלכלי שלה קשה מאוד. היא לא מצליחה להביא כדי פרנסתה לביתה. היא מבקשת שמרן יעזור לה. מרן ברחמיו הורה למשב"ק לדאוג לה כל שבוע לכל צורכה. לאחר מכן היא הוסיפה ואמרה למרן שבורא עולם עשה לו נס שהוא לא התחתן איתה, **כי אם הוא היה מתחתן איתה לא היה לו ילדים**. היא סיפרה שלאחר שהתחתנה התגלה שהיא לא יכולה להביא ילדים, ובורא עולם סיבב שלא תרצה להתחתן עם מרן... (מעובד מתוך 'וקראת לשבת עונג')

רְפוּאָה טְבֵּעִית - הַקָּשֶׁר בֵּין מַעֲרַכַת הַנְּשִׁימָה לְעֶצְבִּים - חֵלֶק א'

מערכת הנשימה היא שער החיים שלנו. דרך האוויר שאנחנו שואפים, הגוף מקבל חמצן – החומר החיוני ביותר לתאים, לרקמות ולמוח. האוויר נכנס דרך האף או הפה, ממשיך לקנה הנשימה, עובר דרך הסמפונות ומגיע אל הריאות, שם מתבצע חילוף הגזים: חמצן נכנס לדם ופחמן דו-חמצני משתחרר החוצה.

השליטה על הנשימה מגיעה מהמוח והיא מושפעת מכל מה שאנחנו מרגישים. כשאנחנו נלחצים, מתוחים או כועסים, הנשימה הופכת שטחית ומהירה. כשאנחנו רגועים – הנשימה נהיית עמוקה ואיטית. בדיוק כאן מתחבר הקשר הישיר למערכת העצבים.

מערכת העצבים הסימפטטית פועלת במצבי סטרס – והנשימה מואצת. מערכת הפרסימפטטית פועלת ברוגע – והנשימה מתארכת ומרגיעה את כל המערכות בגוף. הנשימה בעצם משקפת את מצבנו הנפשי, וגם משפיעה עליו בחזרה. (גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחס' שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חתום במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. משרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחס' בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב יהודה דרעי זצ"ל

הגאון הרב יהודה דרעי זצ"ל- נולד ב-ג' אב ה'תשי"ז (1957) בעיר מקנס שבמרוקו. הוריו גרו באחד הרבנים החדשים המבוססים בעיר. בגיל חמש התחיל ללמוד בבית הספר 'אוצר התורה'. בשנת ה'תשכ"ח (1968) כשהיה כבן עשר שנים משפחתו עלתה לישראל וגרה בבת-ים. הוריו חששו מהשכונה שבה גרו מכיוון שהיו שם מקרה פשיעה ולכן הכניסו אותו ואת אחיו 'למתיבתא' חרדית בחדרה שכללה פנימייה. בשנת ה'תשל"ג (1973) לאחר כשלוש שנים הפנימייה נסגרה והוא עבר עם שאר התלמידים לשיבה החרדית הספרדית 'פורת יוסף' בירושלים. בהמשך עבר ל'ישיבת 'עטרת ישראל' הליטאית. מגיל צעיר מאוד שקד ועמל על התורה הקדושה בבקיאות נפלאה, דף אחר דף אחר דף, ולאחר סיום לימוד ש"ס המשיך בכל חלקי השולחן ערוך עד שהפך למרביץ תורה והוראה בישראל היושב על מדין. לאחר נישואיו שימש במשך כעשר שנים כרבה של שכונת רמות בירושלים. שם גם שימש כראש כולל אברכים 'קול יהודה' שהקים בעזרת אחיו.

זכה לקרבתו המיוחדת של מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל שראה בו כבן ממש. בשנת ה'תשל"ז (1997) התחיל לשמש כרב העיר באר שבע. מתוקף כך שימש כחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל. בנוסף שימש כיו"ר הוועדה למועצות דתיות, סת"ם, מילה ויו"ר ועדה לאישור מועמדים לבחינות בדיניות. חולל מהפכה אדירה של תורה ויהדות. עמד על משמר הכשרות. רבים השיב מעוון. בזכות נועם הליכותיו ומתק שפתיו ידע להאזיב את היהדות ולקרר רבים לאביהם שבשמיים.

היה סמל ומופת לרב בישראל הבקיא בכל מכמני התורה וההלכה. דעתו הייתה מעורבת עם הבריות, בהקשבה ומציאת שבילי זהב למניעת מחלוקת. העמיד אלפי תלמידים. היה מועמד לתפקיד הרב הראשי לישראל. בשנת ה'תשפ"ד (2024) אושפז במחלקה לטיפול נמרץ בהדסה עין כרם במצב קשה בעקבות זיהום ברגלו שגרם לקריסת מערכות. נפטר ב-ג' תמוז ה'תשפ"ד (2024). חי כ-67 שנים. ציונו בבית הקברות סנהדריה בירושלים. בנו הרב אברהם ממלא את מקומו ברבנות בבאר שבע.

אביו: ר' אליהו. **אמו:** מרת אסתר לבית אזוגי. **אשתו:** מרת מרים (בת הרב יצחק

טולדינו). **ילדיו:** ר' אברהם (ממלא מקומו ברבנות באר שבע), ר' ברוך (נשוי למרת מרגלית בת הגאון הרב יצחק יוסף), בן נוסף (נשוי לבתו של הגאון הרב אברהם יוסף) ובן נוסף. **מרבתי:** הגאונים רבי בן ציון אבא שאול, הרב יהודה מועלם, מרן הרב עובדיה יוסף, הרב ברוך מרדכי אזרחי. **מספריו:** **יאמרי יהודה**- מאמרים ושיחות מוסר בש"ס ובמדרשי חז"ל, הגדה של פסח, הנישואין בהלכה ובאגדה **יאבני עזר**- על שו"ע **יחגים וזמנים**- מאמרים ופסקי הלכות על סדר המועדים **יזאת ליהודה**- מאמרים, פסקי הלכה, תקנות והנהגות, אגרות ומכתבים. נתיבי הוראה - הלכות איסור והיתר.

● יפור מדהים של רבינו הגיע למכון 'אוצר ההלכה' ובו רבינו מתאר את מאבקי הכשרות בתחילת דרכו ברבנות העיר באר שבע. מהסיפור ניתן להבין אלו החלטות מורכבות ולא פשוטות שעל רב העיר היה צריך לקבל וכן את מידותיו הטובות של מורנו ויכול לשפוך אור על הסייעתא דשמיא שזכה משמיים.

15 שנה אחרי מינויו לרב העיר, בחודשים הראשונים עשינו תקנה, שחלק האחורי של הבהמה לא יכנס לעיר, מהסיבה שקשה מאוד לנקר אותו מהחלב, נכון שזה אפשרי, אבל זה מאוד קשה, מאז אין ניקור והכשרה של החלק האחורי של הבהמה אצלנו בבאר שבע, ועד היום ברוך השם עומדים בזה.

רבינו סיפר על אירוע חריג: מפקח הכשרות של אגף הבשר ברבנות באר שבע התקשר אליי ואמר לי: "תשמע, משאית גדולה מאוד של אחד מהקצבים הגדולים המפורסמים הגיעה עם חלק אחורי. הוא לא ידע מהתקנה הזאת כי היא היתה תקנה חדשה והוא לא שמע עליה. מדובר בסכומי עתק, משאית ענקית, מה לעשות?".

רבינו פירט על הדילמה: "האם בדיעבד אנחנו נעשה ניקור ונכשיר לו, או שנאמר לו להחזיר הכל, זה הפסד גדול בשבילו. מצד אחד, הוא צודק, מסכן, הוא עדיין לא שמע על התקנה החדשה. מצד שני, אם אני נכנע פה, גמרנו, זו פרצה שפורצת לנו את הכל. לתקנה זו כבר לא יהיה לה שיניים".

"אמרתי למפקח הכשרות, רבינו סיפר, 'תן לי עד מחר, נישן על זה לילה'. המפקח הכשרות צעק לי: 'מה זה נישן?'. עניתי לו: 'תמתין רגע, תן לראות מה אני עושה'. באותו הלילה לא יכולתי להירדם! כל הלילה אני חושב מה לעשות- ממונם של ישראל חביב, בוא נוותר לו, מצד שני, מה, תוותר לו, אחרי אירוע כזה אין תקנה".

בבוקר בשעה 7 בבוקר מפקח הכשרות התקשר אליי ואומר: 'כבוד הרב, לא צריך לפסוק'. שאלתי בתמיהה: "מדוע?", והוא ענה לי- הבדוואים גנבו לו את המשאית עם כל החלקים האחוריים. גם את המשאית עם הכל. הצטערתי, אמרתי, "מסכן, הבן אדם אולי בגלל התפילות שלי הוא הפסיד את המשאית!". המשגיח כשרות אומר לי: "כבוד הרב, אל תשאל איך הקצב שמח! עכשיו הוא יקבל ביטוח כפול ומכופל מכל המשאית". רבינו חתם את סיפורו:

"הבן אדם שמח ואני שמח והעיר שושן באר שבע צהלה ושמחה ברוך השם", זה נקרא דוגמה של סייעתא דשמיא, זה לא ניסים ולא נפלאות, רב עיר שבאמת עובד לשם שמיים, ולא עושה חשבון לכלום, הקב"ה עומד לימינו ומסייע בידו להעמיד את חומות הכשרות בעירו בעוז ותעצומות. (מעובד מתוך 'אורות השבת') קרדיט תמונה: יצחק בצון, רישיון CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons

מחלקת וְחִמְרָתָה

בחלוק השנים הרב הגאון שלמה וולבה עזב את ישיבת 'באר יעקב' ועבר לגור בירושלים. באותן השנים שהיה בבאר יעקב היו מכתבים רבים שעליהם היו חתומים יחד הרב שפירא והרב וולבה וכן חלופת מכתבים ביניהם.

לאחר זמן מה במוצאי שבת הרב חיים משה שניידר חלם את הרב וולבה במלוא הדרו, הוא פנה אליו בענוותנותו הנודעת ואמר לו: "אני מוקיר לך טובה גדולה!".

הרב שניידר תמה והתפלל על חזיון זה ושאל בחלום: "טובה זו על מה ולמה?". להפתעתו הצדיק הרב וולבה השיב לו תשובה מדהימה:

"כידוע לך, לפני שנים רבות עזבתי את ישיבת 'באר יעקב'. מעשה שטן הצליח ויצאו שמועות שזוא כאילו היתה לי מריבה ומחלוקת עם ראש הישיבה הרב משה שמואל שפירא ולכן נאלצתי לעזוב".

כאן הרב וולבה הרים את קולו ואמר כמה פעמים: "והכל- עורבא פרח! לא היה ולא נברא! מעולם לא היתה לי שום מריבה עם ראש הישיבה! ומעשה שטן הוא. כל כך הצטערתי והתייסרתי במשך שנים על שמועה רעה זו. אבל כעת שראיתי שהבאת בספרך כמה וכמה אסופות מכתבים אשר אני יחד עם הרב שפירא חתומים עליהם".

"דבר אשר מזים ומפריך את שמועות השווא השקריות, כי רואים מהמכתבים ומהתוכן שלהם שאכן היו בינינו אהבה, אחווה, שלום ורעות וחלילה לא היו שום מחלוקות, על כך אני מודה ומוקיר לך טובה!".

החלום עדיין לא הסתיים. הצדיק הרב שלמה וולבה המשיך ואמר לרב שניידר: "כאשר אני מוקיר טובה למישהו אני משלם לאלתר".

מיד הוא הוציא מכיסו פנקס צ'קים אמריקאי וכתב בו סכום נכבד. כאן הרב שניידר הקיץ משנתו, כשכולו נרגש מהחלום אשר חלם וחשב לעצמו "כמה חבל שאי אפשר לממש צ'קים שניתנו בחלום".

למחרת ביום ראשון בבוקר (בארה"ב זה היה כבר מוצאי שבת), הרב המחבר ר' חיים משה הגיע למשרדו וראה הודעה שנשלחה אליו מאותו נגיד שסירב להעביר את התרומה שהבטיח להוצאת הספר.

הנגיד כתב למחבר שלמרות שהתנאים שהתנה עימו לצורך קבלת התרומה לא התקיימו במלואם (לשיטתו) הוא בכל זאת רוצה להעביר את הסכום עליו שהתחייב מסיבה מסויימת שאינו יכול לפרט. הוא ביקש שישלח לו מיד את פרטי החשבון כדי שיכול להפקיד עוד באותו יום את הכסף.

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון 'אסדר לסעודתא'. יש בסיפור זה כדי ללמד אותנו עד כמה קשה היא המחלוקת אפילו כאשר האנשים טעו וחשבו שמדובר במחלוקת שלא היתה וגם לאחר שאותו האדם שחשדו בו כבר התבקש לבית-עולמו.

בבאר יעקב שוכנת ישיבת 'באר יעקב' המעטירה. ראש הישיבה ומייסדה היה הגאון החסיד רבי משה שמואל שפירא זצ"ל (מח"ס 'שערי שמועות'). היה חבר מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל ושל דגל התורה).

תלמידו, הגאון ר' חיים משה שניידר מטבריה, זכה לפני מספר שנים להוציא לאור את הספר 'השמש לאור עולם' ובו אגרות אסופות ומכתבים מרבו, הצדיק הרב משה שמואל שפירא זצ"ל אשר האציל ממידותיו התרומיות ומהשקפתו הזכה והבהירה לכל עולם התורה.

כידוע הוצאת ספר כרוכה בממון רב ובתוכה היא כוללת הקלדה, עימוד, הדפסה והפצה. מאחר והממון היה ממנו והלאה לכן המחבר הוא פנה לנדיבי עם שיתרמו להוצאת הספר.

בסייעתא דשמיא הוא מצא נגיד נכבד שהיה מבאי ביתו של ראש הישיבה זצ"ל ששמע על הספר והוא התרשם ממנו והבטיח לו סכום של \$2,000 להדפסת הספרים אולם הוא גם התנה זו בתנאים מסוימים.

בסכום זה לא היה די להוצאת הספר, אבל הדבר נתן לו עידוד לגשת ולהתחיל במלאכה. לבסוף לאחר עמל רב ופניות לתורמים אחרים זכה בסופו של דבר להוציא את הספר לאור.

מאחר והיה צריך לשלם לבעל בית-הדפוס הוא ניגש לנגיד שהבטיח לתרום לטובת הדפסת הספר והציג בפניו את הספר.

להפתעתו הרבה, הנגיד טען שמכיוון שהתנאים שעליהם התנה לא התקיימו במלואם הוא לא מתכוון לתת את הכסף שהבטיח.

המחבר לא הבין מדוע הנדיב ממאן לתרום ביחוד לאחר שהבטיח ובפרט שסכום זה היה חסר לו לכיסוי הוצאות ההדפסה ועתה יהיה עליו לטרוח וללכת שוב לבתי נגידים כדי לגייס את הכסף.

כידוע החסיד הרב משה שמואל שפירא ייסד את ישיבת 'באר יעקב' יחד עם הצדיק הרב שלמה וולבה זצ"ל (מח"ס 'עלי שור', מגדולי המשגיחים בדור האחרון ושימש כמשגיח בישיבת 'באר יעקב' ו'גבעת שאול' ושימש כחבר המועצה המקומית באר יעקב). הם זכו יחד להעמיד תלמידים רבים וחשובים.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיאל בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקוב דב ז"ל יצחק יצקן בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל עמירם בן דבורה ז"ל אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה אריה בן מרים ז"ל דוד יצחק בן פרחת ז"ל מרים בת שרה ע"ה אלון בן סעדה ז"ל גורג'יה בת נעמי ע"ה נעמי בת כחול ע"ה אילנה (מחורזה) בת שרה ע"ה משה בן רחזה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל משה בת פסיה ע"ה סעדה בת פסיה ע"ה בתיא (מרדה) בת שמחה ע"ה רחל נשמות עם ישראל שרה גבריאל בת נאוה ע"ה שרה צבי בן מרים ז"ל

לע"נ

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן פנינה ז"ל חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן נעמי אלתר ז"ל אורה בת נעמי ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה סעידה בת תופחה ע"ה אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל נועה בת עיישה ע"ה הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל עזרא בן כאתון ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל קסאנש בת דגיתו ע"ה סוליקה בת עיישה ע"ה שרה בת נקיס ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעמי ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה חיים חמוטל בן רינה ז"ל ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל נעמה בת שרה ע"ה דינאל בן מיה ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן פנינה ז"ל חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן נעמי אלתר ז"ל אורה בת נעמי ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה סעידה בת תופחה ע"ה אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל נועה בת עיישה ע"ה

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע

"פרשת קרח"

*****

עורך: הרב יוסף ברנר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

ויקה קרח (טז, א)

במדרש רבה (קרח יח. ח) וכן מובא ברש"י בפרשתנו: "קרח שפקה היה מה ראה לשמות זה? אלא עינו הטעתו". הרבה קולמוסים נשתברו בפירוש דברי המדרש "עינו הטעתו".

פירוש נפלא על כך שמעתי מאת כ"ק מרן אדמו"ר ממישקולין שליט"א: דהנה בתרגום אונקלוס על הפסוק "ויקה קרח" פירש "ואתפלג קרח". ופירושו המפרשים "ואתפלג" – קרח פילג וניתק את עצמו מדרך האבות. וידועים דברי חז"ל (מדרש רבה סח) על הפסוק (תהלים קכא, א) "אשא עיני אל ההרים" – "אל תקרא ההרים אלא ההורים". דהיינו האדם צריך להסתכל למעלה אל ההורים – האבות, וללכת בדרכיהם.

וזהו הכוונה "עיני הטעתו" – קרח לא קיים את הדרוש "אשא עיני אל ההורים" – להסתכל למעלה לדרך האבות בכדי ללכת בדרכיהם, אלא לקח לו דרך לעצמו, ולכן נכשל אף על פי שפקה היה...

ועל פי פירוש מתוק זה, המשיך לבאר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את דברי המדרש פליאה: "מה ראה קרח לחלוק על משה? פרה אדומה ראה". שקרח אף על פי שעזב את דרך אבותיו, רצה לנצל את זכות אבותיו שתעמוד לו שלא יענש על מעשיו, כמו בפרה אדומה שבאה לכפר על חטא העגל כמוכא ברש"י (פר' חקת) "משל לבן שפחה שטינף פלטרין של מלך, אמרו לאמו שתבוא ותקנה את צואת בנה". וזהו אם כן פירוש המדרש, מה ראה קרח לחלוק על משה, ולא פחד שיענש? פרה אדומה ראה. קרח חשב, כמו שפרה אדומה מכפרת על עוון בניה, אם כן גם לו תעמוד זכות אבותיו בעדו, אולם "עיני הטעתו" דוכות אבות מסייעת לאדם רק כשהולך בדרכיהם.

ויקה קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וכו' (טז, א)

רש"י חק' מסביר: "ויקה קרח" – לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לערער על הכהונה. וזהו שתרגם אונקלוס 'ואתפלג' – נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת.

בספר "ומתוק האור" הובא פירוש מעניין לדברי האונקלוס 'ואתפלג קרח': דהנה אם נתבונן היטב בדמותו של קרח, נראה שלאדם זה לא היה חסר כלום. אם היה איזשהו מדד לאושר – מסתבר שקרח היה מקבל בו ציון 'עשר'. מה היה חסר לו? מבחינת פרנסה הוא היה עשיר מופלג. כדברי הגמרא (סנהדרין קי.) כי קרח היה כה עשיר – עד ששלוש מאות פרוטות לבנות נשאו את 'מפתחות' בתי אוצרותיו!

(הערת אגב: המהרש"א שם מבאר, מדוע הפקיד קרח שיהיו אלו דווקא פרוטות לבנות: כי מכתה של פרדה לבנה מסוכנת ביותר, ויכולה להמית! מעתה, הפקיד קרח את מפתחות אוצרותיו על גבי פרוטות לבנות, כדי שאיש לא יוכל להתקרב אליהן... הוא הבין כי די בכך שאדם אחד יתקרב אל אחת הפרדות הללו כדי ליטול משהו ממנו, יקבל בעיטה וימות – כדי שהדבר יתפרסם בקרב ישראל, ואיש לא יהיו עוד לשלוח יד בממונו...)

מבחינת מעמד הוא היה לוי, ואף בין הלויים היה לו מעמד מיוחד כיון שהיה מנושאי הארון. מלבד כל זאת היה לו את כל מה שיהודי צריך... בן דוד אחד כהן גדול, בן דוד שני מלך – מה היה חסר לו, היש מאושר ממנו?

אלא שכבר אמרו חז"ל: "מי שיש לו מנה רוצה מאתיים", לקרח היה הרבה, אך בכל זאת הוא לא היה מאושר, כאב לו ה'חצי' שהיה חסר לו...

וזהו שתרגם אונקלוס 'ואתפלג קרח' – קרח ראה רק את החצי שהיה חסר לו, חצי הכוס הריקה, ולכן קם לחלוק על משה...

הגה"ק בעל ה"בן איש חי" זי"ע בספרו "עוד יוסף חי" מפרש: כידוע, העושר אינו בהכרח טוב, ובכל עושר שהוא יתכנו שני אפשרויות – שיהיה טוב לבעליו, או שיהיה רע. אשר על כן המילה "עשיר" מורכבת משני מילים: יש – רע. כלומר הוא גם "יש", בגימטריא 310, היינו עולם הבא, וכדברי חז"ל במשנה (עוקצין ג. יב) "עתידי הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק שלוש מאות ועשרה עולמות שנאמר, (משלי ח, כא) להנחיל אהבי יש ואוצרותיהם אמלא". אבל מאידך גיסא העושר הוא גם "רע", אם העשיר ינצל את עשרו להתנשאות מעל חבריו, ולמילוי תאוות מגונות אחרות.

בידו של מי לקבוע אם העושר שלו יהיה לטובתו או לרעתו?

רק העשיר בעצמו. אם יעשה בו מעשים שקונים בהם בעולם הבא, כצדקה וחסד ותמיכה בלומדי תורה או שאר מצוות, עשרו שמור לזכותו בבחינת "יש". אך אם לא יעשה כן, אלא יזכזכ את עושרו על תענוגות העולם הזה, אם כן הוא בהר "רע".

וזהו שאמרו בגמרא "שקרח לקח מקח רע לעצמו", שהרי נודע כי היה עשיר מופלג, אך לא ניצל את עשרו לטובת העולם הבא שלו, ולא טיפח את ה"יש" שבעשרו, אלא לקח מהעושר רק את ה"רע", לסחוף את העם למחלוקת עם משה ואהרן...

רב לכם בני לוי (טז, ז)

וקרח שפקה היה מה ראוי לשמות זה? עינו הטעתו. ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, אמר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני, ואני הדום? (רש"י).

הסביר הרח"ק רבי נפתלי מרופשיץ זי"ע – דהנה מעלת הפקח היא שבשעת מחלוקת יודע להחזיק עם שני הצדדים ולצאת ידי שניהם, ורמז לכך הוא שהמילה "פקח" בגימטריא ב' פעמים "צד".

וזה מה שכתב רש"י "ויקה קרח" – לקח עצמו לצד אחד. וקרח שפקה היה מה ראה לשמות זה, כיון שפקח היה מה ראה לשמות זה לקחת עצמו לצד אחד, הרי כל הפקחות היא להסתדר עם שני הצדדים...

ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמישים ומאתים נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם (טז, ב)

כתב הגה"ק החיד"א זי"ע בספרו "נחל קדומים": אין להבין את הכתוב בפשוטו, הסבר עמוק יותר יש כאן:

נצטוונו בפרשת קדושים (ויקרא יט, לב) "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן", ומכאן למדו חז"ל (קדושין לב.) מצוות קימה בפני תלמיד חכם.

ועד כמה חייב לעמוד מפניו?

אומרת הגמרא: "יכול יעמוד מפניו ממקום רחוק. תלמוד לומר 'תקום והדרת' – לא אמרתי קימה אלא במקום שיש לו הידור בעמידתו". ופירש רש"י: "הידור בעמידתו דהיינו תוך ד' אמות, דמוכחא מילתא שמפניו הוא עומד".

אמנם, לא כל תלמידי החכמים שווים לענין זה. נפסק בשולחן ערוך (יורה דעה סי' רמד, ט-יד) "הרואה חכם עובר, אינו עומד עד שגיע לתוך ארבע אמותיו, וכיון שעבר מלפניו יושב. ואם רבו מובהק – עומד מלפניו מלא עיניו, ואינו יושב עד שיתכסה מעיניו או עד שישב במקומו. ראה אב בית דין – עומד מלפניו משיראנו מרחוק מלא עיניו עד שיעבור מלפניו ארבע אמות. ראה את הנשיא – עומד מלפניו מלא עיניו, ואינו יושב במקומו או עד שיתכסה מעיניו".

כלומר, ישנן דרגות בחיוב העמידה לפני מי שצריכים לכבדו: אם הוא זקן – מספיק "הידור", עמידה בפניו מעט, לא מלא קומתו. אם הוא תלמיד חכם – צריך לעמוד מלא קומתו כשעובר לידו. אם הוא אב בית דין – חובה לעמוד מהרגע שהוא נכנס עד שהוא יושב במקומו. ואם הוא מלך או נשיא ישראל – יש לעמוד לא רק עד שהוא יושב אלא עד שהוא יאמר שאפשר לשבת.

לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, וכה קבע הקב"ה בעולמו שיהא אחד מולך על העדה, ולכן נתמנה משה להיות ראש בני ישראל...

ופצתה האדמה את פיה ובלעה אותם ואת כל אשר להם וירדו חיים שאולה וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה' (טז, ל)

מפני מה נענש קרח דווקא בבליעה באדמה? נביא בפניכם 5 הסברים:

בספר **"נפש דוד"** מובא הסבר: שבא הדבר לאלף את קרח בינה: הוא טען תמיד שהינו עשיר ויכול לתת לכולם ובשל כך הגיע לגאון. באה האדמה ואמרה לו: "נו, נו, אני עשירה יותר ממך, שהרי כל מה שבעולם בא ממני, ולעולם איני מפסיקה לתת, ולמרות זאת כל הרוצה בא ודורך עלי... בוא אלי גאה שכמוך, כדי שאוכל ללמד אותך כמה דברים, בוא וראה, שיכול אתה להיות עשיר ונותן, ועדיין לאפשר לאחרים לדרוך עליך ולא לדרוך עליהם!..."

הגה"ק רבי יהונתן איבישיץ זי"ע נתן הסבר אחר מפני מה נענש קרח דווקא בבליעה באדמה: דהנה, קרח ועדתו לגלגו על טעמי המצוות: ומה טלית לבנה – די כפתיל תכלת לפטור אותה, טלית שכולה תכלת – על אחת כמה וכמה שהיא כשרה, ואינה זקוקה לציצית...

למה הדבר דומה? נהג משאית, שהוביל מטען גדול של צמיגים ממקום למקום, נכנס למוסך, ובקש שיפרקו את הגלגלים ממשאיתו, והוא ימשיך לנסוע בלעדיהם.

תמה בעל המוסך: "אם אוריד לך את הגלגלים מהמשאית, איך תסע?" ענה לו: "שוטה, אני נוסע עם קל והומר..." ומה אם ארבעה גלגלים 'פוטרים' את כל המשאית, משאית מלאה גלגלים – על אחת כמה וכמה שאינה צריכה ארבעה גלגלים מתחתיה!...

קרח שפיקה היה – לא יתכן ששמות גדולה כזו היתה כוונתו, אלא יש להבין דבריו. אלא קרח טוען כנגד משה רבנו: אתה אומר, שהקב"ה רוצה שנדקדק במצוות עד הפרט האחרון? סוף זמן קריאת שמע הוא ענין של חלקי דקות, סוף זמן ברכת המזון הוא עד שעה וחומש, תפילין חייבות להיות מרובעות! וכי איזה ענין יש להקב"ה בדקדקנות הזאת?

עוד טען קרח: אתה אומר שצריך פתיל תכלת כדי לזכור את היום, שהים מזכיר את הרקיע, ורקיע – את כסא הכבוד כדאיתא בגמרא (מנחות מג:). אם כך, טלית שכולה תכלת – קל והומר שמוזכרה היא כל זאת היטב... כלומר, עיקר טענת קרח היא: אין צורך בדקדקנות מופלגת בקיום המצוות! אך ממשיך הגה"ק רבי יהונתן איבישיץ זי"ע בספרו "תפארת יהונתן" ומסביר – קרח ועדתו באו למעון על טעמי המצוות, ואינם יודעים שהמצוות הן ענין עמוק עד אין חקר. אבל באמת מי יבוא בסוד ה'! הלא על התורה הקדושה נאמר שהיא ארוכה מארץ מידה ועמוקה משאול. אין אנו יודעים טעמי המצוות, כל מה שאנו עוסקים בטעמי המצוות, הוא רק כדי לתת 'טעם' למצוה, שתהא 'מעמדה' וערכה יותר לחיכוך, כי נעים יותר לעשות דבר שמבינים את טעמו. אבל אל לנו לחשוב כי, אכן, יודעים אנו את הסיבה האמיתית. המצוות הן רצון הקב"ה וצוויו, ואין לנו אפשרות להבין את טעמן. כיון שקרח ועדתו טענו שאין למצוות עומק גדול כל כך, לכן נענשו מדה כנגד מדה, שירדו לירכתי שאול, שם – בעומק האדמה – אולי יבינו שהתורה עמוקה היא משאול...

עוד הסבר למה היה עונשו של קורח בדרך זו – חז"ל (חולין פט') דורשים את הפסוק 'תולה ארץ על בלימה' – אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שכולם את עצמו בשעת מריבה. ואילו קרח ועדתו לא די שלא היו בולמים את עצמם, אלא אדרבה, הציתו את אש המחלוקת, ולא היתה יכולה הארץ להתקיים תחתם, לכן ותפתח הארץ את פיה...

ואילו הרח"ק רבי זאב מסטריקוב זי"ע הסביר מדוע נענשו דווקא בעונש כזה להיבלע בתוך האדמה? אלא, משום שעל משה רבינו נאמר "והאיש משה עניו מעל כל פני האדמה", והיה משה מחזיק את עצמו לקטן בעיניו דהיינו שהיה מגיע עד עפר, ובכל זאת הם וטענו כנגדו: "ומדוע תתנשא?" זאת אומרת שאפילו מין ענווה כזאת, להיות שפל עד עפר, נחשבת גם היא בעיניהם לגאות והתנשאות, אם כן לא נשאר להם אלא לירד מתחת לפני האדמה...

עוד הסבר מעניין שאמר **הגאון הרב קריל זצ"ל** (נמסר לנו ע"י נכדו שליט"א): חז"ל אמרו 'גזירה על המת שישתכח מן הלב'. ולכן, כשהתורה רצתה שלדורי דורות יקחו מוסר השכל מפרשת קרח, להתרחק מן המחלוקת. היו צריכים לתת לו עונש באופן כזה שלא ישתכח מן הלב, לכן הוא היה חייב להיבלע חי בתוך האדמה, לבלתי הוא ישכח מן הלב, וכך נשכיל ללמוד מוסר השכל לדורי דורות!

משה רבנו היה מלך ומחויבים אפוא לעמוד עד שהוא יאמר לשבת. אבל עדת קרח רצו לבזותו. מה עשו? כשהוא נכנס הם כבר עמדו, וכשהתיישב הם התיישבו כאילו הוא אב בית דין, כאותם מאתים וחמישים איש שהיו אבות בתי דין.

נמצא שתחילת ביווי משה על ידי קרח ועדתו מונחת כבר בפסוק זה: "ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמישים ומאתים" – הם השוו את כבודו לכבודם של שאר מאתים וחמישים ראשי הסנדראות, וקמו רק "לפני משה" כלומר, רק כאשר בא לפניו ממש, כשהגיע לתוך ד' אמותיהם, ולא כפי הדין שמיד כשרואים אותו עומדים מלפניו מלא עיניהם...

וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר וידוע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו וכו' (טז, ה)

ומסביר רש"י מדוע ציוה לחכות לבוקר: "עתה עת שכרות לנו ולא נכון להראות לפניו, והוא היה מתכוין לדחותם, שמא יחזרו בהם".

נביא בפניכם ארבעה טעמים נוספים מדוע דחה אותם משה למחרת:

המהר"ם שיף זי"ע הסביר את הטעם שדחה אותם למחרת, על פי מה שכתוב בגמרא (יומא עה) על הפסוק "והוא כורע גד לבן", שהמון היה מוגיד להם מה שבחורין ובסדקין וכו' ע"י שלצדיקים ירד המן על פתח ביתם ואילו לרשעים רחוק יותר, וכך כולם ידעו את מצבם הרוחני האמיתי. וכאשר אמר כאן קרח "כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה'", א"ל משה רבינו ע"ה אין בעיה! "בקר וידוע ה'", פירוש, בבוקר בעת רדת המן נראה האם יש אמת בדברך...

ובספר "כתנות אור" מובא הסבר לכך: דהנה, רש"י הביא להלן על פסוק (טו) "אל תפן אל מנחתם" מדרש, שכך ביקש משה רבינו מחקב"ה: "יודע אני שיש להם חלק בתמידי ציבור, אף חלקם לא יקובל לפניך לרצון, תניחנו האש ולא תאכלנו". והרי תמיד של שחר כבר היה נקרב באותו היום, ולא היו צריכים עוד להקריב אלא תמיד של בין ערבים, אשר זמנו כל הלילה, דכתיב (ויקרא ו. כ): "על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר". ואם כן נמצא שעד בוקר אינו ניכר שקרבנם לא נתקבל לרצון, כי אף אם לא משלה בהם עדיין האש, אפשר לומר שזמנו עד הבוקר. אבל בבוקר אם לא נשרף, אז בודאי ניכר שלא קיבל הקב"ה חלקם. ולכן אמר ברמז "בוקר וידוע ה' את אשר לו", מקרבן תמיד של בין ערבים שנקרב וידוע הדבר, שאם לא יקובל חלקם בודאי אין הקב"ה חפץ בהם. נמצא שלא היה אפשר שהדבר יבורר אלא בבוקר...

ואילו **הרח"ק בעל "אמרי יוסף" זי"ע** כתב: הנה כדי להבין זה למה אמר להם דייקא 'בוקר' וידוע ד' את אשר לו', יש לבאר על פי מה שמבואר בזהר הק', כי האדם צריך להיות מבעלי חשבון הנפש, ובכל לילה קודם השכיבה צריך לפשפש במעשיו ויתוודה עליהם ויעשה תשובה עליהם. לכן אמר משה, "בוקר וידוע ה'", כי סבור היה שאולי בערב יפשפשו במעשיהם ויעשו תשובה. אמנם הטעם שלא עשו כן, כתוב כמה פסוקים אחר"כ, (פסוק יט) "ויקהל עליהם קרח", וכתב רש"י שם, שהיו הולכים בדברי ליצנות כל הלילה ולא היו ישנים כלל, לכן לא שבו בתשובה...

והרח"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע הסביר באופן נפלא את הטעם שאמר להם משה "בוקר וידוע ה' את אשר לו": בהקדם דברי **הגה"ק החיד"א זי"ע** בספרו "פתח עיניים" על דברי הגמרא (כתובות ב') "בתולה נשאת ליום הרביעי".

ובפשטות הטעם הוא, שאם יראה בה הבעל דבר פסול, יוכל ללכת למחרת יום חמישי לבית הדין שהיה פתוח בימי חמישי. אך החיד"א זי"ע מסביר שם טעם נפלא: משום שביום הרביעי נתלו המאורות, ונתקטנה הלבנה משום שטענה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. וכמו כן באיש ואשה, אי אפשר להם לשלוט בשווה, אלא צריך האיש להיות שורר בביתו כמלך וכחמה ברקיע, ואשתו תהא כלבנה הממעת את עצמה ומקבלת מהחמה, ואז יעלה זיווגם יפה. ומוסיף שם החיד"א זי"ע לפרש שני כתובים שלכאורה מכחישים זה את זה, דבמקום אחד נאמר "מצא אשה מצא טוב", ובמקום אחד נאמר "מוצא אני מר ממוות את האשה"? ולפי הג"ל אתי שפיר, דהנה **אש"ה** בגימטריא ש"ו והיא פחותה מהגימטריא של איש=311, ואם הנישוין הוא על דרך הזה שהיא מחזקת את עצמה פחותה מן האיש אז "מצא אשה מצא טוב". אבל אם "מוצא אני מר ממוות את האשה", (כי בכך הגימטריא של שניהם שווה) דהיינו כשמחזקת היא את עצמה שווה להאיש, אז "מוצא אני מר ממוות את האשה", שלא יעלה הזיווג יפה...

והנה קרח טען "כי כל העדה כולם קדושים ומדוע תתנשא על קהל ה'", ולדעתו היו כל ישראל מלכים ואין לאחד לשלוט על השני. ולזה אמר לו משה רבינו ע"ה "בוקר וידוע ה' את אשר לו וכו'". והכוונה: בבוקר כשתזרח החמה ותראה שהיא מולכת לבדה, תלמד מזה שאי אפשר

נא להתפלל ולעורר רחמי שמים מרובים לרפואת הצדיק הקדוש
רבי חזקיהו דב הכהן בן שושנה קוק שליט"א
בתוך שאר חולי ישראל

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מורנו ורבנו הגאון ר' עובדיה יוסף בן ג'ורג'יה

בס"ד גיליון: 1213

הדלקת הנר: 19:25 צאת השבת: 20:31 רבינו תם: 21:16 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: ויאמר שמואל (שמואל א' יא), שבת מברכין.

אוצרות הפרשה

פרשת "קרח"

"ויקח קרח" [טז, א].

אדם נוסע במכונית. הוא עירני ודרוך, נהג מיומן ועתיר ניסיון. המכונית חדשה, משוכללת, כל מערכותיה תקינות. הכביש סלול, התנועה זורמת, מה יכול כבר לקרות? ולפתע, כתם שמן ענק. המכונית נכנסת בתאוצה של היסח הדעת, ואין ערך לנהג ולמנוע, להילוכים ולבלמים. היא מחליקה בלי שליטה, נופלת לתאום, ואלומת אש מבשרת את סופה.

מחריד, אכן כן. "קורח, שפיקח היה", אין כמוהו בנהגים השולטים באורחותיהם. בעל רוח הקודש, מנושאי ארון ברית השם, מגדולי דור דעה, "מה ראה לשטות זו", איך סיים חייו במעמקי התהום, בבטן האדמה, בלבית השאול? והתשובה: "ויקח קורח – ליבו נטלו". המכונית המשוכללת החליקה על כתם שמן של קינאה, "נתקנא על נשיאותו של אליצפן". ואז איבד שליטה, הסתחרר והתרסק.

ופרשה זו ללמדנו באה, להתרחק מכל כתם שמן. שלא נשלה עצמנו שיש "ריב קטן" בר שליטה הריב דומה לסכר מים, אומרת הגמרא, כיוון שנפרץ נפרץ. היש לנו מושג כמה מליוני גלוני מים אגורים בסכר, לוחצים על דפנותיו. כך האדם. כמה רגשות אצורים בו, כמה טרונות וכעסים והקפדות, זכרונות ותיסכולים, המחפשים רק סדק כדי להתפרץ כאשר שיטפון שאין לעוצרו, לשטוף ולסחוף ולהטביע הכל! הדרך היחידה לשרוד היא הלחיצה על הבלם לפני כתם השמן, ולסטות מנתיבו! (מעין השבוע).

"נשיאי עדה קרואי מועד אנשי שם" [טז, ב].

איך שאנשים מסתבכים. אנשים פיקחים, נבונים, שקולים. מאבדים את עולמם, המשפחה סובלת כל כך, והחברה מוקיעה. חברים נעלמים, תמונתם מתנוססת בעיתונים, כבר היו מעדיפים להיות כקורח, להיבלע חיים. ואתה שומע ורואה ותמה: איך נפלו כך, אנשים חכמים כל כך. היינו משאירים זאת לפסיכולוג או לקרימנולוג. הבעיה היא שהם אנשים כמוני וכמוך, וזה מפחיד. זה כבר נוגע אלינו. וכבר אמרו, שהחכם לומד מניסיונם של אחרים, בעוד שהלא חכם אינו לומד אפילו מניסיונו שלו. אז איך מסתבכים אנשים?

התשובה, כמו כל התשובות, כתובה בתורה. בפרשתנו, קורח הסתבך, וסיבך אתו מאתיים וחמישים איש, וכולם אבדו. איך העז קורח לצאת לכזו הרפתקה. האם לא ידע שאין לו סיכוי. האפשר למרוד במשה רבינו, שליח הבורא. שבהנהגתו הובא חושך על מצרים, בקע ים והטביע בו את המצרים. שכאשר הרים ידו נוצח עמלק, וכאשר היכה במטהו הוציא מים מסלע. משה רבינו, שכאשר התאוננו עליו באו נחשים ושרפים ועשו שמות בעם עד שביקשו מחילה, אז איך יצא להרפתקה: "קורח, שפיקח היה, מה ראה לשטות זו?"

והתשובה: "התקנא בנשיאותו של אליצפן". פעל פה דחף של קינאה. אחד משלושת הדחפים המוציאים את האדם מן העולם: "הקינאה, התאוה, והכבוד" (אבות). וכשהם פועלים, השכל בהשעיה. יש ליקוי מאורות, ואין שאלות. מילא הוא, אבל איך השפיע על מאתיים וחמישים ראשי סנהדראות. "נשיאי עדה, קרואי מועד, אנשי שם"? התשובה: שכניו היו. נסחפו בדבריו, ובחלקלקות ליצנותו. וכבר הם קבוצה מגובשת, המזינה את התלהבותה ושועטת במגובש אל התהום. בלי בקרה עצמית ויכולת עצירה.

ועדיין זו תשובה חלקית בלבד: מידות ודחפים והשפעת חברה גורמים מכריעים הם, אבל מולם הלא ניצב תמרור אזהרה. הכתובת חרוטה על הקיר, והרי איש אינו אף לו הדרך להתאבד. כאן בא הגורם השלישי והמכריע: סמוך, לי זה לא יקרה. בסוף הכול יסתדר. לא תבוא ביקורת, לא יגלו את המעילה. יגלו ויטיחו. נשיג הלוואות ונכסה. נזכה בלוטו. קפוצ', ותמצא למטה רשת ביטחון. או אמבולנס. משה רבינו מציע, ומזהיר: "זאת עשו, קחו לכם מחתות, קורח וכל עדתו. ותנו בהם אש ושימו עליהן קטורת לפני ה', מחר. והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש. אדם אחד ינצל: אהרן. קורח חשב, כמובן, שהוא זה שינצל. וחבריו? הם לא עניינו אותו כל כך... אבל הם, מה חשבו? הם, איך הסתכנו. איך ניגשו להתמודדות בה הימרו על חייהם. כשהסיכוי (המפוקפק) הוא אחד חלקי מאתיים חמישים וחמישה. פחות מרבע אחוז!

והם התייצבו, כולם, מלבד און בן פלט שאשתו הצילתו ברגע האחרון.

מאתיים וחמישים נשיאים כבודים, חכמים ומיושבים בדעתם, התייצבו כאיש אחד לטכס מותם! הכיצד?!

רבינו עובדיה מברטנורא זצ"ל מוצא את התשובה בדיוקו בדברי רש"י הקדוש: "מחתות, כלים שחותרים בהם גחלים, ויש להם ידות". מדוע הודיע כאן רש"י שיש למחתות ידות, ולא פירש כן במחתה שבמעשה המנורה? והתשובה מרעשה: אכן ידעו שהקטורת מסוכנת. ידעו שנדב ואביהוא נשרפו חיים בגינה. אבל אמרו לעצמם: לנו זה לא יקרה. כי למחתות שלנו ידות ארוכות. הן יחצצו בינינו ובין הקטורת, והאש לא תגיע אלינו...

טיפשי? אולי. אבל אנושי כל כך!

מאות אלפי ילדים נרשמים בכל שנה לבתי הספר הכלליים. האם ההורים עיוורים? חלילה! האין הם רוצים בטובת ילדיהם, הם מלחשוב! האין הם יודעים על מקרי ההתעללות, על האלימות, פיזית ומילולית, הפוצעת ומצלקת את הנשמות הטהורות? והרי הברירה לפניהם: חינוך תורני מעולה, חף מאלימות, נקי מסמים, טהור מתועבה,

מחנך למידות טובות וכיבוד הורים, מורשת ומסורת נפלאים ומעשירים! אך שוב חוזרת תסמונת הסמוך – "לי זה לא יקרה". כאילו הילד נטול מידות ודחפים, וכאילו לא יושפע מרוח החברה. ובציבור החרדי, ובחינוך התורני, כלום אין ההורים צריכים לפקוח עין על בניהם. לדעת עם מי הם מתרועעים, מי חבריהם. כיצד מבליים הם את שעות הפנאי. האין עליהם לפקוח על הכנת השיעורים, ללמוד עימם כדי לעקוב אחר ידיעותיהם והבנתם. לעמוד בקשר עם המחנכים, לעודד ולדרבן ולהיחלץ לעזרה בשעת הצורך. ורבים כל כך ההורים האומרים: סמוך. הילד נמצא בידיים טובות, בחינוך מעולה, בחברה טובה, ירום עימם, והכל יסתדר. ואכן, כך קורה. אך לא תמיד. וכשלא, זה אסון. ואז, כבר מאוחר... אך מדוע נכתבה פרשה זו בתורה, אם לא כדי שנפיק את לקחה, ולא נהמר על היקר לנו מכל, על נפש ילדינו! (מעייני השבוע).

"אשר אבהר בו מטהו יפרח" [ז, כ].

הצדיק רבי יצחק מנשכז זצ"ל ביקר פעם בעיר וולודובקה. בערב שכב על מיטתו לנוח, וכמה ממקורביו עמדו סביבו. פתח וסיפר מעשה שהיה בימים עברו בעיר אפטא. אברך למדן, מוכשר ונאה, נאלץ לצאת למסחר כדי להתפרנס. היה פוקד את אחוזות האצילים. קונה את תנובות השדה ומציע תמורתן סחורות שונות. בהיותו ישר דרך, חכם ונבון, רכש את אימונם ולמד נימוסיהם ואורחותיהם, לשאת חן בעיניהם. נשיאת חן זו הייתה לו לרושץ, כי בסמוך לעירו הייתה אחוזה נרחבת שעם אדוניה סחר. יום אחד מת הפריץ, והותיר את הנחלה לבתו היחידה. המשיך הלה לסחור עם העלמה האצילה, ועדינות אורחותיו נשאה חן בעיניה. בקצרה, לא עמד בניסיונו של יוסף הצדיק, והלך מדחי אל דחי עד שהמיר דתו ונשאה לאשה, והיה לאדון האחוזה.

"רבינו", קטע אחד השומעים את הצדיק, "לא הרחק מכאן ארע סיפור דומה, אחד מבני העיר – ... השומעים היסו אותו, והצדיק המשיך בסיפורו: "תארו לעצמכם, יהודי מוצא עצמו שבוי בידי הסיטרא אחרא. לא תפילה, לא תפילין, לא שבת ולא חג. לא ראש השנה ולא יום הכיפורים... חיים כה משמימים, מדבר צחיח של חולין, מדיף צחנת נבלות וטרפויות וקבס נשג'יז [נסהדרין פב:]. הבא על הגויה חייב משום נשג'יז: נידה, שפחה, גויה, זונה... לא אחת ניחם על צערו ביקש לחזור בו, לשוב לחיי תורה ומצוות. אבל הדלת נעולה הייתה בפניו, שכן לפי החוק ששרד באותם ימים אסור היה למומר לשוב, וכל המסייעים לו צפויים היו לעונשים כבדים. ובכל זאת, ניסה. אבל המרשעת עמדה על המשמר. הבחינה בהתחבטויותיו ועקבה אחר צעדיו. וכשקשר קשרים עם יהודי העיר להצילו הייתה מסגירה אותם למלכות והתייסרו נוראות.

רבה של אפטא גאון וצדיק היה. לילה אחד ישב ולמד, והנה מתדפקים על דלתו, קם ופתח, והמומר מולו: "הושיעה, רבי", קרא בקול בוכים, "רצוני לשוב בתשובה, לחזור ליהדותי!". והרב, שידע שיהודים רבים כבר שילמו ביוקר על הענותם להפצרותיו, סגר את הדלת בפניו, אבל האיש לא ויתר. לילה אחר לילה הגיע, בשעה קבועה, כאשר בטירתו עלו הכול על יצועם...

לילה אחד פקעה סבלנותו של הרב. כשנשמעו הנקישות נטל עימו את מקלו. פתח את הדלת בתנופה והרים את המטה. אמר למומר: "הסתלק, ולא אכך במקל!" חוורו פני המומר, והרב הפטיר: "כשם שהמטה הזה לא יצמיח פרי, כך אתה לא תשוב לעולם!"

שמש המומר כתפיו ופנה ללכת לבלי שוב. הביט הרב, והנה הוציא המקל פרחים, החל לפרוח לנגד עיניו ולגמול פרי! "חזור נא!" קרא הרב הנרעש. הזמין את המומר לחדרו, והחל ללמדו דרכי תשובה. אין לשער ולתאר איזה לילה מזכך ומטהר עבר עליו! לפנות בוקר שב לאחוזתו – והנה להבות מתמרות ועשן מתאבך. הבית עלה באש על יושביו.

כך ניצל, כדי לפתוח דף חדש... סיים הצדיק את סיפורו, ואמר: "בימי קדם נשמעו כאלו פלאות. אבל בימינו, הייתכנו?!" שהה רגע, והוסיף: "ואולי? לילה טוב..."

למחרת באה השמועה שבאותו לילה נשרף בית אחוזה לא הרחק מן העיר. ובדרך פלא לא היה בו האדון, יהודי מומר, ששהה בדנציג לרגל מסחרו. וכבר לא חזר, כי שב לדת אבותיו...

ואף אנו נתהה: "בימי קדם נשמעו כאלו פלאות. אבל בימינו, הייתכנו?!" אבל אנו לא נשיב: "ואולי". אנו נדע: קורים ועוד איך! הגאון החתם סופר זצ"ל, לפני פטירתו, נשא תפילה: "שלא יבוש המעיין, ולא יקצץ האילן". ריבונו של עולם, איך ניסו לייבש את המעינות, איך ניסו לקצוץ ולגדוע את האילנות. לנתק מן המורשת, לקרוע מהיהדות! נדמה היה שזהו, רק יובל קטן נשאר, רק שתיל זעיר מבלבל. והחורש כולו יבש, קמל. והנה קמה תנועת התשובה, ועצים שנראו כיבשים פורחים בעליל, שבו אל המקורות. "ואמרת בלבד מי ילד לי את אלה, ואני שכולה וגלמודה. ואלה מי גידל, הן אני נשארתי לבדי". ולפתע שבים הם "כיונים אל ארובותיהם", ונצח ישראל לא ישקר (ישעיה)! (מעייני השבוע).

"וירקעום ציפוי למזבח זכרון לבני ישראל" [ז, ד]. על התנהגות המנצח.

מאתיים וחמישים מקטירי הקטורת, אשר חלקו על כהונתו של אהרן הכהן, נשרפו באש שיצאה מאת ה'. לאחר מכן נצטוו משה רבינו לומר לאלעזר בן אהרן הכהן שירים את המחנות מבין השריפה, וירקע מהם ציפוי למזבח, ויהיו לאות לבני ישראל. ורבותינו שאלו: מדוע אליעזר, מדוע לא עשה זאת אהרן הכהן עצמו? ותירצו: האנשים האלו שילמו בחייהם על מחלוקתם כנגד אהרן. אם אהרן עצמו ייקח את המחנות לרקען, יהיה בכך כעין שמחה לאיד, חלילה, כעין הפגנת ניצחון. זאת – אין לעשות.

איזו גדלות רוח הורתה לנו התורה: גם אם ניצחת, אל תפגין קורת רוח, אדרבה, תצטער על שכן עלה בגורלם! כאשר רבן גמליאל התעמת עם רבי יהושע, במחלוקת לשם שמים, וחכמי ישראל ראו לנכון להשעות את רבן גמליאל לזמן מה מנשיאותו, הם לא מינו תחתיו את הגדול מבניהם, את רבי יהושע עצמו. כי אז, יהיה בכך משום פגיעה ושמחה לאיד. כעין הפגנת ניצחון. רק משום כך, דילגו על רבי יהושע ומינו את רבי אלעזר בן עזריה, בן השמונה עשרה! הבה נלמד מכך, את התועלת שבהבלגה. הבה נדע, שעומות הוא דבר שבדיעבד, וגם אם מנצחים בו יש להצטער על שהוצקנו לכך!

בשעתו קמה תנועה חרדית והמרתה את פי "מועצת גדולי התורה" של "אגודת ישראל". התנועה, "פועלי אגודת ישראל", זכתה לביקורת נוקבת מצד גדולי הדור ולבסוף נכשלה בבחירות, ירדה מהמפה. שמע מרן הגרא"מ שך זצ"ל קולות צהלה על מפלתה. מחה בצוהלים ואמר: "הייתה זו חובתנו להילחם בתנועה. גדולה הייתה סכנתה. אבל יהודים עמדו בראשה, ויהודים נתנו לה קולם, ועתה אבליים הם ועצובים, ואיך נשמח למפלתם!..."

הנה, זה מבט של דעת תורה! ומבט זה גילה לנו בורא עולם בעצמו! בשעתו, קטרגה הלבנה נגד החמה. אמרה שאי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. מיד השיבה הבורא כגמולה: "למי ומעטי עצמך". אך לא זו בלבד שפיצה אותה בצבא הכוכבים, אלא עוד הורה להביא קורבן חטאת בראש חודש, יום התמעטות הלבנה, כעין הבעת צער על העונש, כדי להורות לנו, שהעונש הוא דבר שבדיעבד, ויש להצטער עליו!... (מעייני השבוע)

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מוניה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מוניה ז"ל, לע"נ ר' עזריאל בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאדה ז"ל, לע"נ זהבה פזיה בת פרח ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרחג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנן ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אהוד בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ רבי שלום מאיר בן מרדכי ז"ל, לע"נ לי כהן בן פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

מאוצרות הפרשה

ולפי"ז מבואר היטב שכשזכרנו אז מה שהיא כנגדו הוא העזר, וכשלא זכר אז מה שהיא לעזר הוא הכנגדו, וזה בדיוק מה שהיה אצל קורח ואון בן פלת, שקורח אשתו אמרה לו מדוע משה מלך ואתה לא, וכאילו באה לעזרתו, אך זה מה שבאמת היה כנגדו, ואון בן פלת אשתו הייתה כנגדו ואמרה לו למה לך כל זה, וזה היה מה שהציל אותו מן המחלוקת.

ויקהלו על משה ועל אהרן... מדוע תתנשאו על קהל ד' (טז, ג) מי אמר את זה? דתן ואבירם, ועדת קורח, שבאו בטענות על משה ואהרן שהם מתנשאים. על מי הם אמרו את זה? על משה ואהרן שהיו הענווים מכל אדם! הגע עצמך: אנשים שמוכנים בשביל הכבוד שלהם להחריב את הכל, ללכת נגד משה ואהרן – על ד' ועל משיחו, ואומרים על משה ואהרן, פסגת הענווה האפשרית, שהם מתנשאים על קהל ד'!!! מה המוסר השכל שאנו למדים מזה?

אם שומעים אנשים שמקטרגים על גדולי הדור, על צדיקים, ואומרים עליהם שיש להם חסרונות, אפשר להסיק מזה שתי מסקנות: א. שהדבר שהם מקטרגים על האדם הגדול – זו הנקודה שבו הוא נקי ביותר. ב. כיון שכל הפוסל במומו פוסל, המקטרג הוא הכי הכי נגוע בחסרון הזה!!!

דוגמא נוספת ממצאנו בעניין הזה: יוסף הצדיק, היו לו ניסיונות עצומים בעניין של קדושה, כידוע, ועל כן נחשב למידת היסוד, על שום ניסיונותיו העצומים שעמד בהם. והנה, אותה ארורה אשת פוטיפר, העלילה עליו עלילה נוראה בעניין הזה; אותה ארורה שהיא הייתה הכי נגועה בעניין הזה! ועל מי היא העלילה? על יוסף הצדיק, שהיה בפסגת הקדושה!

זה בדוק ומנוסה, כל אחד שמדבר על אנשים גדולים רח"ל, כשנבדוק אלו שמדברים עליהם הם הכי נקיים בדבר הזה, והמדבר – הוא הנגוע ביותר בעניין זה. כל הפוסל במומו פוסל! (רבי אליהו דיסקין שליט"א)

ויקם משה וילך את דתן ואבירם (טז, כה)

ובגמ' בסנהדרין ק"י. איתא ויקם אמר ריש לקיש מכאן שאין מחזיקין במחלוקת, דאמר רב כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנא' ולא יהיה כקרח וכעדתו (זו, ה), ולכא' הדבר צ"ב מדוע צריכים ב' פסוקים לומר שאין מחזיקין במחלוקת, וכן יל"ע מהי עיקר הדרשה שאין מחזיקין במחלוקת. וביאר הג"ר פנחס גולדווסר שליט"א, דבאמת עיקר הדרשה היא מהפסוק של ולא יהי כקורח, אך לפעמים האדם חושב לעצמו אני משה ולא קורח, [והיינו שמותר לו להחזיק במחלוקת כי הוא הצודק], וע"ז איתא בגמ' שגם אם הוא משה מ"מ אין מחזיקין במחלוקת, וכדכתיב ויקם משה, ואחרי שהוא כבר הולך אז יתכן שהוא כבר יחשוב אולי אני באמת קורח, ואיני צודק במחלוקת.

וידבר ד' אל משה לאמר: אמר אל אלעזר בן אהרן הכהן וירם את המחנות מבין השרפה (זו, א-ב) מדוע נצטווה אלעזר להרים את המחנות ולא אהרן? אומר האוה"ח הק' (וכן הוא במאירי ברכות כז:), שכיון שהמחלוקת הייתה סביב אהרן, ועל ידו הם נענשו, לא רצה הקב"ה שהרמות המחנות תיעשה על ידו. והכוונה בזה, שברגע שאהרן בעצמו ירים את המחנות אזי תיווצר תוספת בזיון לקורח שדווקא אהרן, "המנצח", הוא זה שמרים את מחנות המתים...

למדנו דבר נורא לגבי בן אדם לחבירו: קורח שקיבל את העונש החמור הלזה (על בן אדם לחבירו!) מכל מקום אותה תוספת בזיון כבר לא מגיעה לו!...

ויקח קרח (טז, א) ואתפליג קרח (אונקלוס).

פנינה נפלאה שמעתי מר' דוד אמת: אם היה איזשהו מדד לאושר מסתבר שקרח היה מקבל בו ציון עשר. מה היה חסר לו? מבחינת פרנסה הוא היה עשיר כקרח... מבחינת מעמד הוא היה לוי, ואף בין הלויים היה לו מעמד כיון שהיה מנושאי הארון. מלבד כל זאת היה לו את כל מה שיהודי צריך... בן דוד אחד כהן גדול, בן דוד שני מלך – מה היה חסר לו, היש מאושר ממנו?

אלא שכבר אמרו חז"ל: 'מי שיש לו מנה רוצה מאתים', לקרח כאב ה'חצי' שהיה חסר לו. וזהו שתרגם אונקלוס 'ואתפליג קרח' – קרח ראה רק את החצי שהיה חסר לו ולכן קם לחלוק על משה. (לאור הנר)

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי (טז, א)

קורח שפיקח היה מה ראה לשטות זו עינו הטעתו (רש"י)

הגמ' בברכות ל"א אומרת על הפסוק בתפילת חנה "ונתת לאמתך זרע אנשים", שביקשה חנה על זרעה שיהיה "לא חכם ולא טיפש". אומר ה"אמרי אמת", כיון שהיתה חנה מצאצאיו של קורח, ראתה מה גרמה לו הפקחות, ואז אמרה להיות חכם יותר מדי זה גם לא שווה, לכן ביקשה על בנה שיהיה לא חכם ולא טיפש. (מדשן ביתך)

און בן פלת אשתו הצילתו – הגמרא בסנהדרין קט: מביאה אמרה

לי מאי נפקא לך מינה, או מר רבה אנת תלמידה, ואי מר רבה אנת תלמידה, – אם משה יהיה רב אתה תהיה התלמיד, ואם קורח יהיה רב אתה תהיה התלמיד, ממושיכה הגמרא – היינו דכתיב חכמת נשים בנתה ביתו זו אשתו של און בן פלת, ואיולת בידיה תהרסנה זה אשתו של קורח. שאל ר' יענקל'ה גלינסקי זצ"ל: היא טענה דבר כל כך פשוט, איך המאיתיים וחמיישים ראשי סנהדראות לא חשבו על כזו טענה פשוטה?? אמר ר' יענקל'ה כשנמצאים בתוך המחלוקת מאבדים את כל השכל, כשהמידות שולטות על האדם הוא מאבד את כל הראש.

ושמעתי בענין הזה עוד ווארט יקר – למה חז"ל קוראים לזה 'חכמת נשים בנתה ביתה'? הרי היא אמרה לו דבר פשוט מאוד, איפוא נמצאת החכמה הגדולה? ושמעתי בזה דבר יקר מאוד וזה הדרכה יסודית לחיים, לאיזה צד היא השתייכה? לצד של משה, היא היתה צריכה להיכנס הביתה ולדפוק על השולחן! להגיד לו ר' און השתגעתי?? אתה הולך להילחם במשה רבינו?? מה קרה לך?? אבל היא אפילו לא גילתה לו באיזה צד היא נמצאת, היא אמרה לו רק מה יצא לך מזה? זה חכמת נשים בנתה ביתה! אף פעם אל תגיד לבעל אתה לא צודק, וגם אתה אף פעם אל תגיד לאשתך שהיא לא צודקת, תוכיח לה לפי מה שהיא אוחות שלא כדאי לעשות ככה, זה היה החכמה הגדולה.

(הרב אליהו דיסקין שליט"א, גליון נחל אליהו)

שם. הגאון רבי ישראל סוקל זצ"ל ביאר הגמרא הנ"ל, ע"פ מה שביאר הג"ר קרלנשטיין זצ"ל בפסוק עזר כנגדו. ובגמ' ביבמות ס"ג. איתא אמר רבי אלעזר, מאי דכתיב אעשה לו עזר כנגדו זכה עזרתו לא זכה כנגדו, ולכא' צ"ב דבפסוק כתיב דבר אחד והוא שתהיה לעזר כנגדו.

וביאר הג"ר זצ"ל, דלפעמים העזרה לבעל זה להיות קצת כנגדו, וכגון שהוא לא קם לשחרית, והאשה מעירה אותו, ולפעמים האשה באה להיות לבעל לעזר אבל זה עצמו הוא הכנגדו, וכגון שפגעו בו והאשה אומרת לו אל תשתוק לו וכו'.

מידה כנגד מידה

ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיכם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש (ט"ז, ל"ב) ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמשים ומאתים איש מקריבי הקטרת (ט"ז, ל"ה) ובגמרא (סנהדרין ק"י, ע"א): "במתניתא תנא: קרח מן השרופין ומן הבלועין. מן הבלועים – דכתיב: ותבלע אותם ואת קרח, מן השרופין – דכתיב: ואש יצאה מאת ה' ותאכל את חמשים ומאתים איש, וקרח בהדיהו".

הנה מוצאים אנו, כי קרח ועדתו – מצאו את מותם בכך שנבלעו באדמה אשר פצתה את פיה, בעוד מאתיים וחמשים האנשים מקריבי הקטורת – מצאו את מותם באמצעות האש אשר יצאה מלפני ה'. ולכאורה יש להבין: במה נשתנו אלו מאלו? הלא כולם שותפים היו באותה מחלוקת? יתר על כן... גם אם נאמר כי חטאם של קרח ועדתו היה גדול יותר מחטאם של מאתיים וחמשים מקריבי הקטורת, עדיין יש מקום להתפלא, אחר שקרח בודאי נמנה בין אלו שחטאם הוא החמור ביותר – מה טעם היה לעונשו בעונש כפול, עם השרופים ועם הבלועים? וכי לא די היה בעונש החמור שבין השנים?

תשובה לשאלות אלו, נמצא בעקבות המעשה הבא: היה זה בשנת תרמ"ב, כאשר הגיע לירושלים מייסד מוסדות חברת כ"ח הצרפתית, כדי לסייע בכינונו של בית ספר ברוח ההשכלה, אשר החלה נועצת טלפיה בחומת ירושלים של מטה. בכוונתו של אותו ברנש היה להתפלל בשבת הקרובה בבית הכנסת ה'חורבה', ולרבי יהושע לייב דיסקין נודע כי בין גבאי בית הכנסת ישנם כמה וכמה שרוח ההשכלה כבר אחזה בהם, ובכוונתם להרעיק כבוד על ראשו של האורח ולהושיבו בכותל המזרח. בבוקרה של אותה שבת, קרא אפוא רבי יהושע לייב, אשר זה לא מכבר הטיל חרם על מקימי בתי הספר ברוח ההשכלה, לתלמידו הגדול – רבי יוסף חיים זוננפלד, והורה לו לגשת תיכף ומיד אל בית הכנסת ה'חורבה', ולהכריז בריש גלי את דבר החרם, אשר ודאי לא יערב לאזנו של האורח... ואכן, רבי יוסף חיים יצא תיכף ומיד לדרכו כדי למלא את שליחותו, אולם בהגיעו אל ה'חורבה' – ציפתה לו הפתעה: התברר, כי סביב בית הכנסת הוצבה חבורת בריונים, שתפקידה היה למנוע מה'קנאים' הנאמנים לדרך התורה – להביע את עמדתם או לפגוע בכבודו של האורח... ובכל זאת, לא התיירא רבי יוסף חיים ולא נסוג מלמלא את שליחותו. הוא הצליח לפלס לו דרך בין ההמון, להגיע עד לבימה, ולהכריז את דבר החרם בקול אדיר. מיד לאחר שסיים – עטו עליו חבורת הבריונים בחימה שפוכה, ואך בנס יצא חי מתחת ידם. תקופת מה לאחר מכן עוד ניתן היה לראות על גופו הטהור את הסימנים שהותירו בו הללו בהפליאם בו את מכותיהם, סימנים אותם הגדיר רבי יוסף חיים עצמו כ'אותות הכבוד שלו'... חלפו שנים, ורבי יוסף חיים נפטר לבית עולמו. תקופת מה לאחר מכן, אירע אסון: ביפו התמוטט בנין בית הספר, ורבים נקברו תחת ההריסות. שבועיים מאוחר יותר, נמצאה בין ההריסות יד – אשר נקטעה מגופו של בעליה. היד הובאה אל רבה של העיר – הגאון רבי יוסף צבי הלוי, כדי שינסה לזהותה ולפסוק את דינו של בעליה, שכן הממצא החדש חיזק את החשש כי אחד המורים מצוות בית הספר נקבר תחת ההריסות ומצא את מותו.

ואכן, רבי יוסף צבי החל במסכת בדיקות ובירורים, תוך שהוא שומע עדויות ובוחר את הממצאים בדקדקנות, ולפתע – נפל מתעלף. כאשר עוררוהו מעלפנו, החל זועק בהתרגשות: "היודעים אתם מה טיבה של יד זו? הלא זוהי היד שהונפה על רבי יוסף חיים זוננפלד כאשר הכריז את דבר החרם על בית הספר של המשכילים, בחורבת רבי יהודה החסיד! אוי! מי ישער עומק הדין!"

הרי לנו, כי הקדוש ברוך הוא גובה את שלו מידה כנגד מידה! אותה היד שהונפה על שליחם הנאמן של גדולי ישראל – קיבלה את עונשה משמים! ומכאן, תשובה לשאלתנו: שכן הנה, בין האנשים שהצטרפו לקרח, ניתן היה למצוא שני סוגי אנשים. היו שם אנשים כמו דתן ואבירם, אשר מעשיהם נבעו כולם מתוך שאיפותיהם הארציות והגשמיות. אנשים אלו, נענשו בכך שהארץ פצתה את פיה ובלעה אותם. אולם ביניהם היו גם מאתיים וחמשים מקריבי הקטורת, אשר היו אנשים נעלים ביסודם, ומעשיהם נבעו מתוך שאיפה רוחנית – גם אם מוטעת לחלוטין. אנשים אלו נענשו אמנם במיתתם, אולם מותם היה בדרך של מידה כנגד מידה – מוות רוחני באמצעות אש רוחנית שיצאה מאת ה'.

היוצא היחיד מן הכלל היה קרח, אשר מעשיו נבעו מתוך שני מניעים: מחד – היתה לו שאיפה רוחנית, לזכות להעפיל למדרגות נישאות בעבודת ה' באמצעות הכהונה, אולם מאידך – היתה לו גם שאיפה גשמית וארצית, לכבוד ולגדולה... לפיכך, קרח אכן נענש מידה כנגד מידה בשתי הבחינות: הוא נשרף באש הרוחנית – כנגד שאיפתו הרוחנית, וגם נבלע באדמה – כעונש על שאיפתו הארציות... ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

שואב שוטף

שאלה: רצינו לשאול לגבי שימוש במכשיר שואב-שוטף. קיימים היום בשוק מכשירים הפועלים באמצעות חום גבוה מאוד, הן בכך שמנקים את עצמם בניקוי עצמי בחום של 85 מעלות ומעלה והן בכך שיש כאלה שמנקים את הרצפה בקיטור בחום של מעל 100 מעלות. רצינו לדעת האם יכולה להיות בזה בעיה של "בשר בחלב" מאחר והמכשיר עובד עם חום גבוה, ושוטפים אותו את כל הבית ויש על הרצפה לכלוכים גם בשריים (כגון מרק בשרי שנשפך) וגם חלביים (כגון שוקו, גבינה וכו') – אצלנו בבית (בית עם ילדים קטנים ב"ה) הדבר מצוי כל הזמן באופן קבוע – ולכן יוצא שמנקים (בוודאות!) בשרי וחלבי בזה אחר זה. – האם זה מותר? – האם יש הבדל אם מנקים אותו באותו היום בשרי וחלבי? – האם הרצפה בולעת, ואם כן האם זה בעיה לנקות עם מכשיר כזה את הרצפה? – האם המכשיר עצמו בולע ואם כן האם יש בעיה להפעיל את תכנית הניקוי העצמי הפועלת בחום גבוה? – האם יש הבדל בין סוגי המכשירים?

תשובת מכוון מדעי טכנולוגי להלכה י-ם: ככל שהחשש הוא רק על שיירי בשר עוף ותבשילי בשר עוף יחד עם שיירי חלב ומוצריו אין צורך לחוש כלל, ומותר להשתמש כרגיל במכשיר שואב-שוטף גם בקיטור ובשטיפה עצמית במים חמים.

במידה וידוע שקודם פעולת הניקוי במכשיר אכלו בבית הן בשר בהמה או תבשילי בשר בהמה והן חלב ומוצריו, וקיים חשש סביר שהרצפה מלוכלכת משיירי שני המינים, למרות שלא ניתן לאסור זאת, והמיקל בזה יש לו על מה לסמוך, יש מקום לבעל נפש להחמיר על עצמו במקרה זה שלא להפעיל את פעולת הניקוי בקיטור חם. ולענין השטיפה עצמית המתבצעת לאחר מכן באופן אוטומטי במים חמים מאוד, הרי שאם ניתן לבטל זאת, או לבצע זאת במים קרים, ראוי לעשות כן, ואם לאו, ניתן לסמוך על כך – בצירוף כל הסברות האחרות – שפעולה זו מתבצעת רק בדרך גרמא.

לאחר שניקו את הבית משיירי בשר (בהמה) לבד או משיירי חלב לבד וגם המכשיר עבר כבר ניקוי ושטיפה עצמית, אין כל מניעה להשתמש בו לאחר מכן שוב לניקוי משיירי המין השני, ובוודאי לאחר שחלפו כבר 24 שעות מעת הניקוי הקודם. (גליון אספקלריה מספר צ' סיון תשפ"ו, עיי"ש עור בארובה)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות ורטיימיר-נוישטט להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות גרינשטיין לנשואי הבת הנכדה משפחות אנסבכר – שקולניק להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות קרני-גרינברג-הרב גרזמן לנישואי הבת-הנכדה-הנינה **גני הדר:** משפחות רוזן לאירוסי הבת משפחת ברוק לאירוסי הבן משפחת בורנשטיין לנשואי הבת משפחות נגר לנשואי הבן הנכד משפחות נוסבכר-אינגבר לנשואי הבן הנכד משפחות גולדשטיין-שטיגליץ לנשואי הבן הנכד

** *		
20:23	19:10	י-ם
20:31	19:27	ת"א
20:32	19:21	חיפה
20:28	19:26	ב"ש

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הסיפור

הרב מרדכי אליהו | ברכה במרשם רופא

כ"ה סיון הוא יום ההילולא של הרב מרדכי צמח אליהו. סיפר ר' עזרא ברנע, חזן בית-הכנסת "היכל יעקב": לכל חולה יש תיק טיפולים, ובו כתובות כל התרופות שקיבל במהלך הטיפול. זאת, כדי שיוכלו לעקוב אחרי התפתחות המחלה והריפוי. אך בתיק שלי יש תרופה מיוחדת, שלא נמצאת בדרך כלל בתיקי החולים בבתי-החולים השונים.

קודם לכן אספר כי תקופה ארוכה הייתי בטיפול ומעקב רפואי עקב כאבי בטן שנמשכו זמן רב. פעם בחודש הייתי

מגיע לבדיקות בבית-החולים, שם נתנו לי תרופות חריפות שלא תמיד עזרו. בראש חודש אלול, ימים ספורים לפני שהרב זצ"ל אושפז בשנית, הרב בירך אותי בברכה מיוחדת ואמר לי: "זהו, אין לך כלום".

כאשר הגעתי למרפאה אחרי שלושה שבועות הרב כבר אושפז בבית-החולים. שאל

אותי הרופא: איך אתה מרגיש? עניתי: טוב מאוד, אני כבר שלושה שבועות ללא כאבים.

המשיך הרופא ושאל: איך פסקו הכאבים?

עניתי לו בשאלה: האם אתה מכיר את הרב אליהו? בוודאי, אני מטפל בו! ענה הרופא. סיפרתי לו שקיבלתי מהרב ברכה ומאז אני מרגיש טוב, והוא אמר שאבוא בעוד חודש, ומרגע זה אפסיק לקחת את התרופות שמרעילות אותי.

חזרתי כעבור חודש, ושוב שאל אותי הרופא איך אני מרגיש, ועניתי שאני מרגיש טוב מאוד. הוא אמר שאם כך הוא מפסיק לטפל בי ומעביר אותי לרופא אחר שיעקוב אחרי. השניים שוחחו ביניהם על הבדיקות שנערכו לי ועל הממצאים. הרופא פתח את התיק וקרא מההתחלה. כשהגיע לדף האחרון הוא חייך ארוכות. שאלתי אותו מה פשר החיוך, והוא עונה לי: כתוב שהכאבים נפסקו לאחר ברכתו של הרב אליהו.

אחר כך הוא אמר לי לבוא לביקורת בעוד שלושה חדשים. כשבאתי אחרי שלושה חודשים לביקורת, שוב לא היה לי כלום. אמר לי הרופא: אינך צריך לבוא יותר לביקורת. המשך בעמ' הבא

אוצר הפרשה

כולם קדושים

מחלוקת קרח ועדתו היא "סרחון רביעי" רצוף של ישראל (כדברי רש"י בפרשתנו), לאחר חטא העגל, חטא המתאוננים וחטא המרגלים. ארבעה חטאים אלו מכוונים ופוגמים בארבע אותיות שם הוי' ברוך הוא: י, חכמה – חטא העגל, פגם של עבודה זרה. ה, בינה – חטא המתאוננים (שנענשו באש, הבינה היא סוד האש). ו, מדות (פרצוף זעיר אנפין, הזכר) – חטא המרגלים, המכוון במיוחד כנגד נצח והוד, שתי הרגלים (של המרגלים התרים את הארץ), וכנגד היסוד (בחינת הרגל השלישית). ה, מלכות (פרצוף הנוקבא) – מחלוקת קרח.

טענת קרח היתה "רַב לָכֶם פִּי כָל הָעֵדָה בְּלִים קְדָשִׁים וּבְתוֹכָם הוּי' וּמִדּוֹעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קָהֹל הוּי'". קרח חלק על נשיאותו-מלכותו של משה (כפירוש רש"י "אם לקחת אתה מלכות לא היה לך לברר לאחר כהונה") כאשר הוא מתיימר לדבר בשם העם, המייצגים את המלכות (כנסת ישראל, מקור כל נשמות ישראל). גם בליעת קרח באדמה היא סימן מובהק לכך שהפגם הוא במלכות הנקראת ארץ. קרח רוצה 'דמוקרטיה', שלטון העם, ללא הנהגה מלכותית מלמעלה וללא בטול ל"צדיק יסוד עולם". דווקא משה, ה"עניו מאד מכל האדם", ראוי להיות המלך המתנשא על העם, בהיותו משקף את ה'רוממות העצמית' של הכתר העליון (ובפרט, הראש העליון של הכתר, רישא דלא ידע ולא אתידע, שרש המלכות ברדל"א, וכן משה עצמו אינו מודע לעוצם רוממותו).

גם חטא המרגלים קשור למלכות: המרגלים הוציאו דבה רעה על הארץ, סוד המלכות-הכלה. אך עיקר הפגם היה במדות, חוסר התקשרות עם המלכות, כמו איש שאינו רוצה לשאת אשה. במחלוקת קרח, המלכות עצמה (העדה) מתקוממת נגד משה.

(סיון פ"ה)

אוצר הרמז

תיקון קרח

פתח דברי קרח הם דברי אמת נכונים מאד, "כָּל הָעֵדָה בָּלֶם קְדָשִׁים וּבְתוֹכָם הוּי!" הפגם הוא בהמשך הדברים, בערעור על מנהיגותו של משה רבינו. ממש כשם שהמרגלים פתחו בדבר אמת, "זבת חלב ודבש היא", ופירש רש"י "כל דבר שקר שאין אומרים בו קצת אמת בתחלתו אין מתקיים בסופו" (סוד האות ש, אות האמת, בראש אותיות שקר).

כשם שהאמת של "ארץ זבת חלב ודבש" היא תנאי הכרחי לביאה לארץ, כך בזכות האמת של "כל העדה כלם קדשים ובתוכם הוי" מגיעים לתיקון השלם, כאשר התנאי ההכרחי הוא שגם קרח יודה למשה רבינו ("גואל ראשון הוא גואל אחרון") ואז יתקיים "צדיק כתמר יפרח" סופי תבות קרח.

(סיון פ"ה)

אוצר הפתגם

היכולת לקבל בקורת ולנצל אותה לטובה תלויה בשפלות, המדה של דוד המלך – "והייתי שפל בעיני". מלכות הרשעה כולה גאווה והיא לא יכולה לסבול בקורת, אין מקום לקבל בקורת.

המשך מ'אוצר הסיפור':

ואם חלילה יחזרו הכאבים, אתה כבר יודע למי לפנות...

נדמה לפעמים כי הרופאים והצדיקים, חיים בעולמות מקבילים שאינם נפגשים ביניהם: הרופא חי בעולם של טבע, תרופות, סיבות ותוצאות, ואילו הצדיק חי בעולם של נס ופלא, של השגחה אלוקית ושל פעולות רוחניות. מה קורה כשהעולמות נפגשים?

לעיתים יש בכך זעזוע, של שבירת האמונות הקודמות של אנשי העולם. לעיתים הרתיעה היא מצד הצדיקים, שלא תמיד רוצים שהנס יתגלה מבעד למעטה ההסתרה שעטו על עצמם. אך בסיפורים כמו שלנו, בולטים הנינוחות והשעשוע: של הצדיק מחד, ושל הרופאים מאידך. הרב מניף את ידו ואוסף את החולי המציק, והרופאים שכבר הספיקו להכירו מחייכים ומודים: הוא יודע יותר מאיתנו על הדרך בה פועל העולם הזה...

(מתוך נפלאות פר' שלח לך פ"ה)

אוצר התבונה

תיקון השונאים בדיבור

מתוך הספר "כתר שם טוב" תורה עה:

כיון שהשונאים נוצרו על ידי פגם הדיבור – צריך לתקן ולהעלות אותם, דהיינו להחזיר אותם בתשובה, על ידי הדיבור. (אסור לדחות לגמרי את השונא, אלא צריך להעלות ממנו את הניצוץ – ניצוץ מהנר"נ של האדם שנפל כשהוא פגם. כמו שאדם יכול לדבר כנגד אשתו, חלילה, הוא יכול גם לעשות מעשים שפוגעים בה או לחשוב מחשבות שפוגעות בה. העיקר כאן הוא איך אדם צריך להתייחס לשונא, שנוצר מהפגמים שלו, ולהפוך אותו – כמו שחז"ל דורשים את הפסוק "ברצות הוי' דרכי איש גם אויביו ישלם אתו" על אשתו).

קודם כל, צריך לתקן את הדיבור כלפיהם – לנסות לדבר איתם, להתנצל, להסביר שלא התכוונתי ולהמתיק את השנאה עצמה. לפעמים אי אפשר לעשות זאת באופן ישיר וצריך מתווך, מישהו שיפייס

את החבר, וגם ידע לשנות מפני השלום כאשר צריך, כמו אהרן הכהן שעושה שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו. אבל לפעמים לא עוזר הדיבור הישיר, וגם לא דרך מתווך, ואז צריך להתפלל – ה' הוא כל יכול, הוא יכול גם לעשות שלום ביני לבין השונא, ואז תיקון הדיבור הוא על ידי דיבור של תפלה.

אפשר להגיד שלא אכפת לי מהשונאים, שאני לא מקשיב למה שמדברים עלי, אבל אם אני מבין שיש שם ניצוץ שצריך להעלות זהו פתרון לא טוב – בכך דוחים את הניצוץ ומגבירים את השנאה.

לצדיק יש כח להעניש את מי ששונא אותו, אבל צריך לדעת ש"גם ענוש לצדיק לא טוב" כי בכך הוא דוחה את ניצוץ הרוח שלו עצמו שנפל לתוך השונא. יש בגמרא כמה סיפורים על צדיקים שחשבו להעניש את מי שמצער אותם אבל הגיעו למסקנה ש"גם ענוש לצדיק לא טוב" ושראו להתפלל על השונאים – תפלה שאכן פעלה שהם יחזרו בתשובה. יש סיפור כזה על רבי מאיר וגם על רבי יהושע בן לוי.

ההמתקה בשרש היא בעצם תיקון הפגם אצל הצדיק עצמו, שהוא השרש לשנאה כלפיו. בעצם, לצדיק יש שנאה-עצמית חיובית – שנאת היצר הרע המפריד אותו מאלקות, עליה נאמר "אהבי הוי' שנאו רע" (ובזכותה הוא נעשה צדיק גמור) – ובשנאה זו הוא גם ממתיק את שנאת מתנגדיו, שהרי הוא מוציא אותם ידי חובה' ובכך מעלה מהם את הניצוצות הטובים שלו.

אחרי שהרוח יוצאת מהשונא, והניצוץ עולה וחוזר בתשובה, אם נשאר רושם של השנאה וההתנגדות – הוא כלה מאליו. רואים שמשה רבינו מתאמץ לפייס את קרח בדיבור, וגם מתפלל, וכנראה הוא מצליח להוציא ממנו את הניצוץ – אולי ניצוץ שיחזור ויתגלה בעתיד, כאשר קרח יודה למשה רבינו – ומה שהאדמה בולעת הוא רק "מה שנשאר" מקרח, בלי הניצוץ הקדוש שהיה בו.

(כ"א סיון תשפ"ג)

פרשת קרח

המשבחים את הקב"ה שבחיהם גדולים משבח המלאכים

"יפקד א-לוה הרוחות לכל בשר"

האור החיים הקדוש כותב שיש ארבע דרגות בבריאה שמשבחים ומהללים את בורא עולם:

א. הדרגה הנמוכה הם צבא השמים והמלאכים.
ב. מעליהם הנשמות הנמצאים באוצר הנשמות שעוד לא ירדו לעולם הזה.
ג. מעליהם נשמות שירדו לעולם הזה וחזרו בחזרה לעולם האמת.

ד. הדרגה הגבוהה ביותר הם בני האדם שלמרות יצריהם והגוף הגשמי שלהם מהללים ומשבחים את בורא עולם.

וזה מה שאמר משה רבנו "יפקד א-לוה הרוחות לכל בשר" כוונתו תרחם על עם ישראל שהם עשויים מבשר, מגוף עכור וכשהם משבחים אותך זוהי הדרגה הגבוהה ביותר ואם תגזור עליהם מיתה יחסר משבחך.

אנו רואים מדברי האור החיים הקדוש עד כמה בשמים מחשיבים את דברי השבח וההלל של בני האדם יותר מכלום, כשהמלאכים הם הפחותים ביותר במעלה בלשון את הקב"ה ואדם הנמצא בעולם הגשמי והשפל ומשבח את בוראו אין למעלה מכן. לכן ראוי על כל דבר קטן וגדול לתת הודאה ושבח לבורא עולם.

כתוב בזוהר המשבח את הקב"ה, הקב"ה עושה לו רצונו.

תרגום פתח רבי אֶלְעָזָר וְאָמַר (ישעיה כה) "ה' אֶ-לֵהי אֵתָה אֶרְמִיקָא אֹדָה שְׁמֶךָ כִּי עֲשִׂיתָ פְלָא מְרַחֵק אֲמוֹנָה אֲמִין". פְּמָה יֵשׁ לִבִּי אֶדְם לְהִסְתַּפֵּל בְּכַבֹּד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִשְׁבַּח לְכַבְּדוֹ, מִשּׁוֹם שְׁכָל מִי שְׂיוֹדֵעַ לִשְׁבַּח אֶת רְבוּנוֹ כְּרָאוֹ, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹנוֹ, וְלֹא עוֹד - אֵלָּא שְׁמִרְבָּה בְּרֻכּוֹת לְמַעַלָּה וּלְמַסָּה. וְעַל כֵּן, מִי שְׂיוֹדֵעַ לִשְׁבַּח אֶת רְבוּנוֹ וְלִיַּחַד אֶת שְׁמוֹ, חֲבִיב הוּא לְמַעַלָּה וְנִחְמַד לְמַסָּה, וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁבַּח בּוֹ [בכבודו], וְעַלֵּי כְתוּב (שם מט) "וַיֹּאמֶר לִי עֲבֹד אֵתָה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר".

וזהו "מהולל אקרא אה"אדם המהלל את ה' זוכה להמשך הפסוק "ומן אויבי איוושעי" יצא מכל צרותיו.

כתב רבנו משה אלשיך (בספרו "תורת משה" פ' צא): שניים הלכו כל אחד בדרך אחרת. האחד נתפס בידי לוסטים מזוינים, וניצל לבסוף ואחד עבר משם ולא קרה לו כלום היהודי שעבר ולא קרה לו כלום צריך יותר להודות שעבר הכל בשלום.

בתפילה אנו אומרים: "... על נסיד שבכל יום עמנו. ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת. " וביארו בסידור "אוצר התפלות": "נסיד" הם הנסים הנראים והנגלים, שהם עמנו בידיעתנו. ונפלאותיך" הם הנסים הנפלאים והמכוסים ואין בעל הנס מכיר בנסו.

הסיפור הבא על כוחה של ההודאה סיפר הרב פוקס שליט"א, וממנו הגיע הסיפור אל הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, יהודי יקר כבר מנעוריו כי ניחן בכישרון ייחודי למצוא מסילות לליבם של נערים וילדים המתקשים לימודית וחברתית. כבר כשהיה בחור נשלח לכמה משימות כאלה - אותן צלח בהצלחה כבירה, ומשהוטל עליו עול הפרנסה - רצה להצליח להפוך את הכישרון למקצוע מכניס, ולהתפרנס ממשרת הוראה מכובדת. אך רצונות לחדו ומציאות לחוד. הזמן חולף עובר, וכל ניסיונותיו להתקבל למשרה תורנית נחשקת עולים בתוהו. הוא שולח קורות חיים, מפעיל קשרים, מתנדב למילויי מקום - אך כל אלו לא הועילו. יום אחד הוא נתקל בסיפור באחד העלונים על כוחה של ההודאה לה', ובשעת ערב מאוחרת ישב בביתו, והרהר כי אולי אינו משקיע מספיק בהודאה לה' על כל הטובות שגמל עמו. באותו מעמד קיבל על עצמו כי מאותו יום ואילך - במשך 40 יום יאמר 'מזמור לתודה' בהתרגשות רבה ובכוונה גדולה, ויודה לה' בכל עת. כשגמלה בלבו ההחלטה, נשא עיניים מודות השמימים וגמל ופתח בדברי הודאה ורגיש לה' על כל הטוב והחסד שגמל עמו מנעוריו. הוא הודאה כי ההודאה ממלאת אותו בכוחות ועוצמות, וחש כי קיבל את ההחלטה הנכונה להשקיע מעתה ואילך יותר כוחות וזמן בהודאה לה'. ואז, הוציא פיתקא קטנה וכתב בה את השורות הבאות, תוך שהוא מפרט בדקדוק רב את מלוא בקשתו. וכך כתב: "ה'! תעזור שיציע לי משרת הוראה לשעות אחר הצהריים בשיבה קטנה, ומשרה נוספת לשעות לפני הצהריים במכונה לישיבה קטנה. והמשרות הללו שיוצעו לי, יהיו כאן בארץ או בלונדון, כי אתה בודאי יודע שיש סיבה אישית מיוחדת למה נראה שטוב לי לעבור ללונדון. ובין אם כאן ובין אם שם, יציעו לי משרות גבוהה ותהיה ברכה בכסף, ואם אעבר ללונדון כרצוני - יסדרו לי שם את האזרחות, וכן דירה גדולה המרחיבה דעתי של אדם, קרוב למקום העבודה. ובאמת אקבל את המשרות הללו, ומעסיקיי ותלמידיי ייהנו ממני

מאוד, ואזכה לגדול ולהתפתח ולהצליח בתחום, ולהציל רבבות נפשות מישראל!". עד כאן הפתק, בתחתיתו חתם ידידי את שמו ואת תאריך הכתיבה - כ"ח באייר תשע"ח, הוא היום בו כל סדר יומנו הפך ללהט אחד של תודה והודאה לה'. מדי יום הקדש מספר דקות להודאה לה', עבר על כמה נקודות במסלול חייו והדגיש את התודה עליהן, והוסיף ואמר 'מזמור לתודה' בכוונה ובהתרגשות עמוקה. הוא הרגיש שדקות ההודאה הללו מחברות ומקשרות אותו עם בורא עולם ומעניקות לו כוחות, והאמין כי ההודאה הזו תפתח לו את שערי שמים, אף שהטלפון המיוחל בושם מלבוא... ויהי ביום ה-39 והנה הוא מקבל שיחת טלפון. על הקו מנהל תלמוד תורה בבני ברק, המציע לו משרת מילוי מקום בכיתה, ומבקש ממנו את כתב היד להעברתו לבדיקה גרפולוגית לפני שיקבל את המשרה. חוות הדעת של הגרפולוג תמכה בעובדה כי האיש מתאים ומוכשר למשרה מסוג זה, והמנהל שידרג את ההצעה למשרת הוראה קבועה בכיתה גבוהה. נו, גם זו ישועה לא קטנה! - הרהר ידידי כששמע את ההצעה, אף שבחלט התאכזב. לא זו המשרה לה ציפה, בכל לבו קיווה לשמש במשרה תורנית-ישיבתית. מהעובדה שהבשורה הגיע ביום ה-39 חסיד ידידי כי זו הישועה לה הוא ראו, ולכן תבע הסכמה עקרונית לקבל את התפקיד, בתנאי שלא יקבל משרה טובה יותר בימים הקרובים... לא חלפו אלא שבועיים, והנה מתקשר אליו חבר נעורים המתגורר בלונדון, ומשוחח אתו על דא ועל הא. תוך כדי השיחה, סיפר ידידי כי הוצעה לו משרת הוראה בתלמוד תורה, והבדיקה הגרפולוגית איששה את ההשערה כי הוא מוכשר מאוד לתפקיד זה, עד שהוצע לו מיד להיכנס לתפקיד של קב. "ואני עומד להתחיל בתפקיד הזה, למרות שהייתי מעדיף להיכנס ללמד בישיבה ולא בכיתה" - סיפר ידידי לפי תומו. כששמע החבר את הדבריהם הללו, מיד נזכר כי גיסו, המשמש כמנהל של ישיבה בלונדון, סיפר לו כי מזמן כי הוא מחפש מגיד-שיעור מוכשר. על אתר קשר החבר את הקצוות, והודיע לגיסו כי יש לו מועמד ראוי - אחד שעבר כבר בדיקת התאמה נדרשת ונמצא ראוי לתפקיד, וכדאי לשים עליו את היד לפני שייכנס למשרה קבועה בארץ... ואז, מקבל ידידי שיחת טלפון מלונדון, כשעל הקו מנהל הישיבה, גיסו של החבר. הוא מספר כי שמע עליו אינפורמציה חיובית וגם שמע כי הוצעה לו משרת קבוע בישראל, והוא מבקש ממנו לבחון את האופציה לעבור ללונדון ולשמש כמגיד שיעור בישיבה, פשוט כך! כשמוע ידידי את הדברים הללו, לבו קפץ, רגשותיו סערו. עוד כמה שיחות של בירורים והתאמות, והנה נגלתה ישועת ה' במלוא יפעתה: בדיוק מה שביקש זה מה שקיבל - משרת הוראה בישיבה בלונדון, לפני הצהריים ואחר הצהריים, החל מהחורף ואם לא די בכך - כשנסע לשם לראיון עבודה ולבדיקת התנאים בשטח, הובהר לו כי מסדרים עבורו את האזרחות בעיר, וגם דירה ממש מול המוסד התורני בו הוא מתחיל ללמד! ליותר מזה לא יכול היה לצפות. בהתרגשות אין קץ הוציא את הפתק מכיסו, עבר על הרשימה וגילה כי אחת מהנה לא נעדרה. כל בקשותיו מולאו במלואן, אחת לאחת. התודה לא אכזבה גם הפעם, הודאה להשם יתברך ואשתו הפסיקה לחשוב להתגרש

סיפר הגאון הצדיק הרב שלום ארוש שליט"א: בא אליי יהודי ואמר לי שאשתו רוצה להתגרש ממנו. אמרתי לו: "בוא ואקריא לך מה אומר המדרש [שחור טוב על הפסוק הודו לה' כי טוב כי לעולם -] "אין לי מדרש שישלמו להקב"ה אלא הודיה בלבד על כל טובה שעושה עימך. "והסברתי לו: "המדרש אומר שצריך לשלם לקב"ה על כל טובה שעושה לאדם, האם אתה שילמת פעם לקב"ה על אשתך? אמרתי לו תודה עליה? "אמר לי: ילא. "אמרתי לו: "לך תודה להקב"ה במשך שעה שלימה על כל הטובות שאשתך עשתה לך כל החיים. "וראה זה פלא, לאחר כמה שעות חזר היהודי ואמר לי: "כבוד הרב, אשתי רוצה שנמשיך ביחד בשלום ורעות, ולא מוכנה להתגרש! "סיים הרב ואמר: "אדם צריך לשלם לקב"ה על כל טובה שעושה לו, על ידי שמודה לו על כל פרט. מי שלא משלם ולא מודה להקב"ה, אזי צריך הקב"ה לקחת ממנו את הדבר ח"ו, כדי להזכירו שעדיין לא שילם.

סיפר הרב נפתלי נסים שליט"א מסרתי שיעור בעפולה, יהודי מהשיעור בנדיבות לב הציע להסיעני חזרה לביתי הנמצא בעיר אחרת הוא נסע במהירות גבוהה ולכן עצר אותו שוטר היהודי ואמר לי: "הרב, דבר כזה פירושו שלילת רישיון לכמה חודשים. אני חייב את הרכב, מה נעשה? יש לי עבודה. "הייתי המום, ועוד יותר מכך הרגשתי חוסר נעימות: היהודי עשה לי טובה גדולה כל כך, וחלילה יכול להיגרם לו מזה צער גדול! אמרתי לו: "צדיק, אני איש פשוט, אינני יודע לשעות נסים, אבל כתוב בספרים [ליקוטי הלכות, פניות פריקה וטעינה ד' שמי שמודה לה' בשעת צרה, עושים לו ישועות גדולות] "וכן התחלנו הנהגה ואנוכי לומר מזמור לתודה. השוטר גניע ו"מבשר" שהוא הזמין קצין כדי שהוא יבוא לשלול את הרישיון... המרצתי את היהודי, שלא נעצור. "בוא נמשיך לומר 'מזמור לתודה' עד שיגיע הקצין, בלי הפסקה "אנחנו ממשיכים לומר מזמור לתודה בלי הפסק. אחרי 10 דקות השוטר קורא לנהג, והנסע הלא יאומן קרה: הוא רושם לו דו"ח וקונס אותו בסכום נמוך מאוד על דבר אחר, וכלל לא מזכיר את המהירות, ואומר לו: "אני מוותר לך הפעם. ביטלתי את בואו של הקצין, בבקשה תיסע רק בזהירות. "מסיים הרב כך: אנחנו לא מעודדים לנסוע במהירות ח"ו

הודו להשם יתברך וכתבו את כל ההודאות והבן חזר בתשובה

סיפור מפי בעל המעשה. ר' שמואל, יהודי חם המתנדב במערך ההסעות של ארגון החסד הנודע 'עזר מציון' מספר: 'ביבתי אחד עשר ילדים, כולם ברוך ה' בריאים, חכמים ויראי ה'. והנה, לפני כשלושה חודשים, שמתי לב כי בני הבכור החל להיות קצת מודרני, הוא החליט יום אחד כי במקום שפאותיו תהינה מסולסלות לפני אוזניו, הוא ילך עם פאות מסולסלות אחרי האוזניים. 'נו, נו', אמרה אשתי, 'לא כדאי להעצים את הענין. עם הזמן הוא יתברר ויחזיר את פאותיו למקומן'. גם אני סברתי כמותה. היינו אופטימיים וחזרתי תקוה. האמנו כי בנה הבכור הינו בן הדור הכל נער יקר, המשקיע את כולו במראה וסופג באמונה טהורה ה', ומן הסתם תוך זמן קצר ישוב מסורו ויחזור לדרך הישרה שסללנו עבורו כל חייו. אלא שטעינו טעות חמורה. ההתדרדרות הרוחנית שלו נעשתה בקצב מואץ, מבלי שתהיה לנו יכולת לעוצרה. למרבה דאבונו התרועע בנו עם חברים מדורדרים, ללא שידענו על כך. בהשפעתה הרסנית הוריד את הכיפה והתרחק מכל מה שר"ה יהדות נודף ממנו. נחרדנו עד עומק נשמתנו. בנו, ציפור נפשו, אכזב אותנו קשות. כל החיים השתוקקנו לראותו בן עליה. והנה המציאות טופחת על פנינו וספגנו מהלומה כואבת... כהורים למשפחה ברוכה, גם דאגנו לשלום הרוחני של יתר ילדינו, שלא ישפיע עליהם חלילה בדרכיו הקולקלות. תחילה בטובות,

ומשלה ועלנו, פנינו בהכוננת מומחים לשית' 'המקל' - התרעות, עונשים ודברי תוכחה. אולם מאומה לא עזר. הבחור התחפר בדרכו ולא היה קשוב לדברי כיבושין ומוסר. אשתי ואני הרגשנו מרוסקים. הבית שלנו נהרס, זו היתה גזירה איומה עבורנו. מלבד כל זה, החל נגדנו מסע של ביזיונות והשפלות. השכנים הרחיקו, ובזקד, את ילדיהם מביתנו, אשר היה תמיד שוקק חיים וחברה. פתאום הפכנו 'מונדים' בשכונה העניקית שלנו. כולם הסתכלו עלינו ברחמנות והיו שהפנו אלינו אצבע מאשימה. הבנו אותם. אף אחד אינו חפץ שילדיו יתגוררו ליד מי שהשפעתו הרסנית, במיוחד כשמדובר בבני בכורי שהינו בחור עוצמתי, כריזמטי ובעל כושר מנהיגות. כל הפדגוגים הורו לנו, למרות הנסיון הקשה, לקרב את הילד, להשאיר מולו ערוג' של קשר ולנהוג עמו בכבוד. הבעיה היתה שהילד דחה את קרבתנו בשאט נפש. הוא אינו מוכן לקבל מאתנו שום יחס. נראה כאילו מחק אותנו לחלוטין מהחיים שלו. יום אחד הסעתי ברכבי את הרב בן-ציון סנה שליט"א, ושפכתי לפניו את לבי בענין הזה. הרב הקשיב לי בדומיה, לפתע התנער משתיקתו ואמר לי: **"שוב לביתך ונסה את הדרך של הודיה לה' לפני כל תפילה ותחינה ובקשה שאתה מוציא ממך"**.

באותו יום שבתי לביתי, כששביב תקוה בלבי. כאשר נמו ילדי הקטנים ובביתי שררה דומיה, התיישבתי עם אשתי, כאשר למולי מחברת ומכשירי כתיבה. **"עשיו אנחנו כותבים את כל הטובות שעשה עינינו ה' עד כה"**, **אמרתי ואור חדש בעיני. בתחילה אשתי חייכה: "אז חבל על הזמן של שינוי? יש לי עוד הרבה משימות לערב זה"**. הרי פסח מתקרב בצעדי ענק, ועבודות הנקיון - נראה שאין להן סוף. זאת איוו שהיא סגולה שנתן לי היום הרב בן ציון סנה, שבביל שרוליק שלנו... בהברתי לה קצרות. וכך החלו בני הזוג לפרט את כל החסדים העצומים שמלווים אותם בימי חייהם. **"צריך להגיד תודה לה' שנישאנו"**, פתח הבעל. **"וכמובן שה' נתן לנו ילדים"**, השלימה זוגתו. **"והם בריאים ושלמים, חכמים ומוצלחים"**, הזכיר ר' שמואל ופרץ של הכרת טובה גאה מקרבו. **"ועל כך שיש לנו בחסדי ה' קורת גג לדור בה"**, הוסיפה האשה בהודיה. **"והימים להודות לבורא עולם על כך שיתר בנו מקים כל יום לתפילה והולכים ליישיבה... כמה אחרים במקומם היו נשברים"**, חידד הבעל את הסייעתא דשמיא המיוחדת שלהם. אט אט, בתהליך כתיבה פנימי ומחושב, התמלאה המחברת בעשרות תודות למנהיג כל הברואים, על חסדיו הגדולים והקטנים שעשה עם כל יצוריו. לפנות בוקר, כשהיתה רשימת התודות גדולה ועמוסה, נשאו ההורים עיניהם השמימה וביקשו בטל מורתח: **"אנא בורא עולמים, עזר לנו בבקשה עם בנו בכורנו, שרוליק בן י', שכל בלבו רצון לשוב לדרך הישרה"**. כך עלו על יצועם,

כשעיניהם אדומות ונפוחות מבכי והמחברת מוצפנת במגירתם. בהגיע ליל הסדר, התיישבו בן וילדיו של ר' שמואל סביב השולחן הערוך. 'בניך כשתילי זיתים סביב לשולחן', חש האב המאושר כמלך. גם שרוליק, בנו הבכור, הצטרף לסדר ועקב בדריכות אחר אביו. **"ילדים, היום, לפני שנתחיל בסדר, נפתח בהקדמה קצרה"**, דפק האב קלות על השולחן והניח למולו את מחברת ההודיה לה'. **"תחילה ברצוני לקרוא באוזניים את כל אשר עלינו להודות לבורא העולם, כפי שרשמנו אמא ואני לפני כשבוע ימים"**. הילדים היו המומים, זו להם הפעם הראשונה שאביהם נוהג כך. תמיד אור ממהר להתחיל בסדר, והיום משום מה הוא נינוח ושלו. פניו קורנות והשמחה פורצת מתוכו. ר' שמואל קרא בפרטי פרטים את כל הטובות שגמל ה' עמו ועם בני משפחתו. רק לאחר מכן החל לקרוא בהגדה. **כאשר הגיע לנאמר בהגדה - "אילו פינו מלא שירה כים"**, **"ולפיכך אנחנו חייבים להודות"**, חלפו לשיר שמחה עצומה, ובחדר השתירה אוירה של הכרת טובה לה'. חלפו שבעות. יום אחד, באמצע ספירת העומר, מגיע בנו בכורו הביתה, כאשר כיפה זערורית מתנוססת על ראשו. אף אחד לא אמר מילה. בני הבית קיבלו הוראה שלא להתערב בעניינו. גם ההורים השתוממו, אך אצרו את פליאתם בלבם. הם חששו לחבל בהתקדמות הקטנה של הבן. בחלוף מספר ימים הבחינו בסימנים של פאות המפארות את צדעי פניו של הנהג. האם נכון וראות ענינה? האם אלה סימני הישועה הממשמשים ובאים?... בחג השבועות הגיע הבן לבית הכנסת, לאחר זמן רב שלא דרך במקום. האב שפסף עיניו בתימהון ופחד להוציא מילה מיותרת מפיו. הוא התפלל שרגעי ההארה הללו של הבן לא יפוגו לעולם. בראש חודש תמוז כבר נכנס הבן הביתה בלבוש של 'בחור ישיבה' - עם המגבעת, החליפה וציציונות מתנופפות לצדדים. **"אבא, החלטתי סופית"** אינו חוזר לשיבה, הודיע לאביו בקול בטוח. האב המאושר נפל על צווארי בנו, חיבקו, נשקו, הרעיף עליו קיתונות של חום ואהבה ולאחר מכן שאל אותו: **"אמור לי בני, מה קרה? מה גרם למהפך הנפלא הזה שעשית?"**. הרכין הבן פניו ואמר: **"אבא, כל חיי שמעתי ממך ומאמא: 'כשיהיה לנו כסף - אז תזרזר השש'**, לכולם יש ורק לנו אין..."

והייתם מתלוננים ומקטרים על המצב שלכם. גדלתי בהרגשה חמוצה של חסר ולכן פניתי לחפש את האושר בחוץ. פתאום, בליל הסדר, אני שומע את רשימת התודות שלכם, הוריי. עקבתי שחשתי וראיתי שזה רציני אצלכם - ההודיה והכרת הטוב באמת ממלאים את לבכם. הנה, במהלך הסדר נשברו כמה צלחות ויקרריות ואתה פלטת בחיך: 'לא נורא, יש הרבה זכויות בבית, וברוך ה' ששפך חמתו על עצים ואבנים'. אחר כך היו תקלות טכניות נוספות, שעשויות היו לגרום עוגמת נפש, כמו מיץ הענבים שנשפך והכתים את המפה החדשה בכתם שלא יורד. ציפיתי לשמוע מילה, ובמקום זה אמא חייכה ואמרה: 'נו, נשתמש מחר במפת הקדר. יש לנו עוד הרבה מפות בבית'. זה גרם לי שינוי מציאות. פתאום רציתי להיות לך, לחקות אתכם,

להיות כמותכם... לאחר הפסח ישיבתי עם עצמי והחלטתי לכתוב את כל הטובות שעשה עמי ה'. הרשימה התארכה ואני מוסיף וכותב, ממלא ומודה. לאחר שהדפים התמלאו שאלתי את עצמי בגילוי לב: 'איך אני יכול להפנות עורף לקב"ה, אחר שנמל עמי כל כך הרבה חסדים וטובות?'. אז החל הצעד הראשון, והנה אני כאן, מוכן ומזומן לשוב לדפי הגמרא'. ר' שמואל וזוגתו ליוו את בנם בכורם בדרכו ליישיבה לבלי תשובה, כשדמעות חודיה לה' מזריחות מעיניהם. הם זכו לישועה! תפילתם בקעה רקיעים. ושניהם ידעו כי הם העניקו לעצמם ולילדיהם את מנת החינוך הטובה ביותר שיכלו להעניק אי פעם. [מתוך האמנתי ואדברה]

. הודאה להשם יתברך מביאה ישועות

בולטימור שבארצות הברית, שעת ערב מוקדמת בשכונת הווילות המקומית. וילות אמרנו, אך נכון יותר לומר 'שכונת הטיירות'. כי באותה שכונה, כל וילה טירה, כל בית ארמון... ובאחד היפים שבהם, התגורר משה - מוריס. מוריס היה אדם עשיר מאוד, מעשירי בולטימור. הוא חי בטירה מפוארת, לא חסר לו דבר, מלבד דבר אחד, משמעותי וכאוב מאוד, שהגיע על אושרו: העובדה שחלפו שנים רבות מעת נישואיו, ועדיין ביתו ריק... הבית הענק שומם, משרתים הילכו על מחפשים מה לנקות ולסדר בבית בו אין ילדים... באותו ערב, נקש בדלת ביתו יהודי מא"י, הפועל לעזרת אחיו שבמצוקה. כמפעם לפעם הגיע להתרים את מוריס למען אחיו, וגם בפעם הזו ציפה לקבל מתת יד נדיבה, ולהמשיך מיד לכתובת הבאה. אלא שהפעם, הגיע בדיק ברגע בו כאבו של מוריס עלה על גדותיו וגרם לו להתפרץ בבכי תמרורים, תוך שהוא מספר על שנות ההמתנה הארוכות והמייסרות החולפות עליו ועל רעיותו בבדידות כה קשה, כשקול הבכי הכנסף טרם נשמע בין כותלי הבית...

כאבו של מוריס נגע ללבו של היהודי שלפניו, והוא השיב לו כדברים הבאים: **"אמור לך את האמת. אני יכול רך להשתתף עמך בבאבך, להיאנח עמך, וגם להתפלל עיך. מי אני שיאמר לך במה כדאי להתחזק, או יגלה את אוזנך על דבר סגולה שלא ידעת ממנה. ובכל זאת, עצתי אליך היא להתחזק מעתה ואילך לומר תודה לה' על הנסיון הזה, פשוט להודות להשם במילים פשוטות וברורות על שלא זכית בילדים, להגיד לו תודה!"**. האיש שתק לרגע, והמשיך: **"ראה נא. הלא אנו יודעים ומאמינים שהשם לא עושה רע לבניו. אם הוא נתן לך את הקושי הזה - בהכרח שזה טוב עבורך, ולכן כדאי לך להודות לו על הטוב הזה - למרות שאינך מבין מה טוב בו. ואז תהיוהו בכפליים: בראשונה, יתכן שמטרת הנסיון שלך היא בדיוק זו - לגרום לך לשאת עיניים מודות למעלה, וכשתעשה כך תיושע. ובשנית, גם אם חלילה לא תיושע, ייקל עליך לעבור את הקושי הזה, מתוך הבנה שזה טוב עבורך!"**. היהודי סיים את דבריו, ונפרד ממוריס בברכה חמה. מוריס מיהר לקרוא לרעייתו, ויחד הם תאמו לומר תודה על משהו שעד לפני רגע היה הרע בחייהם, ועכשיו הם צריכים גם להאמין שהוא טוב וגם להודות על כך. בתחילה זה לא היה קל, אך עם הזמן קנתה ההודאה שביתה בליבם, והם חשו קרבת אלוקים גדילה והולכת, תחושה של חיבור אמיתי עם אבא שבשמים. רגשות התודה שכבשו אותם, היו להם למשיבי נפש ומחזקי רוח, והעצימו את יכולתם להתמודד עם הנסיון. אך לא זו בלבד, חלפה תקופה לא ארוכה, וסוף סוף התבשרו מוריס ורעייתו כי נושע, ולתקופת השנה הבקו תינוק קטן ורומד, תינוק של הודאה נרגשת עוד מלפני שנזר בכלל... את ההתרגשות והשמחה שפרצה גבולות אי אפשר כלל לתאר. מוריס ורעייתו התהלכו כשיכורים משמחה, ושפתותיהם ממשיכות - כמובן - להודות! ואת דרך ההודאה, לא זנח מוריס גם לאחר שנושע. הוא התרגל לסגנון החיים הזה, לצורת הדיבור הזו. אינספור פעמים ביום נשא עיניים השמימה ואמר תודה לאבא, על מה שהצליח, וגם על מה שלא הצליח. על דברים שהלכו בקלות, ועל קשיים עימם התמודד. הוא כבר התרגל והסתגל,

ואת המנגינה הזו אי אפשר להפסיק - פשוט לומר תודה! ויהי היום, ולפני מוריס נקלעה עיסקה ריווחית במיוחד, המצריכה תשלום של מיליון דולר במזומן - עוד באותו היום. אך מה יעשה מוריס וכבר אמש השקיע את כל הונו הנזיל בעיסקה אחרת, ומנין יבוא עזרו להשיג כאן ועכשיו עוד מיליון דולר במזומן? הוא בודק ומחפש בחשבונות הבנקים והחברות השונות שבבעלותו - ובכולם מודה חרס. כל כספו מושקע באפקים ארוכי טווח, אין לו מהיכן לקחת מיליון דולר, שהוא כה זקוק להם עכשיו... כמו מאלוהי, נישאות עיניו בתודה למעלה, אל בורא עולם. **"תודה אבא על הקושי הזה, אני בטוח שזה טוב עבורי, תודה!"** - עיניו נישאות, פיו ממלמל, לבו נרגש. הוא כבר התרגל לעשות כך, ועדיין, בכל פעם שהוא מודה - לבו מתמלא התרגשות וגילה, גם הפעם. ובדיק אי - חוט מחשבתו נטעם בצלצול טלפון מחבר טוב...

"בקצרה, כן" - עונה מוריס בקוצר רוח. **"הכי קרוב בעולם"** - משיב החבר ויורה מיד: **"יש לי מיליון דולר בחשבון, שאני צריך להיפטר מהם למשך חודשיים. אני יכול להעבירם אליך לחודשיים!"** - שואל החבר, ומוריס חש כאילו התקשרו אליו מהלוט... דקות בודדות עברו, העברת זה"ב בוצעה, מיליון דולר שכנו לבטח בחשבונם של מוריס - שחבירי אותם מיד לביצוע העיסקה הדרושה. עברה פחות משעה עד שמוריס שב ונשא עיניו לה', מודה מעומק לבו על הנס שהתחולל גם הפעם כשההודאה פתחה לו את השערים והביאה לו מיליון דולר טבין ותקילין, בדיק ברגע הכוון... [סיפור זה, אותו סיפר מוריס בעצמו לרב בית הכנסת בבולטימור

קיבלה עליה לומר כל יום 8 פעמים מזמור לתודה ולבסוף נשמת כל חי ונושעו ילדתי את בני השני לפני כשלושה חודשים. לאורך כל ההיריון עלו המון חששות. ברוך ה', התחזקתי רבות בזכות גיליון משכן שילה, ובעיקר סיפור בו כמה וכמה פעמים שראם אומרים 8 פעמים ביום מזמור לתודה, ובנוסף נשמת כל חי במשך 40 יום - וואים ישועות גדולות. אמרתי לעצמי שאעשה את הסטילה ואפרסם בלי נדר. לקחתי על עצמי זאת, וטרם סיום ה 40 יום, ילדתי בלידה קלה ובהמון חסדים את בני השני, במשך 4 קילו, בניסים עצומים!! ה' רופא כל בשר! הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו. מה אשיב לה' כל תגמולוהי עליצ זכינו לישועה מעל הטבע והבטחנו לפרסם כדי להלל ולהגדיל את שמו יתברך בריבים.

נקלעו לחוב גבוה עשו כמה סוגלות וגם הודו על המה 15 דקות ועוד ונושעו נקלענו למצב כלכלי קשה וחובות גבוהים. היינו אובדי עצות והחלטנו לפעול בכל הכוח מכל הכיוונים בתפילות ואצל קברי צדיקים ואצל הרבי מזוועהיל ואצל הרב יצחק גבאר - הצדיק מעגור, וצטגולות למיניהן - וכמובן שעניו את הסטילה של רבי מתא' בן חרש. התחזקנו בקבלת שבת מפלג המנחה וב'חוק התודה' - לומר 15 דקות תודה על הבעיה ולאחר מכן 8 פעמים פרק ק מזמור לתודה שיתבן שמו, שלח לנו שליחים נאמנים לה וקיבלנו סכום של למעלה מ' 130,000 וכך זכינו להחזיר את החובות וההלוואות. מה אשיב לה' כל תגמולוהי עליי. [שני סיפורים אלו ממשכן שילה]

[א] בית הכנסת ובית המדרש נקרא מקדש מעט , וכתבו הפוסקים דמצוה לירא מן המקדש נוהג בבית הכנסת ובית המדרש הם מדאורייתא, ולכן ראוי להזהר בכבודם ולשבת שם באימה ויראה, ואותם הנוהגים בהם שחוק וקלות ראש עליהם נאמר מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי ובזוהר הקדוש הפליג בעונש שלהם ואמר מי שמדבר בבית הכנסת בדברים בטלים יציגונם אין לו חלק בא-הוי ישראל, הכוונה שלעם ישראל הקב"ה מנהיג באופן ישיר ולא על ידי שר כמו אומות העולם, הראיה לכך שהקב"ה משרה שכונתו בבית הכנסת וכשמדבר כאומר שאין כאן השראת שכינה ועם ישראל כמו אומות העולם שאינם מונהגים ישירות על ידי הקב"ה ח"ו

[ב]אסור לדבר שיחת ילדים או בעניני פרנסה ומשא ומתן אף על פי שאין דברים אלו בכלל דברים בטלים :

[ג] אין אוכלין ושותין בהם, ולא מטיילין בהם, ולא נכנסין בהם בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים ויש מחמירין גם בשתיית המים ונכון להזהר היכא דאפשר, והבאים לבית הכנסת ללמוד זוהר הקדוש איזה שעות קודם מנחה בימות הקיץ שיש חום הרבה ואי אפשר בלא מים אין להחמיר :

[ד] אין מחשבין בהם חשבונות אלא אם כן הם של מצוה, כגון קופה של צדקה ופיזיון שבוים, חשבונות מס כגון לחשב עם אלו שגובים המס כמה קבלו וכמה מסרו להממשלה, וכן היושבים להעריך את אנשי המס שיתן כל אחד ואחד לפי ממונו אין ראוי לעשות חשבונות אלו בבית הכנסת ובית המדרש, וגם אסיפה של יחידי הקהל לצורך תיקון העיר טוב לעשותה בבית יחיד, כי באסיפה לא ימלט מלדבר דברים בטלים וחסידונים, וכל סעודה שיש בה שכרות אף על פי שהיא של מצוה כגון סיום מסכתא אסור בבית הכנסת ובית המדרש[ה"ע- נהוג להקל לעשות סעודת מצווה, סיום מסכת, סעודת שבת וכיוצא וסעודה שיש בה חשש שיכרות ראוי להחמיר לא לעשות],

[ה] תלמיד חכם ותלמידיהם מותרים לאכול ולשתות בבית הכנסת בדוחק, אבל בבית המדרש מותרים אפילו שלא מדוחק וכן לעשן מותר [ה"ע- בית מדרש דינו כבית הכנסת שמותר רק מדוחק לאכול והוא הדין אם יש שיעור מותרים לשתות קפה או תה.ישונו יש מקום לאסור בכל מקום על פי דין מדין ונשמרת], ומותרים לישון שינת קבע, ודוקא אכילה ושתיה ושינה אבל שאר צרכים אסור, והשמש של בית הכנסת אסור לעשן בבית הכנסת : [ו] נתלכלכו ועליו בבוץ מהגשם יקפיד לקנח נעלו בחוץ :

[ז] אם צריך ליכנס בהם לצרכו כגון לקרוא לאדם אחד, יכנס ויקרא תחלה מזמור תהלים וכיוצא בדברי תורה, ואחר כך יקרא את לחברו , ואם אינו יודע לקרות ישנה שם מעט בין עומד בין יושב שגם זה מצוה שנאמר אשרי יושבי ביתך וגם עמידה בכלל זה

[ח] אין ישנים בבית הכנסת אפילו שינת עראי,והמוצא חבירו מתנמנם חייב להקיצו וכל שכן בעת התפלה או דרשה שבוה מסיר אזנו משמוע תורה והרי עבירה גוררת עבירה, ולצורך בית הכנסת מותר לישן :

[ט]היה לבית הכנסת שני פתחים לא יכנס בפתח זה ויצא בפתח זה כדי לקצר דרכו, ואם לא נכנס תחלה כדי לקצר דרכו הרי זה מותר לצאת בפתח ה'ו וכן לצורך מצוה מותר[ה"ע גם לצורך מצווה אסור לקצר את הדרך ורק לקרא לחבירו התיירו כשאומר מזמור], ואם נכנס להתפלל מצוה שיצא דרך פתח אחרת וכן אם נכנס בפתח זה וקרא מזמור תהלים שרי לצאת בפתח ה'ו,דהוי נכנס לצורך מצוה, ומיהו טוב לשהות מעט שם שאז יהיו בידו שתי מצות לימוד ושהיה :

[יא]והמתעטש בבית הכנסת אין אומרים לו חיים טובים [ה"ע- מותר לומר חיים טובים], אין לנשק בניו הקטנים בבית הכנסת דאין ראוי להראות שם אהבה אחרת זולת אהבת המקום, ולנשק ידי תלמיד חכם מותר כי זה עושה לכבוד התורה ואהבתה, וכן אותם הנוהגים שהעולה לספר תורה בירידתו ינשק ידי אביו או רבו ושאר קרובים שחייב בכבודם מן התורה גם זה הוא בכלל מצוה שעושה כן לכבוד השי"ת שצוה בכבודם, אך ידי קרובים שאין חייב בכבודם מן הדין לא ינשק :

[יב] לא להתפלל בחצר שאחורי בית הכנסת העומד אחורי הכותל שמתפללין כנגדו בבית הכנסת, כי כאן נכנס לספק שיש אומרים שצריך שיהיו פניו לכותל בית הכנסת אף על פי שנמצא מתפלל לצד ההפך, ויש אומרים שגם שם יתפלל לצד שמתפללים אנשי המקום ההוא, ולכל אחד מהדעות אם עושה להפך נקרא רשע, לכן יש להזהר ולא יכניס עצמו במבוכה כזה :

[יג] אם יש לפניו שתי בתי כנסיות ובאחד מתפללין ברוב עם, נכון שילך לבית הכנסת שמתפללין בו רוב עם, ויזהר בזה בשלש התפילות , ואם יש לפניו שתי בתי כנסיות והאחד רחוק מביתו יותר, כשילך לאותו הרחוק יש לו שحر פסיעות וכן בית הכנסת שמתפללין בו בקבע כל ימות השנה הוא מקודש יותר, וטוב שיתפלל האדם במקום המקודש ביותר, וכן בית הכנסת שיש בו חלונות כנגד ירושלים הוא ראוי יותר להתפלל בו, וטוב שיהיה י"ב חלונות שלשה לכל צד ויש סוד בדבר, ובתי כנסיות שיש באמצע בין התיבה ובין ההיכלות אורר פתוח, טוב שיתפלל האדם לפני האויר, כי שם קודם שיתחיל בעמידה יוכל להסתכל לשמים ויכנה לבבו

[יד] התיבה שבאמצע בית הכנסת שעומד שם השליח ציבור יש מדקדקין לעשות לה שבעה מדרגות ויש בזה טעם על פי הסוד אך אין זה מעכב ורק אם יש בה שבעה מדרגות הוא מצוה מן המובחר

[טו] אין מדליקין נר הדיוט מנר בית הכנסת וכל שכן סיגריות, ויש אוסרין להדליק אפילו נר של מצוה וכל שכן דאסור לקרא דברים של חול [ה"ע - לקרא מחוץ לבית הכנסת מותר ותלמיד חכם יכול להדליק סיגריה דווקא

ישירות מהנר], ושמן שנפל בו עכבר ומת שמאוס לאדם באכילה, אין להדליקו נר בית הכנסת :

[טז] אסור לנתוך ולסתור דבר מבית הכנסת אלא אם כן עושה כדי לתקן ולבנות, ואפילו אבן אחת אסור לנתוך מבית הכנסת דרך השחתה, ואין היתר אלא אם כן עושה דרך תיקון ויש אוסרים לסתור קיר בית הכנסת כדי לעשות חלונות לעזרת נשים, משום דעזרת נשים אין בה קדושת בית הכנסת, ואותם העושים נקב גדול בכותל לתחוב שם יתידות שיניחו עליהם מדפים לעשות כמו זיו כדי שיניחו שם סידורים וכיס ציצית וכיוצא, לא עושים טוב משום דאין נתיצה זו לצורך תיקון בית הכנסת עצמו[ה"ע- מותר לנתוך מעט מהקיר לעשות מדף ולסתור קיר לעשות חלון כיון שעושה לצורך בית הכנסת יש להקל]

[יז] מי שביתו שכן בבית הכנסת יכול להשתמש בחדר הסמוך לכותל בית הכנסת, ושירי לישן ועשות צרכו בחדר ההוא, אך בכותל עצמו המפסיק בית הכנסת וישן החדר אסור להשתמש בו אפילו שתשמש שאינו של בזיון, ואסור לנתוך מהכותל אפי' אבן א', ואפי' לתקוע בו מסמר כדי לתלות בו איזה דבר אסור, ואין רשות ביד הקהל לתת רשות על דבר זה אפילו בממון, אבל אם הכותל נבנה מתחלתו בשותפות בעל החדר עם נבאי בית הכנסת אז יש לו דין מחצה על מחצה, וישתמש בעל החדר בתוך החצי שלו, ובחצי של בית הכנסת לא ישתמש אפילו בתקיעת מסמר

ילקוט יוסף בית הכנסת סימן קנא -

יא. אסור לשבת בבית הכנסת רגל על רגל. משום דהוי כשחץ וגאווה. ואפילו בביתו אין ראוי לישב כך. ומכל מקום אם כוונתו לתת על רגליו ספר ויהיה הדבר נוח לו לקריאה, מותר, דרחמנא ליבא בעי. ובכל זאת בבית הכנסת אין ראוי לעשות כן, גם כשכוונתו לתת על רגליו ספר וכדומה. ובפרט אם הוא בן תורה.

כד. נכון ורצוי מאד שהכנסנ לבית הכנסת עם נשק יכסה את נשקו תחת בגדיו, ולא יראה לחוץ. ואם אי אפשר לו לכסותו, כגון רובה גדול וכדומה, ויש צורך שישא את נשקו עמו, מסיבה בטחונית, וכיוצא בזה, יש להקל להכנס עם הנשק לבית הכנסת לתפלה.

לד. בנין בר קומות שהקדישו דירה אחת בקומה ראשונה לשם בית כנסת, לתפלה וללימוד תורה, רשאים לכתחלה לרכוש דירה בקומה שמעל לבית הכנסת ולדור בה, ולשכב לישן בכל שטח הדירה שלמעלה, ורק בשטח שמעל ארון הקודש שיש בו ספרי תורה, לא ישתמשו שם, ויניחו במקום ההוא ארון בגדים וכיוצא בזה. ובקומות העליונות מותר בלי שום הגבלה, גם בשטח שמעל ההיכל.מה)

לה. מי שרצוה לבנות בית כנסת, ולכתחלה לבנות על גבי בית הכנסת דירה לצורכו, יש להתיר לעשות כן, ורק במקום שמעל ארון הקודש לא ישתמש שם. לח. מותר להתפלל בתוך מערת המכפלה, ולהקים שם בית כנסת, אף על פי שע"יג יש מסגד

מ. נכון להחמיר שלא להראות לשאינן בני ברית, ספר תורה שבארון הקודש, בבואם לבקר בבית הכנסת. אולם כשיש חשש איבה בדבר, אפשר להקל על ידי שישראל הפותח את הספר תורה בפניהם יקרא עכ"פ פסוק אחד, שלא תהיה פתיחתו לשוא.נא)

ש"ע סימן קנ סעיף ה אין פותחין פתח בית הכְּנֶסֶת אֶלָּא כִּנְגֵד הַצַּד שֶׁמִּתְפַּלְלִין בוּ בְּאוֹתָהּ הַעֵיר, שְׁאִם מִתְפַּלְלִין לְמַעְרָב יִפְתָּחוּהוּ לְמִזְרָח, כִּדִּי שִׁיִּתְּחוּ מִן הַפֶּתַח נֶגֶד הָאָרוֹן שְׁהוּא בְּרוֹחַ שֶׁמִּתְפַּלְלִין נֶגֶדוֹ. דהיינו לבנות את פתח בית הכנסת שיהיה מול ההיכל כדי כשנכנס ישתחוה מול ההיכל סימן ש"ע קנה סעיף א אחר שִׁנְאָה מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, יֵלֶךְ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ; וְיִקְבֶּעַ עֵת לְלַמֵּד, וְצָרִיד שְׂאוֹתָיו עַת יִהְיֶה קְבוֹעַ שְׁלֹא יַעֲבִירוּ אָף אִם הוּא סָבוֹר לְהוֹרִיחַ הַרְבֵּה. הגה: וְאָף מִי שְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ לְלַמֵּד יֵלֶךְ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וְיִשְׁכַּר הַלִּיכָה כִּדְּיוֹ, אוֹ קִבֵּעַ לוֹ מְקוֹם וְיִלְמַד מְעַט בְּמָה שִׁיּוֹדֵעַ וְיִחַשֵּׁב בְּעִנְיָנוּ וְיִכְנֹס בְּלִבּוֹ יְרָאת שְׁמַיִם (הר"י פ"ק דְּבִרְכוֹת).

זוהר הקדוש מתורגם : להקפיד לבקש כל יום על הפרנסה כדי שימצאו הברכות על ידו כל יום

רבי יוסי פתח, (תהליםקמה) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. מה כתוב למעלה? עיני כל אליך שִׁבְרוּ. כל אותם בני העולם מצפים וזוקפים עיניהם לקדוש- ברוך-הוא, וְלִכֵּן (אבל) כל אותם בני האמונה מבקשים (צריכיםלבקש) בכל יום ויום לשאל את מזונם מן הקדוש ברוך הוא ולהתפלל תפלותיהם עליו. מה הטעם? משום שכל מי שמתפלל תפלתו לקדוש-ברוך- הוא על מזונו, גורם שִׁיִּתְּבָרַךְ כל היום על ידו אותו האילן שִׁמְזוֹן כֵּלָם בו. [וטעם הדבר (תהלים סח) ברוך ה' יום יום] ואף על גב שִׁנְמָצָא עִמּוֹ, צָרִיד לְבַקֵּשׁ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִהְתַּפַּל תְּפִלָּה עַל הַמְּזוֹן בְּכָל יוֹם, כִּדִּי שִׁיִּמְצָאוּ עַל יְדוֹ בְּרָכוֹת כָּל יוֹם וְיוֹם לְמַעְלָה, וְזֶהוּ (שם סח) בְּרוּךְ ה' יום יום. וְעַל זֶה לֹא צָרִיד לְאָדָם לְבַשֵּׁל מְזוֹן מִיּוֹם לְיוֹם אַחֵר, שְׁלֹא לְעֵבֶב יוֹם לְיוֹם אַחֵר. זֶהוּ שִׁכְתוֹב וְיִצָּא הָעָם וְלָקְטוּ דָבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ. יום בְּיוֹמוֹ דְּנִקָּא, חוץ מִעֲרֵב שָׁבַת לְשַׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ. וְאֵזַן נִמְצָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֵא בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם, וְאֵזַן כְּתוֹב פּוֹתֵחַ אֶת יְדָיו וְגו'. מֵה זֶה רָצוֹן? אוֹתוֹ רָצוֹן שֶׁנִּמְצָא מִקְּדוּשָׁתוֹ הַקְּדוֹשׁ, וְיוֹצֵא מִמֶּנּוּ רָצוֹן לְהִמְצִיא מְזוֹן לְכָל. וְכִי שְׂשׂוֹאֵל מְזוֹנוֹת בְּכָל יוֹם וְיוֹם, הֵהוּא נִקְרָא בֶן נֶאֱמָן, בְּסוֹד שֶׁבִּשְׂבִּילוֹ נִמְצָאִים בְּרָכוֹת לְמַעְלָה. רַבִּי אֲבָא פָתַח וְאָמַר, (שם קמו) רֹאשָׁה ה' אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמִּיחְלִים לְחֻסְדּוֹ. כְּמָה יֵשׁ לְבָנִי אָדָם לְתַלְתָּ בְּדָרְכֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ וְלִלְתֵּק בְּדָרְכֵי הַתּוֹרָה כִּדִּי שִׁיִּמְצָאוּ בְּרָכוֹת לְכָלָם, לְעִלְיָנִים וְלַתַּחְתָּנִים [שמות דף סב.]

אמרי חז"ל: בספר הקושיות אות שנט למהר"ם מרטנבורג הביא פירוש הרוקח על התורה, ויחי, עמי שכן, [פירוש רבינו אפרים, ויחי, עמי קנה הפסוק]על הפסוק "לישועתך קויתי השם" (בראשית ט"ו) אומרים בששה פנים [לאומ הפסוק בששה צורות סגולה לשמירה] א. לישועתך קויתי ה'; ב. לישועתך ה' קויתי; ג. קויתי ה' לישועתך; ד. ה' לישועתך קויתי; ה. ה' קויתי לישועתך; ו. קויתי לישועתך ה'. וטוב לאומרו בלילה או כשהולך ללועד, או כשליסטים באים עליו. ויאמר: בשם ליש ועת קנן יתי *** כתוב בבראשית רבה פרשת חיי שרה פרשה ט"א כ"ד, [א, ואברהם זקן בא בימים, כתוב (שם משלה) טו] עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא, ר"מ אזל לממלא ראה אותו כולו שחורי ראש אמר להם תאמר ממשפחת בית עלי אתם, דכתיב (שמואל א' ב) וכל מרבית ביתך ימותו אנשים, אמרו ליה רבי התפלל עלינו אמר להם לכו וטפלו, בצדקה, ואתם זוכים לזקנה, מה טעמיה עטרת תפארת שיבה והיכן היא מצויה בדרך צדקה תמצא, ממי אתה למד מאברהם שכתבו בו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, זכה לזקנה ואברהם זקן בא בימים. *** קיצור שולחן ערוך סימן סא סעיף ג מי שִׁנְעָשָׂה לוֹ גֵס, יֵשׁ לוֹ לְהַפְרִישׁ לְצִדְקָה מִמֶּנּוּ כְּפִי הַשְּׁתָּה יְדוֹ, וְיִחַלֵּק לְלוֹמְדֵי תוֹרָה. וְיֹאמַר: הֲרִינִי נוֹתֵן מַעוֹת אֶל־לִצְדָקָה וְיִהְיֶה רָצוֹן שִׁיִּהָא חֲנֻשָּׁב כְּאֶלֶו הַקֶּרְבִּית תוֹדָה (וְעַיִן סֵדֶר אֲמִירַת קֶרֶב תוֹדָה בְּסֵפֶר חַי אֲדָם סוּף חֵלֶק רִאשׁוֹן). (וטוב וְרָאיוֹ לוֹ לְתַשֵּׁן אִיזָה צָרִיךְ רַבִּים בְּעֵיר, וּבְכָל שָׁנָה בְּיוֹם הַזֶּה יִתְבַּדֵּד לְהוֹדוֹת לַה' יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ

שאלה : בעל מכונית שהזמין אדם להצטרף לנסיעה, לירושלים ובסוף דורש תשלום האם חייב לשלם לו

תשובה : כתב החשוקי חמד (בבא מציעא דף טו :) שהרמ"א (ח"מ סימן רמו סעיף יז) כתב שהאומר לחבירו אכול עמי, צריך לשלם לו אם ביקש תשלום לבסוף ולא אמרין שנתן לו במתנה את האוכל. וכתב הש"ך (שם סימן יא) שאם הזמין אותו לאכול, במקום שיש לו בעל הבית אחר שאוכל אצלו בחינם, פטור האורח מביעות היטת שדעתו היה לאכול בחינם. לפי דברי רמ"א אלו לענין נידונו הנוסע מהנה מהמסע, וא"כ אפשר לומר שנתכוון לכתחילה על מנת שישלם לו. (ואין לומר שזה נהנה וזה לא חסר שדינו שפטור מלשלם, שהרי הוא חסר קצת, שהרי הוא צורך קצת יותר דלק הרכב בגלל הנוסע שהסיע וכל שחיסרו אפילו קצת אין דין זה נהנה וזה לא חסר כמבואר בסמ"ק ש"ס) ולכן נראה שתלוי, אם לקחו מתנתו אוטובוס שהיה בדעתו לנסוע באוטובוס, א"כ נהנה שהרווח את מחיר האוטובוס, ועליו לשלם את מחירו, אבל אם לקחו במקום שהיה בדעתו לנסוע בטרמפ, לפי דברי הש"ך לעיל הוא פטור מלשלם שהרי היה יכול לנסוע עם אחר בחינם

שאלה : המקבל בדים לתפור מהם בגדים באופן תעשייתי בגודל מסוים של כל בגד כפי שמקובל עשות את הבגד מהבד והחייט מצמצם מאד כך שמשפיק פחות בד מהמקובל כדי לעשות את הבגד האם השיריים שנשארו מהבגד שייכים לחייט או למוסר הבדים לתפירה **תשובה :** אם המנהג הוא שנשאר לחייט אזי בודאי שהנשאר לחייט כמבואר בסמ"ק ש"ס י"א ובדליכא מנהג אם בעל הבית אינו מקפיד אזי זכה בהם החייט אבל אם בעל הבית מקפיד פסק המנחת יצחק חלק ז' סימן קלו שחוזרים לדין השו"ע שהוא ששאריהם הבגד הוא למוסר הבדים לתפירה. ע"כ ובמה שקימץ מהרגיל ונשה בגד בפותח בד בודאי צריך לשלם לו שכר טרחה על זה שטרח ועשה בפותח בד מהמקובל בגד מושלם וטוב ביותר שמתנה מראש שכל שאריות הבדים בין צמצמתי בין עשיתי רגיל הכל נשאר לי ואני מתחייב לעשות לך את הבגדים שבקשת

לומדי התורה מחזקים את כל העולם

קראנו בפרשה שהקב"ה נתן לכהנים עשרים וארבע מתנות כהונה וכן ללוויים מעשר ראשון כיון שהכהנים הלוויים הם לומדי התורה ועוסקים בתורה ומלמדים את העם תורה ומצוות כמו שכתוב "ובאת אל הכהנים הלוויים" כשיש לך שאלה תלך לכהנים הלוויים ולכן זכו למתנות אלו, וכתב הרמב"ם (הל' שמיטה ויובל פרק י"ג הלכה י"ג): "ולא שבת לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם, אשר נדב רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלוהים, ופרק מעל צווארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים, ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעוה"ז דבר המספיק לו כמו שזכה לכוהנים ללוויים, הרי דוד ע"ה אומר: "ה' ינת חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי".

מובא במדרש (איכה רבה פתיחתא) "הקל קול יעקב", כל זמן שקול יעקב מצפצף בנפשו ובנפשו מדרשות, אין יד עשו שולטות בו, אין הקול קול יעקב וכי'.

ואיתא במדרש איכה: אימתי מלכות העובדי כוכבים גוזרת גזרה על ישראל ומצלתה: בזמן שמשליכו דברי תורה לארץ, כולם יודעים שמדינת ישראל חיה בנס מעל הטבע כל הזמן יש ניסים. ראש ממשלת אנגליה גורדון בראון, אמר: "אחד הניסים הגדולים של ה-120 הוא התפתחותה של מדינת ישראל"

כותב מרן שר התורה הרב עובדיה זע"א (מאור ישראל-דרושים עמ' קצ ד"ה הישיבות): הישיבות הקדושות משפיעות לטובה על ביטחון המדינה וגם על המת קרן כלכלתה, וכמו שאמרו חז"ל (מכות י.) על הפסוק: "עומדות היו רגלינו בשערי ירושלים" מי גרם עומדות ומנצחות במלחמה? "בשערי ירושלים", אלו שערים המצוינים בהלכה אשר בירושלים. ואילו היו מבנים זאת ראשי השלטון בארץ-ישראל, הרי שהיו מקציבים תקציבים לישיבות הקדושות לא על ידי משרד הדתות במידה מחוקה, אלא היו מתקציבים אותם באמצעות משרד הביטחון או משרד האוצר במידה גדושה. שהרי ביטחון המדינה הם משקיעים, הנה כל מטוס קרב עולה מיליוני דולרים, כל טנק וכל טיל עולים מאות אלפי דולרים, והרי כל זה גנוז בתורה!...עכ"ל

וַאֲתָא בַּמִּדְרָשׁ אֵיכָּה : אֵימַנְתִּי מַלְכוּת הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים גּוֹזְרֵת
גְּזָרָה עַל יִשְׂרָאֵל וּמַצְלַחַת: בְּזִמְנֵן שְׁמַשְׁלִיכִין דְּבָרֵי תוֹרָה לְאַרְץ
כְּתוּב בְּשׁוּלְחַן עֵרוֹךְ הַלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת סִימָן קנ"ג סַעִף
ו': "מוֹכְרִים בֵּיהֶכְ"ל, וְכֵן שָׂאָר דְּבָרִים שֶׁבִּקְדוּשָׁה וּאִפִּי "סִ"ת,
לְהַסְפִּיק תַּלְמִידִים לְהַשִּׂיא יְתוּמִים בְּדַמְיוֹ". וְכֹתֵב מִי"ב [נדי"]
תּוֹכַחַת מְגֻלָּה לְאוֹתוֹ הָאֲנָשִׁים הַמִּתְבַּשְּׁלִים לְהַחֲזִיק בֵּית תּוֹרָה
מְסוּפָּר שְׂבֻמָּנוּ שֶׁל הָרֵב חַיִּים עוֹזֵר רָצוּ לִבְנוֹת בֵּית חוֹלִים
יְהוּדִי עַל טַהֲרַת הַכְּשֻׁרוֹת וְלֶשֶׁם כֵּךְ אֶסְפּוּ כֶּסֶפִּים מִכָּל הַיְּהוּדִים
הָעֹשִׂירִים וְהָאֲמִידִים, עָשׂוּ "דִּינָר" וְסַעֲוָדָה גְּדוֹלָה לְכַבּוֹדָם שֶׁל
הַתּוֹרָמִים הַנּוֹכְבָּדִים וְכֹל אֶחָד מֵהֶם הָרִים תְּרוּמָתוֹ לְבֵית
הַחוֹלִים, אֶחָד תֵּרַם מִכְשִׁיר מְשׁוֹכֵלֵל, הַשְּׁנִי תֵּרַם עֶשֶׂר מִיטוֹת,
שְׁלִישִׁי תֵּרַם מַחֲלָקָה מְסוּיֵמֶת וְכו'. בְּאַמְצֵה הַ"דִּינָר" נִכְנְסוּ
קְבוּצַת בְּנֵי תוֹרָה לְרֵבֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהוּא הִתְפַּנֵּה אֲלֵיהֶם לִמְשֹׁךְ
שָׂעָה אֲרוּכָה, לְאַחַר שֶׁחֲלָּו הִתְרַעְמוּ הָעֹשִׂירִים עַל הָרֵב וְאִמְרוּ
לּוּ מִדּוּעַ הִקְדִּישׁ לָהֶם הָרֵב זִמְנָן כֹּה רַב, הֲאֵם הֵם חֲשׁוּבִים
כְּמוֹנוֹ? הֲאֵם גַּם הֵם הִרְיוּם תְּרוּמָתָם לְבֵיהֶ"ח ? אָמַר לָהֶם הָרֵב
כֹּל אֶחָד מֵהֶם תֵּרַם חֲמִישִׁים מִיטוֹת, הָעֹשִׂירִים הֵמָּה שָׁמְעוּ כֵּן
תִּמְחוּ, חֲמִישִׁים מִיטוֹת! הִרִי אָנוּ הָעֹשִׂירִים בְּיוֹתֵר תִּרְמָנוּ לְכָל
הַיּוֹתֵר עֶשֶׂר מִיטוֹת, וְאִיךְ אֲבָרֵךְ פְּשׁוּט יִתְרוֹם פִּי חֲמֵשׁ מֵאַתָּנוּ?
אָמַר לָהֶם הַחִ"ח דְּעוּ לָכֶם בְּזִכּוֹת לִימוּד הַתּוֹרָה שֶׁהֵם לוֹמְדִים
מִנוּעִים

ובבכל יום מחמישים איש לחלות ולהזדקק לאותן מיטות שתרמתם אתם!! והגמרא במסכת סנהדרין דף צט: אומרת: כל האומר מה מועילים לנו החכמים מה מועילים לנו לומדי התורה הרי זה אפיקורס שהרי על לומדי התורה העולם עומד

ניסים שהיו במלחמת עם כלביא

גילויים על מה שהתרחש מאחורי הקלעים של המלחמה האחרונה
הסצין בדרגה בכירה מאוד בחיל האוויר, שהיה אחראי על התקיפות
באיראן, התארח אצלנו בשבת. מובן שהוא לא יכול היה לספר
הרבה מעבר למה שכבר פורסם בעיתונות ועבר את הצנזורה. אבל
בין הדברים כן היו לא מעט חדשות מעניינות שלא כל כנן פורסמו
בחדשות, בפרט כשהם נשמעו מכיל ראשון. ניסים שהתרחשו מול
עינינו, נגד כל מציאות אפשרית. הוא תיאר איך כמה שעות לפני
ההתקיפה הראשונה בעם לבאי, הייתה להם תחושה של פעולה עם
סיכון גבוה מאוד, בעלת סיכויים חלשים מאוד להצלח, דבר
שגרם למתח בלתי רגיל. ביצוע ההכנות האחרונות לקראת סיום,
ניגוש אליו אחד המפקדים, חילוני לחלוטין, ושאל אותו: "יש לך
תפילין בשבילי? לא הנחתי בחיים, אבל אני חייב להיאחז במשהו".

הוא כתב לו על דף את הפסוק "שמע ישראל", וכך המפקד הזה, ועוד כמה, הניחו תפילין לראשונה בחייהם. הם פשוט חיפשו דבר נצחי, מבינים שאי אפשר לנצח כזאת מלחמה לבד. עוד סיפר איך הם חששו ממזג אוויר סוער שיכלו להרוס חלק גדול מהתכנונים, בפרט במדינה גדולה כאיראן, שיש בה אזורים שונים, וגם אם במקום אחד שישיש – במקום אחר מעונן וקשה לתקוף. כשהבינו שאין ברירה וחייבים לתקוף הערב, הלכו לחזאי שיבדוק. הוא חזר אליהם בתדהמה: **"בדקתי חמישים שנה אחורה, ולא היו באיראן בבתקופה הזו של השנה שבועיים שבועיים בהירים כמו השבועיים הקרובים"**. הוא שיחזר את התכנון לעשות מכת פתיחה שבה יתקפו ברגע אחד כל בכיר בביתו, דבר מורכב שמטבע הדברים אחוזים גדולים שלו יכלו שלא להצליח, ושהבכירים בדיוק לא יגישו אז בביתם. ואז, שעה לפני התקיפה, החליטו הבכירים להתכנס יחד בשלוש בלילה, במקום שבו יכלו כל המטוסים לתקוף את כולם יחד. **הוא תיאר איך חיילי צבא ארה"ב עומדים ממשתאים בהלם מול ההצלחות של חיל האוויר, דברים שגם גויים מכירים בהם כיד ה'.** על פי כל הסטטיסטיקות של בלאי מאמורות להיות במטוסים אחרי טיסות ארוכות כאלו, המפקדים ללקחו בחשבון שאחוז מסוים של המטוסים ייפול (ח''), אלא שבליט ברירה לקחו את הסיכונים. בפועל, המטוסים חזרו שלמים באופן לא הגיוני, וטסו שוב ושוב באופן שהשאר את כל הנוגעים בדבר בפה פעור. כמה הם שברו את הראש לפני המלחמה האחרונה, איך מצליחים ככה להפתיע במכת פתיחה. ופתאום, משום מקום, הגיע המידע שבעת ובעונה אחת שלושה מפגשי פסגה בכירים עומדים להתקיים במקביל, באותה שעה. כך חיסלו את ראש השטן חמינאי ועוד 40 בכירים ברגע אחד. אם זה מה שאומרים ומרגישים בכירים בחיל האוויר, מה נענה ומה נאמר אנחנו אחריהם? זכינו לניסים גדולים, אבל נדמה שלא מתבססר בזה כראוי, ולכן לא מתחזקים מספיק. ישנו פסוק בספר ה"תהילים": **"אבותינו במצרים לא השכילו נפלאותיך"**. הם זכו לניסים שלא היו מאז בריאת העולם, ובכל זאת לאחר תקופה קצרה כבר חטאו והמרו את פי ה' במדבר. איך קורה דבר כזה? משום שלא השכילו להתבונן בניסים ולהתחזק באמונה ובביטחון מוחלט בקב"ה. ניסים גלויים כאלה שמתרחשים איתנו מחייבים כל אחד ואחד מאיתנו. כשאנו רואים בעיניים את שליטת הבורא המוחלט במגז אוויר אי שם, ובהחלטה המתגלגלות בראשם של עשרות מפקדים ומנהיגים במרחק אלפי ק"מ מארץ ישראל, זה מחייב אותנו להתחזק באמונה ובטחון מוחלט בקב"ה גם בחיי היום יום. לסמוך עליו על כל צעד ושעל. כשהמפקד ביקש תפילין יוניסי עם כלביא מהדברות) כתוב **"אם ה' לא ישמור עיר שווא שקד שומר"** בזכות מה אנו זוכים לשמירה מהקב"ה בזכות לומדי התורה. כתוב **"שקר הסוס לתשועה"**, הסוס היה סמל לעזר במלחמה ואומר הפסוק **"שקר הסוס לתשועה"** רק הקב"ה שומר

מילי דבדיותותא: יידי שרצה להתל בגוי שונא ישראל האחראי על המכס, ותמיד הציק ליהודים במעבר הגבול, היהודי הגיע לגבול ורץ עם שק בידו הגוי ראה את היהודי רץ, רץ אחריו וכשתפס את היהודי אמר לו עצור מיד במהירות הוריד הגוי את השק מהיהודי פתח את השק ומכניס את ידו לראות מהו מבריה הוא מגלה רק קוצים וברקנים שכל היד של המוכס פצועה

[illegible]

העלון מוקדש להצלחת להצלת משפחת
יהורם בן טיטה חדד ובי"ש: שה' יתברך
יצלם במאד מאד ויתקיים בהם
הפסוקים והסירוי מכלה מוכל, ואני ה'
רופאיד והסירי ה' ממך כל חולי, וכל אשר
נעשה יצלח. ימלא ה' כל משאלויתך

שבת מברכים

יו"ל ע"י קהילת שבת בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרב

רבי גמליאל הכהן רבינו שני שלישי

טיב

האמת
והשלום
אזנו

קרה
ב"ה פיוץ השפ"ו
המנים לפי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"נ	7:10
מוצ"ש"ק	8:28
ר"ת	9:03

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוזק"ש א'	8:10
סוזק"ש ב'	9:03
סוזק"ש א'	9:40
סוזק"ש ב'	10:15

גליון מס':

839

טיב המערכת

ונשיהם ובניהם וטפם

שאלו פעם את ה'חזון איש' זצוק"ל, מאיזה גיל צריך האב לחנך את בנו? ענה החזון"א שהרבה לפני שהוא נעשה אב, עוד מאז היותו בחור צעיר כבר מוטלת עליו חובת החינוך, הכיצד זה יתכן? כי כשהאדם צעיר לימים עליו לתקן את מידותיו כדי שבנישואיו כבר יהיו מתוקנים, וכך צאצאיו לא יראו אצלו שום התנהגות שאינה ראויה.

'ודתן ואבירם יצאו נצבים פתח אהליהם ונשיהם ובניהם וטפם', מפרש"י 'בא וראה כמה קשה המחלוקת, שהרי בית דין של מטה אין עונשין אלא עד שיביא שתי שערות, ובית דין של מעלה עד עשרים שנה, וכאן אבדו אף יונקי שדיים', ועלינו להבין את דבריו הקדושים לעומקם, רש"י לא אמר שאותם תינוקות מתו על לא עוול בכפם, חלילה לומר כך על הקב"ה, אלא שלמרות שבדרך כלל לא מענישים את הקטנים, בכל זאת כאן הם כן נענשו בעונש הראוי להם, ואם כן עלינו להבין מדוע הגיע להם לתינוקות אלו עונש שכזה?

הקב"ה ברחמיו הרבים טבע בבריאה שהגוף מגיב באופן טבעי ואיננו צריכים לתכנן את פעולותינו, לדוגמא כשאנו רוצים לשתות, איננו צריכים לחשוב על הפעולה הנדרשת מאיתנו: להושיט יד אל הכוס ולהביאה לפינו וכדו', אבל לא כן הוא הדיבור, לפני כל דיבור צריכים אנו לתכנן מה ואיך לומר, ואי אפשר לדבר בלי דעת כלל, אבל כשאדם אומר דברים ששמע מאביו ואמו, הוא יכול לומר אותם בלי לחשוב כלל, כי מכיון ששמע אותם מהוריו, ממילא נעשו דיבורים אלו אצלו כטבע גמור ואינו צריך לחשוב לפני שאומרם, וזה מה שאומרת הגמרא 'שותא דינוקא בשוקא, או דאבוה או דאימיה', מפרש רש"י 'מה שהתינוק מדבר בשוק, מאביו או מאמו שמע', ומכיון שכך יכולים אנו להבין שאותם תינוקות שראו את הוריהם חולקים על משה רבינו, אם היו נשארים בחיים היו חולקים אף הם על ד' ועל צדיקיו, ולכן ראויים היו למות.

וזה מלמדנו כמה צריכים להזהר בכל דיבור שמדברים בבית, ומה רבה השפעתו לאורך זמן!

(ע"פ: טיב התורה - קורח)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א במספר מיוחד וישיר

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 0534-100024

טיב
ההודעות

שלא לעבוד לפני המתפלל

נכתב ע"י הר"ר מאיר רבינוביץ שליט"א

א. אסור לעבוד כנגד המתפללים בתוך ארבע אמות, מפני שמבטל כוונתו על ידי זה, ולכן אסור לעבוד אפילו אם העובר עוסק או בקריאת שמע, והחיי אדם כתב הטעם, מפני שמפסיק בין המתפלל להשכינה (ס"ב ס"ד מ"ב סקט"ו).

ב. כתב בא"ר בשם של"ה, דהוא הדין דיש לזהר שלא לעבוד לפני מי שקורא שמע ישראל (בה"ל ד"ה אסור), וזהו רק לטעם הראשון מפני שמבטל כוונתו, דטעם השני שייך רק בתפילת שמונה עשרה (מ"ב סקט"ו).

ג. אפילו אם המתפלל עומד בתחנונים שלאחר התפילה, אסור לעבוד כנגדו, כל זמן שלא פסע (מ"ב סקט"ג).

ד. ודווקא לפנייהם אסור לעבוד, אבל בצדיהם מותר לעבוד ולעמוד, אמנם הוזהר פ' חיי שרה אסור אפילו בצדיהם תוך ארבע אמות (ס"ד מ"ב סקט"ו שו"ע הרב ס"ד), ומשמע דכוונת הוזהר לאסור רק בצדיהם, אולם י"א דכוונת הוזהר דלכל צד אסור ואפילו מאחוריו (מ"א סק"ה וכו"ב בא"ח פ' יתרו ס"ו ובה"ח סק"ב).

ה. מש"כ שמותר לעבוד ולעמוד, היינו שיעבוד ויעמוד שם ולא ילך הלאה כדי שלא יהיה כנגד פניהם, שכל שיוכל לראותו אף שהוא צודקן שלפניו כלפניו דמי ואסור, מפני שמבטל כוונתו על ידי זה (מ"ב סקט"ו).

ו. ולפ"ז כל שכן דאסור לילך ולעמוד נגד פניו בתוך ארבע אמות, כן הוא לדעת המ"א, והא"ר סובר דלא אסור רק לעבוד בתוך ארבע אמות נגד פניו, אבל לילך בתוך ארבע אמות ולעמוד מותר אפילו לפניו, ואפשר דיש להקל במקום הדחק (מ"ב סקט"ח).

ז. וצודדים שלפניהם, להמ"א כלפניהם דמי ואסור, ולהאליהו רבא מותר (מ"ב סקט"ו).

ח. אם המתפלל עומד בצד אחד מדבר שהוא קבוע גבוה עשרה ורחב ארבעה, מותר לישב בצד השני דהא מפסיק רשות,

אבל לעבוד מצד השני אפשר אם אינו גבוה כ"כ שלא יוכל להסתכל בצד השני אסור (מ"ב סק"ב).

ט. אם השלים תפילתו והיה אדם אחר מתפלל אחריו, אסור לפסוע ג' פסיעות עד שיגמור מי שאחריו את תפילתו, שאם יפסע הרי הוא כעבור כנגד המתפלל (ס"ה).

י. והיינו בין אם עומד בתוך ארבע אמות של המתפלל, ובין אם על ידי הג' פסיעות שיפסע לאחוריו יבוא לתוך ארבע אמותיו (מ"ב סק"ב).

יא. וצריך לדקדק בזה, אפילו אם האחרון התחיל להתפלל אחריו, מאחר שכבר התחיל להתפלל, ולא נקרא שבא בגבולו, ואפילו אם האחרון מאריך בתפילתו, דאדרבה זה שפוסע הוא בא עכשיו בגבולו (ס"ה מ"ב סק"ב).

יב. אם אינו אחריו ממש רק מרוחק לצדידן, נראה דמותר להא"ר הנ"ל אות' (מ"ב סק"ט).

יג. כשם שאסור לעבוד נגד המתפלל, כך אסור לעבוד נגד האומר קדיש (שע"ת סי' נ"ו בשם ברכ"י). עד דאמרין בעלמא, אבל אחר כך מותר אף כשאומר תתקבל וכו' (הל"ש פ"ו ס"ד).

יד. מי שבא מאחור לביהכ"ס או שמאריך בתפילתו ומשום כך אין זה שלפניו יכול לפסוע אחר התפילה, וגם אינו יכול לישב בשעת חזרת הש"ץ ומצטער בכך, יש בו משום הונאה, וע"כ מן הראוי למי שיוצא ש"י תפילתו יגרום צער לחבירו שיעמוד במקום שלא יפריע ויצטרך לאחריים (פתחי חושן דיני גניבה והונאה פ"ו סק"ג).

טו. מי שיוצא שמאריך בתפילת שמונה עשרה, ומתפלל בבית הכנסת במקום שעוברים דרכו, חוטא שמכשיל בכך הרבים, וראוי לו לכתחילה למצוא מקום תפילה שאין עוברים, אבל אף שהמתפלל עשה שלא כהוגן אין זה תירוץ לציבור שיוכלו לכתחילה לעבוד (תש"ז ח"א ס"א ע"ה).

טז. מצוי שמניין מתפללים בחוץ במקום מעבר ולא במקום שמייוחד לתפילה, ומעכבין הציבור לצאת, אסור לעבוד כנגד המתפלל, ושמעתי בשם הגדולים הירושלמי רבי דוד בהר"ן זצ"ל שאינם יכולים לאסור ולהפריע אנשים לעבוד, כשנכנסו לשטח

שאינו שלהם להתפלל וכנראה כוונתו לפי הטעם שהאיסור מפני שמפריע לו להתפלל, אבל כאן כאלו נכנס מתחילה להתפלל במקום שיפריעו לו, ועליו האסור ואין בכחו לאסור אחרים, (ואולי מדרס חסידות בכל גוונא), אבל אם החזיקו בו לתפילה אסור לעבוד (תש"ז ח"א ס"א ע"ה).

יז. י"א דהעומד בתפילה במקום הליוך הציבור, יש להתיר להעבירו ממקומו, כמו כן מותר מדינא אף לעבוד כנגדו, אלא שראוי להתמיר בזה לכתחילה אם לא במקום הצורך (הל"ש פ"ח ס"ה).

יח. יש מתירים לעבוד לפני המתפלל כשצריכים לו להצטרף למנין, דאחי עשה דברים ודוחה אסורא דיהידי לא לעבוד לפני המתפלל, וכעין זה נראה להתיר לכהן לעבוד לדוכן נגד מתפלל שזוה צורך רבים ונקרא מצות עשה דברים לברך רבים בברכת כהנים (תש"ז בשם שו"ת "יד אליהו" סי' ו'), וכן הנצרך לנקיבו דחשיב גם כן צורך מצוה, אבל הפסיעות שקודם שמונה עשרה אסור לפסוע כנגד המתפלל, וכן לא יפסע כדי להתיישב לאמירת תחנון (הל"ש פ"ח ס"ג).

יט. הנה בורא אדם יכול לסדר באופן אשר לא יהיה צריך לעבוד לפנייהם יש לעשות כן, אך בהזדמנות שלא אפשר לו, אפשר להקל במקום הדחק (מנח"ט ח"ח סי' י').

כ. קטן העומד בתפילה, אם לא הגיע לחינוך מותר לעבוד כנגדו, ואם כבר הגיע לחינוך אסור (הל"ש פ"ח ס"ה).

כא. מצאתי בכתבים וחידושים בשם החזו"א זצ"ל שנשאל בש"ץ שאחר מאחוריו ואינו יכול לפסוע אם יכול לסמוך על הפסיעות שלאחר קדיש תתקבל, והורה ל"ץ שיפסע מן הצד ויסמוך על המקילין בזה, אבל לא יתחיל בלי פסיעות (תש"ז ח"ד סי' י"א), וי"א שלא יפסע ג' פסיעות, אלא יאמר עושה שלום וכו' ויתחיל החזרה ויצא ידי חובת פסיעה בפסיעות בסוף חזרת התפילה, ויאמר יה"ר שיבנה ביהמ"ק וכו' אחר הפסיעות, ואם גם בסיום החזרה וקדיש תתקבל עדין מתפלל אדם מאחוריו, יגמור קדיש ויאמר עושה שלום וכו' ויפסע אחר שיסיים הלה תפילתו (הל"ש פ"ח ס"א).

טיב הבנין

בפרשת כתיב (במדבר טו, ח-י), **ו'יאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי, המעט מכם כי הבדיל אלקי ישראל אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו לעבוד את עבודת משכן ה' ולעמוד לפני העדה לשרתם. ויקרב אותך אל כל אחיך בני לוי אתך ובקשתם גם כהונה'.**

ופירש"י, וקרח שפיקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעות. ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, אמר, שבבילו אני נמלט. וכ"ד משמורת עומדת לבני כולם מתנבאים ברוח הקודש, שנאמר (ד"ה א' כה, ה) **כל אלה בנים להימן**, אמר, אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אדום, לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה. ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט, **אשר יבחר ה' הוא הקדוש**, טעה ותלה בעצמו. ולא ראה יפה, לפי שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה.

מה ראה לשטות זה - להיות פיקח

ידוע הפירוש בדברי רש"י בשם הרה"ק **מקצאצק** זצוק"ל, ובשם הרה"ק **רבי דוד מלעלוב** זצוק"ל (שיח שפ"ק קודש בפרשתן), **וקרח שפיקח היה מה ראה לשטות זה**, פירוש, מה ראה לשטות זה - להיות פיקח... הרי כתיב (דברים יח, יג) **תמים תהיה עם ה' אלקיך**. אכן יש מעלה גדולה להיות 'חכם', אך זה צריך להיות ביחד עם התמימות, ולא להיות 'פיקח' - 'אויבער חכם'.

וכמו שפירש"י על הפסוק **תמים תהיה עם ה' אלקיך**, - 'התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחוקו אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו'. וזה גופא היה השטות של קרח, שלא היה 'תמים' המקבל הכל בתמימות ואינו חוקר אחר העתידות, רק אדרבה פקח את עיניו ביותר להיות חוקר אחר העתידות, מה יעלה בגורל צאצאיו, וכשראה ששלשלת גדולה יוצאה ממנו,

כל אחד צריך להסתכל רק על עצמו ועל חובתו ותפקידו

לו לקורח פקחותו הגדולה והיתירה, הבינה מזה, שלחיות חכם יותר מדאי אין זה דבר טוב כלל, ולכן התפללה על בנה שלא יהיה 'חכם' יותר מדאי.

על כל אדם להסתכל אך ורק על עצמו ועל תפקידו

יש לנו ללמוד מזה יסוד גדול בעבודת ה', שאסור לאדם לפקוח את עינו יותר מדאי, להסתכל על התפקידים החשובים שיש לאנשים אחרים בכלל ישראל, או להסתכל על התפקידים החשובים שהיו לאבותיו או שהיו לבניו. רק על כל אחד ואחד להסתכל אך ורק על עצמו ועל תפקידו.

אם התפקיד שלו הוא להיות איש פשוט, יגיל וישמח בחלקו, ולא יחזיקו כלל אחר העבר ואחר העתיד, אם גם אבותיו או בניו הם אנשים פשוטים כמותו או לא. כי אין בזה שום נפקא מינה, מה שאבותיו או בניו הם גדולים ונביאים, זהו רק מפני שזוהו התפקיד שלהם, אך התפקיד שלך הוא, דווקא להיות איש פשוט ולא גדול ונביא כמותם. וכמו כן מה שיש אנשים אחרים בדור שאינם אנשים פשוטים כמותו, רק הם גדולים וצדיקים, הוא מפני שזוהו התפקיד שלהם מן השמים, מה שאין כן אתה, זה גופא הוא התפקיד שלך, להיות בדווקא איש פשוט.

יסוד ושורש העבודה הוא, שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו

וכמו שכתב מרן הרמב"ם **הקדוש** זצוק"ל בתחילת ספרו **מסילת ישרים** (פרק א'): **יסוד ויתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, ולמה צריך שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו**. עכ"ל. ומבואר בזה, שכל נפש ונפש שבישראל נשלח מן השמים לעולם הזה, עם תפקיד מיוחד שהטילו עליו מן השמים, שרק הוא לבדו יכול לעשות תפקיד זה בעולם, ושום איש בעולם אינו יכול לעשות במקומו

תפקיד מיוחד זה. ורק עבור זה ירדה נשמתו מגבהי מרומים לעולם הזה השפל,

כדי שיוכל להשלים התפקיד המיוחד שהטילו עליו מן השמים בשלימות. ולכן הגם שבכללות מחוייבים כל בני ישראל כאחד לקיים כל התרי"ג מצוות, אך בנוסף לזה יש חיוב על כל אחד בפרטות, לברר **"מה חובתו בעולמו"**, מה תפקידו המיוחד שהטילו עליו מן השמים, שלשם כך נברא וירד לעולם. ולאחר שנודע לו מה חובתו ותפקידו הפרטי בעולמו, **"צריך שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו"** רק בחובה ותפקיד זה, ויסיח דעת לגמרי ממנו, שי אחרים גדולים וחשובים ממנו, או ממה שיש אנשים שמזלולים בו ובעבודתו הפשוטה.

השטות הגדול של קרח - להיות 'פיקח'

וזה היה השטות של קרח, מה שהיה 'פיקח', והתעקש שמפני גודל פקחותו הוא צריך לקבל בדיוק את התפקיד הגבוה והמרומם ביותר שיש בכלל ישראל, להיות ה"כהן גדול". והרגיש שבוהו שהוא כבר "שטל לוי", לא רק שהוא בבחינת 'מסתפק' במדע, רק זה כאלו אין לו עדיין שום תפקיד, כי כל זה איננו שווה לי, מאחר שאין לי את התפקיד הרם ונישא וגבוה ביותר - כהן גדול, למרות שאני ה'פיקח' הגדול ביותר שבכלל ישראל.

ועל זה מזהירנו התורה הקדושה (במדבר יח, ה) **ו'לא יהיה כקרח וכעדתו'**, שלא יסתובב שום אדם עם הרגשה כזאת שהוא פיקח יותר מכולם, ולא יפקח את עינו יותר מדאי לראות ולהתבונן בתפקידים שיש לאנשים אחרים, רק יסתכל אך ורק על עצמו ועל חובתו ותפקידו בעולם, וישמח ויגיל בחלקו שמחה שלימה כל הימים.

יעזור הש"ת, שיובה כל אחד מישראל למצוא מהו חובתו ותפקידו בעולמו, ויובה כל אחד לשמור ולשטח בחלקו שניתן לו מן השמים, ושנוכה בקרוב לחינוך השלם, בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו. אמן.

י'רחיק ה'מחלוקת וי'קרב ה'שלוש, כרצון השם יתברך ויתעלה בפרשת קרח דין, כמ"ש מוני המצוות שזו היא מצוה דאורייתא [עני' חרדים (כד, מב) ועוד], וכד"א (משלי ג, יז) 'דַּרְכֵיהֶם דִּרְכֵי נֶעֱם, וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם'.

במדרש 'מסעי בני ישראל' [מספר מפעלות אלקים (דף מה) וספר אמת ליעקב (קונט) שפת אמת] ועוד, הנאמר בערב פסח ונדפס בהגדות של פסח], מצינו את סדר מסעם של ישראל במחלוקתו של קרח שונה משאר המסעות.

זה הלשון: "כִּד נָטְלוּ יִשְׂרָאֵל מִרְעַמְסָה, לֹא יָדְעוּ אִי יִנְטְלוּ לְסִבּוֹת, אוֹ לְקַהֲלָתָהּ, אוֹ לְמִסְרוֹת, וּפְקִיד מִדְּבָרָא דְעֻמְיָה דִּינְטְלוּ לְסִבּוֹת. מִסְבּוֹת לֹא יָדְעוּ אִי יִנְטְלוּ לְאֵתָם, אוֹ לְחֻצְרָתָהּ, אוֹ לְתַרְחָהּ, אוֹ לְעֻצְיָן וְכָר, וּפְקִיד מִדְּבָרָא דְעֻמְיָה דִּינְטְלוּ לְאֵתָם וכו'." - מְחֻצְרָתָהּ נָטְלוּ לְרִתְמָה" ע"כ.

מבואר בסדר מסעי בני ישראל שלא ידעו להיכן יפנו ואנה יחנו, והיו כמה אפשרויות עומדים לפניו בכל מסע ומסע, כמבואר במדרש שם יפה, ולא היו יכולים לנסוע עד שבא 'מדברא דעמיה' הוא משה רבינו ע"ה, ופקיד ומצוה עליהם להיכן צריכים לנסוע אל החניה הבאה.

אולם משונה הוא מסע חצרות, שם ידעו ישראל היטב את אשר לפניהם: 'מְחֻצְרָתָהּ נָטְלוּ לְרִתְמָה', בלא שום ספקות ושאלות להיכן עליהם לנוע, ולא נצרך מדברא דעמיה לפקד ולצוות להם כלום.

ופירשו טעמא דמילתא, מאי שנא מסע חצרות משאר מסעות, שלא ידעו כלום אם לכאן או לכאן, וכאן היה הכל ברור ונהיר לפניו. - אך בכל מסע ומסע נצרכו ישראל לתקן את אשר לפניו, כידוע ענין מ"ב מסעות שעוברים ישראל בכלל ובפרט, כל מקום לפי עניינו תפקידו ותקונו, על פי ה' ביד משה עבדו 'מִדְּבָרָא דְעֻמְיָה'.

אולם בהגיעם לחצרות, שם הסתכנו במחלוקתו של קרח, ושמה נבוכו בעון לחוש הרע של מרים, הבינו ישראל קדושים היטב את אשר לפניו, שממקום כזה של המחלוקת צריך לברוח כמו מאש! - לפיכך לא היו להם שום ספקות ושאלות, ותיכף מעצמם ידעו והבינו הכל וּמְחֻצְרָתָהּ נָטְלוּ לְרִתְמָה, כדי לברוח ולהתרחק תיכף ומיד ממקום המחלוקת!

ואף אנו נלמד לקח מוסר לעצמנו מתוך פרשתנו, בכל מקום שרק מתחיל ריח של מחלוקת או קטטה, הן בבית פנימה והן בכל מקום, לזוז הצידה תיכף מתחילתה, שלא להתערב ולא ליטול שום חלק בה, כאשר מצוים אנו מפי עליון בפרשא דידן 'להתרחק ממחלוקת'. ורק להחזיק תדיר במידת השלום, כד"א (תהילים קכב, ז-ח): 'יְהִי שְׁלוֹם בְּחֵילְךָ, שְׁלוֹהָ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. לְמַעַן אֲחִי וְרֵעִי, אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ'.

משל נאה בשורש האי מצוה דידן 'להתרחק ממחלוקת', העידו לפנינו חכמינו ז"ל בפ"ק דסנהדרין (ו): "אמר רב הונא, האי תיגרא - דמיא לצניורא דבידקא דמיא, כיון דרווח רווח". כלומר, התגרה והמריבה דומה היא כמו הצניור של 'בידקא דמיא' - זרם סיים הפורץ מן החור שבצניור, שמתחילה כשיש חור של סדק קטן, מחלחלים המים החוצה בזרם דקיק וחלש. אבל אם לא סותמים את אותו חור הקטן עם תחילת התהוותו, אז ממילא כיון דרווח רווח! - מתרווח לו אותו זרם דק, החור מתרחב יותר ויותר, עד שנעשה לזרם אדיר של מים שוצפים בשצף קצף, שקשה מאוד לסתום!

כן הוא בנמשל טבעה של מחלוקת, המריבה מתחילה בדברים קטנים, לפעמים אפילו בקטטה זעירה בדברים של מה בכך... - אבל אם אין סותמים מיד את פרכת המריבה הקטנטנה, הרי היא מתרחבת ומעמיקה בין הניצים, עד כי גבה טורא ביניה, ועד מהרה הבערה ללהב יצאה רח"ל, ואי אפשר לעוצרה.

ומקרא מלא בספר החכמה דרש רב הונא שם בזה, שנאמר (משלי יז, יד) 'פּוֹטֵר מִיָּם רֵאשִׁית מְדוֹן, וּלְפָנֶי הַתְּגַלֵּעַ הָרִיב נָטוּשׁ!' ופירש רש"י (סנהדרין שם שלח ד"ה לצניורא): "כלומר, ראשית מדון ומריבה דומה ל'פוסר מים', פוסר - פותח [כפתחת הצניור], כמו 'פטר רחם' (שמות יג) ע"כ.

להתרחק ממחלוקת - ולא יהיה קִכְרָה וְכַעֲדָתוֹ!

הרה"ק בעל 'אמרי נועם' מדו"קוב זצוק"ל [יומא דהלולא בשבוע הבא יום ג' ח' תמוז] נחלק בשלשה דברים בהלכה על פסקיו של הרה"ק בעל 'דברי חיים' מצאנו זצוק"ל. באותם שלשה עניינים נהגו חסידי דו"קוב הישרים והתמימים בשונה ממנהגו של

להתרחק ממחלוקת ולא יהיה קִכְרָה וְכַעֲדָתוֹ

במדרש יו"ה

הצאנוצר רב, כפי שהורה להם רבם הקדוש ה'אמרי נועם', מרא דאתרא דדו"קוב רבת.

אחד מנכדיו של הצאנוצר רב, ה"ה הרה"ק הרבי ר' שלמה [הראשון] מבאבוב זצוק"ל [יומא דהלולא השבוע ביום ג' א' תמוז], היה אחיינו של ה'אמרי נועם', אימו הצדקנית היתה אחותו של ה'אמרי נועם'. ולאחר פטירת אביו הרה"ק רבי מאיר נתן זצוק"ל מצאנו בנו של הדברי חיים, בהיותו בגיל שמונה שנים בלבד, עבר עם אימו לדור אצל אביה בעיר דו"קוב, שם בבית זקנו הרה"ק רבי אליעזר מדו"קוב זצוק"ל [בן הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זצוק"ל בעל 'זרע קודש'] היה עוסק הרבה בתורה עם דודו ה'אמרי נועם', שקיבל אותו מאד וגידלו בתורה וביראה. ואף לאחר שנתגדל הרבי ר' שלמה ונישא כאחד מהגאונים בארץ ביושבו על מדין בכמה ערים גדולות שבגליציה, היה תדיר בקשרי מכתבים ותשובות שונות עם דודו הקדוש [חלק מהם נדפסו בספר 'שו"ת אמרי נועם', עיין שם בלשונות האהבה הגדולה וההערכה שביניהם].

שנה אחת נקרא הרה"ק מוהר"ש מבאבוב אל בית זקנו מרן הגה"ק מצאנו זצוק"ל, ובהגיעו אצלו מינה אותו הצאנוצר רב ביחד עם בן דודו הרה"ק רבי משה מברדיוב זצוק"ל [בן הרה"ק רבי ברוך מגארליץ זצוק"ל], להסדיר את ספרו הגדול 'שו"ת דברי חיים', ולהחזירו לבית הדפוס. - בהיותו יוצא ונכנס הרבה בבית זקנו, והיה עוסק תמיד ביחד עם בן דודו הנ"ל בדבר ה' זו הלכה, ובתשובותיו ובפסקיו של הסבא שהיה פוסק הדור כאורים ותומים על פני כל הארץ כנועד.

מדי עברו על סדרי התשובות, סימן אחר סימן, גילה בין הכתבים את מכתבי התשובות של אותם שלשה הלכות שהיו שנויים במחלוקת בין זקנו הצאנוצר רב לדודו ה'אמרי נועם' מדו"קוב. וכטבעו הקדוש לברר אל נכון בכל מקום בתורה את האמת לאמיתה, הכניס עצמו הדק היטב בכל נבכי הסוגיות לעומקם ולרוחבם, ועלתה המסקנא בידו לפי דרכו להצדיק את דעת זקנו ה'דברי חיים' מצאנו, ודלא כדעת דודו ה'אמרי נועם' בזה.

כדרכם של תלמידי חכמים המתנצחים יחדיו בהלכה, התיישב עצמו בקדושה ובטהרה על אותה מדוכה, כתב וערך תשובה שלמה בהלכה אל דודו הקדוש הדו"קובער רב, אשר בה פרשה את משנתו הברורה בכל אותם הלכות. העלה והסדיר יפה דבר דיבור על אופניו, כיד ה' הטובה עליו, לפי דרכו אשר מצא בצדקת דרכו של זקנו מצאנו. ובלהב אש קודש לאמיתה של תורה, יצא בלשונות חריפים ונחרצים ברשפי אש שלהבת קה.

[כענין שמצינו בפ"ק דתענית (ד) בטבעם הנאה של אש התורה של תלמידי חכמים: "אמר רבא, האי צורבא מרבנן דרתת - אורייתא הוא דקא מרתחא ליה, שנאמר (ירמיה כג, כט) 'הֲלוֹא כֹה דַבַּרְתִּי כֹאשׁ נָאם ה'.' ואמר רב אשי, כל תלמיד חכם שאינו קשה כבדולל תלמידי חכם, שנאמר (שם) 'וְכַפְּתִישׁ יַעֲצֹץ סֹלֶ' וכו'." ושם (ז): 'מאי דכתיב (משלי כז, יז) 'בְּרִיָּל בְּבִרְיָל יָחַד וְאִישׁ יָחַד פָּנֵי רָעוּהוּ', לומר לך, מה ברזל זה אחד מחדד את חברו, אף שני תלמידי חכמים מחדדין זה את זה בהלכה" ע"כ.

וכבר מצינו לשונות אש חריפים עד מאוד בין גדולי עולם במלחמתה של תורה, כדוגמת לשונותיהם הידועים בשרף אש לחבה של הני צנתי דדהבא בספר 'תורת הבית' - הרשב"א ז"ל ב'משמרת', עם רעהו הרא"ה ז"ל ב'ברק' שם, וכהנה רבות].

למרהב הפלא, על תשובה זו שהעלה אל הרבי מדו"קוב הוא לא ענה ולא כלום, על אף שנודעה תקיפות גאונותו העצומה בתורה, והיה מחבב עד מאוד את תורתו של אחיינו שהתגדל הרבה על ברכיו, ותשובות רבות נשלחו ביניהם. - על אותה תשובה שנכתבה באש שחורה על גבי אש לבנה, בחר ה'אמרי נועם' שלא לענות. הוא אחז בפלך השתיקה בנושאים אלו, שהיו בהם שאלות גדולות בהלכה למעשה, בלם את פיו ונצר את קולמוסו, ויהי לפלא.

לאחר שנים רבות נפל ה'אמרי נועם' למשכב רח"ל, היה זה כבר בשנות זקנותו, מחלה קשה תקפתו כאשר את עיונותיו נשא ואת חוליינו חלה, והוא נחלש מאוד. אל מיטת חוליו נזעקו גדולי הרופאים שניסו את כל כוחם להעלות ארוכה ותרופה לאחד מקני צדיקי הדור, וכראותם את גודל חולשת גופו, שאין בכוחו לסבול את התרופות החזקות שנצרך כדי להילחם עם מחלתו הכבדה, ציוו עליו לנסוע למעיינות מרפא, שהתפרסמו בסגולתם לחיזוק בריאות הגוף והנפש.

אולם הצדיק לא אבה בשום אופן לעזוב את ביתו ואת עבודת קדשו וטהרתו והחביבה בקרב בני סגולה אנשי קהילתו תלמידיו וחסידיו הקשורים עימו בעבודות אהבה. בניו ובני ביתו וכל המקורבים ניסו לדבר על ליבו שמוכרחים אנו לשמוע ולציית למצוות הרופאים, ולמען שמירת בריאותו

סיפורי השגחה פרטית שנשירחו ומערכת ע"י הקוראים

דלת מסתובבת

את ההשתדלות שלי לפרנסה אני עושה בתור איש אחזקה, אבל מכיוון שיש לי רישיון נהיגה על אוטובוס, אני עושה מפעם לפעם נסיעות מיוחדות לבקשת חברי, בעל חברת אוטובוסים. הוא יודע שעל לשעור 12:00 בצהריים אין עם מי לדבר כי לי את סדרי הלימוד שלי.

לישמעלים היה חג לכמה ימים מה שגרם למחסור חריף בנהגים. חברי התחנן אלי שאתן לו שעות. אמרתי לו שמהשעה שתיים עשרה אתן לו שעות עד לחצות לילה. הוא שמח. בדקותי את הל"ז ושמחתי לראות שש לי הפסקה למנחה וארוחה בשעה הנוחה שתיים וחצי לפני המשך העבודה.

בשעה רבע לשתיים הייתי בתחנה והדלתות לא נסגרות. באוטובוסים של היום יש מנגנון בטיחות המונע מהאוטובוס לנסוע באם הדלת לא סגורה. התקשרתי לאחראי מטעם החברה שהגיע תוך דקות ספורות. הוא לא הסתיר והתקשר למכונאי של החברה ששאל אותו אם יש משהו עם ידיים טובות. מכיוון שאני איש תחזוקה, יש לי ידיים מתאימות והוא הסביר לי לאן לגשת ומה לעשות, לקח זמן אבל כשקלטתי מה הוא רוצה, עשיתי מה שאמר לי ובשעה טובה ומוצלחת הדלתות נסגרו כשהסתיימה ההפסקה. אולם כבר הפסדתי ארוחת מנוחת צהריים. אמרתי הכל לטובה, שיתנו כוס קפה ויותר מאוחר מצאתי בהשגחה פרטית מנחה וערבית.

בחצות לילה הייתי בתחנה בגשר המיתרים, ואחד הנוסעים שרצה לעלות לאוטובוס למרות העומס בתחנה פתח את הדלת דרך ידית החירום שגרם לכך שהאוטובוס נתקע, כי אי אפשר לסגור את הדלת, ועכשיו בחצות לילה אוטובוס מלא באנשים תקוע בגלל אדם מופרע הנפשו שפתח את הדלת מבחוץ תוך הסבת נזק לשאר הנוסעים.

בשעה כזו אין מי שיתקן את התקלה, ומה שנתור לי לעשות זה לא לעלות אל האוטובוס ולנסוע לילה עם מונית.

ריחמתי על הנוסעים הרבים הרוצים להגיע הביתה מירושלים לביתר ביניהם משפחות שלימות כאשר אין נהגים נוספים לתגבור, וגם האוטובוס הזה צריך לפעול משש בבוקר לקווים אחרים. כעבור כעשרים דקות של השבתה נכנסה לי מחשבה, לבדוק, אולי אותו פטנט שעשיתי בצהריים לסגירת הדלת הקדמית יעבוד גם עבור הדלת האחורית? ניגשתי לדלת ועשיתי את מה שלמדתי היום, והנה הפלא ופלא, הדלתות נסגרו ויכולתי להמשיך בנסיעה עם כלל הנוסעים.

בצהריים היה לי טרניה שהלכה לי ההפסקה, ורק עתה הבנתי שהקב"ה הכין לי רפואה למכה לחצות לילה, שאז אין מי שיגיע לעזור, ורק עכשיו

המעניין לזכות את הרבים בספור של השנה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמאולס פקס: 15326517922

או ל: o.y.wines@gmail.com

כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה

טיב התיקון

ביאור משולב קל ונוח להבנה על 'תיקון חצות' מוסדר על ידי מפרשים ומדרישי חז"ל

טיב הפנינים

אסורים בדרך הפשט והרמז על 'תיקון חצות' להלכה את האדם לעבודת הבורא

טיב המוסר

תוספת ביאורים ותלמידים מהפוסקים והקטנת להפנים להעמיק בתיקון חצות

שיחות ומאמרים

בענין 'תיקון חצות' על דרך העבודה השווה לכל נפש

תיקון שלש משמדות

ליקוט מאמרי חזו"ן על עשר שמעו"ת בגלותא עם 'טיב התיקון' ו'טיב הפנינים'

סאת הגה"צ המקובל

דבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב': 0733-22-76-09

מחשבים • מחשבים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח

ניתן להשיג גם בחנויות הספרים המובחרות

הפנה רשימת מרכז התפוצה חרב יצחק פרידמן 03-694844

'שלוש רב לאהבי תורתך, ואין למו מכשול' (תהילים קיט, קסח). - 'ה' עז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום' (שם כט, יא).

מנהגו בקודש של הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצוק"ל, המשגיח המפורסם דיישבת כפר חסידים, לקום בפני כל אברך בר אוריין ותלמיד חכם, מדין כבוד התורה שצריך לכבד את לומדיה, ולקיים מצוות עשה דאורייתא של קימה. כמו שכתוב בתורה (ויקרא יט, לב) 'מפני שיבה תקום, וקדרת פני יקן, ויראת מאלקיך אני ה''. בהמשך השנים החל לקום ולהתרומם מכיסאו גם בפני אנשים פשוטים שאינם נראים כתלמידי חכמים מופלגים... בהטעימו את טיב מנהגו, שהרי איננו מכיר את כולם... ובכל איש שנכנס אצלו יש לחוש שמא תלמיד חכם הוא או זקן ובעל מצוות [עין שולחן ערוך יורה דעה בהלכות כבוד רבו ותלמידי חכם (סימן רמד) ע"ש]. ולכן מהדר לקום גם מפני יהודים הנראים בהשקפה ראשונה כאנשים פשוטים.

פעם בעת היותו יושב בשבת תחכמוני בישיבה הקדושה, במסירת 'וועד' שיחת מוסר בפני התלמידים, נכנס באמצע השיעור יהודי אחד שהיה נראה כפועל פשוט, ונצרך לשאול דבר מה בדחיפות. והנה תיכף משהבחין רבי אליהו הצדיק בכניסתו קם בפניו מלוא קומתו והדרו וברכו לשלום במאור פנים, וענה לו בקצרה על שאלתו הדחופה, ושוב התיישב והמשיך במסירת השיעור.

הדבר היה לפלא בעיני התלמידים, על הכבוד הגדול שרוחש הרב לאיש פשוט זה. לאחר השיעור ניגשו כמה מתלמידי המקורבים ושאלתם בפיהם, עד היכן הדברים מגיעים? ומדוע קם הרבי בזקנתו המופלגת בשביל אותו יהודי פשוט באמצע השיעור?

התחייך ר' אליהו כמפצין סוד, והסביר: הלא נאמר על אליהו הנביא זכור לטוב (זמר אליהו הנביא, מלוא מלכא): "אשרי מי שנתן לו שלום והחזיר לו שלום",

עליו לצאת למנוחה, אך הוא סירב בכל תוקף. כשראו אנשי ביתו את גודל סירובו בנחרצות בדבר, שלחו איגרת דחופה אל אחיינו חביבו, הלא הוא הגה"ק מוה"ר ש'מבאבוב, שהיתה ביניהם אהבה עצומה מאוד שנים ארוכות, וביקשוהו להגיע דו"קובה ולנסות את כוחו לדבר על לב דודו, שמא יצליח הוא בכוח תורתו הגדול לשכנע את הצדיק לצאת כמצות הרופאים.

תיכף כשהגיע מכתב הבקשה לבאבוב, ארו הרבי ר' שלמה את חפציו, זירו ומיהר את הגבאים לצאת מיד בנסיעה אל הדוד, כדי לדרוש בשלומם ובשלום בריאותו.

כשהגיעה השמחה הטובה מדבר בואו של הבאבובער רב לחצר הקודש דו"קוב, נעשה שמחה גדולה בביתו של הצדיק. הוא שמח מאוד לקראת אחיינו אהובו שמזה תקופה ארוכה לא נחאו, לאחר שכבר עלה לכהן פאר בעיר באבוב הגדולה לאלקים, והעמיד שם תלמידים הרבה בישיבת 'עץ חיים' הידועה שהקים, ונתפרסם כאחד מגדולי הדור. הוא נתקבל בבית הרב בכבוד גדול, ותיכף התיישבו שני הצדיקים בשמחה גדולה ואהבה עצומה, והשתעשעו בשמחתה של תורה כדרכם משנות קדם. ואכן באותו ביקור עלה בידו של הבאבובער רב לשכנע את דודו הצדיק הזקן, שהנסיעה לעיר המרפא בציווי הרופאים יכולה להטיב עימו, והוא נענה והסכים לדבריו ויצא למנוחת הגוף והנפש שם.

באותו מעמד בעת שישבו שני הצדיקים יחדיו בקירוב לב ונפש, שלף לפתע האמרי נועם 'מדו"קוב מתוך כיס הבעקישטש [קפוטת משי] שלו, את אותו 'מכתב' התשובה החריפה ששלח אליו הבאבובער לפני כשלושים שנה! - הוא מסרה באהבה לידי שני אחיינו הצדיק, והסביר לו ב'אמרי נועם' את אשר עם לבבו: תדע נאמנה, שתשובה זו שמורה אצלי באמתחתי בסוד כל אותם השנים! לא רציתי לענות לך על כך, וגם לא רציתי שתתפרסם זה התשובה, כי יראתי וחששתי שמא כשישמעו החסידים על המחלוקת בהלכה שבינינו, תוכל לצמוח מזה מחלוקת קשה בין חסידי דו"קוב לחסידי באבוב וצאנו, בסדרי הנהגה למעשה באלו ההלכות שנדברנו עליהם. - לפיכך שמרתי הדברים גנוזים ומוסתרים אצלי, רחוקים מעין איש, שלא יראו הדו"קובער חסידים, שנודעו בחריפותם, את אותם לשונות אש קודש שבתשובה, וינסו להשיב מלחמה השערה. - אך מאידך גם לא רציתי לקרוע את תשובה נפלאה זו, מחמת רוב חביבותך וחביבות דברי תורתך המאירים אצלי, על אף שאינני מסכים עימך באותם הלכות כידוע לך, והרבה יש לי להשיב בדבר. - לפיכך שמרתי הדברים בסתר אצלי, וקיימתי בנפשי מאמר החכם מכל אדם (משלי כה, ב) 'קבר אלקים הסתר דבר'! ועתה אני מחזיר לך את איגרתך באהבה, כדי שתשמרנה אצלך כראוי.

ובכן נינצל שנינו מכל ריח של מחלוקת ח"ו, אף שבעיקרה הלא היא מחלוקת לשם שמם בפסק הלכה של תורה, אבל חוששני פן ואולי יתערב בה גם השטן כדרכו בכל כיוצא בזה לגרות את הייצר למלחמה ולמחלוקת שאינה לשם שמם... ועדיף לן שלא לצאת בפרהסיא בוויכוח זה, ולקיים את המצוה להתרחק ממחלוקת - ולא יהיה קרר וקצרתו, למען שמירת השלום בישראל, כדרכם של תלמידי חכמים המרבים תמיד שלום בעולם.

והנה ידוע שאליו הנביא בא לעולם בכל מיני צורות ובכל מיני לבושים, בכל פעם לפי הענין. - ואם כן בכל אחד שנכנס איכא חששא אם אין הוא אליהו הנביא... ולפיכך מיהרתי לקום גם בפני האיש הפשוט בברכת השלום!

כך מצא לו אותו צדיק סיבה להרבות שלום בישראל, כשהיה מכבד ומוקיר עד מאוד כל איש ואיש, בתרומת מידותיו הנפלאות והמסולאות בפן. והיה מרבה להזהיר ולהחזיר בלב תלמידיו, לברוח מן המחלוקת כמו מאש, ולקיים מצוות דת תורתנו הקדושה להתרחק ממחלוקת - ולא יהיה קרר וקצרתו. וכשהיה צריך לשבר את אוזנם על הנהגה זו שקם בפני איש פשוט באמצע השיעור, הלביש זאת בצחות לשונו על אבא אליהו זכור לטוב, אשר מהרה יבוא ויקיים בנו מקרא שכתוב בו בשלח ספר מלאכי (ג, כג-כד): "הנה אנכי שלח לך את אליהו הנביא, לפני בא יום ה' הגדול והנורא. והשיב לב אבות על בנים, ולב בנים על אבותם" - אמן סלה.

הרה"צ רבי דוד בטלמן זצ"ל, נכד מרן זקני הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ זצוק"ל, ראש ישיבת קישענוב, היה מקרב מאוד ומגדל את כ"ק אבי מורי זצוק"ל בעל 'מעדני השלחן' בעיקר בשנות ילדותו וצעירותו, שהיה כידוע יתום מאביו הגה"ק הנ"ל ומאמיו הצדיקת. והיה אבי מורי מתעניין עימו בהרבה עניינים בחייו, כמו לפני נישואיו, ולפני שנטל לעצמו את תפקיד ההוראה ללמד קשת לבני הנעורים, ובעוד כמה עניינים. [ברבות השנים נשא אבי זצוק"ל את בתו של רבי דוד לאשה, בעת זקנותו בזיווג שני].

מנהג נאה הנהיג בעצמו רבי דוד, לשלוח אל אבי זצוק"ל שמות של חולים שהיו במשפחתו להזכרה לרפואתם, וכן את הילדות במשפחתו לפני לידתם, כדי שאבי יתפלל בעבורם.

כשהחל במנהג זה גיחך אבי וצחק, הוא הרגיש כאילו הוא עושה עמו ליצנות... ושאלו: וכי נהיית אדמו"ר שאתה שולח לי קוויטעלאך...

נענה אותו צדיק ואמר לו: הפה שלך נקי ומוזכר ביותר, [נודע גודל והירות המופלגת ב'שמירת הלשון]. וצריך אני לתפילות מפה טהור שכזה!

ידוע היה רבי לוי הצדיק בבריתו והתרחקותו מכל מחלוקת שהיא, עד קצה אחרון, הוא קיים בנפשו בהידור רב את המצוה להתרחק ממחלוקת - ולא יהיה קרר וקצרתו. גם בזמנים שבערה בירושלים אש מחלוקת אדירה בתקופות שונות בימי חייו, בכמה וכמה עניינים שונים, כטבעה של מטרופולין של היהדות החרדית, לא פצה את פיו כלום, לא לכאן ולא לכאן, רק התהלך לתומו צדיק בצירי הדרכים, שם על פיו חותם בתוך חותם, וקיים בנפשו מ"ש בפרקי אבות (ג, יג) 'סגל לחכמה שתיהקח', וכו' (א' עמוס ה, יג) 'המשפיל ב'עת ההיא ידם'!

גם הרה"צ המפורסם רבי משה עהרנטל זצ"ל, מוקני אנשי ירושלים של מעלה, היה מזכיר את עצמו רבות אצל אבי מורי, והיה נוהג לומר שפיו של רבי לוי מוצא חן בעיניו מאוד, בהיותו נקי וטהור מכל רבב של סרך שקר או דיבור אסור, ולכן ברכותיו ותפילותיו נשמעות.

עשה שלום במרומיו הוא נעשה שלום עלינו ועל כל ישראל - ואמרו אמן!

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

מוהגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 מחשבים • מחשבים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח

shivti11@gmail.com

יור"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109

יהודי יקא! את תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסת.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

בס"ד עלון מס' 753 12.6.2026 –
כז' בסיוון תשפ"ו

כניסת שבת: 19:27
צאת שבת: 20:31
רבנו תם: 21:01

לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.
com
לתגובות והערות:
שגיא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים
יבואו בו

פרשת קרח

מהרהור תשובה הזה יצא שמואל הנביא – על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א

הגמרא בסוף מסכת סנהדרין אומרת: רבה בר בר חנה אזיל באורחא, חזייה להאי טייעא (הוא ראה איזה סוחר ערבי). אמר לו הסוחר: "בוא אני אראה לך איפה נמצאים בלועי קרח". הראה לו שני חורים באדמה שמהם יוצא עשן. מה עשה רבה בר בר חנה? לקח צמר גפן, הרטיב אותו במים, שם אותו במקל שלו, הכניס בחור והוציא אותו. והצמר גפן היה שרוף, היה שם חום אדיר ביותר. אמר לו אותו טייעא: "תרכין את הראש שלך על הרצפה, תשמע מה שאומרים".

הרכין את הראש שלו, שמע שהיו אומרים "משה אמת ותורתו אמת ואנחנו בדאים". אמר לו: "תדע לך, כל שלושים יום הופכים אותם בגיהנם והם צועקים. למה? כדי שהחום יבוא מכל הכיוונים", השם ירחם עלינו. ואף על פי כן, התורה מעידה "ובני קרח לא מתו". למה לא מתו? כיון שהם הרהרו בתשובה.

מתי הרהרו בתשובה? מתי שהם נסחפו לתוך הבור, כשהם נסחפו והתגלגלו ונפלו לתוך הגיהנם שניה לפני שצנחו אל תוך הלבנה הרוחת, הם הרהרו בתשובה. תגיד לי, זה שווה ההרהור הזה? אם אני בא למישהו ואני לוקח רובה, שם לו על הראש, אני אומר לו "או אתה חוזר בתשובה או אני יורה בך", והוא אומר "אתה יודע מה, אני חוזר בתשובה", תגיד, זה נקרא לחזור בתשובה? הוא גם לא חזר בתשובה. הוא הרהר בתשובה. ממש רבנו, עד רבה בר בר חנה, יש 2000 שנה הפרש. בני קרח בהרהור תשובה שהם הרהרו. לא כשהכל היה בסדר. כשהם ראו כבר את הלבנה, ההרהור בתשובה הזה חסך להם 2000 שנה בגיהנם.

אין לנו הבנה. הרהור תשובה שבן אדם עושה, איזה עוצמה יש לזה. לא הרהור תשובה שאתה עושה כשהכל בסדר. לא! כשבן אדם כבר, איך אומרים, כשהמקרה כבר אבוד, הוא כבר רואה את המצב כבר גמור, וההרהור תשובה חסך לו 2000 שנה בגיהנם. השם ירחם, אנחנו רק אומרים את זה. אבל בן אדם שיש לו רק קצת כאבי שנים, והרופא אומר לו שיקבל אותו רק מחר בצהרים, הוא כבר לא יכול לסבל. גיהנם, השם ירחם עלינו.

הרהור תשובה כשהמצב ממש גרוע, אם תתבונן זה בכלל לא נקרא הרהור תשובה. ואף על פי כן זה חסך להם. וזה אמת לאמתה. הרהור תשובה הזה. כי מההרהור תשובה הזה יצא שמואל הנביא. עד כמה אנחנו צריכים להעריך את המעשים שאנחנו עושים, הפשוטים, הברורים, מה שנראה לך כביכול לא שווה כלום. המעשים האלו מאוד יקרים. נפקא מינה שכל בן אדם ידע שמה שעושה – זה מאוד יקר בשמים. מסתכלים עליך, מסריטים אותך על כל מה שאתה עושה, כל פעלה שאתה עושה מאוד יקרה בעיני אלקים, מאוד מאוד יקרה, לא רק יקרה בדיעבד, יקרה מאוד מאוד.

בספר "מעין האמונה", של הרב שלום מאיר וולך שליט"א (חלק ב' עמוד קד), הוא מספר שם סיפור. את הסיפור הזה הוא אומר, "שמעתי מבעל המעשה". אם הוא לא שמע את זה מבעל המעשה, לא יאומן כי יסופר. סיפרה לו איזה אישה אחת. היא אמרה: "כשפרצה השואה היינו אבא אמא ואני בת יחידה. כשהתחילה השואה ברחנו לאיזה מקום. שמה אירח אותנו איזה גוי אחד, חבר של אבא. אירח אותנו בבית שלו ואנחנו התנהגנו כמו גויים. פשוט הלבוש התחלף לגויים, הכל. אני הלכתי ללמוד בבית ספר של גויים, כדי שלא יזהו אותנו שאנחנו יהודים.

אבא היה כל בוקר יוצא לעבודה, להביא פרנסה הביתה. יום אחד אבא לא חזר. הבנו שאם אבא לא חזר, מי יודע, תפסו אותו, עלו עליו, והרגו אותו. נשארנו אני ואמא וככה גדלנו כמו גויים. כשנגמרה המלחמה עלינו לארץ ישראל, גרנו בירושלים. בקצוות של ירושלים היה שם איזה בנין, שתי קומות, חורבה אחת. בקומה למטה גרו אנשים חרדים, אנחנו גרנו בקומה למעלה.

בוקר אחד שאלתי את אמא, 'אמא, מה זה 'טבת' אמרה אמא: 'אני לא יודעת מה זה טבת. מה הבעיה?' 'אתמול בלילה חלמתי את אבא. אבא אמר לי שהוא נפטר ביום כ"ד בטבת. והוא בקש שאני אגיד לך שתדליקי נר נשמה לעילוי נשמתו'. לא ידענו מה זה. ירדנו לשכנים הדתיים למטה, שאלנו אותם מה זה טבת? אמרו: 'טבת זה חודש עברי שקוראים לו טבת. מה הבעיה?' סיפרנו את החלום. הם ניגשו ללוח שנה, מסתכלים, היום זה כ"ג, היום בלילה יהיה כ"ד טבת, הם התרגשו מאוד.

'בואו נלך לרבי' הלכנו לרבי, סיפרנו לו את הסיפור. אמר להם הרבי: 'בשלחן ערוך כתוב שלאשה עגונה אסור להתנהג בדיני אבלות. למה? שלא יחשבו שבעלה כבר נפטר והיא מותרת לאחרים. אסור לך להדליק נר נשמה. 'כן, אבל הוא בא בחלום והוא ביקש להדליק נר נשמה'. אמר הרבי: 'אם תשמעי להלכה זה העילוי נשמה האמיתי'.

הלכנו הביתה ולא הדלקנו נר נשמה. בלילה, בליל כ"ד, אבא הגיע לבת פעם שניה בחלום. הוא אומר לה: 'בתי, אני בצער גדול. בקשתי מנחם שתגיד לי לאמא להדליק נר נשמה'. היא אומרת: 'אבל הרב אמר, שמכיון שאין עדות שנפטרת, אי אפשר להדליק נר נשמה. והרב אסר עלינו להדליק נר נשמה'.

למחרת בבקר דופקים בדלת אצל השכנים החרדים שני אנשים מבוגרים מאוד. 'שלום, יש פה איזה משפחה אמא ובת? אמרו לו השכנים: 'כן, בקומה למעלה. מה יש?'. אמרו: 'תראו, בעלה של האישה הזאת בא אלי בחלום, והוא בא גם לחבר שלי בחלום. ואמר לנו: "אתם יודעים שאנחנו היינו שלושתנו באושוויץ ואתם ראיתם איך שנהרגתי. אני מבקש מכם תלכו למשפחה שלי, ולרבי שהם הלכו, ותעידו שנפטרתי"'.
סיפר אחד העדים: 'אני קמתי באמצע הלילה, התעוררתי מהחלום, אמרתי לעצמי, "וואי איזה חלום. הנפטר בא בחלום, רוצה שאני אעיד שהוא נפטר". מאוד מאוד התרגשתי מהסיפור. אני עוד לא מספיק לחשוב, דפיקות בדלת. מי מגיע? חבר שלי, אומר לי, "גם אני חלמתי אותו"'.
בבקר הלכנו למשפחה, ושנינו (שני העדים) ושני החרדים, האמא והבת הלכנו ביחד לרבי. שני העדים באו להעיד, "ראינו איך הבן אדם נהרג". הרב מאוד התרגש, מאוד התרגש. ובמקום, הרב פתח את המגירה, הוציא נר נשמה והדליק נר נשמה. ארבע פעמים הבן אדם הגיע בחלום בשביל מה? בשביל שידליקו לו נר נשמה. תגיד לי, נר נשמה זה עושה משהו למעלה? לא יודע אם זה עושה או לא עושה. מישהו מרגיש שזה עושה משהו למעלה? תגיד, אתה מרגיש כשאתה מדליק נר נשמה שזה עושה משהו? הנפטר הגיע בחלום ארבע פעמים כדי שידליקו לו נר נשמה לעילוי נשמתו.

אין לנו הבנה, כשאתה עושה פה פעלה אחת למטה, אין לנו הבנה כמה למעלה זה משפיע. מאוד מאוד. מה שאצלך נראה כפעולות פשוטות ביותר, שגרתיות, לא שוות כלום, אתה לא יודע מה אתה יכול לעשות למעלה. כשנפטר אבא של הרב יחזקאל לוינשטיין, הוא הגיע אליו בחלום. הוא אומר לו: "בני, למעלה יש רעב. רעב. אני רעב מאוד למעלה. תעשה טובה, שלח לי חבילות. אני מאוד רעב". אתם יודעים מה החבילות למעלה? הוא אמר: "החבילות למעלה זה 'אמן' יהא שמיא רבא מברך". זה חבילות גדולות מאוד. זה עושה לאבא הרבה נחת רוח למעלה בשמים. ('דרשתי קרבתך' גיליון 96)

בְּקֶר וַיֵּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ (טז,ה)

פִּירְשֵׁי שְׁמֹשֶׁה אָמַר לִקְרָח 'עֵתָה עַת שְׁכָרוֹת הוּא לָנוּ וְלֹא נִכּוֹן לְהִרְאוֹת לִפְנֵינוּ'. לַמְדוּנוּ רַבּוּתֵנוּ כֵּאֵן דְּבַר גָּדוֹל עַד מְאֹד. מֹשֶׁה לֹא אָמַר 'עֵת שְׁכָרוֹת הִיא לָכֶם', שֶׁל קֶרַח וְעֵדְתוֹ, אֲלֵא 'עֵת שְׁכָרוֹת הִיא לָנוּ', וְצִירֵף אֶת עֲצָמוֹ לְכָלל זֶה, כֵּאֵילוֹ גַּם הוּא הַשְׁתַּכֵּחַ, בְּנוֹסַח שְׁכֹזָה הַמַּצְבִּיעַ עַל לִשׁוֹן נִקְיָה, בִּיקָשׁ מֹשֶׁה לְהִפְיֵג אֶת אֲשֶׁר הַמַּחְלֻקָּת. וְהוּא יִסּוֹד גָּדוֹל בְּבֵית הַיְּהוּדִי הַמַּעֲוֹנִיין לְהִיבְנוֹת עַל אֲדָנִי הַתּוֹרָה. לֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּלִשׁוֹן בּוֹטָה. גַּם יַעֲקֹב אֲבִינוּ, בְּאוֹמְרוֹ תּוֹכַחַה לְרוּעִים שֶׁל חָרָן, פִּתַּח אֶת דְּבָרָיו בְּ'אֲחִי מֹאִין אַתֶּם', וְלִכֵּן הֵם שָׁמְעוּ לוֹ. אִם מִתְחִילִים בְּ'אֲחִי', יֵשׁ סִיכּוּי רַב שֶׁתְּהִיָּה אוֹזֵן קְשׁוּבָה לְכָל הַדְּבָרִים שִׁיִּיאֲמָרוּ לְאַחֵר מִכֵּן.

וְכַךְ צָרִיכִים לְהִתְנַהֵל הָעֲנִינִים גַּם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ. הַנְּהָגוֹת אֵלּוּ נִכּוֹנוֹת בְּכָל עֲנִינֵי הַחַיִּים. אֶחָד מִתְלַמִּידֵיו שֶׁל הַמִּשְׁגִּיחַ הֵגֵה צֶ' רַבִּי מֵאִיר חֲדָשׁ זצ"ל סִיפֵר לִי שֶׁבַעַת לִימוּדָיו בִּישִׁיבָה לֹא הִגִּיעַ בְּתַקּוּפָה מְסוּיִימָת לְהִתְפַּלֵּל בִּישִׁיבָה בְּמִשְׁךְ חֹדֶשׁ יָמִים. יוֹם אֶחָד קָרָא לוֹ הַמִּשְׁגִּיחַ, טַפַּח עַל שְׁכָמוֹ בַּחֲבִיבּוֹת יִתִּירָה, וְאָמַר: נִרְאָה לִי שְׂאֵתִי מוֹל לֹא הִיִּית בְּתַפִּילָה, הָאֵם קָרָה לָךְ דְּבַר מָה?...

כְּמָה חֲכָמָה טְמוּנָה בְּדְבָרָיו אֵלֶּה שֶׁל הַמִּשְׁגִּיחַ. הָרִי בְּרוּר שֶׁר' מֵאִיר יָדַע בְּהִיעֲדָרוֹתוֹ הַמְּמוֹשַׁכֵּת שֶׁל הַבְּחֹר מִהַתְפִּילָה, אֲבָל אִם הִיָּה שׁוֹאֵל אוֹתוֹ 'מְדוּעַ לֹא הִגִּיעַ בְּמִשְׁךְ כָּל הַחֹדֶשׁ', הִיָּה הַבְּחֹר נִתְקַף בְּרַגְשֵׁי בּוֹשָׁה חֲזָקִים, וְלֹא בְּטוֹחַ שֶׁהַמְטָרָה הִיָּתָה מוֹשַׁגָּת. עֲכָשִׁין, כֹּאשֶׁר הַמִּשְׁגִּיחַ הִרְאָה לוֹ שֶׁהוּא מְעוֹדֵכֵן רַק עַל 'אֲתִמּוּל', אֲפֶשֶׁר בְּהַחֲלֵט לְפִתַּח שִׁיחָה בְּנוֹשָׂא זֶה, וְאִזּוּ יֵשׁ סִיכּוּי רַב שֶׁהַבְּחֹר יוֹשְׁפֵעַ לְטוֹבָה, וְיַחֲלִיט לְשִׁפְרָה מַעֲתָה אֶת דְּרָכּוֹ וְלִהְיֵעַ לְתַפִּילָה בְּהִיכָל הַיִּשִּׁיבָה. ('מַחְבָּרִים' מִתּוֹךְ 'מִכּוֹן כְּרִמְיָנו')

וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי ה' אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּרְאוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ מִטָּהוּ (יז,כד)
י"ל בְּדֶרֶךְ צָחוֹת, עַל פִּי הַמִּימָרָא בְּפִי הַבְּרִיּוֹת שֶׁכָּל אֶחָד מִתְלֹנֵן עַל גּוֹרְלוֹ הַמֵּר וְחוֹשֵׁב בְּדַעְתּוֹ שֶׁצֶרְתּוֹ גְּדוּלָּה יוֹתֵר מִשֶּׁל חֲבִירוֹ, אוֹלָם אִם הִיָּה רוֹאֵה לִפְנֵי הַצְּרוֹת שֶׁל הָאֲחֵרִים וְדָאִי שֶׁהִיָּה בּוֹחֵר בְּגוֹרְלוֹ וְלֹא הִיָּה מְסַכִּים לְהַחֲלִיף עִם צֶרֶת חֲבִירוֹ. וְהֵנָּה "מִטָּה" רוֹמֵז לְצֶרֶת שֶׁהוּא לִשׁוֹן כְּפִיפָה ע"ד דְּכֹתִיב (וִיקְרָא כָה, לה): 'מִטָּה יָדוּ עֲמָךְ וְהַחֲזִיקָתָ בּוֹ', וְעַל כֵּן כֹּאשֶׁר הוּצִיא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּטֵּה וְרָאוּ אֶת הַצְּרוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, 'וַיִּקְחוּ אִישׁ מִטָּהוּ' לִקַּח כָּל אֶחָד הַמַּטָּה שְׁלוֹ וְהַסִּכִּים לְהִישָׁאֵר עִם צְרוֹתָיו מִכֵּיוֹן שֶׁנִּכְוָח לְדַעַת שֶׁצֶרְתּוֹ חֲבִירוֹ מֵרִים הֵם מִשְׁלוֹ. ('מִקּוֹר בְּרוּךְ' לְהִרְה"ק מִסְעֶרֶט זצ"ל)

שׁוֹאֵל הָאֲדַמּוּר רַבִּי מֹשֶׁה דּוֹד מִצְוֶרֶטְקוֹב, לְכַאוּרָה תְּמוּהָ, מוֹבֵן שֶׁאֵהָרֵן הִכְהֵן הוּצִיא אֶת מִטָּהוּ, כִּי הוּא רָאָה בּוֹ נֶס - 'וְהֵנָּה פָּרַח מִטָּה אֶהָרֵן לְבֵית לִוִּי וַיֵּצֵא פָּרַח וַיִּצֵּץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׂקָדִים', אֲבָל הַנְּשִׂאִים, לְמָה הִרְאוּ הֵם אֶת מִטָּהוּ? אֲלֵא, יֵשׁ בְּזֶה מוֹסֵר הַשֶּׁכֶּל: הַנְּשִׂאִים לִקְחוּ אֶת מִטָּהוּתֵיהֶם לְהִרְאוֹת שְׁמִטּוֹתֵיהֶם לֹא פָּרַחוּ, 'וַיֵּרְאוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ מִטָּהוּ', כָּל אֶחָד מִהַנְּשִׂאִים הִיָּה בַּעַל מַדְרָגָה כּוֹז שֶׁהִיָּה לוֹ אֶת הָאוֹמֶץ לְהִרְאוֹת שֶׁאֵהָרֵן נִבְחָר וְלֹא הוּא. ('מִדְּשֵׁן בֵּיתֵךְ')

בְּקֶר וַיֵּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ (טז,ה)

מְדוּעַ מֹשֶׁה רִבְּנוּ אָמַר לְהַמְתִּין עַד הַבּוֹקֶר? אָמַר הַמַּהֲרִים שִׁיף (דְּרוֹשִׁים נַחֲמָדִים, נִדְפֵס בְּסוֹף מִסַּכַּת חוֹלִין) וְכֵן הוּא בְּ"אֲמָרִי אֲמַת" (לִיקוּטִים, יוֹמָא ע"ה), עַל הַמּוֹן נִאֲמַר (שְׁמוֹת טז,כא): 'וַיִּלְקְטוּ אוֹתוֹ בְּבֹקֶר בְּבֹקֶר', וְאוֹמֶרֶת הַגִּמְ' בְּיוֹמָא (ע"ה) שֶׁהַמּוֹן יֵרֵד לְפִי דְרָגָתוֹ שֶׁל הָאָדָם. 'וְהוּא כְּזֹרַע גֹּד' (שְׁמוֹת טז,לא), שְׁמִיגִיד לְכָל אֶחָד מִהַ שְׁבָחוּרִים וּבְסִדְקִים. צְדִיקִים, יֵרֵד לָהֶם עַל פִּתַּח בֵּיתָם, בִּינּוֹנִיִּים יֵצְאוּ וּלְקַטּוּ, רִשְׁעִים שְׁטוּ וּלְקַטּוּ. וְכֹאשֶׁר קוֹרַח אָמַר (בְּמִדְבָר טז,ג): 'כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קִדְּשִׁים', אָמַר מֹשֶׁה "בְּקֶר וַיֵּדַע", נִחַכָּה עַד הַבּוֹקֶר וְנִרְאָה אֲצֵל מִי יוֹרֵד הַמּוֹן לִיד הַבֵּית, וְלִיד מִי לֹא. אֲלֵא, שְׁבָאוֹתוֹ בּוֹקֶר לֹא יֵרֵד מוֹן, וּמְדוּעַ? בְּגַלֵּל הַמַּחְלֻקָּת. כֹּאשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲטָאוּ בַּחֲטָא הָעֵגֶל וְעַבְדוּ עֲבוּדָה זָרָה, יֵרֵד מוֹן, אֲבָל כֹּאשֶׁר הִיָּתָה מַחְלֻקָּת בַּעַם יִשְׂרָאֵל לֹא יֵרֵד מוֹן, מִמִּילָא לֹא נִיתֵן הִיָּה לְבִדּוֹק מִי צְדִיק וּמִי רִשָּׁע. הוֹסִיף עַל כֵּךְ הַ"אֲמָרִי אֲמַת", כִּי תִיבַת 'וַיֵּדַע' עוֹלָה בְּגִימְטְרִיָּה כְּמִנִּין 'מוֹן'. ('מִדְּשֵׁן בֵּיתֵךְ')

וַיִּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד (טז,טו)

נִצְטַעַר עַד לְמֵאֹד. (רש"י). שׁוֹאֵל רַבִּי שְׁלֵמָה קְלוּגֶר בְּסִפְרוֹ "אֲמָרִי שְׁפָר", מְדוּעַ רִשֵׁי שִׁינָה מִפְּשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא וּפִירְשׁ שֶׁהַפִּירוּשׁ שֶׁל "וַיִּחַר" הוּא - הַצְטַעַר, וְלֹא פִירְשׁ כְּפִשְׁטוֹ לִשׁוֹן כַּעַס? וּמִתְרַץ, הַגִּמְ' בְּעִירוּבִין דָּף ס"ה: אוֹמֶרֶת, כִּי ר' חֲנִינָא, בְּיוֹם שֶׁכַּעַס לֹא הִתְפַּלֵּל בְּאוֹתוֹ יוֹם. לְפִי זֶה הַתְּקִשָּׁה רִשֵׁי, אִם אֲכֵן מֹשֶׁה כַּעַס כְּפִשְׁטוֹ שֶׁל מִקְרָא, אִיךְ הוּא הִתְפַּלֵּל מִיֵּד לְקַב"ה "וַיִּאֲמָר אֶל ה' אֵל תִּפְּן אֶל מִנְחָתָם", הָרִי כִּיוֹן שֶׁהִיָּה בְּכַעַס אֲסוּר לוֹ לְהִתְפַּלֵּל? לִכֵּן פִּירְשׁ רִשֵׁי, שֶׁאִין הַכוּוֹנָה לְכָלל כַּעַס וְחֲרוֹן אָף, אֲלֵא מִלִּשׁוֹן צַעַר - נִצְטַעַר עַד לְמֵאֹד, וְא"כ יִכּוֹל כְּבֵר הִיָּה לְהִתְפַּלֵּל. ('מִדְּשֵׁן בֵּיתֵךְ')

במסכת סנהדרין (ק, א) דרשו חז"ל את הפסוק "חכמות נשים בנתה ביתה" (משלי יד, א) על אשתו של און בן פלַת שהצילה אותו מהעונש הנורא שנענשו קרח ועדתו, על ידי שהשקתה אותו יין עד שהשתכר. (וביאר המהרש"א בחידושי אגדות שעשתה כן כדי שאם יקראו לו לא יעבור על שבועתו שנשבע ללכת עימם), ואחר כך ישבה בפתח האהל וסתרה את שערות ראשה כדי שמחמת כן יימנעו מלהיכנס לאהל להעיר את און.

ובספר 'דברי מרדכי' לראשון לציון רבי מרדכי אליהו הקשה בשם רבינו יוסף חיים ה"בן איש חי" מדוע הבריחה אשתו של און בן פלַת את בעלי המחלוקת על ידי שסתרה את שערות ראשה והלא יכולה היתה למנוע מהם להיכנס לאהל על ידי נעילת הפתח וכדו'.

ויש ליישב על פי מה שכתב החיד"א בספר מראית עין (סנהדרין ק, א) בשם רבי פנחס בן רבי פילטא (חי לפני כארבע מאות שנה) בספר ברית שלום, שאשת און עשתה כן משום מה שאמרו חז"ל (יומא מז, א) "שבעה בנים היו לה לקמחית וכולם שימשו בכהונה גדולה.

אמרו לה חכמים, מה עשית שזכית לכך? אמרה להם, מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי", ומבואר שאישה שמקפידה על כיסוי שערות הראש זוכה שבניה יהיו כהנים גדולים. ומכאן למדנו שאישה שאינה מכסה את שערותיה כראוי לא תזכה לכך.

והנה קרח ועדתו עוררו את המחלוקת משום שרצו לשמש ככהנים גדולים, והסיתו גם את און שיהיה עימם והבטיחו לו שגם לו ולבניו יהיה חלק בכהונה הגדולה. ולכן סתרה אשת און את שערותיה כאומרת שבגלל זה לא יהיו בעלה ובניה כהנים גדולים ועל כן מעתה אין לה ולבעלה שום ענין להיות שותפים במחלוקת זו שכל תכליתה היא כהונה גדולה.

החיד"א הוסיף בעומק הענין על פי הסוד, ששיער מסמל דין וכהן הוא חסד וכהן גדול הוא חסד שבחסד. ומפני כן אישה שמקפידה לכסות את הראש מכסה בכך את הדינים ולכן ראויה שיצא ממנה כהן גדול חסד שבחסד. ועל כן נתחכמה רעיית און בן פלַת וסתרה את שערות ראשה כי על ידי גילוי הדינים לא יצא ממנה כהן גדול שהוא משורש החסד, כי דין וחסד לא יכוננו יחדיו.

והראשון לציון רבי מרדכי אליהו ביאר הענין באופן אחר, שבגילוי שערות ראשה רצתה אשת און להעביר מסר לקרח ועדתו, שכמו שלכל שיערה יש נקב שממנו היא יונקת, כך לכל אדם יש תפקיד שהקב"ה נתן לו, ועליו לעשות את מה שהקב"ה רוצה שהוא יעשה ולא מה שהוא רוצה וחושק לעשות. והיות זה נתן את הכהונה הגדולה לאהרן הרי שאיננו חפץ שבתפקיד זה יכהן אף אדם אחר מלבד אהרן, ועל כן לא שייך שקרח ועדתו יבקשו לעצמם תפקיד שה' לא היה מוכן לתת להם. ('בארה של תורה')

גליון

642

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

פרשת קרוז תשפ"ו

סיפורים רבים סופרו על הקשר והדיבור בינינו לבין הקב"ה, אך נכתוב סיפור קטן שהביא הגאון ר' אליהו דיסקין שליט"א באחד משיחותיו בבית הכנסת 'זכרון משה' בירושלים: היה זה לפני עשרות שנים. בעיר בני ברק התגורר יהודי תלמיד חכם מבוגר שכל רואיו ומכיריו הכירוהו כיהודי מיוחד 'בר דעת', וכתלמיד חכם שידו בוחשת בכל מכמני התורה. והנה, ביום בהיר אחד החליט הלה לפרוק מעליו עול תורה ומצוות... היה זה לפלא ולשיחה בכל סביבתו ומכיריו - 'היאך יתכן שיהודי כזה ירד מהפסים'...

הלכו ושאלו את מרן ה'חזון איש' זצוק"ל מה הוא אומר על המקרה הזה, הרי זה לא יתכן!... אמר להם ה'חזון איש' שזה ברור ומובן מאיליו היות והוא 'לא דיבר עם הקב"ה', והוסיף והסביר, "כדי שמצבים כאלו לא יקרו צריך שיהיה 'קשר' עם הקב"ה בכל מהלך החיים, בכל צעד ושעל האדם צריך שירגיש את הקב"ה, גם כשהולך לקנות חליפה צריך לעצור לפני ולבקש כאדם שמבקש מאביו אנא הקב"ה תעזור לי למצוא חליפה יפה וטובה המתאימה לי, וכן ע"ז הדרך".

* * *

מספר בעל המעשה: "יצא לי לנסוע באמצע היום עם אדם ברכבו לכיוון שכונת 'גאולה' בירושלים. כפי שכולם יודעים קשה מאד למצוא שם חניה, והנה הנהג דידן מצא חניה די בקלות. שאלתי אותו: "איך מצאת כל כך מהר, אנשים לפעמים מסתובבים כחצי שעה ולא מצליחים למצוא!..." אמר לי הנהג: "אני אגיד לך את האמת, בכל פעם שאני מגיע לאזור אני אומר פרק תהילים ומבקש מהקב"ה שיעזור לי למצוא חניה, וכך גם עכשיו עשיתי". זהו בעצם הסוד הגדול שאנו לומדים מפרשתנו על כוחה של תפילה, ויה"ר שיתקבלו תפילותנו ברחמים וברצון לפני אדון כל.

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב אהרן כהן']

לא יזמור אֶזְזֹד מִקֶּהם זְשִׁאתִי (טו, טז)

מנהג המושלים... שישתמשו באנשים שבהם גם בבהמות שלהם כפי מה שיצטרכו למלאכתם, ועל כן משה ידבר בתפילה ויתנצל כי מעולם לא התנהג בשררה זו על ישראל שישתמש בחמור אחד משלהם

וַיִּזְכֹּר לְמִשְׁתֵּה מֵאֹד וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אֵל תִּתֶּן אֵל מְנַזְזָתָם (טו, טז)

הסבא מסלבודקא רבי נתן צבי פינקל זצ"ל לומד מפסוק זה עד כמה גדול כוחה של תפילה, שהרי משה רבינו היה צריך לבקש מהקב"ה שלא יקבל את הקטורת, כלומר את התפילה שלהם, אף שאם ח"ו תפילתם הייתה מתקבלת, היה בכך אישור להשקפתם הכופרת במשה ותורתו והייתה מתבטלת כל התורה כולה, בכל זאת פחד משה רבינו שתתקבל מנחתם מחמת כוח התפילה המונח בה. מוכח מכאן שתפילה מועילה ומתקבלת אפילו לדבר רע, ועאכ"כ שהיא רצויה ומתקבלת כשמתפללים על דבר טוב וחיובי.

* * *

מסופר על ילד כבן שמונה שביקש מאביו בליל שבועות שיקח אותו לביהכנ"ס כדי שיוכל לקרוא את ה'תיקון ליל שבועות'. חשב אביו ואמר לו שעדיף שילך לישון והוא עדיין קטן. בעת שהלך אביו לכיוון הביהכנ"ס נכנס בו קצת רחמים על הבן והרהר לעצמו: 'מדוע באמת לא הסכמתי לקחתו, הרי אם הבן רוצה ללמוד כל הלילה, למה שלא אמלא את בקשתו?'. החליט האב שהוא חוזר על עקבותיו ע"מ לקחת את בנו הקטן לביהכנ"ס.

כאשר הגיע לביתו ופתח את הדלת... הוא רואה את בנו הקטן עומד ליד מפתן הדלת כאילו הוא מחכה שיבוא אביו לקחתו לביהכנ"ס. שאלו אביו: "מדוע אתה מחכה לי? הרי סיכמנו שאתה הולך לישון? ואיך ידעת שאני בא לקחתך?".

ענה לו הילד בתמימות רבה: "הלא התפללתי להשי"ת שתחזור הביתה לקחת אותי לבית הכנסת. וידעתי כי השי"ת ישמע בקול תחנוני, על כן הייתי בטוח שתחזור הביתה!..."

הילד הזה גדל והצליח ולימים נתגלה בגדולת תורתו ויראתו, הלא הוא הגאון הצדיק רבי שמשון פינקוס זצ"ל.

אגב, הרב פינקוס העיד על עצמו כמבואר בהקדמה לספר 'נפש שמשון': "אם זכיתי לאיזה דבר, היה זה מחמת שהייתי מדבר עם השי"ת כדבר איש אל רעהו על כל ענין וענין".

לשום עליו משא... ואיך הם אומרים שאני משתרר עליהם (רבינו בחיי)

מנהיג בישראל אינו משתרר על העם. ולא רק זאת, אלא אם קורה והוא מקבל טובה אישית מאחד העם, אינו שוכח זאת ותמיד יכיר ויחזיר טובה. מידה זו עוברת כחוט שני אצל גדולי עם ישראל לדורותיו - תמיד הכירו טובה, ולעולם לא שכחו את המטיבים להם.

* * *

בין שלל מידותיו התרומיות של מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל בלטה הקפדתו במידת 'הכרת הטוב', כפי שהיה ניכר הדבר בכל אורחותיו עוד מימי נעוריו. לדוגמא: לאחר הפלגתו עם הוריו לארץ ישראל, החליט רבנו להעניק לרב החובל כאות תודה את שעונו היקר, אותו קיבל כמתנה מזקנו בעל ה'לשם' לרגל הגיעו לגיל מצוות! עם השנים הלכה מידה נעלה זו והתעצמה בקרבו וניווטה את מהלכיו.

בשנת תשמ"ב פנתה קבוצה נכבדה של אברכים מכולל ש"ס צאנז להיבחן בפני רבנו. בראש הקבוצה המובחרת, שנכנסה אל הקודש פנימה, עמד ראש ישיבת צאנז, רבי אליהו שמואל שמרלר, והמעמד כולו התקיים בתמיכתו ובעידודו של כ"ק האדמו"ר בעל ה'שפע חיים' מצאנז זי"ע, שביקש לנטוע באברכים אהבת תורה וריתחא דאורייתא. לאחר שבירך לשלום את הבאים, החל מרן בבחינת האברכים. הדיון התורני הלך והסתעף, כשבעיצומו מעלה רבנו קושיא קשה כברזל, שגררה ויכוח למדני עז ונוקב בין הנוכחים.

כשוך הסערה נענה ראש ישיבת צאנז וציין כי סבור הוא שה'ראש יוסף' במסכת חולין בדף פלוני, נוגע כבדרך אגב בקושיא שהועלתה על ידי מרן ומיישב אותה. פניו של רבנו אורו בחדוותא דשמעתתא, הוא נחפז לעמוד על רגליו ומיהר לגשת לארון הספרים כדי לעיין בספר האמור. במשך מספר רגעים עלעל רבנו בשקיקה בין הדפים עד שלבסוף מצא את מבוקשו. התברר כי מחבר הספר אכן מעלה את קושייתו של רבנו ומיישב אותה בדרך בהירה ונהירה. לא היה קץ לשמחתו של מרן, שהכיר טובה להגרא"ש שמרלר והודה לו במילים חמות ונרגשות, כשבין דבריו הוא מציין כי במשך ארבעים שנה ניקרה קושיא זו בראשו ולא נתנה לו מנוח!

מיני אז, בכל עת שמסר שיעור העוסק במסכת חולין, היה רבנו מצטט את תירוצו של ה'ראש יוסף', כשהוא מפרט כי התקשה בדבר במשך ארבעים שנה עד שאחד מתלמידי החכמים הראה לו את דברי המחבר.

ולא רק זאת, בחלוף כשני עשורים, התקיים במעונו של מרן כינוס מצווה בו השתתפו כמה מגדולי ישראל. כאשר הגרא"ש שמרלר נכנס לבית, פנה אליו מרן, שתירוצו המופלא של בעל ה'ראש יוסף' לא מש מזיכרונו ואמר:

"מכיר אני טובה לכבודו שעל ידיו התיישבה לי הקושיא העצומה בה התקשיתי במסכת חולין!".

* * *

נכד רבנו, הרב ליפא ישראלזון, מספר: "תקופת מה לקראת הגיעו של בני לעול מצוות פניתי לאחד משכני העוסק במלאכת הקודש של הכנת בתי התפילין, כדי להזמין תפילין עבורו. כאשר נכנסתי לבית המלאכה ראיתי כי בעל המקום מתקין בין השאר גם תפילין קטנות מידה. בתחילה סברתי לתומי, כי תפילין זעירות אלו מיועדות עבור יהודים בני עדות המזרח, הנוהגים להניח תפילין של רש"י ותפילין דרבנו תם יחדיו, אך בעל המלאכה סיבר את אוזני ואמר, כי ישנם אנשים רבים מכל העדות, ואף תלמידי בית בריסק, המקפידים להניח דווקא תפילין קטנות כגון אלו, העשויות בחומרות רבות והידורים מיוחדים. למותר לציין כי שוויין של תפילין כגון אלו - העשויות מעור בהמה גסה ומכילות פרשיות הכתובות בכתב קטנטן ומהודר - עשוי להגיע לאלפי דולרים.

תוך כדי הדברים מזכרתי, כי לפני מספר חודשים סח לי סבי - שעורו היה צח וחלק - כי תפיליו מחליקות מראשו בעת התפילה, ושאל אותי האם ישנה דרך למנוע את הדבר. באותה עת לא היה באמתחתי פתרון לבעיה שהדירה את מנוחתו של מרן, אך כאשר ראיתי את התפילין הקטנות והמהודרות, עלה בדעתי כי הן יכולות לפתור את העניין, בכך שלא יחליקו מראשו של רבנו בעת התפילה.

עליתי לירושלים יחד עם בעל המלאכה, שהציג בפני מרן את התפילין ופירט את החומרות הרבות וההידורים השונים הקיימים בהן. לאחר שהאיש סיים לתאר את טיב התפילין, שאלתי את רבנו האם הוא מעוניין שיכינו בעבורו תפילין כגון אלו שלא יגלשו מראשו בעת התפילה. מרן השיב בחיוב, וכעבור כחודשיים נשלמה המלאכה והתפילין היו מוכנות. [מן הראוי לציין שתוך כדי המלאכה, כאשר הבאנו בפניו את פרשיות התפילין, שאל רבנו מיהו הסופר שכתב את הפרשיות. ענינו כי הכותב הינו אברך בן עלייה, הלומד בכולל של רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל. "ומה הן תוכניותיו לעתיד?", התעניין מרן. "הוא רוצה להיות מגיד שיעור!" נשמעה התשובה שהניחה את דעת רבנו. שהרי אם אלו הן שאיפותיו של האברך, הדבר מגלה כי הוא גברא רבה, וממילא ניתן להיות סמוכים ובטוחים כי הפרשיות יצאו מתחת ידיו מתוקנות ומהודרות].

עם תום המלאכה, עלינו למעונו של מרן והצגנו בפניו את התפילין המהודרות. רבינו נטל אותן בידיו בחרדת קודש ובחן אותן מכל צדדיהן, כשהוא רווה נחת וניכרת עליו שמחה של מצווה. בתחילה סברתי, כי הוא מייעד אותן לתפילין חלופיות, אך לא כן היה הדבר. מרן נטל את תפיליו הישנות, שהיו עשויות בהידורים רבים על פי הנחיותיו המפורטות, הוציא אותן משקית התפילין והניח תחתיהן את התפילין החדשות. ומאותו היום ואילך החל להניח מידי בוקר בתפילת שחרית את התפילין החדשות.

בטרם נטל מרן את התפילין הוא בירר את מחירן. "בחינם אני לא לוקח!" הכריז בתוקף, כמנהגו מקדמת דנא, שלא לקבל כל מתנה או שירות בלא להשליש את תמורתם. בעל המלאכה, שראה לעצמו זכות וכבוד כאחד, בכך שרבנו מניח את התפילין המהודרות שנעשו על ידיו, החל להתחמק מן העניין באמתלאות שונות, כשבין השאר הוא מוסיף וטוען, כי יהודי פלוני ששמע כי מרן הזמין לעצמו תפילין, ביקש ממנו להכין בעבורו תפילין תואמות וזהות, כשהוא משלם את תמורתם של שני זוגות התפילין גם יחד. ברם רבנו סירב ליטול את התפילין בלא תשלום וחזר על פסוקו הקבוע: "בחינם אני לא לוקח!".

בעל המלאכה, שנוכח לראות כי לא יעלה בידו לחמוק מקבלת שכר עמלו, נקב בסכום נמוך - כרבע משוויין האמיתי של התפילין. מרן שמע את הדברים והבין כי בעל המלאכה אינו מציין את הסכום האמיתי אותו שוות התפילין, אך בלית ברירה שלף צ'ק ממגירתו, מילא את הפרטים והגיש אותו לידי בעל המלאכה, בכדי שיעביר אותו ליהודי האלמוני, שכבר הספיק לשלם את תמורת התפילין.

לאחר שהפקיד את הצ'ק בידי בעל המלאכה, ביקש רבנו להשיב לו טובה על עמלו ואמר: "גם לך מגיע משהו עבור טרחתך הרבה!". האיש שב ואמר, כי כבר קיבל את שכרו ואינו זקוק עוד לדבר, אך משראה כי רבנו עומד על דעתו, אמר בהשלמה: "אם כן, מבקש אני מכתב ברכה בכתב ידו של מרן!".

לאחר שבעל המלאכה עזב את הבית, פנה אלי רבנו ואמר: "איני רוצה להסתפק בכתיבת מכתב בלבד, ברצוני לצרף אליו מתנה נאה! אנא, הבא לי ספר כלשהו כדי שאוכל להעניק אותו כתשורה לבעל המלאכה!".

הצעתי למרן להוסיף למכתב הברכה את שלושת ספריו של סבו, הלא הוא רבי **משה אראנר** זצ"ל. רבנו קיבל את עצתי, ובשבוע הבא כשבאתי לבקרו, קיבל את פני בשמחה ותכף מיהר לשאול: "נו, הבאת את הספרים?!"

לאחר שהנהנתי בראשי לחיוב, בירר מרן אלו תארים ראוי להקדים לשמו של בעל המלאכה, ותכף החל לחבר מכתב תודה, כשבמשך שעה ארוכה הוא כותב, מוחק, מוסיף ומתקן, כדי ליצור נוסח מושלם שיביע את הכרת תודתו והערכתו לאומן שטרח והתקין עבורו את התפילין המהודרות. בעוד מרן עמל בעריכת נוסח המכתב וליטושו הלכה השעה והתאחרה. "אין לי עוד כוח לכתוב את הדברים על גבי הספר עצמו", הפטיר באנחה, "מחר בבוקר לאחר התפילה אעתיק את נוסח המכתב בראש הספר!".

ואכן למחרת בבוקר, עם שובו מהתפילה הסיר מרן את התפילין מראשו, ובטרם הכניס דבר מה לפיו, התיישב להעתיק את המכתב על גבי עמודו הראשון של הספר בכתב ידו הנאה, בעוד אני עומד לצידו נפעם ומשתאה לראות כיצד הוא טורח ומתאמץ את כל כוחותיו כדי להשיב

חסד לזולתו ולגמול טובה לאומן, שהתקין בעבורו את התפילין המהודרות.

* * *

אחד ממקורבי רבנו היה מסור אליו בכל מאודו ושיעבד את גופו, ליבו ונפשו לכל צרכיו. רבנו רחש לו 'הכרת הטוב' עצומה לאין שיעור ובכל עת השתדל בכל כוחותיו לגמול לו בכפל כפליים על טובתו. כשאותו אדם ערך אירוע ציבורי, בתקופה בה מרן כמעט לא יצא את שערי ביתו, קם רבנו ממיטת חוליו כדי להשתתף באירוע ולחלוק כבוד למטיבו.

כאשר אותו יהודי עמד לחתן את אחד מצאצאיו, הסתגר רבנו בחדרו במשך שעה ארוכה והחל לחשב חשבונות ולהכין גימטריאות התואמות לשמם של החתן והכלה. לאחר מכן ישב וכתב צ'ק בסכום עצום של כמה אלפי שקלים, שעלה בגימטריה כשמם של החתן והכלה בתוספת המילים 'בנין עדי עד'...

באחת ההזדמנויות התבטא רבנו באוזני אחד מצאצאיו ואמר: "בעולם הבא לא אהיה חייב הכרת הטוב לאף אחד - על הכל אני משלם כאן בעולם הזה!".

[מתוך הספר 'עמודו של עולם']

* * *

סיפר הגה"צ רבי **אלימלך בידרמן** שליט"א: פעם אחת שהה רבי **יוסף שלמה כהנמן** זצ"ל הרב מפוניבז' בשוויץ למטרת החזקת הישיבה. הוא הגיע למלון בלילה, ולא נמצא עבורו חדר פנוי [מחמת ריבוי האורחים שגדשו את המלון]. בלית ברירה נשאר לשבת ב'לובי' של המלון, וניסה להתנמנם על אחד הכסאות שהיו שם. תוך כדי עבר שם אחד מילדי האורחים במלון ונדהם לראות את הרב במצב כזה. הוא שאל אותו מדוע אינו עולה לחדרו לישון על מיטה, ומה לו לנמנם ב'לובי'. סיפר לו הרב את סיפורו.

אותו ילד מיהר לאביו, סיפר לו את הענין ואמר לו: "הרי אנחנו קיבלנו שני חדרים במלון, אולי נצטופף כולנו בחדר אחד וניתן לרב את החדר השני?". האב הסכים והילד חזר לרב מפוניבז' והראה לו את החדר המיוחד עבורו לפי כבודו. הרב שמח ובירכו על כך, והוסיף ואמר לו כי כבר מעתה הוא מקבלו כתלמיד בישיבה! הילד שהיה פיקח ו'סוחר'... ביקש מהרב שיעלה לו את זה ע"ג הכתב... הרב נענה לו ונתן לו 'שטר כתוב וחתום' שהוא מתקבל לישיבה כאחד התלמידים.

עברו שנים, ואותו ילד הגיע לגיל 17. הוא נסע לארה"ק והגיע לישיבת פוניבז' בבני ברק. הוא נכנס למשרד הישיבה והראה את הכתב שבידו. ביררו את הדבר אצל הרב מפוניבז' והוא אישר את הדברים, קיבלוהו לישיבה, ו'הכרת הטוב' הורה הרב לסדר עבורו חדר טוב ונוח, ודאג לכל צרכיו.

אך לא עברו ימים רבים והתברר שהלה אינו 'בעל כשרון' המתאים לרמת הלימודים בישיבה, ועליו עוד לעבור כברת דרך ארוכה וללמוד הרבה עד שיהיה ראוי להיות תלמיד ישיבת פוניבז'... מינה הרב כמה אברכים שילמדוהו תורה משנה וגמרא, עד שהלה עלה על דרך המלך, וכיום הוא מכהן כאחד מחשובי ראשי הישיבות ומרביץ תורה לעדרים.

[מתוך 'באר הפרשה']

וְזוֹלָקָה לֹא יִהְיֶה לָךְ בְּתוֹכָם אֲנִי זוֹלָקָה וְזוֹלָתָךְ (יז, כ)

ולמה לא זכה לוי בנחלת א"י וביזתה עם אחיו? מפני שהובדל לעבוד את ה' לשרתו ולהורות דרכיו הישרים... לרבים... ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו... להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו... ופרק מעל צווארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם - הרי זה נתקדש קודש קודשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו... ויזכה לו בעוה"ז דבר המספיק לו... (רמב"ם שמיטה ויובל פי"ג הל' יג-יד)

דברי הרמב"ם הללו נבחנים במבחן המציאות במשך הדורות. רואים זאת בחוש שכל שפורקים עמלי התורה מעל צווארם את 'עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני אדם' ו-עומדים לפני ה' לשרתו' - לפי אותה מידה זוכים הם ל-'היה ה' חלקו ונחלתו ויספיק לו בעוה"ז דבר המספיק לו'...

* * *

הגה"צ רבי שלום שברון זצ"ל הביא בדרשותיו סיפור ששמע מגר צדק: "בעבר שירתתי כחייל במלחמת העולם השנייה, ונפצתי קשה מרסיס שפגע בראשי. לאחר החלמתי נקבעו לי 'אחוזי נכות' שבגינם זכיתי לקצבה קבועה גם אחרי סיום שירותי בצבא. מידי 4 חודשים היה עלי לעמוד בפני וועדה רפואית ולהיבדק האם אכן נכותי נמשכת, והמשך תשלום כספי הקצבה היה תלוי בהחלטת הוועדה. במהלך השנים הכרתי את בוראי והחלטתי לנטוש את הבלי ואילולי העבודה זרה ולהתגייס. מאושר מאוד הייתי מאז הצטרפתי לאור היהדות, ואט אט התקדמתי בידיעת התורה ובקיום מצוות, עד שעברתי ללמוד בישיבה. עליתי והתעליתי בלימודי הגמרא, וזה היה כל עולמי. גם מצבי הבראותי השתנה ללא היכר והבראתי מנכותי כמעט לחלוטין. זו הסיבה שכשעמדתי שוב לפני הוועדה הרפואית, כבר לא ראו צורך לאשר את המשך הקצבה, שהרי אני בריא ויכול לעבוד לפרנסתי.

לא ידעתי את נפשי מצער על החלטת הוועדה, הרי בזכות כספי אותה קצבה יכולתי לשבת וללמוד באין מפריע, מה אעשה עתה? מאין תבוא הפרנסה ואוכל להמשיך לשקוד

על התורה שכה אהובה עלי? החלטתי לערער על החלטת הוועדה.

נשלחתי מוועדה רפואית אחת לחברתה, הגשתי ערעור ועוד ערעור, עד שהגעתי לבית משפט צבאי - הערכאה הגבוהה ביותר בענין זה. השופט הצבאי שאל אותי: "הרי עמדת בפני כל הוועדות הרפואיות האפשריות, וכולן טענו כי אתה בריא וכשיר לעבודה, אם כן, באיזו עילה אתה מבקש את המשך תשלומי הקצבה?"

נאלמתי דום ולא ידעתי מה לענות, ואז החלטתי לומר לו בעוז את כל האמת: "איני עובד ואין לי פרנסה!"

"ובכל אופן ממה אתה חי?" - שאל השופט.

"אני לומד בישיבה!" - עניתי בפשטות.

"מה אתה לומד שם?" - הוסיף השופט לשאול.

"אני לומד תורה!" - עניתי.

"מה זו תורה?" - התעניין השופט.

"אני לומד להיות תלמיד חכם!" - עניתי בשלווה.

ברגע זה אורו עיני השופט ואמר: "תלמיד חכם!! אספר לך סיפור: בימי המלחמה שירתתי כמפקד צוללת. שנה שלמה היינו מתחת למים, ולפי ההוראות שקיבלנו לא יכולנו לעלות מעל פני המים. רוב המלחים ואנשי הצוות שהיו איתנו בצוללת היו שבורים ורצוצים מכך, ותפקידי כמפקד היה להעלות להם את מצב הרוח באמצעות שירה או בדברי בידור בעלמא.

אלא שביחד איתנו שירתו שם שלושה יהודים, והם תמיד היו שמחים. הם לא היו זקוקים לעזרים חיצוניים כדי שיפיגו את מועקתם מהשהייה הארוכה מתחת לפני המים. רוגע ושלווה היו נסוכים תמיד על פניהם.

פעם אחת עברתי ליד התא שלהם ושמעתי אותם שרים בשמחה פנימית מיוחדת. זה כבר היה נשגב מבינתי, 'לשמחה זו מה היא עושה? כולנו היינו בדיכאון כה עמוק, והם שמחים?!'. נכנסתי לחדרם וראיתי שהם יושבים כשעל שולחנם ספרים פתוחים. לשאלתי מה מעשיהם?, הם הסבירו לי שהם לומדים תורה ולומדים להיות 'תלמידי חכמים!'.

השופט סיים את סיפורו וקבע: "כיון שנפצעת בשירותך הצבאי, וכרגע אתה לומד להיות 'תלמיד חכם', אני מאשר לך קצבה קבועה לכל החיים!"

הן הן דברי הרמב"ם - מי שנדבה רוחו והבינו מדעו להיבדל ולהיות כשבט לוי המשרתים לפני ה', ה' הוא נחלתו, וישלח לו את פרנסתו מן השמיים, ויוכל להמשיך לשקוד על התורה בהשקט ובטחה.

[מתוך 'להגיד']

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לשלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
מרדכי
ורעיינו
שירלי שיחי
ולכל
משפחתם
הצלחה
רבתי, פרנסה
בשפע ונחת
מכל הילדים

שבת קודש כח סיון תשפ"ו: הדלקת נרות: ירושלים: 7:10 תל-אביב: 7:25 חיפה: 7:18 מוצאי שבת: ירושלים: 8:28 תל-אביב: 8:31 חיפה: 8:32 ר"ת יום: 9:02

פרשת קרח

ביקור חולים

מצוה לבקר את החולים ולסדר כל הדרוש להם!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "אם כמות כל האדם ימותון אלה ופקודת כל אדם יפקד עליהם" (פרק טז-כט)

ואמרו חז"ל בגמרא: אמר ריש לקיש רמז לביקור חולים מן התורה שנאמר: "אם כמות כל האדם ימותון אלה ופקודת כל אדם..." [רש"י: "שבני אדם מבקרים אותם"]. מאי משמע? אמר רבא אם כמות כל האדם ימותון אלה שהם חולים ומוטלים בעריסתם [במיטתם] ובני אדם מבקרים אותם, מה הבריות אומרים "לא ה' שלחנו" (נדרים לט:). [כלומר: מתוך זה שמבקרים אותם כשהם חולים אפשר לדעת "אם כמות כל אדם ימותון אלה"...]

מסופר בגמרא (נדרים מ.) על רבי עקיבא שנכנס לבקר את תלמידו שחלה "וכיבדו וריבצו לפניו וחייה" ואמר התלמיד לרבי עקיבא: רבי החייתני. והקשה בפי' **שאלת שלום** (על השאלות): היאך התיר רבי עקיבא לזלזל בכבוד תורתו בכך שניקה בעצמו את ביתו של התלמיד והרי לענין השבת אבידה פוטרים זקן כשאין ההשבה לפי כבודו, וא"כ גם כאן אינו חייב לנקות אם אין זה לפי כבודו? [ובשלמא לדעת הרא"ש שאחרים ניקו ולא ר"ע א"ש. אבל לדעת המאירי שר"ע עצמו ניקה עדיין צ"ע].

ומובא תירוץ בשיטה מקובצת שאף שהתורה פטרה בהשבת אבידה זקן ואינה לפי כבודו, מ"מ חייבתו בביקור חולים, וכפי שביקר הקב"ה את אברהם בחוליו. והרי דרשו חז"ל (סוטה יד.) בפסוק "אחרי ה' אלוקיכם תלכו" להלך אחר מידותיו מה הוא ביקר חולים אף אתה בקר חולים. ומכאן, שאף גדול חייב לבקר את הקטן אף שאינו לפי כבודו. [ובביקור חולים כולל לסדר כל צורכי החולה].

תירוץ נוסף מופיע בספר "שלמי נדרים" שיש חילוק בין השבת אבידה לביקור חולים. כי במצות השבת אבידה יש לימוד מיוחד מהפסוק "והתעלמת" שפעמים אתה מתעלם, כמו זקן ואינה לפי כבודו שפטור. לא כן במצות ביקור חולים שלא נאמר בה מיעוט כזה. ואין להשוותם, שכן באבידה היא מצוה שבממוץ, ואילו ביקור חולים יש בה עניין של פיקוח נפש (וכפי שהתלמיד אמר לר"ע החייתני) לכן גם ר"ע נכלל בחיוב.

יתכן להוסיף עוד חילוק בין המקרה הזה של רבי עקיבא שביקר בבית תלמידו וניקה בעצמו, למצות השבת אבידה. כי בהשבת אבידה, עצם הפעולה הזו אינה מכובדת, לכן שייך לפטור "זקן ואינה לפי כבודו", אבל מה שרבי עקיבא עשה לתלמידו, זהו גופא כבודו של רבי עקיבא וכבודה של תורה מה שהרב משמש לכבוד תורתו של התלמיד (וכמו שמצינו דוגמת גדולי עולם שניקו את בית המדרש).

ובמיוחד שיש במעשהו של רבי עקיבא גם טובת עצמו שהרי "תלמידים כבנים" והרי אדם לא מרגיש פחיתות כבוד אם משמש את בנו בחלי, וכך זה מטבעו של עולם. ומה עוד כאשר הרב מקבל הרבה מהתלמיד, כמו שאמר התנא "הרבה קיבלתי מרבתי וכו' ומתלמידי יותר מכולם".

הרב בעצמו מטפל בחולים...

בתקופה שכיהן הגאון רבי שלמה זלמן ליפשיץ זצ"ל (בעל החמדת שלמה) כרבה של ורשה, פרצה מגפה בעיר, בערב יום כיפור הוציא הרב כרוז לאמר כי האחים המשרתים בבית חולים לא יבואו לבית הכנסת לתפילת "כל נדרי" הואיל וצריכים הם להישאר עם החולים משום פיקוח נפש.

והנה הגיע שעת "כל נדרי". קהל רב התאסף בבית הכנסת, אך הרב טרם הגיע. חיפשו בביתו אך לא היה שם. לבסוף החליטו לחפשו בבית החולים ואכן שם מצאוהו. התברר כי הרב בדרכו לבית הכנסת סר לראות האם האחים מטפלים כראוי בחולים וכשראה שכולם הלכו לבית הכנסת והשאירו את החולים לנפשם, נשאר הרב בעצמו לטפל בחולים... **תולדות החמדת שלמה**

מונולוג של "אישה פשוטה"...

סיפרה ר.ש. על בעלה ר' משה שחלה באנגינה, דלקת חריפה וכואבת בגרונו עד שלא יכל לשתות או לאכול דבר. גם דיסה רכה שהכניה עבורו לא עזר. כמובן ללא מזון הוא נחלש יותר ויותר. ברוב יאווה היא רצה למשגיח (במיר) הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל, שהיה להם קשר עמו, היא סיפרה לו בפירוט על מצבו של ר' משה. "המשגיח לא שאל שאלות" סיפרה □ "הוא לבש מעילו העליון ומיהר לביתנו. לקח את הדיסה המחוממת והאכיל בעצמו כף אחר כף את ר' משה..."

וראה זה פלא, לנוכח הסיטואציה הבלתי צפויה שנכפתה עליו, גמר ר' משה את הדיסה כולה למרות הדלקת החריפה שבגרונו. מאז המשיך לאכול ולשתות הרבה יותר. והפטירה האישית: "אני מניחה שהוא חושש שבפעם הבאה אם "יסרב לאכול אלך "להלשין" עליו אצל הגאון **רבי אליעזר יהודה פינקל** ראש ישיבת מיר..." **עפ"י "הכל לאדון הכל"**

"אשרי משכיל אל דל"...

סיפר אחד המלמדים בת"ת "עץ חיים" בעבר: "בננו חלה קשות. בלילות היינו, ההורים, מרותקים למיטתו עד אחר חצות, הדבר השפיע עלינו קשות הן גופנית והן נפשית.

באחד הלילות בא הצדיק **רבי אריה לוי** זצ"ל עם רעייתו ואמר לנו: "לכו לישון ואנו נשהה בבית החולים עם בנכם". כמובן סירבנו. אולי אמר רבי אריה: "אתם עושים לנו טובה, כי יש לי דברים חשובים ודחופים שעלי לשוחח עם אשתי דווקא כאן ולא בביתנו. כי איננו רוצים שילדינו יאזינו למה שאנו מדברים..." **צדיק יסוד עולם**

לרדוף אחר השלום ולהתרחק ביותר מן המחלוקת!

נלמד מהפסוק: "ויקה קרח" (פרק טז-א)

ופירש רש"י: לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה, וזהו שתרנג אונקלוס: "ואתפלג", נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת."

ידוע הסיפור המובא בגמרא (בבא מציעא נט:) על רבי אליעזר וחכמים שנחלקו בדיון "תנורו של עכנאי" (שהתנור נעשה ע"י חיבור חוליות חרס וטיט של אדמה) שרבי אליעזר טיהרו וְ שאינו מקבל טומאה [שלא החשיבו ככלי חרס אלא ככלי אדמה] וחכמים טימאוהו [שהחשיבוהו ככלי חרס]. באותו יום השיב להם רבי אליעזר לחכמים כל תשובות שבעולם ולא קיבלו ממנו.

הוא הביא להם "הוכחות" מהחרוב, מאמת המים, מכותלי בית המדרש וכו' עיי"ש. לבסוף אמר להם רבי אליעזר: "אם הלכה כמותי מן השמים יוכיחו". יצאה בת קול ואמרה: הלכה כמותי בכל מקום! עמד רבי יהושע ואמר: "לא בשמים היא..." ובתורה כתוב "אחרי רבים להטות" באותה שעה אמר הקב"ה "ניצחוני בני!"

ותמה כ"ק אדמו"ר גאב"ד אונגוואר הגאון **רבי מנשה קליין** זצ"ל (בספרו **משנה הלכות** עה"ת): הרי ודאי כך ההלכה ש"אחרי רבים להטות" והלכה כרבים! ואם כן, הכיצד טען רבי אליעזר שיש לפסוק כמוהו ולא כמו הרבים. וכי חולק הוא על פסוק מפורש בתורה?

והביא הגאב"ד לתרץ כפי ששמע מהגאון **רבי שניאור קוטלר** זצ"ל שאמר בשם אביו הגאון **רבי אהרון קוטלר** זצ"ל: כי רבי אליעזר חשד באותם חכמים שחלקו עליו, שמא יש להם איזו שהיא נגיעה במחלוקת זו, אף שהיא דקה מן הדקה, וממילא כל שיש נגיעה בטל הרוב! ואז הדין ד"אחרי רבים להטות" אינו קיים, לפיכך לא חש רבי אליעזר לדין זה.

והביא לזה הגאב"ד ראייה, ממה שממשיכה הגמרא לספר, בקשר למחלוקת זו, על רבן גמליאל שהפליג בספינה ועמד בים נחשול להטביע הספינה. אמר רבן גמליאל: כמדומה שאין זה אלא בשביל רבי אליעזר. עמד על רגליו ואמר: ריבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך עשיתי שלא ירבו מחלוקות בישראל. ואז נח הים מזעפו.

ומשמע מכאן שהיה חשד ליומר שלכבודו עשה כן, שאם לא, מה לו לטרוח ולנקות את עצמו ממה שלא יעלה על הדעת לחשוך בו ואין בו, אלא מוכח מכאן כפי שתירץ הגר"א קוטלר.

לפנינו קטעים מאיגרת שכתב **החפץ חיים** (ב"א טבת תרפד) אודות מחלוקת בעיירות בין קהילות שונות שהתרחשה באותן שנים וכך כתב: "וקרוב הדבר מאוד שבזמנינו הוא עקבתא דמשיחא, והיה ראוי לכל תלמיד להתחזק בתורה ומעשים טובים, ולהרבות שלום בישראל כדי שתכריע הכף של זכות: ואיך לא יחרד לב כל איש ישראל לראות שדווקא בזמן כזה, מצליח מעשה שטן להרבות קטטות ומריבות בכמה עיירות בישראל, ועי"ז נתחלל שם שמים מאוד."

"ועל כן אחי ורעי, חוסו נא על עצמכם ועל כלל ישראל, וכל אחד במקומו יראה לכבות את אש המחלוקת כדי שלא יהיה שמו הגדול מחולל עוד, ויתאמץ להרבות שלום במקומו, ובזכות זה נזכה לשמוע קול מבשר שלום בעולם." עכ"ל הח"ח.

נוסיף ונציין את הידוע, שככל שמתמשכת המחלוקת כך היא גדלה ומתפשטת יותר ויותר כצינור מים, עד שלא יהיה ניתן להשתלט ולעצור את הסחף. ופעם קישר לכך **הגרי"ח זוננפלד** זצ"ל, בדרך צחות, את המילה "מצה" שמקורה מלשון "מצה ומריבה", היינו מחלוקת. מה הקשר ביניהם?

אלא שכאשר נופל ריב בין שנים ואף צד לא מוכן לוותר, עליהם ללכת לדין תורה, אבל כשדוחים את הדיון והמחלוקת ממשיכה, הרי היא מתרחבת כ"צינורא דבידקא דמיא". את זאת באה ה"מצה" ללמדנו, שכשם שאסור להשהותה שלא תבוא לידי חימוץ, כך יש להיפטר בכל המהירות מ"מצה ומריבה". ונרמז גם בתרגום של "מצה" פ"טירא.

חילוקי דעות לשם שמים

סיפר הצדיק רבי אריה לוי: בתקופה שהיו חילוקי דעות בין גדולי הדור **הגרי"ל דיסקין** זצ"ל ו**הגר"ש סלנט** זצ"ל טייל הגרי"ל עם מקורביו בהם **הגר"ז חרל"פ** זצ"ל.

כשעברו ליד בית ספר חילוני, פלט אחד המקורבים משפט מזלזל ברבי שמואל סלנט כאילו בגללו נפתח בית הספר החילוני, כששמע זאת הגרי"ל מיד התרחק ממנו כמתרחק מה"מנודה". המקורב הבין שרבו מנדה אותו על ביזוי תלמיד חכם. הוא מיד התיישב על הרצפה ועשה תשובה.

וציין רבי אריה: "זוהי מחלוקת לש"ש! ויכוח ענייני נטול שנאה ונגיעות, שאין בו ביזוי או חוסר הערכה..."

דרך אבות

עד היכן צרת המחלוקת...

כשהתלקחה פעם מחלוקת מרה בין שתי קהילות בעניין הרבנות, הגיב **כ"ק האדמו"ר רבי יחזקאל שרגא משינאווא** זצ"ל במרירות: "מעולם לא הבנתי מדוע הייתה התורה צריכה לצוות "לא תוכל לתת עליך איש נכרי" למלך. וכי איזה יהודי ירצה להמליך עליו איש נכרי, וכי חסרים יהודים גדולים ומוכשרים?

"אבל עתה מבין אני את העניין. כשאני רואה שכאשר פורצת מחלוקת בעיירה בעניין הרבנות בין שתי מחנות, מוכן כל אחד מהם שאפילו גוי יהיה מלך, ובלבד שלא הרב של הצד שכנגדו..."

רבינו הקדוש משינאווא

"לא להתערב במחלוקת!"

פעם נתעוררה מחלוקת בישיבת חברון. יצא המשגיח הגה"צ **רבי הירש פאלי** זצ"ל מבניין הישיבה ונסע לבית אחותו הרבנית גרבוז ע"ה ותינה בפניה את כאבו תוך שהוא פורץ בבכי תמרורים אודות המצב הנורא שהתרגש בישיבה.

נענתה לעומתו הרבנית: "הזוכר אתה את החינוך שקיבלנו בבית אבא (הגאון **רבי אברהם נח** זצ"ל) הוא ברח מכל סרך של מחלוקת. לאחר שעלה ארצה נודע לו שבאחת מקהילות הקודש בליטא פרצה אש מחלוקת סביב כיסא הרבנות ואחד מקרובי משפחתו נמנה על אחד הצדדים, הוא נחרד ומיהר לשגר אליו מכתבים בהם הפציר בו לברוח משם ולעלות לארץ ישראל"

"ואמנם" הוסיפה הרבנית פ" בעלי הגאון **רבי אברהם זאב גרבוז** זצ"ל אמר, כי כל אותם אלה שהיו מעורבים במחלוקת באותה עיר, סופם שלקו בגופם באופנים שונים ונוראים! א"כ יש לנו צוואה מאבא לא להתערב במחלוקת"

רבי הירש

"מחלוקת עושה רושם על האדם..."

פעם נתכבד הצדיק **רבי מרדכי צוקרמן** זצ"ל למסור שיחת מוסר באופן קבוע באחת הישיבות. אך לאחר יומיים עזב. וכל כך למה? התברר שישינה מחלוקת בהנהלת הישיבה. ואף שהדברים לא נגעו אליו ומעמדו היה מקובל על כולם, מכל מקום לא יכל לסבול את האווירה העכורה ואף חשש מהשפעה עליו באומרו: "מחלוקת עושה רושם על האדם" ולכן עזב מיד את המקום.

וכך פירש רבי מרדכי את המשפט השגור בפי העולם (ועל משקל לשון המשנה) "פרנסה קלה ונקיה": פרנסה "קלה" כפשוטו... "נקיה" בלי מחלוקת עם הזולת!

יחיד ודורו

להחזיק ולתמוך בתלמידי חכמים שמקדישים עצמם כליל ללימוד התורה! נלמד מהפסוק: "ולבני לוי נתתי כל מעשר בישראל לנחלה חלה עבודתם" (פרק יח-כא)

מפסוק זה לומדים על מצות מעשר ראשון שנתחייבו בני ישראל לתת חלק אחד מעשרה חלקים ללויים. וכתב החינוך (מצוה שצ"ה): "משרשי המצוה, לפי שבט הלוי בחר השי"ת בתוך אחיו לעבודתו תמיד במקדש על כן היה מחסדו יתברך לתת להם מחיתם דרך כבוד, כי כן יאות למשרתי המלך שתהיה ארוחתם מזומנת להם על ידי אחרים שיכנינו להם, ולא יצטרכו הם ליגע בדבר זולתי בעבודת המלך היקרה..." ומסיים החינוך: "והמחיה משרתי האל בממונו, ברכת השי"ת תנוח עליו בכל אשר יש לו. וזהו אמרם ז"ל (אבות ג-ג) מעשרות סיג לעושר... וידוע מה שפסק הרמב"ם (פרק יג משמיטה ויובל הלכה יג) עיי"ש.

ידועה אמרת התנא (באבות פ"א יז) "אם אין קמח אין תורה ואם אין תורה אין קמח". ופירש הצ"ח "אם אין קמח" □ אם אינך מפרנס את העני התלמיד חכם, אזי "אין תורה" □ לא יוכל הת"ח העני ללמוד, שכן צער הפרנסה מבטל. "ואם אין תורה" □ וכאשר תחסר התורה אצל העני, יגרום ל"אין קמח" □ שגם לעשיר לא יהיה קמח. כי מחמת העונש על זה, השפע מתמעט.

החפץ חיים (בספרו חומת הדת) בא בתביעה קשה ונוקבת בעניין זה כנגד אותם העשירים שמואילים בטובם לתת "איזה פתיתי לחם לבחור מבני הישיבה" ובשלמא אותם עשירים המונוניים מפשוטי העם "איני מתפלל על התרשלותם במצווה הזו של החזקת התורה שאינם יודעים גודל חיובה. אומנם על העשירים יראי ה' שבעולם, יש להתפלא היאך הם מתרשלים מהעניין הגדול הזה שכל קיום הדת תלוי בזה. ובפרט כשאנו רואים בעצמנו שבעוונותינו הרבים כבוד השי"ת מתמעט מיום אל יום, אין אנו רשאים לחשות בזה".

ומוסיף החפץ חיים, שאומנם מכיר ויודע את תירוצם של העשירים הללו שחושבים בנפשם כי במעט הזה שנותנים □ כמו רובל כסף למשולח לשנה □ מקיימים בזה מצוות החזקת תורה. אבל באמת טעות היא בידם, שכן נתינה כזאת מתאימה ומספקת אם איש עני הוא הנותן, אבל לא מספקת לאיש עשיר שצריך לתת יותר.

באחת משיחותיו של הגה"צ **רבי יעקב גלינסקי** זצ"ל סיפר על דין ודברים שהיה לו עם אחד הגבירים בארה"ב (שהיה ידוע שאינו תורם ליישיבות) כשבא להתרימו לשיבתו בחדרה. הישיבה הזו פעלה אז לקלוט ילדי עולים ללמוד תורה ומידות טובות, והיה זה בשנים הראשונות לקום המדינה. הוא תיאר בפני הגביר הכיצד הציל עשרות ילדים מרדת שחת, ועתה מבקשים להתרחב ולהוסיף ספסלים לבית המדרש.

אמר לו הגביר: "אני איש עסקים. משקיע בעסק שיניב רווחים ובורח מעסק שוקע וכושל. אני מבין שהמלחמה שלכם היא מערכה אבודה. אתם מנסים לעצור את הסחף. לא תצליחו!"

השיב לו רבי יעקב: "אתה צודק. אין בכוונתו לעצור את המבול. אבל אנחנו בונים תיבת נח! אילו היית זוכה לביקורו של נח הצדיק□תמים שהיה בא להתרים עבור בניית התיבה להצלת האנושות וכי לא היית תורם!"

הסביר לו הגביר: "התיבה הייתה מחופה מבית ומחוץ בזפת ומי המבול היו רותחים ועלולים להמיס את הזפת ולחלחל לתיבה ולהטביעה, ועשה הקב"ה נס שהמים סביב התיבה יהיו צוננים. האם גם בישיבה שלכם נעשה נס כזה? האם המים הרותחים שסביבכם לא ימיסו את הזפת ויכנסו פנימה?"

החזיר לו רבי יעקב: "נח לא ידע איך יהיה המבול. הוא ידע דבר אחד, שעליו לעשות כל מה שביכולתו, לבנות תיבה עמידה מפני מי המבול, השאר עשה הקב"ה "ויסגור ה' בעדו". כך אנו, עושים ככל יכולתנו להביא את הנערים וללמוד תורה ומידות טובות, והשאר בידי שמים, וב"ה רואים פירות בעמלנו. תחליט האם לתמוך בבניית התיבה או להסגיר נערי ישראל לממי המבול!" הדברים נכנסו לליבו של הגביר והוא אכן פתח את ידו. ע"כ מדברי ר"י גלינסקי.

וצריך לדעת שיותר ממה שעושה הנדיב ללומד, עושה הלומד עם הנדיב. וזה מה שהחדיר עשרות שנים **הרב וולף** זצ"ל (מנהל הסמינר) לתלמידותיו: "לא לומדי התורה הם שאוכלים אצלנו. אלא אנחנו אלו שאוכלים אצלם! כאשר אני לוקח לבתי חתן בן תורה והוא אוכל על שולחני, באמת אני אוכל אצלו! זו זכות בשבילי שאני יכול לשמש אותו. שיש לי אפשרות להחזיק משהו בעץ התורה! הרי כל הקיום של עם ישראל זה שהם אוכלים אצל בני התורה!"

לחזק "החזקת תורה" חשוב מ"מאה מצוות"...

סיפר הגאון **רבי שמואל רוזובסקי** זצ"ל: באלול תרפ"ד כאשר הייתי עדיין ילד כבן 11, הגיע **החפץ חיים** מראדין לעיר גרודנא, כדי להשתתף באסיפת רבנים לצורך הצלת החזקת הישיבות. וזכורני שהחפץ חיים נשא דרשה לפני הקהילה היהודית בגרודנא, ובתוך הדרשה אמר שאפילו אם היו נותנים לו "מאה מצוות" לא היה בא עקב מצב בריאותו, אך מכיוון שזה לכבוד "החזקת תורה" לכן טרח ובא!

והוסיף רבי שמואל, כי דברי החפץ חיים עשו רושם גדול בקרב הציבור, ואף ה'בעלי בתים' בגרודנא שחו בהתפעלות על הדוגמא הזו שנתן החפץ חיים □ "מאה מצוות!" [ואכן נמצאו כדברים האלו של החפץ חיים בכתבי הח"ח כרך ג' □ קמה]

ראש הישיבה

בזכות החזקת התורה...

סיפר הגאון **רבי חיים פלאגי** זצ"ל: "אבותינו סיפרו לנו כי בעירנו איזמיר היה איש כשר וירא שמים, אוהב תורה ולומדיה ומחזיק ידי לומדי תורה ושמו רבי יצחק פרחי, כאשר היה רואה כי אחד מתלמידי החכמים העוסקים בתורה חי בדוחק גדול ומתכוון בשל כך לנטוש ולעסוק במסחר לפרנסתו, היה אומר לו לחזור ללימודו וכל מחסורו יהיה עליו.

באחד הימים ראה רבי יצחק פרחי כי מסחרו אינו עולה יפה והוא מפסיד ממסחרו, הפריש מיד סכום גדול שעלה כדי מחיה של שתי שנים, ובסכום זה פירנס את אחד מבני העיר כדי שיוכל ללמוד תורה בהרחבה [אף שכמובן סכום גדול זה שהפריש ממאזן הכספים הכביד מאוד על מסחרו, שעלול היה לגרום לו פשיטת רגל].

ומסיים רבי חיים: "הקב"ה עשה לו נס לרבי יצחק פרחי וחזר לקדמותו עם עושר מופלג והאריך ימים והגיע לגבורות... אשריו ואשרי חלקו..."

עמודי חיים

"נותנים רק עבור לימוד תורה..."

הגאון **רבי שמואל סלנט** זצ"ל סבר שבני ישיבה צריכים להתעסק אך ורק בלימוד התורה ולא "לחפש" מצוות אחרות שכן ישנם אחרים המיועדים לכך.

פעם יצא רבי שמואל להשתתף בהלווית נפטר בשעות הבוקר והבחין שבין המלווים ישנם כמה מבני הישיבה. ניגש אליהם ואמר: הנה הנדיבים של הישיבה שתומכים בכספם בתלמידים, אינם זקוקים כלל למצוות כאלו שלכם. כאלו יש להם הרבה. מה שהם נותנים תמיכתם, זה רק עבור מצות תלמוד תורה שאין להם בעצמם, לכן נותנים מכספם כדי שיהיה להם חלק בתורה כיששכר וזבולון, ולכן חייבים אתם לחזור ללימודכם. ואכן עשו בני הישיבה כפי שהורה להם, וחזרו לשיבתם.

ימי שמואל

"בזכות זה הוא חי..."

מעשה ביהודי איש עסקים בארה"ב שבנו יחידו למד בארץ ישראל, והאב מחזיק בכספו את בני משפחתו כל השנים. התכוון הבן לחזור לביתו בארה"ב בעוד חצי שנה ולהשתתף בעסקי אביו כאשר חצי יום יעסוק בתורה, אך בנתיים רוצה הבן ללמוד כל היום, ואולם אביו מבקש ממנו שיבוא מיד. נשאל על כך הגאון **רבי חיים קניבסקי** זצ"ל: מה על הבן לעשות?

השיב רבי חיים: "יש להסביר לאבא שבזה שמחזיק בן תורה, בזכות זה הוא חי! לולא זאת, היה מסתלק מן העולם כבר מזמן!"

דרך שיחה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

סוד פינגסי שלא מלמדים במינהל-עסקים

לכבוד הגיליון הנפלא 'איש לרעהו' להנחלת ענייני בין אדם לחברו.

ברצוני לספר את אשר "בדידי הווה עובדה":

הנני נשוי ובעל משפחה ברוכה בלי עין הרע. מתגורר במרכז הארץ וזוכה להמשיך ולהיות אברך-כולל. אשתי מורה ומשתכרת יפה ברוך השם.

בשעתו רכשנו את הדירה שלנו, ובחשדי השם גם הייתה לנו האפשרות לגייס סכום כסף מכובד ולהשקיע אותו בפרויקט שהיה אמור להניב רווחים גדולים.

לצערנו הרווחים בוששו מלהגיע...

חלפה שנה, ועוד שנה, ועוד שנה, ושום דבר טוב לא התקדם בעסקה. הדבר היחיד שכן "התקדם" אלו תשלומי המשכנתא על אותה השקעה... בנוסף שילמנו מידי חודש בחדשו משכנתא על דירת המגורים שלנו, כך שזה היה מעבר ליכולת ולכוחות שלנו.

בעצם נקלענו לתסבוכת כלכלית. למצבים נוראיים שכוללות תקופות בהן אתה לא יודע היום איך יהיה לך כסף למחר!

אני יכול להאריך ולתאר את הקשיים - אבל כל אחד יכול לתאר לעצמו לבד איך זה נראה...

* * *

כולנו יודעים, ושמענו סיפורים שונים, אודות אנשים שהתמודדו עם בעיות של זיווגים, או זרע של קיימא, ולבסוף הבעיה נפתרה כאשר הם ביקשו מחילה ממישהו שהקיפיד עליהם.

גם אני הכרתי את העניין הזה, אבל אף פעם לא קישרתי אותו לקשיי פרנסה. אפילו לא העליתי על דעתי שאת הפתרון למצוקתנו הנוראית יש לחפש בכיוון הזה.

אבל אז זה קרה - לפני שנה בערך. התפרסם ברבים דבר החלום הנורא של מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א, השם ירפאהו ויחלימהו.

למי שלא שמע, או שהספיק לשכוח, אכתוב ואזכיר:

היה זה בעת שהותו למנוחה בנתניה. והנה בחלום-ליל מגיעה אליו נשמה מעולם העליון ואומרת שהיא פגעה במישהו והגיעה לבקש "תיקון". תחילה ענה לה שאינו עוסק בתיקון נשמות. אחר כך אמר לה שהוא יספר את דבר החלום ברבים, ובזכות שהשומעים יתעוררו להיזהר לא לפגוע בזולת, תהא לנשמה תיקון.

עד כאן הסיפור בקיצור.

הוסיף הרבי שליט"א ואמר, פעמים רבות נכנסים אלי אנשים ושופכים את ליבם עם צרות וקשיים שהם חווים. אני מורה

להם לפשפש במעשיהם שמא פגעו במישהו? ואם-כן לבקש את מחילתו.

והרבי המחיש: אנשים מספרים לי שהם מתקשים בפרנסה! שאין הקומץ משביע את הארי! שהיוקר מאמיר! וגם כאן צריך לפשפש ולבדוק שמא פגענו במישהו, ולדאוג לפייס אותו. כי אם לא הדבר מעכב את השפע מן השמים.

* * *

שמעתי את הדברים והרגשתי שהוא מדבר אלי אישית: השפע מוכן עבורך, אבל משהו מעכב אותו, תבדוק מה!!

יצאתי לדרך...

נזכרתי שלפני שנים רבות למדתי בישיבה לצעירים. בנו של המשגיח גם למד איתנו בישיבה, ויום אחד דיברתי עם המשגיח ואמרתי לו משפט מסוים על בנו שייתכן שהוא נפגע ממנו עמוקות.

אוי ווי!

תיכף ביררתי את מספר הטלפון של המשגיח. התקשרתי אליו וסיפרתי שכאשר למדתי בישיבה לפני שנים רבות פגעתי בו ואני מבקש את מחילתו.

המשגיח הקשיב, לא זיהה את הקול שלי, ושאל עם מי הוא מדבר?

עניתי לו בכנות שקשה לי להזדהות...

לשבחו יימר שתיכף ומיד הודיע לי שהוא מוחל בלב שלם, ובירך אותי שאזכה לשפע של פרנסה משמים. ברכה והצלחה וכל טוב!

תחשבו על זה: אם המשגיח לא זיהה את קולי, פירושו של דבר שהוא באותו רגע מחל וסלח לכל בוגרי הישיבה... כי הוא הרי לא ידע מי הדובר!

באותו רגע הרגשתי שאבן נגולה מעל ליבי - ולא כ"פתגם" בעלמא, אלא כתחושת-אמת.

החל מהרגע הבא פשוט ישבתי וציפיתי לראות את ישועת השם...

* * *

לא חלפו שבועיים מאותה שיחת טלפון, ואני מקבל הודעה שבימים הקרובים עתיד להיכנס לחשבון שלי סכום עתק של 100,000 ₪ רווחים מההשקעה שלי.

תודה לקל שמאז נכנס עוד ועוד, והיה רצון שיהיה לי ולכל עם ישראל שפע ברכה והצלחה בכל העניינים ורוב נחת דקדושה וכל טוב!

יש לכם במשפחה סיפורי "בין אדם לחברו" על יקיריכם (סבים, הורים, אחים או בנים) מוזמנים לשלוח למדור "סיפורים בני זמננו" פקס: 077-7671812 מייל: ahavemet@012.net.il (הפרסום בהתאם לשיקולי העריכה)

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל 0542538581 02-5671812 או במכשירי 'נדרים פלוס' "איש לרעהו מכון אהבת אמת"

השגחה פרטית

עולם של אמונה. חיים של ביטחון

סיפורי
השגחה פרטית
מופלאים
המתרחשים
בימינו
ודברי התעוררות
מתוך
'קו השגחה פרטית'

פרשת קרח תשפ"ו × עלון 195

בהשגחה

מהדירה הקטנה בצפת לדירת חלומות באשדוד

צוות "השגחה פרטית" התרגשו ביותר לשמוע את הסיפור שהשאיר יהודי מצפת בקו:

ברוך ה', נישאנו לפני 20 שנה. באותה תקופה עמדה דירה של דוד שלי, אח של אמא שלי, ריקה, והוא ביקש שנבוא לגור בה. כך חיינו במשך 15 שנה בטוב ובנעימים.

לפני 5 שנים הדוד נפטר ללא זרע של קיימא, וכאן התחילו העניינים להשתבש. בני המשפחה מסביב התחילו לרמז, בתחילה ברמזים דקים, ובהמשך בדרכים נוספות, שעלינו לעזוב את הדירה.

לא אכנס כאן לעניין ההלכתי ששאלנו את הרבנים, כי זה לא נוגע לעצם הסיפור.

ישבנו אני ונוות ביתי יחד וחשבנו מה לעשות. הייתה לנו אפשרות להיכנס לדיני תורה ומחלוקות, אך ידענו שזה עלול לצער מאוד את המשפחה בכלל, ואת אבי בפרט.

ברוך ה' שאנחנו מחוברים לכולל העולמי של קו "השגחה פרטית", ושם אנחנו שומעים כל הזמן שדירה היא משמים ופרנסה היא רק מידי הקב"ה. הדברים הללו חלחלו בנו כל כך, עד שהחלטנו פשוט לעזוב את הדירה בלי שום ויכוח.

אני רוצה לספר לכם את סוף הסיפור:

כיום, 5 שנים אחרי, יש לנו דירה ענקית באשדוד, דירה גדולה פי 4 מהדירה הקודמת. לא חלמנו מעולם שתהיה לנו דירה נוחה וטובה כל כך.

ואני אומר לעצמי: אם היה לי פעם צד לכעוס על המשפחה, כיום אני מכיר להם טובה, שהם היו השליחים הנכונים להוציא אותנו מהדירה - כדי שנגיע למה שיש לנו היום.

שבת שלום ומבורך,
פינחס שפר

סיפורי אמונה וביטחון מצדיקי הדורות זי"ע

השגחה עליונה

אל מול פני הסכנה בכיפל חארס

אספוסוף ערבי עזין מקיף את רכבו של הצדיק רבי גרשון ליבמן, ביישוב כיפל חארס. אבנים כבדות מתעופפות, והוא נותר שלו, שש וששמח בבוראו אוהבו.

פעמיהם לעבר היישוב הערבי הבלתי אוהד, בלשון המעטה.

הרכב נסע דקות אחדות בין שבילי הכפר, ולפתע נשמעה צווחה מקפיאת דם בשפה הערבית:

"יאהוד! אַמְסִכְוְהוּם!" - יהודים! תפסו אותם!

מכל עבר הגיחו נערים ערביים ששים אל קרב, אווזים במקלות ובאבנים גדולות, והחלו לדלוק בעקבותיו של הרכב. הנהג ניסה להאיץ ככל יכולתו ולהימלט מהזירה המתלקחת, אך לשווא. רגליהם של הפורעים הצעירים השיגו את הרכב והחלו להקיף אותו מכל צד.

הצבע אזל מפניהם של הנוסעים, לבד מפניו המאירות, הרגועות והשלמות של רבי גרשון, שנותר באותה ארשת פנים כאילו לא אירע דבר. גם כאשר אחד הנערים הערביים פתח בכוח את דלת הרכב הקדמית וחטף את מגבעתו של ראש הישיבה, לא חת ולא זע כלל, אלא עמד איתן בביטחונו המוחלט בבוראו שלא ינוס ולא יישן.

לאחר דקות נסיעה טרופה ארוכות, הגיע הרכב אל סמוך למקום הציון הקדוש, ורבי גרשון יחד עם מלווי יצאו רגלית לכיוון הקבר. עודם צועדים, לפתע החלו להתעופף לעברם מרחוק אבנים גדולות, זו אחר זו.

"רבי!" צעקו מלווי של רבי גרשון, "היזהר מפני האבנים, לבל תפגענה בך חס ושלום!"

ורבי גרשון עונה לעומתם בבת שחוק, בחיכו הנצחי שבו לכל הבלי עולם הטבע החומרי, אותו חיוך שלא מש מפניו גם אל מול הנאצים הרשעים בגטו או במחנה:

"ד' יעזור! ד' ישמור עלינו! אם גזרת שמיים היא שתיפולנה עלינו אבנים - הן תיפולנה, ואם לאו - הרי לא ניפגע כלל וכלל אפילו כחוט השערה!"

ואכן, למרבה הנס שבו רבי גרשון ומלווי לירושלים בלא כל פגע.

הרכב הישן והחורק התפתל שוב ושוב בעליות ובמורדות החדים, ויושבי הרכב היטלטלו כהוגן מצד לצד. מטעי עצי זית רחבי ידיים בגווני הירוק כיסו את המדרונות הנשקפים מבעד לחלונות, ונוף מרהיב נפרש לאורך כל הנסיעה לעבר עמקי השומרון המוריקים.

והנה הגיע הרכב אל היעד. כיפל חארס - היה רשום על השלט בכתב ערבי מסולסל. ברוכים הבאים ליישוב הערבי הוותיק, בו נמצא ועומד קברו של יהושע בן נון.

ליבם של היושבים החל לפעום בחזקה. נהג הרכב האיץ את מהירות הנסיעה והחל לנווט את הרכב בערנות גבוהה בין הסמטאות הצפופות. הרכב החליק במהירות בינות לבתים הכפריים העתיקים, לצד מבני הבטון החדשים. דממה כבדה עמדה בחלל הרכב. הנוסעים שלחו לעבר החלונות מבטים מודאגים מעיניים זרות פחד עמוק. רק שלא יבחינו בהם תושבי המקום הישמעאלים. רק שלא יתעורר זעמם ושלא ייגעו בהם לרעה.

רק אחד מכל יושבי הרכב ישב שלו ורגוע, נינוח, עולז ושמה, משל נוסע הוא כעת בשביליה של שכונת מאה שערים הירושלמית. אף לא צל צילו של פחד או של חוסר מנוחה הופיע על פני האיש שישב במושב הקדמי. כולו אומר יישוב הדעת, רוגע וביטחון מוחלט בבורא יתברך. כל כולו משדר עליזות חלזול מופנן בכל הבלי העולם הזה, חששותיו ופחדיו. יש בורא לעולם! מה יש לפחד מנברא יציר כפיו של הקדוש ברוך הוא, מלא כל הארץ כבודו?

היה זה הצדיק המופלא רבי גרשון ליבמן, מענקיה של ממלכת הבטחון 'נוברדוק' ומי שהקים אותה מחדש לאחר מלחמת העולם השנייה. במוהלך ביקורו של הצדיק בארץ הקודש, ביקש ממלווי כי חפצה נפשו לפקוד את ציונו של יהושע בן נון. שמו אפוא

× כך היה צריך להיות ×

מספר יהודי מביתר:

מאז שהבן המיוחד שלי נולד, אני מסובב בגילויים מדהימים של השגחה פרטית.

התינוק נולד עם מוס בלב. הלב, שאצל אדם בריא מכיל ארבעה חדרים שביניהם מחיצה חזקה, ובה שסתומים שנסגרים ונפתחים בתיאום מושלם - היה מפורז. הפרוזדורים היו פתוחים, ולחיות בצורה כזו זהו דבר כמעט בלתי אפשרי.

במשך כמה חודשים טופל התינוק בבית החולים, ועל התקופה הזו לבדה יכולתי לכתוב שלושה ספרים: האחד - סיפורי השגחה פרטית, השני - גמילות חסדים של עמך בית ישראל, והשלישי - ההשגחה הפרטית שבחסדים אלו.

הרופאים הגיעו למסקנה שיש לערוך לילד ניתוח של תיקון הפרוזדורים בלב. זהו ניתוח מורכב שלא מתבצע בכל מקום. הוחלט כי התינוק ינותח בעין כרס. לשם כך היה צורך להעביר לשם דיסק ובו צילומים שנעשו בשערי צדק.

ובאחד הימים אחרי שהשתחררנו מבית החולים שערי צדק, התקשרו אליי מהדסה עין כרם ואמרו, שאם ברצוננו לזרז את העניין, כדאי שכבר היום נביא את הדיסק מבית החולים.

אשתי והתינוק היו בבית, והבנתי שאני הוא זה שצריך לנסוע להביא את הדיסק. בחיידר שבו אני מלמד, יש מלמד שמתגורר בירושלים, ולוקח אותי טרמפ בכל פעם שאני מבקש ממנו. התקשרתי אליו, אבל הוא לא ענה לשיחה. בלית ברירה יצאתי לתחנה לחכות לאוטובוס. חיכיתי וחיכיתי, והוא לא בא.

בינתיים אירע רצף אירועים נפלא: אחת מעובדות בית החולים שמתגוררת בביתה, התקשרה לאשתי ושאלה אותה: "אני נוסעת הביתה ברכב, רוצה שאקח אותך?"

"אני כבר בבית", ענתה לה אשתי, "אבל תעשי איתי חסד גדול יותר, אם תעלי למשרד שבקומה השנייה ותיקחי בשבילי את הדיסק של הצילומים". העובדת נענתה לבקשה ולקחה את הדיסק. או אז התקשרה אליי אשתי ואמרה לי, "הדיסק בדרך אלינו, לא צריך לנסוע!" אח, כמה טוב שהאוטובוס איחר ולא הגיע!

רגע אחר כך התקשר גם המלמד: "אני עדיין כאן בעיר, ראיתי שהתקשרת אליי, רוצה שאקח אותך לירושלים?" אמרתי לו שבסוף לא צריך. כמה טוב שכאשר התקשרתי אליו הוא לא ענה לי!

אילו היה עונה, הייתי נוסע איתו ומכלה את זמני וכוחי, בשעה שהקב"ה כבר ארגן לנו דרך הרבה יותר קצרה להביא את הדיסק עד אלינו.

כאן אני רוצה לספר סיפור נוסף:

הניתוח של בני הלך והתקרב. כשהוא נולד, הוא המשיך לחיות עם המום, אבל סבל. הנשימה שלו הייתה כבדה, והדם לא התנקה כמו שצריך. אבל, כאשר מדרגים את מידת הדחיפות של ניתוח התיקון

שהוא צריך לעבור, מתברר שיש דחופים ממנו. הרופאים אמרו לי שאם התינוק מחזיק מעמד, עדיף לחכות שיגדל מעט, כי כך סיכויי ההצלחה של הניתוח יהיו גבוהים יותר, והתוצאה תחזיק מעמד זמן רב יותר.

חיכנו. עברו כמה חודשים, והתאריך לניתוח נקבע בחודש ניסן, לפני פסח. יום לפני התאריך הגענו לבית החולים כדי להכין את התינוק לניתוח. זה היה יום מתיש וקשה, עברנו מרופא לרופא ומבדיקה לבדיקה, ובכל בדיקה חיכנו בתור, ואחר כך חיכנו לסיכום שלה, בכל בדיקה היה עלינו להיות עם התינוק ולהרגיע אותו. בסופו של יום מתיש ביותר, ארוך מאוד, הגלות, התקשרו אלינו מבית החולים כשאנו עדיין בדרך הביתה, ואמרו: "מחר אין ניתוח".

"אבל הניתוח נקבע למחר! מה פירוש 'אין ניתוח'?"

"יש ניתוח דחוף יותר, לתינוק שנולד עכשיו. בשבילו זה ניתוח מציל חיים, וחובה לעשות אותו מיד כשהוא נולד. אנו מתנצלים". אילו הם היו ממשיכים עם התקליט הקבוע 'סליחה על ההמתנה ותודה על הסבלנות', זה היה עלול לפוצץ ממש, אבל הם התחשבו ואמרו רק שהם מתנצלים. יפה מצידם.

אמרנו 'גם זו לטובה', ואפשר לומר שדי התאמצנו להגיד את זה, שהרי הלב של התינוק שלי אינו שלם, ואני צריך לומר זאת בלב שלם... אבל בסופו של דבר התגברתי על האכזבה המרה, ואמרתי לאשתי שזה דווקא טוב, כך יהיה לנו ערב פסח רגוע. נחכה לאחר פסח.

נקבע תאריך חדש לניתוח, אחרי פסח. הגיע היום שלפני כן, ואנו עשינו את דרכנו עם התינוק לשעות ארוכות של הכנה, בדיקות, תיאומים, חתימות וטפסים. ושוב אותו סיפור! בערב אומרים לנו: "אל תבואו מחר. יש ניתוח חירום".

זה כבר היה מעל לכוחות. בפעם הקודמת עוד היה בי הכוח לחזק את אשתי, אולם הפעם אני בעצמי נזקקתי לחיזוק, ונכנסתי לרבי שלי.

הרבי השתתף עימי בכאב ובקושי, וסיפר לי מעשה בר' שלומק'ה מזוועהיל זי"ע:

ר' שלומק'ה היה צם פעמים רבות. פעם אחת, בתחילתו של יום צום, השכם בבוקר, חש חולשה, והרגיש שהוא חייב לשתות כוס תה. הוא ביקש מהנכד שלו, מרדכ'ה, שיביא לו כוס תה. הילד לקח את הכד, רצה למלא אותו במים מהבוה, אבל הכד נפל. אך זמן עד שהצליח להוציא את הכד מהבוה. ביקש לחמם את המים, אבל הפרימוס לא פעל. בכל שלב נתקל הנכד במניעות שונות ומשונות, ועד שכוס התה הייתה מוכנה, כבר שקעה השמש...

אחרי השקיעה ניגש מרדכ'ה לר' שלומק'ה עם כוס התה, וליבו שבור מכל התקלות וכל העיכובים. אמר לו הרבי: מרדכ'ה, כך היה צריך להיות!

"כך היה צריך להיות". הרבי אמר לי את המילים האלה, שוב.

מזונות אינם מצויים תמיד לבעל האלימיה. רק לבעל הביטחון מובטחת המחיה.

תָּרוֹן שְׂבָעָה. מְזוֹן לְשִׁבְעָה. לְבַעַל הַכִּימְיָה מַחְסוֹר לְפַעֲמִים יִרְעֵב לְמְזוֹן. בְּעֵת צָר וָרָזוֹן. וְלֹא יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת דָּמִים וְהַבּוֹטָח - בְּטוֹחַ. שׁוֹלְחָנוּ פָּתוּחַ. שֶׁפַּע שְׂבַע כָּל הַיָּמִים בְּכָל מְקוֹמוֹ וְזַמְנוֹ. לֹא יִחְסַר מְזוֹנוֹ. אֲשֶׁרִי הַבּוֹטָח תָּמִיד

השיר והשער

שירת קודש מרוממת
על פי ספר שער הביטחון

× הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א ×

תפקיד מותאם

כל אדם הגיע לעולם כדי למלא תפקיד, השונה מתפקידו של חברו. יש אחד שתפקידו לעבוד על מידת הביטחון, לבטוח שיקבל את הטוב בעבורו ולהיווכח בישועתו. התפקיד של האחר הוא לחיות נגד טבעו - לא לקבל את מה שרוצה, להאמין שזהו רצון הבורא ולהסכים לגזירה באהבה. בעל חובות הלבבות מזכיר זאת בהקדמה לשער הבטחון, בתועלת האחרונה.

ייתכן שאדם זכה כבר בגלגול הקודם לעמוד בניסיון הביטחון, וכעת הוא עולה בדרגה: הקב"ה מונע ממנו את מה שהוא רוצה או זקוק לו, כדי שיתמודד בניסיון חדש - להשלים עם רצונו של מקום, ולקבל את הנתונים.

לפעמים כדי לעמוד בניסיון נדרשת עבודה על המידות. אדם צריך לעבוד על הענווה והכניעה לרצונו של הבורא, ורק אז יוכל להתמודד עם קבלת רצון ד' ועמידה במידת הביטחון.

ניגש אליי אברך, ושאלתי עימו: כבר מספר חודשים הוא עובד על מידת הביטחון, בביטחונו שעד ראש חודש סיוון הוא יקבל משרה תורנית. הוא מאמין שביכולת הבורא להעניק לו את המשרה המבוקשת. בפועל, זה לא ממש זורם לפי התוכנית. אמנם יש לו מספר הצעות עבודה, אבל התפקיד שהוא מצפה לו, עדיין לא הוצע לו. קשה לו עם זה, ומבולבל. הוא התאמץ כדי להחזיר בעצמו את האמונה שהקב"ה יכול לעשות זאת, אולם זה לא קרה.

עניתי לו, שעצם קבלת המצב באהבה עשויה להביא את הישועה, כפי שכתוב בתהילים פרק ל"ז, שהענווים הם אלו שיורשים ארץ. יחד עם זאת, אמרתי לו שלעולם לא יפסיק לעבוד על מידת הביטחון, גם אם הישועה אינה מגיעה, אבל - בלי לחץ.

בנוסף, הצעתי לו לבדוק עם עצמו מדוע התפקיד והמשרה כל כך חשובים לו, מה מעיק עליו בהיעדר המשרה שלא הגיעה. לפעמים הכבוד הוא שדוחף ומניע את האדם, מבלי להתייחס לשאלה האם התפקיד מתאים לו או לא. במקרים כאלו כדאי לשנן שהכול הבל הבלים, וכן לשנן מאמרי חז"ל שמסייעים להירגע מהאכזבה.

מעבר לכל זה, ציינתי בפניו, ייתכן שהוא נועד לתפקיד אחר בחייו - להאמין ולבטוח בבורא גם לאחר שלא קיבל את מה שרצה, ולקבל את המצב באהבה!

הדחייה של הניתוח, הדחייה החוזרת, כל הטלטול והקושי והכאב - "תדע, כך זה היה צריך להיות!"

השכנים והמכרים שמעו על הדחייה הכפולה של הניתוח. אנשים דיברו על זה, והעניין התפרסם. עסקן מוכר התקשר אליי ואמר לי, "אני מריח כאן פרוטקציות. מה זה הדבר הזה, שפעם אחר פעם דוחים אותך? מן הסתם יש אנשים שמצליחים להיכנס בדלת האחורית. תן לי פרטים, ואני אראה איך לדחוף אותך כמו שצריך".

הוא היה נחוש ומלא מרץ לעזור. הודיתי לו על כך, אבל אמרתי, "אני לא דוחף שום דבר. כך היה צריך להיות. נקבע לנו תור חדש, ואנחנו נלך לפי הסדר".

כעבור כמה ימים סיפרה לי אחותי, כי לשכנים שלה נולד תינוק עם מום בלב, וניתוח מידי הציל את חייו. "פגשת אותם?" היא שאלה אותי.

"מתי היה הניתוח?" שאלתי, והיא ענתה. התברר שזה היה באותו יום שהניתוח של הבן שלי היה אמור להיות.

לא מדובר בניתוח פשוט. ניתוח לב זהו תהליך מסובך שמצריך צוות שלם. עכשיו הבנתי שאילו הייתי מתעקש ומפעיל לחצים מצד כל מיני גורמים, ייתכן שהיו מנתחים את הבן שלי, אבל חלילה וחס, על חשבון חייו של תינוק אחר! זו הייתה הארה משמיימת. זכיתי לראות בעיניים איך הכול מחושב ומדויק ממרומים. כך היה צריך להיות.

× אלפים כנגד מאות ×

מספר ר' אליהו ביג'אוי מבית שמש:

כבר כמה שנים אני זקוק למשקפיים. בזמנים שהייתי הולך לעבודה זה לא כל כך הפריע לי, אבל עכשיו, כשברוך ד' אני זוכה לחבוש את ספסלי בית המדרש וללמוד בכולל, אני חייב אותם. כשלומדים גמרא צריך לראות היטב.

יש לי מספר גבוה, ועם עוד כמה נתונים, מטפס המחיר של המשקפיים שאני צריך לאלף וחמש מאות שקלים, זהו סכום נכבד, שזמן רב דחיתי את ההוצאה שלו.

יום אחד, כאשר הלכתי למכולת, ניגש אליי יהודי ואמר לי: "אני צריך לקנות משקפיים לבן שלי, ואין לי כסף. תוכל לעזור לי?"

אמרתי לו "כן", כיוון שיש סכום של מעשרות שעליי להפריש לצדקה, "אבל אין לי כאן מזומן, רק אשראי. אני יכול ללכת איתך לחנות ולשלם ישירות למוכר".

בדרך חשבתי, שלא כל כך פשוט לגשת לאנשים ולאסוף מהם את הכסף למשקפיים. זה אורך זמן, ומי יודע עד מתי הבן שלו יצטרך לחכות. לכן כשנכנסתי לחנות המשקפיים אמרתי למוכר שייקח ממני את כל התשלום עבור המשקפיים של הילד, בתשלומים.

ברוך ד', המשקפיים נרכשו, ואז פניתי בתפילה לד', שכשם שזכיתי לעזור לילד יהודי ולקנות לו משקפיים בשלמות, כן יעזור לי שיהיו לי משקפיים בקרוב.

עברה תקופה קצרה, וגייסי שעובד בחנות משקפיים מתקשר אליי, "בוא תבחר לך משקפיים".

אחרי השיעור באתי לחנות. כבר לא היו שם אנשים, וגייסי אמר לי, "תבחר מה שאתה רוצה, אני משלם הכול מכספי מעשרות".

ראיתי בחוש מידה כנגד מידה. שילמתי לילד משקפיים של כמה מאות, והקב"ה שלח לי משקפיים באלפים.

היכל הנגינה

ר' מאיר סטאריק: אני נזכר בחתונות שנערכו בתקופת הקורונה... היו אז אתגרים לא פשוטים שעיינום התמודדנו מדי לילה. פעם האורגניסט לא הגיע, פעם אחרת הייתה זו ההגברה. אני זוכר חתונה אחת שבה המשטרה הגיעה כמה פעמים. זו הייתה חתונה בירושלים, והמתופף לא הסכים להעמיד את התופים, מחשש שיחטוף קנס. התחלנו לשיר, כשהמתופף עושה את הקולות של התופים במיקרופון לצד ה'איש בס' - זה שמשמיע קול דמוי נגינה. כך עמדנו ושרנו חתונה שלמה. הייתה שם שמחה אדירה, יותר מבכל חתונה רגילה.

ר' יעקב דסקל: הגענו למוסד רפואי כדי לשמח את השוהים בו. באחד החדרים ישב אדם מבוגר שלא הסכים להסתכל עלינו. אתם מפריעים לי!" הוא אמר.

התחלתי לשיר, והוא לא התייחס. אך לפתע הוא הסתובב אליי, "אתה יכול לתת לי איזה 'יוסליה'?" כמובן באותו רגע פצחתי ביצירה של החזן הנודע יוסליה רוזנבלט, לא זוכר אפילו איזו, ומאז השתנתה כל התמונה, והתחלנו להגיע אליו כל שבוע. הוא היה זקוק לזה ממש כמו אוויר לנשימה.

יש לי סיפור נוסף: באותו יום ידעתי שבערב עליי לשיר בחתונה, אולם גרוני היה צרוד, הקול פשוט אבד. עברו בעל מנגן, הדבר המפחיד ביותר הוא לאבד את הקול ביום של אירוע. נזכרתי אז באפיזודה שהייתה לי עם כ"ק הרבי מוויז'ניץ שליט"א: היה זה בשמחת תורה, כאשר הרגשתי שהקול ממני והלאה. ניגשתי אל הרבי שליט"א ואמרתי לו, שלפי המצב לא נראה לי שאוכל לשיר ב'הקפות שניות'. הרבי מלמל כמה רגעים, ואז אמר לי, "רוממות קל בגרונם וחרב פיפיות בידם", כרומז לי שהשירה היא מהקב"ה ואל לי לדאוג. ואכן, בהקפות שניות כבר שרתי כרגיל.

בדרכי לחתונה, כשגרונתי צרוד עדיין, שוב ושוב שיננתי את מילות הפסוק, "רוממות קל בגרונם וחרב פיפיות בידם". כך כמה פעמים, עד שנוצר לי שיר על המילים... בשיר הזה 'חיממתי' את הגרון, וכשהגעתי לחתונה כבר יכולתי לשיר.

(מתוך מדור 'בחזית האמונה')

מתוך "מגזין השגחה פרטית" -
מגזין האיכות המעניק לכם ארגו
כלים ייחודיים לחיים שלווים ורגועים.
להצטרפות חייגו: 02-502-2-502

לא חייבים להיות שדכן

בכולל שלי יש כמאה אברכים בכל מיני גילים. מהם צעירים שזה עתה נישאו, מהם אבות לילדים קטנים או גדולים, ויש גם אחרים שכבר מחתנים את ילדיהם. עם חלקם יש לי קשר קרוב, בעוד עם אחרים הקשר מסתכם בכך שאנחנו מברכים זה את זה לשלום. יום אחד ניגש אליי אחד מהמבוגרים שבחבורה, מאלו שאין לי איתם קשר כל כך קרוב, ושאל: "אולי אתה יכול לעזור לי בשידוכים?"

"לא יודע", עניתי מיד. "אני לא שדכן, ואין לי מושג איך אפשר לעזור בשידוכים." "אני חושב שאתה כן יכול לעזור", אמר האברך. "יש לי בבית כמה בנים בוגרים, ונראה לי שאתה תוכל לעזור לי."

עיקמתי את פי כלפי מטה בתמיהה, "למה נראה לך שאוכל לעזור?" "תראה", פתח האב, "אני מבין למה בדרך הטבע הבנים שלי מתעכבים. יש להם כמה נקודות, שבציבור שאליו אנו משתייכים, הן מהוות בעיה. אבל אם ניגש לאנשים בסגנון אחר, מעדה אחרת, הם יתייחסו לזה באופן שונה. שם, בקהילה איקס, זה לא נחשב לבעיה, ואני חושב שאפשר למצוא שידוכים לבנים שלי מקרב הקהילה הזאת. אני רוצה לבקש שתנסה להציע אותם לאנשים שם."

"אין לי קשר לקהילה הזאת", התפלאתי.

"כמו שזכור לי, יש לך קשר. פעם גרת בעיר אחרת, קרוב לאנשים מהקהילה."

"זה היה מזמן".

"בכל זאת", אמר לי האב, "תנסה לעשות משהו".

הנהנתי בראשי באופן לא מחייב, ושאלתי: "למה פנית דווקא אליי?"

והוא ענה לי בתמימות: "יש לי כמה ילדים שצריכים שידוך, ואני חייב לעשות השתדלות. חשבתי שאתה מכיר אנשים שעשויים להתאים, ולכן פניתי אליך. זו ההשתדלות שלי, ומי שמשתדל, הקב"ה שולח לו סייעתא דשמיא".

השיחה שלנו הסתיימה בזאת. בתחילה חשבתי שאין לי כל קשר לעניין, אבל בהמשך עלה בדעתי לשאול את אחותי האם היא מכירה משהו מתאים. התקשרתי אליה, והיא אמרה לי שאין לה הכרות עם משפחות מהקהילה, אבל היא מכירה שדכנית.

היא תעביר לשדכנית את שמו של האברך ואת פרטיהם של ילדיו, ואולי יצא מזה משהו. סיימתי את השיחה בהרגשה שלא עשיתי משהו מועיל. זה היה נראה לי כמו בדיחה, שיהודי ניגש אליי ועושה אותי שדכן, ואני מגלגל את השדכנות למישהו אחר.

עברו חודשיים, והנה, הרינה עוברת בכולל. חברים ניגשים לאותו אברך ומאחלים לו מזל טוב. כן, כן, הבן שלו התארס. עם מי? - עם בת למשפחה מהקהילה שעליה דיברנו. ומי השדכן? - השדכנית שאחותי דיברה איתה.

התברר שהשיחה הזאת כן הייתה משמעותית! זו הייתה התחלה, החולייה הראשונה בשרשרת הניסים שהובילה לשידוך.

אין זאת אלא האמונה התמימה של האבא הצדיק. יהודי שעושה השתדלות מתוך אמונה, והקב"ה שולח לו סייעתא דשמיא.

ד' יודע שאני רוצה

מספר ב' י' מירושלים:

אילו פי מלא שירה כים, אין אני מספיק להודות על הניסים ועל הנפלאות. ברוך ד', בליל שבת פרשת ויצא זכיתי לחזקת תינוק - בני היקר. תינוק בריא ושלם. היינו נרגשים מאוד, לילה כיום יאיר. את שארית הלילה עשיתי בהדסה הר הצופים, נים ולא נים, ורק לפנות בוקר תפסה אותי שינה.

כשהתעוררתי, רציתי ללכת למקווה לפני התפילה. השעה הייתה עשר דקות לפני השעה עשר.

ידעתי שהמקווה הקרוב ביותר נמצא במרחק הליכה של רבע שעה. המקווה בוודאי נסגר בעשר, אבל הרגשתי שכוחותי לא יעמדו לי להליכה מהירה. ידעתי שאין לי אפשרות להיות במקום לפני עשר, ושאלם אגיע והמקווה יהיה סגור, אצטרך לכלות זמן וכוחות בחיפושים אחר המפתח. אמרתי לעצמי: הקב"ה יודע שאני לא יכול להיות במקווה לפני עשר! והקב"ה

אמי התפלאה, "מה פתאום החלטת להתפלל דווקא על הבן שלי? יש לנו במשפחה המורחבת בחורים יותר מבוגרים".

"הרבי אמר שאתפלל דווקא עליכם", ענתה החברה.

אמי שתחי' עוסקת בעזרה לאנשים בכל מיני תחומים. הבן של החברה שלה הוא בן יחיד שנולד אחרי תפילות רבות. בשעתו אמי עזרה להם מאוד. עתה, עשרים שנה לאחר שנולד, נכנס עם אביו לרבי מויז'ניץ-מונסי זצוק"ל וביקשו ברכה לזיווג. אמר להם הרבי, שיתפללו במשך ארבעים יום שיתארכו בן של משהו שהיטיב להם, ויקוים בהם מאמר חז"ל שהמתפלל על חברו - נענה תחילה. היא סייעה לספר את הסיפור, וביקשה: "תני לי את השם המדויק של הבן שלך, ואתפלל עליו".

אמרה לה אמי, "טוב, אם את מתפללת על הבן שלי, גם אני אתפלל עליכם. תני לי את השם המדויק של הבן שלך, ובלי נדר ארבעים יום ואומר לזכותו שיר השירים".

החברות החליפו שמות, וארבעים יום של תפילות החלו.

ביום הארבעים (!) - למרות אי אילו עיכובים ומחשבות שהיו, לחכות למחר - אח שלי התארס! השמחה הייתה גדולה מאוד. זאת מתיקות נפלאה ומיוחדת, לראות שהתפילות פועלות, והישועה מגיעה בדיוק ביום הארבעים.

בתוך השמחה הגדולה נשמע צלצול טלפון. החברה ממונסי התקשרה לאמא שלי ואמרה לה בהתרגשות גדולה מאוד, "מזל טוב!"

אמא שלי הייתה בטוחה שהיא אומרת לה 'מזל טוב' על אחי, ושאלה אותה, "איך את כבר יודעת שהבן שלי התארס?!" כאן החברה התרגשה עוד יותר, "הבן שלך? ואני מתקשרת לספר לך שהבן ש-ל-י התארס?!" באותו יום. באותו זמן. ממש פלאי פלאים.

אבל זה לא נגמר כאן. התפילות המשיכו ופעלו עוד ועוד, ותוך תקופה קצרה, כל הבחורים במשפחה שחיכו לזיווג - התארסו. סימן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל.

יודע שקשה לי עכשיו להתחיל לחפש את המפתח!

זמן קצר לפני כן זכיתי לשמוע מרבי דברי חיזוק. הוא דיבר על כך שיש לנו בשמיים אבא טוב. שרוצה בשבילנו רק טוב, ודואג לנו כל כך. עכשיו זכרתי זאת וחשבתי באמונה תמימה: הקב"ה יודע שאני רוצה ללכת למקווה. הוא יודע שאין בי כוח למהר את פסיעותי. אז אנא ד', תכין לי את המפתח, שלא אצטרך לחפש אותו!

ככה ביקשתי באמונה. הלכתי בקצב הרגיל שלי, בלי לרוץ, ואכן הגעתי אחרי השעה עשר. אמנם, המקווה היה פתוח! ועד שיצאתי משם - עדיין לא באו לנעול את המקום. הקב"ה קיבל את תפילתי! חזרתי לבית החולים בהודיה לד' גם על זה. בהמשך יום השבת שוחחתי עם משהו שמצאתי שם, וסיפרתי לו איך הקב"ה עזר לי והשאיר לי מקווה פתוח אחרי השעה עשר...

"אין דבר כזה", אמר לי בן שיחי. "זה לא שמישהו שכח לנעול את המקווה. אני מכיר את המקום היטב. בכל שבת השער האוטומטי ננעל בדיוק בשעה עשר-אפס-אפס. אבל בדיוק בשבת הזו היו בעיות בחשמל והשערים לא עבדו".

בדיוק! הקב"ה סידר לי מראש שאוכל להגיע למקווה. תראו מה זה כוח של אמונה פשוטה.

× ארבעים וארבעים ×

מדבר בן למשפחת אונגוואר שבסקוויא:

המעשה שאני רוצה לספר כאן, כך היה:

אח שלי היה בשידוכים די הרבה זמן. ההורים שלי לא דאגו, אולי קצת; בכל זאת, הוא כבר היה בן עשרים - אצלנו זה לא גיל צעיר - ובמשפחה המורחבת שלנו היו עוד תשעה בחורים שהתעכבו בשידוכים.

יום אחד התקשרה לאמי חברה שלה, וסיפרה לה שהיא מתכננת להתפלל על אח שלי ולהזכיר אותו לזיווג הגון במשך ארבעים יום בציונו של הרבי מריבניץ זי"ע.

זכיתם לגילוי השגחה פרטית? שתפו אותנו! הגילוי שלכם עשוי להאיר לרבבות יהודים
ספרו את הסיפור שלכם בקו השגחה פרטית 02.3011300 - בשלוחה 3 ואח"כ 0 (אחרי בחירת השפה)
או שלחו בפקס 02-6599189 או למייל המערכת A@023011300.COM

הבמה המרכזית לשיתוף תובנות וחיזוקים מן החיים

הבוטחים בהשם

של ליל שישי. הוספתי שבכולל זקוקים לשפע.

היהודי ניגש לרב ובידו ערימת דולרים, אולם ראש הישיבה סירב ליטול את הכסף, וסימן לאיש שיעביר לי את התרומה. בהמשך ניגשתי לחלפן כספים וסיפרתי שהכסף זוהי תרומה המיועדת לאברכי הכולל. החלפן התפעל, והודיע שאינו נוטל לעצמו את העמלה הקבועה על סך אחוז וחצי.

בשבוע שלאחר מכן הגשתי למשגיח את הסכום - 6,300 ש"ח בדיוק, וסיפרתי את העובדות. הוא נדהם. היה זה הסכום המדויק שנטל כהלוואה בשבוע הקודם. ראינו עין בעין את ההשגחה הפרטית!

ברכה מרובה,

חיים שמעון רביע, ראש כולל 'תורת יוסף' בביתר עילית

ברכת מזל טוב על הגיליון המחודש והמורחב. קראתי את גיליון 185 מתחילה ועד סוף. ממש עונג ושמחה. אין כלי נאה הימנו לשיתוף ביד ההשגחה שראיתי במו עיני:

כמי שמקורב מאוד למרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי משה צדקה שליט"א, ראש ישיבת 'פורת יוסף', למדתי אצלו בכולל ליל שישי ולמחרת בבוקר. לאחר מכן היינו יוצאים עם ראש הישיבה לכותל המערבי לתפילה על הכלל ועל הפרט.

המשגיח בישיבה-קטנה היה מחלק לאברכים את הכסף בכל ליל שישי, סמוך לנץ החמה. באחד מלילות שישי פנה המשגיח לראש הישיבה, וציין שקופת הכולל זקוקה לסכום גדול.

כשהגענו לכותל, הצעתי להוסיף פרק תהילים להצלחת הכולל. בסיימי את המשפט פניתי לאחד המתפללים, והמלצתי לו שייגש לקבל ברכה מראש ישיבת 'פורת יוסף', הנתון כעת לאחר לימוד

דיוק של שעון

מספר אליעזר ויספיש:

השעון שקבלתי ליום ההלדת של גיל שמונה, לזה אותי בנאמנות במשך שנה וחצי. הוא עזר לי להזדרז בכל בקר: הזכיר לי לכבד הורים ולחזור הביתה בשעה שאמא בקשה; שהתרגלתי אליו, הרגשתי שבזכותו אני מנצל את הזמן יותר ויותר. מובן כמה הפרע לי כשיום אחד הוא נתקע והפסיק לעבד. מספר ימים חלפו, עד שהגיע ערב פנוי שבו יכלתי לקחת את השעון לתקון בחנות השעונים. מוכר השעונים לקח ממני את השעון, העיף בו מבט ואמר: "שלשים שקלים". עמדתי והמתנתי שהוא יתקן, אך הוא היה עסוק מאד ואמר: "כשזה יהיה מוכן, נתקשר". עברו כמה ימים נוספים, בהם חסרונו של השעון הציק לי מאד. והנה סוף סוף התקשר המוכר ועדכן שהשעון מתקן. רגע לפני שייצאתי לחנות, בקשתי מאבא שלשים שקלים עבור התקון. אבא נתן לי שני שטרות של עשרים, שהם יחד ארבעים שקלים. זה מה שהיה לו באותו זמן. אמרתי "תודה" ומהרתי לצאת. כשהגעתי לחנות ובקשתי מהמוכר את השעון שלי, הוא בקש ארבעים ש"ח.

"אמרתי שזה יעלה שלשים!" התפלאתי. "אתה צודק, ילד", המוכר דוקא זכר. "אבל התקון היה מרוב קצת יותר, ובחברה של השעון אמרו שזה עולה יותר ממה שחשבת...". כמעט הסתובבתי אחורה בצער, על שלשים השקלים שהבאתי אינם מספיקים. ולפתע נזכרתי: איזו השגחה פרטית! עכשו הבנתי למה היה לאבא כסף רק בשני שטרות של עשרים, שהם ארבעים... כך קבלתי מיד את השעון, ולא הייתי צריכה לחזור הביתה בלעדיו, בעגמת נפש.

התזכרת שהצילה

מספר אנשיל מירושלים:

כשהייתי ילד קטן, הייתי ממתינ שלש שעות בין אכילת בשרי לאכילת חלבי. עברו השנים וברוך ד' גדלתי. יום אחד אבא אמר לי, שאני כבר ילד גדול וגם בוגר, והגיע הזמן שאמתין שש שעות בין בשרי לחלבי. התרגשתי מהזכות הגדולה, וגם נהייתי מעצם המחמאה: כן, אני כבר כמו הגדולים! הרגשתי שיש לי כח להמתין, ושבסיעתא דשמיא אצליח לשמור על ההפסקה הראויה בין מאכלי בשר למאכלי חלב.

אני אומר 'בסיעתא דשמיא', כי ספור שקרה לי זמן קצר אחרי שהתחלתי לשמור שש שעות, הזכיר לי היטב שלבדי אינני יכול שום דבר רק בסיעתא דשמיא - כשמקבלים סיוע ועזרה משמים - יכולים לזכות לקים מצוות בשלמות.

היה זה בשעת ערב. קראתי בספר, כאשר משום מה הגיע לאפי ריח ארוחת הערב של אחי הקטן בן השנתיים. הריח גרם לי לקום וללכת למטבח. בדרך כלל אני מתחיל לאכל כשאחי כבר במטה, אבל כעת ראיתי שאמא שלי הכינה טוסטים טעימים, והחלטתי להצטרף לארוחה כבר עכשו.

נגשתי לטל ידים, ופתאום הטלפון צלצל. על הקו היה שימי, חבר שלי. היתה לו רק שאלה קטנה: "אנשיל, אולי אתה זוכר מתי סימנו בשירי?"

אופס! הספל נשטט מידי. ממך לא זכרתי שהיום אכלנו בחידר ארוחה בשירי!

בזכות הטלפון הזה, שהגיע ממך בזמן, נצלתי וזכיתי לשמור ולקיים את המצוה, בסיעתא דשמיא.

בגדי שבת מוכנים מראש

מספר ישעיה פריינד מויליאמסבורג:

היה זה בראש חודש תמוז. בערב יצאו ההורים שלי לחתונה של קרובי משפחה רחוקים, שהתקיימה בעיר שלנו. הם רצו לשוחר עם אח שלי ואתי, ולכן יצאנו ללוות אותם.

צעדנו ודברנו, נהנים ממזג האוויר הנעים של הערב. הגענו אל האולם, אך לא חשבנו להכנס. התכנית שתכננו מראש היתה, שההורים שלי יכנסו לומר 'מזל טוב', ובינתיים אחי ואני נחפה להם בפניסה לאולם.

לפתע אבא שלי אמר: "עכשו אני חושב שבצעם כן מתאים שתכנסו. נראה לי שבגלי השמחה ישמחו מאד לראות גם אתכם". "אבל, איך נכנסו? לא לבשנו בגדי שבת" - התחלתי לומר, ופתאום קלטתי שראש חודש היום! שנינו לבושים בחלצות לבנות חגיגיות!

כך היינו מארגנים בצורה המתאימה לחתונה, ויכלנו להכנס, לשמוח ולשמח.

הודעות פינת

ילדים יקרים!
בכל יום ראשון עולה סיפור חדש מאת המחנך הנודע הרב קלמן רוזנברג שליט"א.
קו השגחה פרטית לילדים: 02-3011901

ילד יקר! ראתה השגחה פרטית?
שתף את עם ישראל בסיפור שלך!

התקשר לקו השגחה פרטית לילדים: 02-3011-901
הכנס לשלוחה 4 (לאחר בחירת השופה) והקלט את הסיפור שלך.

מעצר או אוצר?

פרק 3 מתוך 4

תקציר: ר' יצחק נולח את התפילין לבדיקה בעקבות מעשה שהתרחש שנה לפני כן - עובד גוי במשרדו נתפס על ידו בגניבה ומבקש לנקום בו על כך שנענש בשנת מאסר.

מה אתה מתפסם? מאישים לי פצוים על שפטרות אותי סתם כך מהעבודה...

גיד מורנינג, בוס' ... באתי לדרש את הפצוים שלך!

את מה? פצוים? על מה?

תקופה ארבה חלפה מאז תפיסתו של ג'ון 'על חס' בקבר במעט הספקתי לשכוח ממנו, עד שבקר אחד...

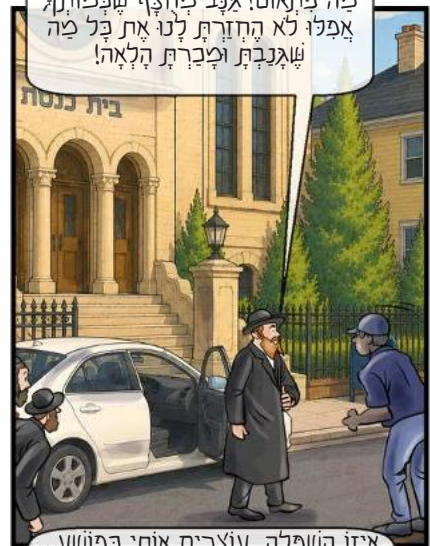
אתה עצור בעת באשפית תקיפה!

קשה לי להאמין שאכן היהודי אשם, אך מה אכפת לי שהוא יסבל קצת עד לברור הענינים...

הלו, פוליס? הצילא מתקיימים אותי!

הוא הבא אותי...

מה פתאום! גנב מחזף שבמותק אפילו לא החזרת לנו את כל מה שאגבת ומברת הלאה!

בעבר מספר שעות:

בתא המעצר:

אני חייב להתחזק בדיעה שהכל לטובה, ושבודאי יש סבה שמימית למעצר המשפיל הזה...

אין ברשותי שעות, אך בודאי הזמן עובר וחולף... רק שובאו לשחררני לפני השקיעה, שאספיק להניח תפילין!

יפה, התרגיל שלי הצליח!

אוי וי, חייבים לעדכן את בני משפחתו של ר' יצחק דוידוביץ' על מעצרו!

כן, עליהם לדאג מיידית לעורך דין מנסה שיפעל לשחררו!

מספר הרה"ח ר' יוסף מאיר משינסקי שליט"א:

בי"ב בכסלו תשפ"ג, שבוע לפני חתונת בתי, ניגש אליי ידיד ואמר: אם מישוהו שואל אותך איך אתה מחתן, תגיד לו שיש עוד מישוהו שמחתן באותו לילה, והוא משלם במקומך. שאלתי אותו למה כוונתו, והוא השיב: הרי אמרו חז"ל שהקדוש ברוך הוא, האב והאם - שלושתם שותפים באדם. אם כן, אתה והקב"ה מחתנים יחד את בתכם.

הדברים נכנסו לליבי כמסר משמיים. הייתי אז במצב כלכלי קשה מאוד, בלי כסף לחתונה ועם חובות גדולים. אך מאחר שאני עוסק הרבה בענייני השגחה פרטית, הבנתי שד' יתברך שולח לי חיזוק מיוחד לקראת החתונה. אמרתי לעצמי: את ההשתדלות שלי עשיתי, ומכאן הכול בידי. מאותו יום התחננתי בכל תפילה: ריבונו של עולם, הרי אתה שותף עמי בחתונה הזאת, אנא תדאג שיהיה לי לשלם לאולם, לתזמורת, לצלם ולקייטרינג, ושתהיה חתונה שמחה ומרוממת.

ואכן, יום החתונה היה היום הרגוע ביותר בחיי. הגעתי לאולם עם פנקס צ'קים, אלפיים שקלים במזומן, וחשבון בנק ריק. עדיין לא שילמתי כמעט לאף אחד. ובכל זאת נכנסתי רגוע, כי הקב"ה מחתן עימי.

בסופו של דבר הכול שולם בצורה מופלאה. אנשים טובים נשלחו לסייע, החופה הייתה מרוממת במיוחד, והגראמען במצווה טאנץ' היו כל כך מרגשים, זאת על אף שהגראמער שכח חלק מהדפים בבית...

בימי השבע ברכות האחרונים, שיצאו בחנוכה, קניתי לחתני חנוכייה גדולה ומפוארת. אמנם לא תכננתי לקנות לו, אך מכיון שד' שלח לי כל כך הרבה כסף בתקופת החתונה, נותר לי גם כסף בעבור חנוכייה לחתני. וכששאלו אותי איך אני רגוע כל כך, ענית: "הרי הקדוש ברוך הוא מחתן עימי באותו לילה!"

התחזקתם מהעלון? רוצים לזכות את הקוראים?

שלחו למערכת במייל או בפקס, או השאירו הודעה בקו 02-3011300-11-302 בשלוחה 9/9

השגחה בשטח מבט אל נקודת הפצה של עלוני "השגחה פרטית".

× **המקום:** ירושלים, שכונת גוש שמונים.

× **נקודת החלוקה:** בית הכנסת חב"ד, רחוב חנה.

יום שלישי. שעת אחר הצהריים. שמש נעימה מחממת את העיר ירושלים, מביאה רוגע ושלווה על המהלכים ברחובותיה.

אל בית הכנסת והשטיבלאך של חסידי חב"ד ברחוב חנה בעיר, נכנס זה עתה יהודי חסידי, בר אוריין ויודע ספר. מחפש הוא מעט מרגוע לנפשו, הן יום עמוס עבר עליו. יומו הגדוש החל במסירת שיעור דף היומי לבעלי בתים חשובים, היוצאים תיכף לעמל יומם; לאחר מכן, כמנהגו מדי יום, נסע להתפלל תפילת שחרית במקום אשר לא זזה שכינה משם, שריד בית מקדשינו - הכותל המערבי; בהמשך יצא לעשות לפרנסתו, במסגרת עיסוקו כר"מ ומחנך באחת מן הישיבות המפורסמות; וכעת, לאחר השעות הארוכות הללו, בהן אימץ את גופו, מוחו ועצמותיו - מחפש הוא קצת רוגע ושלווה לגופו ולנפשו.

רגליו מוליכות אותו לחב"ד-חנה, שם הוא ימצא כבר את כל מה שהוא צריך. כוס תה חמימה, משב רוח מרענן ודף גמרא. רוגע ושלווה, זה הסוד. גלוי ומפורסם, חב"ד של רחוב חנה.

וגם לכאן, למקום כל כך מרכזי, נגיש ומפורסם, מגיעה בשורת האמונה, הביטחון והשלווה.

הנה, המפיץ של עלוני "השגחה פרטית" נכנס זה עתה להיכל המרכזי, בידו חבילת עלונים. בעוד רגע קט תונח החבילה על אחד השולחנות.

ולכשיצא המפיץ מן ההיכל, כבר תוכלו לראות את העלון בידיהם של יושבי בית המדרש, מתענגים על אותיותיו, מדוריו ותכניו. הדקות תחלופנה והערימה תלך ותיעלם.

אך המילים, התכנים והמדורים, לעד יישארו חקוקים בליבות הקוראים. מאמינים, בוטחים, שלווים.

זו ההזדמנות שלך לעשות שינוי אמיתי!

פתח גם אתה מוקד הפצה באזור שלך ותזיה חלק מזיכוי הרבים.

הפעולה שלך משנה חיים. **התקשר עכשיו ל-6176* שלוחה 4 או ל-02-3011511**

הסיפורים ששינו את חייהם של רבבות אנשים

נעת בכל חנויות הספרים המובחרות

קח גם אתה שותפות בזיכוי הרבים העולמי, ותזכה לישועות בכל העניינים!

התקשר עכשיו ל-6176* שלוחה 4 או ל-02-3011511

- × החפץ בעילום שמו הזקוק לישועה למעלה מדרך הטבע ומצפה לראות בעינים גשמיות שהוא האהוב לפני יתברך
- × לסייעתא דשמיא בקניית ומכירת דירה ובמצאית מקום לעבוד עם מחשב מחוץ לבית כדרישת גדולי ישראל לעוד ילדים צדיקים ועובדי ד' עם פרנסה ברווח
- × חנה בת אסתר - שתזכה לעוד הרבה בנים זכרים לעבודתו יתברך

**מפיצים
אמונה
לכל יהודי
בכל העולם**

לפניות בעניין תוכן העלון: השאירו הודעה במס' 02-3011300 שלוחה 9/9 או שלחו לפקס 02-6599189 או למייל המערכת A@023011300.COM

יש לנהוג בו כבוד כדרך שנוהגים בתשמישי מצווה, דהיינו להכניסו לעטיפה קודם השלכתו, כגון בשקית שאינה שקופה. והמחמיר יגנז.

תכלית העלון הוא לקרב את האדם לבורא עולם, חלילה שהוא יהיה זה שיפריע להתפלל ולשמוע קריאת התורה.

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 643

המאמר השבועי

שבת אורה

קורח

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את חשיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה. מוסר והנהגות

שח רבי דב יפה זצ"ל משגיח בשיבת כפר חסידים: רבי הירש מיכל שפירא זצ"ל, מגדולי ירושלים, היה ידוע כקדוש עליון. לאחר ממעריציו שפנה אליו בבקשה לקבוע עמו חברותא, השיב כי יאות ללמוד עמו רק לאחר שילמד ארבעה עשר פעמים את הפרק הראשון של המסילת ישרים. מעשה שהיה בהורים שזכו לשוב בתשובה, אך בנם בן השנים עשר, לא היה מעוניין ללכת בעקבותיהם. הביאו את הדברים לפני הסטייפלר זצ"ל, והוא אמר שלא ילחצו עליו, אך יציעו לו ללמוד בצוותא מסילת ישרים. לאחר שהילד התרצה, למדו עמו את הפרק הראשון במסילת ישרים. הילד, שהיה מוכשר במיוחד, ביקש בעקבות הלימוד, לבקר בשיבה על מנת להתרשם. לימים השתדך הנ"ל עם בת לאחת המשפחות המיוחסות שבישראל, וכיום הוא מכהן כמרבין תורה בשיבה נודעת. מורנו רבי אליהו לופיאן זצ"ל, המסיל את אותם שאינם לומדים מוסר, לחולים במחלת הקדחת. המאפיין העיקרי של מחלה זו: חוסר יציבות בחוס הגוף, כאשר חוס הגוף משתנה בתדירות מחס לקור ומקור לחוס וחוזר חלילה. כך גם מי שאינו לומד מוסר, קרוב הדבר שהוא סובל מחוסר יציבות מתמיד, ולימודו ושאר עניני עבודת ה' שלו מושפעים מאד ממצבי רוח מתחלפים, ארועים שונים וכדומה. וזכורני, שכאשר היו מגיעים לפרשת קורח, המספרת על אדם גדול כקורח אשר נפל לתהום כה עמוקה בגלל קנאה, היה רבי אליהו לופיאן זצ"ל שואג כארי: "נו, אז צריך ללמוד מוסר, או לא צריך..." רבי אליהו לופיאן סבר שראוי לבעל נפש ללמוד בכל יום מוסר במשך כשעה, אלא שלרבים אי אפשר לתקן יותר ממשך זמן של מחצית השעה. סיפר לי אחד, ששאל את רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל: במה על הציבור להתחזק במיוחד? השיב לו רבי מיכל יהודה: "לב יודע מרת נפשו, וכל אחד אמור לדעת על עצמו במה הוא לקוי במיוחד. אך צריך לדעת שמי שאינו לומד מוסר, הרי דברים רבים שהוא צריך להתחזק בהם נעלמים מידעו". (מפני מרן המשגיח)

כתב רבי ליב חסמן זצ"ל (המשגיח בשיבת חבורה): הנהנו מבחינים בשתי קבוצות קיצוניות, בקצה האחד עומדים בני אדם המתבוננים על דרכיהם ושמים לב להליכותיהם (על ידי לימוד מוסר), אדם הנמנה עם קבוצה זו הוא האדם החי - המעולה; כנגדם, בקצה השני, ניצבים אלה שאינם מתבוננים ושכלם שקוע בתרדמה. המרחק בין שתי קבוצות אלו דומה למרחק שבין השמים - שהם המקום הרוחני הגבוה ביותר - לבין הארץ שאינה אלא גוש מוצק של עפר ואבנים חומריים ודוממים. ננסה להמחיש את הדברים, אדם ישן, שלם הוא בכל כוחותיו, ידיעתו והשכלתו ובל מעלות האדם בו. תעיד על כך העובדה, שמיד כשיתעורר משנתו יהיו בו מעלותיו ושכלו הבהיר ללא שינוי כמקודם. למרות זאת, בשנתו הרי הוא מוטל כאבן דוממת שאין לה הופכים. כל חשיבותו הוא רק משום שכאשר יתעורר משנתו יהיה שוב אדם עם כל מעלותיו. כך הוא הדבר בהתבוננות האדם על דרכיו. מי שאינו מתבונן, שכלו ישן וכאילו הוא מת. חשיבות האדם בזמן שאינו מתבונן נובעת רק מכך שהוא יכול עדיין לשוב להתעורר ולהתבונן. (יארד יהל' ח"ג)

כותב רבי אליהו לופיאן זצ"ל: הרוצה להציל נפשו מדרת שחת, ולעשות את העיקר עיקר והטפל טפל בלבו בדעתו ובנפשו, אין עצה כי אם על ידי לימוד המוסר ולא זולתה: (לב אליהו)

רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל משגיח בשיבת פוניב' כותב: ענין המוסר הוא פיקוח נפש ממש. אני במצבי כמדומני כי בלי לימוד המוסר, אין בידי להבין, איך יתכן אפילו שעה אחת במצב "סור מרע"? כי הרע שורר באדם בלי הפוגות. (יארד יחזקאל)

מדברי החפץ חיים: "האיך אפשר לאדם להיות יהודי, מבלי אשר יחשוב שעתים ביום על עצמו לתיקון מידותיו ומעשיו?" (מכתבי חפץ חיים)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויקח קרח. חז"ל מעידים: "קרח שפיקח היה", קרח היה גדול בתורה מאד, והוא וכל הנלווים אליו היו חשובים מאד כמבואר בפסוק: "נשיאי עדה קריאי מועד" כלומר שבכל אסיפה חשובה בכלל ישראל היו המה נקראים לפאר ולייקר את האסיפה, זאת משום שהיו "אנשי שם", פירוש בעלי "טוב שם משמן טוב". מה יכול לשנות מצב מרומם כזה? מילה אחת היה מציין הסבא מקלם זצ"ל (החכם ומוסר ח"א) שבה טמונה התשובה: "ויקח". הלב לקחו, נולד בלב קמצוץ קנאה באליעזר בן עוזיאל צעיר אחיו. קנאה כזו עלולה להיוולד בלב כל אחד, אלא שהגידון הוא מה הוא עושה איתה, האם מפתח ומגדל אותה, או אומר לעצמו שזה מעשה יצר, וחובתו להאמין שהקב"ה מסבב כל מסובב ועליו לשלוט על מידותיו ולהבליג. הלימוד הגדול עד כמה תוקפה ועוצמתה וסכנתה של מידת הקנאה שיכולה להוריד מהדרך לגמרי גדולי עולם, נביאים, מקבלי התורה. על כל אדם לחוס על נפשו ונפשות ביתו וכל קניניו שלא לפתח קנאה לברר מעשיו ולזכך מידותיו. איך צריכה להיות הגישה למידת הקנאה, היה רבי דניאל מובשוביץ זצ"ל הי"ד אומר: האם שמענו פעם אדם שמקנא בגשר שיש לו כנפיים? הלא מה טוב היה אם יכול היה לעוף! אדרבה, אם יוולד אדם עם כנפיים יהיה בעל מוס. כך צריך להיות מבט האדם, שאילו יקבל את מה שיש לדעתו יהיה בעל מוס. כי אם היה צריך את אותה תכונה היה הקב"ה נותן לו אותה, ואם לא קיבל תכונה זו, סימן שאינו צריך אותה ואם תהיה לו תכונה זו יהיה לו מוס. (כתבי הסבא מקלם ותלמידיו: "לתתך עליון")

ואון בן פלג בן יאוב: בגמרא (סנהדרין ק"י) מובא על הפסוק במשלי (יד-א) "חכמות נשים בנתה ביתה" זו אשתו של און בן פלג, ואכן צריך להבין מה החכמה המיוחדת שהכתוב משבח בה את אשתו של און בן פלג - "חכמת נשים בנתה ביתה", הרי כמו שמובא בגמרא שם שאשתו של און בן פלג אמרה לו דבר הגיוני, שבין אם משה הוא המנהיג ובין אם קורח יהיה המנהיגאנתה תישאר תלמיד ולא תעלה לגדולה? ותירץ רבי חיים שמואלביץ זצ"ל שלומדים אנו מכאן שבשעת כעס אין הגיון! כשאדם כועס קשה להשפיע עליו, ואם אשתו של און בן פלג בכל זאת הצליחה להשפיע עליו זה מראה על הפקחות הגדולה שלה שידעה כיצד להשפיע על בעלה בחכמה מיוחדת ובדרכי נועם (פנינים משלח נבוה)

רב ל'ס ב'ג' לוי: המגיד רבי שלום שברון זצ"ל אמר מה חושבים אנו, שקורח היה איש פשוט? הרי אמרו: "וקורח שפקח היה מה ראה לשטות זה עינו הטעות, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקל כנגד משה ואהרן, אמר, שבבילו אני נמלט, (מ"מ) פירוש "שראה"? איך ראה? בעיתון? באיזה עין הסתכל? בוודאי ברוח הקודש! כלומר שקורח הגיע למעלת רוח הקודש, ראה את שמואל הנביא יוצא ממנו, וראה זו סיגורה את חושיו, ועיורה את עינו, נחלק על משה ואהרן והסוף ידוע... ומכאן היה מסיים רבי לייב חסמן זצ"ל ראה "שגם בעל רוח הקודש צריך ללמוד מוסר!" (תקניד ויאמר לך)

ל'כן אתה וכל עדתך הנעדרים על ה'". ביאר מרן הרב מבריסק זצ"ל: "יש שני סוגי בעלי מחלוקת, יש אנשים שעושים מחלוקת למטרה שרוצים להשיג על ידי המחלוקת, וסבורים הם שהמחלוקת תקרב אותם אל מבוקשם, באופן זה המחלוקת היא רק איך להשיג את מטרתם. אולם יש בעלי מחלוקת שיוצעים שלא ירוויחו כלום על ידי המחלוקת, אלא שיש להם תאוה של מחלוקת והם נעשים שבעים ומרוצים מעצם המחלוקת, כיון שתאוות המחלוקת בוערת בהם." וזהו שאמר להם משה רבינו, כי הבדיל אלקי ישראל אתכם לעבוד את עבודת המשכן, ויקרב אותך ואת כל אחיך בני לוי אתך ובקשתם גם כהונה, והיינו שנבחרתם להיות לויים, ואי אפשר שיהיה שום שינוי בזה, ולוי אינו יכול להיעשות כהן, ונמצא שהמחלוקת שלכם אינה כדי להרויח דבר, אלא מחלוקת לשם מחלוקת, וזהו שאמר 'לכן אתה וכל עדתך הנעדרים על ה', בלא טעם ותכלית, אלא רק להיות 'נעדרים על ה'". (שיעורי רבנו מאיר הלוי)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"ספרראות"

מעשה היה באחת העיירות שבגליציה, שהפקידו אצל אדם סכום כסף נכבד והוא הגיוח בכיס האחורי שבמכנסיים, בעודו בדרך, משמש השומר בכיסו, ונילה כי הכסף נעלם, כשנודע הדבר לבעל המעות, הוא תבע את השומר לדין תורה, לפני רבי יצחק שמלקים זצ"ל וה"בית יצחק" אב"ד למברג אשר פטר את השומר מלשלם, כדין שומר חנם שפטר מלשלם, כשנשאל הרב כיצד פסקו מתיישב עם פסק של ה"חתם סופר" ורבי משה סופר זצ"ל, שהמניח בכיס התפור במכנסיים נחשב שפשע בשמירה וחייב לשלם, כדין שומר חנם שחייב אם לא שמר כראוי, השיב רבי יצחק שמלקים: כי ה"חתם סופר" פסק את פסקו בעיר כהונתו פרשבורג, שבה היה נהוג ללבוש חליפה קצרה, ועל כן קל לגנוב ארנק המונח בכיס המכנסיים, והמניח שם נחשב שלא שמר כראוי, אולם במדינת גליציה המנהג היה ללבוש חליפה ארוכה ועל כן אין הגנב יכול להגיע בקלות לכיס שבמכנסיים, והמניח שם שמר כראוי ואין לחייב אותו. (משפט כהלכה)

"עני של טעם"

הטעם למה נקראת "משנה" כתב בספר "הערוך" בשביל שהיא שנייה לתורה, שהתורה ששמעו כל ישראל בחר סיני, היא תורה שבכתב, ומשה רבינו שמע המשנה, מפי הקב"ה פעם שנייה, והוא תורה שבעל פה.

"מפי כתב"

רבי יוסף אליהו הענקין זצ"ל סיפר מפגישתו ההראשונה עם החזון איש זצ"ל קודם שיצאו לו מוניטין כנאמן אדיר מגדולי הדור. ה' זה בעיר סטויפץ במדינת פולין, ושניהם נודמו בבית הרב אב בית הדין דסטופץ. הרב לא היה אז בביתו, ושניהם חיכו לחזרתו. הרב הענקין לא ידע מי הוא האברך המחכה גם כן לרב, ונכנס עמו בשיחה לדעת מה טיבו. וכך היתה השיחה ביניהם: הרב הענקין נתן לו שלום ושאלו לשמו, והחזון איש השיב: שמי אברהם ישעיהו קרליץ. — מה מלאכתך? — חנוני. (היתה לו אז חנות קטנה שאשתו התעסקה בה והוא ישב יומם ולילה על התורה). — הקובע אותה עתים לתורה? — כשיש פנאי לומדים. — מה הביאך הלום, לבית הרב? — הרב שלח לקרוא לי. חשב הרב הענקין, אולי יש לחנוני הזה סכסוך עם איש מאנשי העיר, והרב הזמין לדין בדבר הסכסוך. עודם מדברים, רב של העיר סטויפץ חזר לביתו, ומיד נכנס עם הרב הענקין לחדר מיוחד לדבר עמו. כשיצא הרב הענקין מן החדר, כבר נודע לו טיבו של האברך "החנוני" וסיבת ביאתו לבית הרב. הרב בקשו לבא אצלו כדי להזמין למלא מקומו על כסא הרבנות במשך איזה חודשים עד אשר ישוב מנסיעתו לרוסיה הנה נפלא הדבר, איך שתשובת החזון איש, בכל ענוות חן שלה, קלעה אל המטרה. "כשיש פנאי לומדים!" הרי זה עצם חיוב תלמוד תורה...עד כמה הוא הכרח הפרנסה צריך עיון גדול ושיקול הדעת לכל אחד כפי מצבו, ואין לקבוע שיעור קצוב בזה. אך זה ברור שאינו רשאי להרבות בעסקים יותר מכדי צורך פרנסתו ולמעט בלימוד התורה באמתלא שאין לו פנאי, והעושה כן עושה את הטפל לעיקר והעיקר לטפל ולא יצא ידי חובתו בתלמוד תורה שהיא כנגד כולם. וחזן מזה, כבר אמר החפץ חיים זצ"ל: "בזיעת אפך תאכל לחם" היא קללה, ואין להדר.

(רבי אברהם יעקב פאס זצ"ל ראש ישיבת "תורה ודעת" ארה"ב)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שני דברים, אחד מותר באכילה, ואחד אסור באכילה. נתחברו ואחר כך נפרדו, זה שהיה אסור הותר, וזה שהיה מותר נאסר?
תשובה: בשר שנשחט (כדין) ומלח בצידו, הבשר אסור באכילה, כיון שעדיין לא נמלח, והמלח מותר, ואם נתחברו, כלומר, המליחו את הבשר, על ידי המלח, ונפרדו, המלח אסור באכילה, כיון שבלוע בו דם, והבשר מותר באכילה לאחר המליחה (כדין) (בחוותיך אשתעשע)

הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחומר מי לקחתי ואת מי עשיתי את מי רציתי ומי מי לקחתי כפר ואעלים עיני בו ואשיב לכם: על גודל האחריות של ראשי העם ניתן ללמוד מהמעשה כדלהלן: חתנו של החפץ חיים רבי אהרן כהן מחבר ספר "עבודת הקרבנות", עוד בהיותו סמוך על שלחן חותנו, נחל פעם אכזבה בהשתדלות להשיג משרת רבנות בעיר מסוימת - הצטער על כך רב אהרן והשיח את לבו בפני חותנו. החפץ חיים דיבר על לבו, והצביע לפניו על כובד העול וגודל האחריות שברבנות, עד שאין כדאי להצטער ולהתמרמר בשל אי קבלת משרת רבנות. ברם דעתו של רבי אהרן לא נחה וכשראה זאת החפץ חיים הציע לפניו לספר לו מאורע שאירע לו בתקופה הקצרה שבה כיהן כרב בעיירתו ראדין, ושהיה את אחד הגורמים לעזיבתו את הרבנות - אך בתנאי שיקבל רבי אהרן על עצמו ויבטיח לו לבל יספר לאיש כל עוד שהוא החפץ חיים יהיה בחיים. וכך סיפר החפץ חיים: אחד מקצבי העיר נתפס כשהוא מוכר בשר טרף בשאט נפש ובידיעה ברורה על מעשיו. לאחר שהתברר מעל כל כל ספק על מעשיו החמורים העברתי אותו מחזקתו שהיתה עד היום ושוב לא היה יכול להתעסק במכירת הבשר כעבור ימים אחדים הופיע האיש בפתח ביתי. שבור ורצוף, כשדמעות חונקות את גרונו, הביע חרטה עמוקה על מעשיו והבטיח בכל היקר לו כי לא ישוב עוד לכסלו. הוא התחנן בפניי, שאעניק לו הזדמנות שנייה ואשיב לו את מטה לחמו. כשראיתי כי חרטתו כנה ואמיתית, ומתוך מודעות למצוקתו הכלכלית הקשה, החלטתי להעדיף את מידת הרחמים והתירתי לו לשוב לעבודתו, ואילו על חטאו קנסתי לנרב לבית המדרש "פוד" (ארבעים ליטרא) של נרות. הקצב לא האריך ימים לאחר אותו מעשה, וכעבור זמן קצר הלך לעולמו, וכל מה שאירע עמו יד מעל הפרק. באחד הימים ואני לומד כדרכי בעזרת נשים שלידי בית הכנסת, נפלה עלי תרדמה, ובחלומי והנה שלושה אנשי צורה מופיעים לנגד עיני, והגדול שביניהם פונה אלי בשאלה: "ר' ישראל מאיר, הלא תזכור את המאורע באותו קצב שקנסתו לנרב לצדקה "פוד" של נרות, אמור נא איפוא - לשם מה קנסתו בקנס זה, האם רק בתור עונש למען יזהר להבא, וכן על טובת הציבור למען ישמעו ויראו, או גם למען תהיה לנענש כפרה על עוונות...? נדהמתי מאד, עד שלא מצאתי מילים בפני... ברם, ראש המדברים הרגיעני ואמר, שימתינו לי עד שתשוב אלי דעתי. נתתי לב להיזכר באותו עניין, ולבסוף השבתי שעד כמה שאני זוכר הרי הטלתי עליו את הקנס לשם עונש, ולא לשם כפרה! האורחים הודו לי על תשובתי ונפטרו ממני. כשהתעוררתי מתרדמתי היה ראשי כבד עלי, ועשתונותי נבוכים מבלי למצוא מרגוע לנפשי... חזרתי לתלמודי ושוב נפלה עלי תרדמה - הפעם הופיע לפני הקצב הגדון כשהוא כולו רצוף ומדוכדך ובקול בוכים החל טוען כנגדי: "אוי רבי, מה עוללת לי בתשובתך לבית דין של מעלה... כשעמדת בדין והקטיגור תבע לדונני בגיהנם בעוון האכילת טריפות, טענתי שכבר נתכפרתי בקנס של הנרות - שאתה, רבי הטלת עלי. לעומתו טען הקטיגור, שהקנס לא בא לשם "כפרה" אלא לשם עונש גרידא. הוחלט איפוא לשאול את פיד על כוונתך - ומאחר שתשובתך היתה שלא התכוונת לשם כפרה, יהיה עתה עלי לעבור יסורי גיהנם קשים כדי להצרף מאותו עון וי לי ו...". סיים החפץ חיים ואמר: מכיון שעול הרבנות בכללו היה למורת רוחי, הרי לאחר מעשה זה כשהקיצתי משנתי גמלה אצלי ההחלטה להסתלק מן הרבנות...הלא תראה איפוא, רבי אהרן יקירי, מה גדולה גוראה היא האחריות הכרוכה ברבנות, סיים החפץ חיים את שיחתו. לאחר ומן שימש רב במיכלישוק, ובשנת תרפ"א נתקבל כר"מ ביפו. מנוחתו כבוד בהר הזיתים. (גדולי הדורות)

מפתחמי אורייתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

רוב העולם הולכים אחר תאוותם. (אבן עזרא)

בכל תיבה ותיבה של לימוד התורה הוא מקיים מצות עשה בפני עצמה. (חפץ חיים)
עיקר מציאות האדם בעולם הזה הוא רק לקיים מצות ולעמוד בנסיון. (מסילת ישרים)

לקט עניני פרשת קרח - לכבד את הרב, לשמוע לרב

תיאור הנהגות יהודי פולין לפני כארבע מאות שנה: רבי נתן נטע הנובר
בכל קהילה היו ישיבות והיו מרבים שכר לראש הישיבה כדי שיוכל להנהיג את הישיבה בלא דאגה, שתהיה תורתו אומנותו. ראש הישיבה לא יצא כל השנה מביתו אם לא לבית המדרש ובית הכנסת, יום ולילה ישב ועסק בתורה.

בכל קהילה וקהילה היו הרבה חכמים. לדוגמא, אם היתה קהילה של חמישים בעלי בתים, עשרים מהם נקראו "מורנו" או "החבר" וכולם היו נכנעים תחת ראש הישיבה.

היו הולכים החכמים והבחורים וכל מי שיש בו ריח של תורה אל ראש הישיבה. הוא לבדו יושב על כסא וכולם נצבים סביב והיו מפלפלים בהלכה. כשבא לישיבה כל אחד היה שואלו מה שהיה קשה לו בלימודו וראש הישיבה מתרץ לכל אחד ואחד. אחר כך שתקו כולם וראש הישיבה היה אומר את חידושי.

כבוד גדול היה לראש הישיבה בכל קהילה, דבריו נשמעו הן לעניים והן לעשירים ולא המרה איש את פיו, בלעדיו לא הרים איש ידו ורגלו. היה בידו מקל ורצועה להכות ולהלקות ולקנוס, לאחר עוברי עבירה ולתקן תקנות ולגזור להפריש מאיסורים.

ואף על פי כן היו כולם אוהבים לראש הישיבה ומי שהיה לו מנה יפה היה מכבדו. וכן שאר מתנות או כסף וזהב. גם בבית הכנסת רוב מי שהיו קונים מצוות היו מכבדים אותו במצוה.

היה עולה לתורה 'שלישי'. אם הוא היה כהן או לוי החיוב היה שלו, אפילו שהיו הרבה כהנים ולויים בבית הכנסת. בשבתות וימים טובים לא יצא אדם מבית הכנסת עד שהלך מתחילה ראש הישיבה והיו כל הקהל מלווים אותו עד ביתו. ובימים טובים כל הקהל הלכו כולם לביתו להקביל פניו ברגל.

מזה נתקנאו כל החכמים והיו לומדים בהתמדה כדי שיבואו גם כן לידי מעלה זו, להיות ראש ישיבה באיזו קהילה, ומתוך שלא לשמה בא לשמה ומלאה הארץ דעה!

(מן מצולה)

אמר הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ על אלו המזלזלים ברמ"ם ובמגידי השיעורים, כי הוא כבר מרביץ תורה זה עשרות בשנים ויכול להעיד נאמנה מתוך הנסיון שכל אלו מהתלמידים שזלזלו במגידי השיעורים באו אליו לאחר שנים עם כל מיני בעיות שונות ומשונות. הם נהיו אבות וסבים וסובלים צרות ומרורות!

(דרכי החיים ח"ב)

היה זה לפני שנים רבות, שבת בבוקר ברחוב רשב"ם עשר בבני ברק, בשמחת קידוש לכבוד לידת בת.

לפרופסור רדקובסקי, המדען המפורסם, מממציאי הצוללת הגרעינית, שהיה מקורב למרן הסטייפלר נולדה נכדה. פרופ' רדקובסקי השתוקק שרבינו ישתתף בשמחת "הקידוש", לפיכך ערכו את הקידוש בבני ברק, בדירת משפחת כהן, שכני מרן.

כיבדו את הגאון רבי י.ח.ט. לדרוש. לאחר זמן, רבינו הסטייפלר שכידוע היה כבד שמיעה, החל לזוע על כסאו באי נוחות והראה תנועות של חוסר סבלנות. היושבים שראו זאת, הפנו את תשומת לבו של הדרשן לכך, והוא הפסיק את דרשתו.

במהלך השבת סיפרו לסטייפלר את שארע. רבינו שנחרד שמא רבי יהושע חנן נפגע ממנו, שלח אליו את בנו, הגאון רבי חיים לפייסו ולהתנצל באומרו, שכיון שאינו שומע לא ידע שכבודו דיבר, ואם היה יודע מכך לא היה מפסיקו.

מכל מקום לבני ביתו אמר הסטייפלר: "יש לדעת, שבת בבוקר אין זה זמן להאריך בדרשות, בבית מחכים בני הבית, נשים בכל המצבים, חולים וזקנים הממתנים לקידוש ולסעודה!"

("נר לשולחן שבת")

מרן הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי ישב כשעה ומחצה בהספד על רבו, הגאון רבי אברהם יפה', אצלו למד כמה שנים. כשהגיע תורו של חכם אחד לדרוש, החליט רבינו לצאת וללכת לביתו, יען שהחכם הזה היה ידוע כדרשן מפואר ויכל לדרוש במשך שעה ויותר, והדבר היה קשה עליו להישאר.

והנה כשקם לצאת, נמשכו אחריו עוד אנשים רבים שהלכו לביתם. לא שיער רבינו שתהיה כזו פגיעה בכבודו של הדרשן. הרי כולם יודעים שאינו שומע כלל ולא הגיע להספד אלא כדי לחלוק כבוד לנפטר.

כתב רבינו הסטייפלר איגרת לאותו דרשן ירושלמי מפורסם: "אבקש מחילה מכבוד תורתו ויש לי מזה צער... לא באתי לשמוע כי לא שמעתי אף מילה... רק באתי לחלוק כבוד לנפטר... אולם לא הרגשתי בטוב וישיבתי שם אולי כשעה וחצי היתה קשה לי... ונמצא שעל ידי היתה כמו פגיעה בכבוד מעלתו, ואילו הייתי יודע שעל ידי יציאתי ימשכו עוד כמה אנשים כמדומני שבזוודאי לא הייתי יוצא. ואבקש מכבוד פאר מעלתו שיאמר בפיו שמוחל לי, כי עלבוננו של גדול בתורה כמוותו חמור מאד מאד..."

(קריינא דאגתא ח"ב רמ"ג, "תולדות יעקב")

"ותבלע אותם ... וירדו הם וכל אשר להם חיים שאלה". (פס"ו)

"מעשה נורא שקרה במי שפגע בגאון רבי רפאל שפירא, ממנו נלמד לקח למלעבים בגדולי ישראל".

המעשה ארע בעיירה וולוז'ין באחד במאי, יום חגם של הקומוניסטים. באותם הזמנים חגגו את "אחד במאי" בתהלוכות, חגיגות ומצעדים. לצערנו יהודים רבים השתתפו בחגיגות ובראשם אנשי ארגון הבונד.

אחד מהם, בחור צעיר, נכנס ברוב חוצפתו להיכל ישיבת וולוז'ין, ודרש בעזות מצח מראש הישיבה, הגאון רבי רפאל שפירא, לסגור את הגמרא ולצאת איתו לרחוב.

רבי רפאל, שחשש לנפשו, עשה כמצווה עלינו לנהוג ברשע שהשעה משחקת לו, סגר את הגמרא, ויצא החוצה.

עבר זמן ואל ישיבת וולוז'ין הגיעה אישה ובפיה בקשה לדבר עם ראש הישיבה. רבי רפאל יצא, ושאל מה רצונה.

סיפרה האישה: "בן היה לי, ולפני זמן לא רב טבע בים כאשר הפליג באונייה. והנה בלילה אני חולמת, ובני עומד לפני ומספר לי כי נענש על שפגע בכבוד התורה, במי פגע והיכן. וביקש ממני ללכת ולבקש מחילה מהרב על מעשהו זה, ולכן באתי הנה!"

(הקדמה ל"תורת רפאל")

מעשה שהיה בהונגריה, בעיר ... מינו לרב יהודי גאון וצדיק אשר לפרנסתו היה בעבר סוחר סוסים.

בשבת ההכתרה נכנס הרב החדש לבית הכנסת, כולם נעמדו לכבודו, חוץ מאחד המתפללים שבאופן מופגן המשיך לשבת. הסובבים אותו ניסו לשכנעו באומרים: "קום", "זה בזיון לרב" וכדומה. אך הוא בשלו: "וכי אעמוד לכבוד סוחר סוסים?!..." כאשר ניגשו לרב וסיפרו על כך, אמר הרב: "מה הבעיה? שימשיך לשבת..."

סיפר בן אותה העיר, הר"ר שלמה רוזנברג: "זוכר אני את היהודי ההוא שהמשיך לשבת... על כסא גלגלים!"

(נ"ר לשולחן שבת)

הגאון ר' שמואל דוד מונק, מרבני חיפה שלח להגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין מכתב בו מבקש עצה מה לעשות כשהוא צריך לחזור בו מהוראתו: האם להודות שטעה, או לחשוש לכבוד התורה ויש לסמוך על דברי המיקל בהוראה זו.

המשגיח השיבו בהתנצלות שאינו עוסק בהוראה כי הוא עסוק בתלמידים, אמנם לדעתו יש כבוד התורה בכך שהרב מבקש את האמת ולא מתבייש שיאמרו עליו שאינו בעל הוראה ואולי זה יותר כבוד התורה.

אבל למעשה נראה שהכל לפי מה שהחכם מכיר את בני עירו. אם הם בני דעת ומבינים שגם חכם יכול לטעות, לא יחוס על כבודו, אדרבה, בזה יגדל שמו. אך אם בני העיר הם עמי ארצות ואם יודע להם שרבים טעה, יזלזל כבודו בעיניהם, לא יחזור בו כי אז זה כשעת הדחק.

(עבדא דקדושא בריך הוא)

סיפר האדמו"ר מהר"ש מביאבוב: פעם בימי זקנו הרה"צ רבי מנחם מנדל מלינסק, אביו של הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ, מחירי הדגים בעירו התייקרו מאד, גזרו שלא יאכלו דגים בשבת כדי שמוכרי הדגים יזילו את השער.

באותו זמן בא אורח לשבות בצילו של רבי מנחם מנדל מלינסק והביא איתו דגים לכבוד שבת קודש.

הרבנית, מרת ביילא שהיה משכלת ומלומדת טענה שיש לאסור לאכול את הדגים אף שלא קנו אותם כאן בעיר, מפני מראית עין, שבני העיר יאמרו שהרב אינו מציית לתקנה.

אולם בעלה הרבי טען לעומתה, שהיות שהאורח מתארח אצלם הדבר יועיל להיכר שהדגים לא נקנו כאן בעיר, כפי שמצינו בבישול בשר עם חלב שקדים, שכאשר ישימו שקדים בצידו יועיל להיכר, כך האורח יועיל להיכר.

אלא שהרבנית טענה לעומתו שאין זה מספיק להיתר, היות ולא כל אורח מביא איתו דגים. בכל זאת הרה"צ מלינסק עמד בשלו שיש להתיר לאכול את הדגים ללא חשש.

בליל שבת לא הביאה הרבנית לשולחן את מאכל הכבד. באומרה, שבמקום שיש חילול ה' אין חולקים כבוד לרב...

(קובץ "עץ חיים" י"ג ועיי"ש בביאור עומק מחלוקת הרה"צ מלינסק ואשתו הרבנית ביילא)

גב. רבי מנחם מנדל רבה של לינסק וראש ישיבתה, היה חתנו של הגאון רבי יצחק הורביץ מהמבורג מגדולי הדור, ממנהיגי הקלויז בברודי ורבה של ברודי וקהילות אה"ו. היה גיסם של הגאונים רבי משולם איגרא ורבי יעקבא לנדא, בנו של ה"נודע ביהודה", עימם למד בצוותא לאחר נישואיו.

"חזון איש": כל מה שמצינו בגמרא אמוראים שקיללו היה הדבר חובה, שיהיה כבוד התורה קבוע בלבבות ושלא יתרגלו בזלזול כבוד החכמים. זה הטעם שמנדים על כבוד הרב ותלמיד חכם צריך שיהיה קשה כבדל! (סנהדרין כ' י' עיי"ש שמסביר ב"ק צט: שבת קח. ב"ב כ"ב.)

הנה דתן ואבירים ואון ההזיקו במחלוקת הזו ואחזו בדרכו של קרח. נתרצו בזה כי משה רבינו הסיר הבכורה מראובן אביהם ונתנה ליוסף. חשדו למשה שעשה כן עבור יהושע משרתו, שהיה משבט אפרים. ועוד, עשה לו לאפרים דגל בפני עצמו, שני דגלים ליוסף. ולפי שהיה קרח בכור לקחם לחבורתו, לטעון כנגד משה בחילופי הבכורה.

(דביתו בחיי ט"ז א')

הנהגת ה' מידה במידה!

כל מה שיוצא מפי האדם הכל מהשמים. (ברכות לג: חזון משה שנוגע ליראת שמים) מאמר ראובן "את שני בני תמית" (בראשית מ"ב ל"ז) נתקיים באמת בבניו, דתן ואבירים.

הוא בעצמו גרם לזה, באומרו "השליכו אותו אל הבור הזה אשר במדבר". (שם ל"ז כ"ב) כיון שמעשה זה היה רע מאד, כי עצם ההשלכה לבור היתה סכנה גדולה, שהיו שם נחשים, כן היה עם בניו דתן ואבירים, שירדו חיים שאולה לתוך הבור במדבר! אכן, מאחר שמחשבתו של ראובן בזה היתה לטובה, להציל את יוסף, זכה שאחד מבניו, און בן פלת ניצל, שחזר בתשובה.

(הפזן חיים"ע עפ"י מדרש – "שמירת הלשון" ח"ב פר' וישב)

און בן פלת - שהיה כל ימיו באיננות, מתאבל על שהיה בעצה עימהם והעזי פניו נגד משה. (במדב"ר י"ח ב')

מי שרוצה לעשות תשובה ולבו מתלהב ורוצה להתוודות ברבים על חטאיו כדי שיתבייש, האם מותר לעשות כן?

השיב הגאון המהר"ם א"ש, אב"ד אייזשטט: לכאורה נכון הוא שהחוטא יבייש עצמו לפרסם עוונותיו ברבים כדי להתכפר, כפי שמצינו בוידוי בקרבן.

אבל למעשה אין לעשות כן, אלא יתוודה בינו לבין עצמו, ואף קודם מותו לא יפרט חטאיו לרבים, אלא יתוודה בינו לבין קונו.

וחדשים מקרוב באו ואומרים שצריך אדם דווקא לפרסם חטאיו. ונשתקעו הדברים ולא נאמרו ומדברי חיצונים דבר זה... (שו"ת "פנים מאירות" ח"ב קע"ח – ביום שיש חל יום פטירת מהר"ם א"ש, כ"ז סיון תק"ד)

"אם כמות כל האדם ימותון אלה..." (ט"ז כ"ט)

אמר הגאון רבי אליהו מישקובסקי בשיחתו לבוגרי הישיבה. תמוה, משה אומר בבטחון לבני ישראל אני צודק, כי אתם תראו שקרח ועדתו לא ימותו כמות האדם, איך הוא אומר זאת, אולי הם יחזרו בתשובה ולא ימותו!?

אלא כתוב כאן יסוד עצום: משה אומר ימותו "אלה", אם קרח ועדתו יעשו תשובה הם אנשים אחרים, אלה כבר לא "אלה"! (נ"ר לשולחן שבת" י"כ להרה"ג מ.ד. ב.)

ברית עין צבואה

ערגאון הקדוש רבינו
אברהם דוב בער בן הגר"^ק
רבינו דוד זי"ע"א

בעזרה"י ע"י פנחס
אליהו פלדמן

פרשת קרח

גיליון פ"ד

זעני פלג הענחה דענש"ק

ירושלים | עזריעין | ב"בית"א

6:16 | 6:17+ | 6:19

השבוע שבת נכנסת דקה יותר מאוחר
ואפשר לקבל שבת קודש כמו שבוע שעבר
ולהוסיף עוד דקה לשבת קודש והמוסיף
על השבת לקבל מוקדם כתב הפמ"ג [א"ח
סימן רנ"ז] דמוסיפים לו חיים

וחנון, מה הוא הקדוש ברוך הוא גומל חסדים טובים, אף אתה היה גומל חסדים טובים וכו',

שעל ידי זה, על ידי שעם ישראל דבקים במידותיו של הקב"ה ית"ש, ומתנהגים במידותיו להיות רחמנים וחוננים וגומלי חסדים וארך אפים למחול ולא לכעוס, ממשיכים ישראל י"ג מכילין דרחמי לעולם הזה, מה שיש יותר אתערותא דלתתא בכל מידות החסד, זה גורם לאתערותא דלעילא ולהשפעת חסדים טובים וכל הי"ג מידות של רחמים לעולם הזה,

וזה כמו דאיתא [ויקרא רבה ל"ו ד'] "בראשית" שהעולם נברא בשביל ישראל שנקראו ראשית, והיינו על פי מה דאיתא בתיקוני זוהר [הקדמת התיקונים דף י' ע"א] "בראשית" גימטריא י"ג לחושבן זעיר במספר קטן דחנוך, היינו בגימטריא של מספר קטן, גם אות ר' הוא שתיים ואות ש' הוא שלוש ואות ת' הוא ארבע, ואם כן בראשית במספר קטן גימטריא י"ג, היינו העולם נברא בשביל ישראל והמטרה היא כדי שימשיכו י"ג מכילין דרחמי לעולם הזה, בשביל זה נברא העולם, העולם הזה כולו, עם כל מה שיש בו, כל מערכות השמש והירח והכוכבים, וכל הגלקסיות, הכל הכל נברא כדי שישאל ימשיכו כאן לעולם י"ג מכילין דרחמי, כי הקדוש ברוך הוא רצה להיטיב עם בריותיו, להיות רחום וחנון וגומל חסדים וארך אפים וכל הי"ג מידות עם בריותיו,

דבר אל בני ישראל וקח מאתם מטה מטה לבית אב מאת כל נשיאיהם לבית אבותם שנים עשר ממות איש את שמו תכתוב על מטהו [במדבר י"ז י"ז], להבין ענין המטות, מה ענינם, ומה הם מרמזים,

הנה ידוע שעיקר בריאת העולם היתה בגין דיתקרי רחום וגו' [זוהר הקדוש ח"ג דף רנ"ז ע"ב], היינו שישתלשלו לעולם הזה הי"ג מכילין דרחמי, כל עיקר מטרת בריאת העולם הזה היתה, כי הקדוש ברוך הוא הטוב והמטיב רצה להיטיב ב"ג מכילין דרחמי, רחום וחנון ארך אפים ורב חסד וכו' וכו', שישתלשלו לעולם הזה הי"ג מידות של רחמים להיטיב בהם עם בריותיו, ולכן ברא ה' יתברך כל העולם הזה הגשמי כדי שיהיה למי להיטיב, עם מי לגמול חסדים וטובות, וזהו עיקר מטרת בריאת העולם, וכמו שדוד המלך עליו השלום אומר בתהלים [פ"ט ג'] "כי אמרתי עולם חסד יבנה", העולם הזה נבנה כדי שיהיה עולם של חסד, כל העולם נבנה כי הקב"ה יתברך שמו חפץ לעשות חסד, לגמול חסדים טובים, ובמה ישתלשלו הי"ג מכילין דרחמי, מהו הדבר שיגרום שישתלשלו ויורדו הי"ג מידות של רחמים לעולם הזה, אין זה כי אם על ידי ישראל, על ידי שמדבקים את עצמם במידותיו של ה' יתברך שמו, כמאמר הכתוב, כמו שציוותה התורה הקדושה [דברים י' כ'] "ובו תדבק", ודרשו רבותינו זכרונם לברכה וכי אפשר לאדם להידבק בשכינה והלא וכו', אלא הדבק במידותיו מה הוא ה' יתברך רחום וחנון אף אתה היה רחום

א וכמו שאיתא בקדושת לוי זי"ע"א פרשת בשלח בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע"א וז"ל דהנה הבעל שם טוב אמר פירוש הפסוק (תהלים קכא, ה) ה' צלך, שהשם יתברך ברוך הוא מתנהג עם האדם גם כן כמו הצל. כמו שכל מה שהאדם עושה גם הצל עושה, כן הבורא ברוך הוא מתנהג עם האדם גם כן כמו שהוא עושה, עכ"ל וכן כתב בדרושים לחנוכה ד"ה בגמרא וז"ל דהנה יש שני בחינות בענין הורדת שפע מעולם העליון. בחינה אחת, היינו שעל ידי מצות ומעשים טובים של התחתונים הן גורמים להעמיד צינורות להורדת השפע וזה נקרא אתערותא דלתתא. בחינה ב', זה שהשם יתברך משפיע שפע רב לכל העולמות עליונים ותחתונים הכל מחמת מדת גודל טובו כאשר רצונו תמיד כביכול להשפיע, וזה נקרא אתערותא דלעילא. הנה הבחינה הא' שזכרנו כאן נקראת כה, דהיינו כמעשים טובים שנעשים למטה כמו כן מושכים השפע מלמעלה למטה. וכמו ששמעתי מהבעל שם טוב על פסוק (תהלים קכא, ה) ה' צלך, כמו שהבעל חי עומד אצל הצל הנה כפי תנועותיו כן מתנועע הצל, כן כביכול ברוך הוא וברוך שמו כפי מעשים של אדם התחתון כמו כן עושה עמו מלעילא כביכול, דהיינו אם יתנהג אדם עם חברו במדת החסד כן מתנהג עמו השם יתברך כביכול, לכן מה מאוד היה ראוי להתנהג במדת החסד תמיד כדי שימשיך עליו גם כן מדת החסד ואז ייטב לו. ונראה גם כן שזה רמזו חכמינו ז"ל באמרם על פסוק (דברים ד, ד) ואתם הדבקים, הדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום מה הוא חנון וכו', דהיינו באם שיתנהג אדם במדת החסד ושפעת חסד תרד עליו מלמעלה עכ"ל.

ב גימטריא של מספר קטן נקרא על שם חנוך שהוא מט"ט, שבעולם שהוא שם, עולם היצירה, חשבון הגימטריאות הולך לפי מספר קטן.

ג והרוצה לעמוד על גודל י"ג מידות של רחמים, ילמד בספר תומר דבורה לרבינו הקדוש והטהור רבינו משה קורדובירו מצפת זי"ע"א ושם מבאר את גודל מעלת ועוצמת החסדים של הי"ג מידות של רחמים של ה' יתברך שמו, ומלמד את האדם האידך לדבק את עצמו במידותיו של הקדוש ברוך הוא, לקיים "והלכת בדרכיו" מה הוא רחום וחנון וכו', והגם שהדרישות שם הם גבוהות מאוד, כדאי לכל אחד ואחד ללמוד זאת כדי לדעת עד היכן הדברים מגיעים, וזה יתן על כל פנים לכל אחד לדעת להתחזק עד כמה שהוא יכול להיות טוב לכולם, ובשביל זה נברא העולם.

והנה איתא עוד בחז"ל "בראשית", שהעולם נברא, בשביל התורה שנקראת ראשית, וזה ב' מימרות המשלימות זה את זה, וכמו שכתב רבינו הגר"א זי"ע"א באגרתו הקדושה בזה הלשון "ובזה רוב התורה לשמח לאדם" הגר"א הקדוש זי"ע"א שידע לספור את כל התורה באותיותיה, מלמד אותנו אם אתם רוצים לידע, מהו המוטיב שהולך בכל התורה, מהו החוש המוביל בכל התורה, דעו שאם תמצו את תמצית התורה הקדושה תמצאו שהחוש המוביל בה הוא לשמח את האדם, שהאדם ישמח את חברו, יאמר מילה טובה, יתן לו הרגשה טובה, ידאג לו, ימלא לו מה שחסר לו, וכל מצוות החסד וגמילות חסדים לשמח לאדם, זהו תמצית כל התורה כולה, לשמח לאדם.

והרי כבר הלל הזקן ע"ה אמר [שבת ל"א ע"א] לאותו גר שרצה ללמוד כל התורה כולה על רגל אחת, אמר לו, דעלך סני לחברך לא תעביד, וזהו כל התורה כולה ואידך זיל גמור, ורבי עקיבא ע"ה אמר "ואהבת לרעך כמוך" זה כלל גדול בתורה, הרי שדברי הגר"א זי"ע"א כבר מבואר בחז"ל, אלא שהגר"א זי"ע"א כותב זאת במשפט חזק ועוצמתי "ובזה רוב התורה לשמח לאדם".

לכן כדאי וצריך להשקיע הרבה במצוה רבתית זאת לראות תמיד לשמח לאדם, ובפרט להסובבים אותו, האדם הרי הכי מחוייב לאשת חיל שלו לבניו ובנותיו, תראה לתת להם שמחת חיים, תחמיא להם, לא להתקמצן על מילים טובות, על מחמאות, על מלים שנותנים כח, מצב רוח טוב, הרגשה טובה, ובחור לאביו ואמו

והתחלת המשכת הרחמים בזה העולם בכלל, ההתחלה היה על ידי אבות העולם אברהם יצחק ויעקב, ואחר כך בפרטיות הומשך זאת המשכת הרחמים והחסדים על ידי שנים עשר שבטים, וכמו שכתב הרמב"ם זיע"א שם שדרך ה' זו, היא שלמד אברהם אבינו ע"ה לבניו ולזרעו אחריו, וכך היו י"ב שבטי י-ה, המשיכו בדרך זו של "דרך ה'" בכל המידות הטובות, ומוסיף כאן רבינו זיע"א יסוד חדש, בשנים עשר ראשי חדשים שנתחדשו בבחינת לבנה, כי כל חדש הוא נגד א' ממידות הרחמים, וגם החדשים, כל חדש מי"ב חדשים הוא כנגד א' מי"ב שבטים".

שהלבנה היא בחינת כנסת ישראל, היא השכינה הקדושה מידת המלכות הנמשלת ללבנה, ומאירה מאור החמה כידוע, כי מידת התפארת זעיר אנפין נמשל לחמה, וכמו שהלבנה אין לה אור מעצמה כי אם מה שמקבלת מהחמה, כך המלכות לית לה מגרמה [מעצמה] כלום אלא מה שמקבלת מהתפארת זעיר אנפין, ואם כן כל העולם עובד לפי חסד, בעולמות עליונים זה, שהזעיר אנפין משפיע למלכות,

וכאן בעולם העשיה שהשמש החמה משפיעה את האור לירח ללבנה, והלבנה מאירה את הלילה כאן ליושבי העולם הזה, וכל העולם בנוי בצורה כזו, שכל הגדול מחבירו משפיע עליו חסדים ממה שיש לו, ועל ידי זה, על ידי אתערותא דלתתא איתער איתערותא דלעילא, וממשיכים לעולם שנים עשר מידות הרחמים, שהם כנגד י"ב שבטי י-ה, וכנגד י"ב ראשי חדשים, שהם גם כן ענינים חסד, וכמו שאומרים בתפילת מוסף שתקנה רחל אמנו ע"ה, ראשי חדשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדותם, שזה הוא החסד הגדול ביותר כפרת העוונות מחיקת העוונות והפגמים וההסתרות והמניעות הנגרמים ע"י החטאים העוונות והפשעים, כי מידות הרחמים הם שנים עשר ושם א-ל הוא כללי,

לכן אחר שהמגפה נעצרה לפי שעה, רצה הקדוש ברוך הוא שיתבטל מכל וכל, על כן צוה הקדוש ברוך הוא שימשיכו ישראל השנים עשר מידות הרחמים, על ידי שנים עשר ממות כנוצר לעיל, ודי למבין שנוצה לזה, אמן כן יהי רצון.

זה הרי מצות כיבוד אב ואם מעשרת הדברות, ולאחיו ואחיותיו, לבחורים בישיבה לחברי החדר שלו, לחברי השיעור בשיעור שלו, אדמו"ר ראש ישיבה מגיד שיעור, לחסידים שלו לבחורי הישיבה לבחורים בשיעור שלו, מגיד שיעור, רבי בחיידר, צריכים לדאוג לפחות בכל שבוע שלא יהיה בחור או ילד שלא קיבל ממנו מחמאה רצינית, אדם צריך להרגיש את השני להיות נוח לשני, לראות שיהיה לשני נעים להיות לידך ובסביבתך, להיות אדם נעים ונוח לבריות, להיות קל לא להכביד.

הפני מנחם זיע"א סיפר, שבהיותו ילד שאלהו אביו הקדוש האמרי אמת זיע"א בפרשת ויצא, בחלום של יעקב אבינו ע"ה שראה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, ושאלו אביו האמרי זיע"א איך השמים העננים החזיקו כזה סולם כבד, הרי היה סולם גדול מבית אל עד באר שבע, אמר הפני מנחם זיע"א אמרתי לאבא מה הקושיא זה הרי היה רק בחלום, ושאל אותי אבי אבל מה החסבר בחלום איך זה החזיק, ושתקתי, ואמר לי אבא צריכים לומר שזה היה סולם מחומר מאוד קל שלא היה כבד כלל, אלא דאם כן שהסולם היה כזה קליל חזר האבא להקשות איך הסולם החזיק את כל המלאכים שעלו וירדו עליו, אמרתי לו אבא, מה אתה אבא קדוש שואל הרי זה היה רק חלום, אמר לי אבא אבל בחלום איך זה החזיק, לא ידעתי מה האבא הקדוש רוצה ממני, אלא אמר לי אבא האמרי אמת הקדוש זיע"א צריך לומר שהמלאכים היו קלים וקלילים יותר מהסולם ולא הכבידו עליו.

מה אתה לומד מזה, אמר לי האבא הקדוש, שמה שיותר קדוש מה שיותר מרומם, הוא יותר קליל, קל, לא מכביד, אם אתה רוצה להיות קדוש ומרומם תראה להיות קל, קליל, נעים, לא מכביד, מה שאדם יותר קל, קליל, נעים, לא מכביד, זה סימן שהוא יותר קדוש, וזהו מוסר השכל חשוב מאוד ויסוד חזק בכל עניני עבודת ה' יתברך,

ד וכמו שכתב הרמב"ם זיע"א [בהלכות דעות פרק א' הלכה ו' ז'] וז"ל כך למדו בפרוש מצוה זו. מה הוא נקרא חנון אף אתה היה חנון. מה הוא נקרא רחום אף אתה היה רחום. מה הוא נקרא קדוש אף אתה היה קדוש. ועל דרך זו קראו הנביאים לא-ל בכל אותן הכנויות ארך אפים ורב חסד צדיק וישר תמים גבור וחזק וכיוצא בהן. להודיע שהן דרכים טובים וישרים וחיוב אדם להנהיג עצמו בהן ולהדמות אליו כפי כחו: וכיצד ירגיל אדם עצמו בדעות אלו עד שיקבעו בו. יעשה וישנה וישלש במעשים שעושה על פי הדעות האמצעיות ויחזר בהם תמיד עד שיהיו מעשיהם קלים עליו ולא יהיה בהם טרח עליו ויקבעו הדעות בנפשו. ולפי שהשמות האלו נקרא בהן היוצר והם הדרך הבינונית שאנו חיבין ללכת בה. נקראת דרך זו דרך ה'. והיא שלמד אברהם אבינו לבניו שנאמר (בראשית יח יט) "כי ידעתי למען אשר יצוה וגו'". וההולך בדרך זו מביא טובה וברכה לעצמו שנאמר (בראשית יח יט) "למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו": עכ"ל

ה ועוד יש כאן יסוד עמוק כי כל ראש חדש מיד אחרי מולד הלבנה, כמעט ואין הלבנה נראית, ואחר כך לאט לאט הלבנה גודלת עד שבט"ו יום היא שלימה, וזהו מסר להתחזק תמיד, ותמיד לראות האדם את עצמו כל פעם מחדש, אני עוד לא עושה מספיק, אני צריך להתחיל עוד הפעם, לא להישאר באותה דרגה, אלא להיות מוסיף והולך, כי רק כך אדם יכול להיות יותר טוב, על ידי שידוע תמיד שצריך להוסיף, כמו בחינת הלבנה בכל ר"ח שהיא מתחדשת ומוסיפה והולכת, כך אדם צריך כל פעם להתעלות ולהרגיש לפי מצבו ודרגתו להתעלות, ולא מספיק מה שעשה עד עתה ברגילות, אלא להוסיף על הרגילות להיטיב יותר, להיות טוב יותר.

ו וכן כתב רבינו זיע"א [פרשת כי תשא ד"ה כי תשא] ש"ב חדשי השנה הם כנגד י"ב מידות הרחמים, ובפרשת ויקהל פקודי [ד"ה או יאמר] כתב רבינו זיע"א על חדש ניסן שנקרא בתורה הקדושה האבי"ב, אב י"ב, אב של י"ב מידות של רחמים, ובו מאיר שם א-ל ראשון ל"ג מידות, ובדרוש [לפרשת פרה] ובפרשת אמור [ד"ה בפירוש רש"י] כתב גם כן רבינו זיע"א ש"ב מידות הרחמים הם י"ב ושם א-ל הוא כללי, והוא המקור והכולל לכל הי"ב מידות של רחמים.

ניתן להאזין לשיעורים בספר אור החיים הקדוש זיע"א, בלשון הקודש, מבוארים היטב בעזרה, בתוספת ביאורים מתוך מדבש, בקול הלשון במספר טלפון 0733718407, ישנם שם מאות שיעורים בפרשיות השבוע, כל שבוע בליל שיש [לפעמים ביום שיש] נוסף עוד שיעור, "שמעו ותחי נפשכם"

שנה לצאת העלון

לד

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

תורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א גליון מס' 1269

פרשת קרח - מברכין החודש - כ"ח סיון תשפ"ו - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראה למעשה

האדם צריך לברוח מן המחלוקת כבורח מן האש. "מן המחלוקת של קרח יש ליקח מוסר עד היכן גודל העונש של המחלוקת. ראה מה עלה לקרח - עונש הנמרץ, ולא הועיל שלשלת יוחסין שיצאו ממנו וגם הוא בעצמו היה שר וגדול בישראל לולי חטא המחלוקת, והיה מנושאי הארון. גם דתן ואבירם וטפם כולם נאבדו. ואף על פי שאין בית דין של מעלה דן עד שיהיה בן כ', כאן נאבדו אף הטף, כך קשה המחלוקת, כדברי רז"ל.

ומזה ילמוד אדם מוסר לאחוז בשלום, וכל בר שכל ילמוד ויהיה מתלמידיו של אהרן - אוהב שלום. כי הנך רואה שאהרן לא דיבר בזה המחלוקת, אף שקרח רצה לעקור את כבודו, לא דיבר מאומה. וכל מה שאדם יוכל לבקש סיבות לתוון השלום ולכבות אש המחלוקת, יעשה. צא ולמד ממש רבינו ע"ה שהיה גדול הנביאים והיה מלך, והלך

דברי חז"ל אלה מעוררים קושיה: מדוע רמזה התורה את מצות ביקור חולים דוקא כאן?

התירוץ לקושיה זו הוא כדלקמן: הכוונה במצוות ביקור חולים היא לדבר אל לב החולה ולעודדו, ובשעת הדיבורים, חוקר המבקר את החולה לסיבת חוליו. וכאשר רואה המבקר שמדובר בסוג מחלה שיכולים להתרפא ממנה בדרכי הטבע, הוא מסיק מכך שמתרחש אצל אותו החולה תהליך טבעי.

והוא הדין בנוגע לקרח ועדתו: אם הם היו מתים במיתה טבעית, עם ישראל לא היה סבורים שהם לא נענשו בגלל שערערו על הכהונה וחלקו על משה - רעיא מהימנא, אלא היו סבורים שמתו מפני סיבה כל שהיא טבעית. וזהו שאמר משה לה': "עם ישראל יסברו (אם קרח ועדתו יחלו וימותו מיתה טבעית) שקרח ועדתו אכן צודקים בדבריהם - שמלבי אמרתי את כל מה שאמרתי.

בעצמו ובכבודו לדתן ולאבירם לאחר שמרדו בו. כששלח אחריהם ואמרו "לא נעלה", הלך הוא אליהם עם זקני ישראל, והכל בשביל השלום.

המקור בפרשה: "ולא יהיה קכרן וכעדתו כאשר דבר ה' ביד משה לו" (במדבר יז, ה).

הוראה למעשה

האדם מצווה לקיים את מצות "ביקור חולים".

המקור בפרשה: "אם כמות כל האדם" (במדבר טז, כ). "אמר ריש לקיש: רמז לבקור חולים מן התורה מניין? שנאמר: "אם כמות כל האדם ימותון אלה ופקדות כל האדם יפקד עליהם לא ה' שלחני". מאי משמע? אמר רבא: אם כמות כל האדם ימותון אלה - שהם חולים ומוטלים בעריסותיהם ובני אדם מבקרים אותם, מה הבריות אומרות? לא ה' שלחני".

נקי הדעת שבידו של הרבי

שעה עם מזכירו של הרבי

הרבנית חנה ע"ה. יום השנה הראשון לפטירתה חל באותה שנה בשבת, ולכן הרבי נסע ביום שישי אל מקום קבורתה.

הרב קרינסקי סיפר כי בדרך כלל, כאשר הרבי היה מתפלל באוהל, היה מבקש ממנו להזכיר לו מתי השבת מתקרב. לרבי לא היה שיעור, והוא היה שקוע כולו בתפילה ובבקשות עבור הפונים אליו. אולם באותו יום שישי הרבי לא ביקש ממנו לעשות זאת, ולכן הסיק הרב קרינסקי להפריע לו. רק כאשר הבין שהזמן דוחק וקיים חשש ממשי שלא יספיקו לשוב לפני כניסת השבת, ניגש אליו בעדינות והודיע לו שעליהם לצאת.

כאשר פנו אל היציאה, גילו לתדהמתם כי שער הברזל הגדול של בית העלמין נעול. מדובר היה בתקופה שבה לא היו טלפונים ניידים, ולא הייתה אפשרות פשוטה להזעיק עזרה. החשש היה כבד: אם לא יצליחו לצאת, ייאלצו לשהות את כל השבת בבית העלמין, ללא מזון, ללא ציוד מתאים וללא מקום מסודר לשהות בו.

לדברי הרב קרינסקי, זה היה אחד הרגעים המלחיצים ביותר בחייו. לפתע נזכר כי בתא המטען של הרכב נמצא מברג. הוא נטל אותו, טיפס אל המשך בעמוד 3

מחבר העלון שיח' בפגישה בביתו של מזכיר הרבי הר"ח יהודה קרינסקי שיח'

סנדק בבריתות, כמעט שלא השתתף בחתונות, ולא נהג להגיע לאירועים חגיגיים כמו חנוכות בתי חב"ד או הכנסת ספרי תורה. במשך יותר מארבעים שנה היה עולמו מרוכז בחדרו הצנוע שבבניין 770 באיסטון פארקוויי, מרכז חב"ד העולמי, ומשם הנהיג את חסידיו ברחבי העולם.

אחד הסיפורים הנדירים ששמעתי ממנו התרחש בשנה הראשונה לאחר פטירתה של אמו של הרבי,

לפני תקופה זכיתי לשבת בביתו של מזכירו המיתולוגי של הרבי מליובאוויטש, הרב יהודה קרינסקי שליט"א. הרב קרינסקי נמנה עם שלושת מזכיריו הקרובים של הרבי בשנותיו האחרונות, ושימש במשך עשרות שנים כאחד האנשים הקרובים ביותר אליו. לצד תפקידו כמזכיר, הוא היה גם נהגו האישי של הרבי, ובפרט בנסיעותיו התכופות אל ה"אוהל" - צינון של אדמו"ר הריי"צ, חמיו של הרבי - לשם היה מסיע אותו הלך ושוב.

את תפקידו החל עוד בצעירותו, ומאז ליווה את הרבי במשך עשרות שנים. במהלך אותה פגישה בביתו שברחוב מונטגומרי שבשכונת קראון הייטס, זכיתי לשמוע ממנו סיפורים מרתקים, ובהם גם כמה שלא פורסמו ברבים.

הרב קרינסקי תיאר בפניי את סדר יומו המופלא של הרבי: כיצד כמעט שלא ישן בלילות, כיצד ניצל כל רגע לתפילה, ללימוד תורה ולמענה על רבבות המכתבים שהגיעו אליו מדי שבוע. כל רגע היה מחושב ומנוצל, ושום זמן לא הלך לאיבוד.

מסיבה זו ויתר הרבי על השתתפות באירועים רבים שהיו יכולים לגזול מזמנו היקר. הוא נמנע מלשמש

העלון מוקדש לזכות נכדי חנייה חיים משה בן ביתי מרים רחל ובעלה הר"ח שמעון לייב שיחיו לרגל הכנסת למצוות בשעה טובה ולזכות נכדי התמים מנחם מנדל בן בני הר"ח מנחם אריה לייבוש וזוגות אפרת רחל שיחיו לרגל התחלת נוחות התפילין ושלח השבוע בשעה טובה

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זי"ע"א

ויקח קרח (טז, א)

יש לדקדק א. מה לקח. ב. מה הסמיכות לפרשה הקודמת.

אפשר לפרש על פי פירוש רש"י על הפסוק "ומדוע תתנשא": "לא אתם לבדכם שמעתם בסיני אנכי ה' אלהיך, כל העדה שמעו".

וזהו, ויקח קרח, שלקח לטענתו נגד משה רבנו עליו השלום את הפסוק שנאמר למעלה בסוף פרשת שלח "אני ה' אלהיכם", שכולם שמעו זה מפי הגבורה ולא אתם לבדכם כנ"ל.

ויקח קרח וגו' ואון בן פלת בני ראובן

מדרש רבה (יח, טו): "אמר רבי, און בן פלת אשתו הצילתו, ישבה אצל הפתח היא וביתה וסתרה לשערה, הינו דכתיב (משלי יד, א) חכמות נשים בנתה ביתה, זו אשתו של און".

להבין במקצת איזה דבר חכמה יש במה שסתרה לשערה.

אפשר לפרש בהקדים מה שמובא במדרש שטענת קורח היתה על מה שגילח משה את הלויים. ובליקוטי תורה של בעל התניא נשמתו עדן מובא בשם האריז"ל, שנתקנא קרח על זקן אהרן.

ומבאר שם, שענין השערות אצל אהרן שהוא בבחינת חסד הם המשכות עליונות, מה שאין כן הלויים הם מבחינת גבורה ומשום כך נצטוו "והעבירו תער", וכמו כן שיער באשה ערוה מאותו הטעם, עיין שם.

וזהו החוכמה שעשתה אשתו של און, להראות להם טעויות, שכמו שאצל אשה שער שלה ערוה ואי אפשר שתהיה איש, כמו כן שבט לוי נצטוו להעביר תער על בשרם ואי אפשר שיהיו כהנים.

וכל אחד צריך לידע מקומו ומדרגתו, והקנאה היא שטות גדולה, וכי יקנא אדם בעוף שיש לו כנפים לעוף בשמים, וכל אחד צריך לעשות מה שנצטווה.

בוקר וידוע ה' (טז, ה)

פירש רש"י: "אמר להם משה, גבולות חלק הקדוש ברוך הוא בעולמו, יכולים אתם להפוך בוקר לערב? כן תוכלו לבטל את זו וכו'", עד כאן לשונו.

אפשר שהרמז בזה, כי יום הוא חסד ולילה גבורה, כמו כן כהנים ולויים הם חסד וגבורה, וכל אחד על מקומו יבוא בשלום.

ויאמר משה אל קרח וכו', אתה וכל עדתך הנועדים על ה' (טז, ח-יא)

עיין ברמב"ן על הפסוק (טז, ד) "ויפול על פניו", ולא נאמר "ויפלו": "כי אהרן במוסרו ובקדושתו לא ענה דבר בכל המחלוקת הזו, ויהי כמחריש

וכמודה שמעלת קרח גדולה ממעלתו, אבל הוא עושה כדבר משה ומקיים גזרת מלך".

וזהו שאמר משה, מכיון שאהרן בענותותו הגדולה מחזיק עצמו שאינו ראוי כלל לכהונה גדולה, הרי אתם "הנועדים על ה'", זאת אומרת כי מחלוקתכם לא על אהרן כי אם על ה', כי לאהרן לא איכפת כלל כנ"ל. וזהו "ואהרן מה הוא", שהוא בבחינת מה.

ובאמת, גודל ענותותו היא היא שזיכתה אותו להיות כהן גדול.

ותפתח הארץ את פיה (טז, לב)

מובא במסכת סנהדרין (ק, א): "אמר רבא, עלו שמש וירח ואמרו לפניו, רבונו של עולם, אם אתה עושה דין לבן עמרם נצא ואם לאו לא נצא, עד שזרק בהם חיצים, אמר להם בכבודי לא מחיתם בכבוד בשר ודם מחיתם".

לכאורה צריך ביאור, הלא מצינו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מדרש תנחומא פרשת תולדות יב): "חס הקדוש ברוך הוא על כבודו של צדיק יותר מעל כבודו". אם כן הרי אפשר היה לשמש וירח לטעון שדבקו במדת בוראם כביכול.

ואפשר לבאר זה על פי דברי ה"ישמח משה" בפרשת בהעלותך: "מה שהחמיר הקדוש ברוך הוא בכבודו של צדיק יותר מכבודו, נתגלה לי בחלום טעמו של דבר: הרי מי שחלילה מעליב את המקום ברוך הוא וכי חס ושלוש יעלה על הדעת שהקדוש ברוך הוא מקבל עלבון מזולתו?! הרי אינו מעניש רק את מי שמעליב טיפה סרוחה עפר ואפר, וכל שכן את מי שמעליב צדיק שהוא בשר ודם, מעניש על הנעלב שהוא צדיק ויקר בעיני ה'".

וממשיך שם: "זה דווקא בסתם צדיקי עולם, שהם נעלבים מבשר ודם, אך משה רבנו עליו השלום שהיה ענותנותו יתרה על כל, בחינת 'ונחננו מה', דהיינו שלא היה נחשב בעיניו ליש כלל כי אם כאפס ואין ממש, אם כן אין כאן נעלב כלל".

וזהו שאמר להם הקדוש ברוך הוא לשמש וירח: לכבודי לא מחיתם, שאין כאן נעלב, אם כן מדוע מחיתם אצל משה רבנו שהתורה העידה עליו "והאיש משה עניו מאוד מכל האדם", וגם כאן אין נעלב כלל.

ושם קטרת וכפר עליהם וגו' (יז, יא)

פירש רש"י: "שהקטורת עוצר המגפה".

אפשר לפרש לפי פשוטו, שהקדוש ברוך הוא מתנהג מידה כנגד מידה.

שעניין המגפה רחמנא ליצול הוא שנותן רשות למשחית ואינו מבחין בין טוב לרע. והקטורת היא גם כן במידה זו, אבל לטובה. כמו שפירש רש"י

פרשת כי תשא: "שמנה הכתוב החלבוה בין סממני הקטרת, ללמדנו שלא יקל בעיינינו לצרף עימנו באגודת תענויתינו ותפילותינו את פושעי ישראל שיהיו נמנין עמנו".

אם כן, כמו שאנו אין מבחינים, ומקריבים גם את אלו שהתרחקו, על ידי זה הקדוש ברוך הוא עוצר המגפה ושולח ברכתו לכולנו כאחד.

ומטה אהרן בתוך מטותם (יז, כא)

פירש רש"י: "הניחו באמצע, שלא יאמרו מפני שהניחו בצד שכניה, פרח".

אפשר לרמז בזה מידתו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום וכו', שמה שפרח מטה אהרן לא היה מצד הדבקות בשכינה במעשה הקרבנות לבד, שלא הסתפק בזה, והיה "רודף שלום, ומטיל אהבה בין בעלי מריבה ובין איש לאשתו" (לשון רש"י במדבר כ, כט). ודווקא בשביל זה פרח מטה אהרן, פירוש נתעלה ממדרגה למדרגה, שהיה "בתוך מטותם" בתוך כלל ישראל.

סיפור קטן על יהודי גדול

סיפור מרגש על אהבת ישראל של הרב משה ובר:

אחיה של צעירה יהודייה הגיע אל הרב משה ובר וסיפר לו בכאב שאחותו הכירה גוי ומעוניינת להינשא לו. בני המשפחה היו חסרי אונים ולא ידעו כיצד למנוע את החתונה.

הרב משה ביקש לקבל את כתובתה, וכתב לה מכתב אישי ומלא רגש. במכתבו הפציר בה לשקול מחדש את החלטתה, והבטיח לה שאם תוותר על הקשר ותישאר נאמנה לעמה, בעזרת ה' היא תכיר בקרוב בחור יהודי ותזכה להקים עמו בית נאמן בישראל.

הרב אף הוסיף הבטחה מיוחדת: כאשר תחתן, הוא עצמו יבוא להשתתף בשמחתה.

ואכן, זמן קצר לאחר שקיבלה את המכתב, החליטה הצעירה לנתק את הקשר. לאחר מכן הכירה בחור יהודי, והשניים זכו להקים בית בישראל.

זכיתי ללוות את הרב משה ביום גשום וסוער במיוחד, כאשר נסע לקיים את הבטחתו ולהשתתף בחתונתה.

כיום, ככל הנראה, כבר זכתה אותה אישה לראות נכדים, וכל זאת בזכות אהבת ישראל, הדאגה הכנה והמסירות של הרב משה ובר, שלא ויתר על נשמה יהודית אחת.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

מצה ששיתנה גורל

זה בשבילך".

הפליט עמד קפוא, אוחז בחבילת המצות היקרות. באותו היום ממש, שבו היה אמור הנדר הנורא לצאת אל הפועל, שלח אליו נשיא הדור - בדרכים נסתרות ושמיימיות שמעל הטבע - את השליח שהציל את נשמתו וקרע לגזרים את גזר הדין הרוחני שגזר על עצמו.

אנו תקוה ואמונה כי בעקבות אותו מפגש מטלטל, מצא היהודי את הכוחות לצאת מאותו כפר נידח

הסיפור המופלא הזה נדפס בסדרת הספרים הנודעת "בדידי הוה עובדה" - אוסף של עדויות מכלי ראשון שסיפרו אנשים על חייהם שלהם. אותו יהודי לא פירט מה עלה בגורלו בהמשך השנים, אך המסורת והלב מסרבים להאמין שהסיפור נעצר שם. אנו תקוה ואמונה כי בעקבות אותו מפגש מטלטל, מצא היהודי את הכוחות לצאת מאותו כפר נידח, לשוב אל חיק עמו, לבנות בית נאמן בישראל ולהעמיד צאצאים שימשיכו את הגחלת שלא כבתה.

יהי רצון שנזכה תמיד להיות השליחים הנוגעים בנשמות הבודדות והשקופות, לחזק את ליבם, ועל ידי אהבת ישראל וערבות הדדית נביא מהרה את הגאולה השלמה.

שעה עם מזכירו של הרבי

המשך מעמוד I

השער וניסה לפרק את הבורג המרכזי שהחזיק אותו במקומו. לשמחתו, הדבר התאפשר. בעמל רב החל לשחרר את הבורג הגדול, אך אז התבררה בעיה נוספת: השער עצמו היה כבד מאוד, ולא ניתן היה להזיזו לבדו.

באותו רגע, סיפר, הרבי עצמו ניגש לעזור. יחד, הרבי והרב קרינסקי דחפו את שער הברזל הכבד והצליחו להזיזו ממקומו. בינתיים החלו אנשים בסביבה לחשוף שמתרחשת פריצה לבית העלמין, ואף רצו להזעיק את המשטרה. אולם השניים לא התעכבו על כך. הם נכנסו במהירות לרכב ויצאו לדרך, והרב קרינסקי נהג במהירות האפשרית כדי להספיק להגיע לפני כניסת השבת.

ברגע האחרון ממש הצליחו להגיע ליעדם בזמן. זהו סיפור שהרב קרינסקי שמר במשך שנים רבות, ולמיטב ידיעתי לא זכה לפרסום רחב עד היום.

מעבר לסיפורים עצמם, קשה היה שלא להתרשם מדמותו של הרב קרינסקי. גם בגילו המופלג ניכרים בו חייניות, רעננות וחדות מחשבה יוצאות דופן. רבים מספרים כי הרבי בירך אותו באריכות ימים ובכוחות מחודשים, ואכן נראה כי הברכה מלווה אותו עד היום.

עבורי הייתה זו חוויה מיוחדת ובלתי נשכחת - שעה אחת במחיצתו של מי שעמד במשך עשרות שנים לצד הרבי, ראה מקרוב את הנהגתו ושמר בלבו אוצר של זיכרונות נדירים ומרתקים.

נותר כפי שהיה - מנוכר, זר ונקי מכל שריד יהודי. והנה הגיע היום האחרון. היום השלושים לאולטימטום.

באותו בוקר, הדמעות שוב זלגו מעיניו בזמן שעבד במטבח המסעדה. אך הפעם, הדמעות נבעו מאימה צרופה ומצער עמוק. הוא לא רצה לעזוב את דתו; הוא אהב את אלוקיו, אך חש כבול בתוך הנדר הנורא שהציב בעצמו. הוא הרגיש לכוד בתוך מלכודת שנוצרה מתוך רגע של ייאוש.

"היי, קוראים לך בחוץ. מישוה מחכה לך". המדיח הנדהם הביט בו בתמיהה. "מי יכול לקרוא לי?"

פתאום, קולו של אחד העובדים קטע את רעש הכלים: "היי, קוראים לך בחוץ. מישוה מחכה לך". המדיח הנדהם הביט בו בתמיהה. "מי יכול לקרוא לי?" חשב בליבו, "אף אדם בעולם הרי לא יודע שאני בכלל קיים, שאני חי פה". אך העובד התעקש: "צא החוצה, הוא מחכה לך".

הוא ניגש אל פתח המסעדה, פתח את הדלת אל הרחוב האירופי הקריר, ולרגע קט חשב שדעתו נטרפה עליו. מולו עמד יהודי. יהודי חסידי, לבוש כובע, זקנו מעטרת את פניו, וציציותיו מתבדרות ברוח. המראה הזה, שהחזיר אותו באחת אל ימי ילדותו המאושרת בבית הוריו, הציף את ליבו בחמימות שלא הרגיש שנים.

האורח ניגש אליו ושאל ביידיש חמה: "תגיד לי, אתה יהודי?"

"כן", ענה הפליט, כמעט בלחשה, "אני יהודי, פליט שואה".

אני חסיד של הרבי מליובאוויטש. הרבי קרא לי ואמר לי שבכפר הנידח הזה נמצא יהודי בודד

חיך רחב התפשט על פניו של החסיד. "תקשיב", אמר לו, "אני חסיד של הרבי מליובאוויטש. הרבי קרא לי ואמר לי שבכפר הנידח הזה נמצא יהודי בודד. אנחנו נמצאים עכשיו ממש ערב חג הפסח, והרבי ביקש ממני להגיע אליך במיוחד, להביא לך חבילה של מצות שמורה ו'מל-טוב' שיהיה לך על הלב, שתוכל לחגוג את ליל הסדר כהלכתו. הנה,

כפר הולנדי נידח, מוקף בנשמות זרות ובזכרונות שרופים, הציב שריד השואה תנאי אחרון לבורא עולם. סיפור על נדר של ייאוש, שליחות שמיימית ומצה אחת ששיתנה גורל.

הוא מצא את עצמו בכפר קטן ומבודד, מקום שבו הנופים הירוקים והשקט הכפרי עמדו בסתירה מוחלטת לסערה שהתחוללה בנפשו

הוא הגיע להולנד כעלה נידך, פליט שנפלט מזוועות המלחמה הנוראה שבלעה את כל עולמו. שם, בלב אירופה המשתקמת, מצא את עצמו בכפר קטן ומבודד, מקום שבו הנופים הירוקים והשקט הכפרי עמדו בסתירה מוחלטת לסערה שהתחוללה בנפשו. הוא נולד למשפחה חרדית, ינק תורה וחסידות מיומו הראשון, אך המלחמה השאירה אותו ערירי לחלוטין - בלי הורים, בלי אחים ואחיות, בלי אישה ובלי ילדים. גופו היה שבור ורצוצ, ונשמתו פצועה ומדממת.

לטובת פרנסתו הדלה, הוא החל לעבוד כמדיח כלים במסעדה היחידה שפעלה באותו הכפר. כל יושבי המקום היו גויים; הוא היה היהודי הבודד, הזר הנצחי, באי של בדידות מוחלטת. בתחילה, בכוחותיו האחרונים, ניסה להיאחז בשורשיו היהודיים, לשמור על הגחלת שלחשה בתוכו. אך הימים הפכו לחודשים, והחודשים לשנים. הבדידות המעיקה, יחד עם הזיכרונות המייסרים והיעדרן של פנים יהודיות, החלו להכריע אותו. הייאוש החל לחלחל, סודק את חומות האמונה.

יום אחד, בעודו עומד מול הכיור המלא, כשדמעות חמות מתערבבות במי השטיפה, הוא כבר לא יכול היה לשאת את המשא. הוא הרים את עיניו לשמיים ופתח בדיאלוג כואב, חסר פילטרים, עם קונו: "בורא עולם", אמר בקול חנוק, "אני לא יכול להמשיך ככה יותר. איבדתי את כולם. אני נמצא פה לבד כבר שנים, בין גויים, ואני מרגיש שאני הולך לאיבוד. אני כבר לא מסוגל להישאר יהודי במצב הזה".

אם תוך חודש ימים מהיום אינני רואה יהודי - אני משאיר את הכל מאחור וממיר את דתי

באותו רגע של משבר עמוק, הציב פליט השואה אולטימטום מצמרר: "אני מבקש ממך, בורא עולם, אני רוצה לראות יהודי. לא ראיתי פני אדם מאחיי כבר שנים. אם תוך חודש ימים מהיום אינני רואה יהודי - אני משאיר את הכל מאחור וממיר את דתי".

ברגעים שאחרי, החרטה החלה לכרסם בלבו. הוא נבהל מהמילים שיצאו מפיו. אולם במוחו השבור והמיוסר, תחת כובד הצרות, הוא שכח את פרטי ההלכה - הוא לא זכר שמבחינה הלכתית אין כל תוקף לנדר לעשות עבירה. מבחינתו, המילים שנאמרו היו מחייבות, והשעון החל לתקתק. הימים נקפו. שבוע רדף שבוע, והכפר ההולנדי

אל תיטוש תורת אמן - על חשיבותה של המורשת הספרדית

השבוע הגיעה אליי אישה מן העדה הספרדית יחד עם בעלה, כדי להתייעץ בנושא המעסיק משפחות רבות: לאיזו ישיבה גדולה כדאי לשלוח את בנם, המסיים בימים אלו בהצטיינות את לימודיו בישיבה קטנה ספרדית. האם להמשיך במסלול של ישיבה ספרדית, או שמא לשלוח אותו לישיבה אשכנזית?

זוהי דילמה המוכרת במשפחות ספרדיות רבות. משום מה, ישנם הורים

הסבורים כי בישיבות האשכנזיות לימוד התורה חזק יותר, מעמיק יותר או אף מועיל יותר לעתידו של הבחור, לרבות בתחום השידוכים. אולם לדעתי מדובר בטעות.

בחור בן למשפחה ספרדית צריך להמשיך וללמוד במסגרת ספרדית, ולהתחנך לאורה של מורשת אבותיו. כך גם השבתי לאותה אישה: לדעתי, מן הראוי שבנה ימשיך בישיבה ספרדית, בהתאם לדבריהם של חז"ל: "שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אמן". אדם צריך להכיר את שורשיו, להתחבר למסורת אבותיו ולהמשיך את דרכם.

עם זאת, באותה נשימה אני מבקש להביע צער על תופעה שהולכת ומתרחבת. ישיבות ספרדיות רבות אימצו לעצמן במידה רבה את הסגנון המקובל בישיבות האשכנזיות. אמנם הן מוגדרות רשמית כיישיבות ספרדיות, אך האווירה, סגנון החיים, ואף הלבוש, דומים מאוד לאלו הנהוגים בעולם הישיבות האשכנזי.

לדעתי, זהו מצב מצער. למורשת הספרדית יש עושר רוחני עצום וזהות ייחודית ומפוארת. די אם ניזכר בדמויות הענק של הדורות האחרונים, כמו הבבא סאלי ומרן הרב יצחק כדורי זכר צדיקים לברכה. ואם נרחיק עוד יותר לאחור, נמצא את הרמב"ם, הרי"ף ומרן רבי יוסף קארו - עמודי התווך של עולם התורה הספרדי.

הישיבות הספרדיות צריכות להמשיך ולצעוד לאורם של גדולי ישראל הללו, מתוך גאווה במורשתן ובייחודן. אין הכוונה להתבדלות או חלילה לזלזול במורשת האשכנזית, אלא לשימור הזהות הייחודית של כל קהילה וקהילה.

ומעניין לעניין באותו העניין: השבוע השתתפתי בברית מילה שנערכה בישיבה ספרדית, ושמתו לב שרבים מהבחורים שוחחו ביניהם במבטא של ידיש ("מחר בשחרים" ... ועוד). אין לי שום בעיה עם השפה עצמה, חלילה. ידיש היא חלק חשוב ויקר ממורשת יהדות אשכנז. אך השאלה היא מדוע יש

צורך לאמץ סממנים תרבותיים שאינם חלק מהמורשת הספרדית, כאשר קיימת מסורת ספרדית עשירה, עמוקה ומפוארת כל כך.

אשכנזי צריך להיות גאה במורשת אבותיו, וספרדי צריך להיות גאה במורשת אבותיו. אין בכך סתירה; להפך - דווקא השמירה על הייחודיות של כל מסורת מעשירה את כלל ישראל.

בהקשר זה אני נוהג לספר מעשה מהתלמוד הירושלמי: מסופר על חייט יהודי שהחזן לעבוד בביתו של שר. במהלך עבודתו הציע לו השר לאכול ממאכל שהוגש לשולחן. החייט סירב בנימוס והסביר שאינו יכול לאכול, משום שהמאכל אינו כשר עבורו.

השר התעקש ואמר: "בתרבות שלנו, מי שמסרב לאכול מהמאכל שמציעים לו פוגע בכבוד המארח." השיב החייט: "אינני יכול. אני יהודי, ועליי לשמור על אמונתי." השר איים עליו: "אם לא תאכל - אהרוג אותך." ענה החייט: "אם כך, עשה כרצונך. אינני יכול לעבור על אמונתי."

לבסוף אמר השר: "דווקא משום שעמדת על שלך, אני מותיר אותך בחיים. אילו היית מוותר על זהותך ועל עקרונותיך, אז הייתי הורג אותך כי יהודי צריך להיות יהודי."

כמובן, אין מקום להשוות בין הסיפור הזה לבין הדיון על מסורות ועדות בישראל. אך יש בו נקודה חשובה: אדם צריך להיות נאמן לזהותו ולשורשיו.

ספרדי צריך להמשיך את מורשתם המפוארת של חכמי ספרד, ואשכנזי את מורשתם של חכמי אשכנז. כאשר כל אחד שומר על מסורת אבותיו מתוך כבוד והערכה למסורתו של האחר, כלל ישראל כולו יוצא נשכר.

עם זאת, חשוב להדגיש: בכל הנוגע לנישואין בין בני עדות שונות, אינני רואה כל מניעה או חסם. ספרדי יכול להינשא לאשכנזייה, ואשכנזייה יכולה להינשא לספרדי. כלונה עם אחד, וההבדלים במנהגים אינם צריכים להוות מחיצה בין יהודים. הדברים האמורים כאן מתייחסים לשאלת החינוך והזהרות בלבד - לשמירה על המורשת הייחודית של כל קהילה וקהילה.

והי רצון שנזכה כולנו להמשיך את מסורת אבותינו בגאווה, מתוך אהבת ישראל, כבוד הדדי ואחדות, וביזכות כך נזכה במהרה לגאולה השלמה ולביאת משיח צדקנו, אמן.

138 זכר-אלאף

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בציוד:

1. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת לתחילת פרשתנו?

תשובה: סוף פרשת שלח מסתיימת במילים "אני ה' אלוהיכם" ואילו פרשתנו פורשת קרח נפתחת במילים "ויקח קרח". ומכאן ניתן ללמוד שקרח לקח את המילים "אני ה' אלוהיכם" ובאמצעותן הוא טען שה' הוא האלוהים של כולם בשווה ואין צורך איפוא במנהיגותם של משה ואהרן.

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסיומה?

תשובה: פרשת קרח נפתחת במילים "ויקח קרח" ומסתיימת במילים "ולא תמותו" ומכאן הרמז שנקח את קורח ואת המחלוקת שהוא מייצג הצידה ובכך תקויים בנו ההבטחה "ולא תמותו".

3. מה חמשת המילים שבראשן מופיעה האות "ואו" אשר פותחות את חמשת הפסוקים שבתחילת פרשתנו, ("ויקח", "ויקומו", "ויקהלו", "וישמע", "וידבר") באות להזמ?

תשובה: חמשת המילים שפותחות באות "ואו" באות להדגיש לנו את ההבדל התהומי בין התנהלותו של משה והתנהלותם של קרח ועדתו. קרח בתחילת דרכו עשה פעולה של לקיחה ("ויקח") ובהמשך הוא ואנשיו קמו ("ויקומו") ורק בסוף התקהלו ("ויקהלו") בכדי להתבונן במעשיהם ואילו משה לעומתם קודם שמע ("וישמע") ורק לאחר מכן החל לעשות ולדבר ("וידבר"). עלינו איפוא ללמוד ממשה רבינו כיצד להתנהל, בכך שלפני כל פעולה שנעשית, נחשוב תחילה לאן היא תביא אותנו ולא להתנהג כמו קרח שפעל ועשה ללא חשיבה מוקדמת לאן הפעולות שלו יובילו אותו ואת עדתו.

וכל זאת מרומז באות "ואו" שכאמור פותחת את חמשת הפסוקים הללו כי היא האות הממשיכה ומחברת את כל הפעולות שלנו להגשים את תפקידנו עלי אדמות.

4. "ויקח קרח": שתי המילים הללו פותחות את פרשת השבוע. מילים אלה דומות מאד אחת לשניה שהרי האותיות "ק" ו"ח" מופיעות בשתייהן. ההבדל הוא רק בין האותיות "ל" ו"ר". מה זה בא לומר?

תשובה: האות 'ל' באה לרמז על צדקות וענוה בשל קטנותה ואילו האות 'ר' באה לרמז - על רשעות וגאווה. קרח לקח את האות 'ל' ועשה ממנה 'ר' ולכן נבלע באדמה.

מודעה חשובה

המעוניינים להזמין את מחבר העלון הרב יצחק עדו ובר שליט"א לחוגי בית, מסירת שיעור בפרשת השבוע ושמות האדם ועוד יתקשרו לטלפון 053-8356229

הודעה משמחת: העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במייל. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבה המנוחות ובשביל שמוליק לצינו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציין. רבים זכו שם בסיעתא דשמיא לישועה

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגני מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודית עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

מספורי המגיד

"חפירות מסתוריות"

סיפור היסטורי מתקופת הקוזקים [בשנות ת"א ת"ג]

דרמה מדהימה ביותר!

פרק כ"ז – כ"ז

תקציר (ח"ג)

הרב כהן מאד מתלבט בכנות כוונותיו של נער פחות מגיל 13 מה כבר יכול אחד בגילו להחליט על כל עתידו? הוא גם חושש שמשמש כפיתיון של הדומיניקנים שכבר מזמן שמו עליו עין, בפרט שכנו שהוא כומר חשוק שונא ישראל שמתאנה לו על כך צעד ושעל,

בתחילה הוא דוחה אותו בשבוע ימים כדי לראות אם הוא רציני בכל בכוונותיו, הרבה אנשים נרתעים כשרואים שדוחים אותם בלך ושוב, אבל מריאן לא נרתע, הוא נשאר אצל דודתו של יוליאן כשרואה הרב כהן שמריאן לא נרתע הוא נלחץ האם כוונתו נכונה או אולי אדרבה הוא שליח של הכמרים להכשיל אותו. לפיכך הוא מנסה להרתיע אותו מלדבוק בדת היהודית, הא מסביר לו בצורה יפה כי אין צורך להתגייר כדי לזכות לחיי עולם הבא, די לדבוק בז' מצוות שחייבים בה בני נח כדי להגיע לחיי העולם הבא.

מריאן מאד נפגע מהיחס של הרב, הוא לא מבין מפני מה הרב לא קופץ על המציאה הזו שיש גוי שמבקש לחסות תחת כנפי השכינה, הרב מנסה להסביר לו כי הפעולה הזו היא מסוכנת ולא תביא ברכה לאיש, אבל מריאן יוצא מהבית של הרב תוך מענה מחוצף לרב.

הרב מתלבט אולי כוונתו טובה ואסור לדחות אותו לחלוטין, הוא קם ורץ אחריו כשעדיין הוא במפתן בית וקורא לו להיכנס מחדש הוא מבהיר לו כי הוא מנוע מלגייר בשל השכן המושחת שצופה כל הזמן לעבר ביתו עם משקפת גדולה, הוא כבר התאנה לו פעם אחת

המשך (ד') יבוא בלי נדר בשבוע הבא.

פרק כ"ז

מאותו רגע השתנה מצבה של הקהילה מן הקצה אל הקצה, הקהילה היהודית נרדפה עתה על צווארה, על ידי ההרצוג החדש שהכריז על עצמו בלא בושא שהוא ממשיכו של

מספורי המגיד

המן האגגי, אם היה כוח בידו לבצע את כל מזימותיו, הייתה השואה מגיעה מאות שנים לפני התרחשותה, הוא היה **עמלקי** במלוא מובן המילה, אבל הוא לא היה כוח מרכזי כהקיסר הידוע פון ביסמרק האגדי שמשל מאות שנים לאחר מיכן בפרוסיה ולאחר מיכן השתלט גם על כל גרמניה.

אוטו אדוארד לאופולד פון ביסמרק היה קיסר חזק ביותר שלא היה דוגמתו בין כל קיסרי גרמניה היו שהשוו אותו לקיסרי רומי ששלטו על כל העולם כולו. הכוח העצום שלו היה בחוכמתו לאגד את כל הממלכות הזעירות שהיו שרשרת נסיכויות זעירות ולעשותם לעוצמה אדירה שהפכה למעצמת על שקיבלה את השם גרמניה, הוא היה היחיד שהצליח לאגד אותם לארץ אחת גדולה שהחלה להראות לעולם את כוחה.

בספרי ההיסטוריה נכתב עליו בתמצית: אוטו אדוארד לאופולד פון ביסמרק-שנהאוזן נודע בכינוי "קנצלר הברזל" הוא היה הקנצלר של פרוסיה ולאחר מכן הקנצלר הראשון של הקיסרות הגרמנית, הוא היה האדם המרכזי שעמד מאחורי איחוד גרמניה ב-1871. ונחשב לאחד המדינאים החשובים בכל הזמנים.

ההרצוג ביטר פון שוורצן שקדם לו מאות שנים היה אמנם גדול בשאיפותיו הגרנדיוזיות (המפוארות) תמיד חשב להשתלט על כל שטחי גרמניה העצומים וליהפך לקנצלר (קיסר) על כל שטחי גרמניה ופרוסיה, אבל בפועל היה כוחו חלש והצטמצם לעיר מגוריו ותו לא, אך שם היה בעל כוח הרסני מאד, הוא שנא את היהודים שנאה תהומית ואם היה יכול לבצע בהם את גזירות המן הלכה למעשה היה מבצעם בשמחה, אך לכל הפחות הצליח לבצע גזירת גירוש מכל שטחי עירו, היהודים קיבלו צווי גירוש אכזריים, ליטול מעט מטלטלים ולצאת לחפש לעצמם מקום אחר להתיישב בו, הגזירה נחתה עליהם בפתאומיות ולא הספיקו להתארגן כדי למנוע את הגזירה.

למעלה מעשרת אלפי משפחות עזבו את המקום שהיה ביתם מאות שנים, הם התפזרו בעשרות קהילות שקלטו אותם, המשבר היה עצום כאשר לא מצאו מנוח לכף רגלם, אך לאחר זמן מצאו מיקום בעיר בון שקלטה למעלה מששים אחוז מהקהילה.

קרוב לחמישים שנים חלפו עד שהתחלף שילטון הרשע שהאריך ימים עד הגיעו לשנת המאה, דומה שרעתו הוסיפה לו אוך חיים, אבל לא לעולם חוסן, לבסוף התמוטט הרשע ולאחר מחלה קצרה התפגר, עתה נאלצו לחפש לו מחליף בשל היותו חשוך בנים, דעת רוב הנסיכים שהיו אחראים למינוי מושל תחתיו להמליך בפה מלא על אחיינו לפרד פון בערן אוקס שהיה בעל לב טוב יחסית בעל אופק מדיני רחב יותר כמושל תחתיו,

עלותו היווה שינוי משמעותי בכל התפתחות העיר, לפרד פון בערן אוקס קלט את החורבן הגדול שהסב הגירוש לכלכלת העיר, היהודים תרמו רבות לכלכלה ופיתחו את העיר מאד, אך מרגע שעזבו את העיר הוזנחה העיר כליל ושקעה לשפל כלכלי מוחלט.

מספורי המגיד

הגירוש מוטט את הכלכלה והביא את המקום היפה לידי עוני ומחסור, ביטר פון שוורצן שהיה אנטישמי מובהק לא היה מוכן לשנות את דעתו למרות כל ההפסדים, אך אחיינו לפרד פון בערן אוקס לא היה נגוע בדעותיו האנטישמיות, הוא קלט את גודל הטעות והחליט שנים רבות לפני שעלה לשלטון שאם יירש את דודו ישנה את המצב, כשהגיע לשלטון העביר מידית חוק בפרלמנט, לחדש את ויזת השהיה של היהודים.

הבשורה הטובה הגיע אל צאצאי המגורשים (רוב המבוגרים נפטרו בגלות, רק שרידים מועטים נשארו עוד בחיים, היו אלו הנערים והתינוקות שזכו לשוב, הם זכרו את עירם היפה והתגעגעו אליה ולכן חזרו אליה בשמחה) אך הם לא דמו לקודמיהם, התורה כבר לא הייתה בראש מעייניהם, רובם היו אנשי עסקים שאמנם שמרו את חוקי התורה בלי לשנות תג, אבל לא ראו בלימוד התורה את פסגת השאיפות.

הם אמנם רצו ישיבות ובנו אף שתי ישיבות חדשות, אבל התלמידים היו כאלו שחשבו ללמוד עד לנישואיהם ומיד לאחר מיכן ללכת לעבוד כדי להתפרנס, הם דגלו באסכולה שהתפשטה לאחר מיכן במותג- "תורה עם דרך ארץ" כשאלו הפנים כבר לא נמשכו למקום טובי הבחורים שעוד חיו בגרמניה, הם העדיפו לנדוד אל הישיבות הגדולות שבלובלין קרקא וורשה, שם כיהנו גדולי ישראל שהיו ענקי הרוח, גם טובי הבחורים שחיו בדיסלדורף העדיפו לנדוד למקומות של תורה ולא ללמוד בישיבות המקומיות.

כל האווירה של העיר השתנתה מן הקצה אל הקצה, אם בעבר היו פרנסי הקהילה תלמידי חכמים מובהקים עד שהיו שרצו לומר על חלקם שראויים הם לכהן בעצמם כרבני העיר. אך איש מהם לא רצה לעשות את משרתו קרדום לחפור בו, הם העדיפו שמעליהם יהיו גדולי תורה ויראי שמים מופלגים שביהנו בכל מיני מקומות, כשהם מכפיפים עצמם לחלוטין לדעת תורתם.

כל זה היה קודם היציאה לגלות כשדעת התורה שלטה ברמה, אך לאחר יובל שנים השתנתה המפה לחלוטין, הדור הצעיר לא הכיר את יוסף המשביר, הם לא ראו איך נהגו הפרנסים בעבר וגם לא ידעו את כוח הרבנים שביהנו בעבר, כאשר על פיהם יישק כל דבר.

הדור הצעיר כבר השיל מעליו הרבה הנהגות יפות שאימצו הפרנסים בעבר, כך לא ראו במינוי לראש הקהל אדם משכמו ומעלה שכולם מסתכלים עליו בהערצה. גם להם יש אדם משכמו ומעלה אבל משהו אחר בכלל, מי היה אותו "גברא רבה" שזכה לעלות לגדולה, ר' נחמן יוסף אייזנשטארק האם אכן היה התואר מוצדק?

הבה נשמע ונראה מה כתבו עליו אנשי העיר עצמה, היה בהם מותחי ביקורת לשלילה ולחיוב הדברים נכתבו בסרקזם מושחז.

מספורי המגיד

"ידידנו איננו מוכר כתלמיד חכם גדול, די לו שמבין מלמעלה את השיעור ששומע ואף יודע לשכחו למחרת בשלימות! אבל... בעסקנות הוא "מחריפי הדור" הוא יודע לגלגל מערכות שלימות של פוליטיקה וד"ל".

בכך קנה נחמן יוסף אייזנשטארק את עולמו וסחרחר את האנשים בחריפות שכלו, כספו וזהבו אף הם תרמו למרפקיו, כך כבש את פסגת אשורו כ"ראש הקהל" וכל העם אמר אחריו "מקודש מקודש".

מרגע שנכנס אותו פרנס לתפקיד פרנס הקהל קבע פרמטרים חדשים לפרנסות:

"על פרנס להיות חריף ובקי בהוויות העולם, אם יודע הוא ללמוד זו גם מעלה, אבל אינה מעלה הכרחית אלא רק תוספת נאה, אין צורך להתייעץ עם רבני הקהילה, די להם שהם שולטים במקצוע שלהם בהלכה, וכי מה להם ולפוליטיקה? (הוא היה ממניחי החינוך של כת מסוימת שלצערנו מאמצת את השיטה עד היום ה' ירחם)"

בהתאם למצב הגיעו פרנסים חדשים לקהילה אשר לא ידעו את כוח התורה ומה דעתה בכל תחומי החיים, אמנם יאמר לשבחם שאף הם קבעו עיתים לתורה אך בזה עדיין לא נעשו תלמידי חכמים, את הכוח למינוי קיבלו בזכות כספם, די היה להם להגיש בקשה לראש הקהל נחמן יוסף אייזנשטארק שכבר נודע כ"לאו מר בר אשי" עם כל הגינונים והמעלות.

האם זה תואם את ההלכה?! איש לא העז לומר לו על כך מילה וכך נעשה "ראש הקהל" כזה אשר "על פיו יישק דבר".

שורת פרנסים התקבלה על פיו, מינוי איש מביניהם לא היה של "בר אוריין" הצד השווה שלהם שכולם היו מוכנים להיות עושי דברו של ראש הקהל בלי להרהר אחריו.

כך התקבלה בין הפרנסים החדשים אישיות מפוקפקת להפליא, יוסל הרשקו שלא אחת סופר עליו שרח"ל איננו מתנזר ממאכלות שאינם מפוקחים על ידי משגיחים יראים ושלמים. ואם הביאו לו דברים שמהותם אינה ברורה, או אפילו ברור שלא, אכלם בשלווה בלי להניד עפעף, רח"ל.

פרק כ"ז

יוסל הרשקו לא היה כל כך אשם במצבו, הוא נולד כמעט יתום עגול, אמו מטילדה נפטרה מספר ימים לאחר לידתו מרעלת היריון, האבא נפתלי נשבר מאד מפטירת אשתו שהייתה הברית התיכון של הבית, היא ניהלה את הבית על כל מרכיביו ביד רמה.

נפתלי אמנם היה עשיר גדול מאד, אך כל כוחו לא היה משלו, זה נבע ממתנה שנתן לו אביו ר' שמעון שהיה עשיר מאד ולא חסך מבנו יחידו מהונו, (היו לאביו 4 בנות נוספות אבל בן היה לו רק אותו, לפיכך חשב רק עליו ונתן לו מחצית הונו מחיים).

מספורי המגיד

בשל כספו הרב זכה באשת חייל שידעה לנהל את הכסף הרב שהביא והגדילה את ההכנסות בעשרות מונים, נפתלי היה "קישוט על הקיר" הוא לא התערב בהחלטות, כל הנהגתו הייתה פאסיבית לחלוטין, די היה לו שעמד מהצד ולא הפריע לעסקים להתנהל.

שלושה ילדים הביאה לו מטילדה עד למותה החפוז. היא ידעה לטפח אותם כנסיכים, לנפתלי נתנה תפקד קשה מאד, לנענע את העגלה ולצאת איתם לרחובות העיר כדי להתאוורר, מעבר לזה לא עשה כלום, עם מותה נפל כל עול הבית עליו בלי כל הכנה מוקדמת, מרוב עוגמת נפש חלה ומת לאחר פחות משנה.

עתה נותרו הילדים בלי הורים, הסבא ר' שמעון הרשקו נטל לרשותו את הילדים, כדי לגדל אותם, אבל זה היה לזמן קצר מאד, שנתיים לאחר מיכן נמצא מת במיטתו יחד עם רעייתו, שכן שחמד את העושר הרב שהיו ברשותו החליט לשדוד אותו. הלה חדר אל ביתו באישון לילה רצח אותו ואת אשתו ושדד את כל התכשיטים היקרים ועוד כספים רבים מהכספות השונים שנמצאו בבית, הוא נמלט בחסות החשיכה מהעיר בלי להותיר אחריו עקיבות.

עתה היו הילדים בודדים בלי שיהיה אדם אחראי שיטול חסות עליהם. לאחר התערבות אחד השכנים שנכמרו רחמיו על הילדים המזנחים, הוא נעשה מעין אפוטרופוס אך לא היה אדם אחראי למעשיו, הוא פיזר את שלושת הילדים בין מספר משפחות שבמקום לגדלם כיאות הזניחו אותם ושיכנו אותם בבתי מחסה, קשה לטעון על אותו אדם שנהג מתוך רשעות, הוא לא היה בן ברית וכיון שכן לא עניין אותו איזה חינוך יקבלו הילדים.

יוסל "זכה" ליפול בידי יהודי קל דעת מאד הוא נטה לחיי בטלה שמביאים לידי חטא, כדי לחסוך בהוצאות מסר את יוסל לבית ספר מסיונרי רח"ל הרווח שלו מהמעשה היה "נאה" כמעט ולא ביקשו ממנו שכר עבור לימודי התלמידים היהודים, גם יתר אחיו לא קיבלו חינוך טוב יותר, אף הם לא היו משפחות יהודיות שורשיות.

את יוסל שעממו הלימודים מאד, הוא חמק מהם כל אימת שרק יכול, כך היה לא יהודי ולא נוצרי.

כשבגר הבין שעליו להתקרב לקהילה יהודית, אחרת יחיה על הגדר כשאיש לא ישים לבו עליו, המחשבה שלו הייתה נכונה, כך התקרב למשפחה יהודית בשם ברקו שדמתה לו מאד, אף הם לא היו יראי חטא, לא הפריע להם אורחות חייו חסרי מושג יהודי, כיון שיוסל גילה חוש מסחרי מופלג ונעשה עשיר מופלג בגיל צעיר, החליטה משפחת ברקו שהוא מתאים לקלרה בתם, היא הייתה מוכשרת מאד ולמדה באחד מבתי הספר להשכלה גבוהה בעיר והצטיינה בכל תחום אפשרי.

אך כסף במיוחד לא היה להם הם גם לא הצטיינו בשמירת מצוות, לפיכך התרחקו מהם כמעט רוב המשפחות שבעיר, מה שהביא שלא קיבלו הצעת שידוך מתאימה לבתם,

מספורי המגיד

כששמעו על התכשיט יוסל הרשקו החליטו שהוא מתאים להם בשל היותו נאה וחכם וחברמן לא קטן, ענבי הגפן בענבי הגפן לבתם הפוחזת.

כשהגיע השידוך לידי גמר, התאחדו הכסף והכישורים יחד, יוסל הרשקו הקים בית יהודי פושר מאד, אך כלפי חוץ נראה יהודי, למרות שקלרה הייתה קלת דעת עוד יותר ממנו.

באחד הימים נעשה יוסל "זכייך" של 55% מהיערות הגדולים שסביב לדיסלדורף, הוא שכר חוטבי עצים שעשו מהעצים חומרי גלם לרהיטים יקרים, יוסל התעשר מכך עושר רב מאד ורבים מתושבי העיר חפצו בקרבתו.

בראותו את עצמו כעשיר הגדול ביותר בדיסלדורף גבה לבו מאד, מרגע זה החליט שעליו להיות אחד מפרנסי העיר, לא הפריע לו שרוב התושבים הם חרדים לדבר ה' ואילו הוא קל שבקלים כשבביתו לא שומרים את השבת כהלכתה בלשון המעטה, אך היות ולא היה נקרא "בעל עבירה בפרהסיא" כלפי חוץ התנהג כיהודי סטנדרטי, הוא התפלל שלוש תפילות ביום, גם לבושו לא היה כל כך צורם, אמנם לבוש היה כדרך בעלי שדרה, אבל ציציות כשרות נראו מבעד לחולצתו, לכך לא חשב איש מבין הפרנסים שיוסל אינו ראוי להיות פרנס בקהילה יהודית שנוהגת בכל אורחותיה על פי ההלכה.

הבחירה נראתה מהמבט השטחי כמוצלחת ביותר, יוסל רצה להפגין את עצמו כ'פרנס יהודי אמיתי' הוא החל לבלוט יותר ויותר בכל הנוגע לנעשה בעיר. מרגע שנעשה פרנס בצורה רשמית שנקרא לכל הישיבות החל לתחוב את חוטמו המחודד בכל עניין שמתנהל בעיר, הוא אהב לחוות דעת בכל נושא, בין אם מבין בו אם לאו.

***

מי שהוא "בעל המאה הוא בעל הדעה"

כשהעיר לו אחד הפרנסים החשובים ר' גדליה משה שכטר, איך זה שהוא לא מופיע בשום שיעור, הלא כל שבעת הפרנסים האחרים נמצאים באחד מהשיעורים, אמנם הצד השווה שלהם שאינם ת"ח ואף לא שייכים למושג, אך בלי יוצא מהכלל הם נחשבים כקובעי עיתים לתורה ואילו הוא לא נראה מעולם יושב ליד ספר יהודי.

"טייער יוסל סיא פאסט נישט פאר אונז אז איהר זעט אויס וויא אע"ה מופלג" (יוסל יקירנו לא מתאים לנו שאתה נראה יהודי ע"ה גמור).

"פארוואזשע זאגסטו אויפ מיר אזוי?" למה אתה אומר כך עלי?! השיב יוסל בנימה פגועה.

הוא יודע קרוא וכתוב באידיש טייטש כי זה קצת דומה לגרמנית שפתו, הוא למד לעוות קצת את הגרמנית כדי שתראה כאידיש גרמנית שפת היהודים, בכישרונותיו הברוכים תפס טוב את השפה היהודית המדוברת אפילו באידישע בוכשטאבן (אותיות עברית)

מספורי המגיד

"ניין סאיז נישט גענוג, מדארפ קענען אויכעט ווייסען טייש פון דיא גמרא, א'נישט ביסטו אינגאנצן האבגעפרעג' אין די בכך, אתה חייב לדעת גם להבין גמרא אחרת אתה לא שייך לפרשה שלנו". פסק ר' גדליה משה שכטר הפוסק את פסוקו בנחרצות.

יוסל הבין בחושיו המחודדים, שאם הוא רוצה להיות "ראש הקהל" בהמשך הדוך, עליו לציית לפסק ולהופיע לשעורי תורה, אך למעשה לא היו לו לאן ללכת, כמעט כל השיעורים לא היו בתחום עסקיו חלקם הגדול היו באמצע או בקצה העיר רחוקים מהיערות אותם ניהל, אך יוכל להגיע לשיעור ולא לחסר מעבודתו?! שאל את כל אלו שתמהו בפניו, למה אינו מצטרף לאחד השיעורים שנערכים בעיר.

גדליה משה שכטר לא הבין את השאלה.

"אם אין לך שיעור, מייצרים כזה שיעור! תתחיל לאסוף אנשים מאלו שעובדים אצלך בכריתת עצים, הלא כולם יראי שמים, יש ביניהם גם תלמידי חכמים, במקום שהפועלים שלך יתפזרו ברחבי העיר כדי למצוא שיעור, דבר שלוקח מהשעות שיש להם להיות בבית, הקם שיעור אצלך בקצה היער הגדול בו עובדים כמאה יהודים משלך, תודיע להם כי אתה רוצה לפתוח עבורם שיעור בהלכות שבת, שטח שכולם רוצים ללמוד, זה תחום שלכל יהודי זה נוגע, תבקש מהם שיציעו את אחד מהם שיהיה מגיד שיעור.

הם ודאי ידעו לבחור אחד שמתאים להם, במהרה תמצא אחד שיגיד שיעור לכל העובדים ונמצאת נשכר כפליים, גם פתרת את בעיית העובדים שלך (לחפש במשך שעות מקום לשיעור) גם יהיה לך מטעמך שיעור ואתה תוכל ללמוד את הלכות שבת כפי שצריך" בזה שלח לו רמיזה שקופה כי כבר יודעים עליו שהוא אינו שומר שבת כהלכתה.

יוסל קלט היטב את העוקץ, אבל החליט שהוא בעל מידות ומעביר על מידותיו, הוא לא ישתלח בעוקץ, אלא יממש את הרעיון שלו.

עוד באותו יום הודיע בצהרי היום שיש כינוס דחוף לאחר שעות העבודה, כינוס שחובה על כל הפועלים היהודים להיות נוכחים בו.

כל הפועלים היו מבוהלים, הם לא חיבבו את המעסיק שלהם יוסל הרשקו שלא נראה להם הגון ואדיב וגם לא יהודי שומר תורה ומצוות במילואן, אבל בעל המאה הוא בעל הדעה, הם חייבים לשמוע בקולו.

בשעה 6 בערב התקבצו אליו כל הפועלים היהודים. להפתעתם הרבה הודיע יוסל לכל העובדים כי הוא רוצה לפתוח שיעור בהלכות שבת בו יהיו נוכחים כל העובדים, עליהם לבחור מביניהם מגיד שיעור שיודע היטב את מלאכתו. הוא הודיע שאף הוא יהיה נוכח בשיעור ולא עוד אלא ישלם להם על השעה שהם נוכחים בו כאילו עבדו אצלו.

מספורי המגיד

העובדים היו אחוזי תימהון, מיוסל לא ציפו לכזה דבר, אולי חמד לו לצון? אבל כשראו שהוא מתכוון ברצינות לכל מילה, החלו להריע לו על זה שהוא מזמן להם שיעור בקרבת העבודה ולא עוד, משלם על כך בעין יפה.

עתה נותרה רק השאלה, מי יהיה מגיד השיעור?

יוסל הודיע להם שהם יבחרו במי שנראה להם הכי מתאים לאמירת השיעור.

הפועלים החלו להסתכל במבוכה, מניין להם לדעת טיבו של כל אחד מהם, הלא הם מתעסקים רק בכריתת עצים ואין ביניהם כל שיח מלבד הנעת הראש בחטיפה (כדי שלמעביד לא יהיו טענות שהם מבזבזים את זמנו על שיחות בטלות) מהיכן ידעו מי הוא האדם הרצוי? לפתע קם אחד מהפועלים בארשת פנים רצינית ביותר, ניכר היה עליו שהוא אינו מדבר דברים בטלים, הם היטו אוזן לדבריו.

"לא נעים לי להציג את עצמי, עדיף היה אם מישוהו מביניכם היה מציע את מועמדותי, זה הרבה יותר מכובד ויהודי. אבל כשאיש אינו מכיר אותי במקום זה, מותר לי להכריז על עצמי וזה מובא בהלכה שבמקום שאיש אינו מכיר יכול אתה להודיע מי אתה.

לפיכך אציג את עצמי. שמי אברהם הלר בן 30 יליד העיר ברונושטט, למדתי תורה אצל מורי ורבי הגאון רבי אנשיל כץ זצ"ל שהיה אדם גדול מאד, הוא שימש כרבה של העיר מגנצא והייתה לו ישיבה של 150 מהעידית של הבחורים, זכיתי לשמש אותו כעשר שנים ולמדתי אצלו הרבה תורה, הייתי שמח אם יכולתי להמשיך ללמוד במקום תורה ולקדם את עצמי בכל מקצועות התורה, אך היות והייתי עני ודלפון לא היה אדם בעל נכסים שיחשוב עלי כמועמד לבתו, זכיתי להיות חתן אצל יהודי עני מרוד אף יותר ממני, אבל זה החיסרון היחיד שלו, ביתו היה מושתת על תורה ויראה ובשבילי זה הכל.

לפיכך לפרנסתי נאלצתי לעבוד ככורת עצים ביער של רב יוסל, כעת שפותחים שיעור ומחפשים מגיד שיעור, אשמח להיות מגיד השיעור בנושא חשוב כל כך, ללמוד את כל הלכות שבת לפי הסדר, יש לי מספר ספרים שעוסקים בהלכות שבת ובפרט במקצוע הקשה שבכולם, ט"ל מלאכות שהן כל הבסיס של שבת, אוכל לדלות מתוכם את ההלכות למעשה".

"ישר כוח גדול לך רבי אברהם, שמחים אנו להיות לומדי השיעור שלך, הבה נשמע מה דעת רבי יוסל" ענו כל הפועלים פה אחד.

"ברוכים אתם לה" ענה יוסל בשמחה, שמח על התואר "רב" שקיבל זה עתה מכל הפועלים הוי אומר שהוא אכן תלמיד חכם ולא כטענת גדליה משה שכטר.

"בעזרת ה' יפתח השיעור ממחר. חמש דקות לפני השעה 6 תתאספו אצלי בצריף הגדול שיש לי, יש שם מקום ליותר ממאה איש, אני כבר אדאג לשולחנות וספסלים עבור כל חברי השיעור, גם שולחן מיוחד יהיה עבור מגיד השיעור.

מספורי המגיד

כמו כן תהיה שתיה מכובדת ואף מאפים שיוזמנו מהמאפיה המכובדת של העיר שמפוקחת על ידי רבנים חשובים. כך יהיה לנו שיעור שיטיב עם כולם".

השמחה שפרצה במקום הקיפה את כולם, איש מהם לא האמין כי יוסל ישנה את טיבו כל כך מהר, אולי באמת התחיל להיות יותר יהודי כי הוא נמצא כמעט כל היום במחיצת יהודים יראי שמים וזה משפיע על המציאות שלו.

ידיים נלחצו בשמחה, וכבר למחרת גילו כי הצריך הפך להיות מעין בית כנסת, היו שם כל הדברים שנדרשו עבור בית כנסת מכובד. שולחנות ארוכים וספסלים שהתאימו אפילו ליותר ממאה איש. במרכז הצריך היה שולחן מכובד וכיסא עם משענת יפה עבור מגיד השיעור. רב אברהם הביא את הספרים שלו כדי שלא יחסר להם דבר, ואילו יוסל הביא כמה ספרים ממה שהשיג במקומות שהסכימו להשאיל לו לתקופה ארוכה.

עתה נותר רק לשמוע איך רב אברהם מעביר שיעור.

כבר ביום הראשון נוכחו הקהל לדעת כי רב אברהם הוא מגיד שיעור משכמו ומעלה, השיעורים שנתן היה מלאי תוכן והראו על שליטה מלאה ביסודות ההלכה, באותם ימים עדיין לא היו ספרי טור ושולחן ערוך כל כך נפוצים, עותקים בודדים היו בהישג של בעלי ממון רב שהיה להם כסף לשלם על עותקים נדירים כאלו, כרכי ש"ס ניתן היה להשיג רק בכרכים בודדים, אחד לעיר והחזיקו בו בבית המדרש המרכזי של העיר.

מאיפה לר' אברהם שלא נודע בעשירותו את היכולות לרכוש ספרים יקרי ערך כאלו? לא ידע איש מהסקרנים שהקיפו אותו במטר שאלות,

"איך השגת דברים שאף לגבירים אין?" השאלה נשאלה אבל רב אברהם העדיף למלאות את פיו מים, היה לו סוד ששמר בכל מחיר, לא היה אכפת לו שיחשבו עליו שאולי הוא גנב ספרים*.

(*) בעת שלמדתי בבחרותי בישיבת "בריסק" היה שם ארון ענק עם ספרים עתיקים ביותר, לפתע החלו להיעלם ספרים מהארון בזה אחר זה, בלי שאיש ידע מי הוא הגנב, זכיתי אני הקטן לחשוף את הברנש על ידי מארב שערכתי במשך כמה חודשים, הייתי עקשן כפרד וארבתי כל פעם בשעה אחרת, עד שחשפתי את הגנב שהיה לא אחר מבחור שגר בשכונתי בירושלים. תפסתי אותו על חם וצעקתי עליו שעליו להחזיר את כל הספרים שגנב כדי לסחור בהם.

הגנב שהיה נועז לא הודה במעשיו ונקט באמצעי מניעה כדי שלא אספר לאיש על התגלית הוא ניפץ את כל השמשות של האכסדרה שהייתה בבית הוריו, החכם אפילו לא הסתיר את מעשיו, תפסתי אותו זורק אבנים על השמשות של הבית ומנפצם בזה אחר זה, כשצרחתי עליו, אמר לי שאם לא אשתוק הוא יזרוק על ראשי אבנים בגודל שיש בהם כדי... מרוב פחד סתמתי את פי עד להיום, אולי הסיפור הבא שלי יהיה על הנושא שדידת ספרים ועשיית הון בשוק היודאיקה אבל זה נושא בפני עצמו)

השיעורים הללו החיו את הפועלים "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" אמנם הרוויחו את לחמם בכבוד, אך לא היה בו די כדי להניח כסף בצד לימי סגריר ואכן דבר זה הכביד עליהם שאין להם מעבר לאותו יום. עתה את החסר השלים השיעור של רב אברהם ומילא את כל המצברים החסרים.

<http://mevaser-tov.ru/index.php/he/the-maggid>

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל חכונות שמורות

שבת כח' סיון התשפ"ו			
הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת	י-ם
19:28	20:20	21:18	
19:28	20:19	21:15	ת"א
19:31	20:23	21:19	חיפה
19:28	20:19	21:15	ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן כ"ו 050-4194600

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

לפני עשרות שנים ביקר בארץ הגאון רבי **אברהם יפה** זצ"ל-חתנו של **הסבא מנובהרדוק** זצ"ל, וראש ישיבת "בית יוסף"-ומסר שיעור בשיבתו של נכדו רבי **אהרן** זצ"ל, שהתגורר בשכונת לרב **בן ציון אבא שאול** זצ"ל. בסיום השיעור שאל הגאון האורח: יש כאן תלמיד ספרדי? ניגש אחד האברכים, והגאון האורח אמר לו: היום נוכחתי לדעת, שתפארת היהדות הספרדית לא נגוזה!

הבוקר פגשתי את ה"מחנה אפרים"!.. לתמיהת השומעים, השיב: התפללתי הבוקר בבית הכנסת, ולידי ישב תלמיד חכם ספרדי. **בכל נושא שדיברנו ידע** לצטט את סוגית הגמרא, הרמב"ם, הטור והשו"ע בלשונם! נענה נכדו הגאון רבי אהרן זצ"ל, ואמר: אכן, אכן, זהו הרב בן ציון אבא שאול, והגדרה של ה"מחנה אפרים" ממש הולמת אותו!

פעם אחת בא אל הגאון רבי **חיים קניבסקי** שליט"א בחור שנפגש עם המדוברת וקבע כבר פגישה שניה עמה. בנתיים הציעו לו **הצעה אחרת** עדיפה משל זו, ביטל את הפגישה עם הראשונה וקבע עם השניה, ושאל אם עשה נכון. אמרתי לו שלא עשה נכון, כיון שקבע היה צריך להיפגש.

אמר לי הבחור כי ה' שילם לו מיד, כי לאחר שקבע פגישה עם השניה טילפן השדכן שהיא מבטלת את הפגישה. כאשר עשה **כן יעשה לו**.

פעם שהה אדם בבית הרב **פטילון ליאון** זצ"ל, ולפתע ראה חתולה נכנסת לבית הרב ונעמדת. הרב פטילון התבונן בה ואמר: "לכי, את מתוקנת!!" ומיד יצאה החתולה. שאל המקורב לרב: מי זאת? זוהי נשמה של בחורה שהייתה בת שבע עשרה ענה הרב, אשר חיללה את השבת ובאה בגלגול חתולה, עתה באה הנשמה **על תיקונה** וברגע זה נדרסה למוות. משיצא המקורב מבית הרב, גילה לתדהמתו את נבלת החתולה מושלכת באמצע הכביש, היא נדרסה ע"י משאית ברגע שיצאה מביתו של הצדיק. הספורים מעטים הם מיני רבות מתוך **הספורים** שהיו עם הרב פטילון בהם ראו אנשים רבים ישועות ונחמות.

לפני שאתה יודע משהו, עליך לדעת לשם מה אתה חיי

בתקופה שהרב **מרדכי אליהו** זצ"ל היה מאושפז בבית החולים, והרב לא היה יכול להרים ספר שלם **מחוב חולשה**, צילמתי דף אחד מהרמב"ם ועטפתי אותו בניילון כדי שיהיה קשיח והרב יוכל ללמוד בו כשירגיש טוב יותר.

הרב לקח את הדף והיה קורא בו **מבדל למכשירים** המחוברים אליו. אחרי שתי דקות הוא היה מזיע מרוב מאמץ, המשקפים שלו היו מתמלאות לחות, אבל הרב לא היה עוזב את הדף. אנשים נכנסים ויוצאים מחדרו, והרב **לא שם לב**. כל כולו שקוע בלימוד של הרמב"ם.

לע"נ רחל (נשל) אלבו
בת קלרה ואליהו

נתנו לאדם גרזן ואמרו לו יש לך משימה בתוך 8 שעות ליכרות עץ מאד עבה ביער לקח האיש את הגרזן והשחית אותו במשך 6 שעות תוך 2 שעות כרת את כל העצים שהיו ביער לכל אדם ישנם כוחות צריך לדעת לנצלם

אם תזכור את בוראך בשלוותך תמצאנו גם בצרתך

נקודה למחשבה

מסופר על מלך רב עוצמה ולמרות הכול הוא אינו מאושר לא רק שאינו מאושר הוא עצוב ולמלך היה משרת מאושר מאד בכל בוקר הוא נהג להעיר את המלך בחיוך ולהגיש לו את ארוחת הבוקר תוך שהוא מפזם שירים עליזים יום אחד ציווה המלך לקרוא לו "משרתי" אמר לו מה הסוד שלך? איזה סוד עול מעלתו? שאל המשרת **סוד השמחה** שלך אין שום סוד הוד מעלתו השיב המשרת "לא יכול להיות אתה משקר" איך זה שאתה תמיד שמח ועליז איך?

הוא לא הצליח להסביר לעצמו מדוע המשרת הזה מאושר כשהוא חי בצמצום, כדרכם של מלכים כועסים **מבולבלים ומתייסרים** הוא כינס את כל יועציו וסיפר להם על השיחה עם המשרת למה האיש הזה מאושר? שאל תשובתם הייתה שזה משום שהוא מחוץ למעגל "מחוץ למעגל" ? תמיהה המלך כן ענו יועציו וזה מביא לו אושר שאל המלך, לא אדוני זה מה שגורם לו שלא יהיה אומלל הסבירו לו **מעגל התשעים ותשעה** הסבירו למלך שלא הבין דבר מהשיחה יועציו הרגיעו אותו והבהירו לו שיוכלו להוכיח את ההסבר באמצעות מעשים בכך שנגרמו למשרת להיכנס למעגל כיצד עשו זאת?

הם קשרו לדלת ביתו של המשרת שק ובו תשעים ותשע מטבעות מזהב והצמידו אליו את הפתק הבא האוצר הזה שלך על היותך איש טוב תיהנה ממנו ואל תאמר לאיש כיצד מצאת אותו, המשרת המאושר רוקן את שק מטבעות הזהב על שולחנו, והחל לספור וגילה שיש בשק רק תשעים ותשעה מטבעות, שדדו אותי!... הוא צעק בזעם, ונתחיל לחפש על השולחן, על הריצפה, אך לא מצא... תשעים ותשעה מטבעות זה הרבה כסף, אך חסר מטבע אחד כדי שיהיה שלם, חשב בליבו, לקח עט וניייר והחל לחשב כמה זמן ייקח לו לחסוך את **המטבע המאה**. הוא חשב שכאשר יהיו לו מאה מטבעות הרי שיהיה עשיר ויוכל להפסיק לעבוד.

חישב וחישב ואמר אני אעבוד הרבה ואחסוך את משכורתי אמצא עבודה נוספת עד הלילה לאחר עבודתי בארמון, **אבקש גם מאשתי** שתתפש עבודה בכפר לתקופת מה... וכך הפך המשרת לעצוב וזועף ומצב רוחו היה עגום וזאת בעקבות המחשבות להשיג עוד מטבע. מלך יקר שלנו, זהו ההסבר שלנו, המשרת נכנס למעגל התשעים ותשעה...

לפעמים אנו נוטים לחשוב שהאושר שלנו נמצא בנקודה מסוימת והוא תלוי בהון שנצליח לצבור בכבוד שירכשו לנו הבריות. סוג של פסגת שאיפות מדומיינות אולם האושר נמצא רק בהווה ובהסתפקות בקיים. (העורך)

מה המים יורדים טפין טפין ונעשים נחלים נחלים כד התורה אדם למד שתי הלכות היום ושתיים למחר עד שנעשה נחל נובע

לאברך ירא שמים נולד ל"ע ילד חרש-אילם, נכנס האברך אל הקודש פנימה וגולל בפני הרבי **מרדכי בידרמן** זצ"ל את סיפור הילד, תוך שהוא מדגיש שכבר ביקר אצל רופאים מומחים מהגדולים בארץ, והם אינם נותנים שום תיקווה לשינוי מצב הילד על פי הרפואה הטבעית, האדמו"ר בירך ואף הבטיח מפורשות: "הוא עוד ידבר!"... חלפה שנה והילד **עדין אינו מדבר**, שוב הגיע האברך אל הרבי שיבקש עליו רחמי שמים, אולם הרבי פנה אליו בקול מתרעם ואמר: "ומילה שלי כבר איננה מילה? הלא אמרתי שידבר והוא עוד ידבר!" ואכן כעבור זמן קצר חל לפתע שינוי אצל הילד, הוא החל לדבר ולשמוע כנגד כל תחזיות הרופאים.

אחד הקשיים בדרך אל השמחה הוא תסמונת ההשוואות

שמעת פעם דבר מוסר נא, אל תחשוב שיש לך כבר מה למכור. חרטה היטב בליבך ומוכרה קודם כל לעצמך

איש שמן אחד עומד שעה ליד גן ילדים. הגננת מתחילה לחשוך, היא ניגשת אליו ושואלת אותו: "אתה מחכה לילד?" אז השיב לה האיש: **לא, אני סתם שמן...** **** **שאלו** את החתן "בשביל מה באת עם מגפיים?" "כי אני לא יודע **לאיזה בוך אני ניכנס...**"

תלמיד אחד של הגאון רבי **חיים מוולוז'ין** זצ"ל בעל כשרון נפלא, עבר עליו רוח "חופש", ויעזוב את הישיבה, ויסע לבערלין והתמכר ללמודי חכמות חול, ונעשה מלומד וחכם גדול, אבל נעשה חפשי מן המצוות, ועבר על כל איסורין שבתורה. והגאון רבי חיים זצ"ל **הצטרף מאד** שתלמיד בעל כשרון כזה עזב לימוד התורה, אבל לא היה לאל ידו להשיבו. כשגמר התלמיד חוק למודו, ושב לארצו ולעירו, סר בדרכו לרבו רבי חיים זצ"ל, שאף בהיות התלמיד חפשי בדעות ובמעשים, כבד את מי שהיה רבו, כי ידע ישרו, אמתו וחכמתו.

רבי חיים שאלהו, שמעתי שנעשית חפשי מן המצוות, מדוע? התלמיד השיב שכן הוא, חפשי הוא מהמצוות, והחל להקשות על הדת והאמונה קושיות חותרות תחת יסודי הדת. הגאון רבי חיים זצ"ל ישב בדומיה ושמע, וכשהתלמיד גמר קושיותיו, שאלהו, **הגידה האמת** אם מפני שנולדו במוחק הקושיות והספקות עברת על דברי תורה, או להפך, מפני שעברת תחלה על דברי תורה ומצוות, בקשת ומצאת הקושיות? התלמיד החפשי הודה על האמת שתחילה עבר על המצוות ואח"כ מצא הקושיות. אם כן, ענה הגאון רבי חיים זצ"ל - **אין אלו קושיות** אלא תירוצים-ועל תירוצים אין לי תירוק.

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

רגישות היא בסיס למצוות "ואהבת לרעך כמוך". רגישות כזאת אפינה את הגאון רבי **חיים ברים** זצ"ל. פעם ישב אדם ידוע שבעה ל"ע, ואחיו ישב במקום אחר. חשבו אנשים ששניהם יושבים יחד ובאו לבית האב בתקווה למצוא את האיש המפורסם. כשבאו, וראו את האב השני, הפטירו "המקום ינחם" והלכו מיד לביתו של **האב המפורסם**. אבל כשהגיע רבי חיים ברים, האריך עמו בשיחה שעה ארוכה, עד שחש הלה שהגיע הרב רק למענו...

הענקת הנאה ושמחה לאחרים, היא ההנאה שלך.

כורדי גוי פוגש ברועה צאן ואומר לו, "אם אני אומר לך כמה כבשים יש לך מה אתה נותן לי?" אומר לו הרועה צאן, "אני אתן לך כבש אחד". הכורדי מוריד את הראש, מרים ואומר לו, "יש לך 219 כבשים!" "איך ידעת?" מתפלא הרועה צאן ונותן לו אחד. איך שהכורדי הולך הרועה צאן קורא לו ואומר, "אם אני מנחש איזה עדה אתה, תחזיר לי את הכבש?" הכורדי מסכים והרועה צאן אומר, "אתה כורדי!" "איך ידעת?" הוא מתפלא, עונה לו הרועה צאן, **"כי רק כורדי ייקח את הכלב..."**

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

משולחן גבוה

מאתיים וחמישים מקטירי הקטורת, אשר חלקו על כהונתו של אהרן הכהן, נשרפו באש שיעאזא מאת ה'. לאחר מכן נצטוו משה רבינו לומר לאלעזר בן אהרן הכהן שירים את המחנות מבין השריפה, וירקע מהם ציפוי למזבח, ויהיו לאות לבני ישראל.

ורבותינו שאלו: מדוע אלעזר, מדוע לא עשה זאת אהרן הכהן בעצמו? האנשים האלו שילמו בחייהם על מחלוקתם כנגד אהרן. אם אהרן עצמו יקח את המחנות לרקעו, יהיה זה כעין שמחה לאיד חלילה כעין הפגנת נצחון. וזאת אין לעשות. **איו גדלות** רוח הורתה לנו התורה - גם אם נצחת, אל תפגין קורת רוח. אדרבה, תצטער על שכך עלה בגורלם!

כאשר רבן גמליאל התעמת עם רבי יהושע, במחלוקת לשם שמיים, וחכמי ישראל ראו לנכון להשעות את רבן גמליאל לזמן מה מנשיאותו, הם לא מינו תחתיו את הגדול את הגדול מביניהם, את רבי יהושע עצמו. כי אז, יהיה בכך משום פגיעה ושמחה לאיד. כעין הפגנת נצחון. רק משום כך, הם דילגו על רבי יהושע ומינו את רבי אלעזר בן עזריה, בן השמונה עשרה!

הבה נלמד מכך, את התועלת שבהבלגה. הבה נדע, שעיוות הוא דבר שבדיעבד, וגם אם מנצחים בו יש להצטרף על שהזקקנו לכך!

עזת עולם ומזרח לכל בית ישראל

בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקב"ה -

שבכל מקום שגלו שכנה עמוה.

רבי אלימלך מליסנסקי אמר: בשעה שאבוא לעולם הבא וישאלו אותי אם למדתי תורה אומר "לא" נזהרת בתפילה - "לא", עסקת במצוות ובמעשים טובים - "לא", יאמרו לי "אם כך, קיימת את הציווי **מדבר שקר תרחק**, לפחות אתה דובר אמת ומטעם זה בלבד אתה ראוי לחיי העולם הבא".

נוסח מצבתו נעתיק כאן קטע נוסף מצוואתו רבי **שלמה זלמן** זצ"ל "המצבה תהיה כרגיל... יש הרשות להוסיף את הדברים כדלהלן: העמיד תלמידים בישיבת קול תורה, והרביץ תורה לרבים". רבנו הגדול, **שהרביץ תורה** לכל כלי ישראל במסירות נפש ודאג לכולם כאבא טוב, הרשה לכתוב על צוואתו רק משפט קצר, מצומצם, שגרתי לכאורה.

על פי ההלכה **מוותר להוסיף** קצת בשבחי של הנפטר, ובתנאי שלא יגזימו, ועל כן החליט בניו להוסיף עוד שתי מילים על גבי המצבה: "העמיד תלמידים הרבה בישיבת קול תורה, והרביץ מעודו תורה לרבים". זוהי ענוה אמיתית - עד הרגע האחרון!

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת וחב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעימה בת עזריה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, החסיד מנשה בן רחמה, רפאל ואלברט בני קלרה, חכם יהודה בן חנה פתאיא, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יוסף אברגיל, יחזקאל ושמואל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אלעזר בן וגינה, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סב, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמגי הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן איהו, יעקב בן שרה ברסקה, **מנחם הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

**עובדי ההוראה
מתבקשים לאסוף
כסף למתנת סוף
שנה להורים.**

דבר העורך

תהיה אתה!! קורח, שעליו קוראים בפרשת השבוע, הפך לשם נרדף למחלוקת. הוא מקנא בתפקיד של משה ואהרן ומבקש להנהיג במקומם את העם. מה קרה לו? ומה קורה גם לנו לפעמים?

הרב אלימלך בידרמן מסביר הרי לקורח כבר היה תפקיד מכובד. הוא היה אחד מהאחרונים על מלאכת המשכן. אבל במקום להתמקד בתפקידו החשוב, הוא קינא באחרים ורצה להחליף אותם. "אם קורח היה יודע שהאדם הפשוט, הממלא את שליחותו בעולם, חשוב לפני בורא עולם כמו אהרן, הכהן הגדול, כשהוא נמצא בקודש הקודשים - הוא לא היה מתחיל במחלוקת".

קורח חשב שלשואף למעלה - זה אומר להחליף את מי שבראש. אבל הפרשה מגלה לנו שלהיות מספר 1, זה להצטיין ולהשקיע במקום שלך, במקום המתאים לך. אתה חשוב דווקא כשאתה בשליחות האלוהית המיוחדת שלך, מבצע את משימת חייך.

זה הכי חשוב בעיני בורא עולם וזה גם הכי חשוב עבורנו. לא לנסות להיות מישהו אחר. אלא להיות הגרסה הכי טובה של עצמנו.

בהערכה רבה נר על אצל

לרפואת יונה בת דינה תחי'

**שמתי לב שדברים
מלאים תמיד
נחשבים טובים יותר
לברירות
אורח מלא, לחם
מלא, קמח
מלא... ארנק מלא**

**איך דמיינתי את
הכספומט בתור ילד**

אתמול הלכתי למגדת
עתידות
כשצילצלתי בדלת היא
שאלה מי זה???
מיד חזרתי הביתה...

**לבחור שגנב לי את
המילון:
אין לי מלים...**

**לפעמים
הדרך הנכונה
היא פשוט להסתובב
ולחזור לפיטה**

לכל אחד יש את
החבר הזה ששומע
מטוס בשמים וישר
מעדכן שהמלחמה
עם איראן חזרה.

ההבדל בין "אבא" ל"אבא'ש"
הוא בכמות הכסף
שאת מתכננת ...

- למה אתה עצוב?
- הייתי היום אצל רופא שיניים
- ומה הוא עקר לך?
- אלף שקל

**אתמול נשבר השיא
בישראל מלחמת ששת
הימים איבדה את התואר
והוא עבר אמש למלחמת
היום האחד.**

שווה קריאה

איפה המסכורות הולכות?!

סיפור מדהים סיפר הרב סלומון, חתנו של הרה"ג ר' חיים קימל זצוק"ל, המובא בספר 'רבותינו שבדרום', פעם אחת מתקשר אלי יהודי, ואומר לי בטלפון שהוא נכה, ומבקש שארד אליו למטה לרחוב, כדי לתת לו נדבה. ירדתי למטה ונתתי ליהודי 50 ש"ח, נתינה די מכובדת. אומר לי היהודי בטרפוניה של תמיחה: "זה הסכום שאתה נותן לי? תראה כמה ה'שווער' שלך נותן לי". תוך כדי דיבור שולף מכליו צ'ק, ואומר: "את הצ'ק הזה נתן לי רבי חיים קמיל". הסתכלתי על הצ'ק ולתמיחה, ראיתי שהסכום הרשום עליו הוא 4000 ש"ח!!! שזה סכום עצום. אני מסתכל עוד על הצ'ק המפליא, ומזהה כי מדובר בצ'ק של ישיבת אופקים. עלה לי חשד שזה היה בעצם צ'ק המשכורת החודשית שלו, שבלאו הכי היא נמוכה מאד, ומקור המחייבה היחיד של המשפחה, ואותו נתן רבי חיים לאותו קבצן...

הסיפור לא נגמר בזה. הרב סלומון מספר, כי לאחר מכן ניגש לחותנו וסיפר על הנכה, שביקש ממנו מעט כסף, ושאל את רבי חיים כמה הוא נתן לו. השיב רבי חיים: "נתתי לו קצת". אומר לו הרב סלומון: "אבל אני ראיתי את הצ'ק, והיה רשום עליו סכום של 4000 ש"ח. אומר לו רבי חיים: "היהודי הגיע אלי וביקש כסף, ורק זה מה שהיה בכיס שלי באותו זמן, ואת זה נתתי לו. אבל", הוסיף רבי חיים, "שלא תספר לרבנית את הסיפור הזה, כדי שלא תצטער".

הלך החתן הרב סלומון לרב הורביץ, מנהל ישיבת אופקים, ושואל מה פשר הצ'ק שנתן היום לרבי חיים. ואז התקבל האישור שזה המשכורת החודשית שלו. מספר הרב סלומון את כל השתלשלות העניינים. נאנח הרב הורביץ ואומר: "כל הפקידים בישיבה יודעים, שאין לתת את המשכורת לרבי חיים, אלא רק להביא את הצ'ק הביתה, לרבנית. 'היום נכנס פקיד חדש, ולא הספקנו לספר לו על המנהג. וכשראה שרשום על הצ'ק הרב קמיל, הביא את זה לרבי חיים, ולכן הכסף חולק, כי אצל רבי חיים הכסף לא היה כלום, רק תורה!'".

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

אבא שלי הצטנן ונפרד
מהמשפחה כבר 35 פעמים
מהבוקר, אעדכן.

הייתם הולכים להלוויה של
מי שלא בא להלוויה
שלכם?

בקרוב במשנת יוסף

חמודים... בזמן שישנתם
עליתם כיתה.

אושר עד

דיווח ראשון מנכ"ל אושר עד:
בקרוב נפסיק למכור אוכל...

דברי הגאון הרב
ראובן אלבז שליט"א

ולא יהיה כקרח וכפֶּתֶל...

מפוסק זה נלמדת החובה להתרחק מן המחלוקת. המילה "מחלוקת", תחילה האות מ', לה יש פתח קטן מהצד התחתון. מתחילה בדבר קטן, אבל ממשיכה להתפשט ומיד הופכת לגדולה יותר כמו האות ח', שפתחה גדול יותר. עם הזמן, המחלוקת מתעצמת ועולה עד השמים, כמו האות ל' שיש לה יתד התקוע לגובה. המחלוקת ממשיכה בהתפשטות ומתבססת, ותוקעת גם יתד ויסוד עמוק בקרקע, כמו האות ק', שיש לה כמין יתד כלפי מטה. ולבסוף תוקעת המחלוקת את שני יתדותיה בקרקע, ואי אפשר להזיזה, וזו האות ת' ששני בסיסה עומדים יציבים ובטוחים בקרקע... כמה צריכים אנו להתרחק מהמחלוקת, הרחק כמֶטֶחַי קֶשֶׁת, "בְּסֶדֶם אֶל תָּבֵא נֶפֶשׁ בְּקֶהֱלֶם אֶל תִּחַד כְּבִדִּי" רבותינו מכנים את המחלוקת בשם אש, שנאמר: "לא תִּבְעְרוּ אֶשׁ כָּל מִשְׁבְּחֵיכֶם". מדוע דימוי חז"ל את המחלוקת דווקא לאש? כאשר פורצת אש ישנן שתי אפשרויות כיצד להינצל ממנה: אם אפשר לכבותה שופכים עליה מים, אך אם היא כבר גדולה מאוד, ולא ניתן לכבותה - יש לברוח במהירות מפניה כדי להינצל... כך היא המחלוקת: פעמים אפשר להשקיטה על ידי שפיכת מים של תורה, בכוח התורה, על ידי מידות טובות ומוסר, אך לפעמים היא כבר התפשטה וגדלה, עד שדבר לא יועיל, ואז צריך לברוח ממנה, כבורח מפני האש.

ישנם אנשים שאינם מסוגלים לראות את הזולת מצליח, ועושים מאמצים רבים להשמיץ ולהקטין את המצליח. הם נשרפים באש הקנאה. מאתיים וחמישים ראשי הסנהדרות שהצטרפו למחלוקת של קרח נשרפו, כמו שנאמר: "וְאִשׁ יִצָּא מֵאֵת ה' וְתֹאכַל אֶת הַחֲמִשִּׁים וְנֹאמְרֵי אִישׁ מִקִּרְיַי הַקְטַנְתִּי". התורה מכנה אותם בשם "שרופים" - "אֲשֶׁר הִקְרִיבוּ הָשָׁרְפִים", כי הם נשרפו על ידי אש הקנאה שבערה בתוכם. היו להם כבוד וגדולה רבים, מעמדם היה איתן ומכובד, אך קנאתם גרמה להם להיכנס לאש המחלוקת, ובסופו של דבר לאבד את כל אשר להם... "איהו שוטף? זה המאבד כל מה שנותנין לו".

אֶפְסָה שאירע עם ה"חפץ חיים" זצ"ל: העיירה ראדין, מקום מושבו של ה"חפץ חיים" זצ"ל, שוכנת סמוך לגבול פולין ורוסיה. בזמן מלחמת העולם הראשונה ברחו רוב תושבי העיירה. לאחר המלחמה, כששבו הבורחים לבתיהם, רצו חלק מהקהל להקים חברה קדישא אחרת, ופרצה מחלוקת גדולה. ה"חפץ חיים" זצ"ל כבר היה זקן ושבע ימים, כוחותיו נחלשו, וכבר לא היה מסוגל לדרוש ברבים, וכאשר היה מדבר עם תלמידיו קולו היה שקט מאוד.

המחלוקת נגעה לליבו של הכהן הגדול מאחיו, ובשבת קודש צעד בשארית כוחותיו לבית הכנסת הגדול, ניגש לתיבה, דפק עליה ואמר: "שמעו רבותי, הרי אתם יודעים כי סוף כל אדם ואדם למוות. עוד מעט, כאשר אניע לעולם העליון, יאמרו לי: אתה היית בעיירה ששמה ראדין, היתה שם מחלוקת ולא עשית כלום למונעה, יכולת להציל ולא הצלת... יכולת לפחות להוכיח אותם, ולא הוכחת! תהיה עלי, חלילה, תביעה גדולה בבית דין של מעלה, על כן אני בא ומוכיח אתכם. הרי קרח ועדתו נבלעו באדמה, אך עדיין הם ממשיכים להישרף באש הגיהנום. לא חבל עליכם? למה לכם לעשות מחלוקת? מדוע לדבר לשון הרע וריביות? אני מתחנן לפניכם: כדי שירחמו עלי מן השמים, אנה הפסיקו את המחלוקת! אני מבקש מכם - אהבו זה את זה, תחיו בשלום ובשלווה, ולא תקימו חברה קדישא חדשה. ומהחברא קדישא הקיימת אבקש, שבמשך שלוש השנים הבאות לא יגבו כספים שמקובל לגבותם, רק יעשו הכל בחינם, למען קדושת שמו יתברך והאמת והשלום יאהבו".

על האדם ללמוד מוסר השכל מהפרשה ולברוח מהמחלוקת כבורח מן האש. כי היא גורמת לאדם רעות וצרות עד יומו האחרון וגם בעולם הבא. ואילו החי בשלום ובאהבה, זוכה לחסד ה' לעד ולנצח נצחים!

שבת שלום ולמבורך!

סוף סוף קצת שגרה

מישהו יכול להגיד לישראל
שאם אנחנו תוקפים באיראן
אין צורך להודיע לנו...

לקבלת העלון במייל: 367korona@gmail.com

גרפומט

דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי בשירות מנצח

משלוחים
לכל חלקי
העיר

יחס אישי
ושירות
VIP

מחירים
נוחים
במיוחד

הדפסות
באיכות
גבוהה

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

גרפומט 02.5337722

רח' גבעת משה 5 ירושלים (ליד בנק מרכנתיל) g5337722@gmail.com